

**Iulie
2023**

UNI **CODUL
PENAL
CODUL DE
PROCEDURĂ
PENALĂ**

Cu NOILE MODIFICĂRI
aduse prin:

L. nr. 200/2023

L. nr. 201/2023

L. nr. 213/2023

L. nr. 214/2023

L. nr. 217/2023

și prin

și prin
L. nr. 248/2023
Publicată în

(publicată în
673 din

M. Of. nr. 6/3 din
21 iulie 2023)

Ed. îngrijită de
prof. univ. dr.

Dan Lupașcu

**Codul penal
și
Codul de procedură penală
Iulie 2023**

**Ediție îngrijită
de prof. univ. dr.
Dan Lupașcu**

PRO LEGE

O colecție necesară oricărui jurist:

- reunește între copertele fiecărei culegeri informații esențiale și extinse din domeniul abordat, înlesnind astfel utilizatorului activitatea de cercetare, reducând semnificativ și eficient timpul dedicat acestuia;
- prezintă pachete de acte normative consolidate, atent selectate în vederea acoperirii domeniului vizat, îmbogățite cu note și referințe utile, structurate și evidențiate profesionist și menite a facilita înțelegerea voinței și a intențiilor legiuitorului (prin semnalarea și/sau prin prezentarea unor corelații ori a unor spețe relevante, în unele cazuri prin oferirea unor lămuriri punctuale etc.);
- este tipărită pe hârtie albă de calitate superioară, ideală pentru adnotările necesare în activitatea didactică și practică;
- seria PREMIUM din cadrul colecției PRO LEGE include un vast material informativ suplimentar (după caz, jurisprudență europeană, mai multă jurisprudență națională și mai multe legi conexe integrale sau în extras, varii adnotări etc.);
- fiecare culegere în parte constituie, practic, un instrument juridic complex, indispensabil activității de zi cu zi în cadrul domeniului a căruia îi este dedicată și pe care îl reprezintă, organizând unitar informațiile necesare unei bune cunoașteri a domeniului respectiv.

COORDONAREA GENERALĂ a Colecției PRO LEGE este asigurată de consilier juridic Oliviu Crăznic. Așteptăm sugestiile și propunerile dvs. pe adresa prolege@universuljuridic.ro

UNIVERSUL JURIDIC SRL

București, Bd. Iuliu Maniu, nr. 7, Corp C, parter, Sector 6
telefon: 021.314.93.15; 0733.674.222; fax: 021.314.93.16

**Codul penal
și
Codul de procedură penală
Iulie 2023**

**Ediție îngrijită
de prof. univ. dr.
Dan Lupașcu**

**Universul Juridic
București
-2023-**

Editat de **Universul Juridic SRL**, editură cu prestigiu recunoscut.
Editura **Universul Juridic** este acreditată CNATDCU (lista A2).

Copyright © 2023, **Editura Universul Juridic**.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin **Editurii Universul Juridic**.

Nicio parte (fragment sau componentă grafică) din această lucrare nu poate fi reprodusă fără acordul scris al **Editurii Universul Juridic**.

Respect pentru autorii noștri, respect pentru profesia aleasă!

Prezenta lucrare, în tot sau în parte, este purtătoare de drepturi de autor, aflate sub protecția Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Întrucât, în contemporaneitate, aceste drepturi sunt ignorate și încălcate într-o măsură alarmantă, în pofida sistemului valorilor și convențiilor sociale nescrise, a devenit necesară apărarea lor prin forța și sub sancțiunea legii.

UNIVERSUL JURIDIC SRL, titular al dreptului de autor asupra prezentei lucrări, precizează pentru cititorii săi:

- conform art. 196 din Legea nr. 8/1996, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă reproducerea, fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor recunoscute de lege, a operelor purtătoare de drepturi de autor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe;
- conform art. 14 din Legea nr. 8/1996, prin reproducere se înțelege realizarea, integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloc și sub orice formă, inclusiv realizarea oricărei înregistrări sonore sau audiovizuale a unei opere, precum și stocarea permanentă ori temporară a acestora cu mijloace electronice.

Editura își rezervă dreptul de a acționa, prin mijloace legale și prin implicarea autorităților competente, în vederea protejării drepturilor patrimoniale de autor al căror deținător este în baza contractelor de editare.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României **ROMÂNIA [Legislație]**

Codul penal și Codul de procedură penală : iulie 2023 / ed. îngrijită de
prof. univ. dr. Dan Lupașcu. - București : Universul Juridic, 2023

Index

ISBN 978-606-39-1274-0

I. Lupașcu, Dan (ed.)

34

Tehnoredactor: Marcela Radu
Copertă: Aurelian Leahu

22
2001-2023

Redacție:
tel.: 0732.320.666
e-mail: redactie@universuljuridic.ro

Distribuție:
tel.: 021.314.93.15
fax: 021.314.93.16
e-mail: distributie@universuljuridic.ro
editurauniversuljuridic.ro

Editura Universul Juridic

editura.universul.juridic

Universul Juridic
Editura

Portal:
tel.: 0725.683.560
e-mail: portal@universuljuridic.ro
universuljuridic.ro

Universul Juridic

Pro lege
Legislație și jurisprudență

magro
Editura

Librăria UJmag:

tel.: 0733.673.555;
021.312.22.21

e-mail: comenzi@ujmag.ro

ujmag.ro

Ujmag.ro

CODUL PENAL¹⁾

(LEGEA NR. 286/2009)

¹⁾ M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009; în vigoare de la 1 feb. 2014, cu excepția art. 446 alin. (2) și (3) care au intrat în vigoare la 4 zile de la publicare. Abreviere: NCP (N.r. Având în vedere răspândirea pe scară largă a abrevierii „NCP” pentru Noul Cod penal, precum și faptul că, prin utilizarea acesteia, se evită orice confuzie cu vechiul Cod penal, am decis păstrarea abrevierii respective în cadrul notelor). Cu modif. aduse prin:

- L. nr. 27/2012 pt. modif. și compl. CP al României și a L. nr. 286/2009 priv. NCP (M. Of. nr. 180 din 20 martie 2012);
- L. nr. 63/2012 pt. modif. și compl. CP al României și a L. nr. 286/2009 priv. NCP (M. Of. nr. 258 din 19 aprilie 2012);
- L. nr. 187/2012 pt. punerea în aplic. a NCP (M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012; în vigoare de la 1 februarie 2014);
- D.C.C. nr. 265/2014 (M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014);
- D.C.C. nr. 508/2014 (M. Of. nr. 843 din 19 noiembrie 2014);
- L. nr. 159/2014 pt. abrog. art. 276 din L. nr. 286/2009 priv. NCP (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014);
- O.U.G. nr. 18/2016 pt. modif. și compl. L. nr. 286/2009 priv. NCP, L. nr. 135/2010 priv. NCPP, precum și pt. compl. art. 31 alin. (1) L. nr. 304/2004 priv. organiz. judiciară (M. Of. nr. 389 din 23 mai 2016);
- L. nr. 151/2016 priv. ordinul european de protecție, precum și pt. modif. și compl. unor acte normative (M. Of. nr. 545 din 20 iulie 2016);
- L. nr. 193/2017 pt. modif. NCP (M. Of. nr. 598 din 25 iulie 2017);
- L. nr. 49/2018 priv. precursorii de explozivi, precum și pt. modif. și compl. unor acte normative (M. Of. nr. 194 din 2 martie 2018);
- O.U.G. nr. 28/2020 pt. modif. și compl. NCP (M. Of. nr. 228 din 20 martie 2020);
- L. nr. 217/2020 pt. modif. și compl. NCP, precum și pt. modif. art. 223 alin. (2) NCPP (M. Of. nr. 1012 din 30 octombrie 2020);
- L. nr. 228/2020 pt. modif. și compl. unor acte normative din domeniul penal în vederea transunerii unor directive ale UE (M. Of. nr. 1019 din 2 noiembrie 2020);
- L. nr. 233/2020 pt. modif. art. 199 alin. (2) NCP (M. Of. nr. 1036 din 5 noiembrie 2020);
- L. nr. 274/2020 pt. modif. NCP (M. Of. nr. 1144 din 26 noiembrie 2020);
- L. nr. 146/2021 priv. monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale (M. Of. nr. 515 din 18 mai 2021; v. și art. 39 și 40 L. nr. 146/2021);
- L. nr. 186/2021 pt. modif. și compl. NCP (M. Of. nr. 657 din 2 iulie 2021);
- L. nr. 207/2021 pt. modif. și compl. NCP, precum și pt. dispunerea unor măsuri de transpunere a Dir. (UE) 2019/713 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 apr. 2019 priv. combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Dec.-cadru 2001/413/JAI a Consiliului (M. Of. nr. 720 din 22 iulie 2021);
- L. nr. 219/2021 pt. modif. și compl. L. nr. 104/2008 priv. preven. și comb. producerii și traficului ilicit de substanțe dopante cu grad mare de risc (M. Of. nr. 739 din 28 iulie 2021; art. VII-IX au intrat în vigoare la 30 de zile de la publ.);
- O.U.G. nr. 71/2022 pt. modif. art. 155 alin. (1) NCP (M. Of. nr. 531 din 30 mai 2022; v. și D.C.C. nr. 358 din 26 mai 2022 – M. Of. nr. 565 din 9 iunie 2022 și D.C.C. nr. 297/2018 – M. Of. nr. 518 din 25 iunie 2018);
- L. nr. 170/2022 pt. modif. art. 369 NCP (M. Of. nr. 548 din 6 iunie 2022);
- D.C.C. nr. 221/2023 (M. Of. nr. 505 din 9 iunie 2023);
- D.C.C. nr. 222/2023 (M. Of. nr. 441 din 22 mai 2023);
- L. nr. 171/2023 pt. modif. și compl. art. 226 NCP (M. Of. nr. 532 din 15 iunie 2023);
- L. nr. 200/2023 pt. modif. și compl. NCP, precum și a altor acte normative (M. Of. nr. 616 din 6 iulie 2023);
- L. nr. 213/2023 pt. compl. art. 91 NCP (M. Of. nr. 629 din 10 iulie 2023);
- L. nr. 214/2023 pt. modif. și compl. NCP, NCPP, precum și pt. modif. L. nr. 318/2015 pt. înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pt. modif. și compl. unor acte normative (M. Of. nr. 634 din 11 iulie 2023);
- L. nr. 217/2023 pt. modif. și compl. NCP, NCPP, precum și a L. audiovizualului nr. 504/2002 (M. Of. nr. 634 din 11 iulie 2023; intrare în vigoare: **1 ian. 2024**): **art. 153, 216¹, 218, 218¹, 219, 219¹, 219², 220, 221, 222, 222¹, 374, 377**;
- L. nr. 248/2023 pt. modif. și compl. NCP (M. Of. nr. 673 din 21 iulie 2023): **art. 189, 193, 194, 198, 208, 234, 257, 279, 371**.

Tabla de materii

PARTEA GENERALĂ	(art. 1-187).....	9
Titlul I. Legea penală și limitele ei de aplicare	(art. 1-14)	9
Capitolul I. Principii generale	(art. 1-2).....	9
Capitolul II. Aplicarea legii penale	(art. 3-14).....	9
<i>Secțiunea 1. Aplicarea legii penale în timp</i>	(art. 3-7).....	9
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicarea legii penale în spațiu</i>	(art. 8-14).....	14
Titlul II. Infrațiunea	(art. 15-52)	19
Capitolul I. Dispoziții generale	(art. 15-17).....	19
Capitolul II. Cauzele justificative.....	(art. 18-22).....	19
Capitolul III. Cauzele de neimputabilitate.....	(art. 23-31).....	20
Capitolul IV. Tentativa	(art. 32-34).....	21
Capitolul V. Unitatea și pluralitatea de infracțiuni.....	(art. 35-45).....	22
Capitolul VI. Autorul și participanții.....	(art. 46-52).....	27
Titlul III. Pedepsele	(art. 53-106).....	29
Capitolul I. Categoriile pedepselor	(art. 53-55).....	29
Capitolul II. Pedepsele principale	(art. 56-64).....	29
<i>Secțiunea 1. Detențiunea pe viață</i>	(art. 56-59).....	29
<i>Secțiunea a 2-a. Închisoarea</i>	(art. 60).....	30
<i>Secțiunea a 3-a. Amenda</i>	(art. 61-64).....	30
Capitolul III. Pedepsa accesorie și pedepsele complementare.....	(art. 65-70).....	32
<i>Secțiunea 1. Pedepsa accesorie</i>	(art. 65).....	32
<i>Secțiunea a 2-a. Pedepsele complementare</i>	(art. 66-70).....	32
Capitolul IV. Calculul duratei pedepselor.....	(art. 71-73).....	35
Capitolul V. Individualizarea pedepselor.....	(art. 74-106).....	35
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	(art. 74).....	35
<i>Secțiunea a 2-a. Circumstanțele atenuante și circumstanțele</i> <i>aggravante</i>	(art. 75-79).....	36
<i>Secțiunea a 3-a. Renunțarea la aplicarea pedepsei</i>	(art. 80-82).....	38
<i>Secțiunea a 4-a. Amânarea aplicării pedepsei</i>	(art. 83-90).....	39
<i>Secțiunea a 5-a. Suspendarea executării pedepsei</i> <i>sub supraveghere</i>	(art. 91-98).....	42
<i>Secțiunea a 6-a. Liberarea condiționată</i>	(art. 99-106).....	46
Titlul IV. Măsurile de siguranță	(art. 107-112 ¹).....	50
Capitolul I. Dispoziții generale	(art. 107-108).....	50
Capitolul II. Regimul măsurilor de siguranță.....	(art. 109-112 ¹).....	50
Titlul V. Minoritatea	(art. 113-134).....	53
Capitolul I. Regimul răspunderii penale a minorului	(art. 113-116).....	53
Capitolul II. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate	(art. 117-123).....	54
Capitolul III. Regimul măsurilor educative privative de libertate	(art. 124-127).....	57

Capitolul IV. Dispoziții comune.....	(art. 128-134).....	59
Titlul VI. Răspunderea penală a persoanei juridice	(art. 135-151)	61
Capitolul I. Dispoziții generale	(art. 135-137)	61
Capitolul II. Regimul pedepselor complementare aplicate persoanei juridice	(art. 138-145).....	63
Capitolul III. Dispoziții comune	(art. 146-151)	64
Titlul VII. Cauzele care înlătură răspunderea penală	(art. 152-159).....	66
Titlul VIII. Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei	(art. 160-164).....	71
Titlul IX. Cauzele care înlătură consecințele condamnării	(art. 165-171).....	73
Titlul X. Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală	(art. 172-187).....	75
PARTEA SPECIALĂ	(art. 188-446)	79
Titlul I. Infrațiuni contra persoanei	(art. 188-227)	79
Capitolul I. Infrațiuni contra vieții	(art. 188-192).....	79
Capitolul II. Infrațiuni contra integrității corporale sau sănătății	(art. 193-198).....	80
Capitolul III. Infrațiuni săvârșite asupra unui membru de familie	(art. 199-200).....	83
Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului	(art. 201-202).....	83
Capitolul V. Infrațiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie	(art. 203-204).....	84
Capitolul VI. Infrațiuni contra libertății persoanei	(art. 205-208)	84
Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile	(art. 209-217)	86
Capitolul VIII. Infrațiuni contra libertății și integrității sexuale.....	(art. 218-223).....	89
Capitolul IX. Infrațiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private	(art. 224-227).....	97
Titlul II. Infrațiuni contra patrimoniului	(art. 228-256)....	100
Capitolul I. Furtul.....	(art. 228-232)....	100
Capitolul II. Tâlhăria și pirateria	(art. 233-237)....	102
Capitolul III. Infrațiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii.....	(art. 238-248)....	103
Capitolul IV. Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice	(art. 249-252)....	105
Capitolul V. Distrugerea și tulburarea de posesie.....	(art. 253-256)....	107
Capitolul VI. Infrațiuni care au produs consecințe deosebit de grave.....	(art. 256 ¹)....	108
Titlul III. Infrațiuni privind autoritatea și frontiera de stat	(art. 257-265)....	109
Capitolul I. Infrațiuni contra autorității	(art. 257-261)....	109
Capitolul II. Infrațiuni privind frontiera de stat	(art. 262-265)....	110

Titlul IV. Infracțiuni contra înfăptuirii justiției	(art. 266-288)....	112
Titlul V. Infracțiuni de corupție și de serviciu	(art. 289-309)....	119
Capitolul I. Infracțiuni de corupție	(art. 289-294)....	119
Capitolul II. Infracțiuni de serviciu	(art. 295-309)....	121
Titlul VI. Infracțiuni de fals	(art. 310-328)....	126
Capitolul I. Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori	(art. 310-316)....	126
Capitolul II. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcare	(art. 317-319)....	127
Capitolul III. Falsuri în înscrisuri	(art. 320-328)....	128
Titlul VII. Infracțiuni contra siguranței publice	(art. 329-366)....	132
Capitolul I. Infracțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate	(art. 329-333)....	132
Capitolul II. Infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice	(art. 334-341)....	133
Capitolul III. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive	(art. 342-347)....	138
Capitolul IV. Infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege	(art. 348-351)....	140
Capitolul V. Infracțiuni contra sănătății publice	(art. 352-359)....	146
Capitolul VI. Infracțiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice	(art. 360-366)....	148
Titlul VIII. Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială	(art. 367-384)....	150
Capitolul I. Infracțiuni contra ordinii și liniștii publice	(art. 367-375)....	150
Capitolul II. Infracțiuni contra familiei	(art. 376-380)....	153
Capitolul III. Infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate	(art. 381-384)....	155
Titlul IX. Infracțiuni electorale	(art. 385-393)....	157
Titlul X. Infracțiuni contra securității naționale	(art. 394-412)....	159
Titlul XI. Infracțiuni contra capacității de luptă a forțelor armate	(art. 413-437)....	163
Capitolul I. Infracțiuni săvârșite de militari	(art. 413-431)....	163
Capitolul II. Infracțiuni săvârșite de militari sau de civili	(art. 432-437)....	166
Titlul XII. Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război	(art. 438-445)....	167
Capitolul I. Infracțiuni de genocid și contra umanității	(art. 438-439)....	167
Capitolul II. Infracțiuni de război	(art. 440-445)....	168
Titlul XIII. Dispoziții finale	(art. 446)....	172

PARTEA GENERALĂ

• **LPA (L. nr. 187/2012 pt. punerea în aplic. a NCP). Art. 236.** *Disp. P. gen. NCP, precum și disp. generale ale prezentei L. se aplică și faptelor sancționate penal prin legi speciale, în afară de cazul în care legea dispune altfel.*

Titlul I

Legea penală și limitele ei de aplicare

Capitolul I

Principii generale

Art. 1. Legalitatea incriminării. (1) Legea penală prevede faptele care constituie infracțiuni.

(2) Nicio persoană nu poate fi sancționată penal pentru o faptă care nu era prevăzută de legea penală la data când a fost săvârșită.

• **VECHIUL CP (L. NR. 15/1968): art. 2, 11.**

Art. 2. Legalitatea sancțiunilor de drept penal. (1) Legea penală prevede pedepsele aplicabile și măsurile educative ce se pot lua față de persoanele care au săvârșit infracțiuni, precum și măsurile de siguranță ce se pot lua față de persoanele care au comis fapte prevăzute de legea penală.

(2) Nu se poate aplica o pedeapsă ori nu se poate lua o măsură educativă sau o măsură de siguranță dacă aceasta nu era prevăzută de legea penală la data când fapta a fost săvârșită.

(3) Nicio pedeapsă nu poate fi stabilită și aplicată în afara limitelor generale ale acesteia.

• **VECHIUL CP: art. 2, 11.**

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 23. Libertatea individuală.** (12) Nici o pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii.

Capitolul II

Aplicarea legii penale

Secțiunea 1

Aplicarea legii penale în timp

Art. 3. Activitatea legii penale. Legea penală se aplică infracțiunilor săvârșite în timpul cât ea se află în vigoare.

• **VECHIUL CP: art. 10.**

• **LPA. Art. 5.** (1) Atunci când o normă penală face trimitere la o altă normă determinată, de la care împrumută unul sau mai multe elemente, modificarea normei completatoare atrage și modificarea normei incomplete. (2) În cazul abrogării normei completatoare, norma incompletă va păstra elementele preluate de la aceasta, inclusiv limitele de pedeapsă, în forma existentă la data abrogării, afară de cazul în care legea dispune altfel. **Art. 7.** Ori de câte ori o normă în vigoare face trimitere la una sau mai multe infracțiuni prevăz. de CP 1969 sau de o lege specială modificată prin dispozițiile prezentei legi, trimiterea se consideră făcută la infracțiunea sau infracțiunile prevăzute de legea nouă, având aceleași elemente constitutive [Art. 2. În cuprinsul prezentei L., prin CP 1969 se înțelege L. nr. 15/1968 priv. CP, rep. în M. Of. nr. 65 din 16 aprilie 1997, cu modif. și compl. ult.].

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 67/2022 (infra, art. 155).**

Art. 4. Aplicarea legii penale de dezincriminare. Legea penală nu se aplică faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă. În acest caz, executarea pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, pronunțate în baza legii vechi, precum și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la aceste fapte încetează prin intrarea în vigoare a legii noi.

• **VECHIUL CP: art. 12 alin. (1).**

• **LPA. Art. 3. (1)** Disp. art. 4 NCP priv. legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în situațiile în care o faptă determinată, comisă sub imperiul legii vechi, nu mai constituie infracțiune potrivit legii noi datorită modificării elementelor constitutive ale infracțiunii, inclusiv a formei de vinovăție, cerută de legea nouă pentru existența infracțiunii. (2) Disp. art. 4 NCP nu se aplică în situația în care fapta este incriminată de legea nouă sau de o altă lege în vigoare, chiar sub o altă denumire. (3) Disp. art. 4 NCP sunt aplicabile și atunci când, în urma unei decizii a Curții Constituționale, o faptă determinată nu mai întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni sau forma de vinovăție cerută de lege pentru existența infracțiunii.

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 6/2015** (M. Of. nr. 257 din 17 aprilie 2015): „(...) în interpr. disp. art. 4 NCP, succesiunea de acte normative priv. prețul mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior (OMMP nr. 3283/2012; art. 202 pct. 8 L. nr. 187/2012; OMAPP nr. 76/2014 și OMAPP nr. 118/2014) nu a avut ca efect imposibilitatea stabilirii acestui preț și, pe cale de consecință, nu a condus la dezincriminarea în concreto a infracțiunilor de tăiere fără drept de arbori din fondul forestier național, prev. de art. 108 [în prezent, art. 107] L. nr. 46/2008 și de furt de arbori din fondul forestier național, prevăz. de art. 110 [în prezent, art. 109] L. nr. 46/2008”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 30/2015 (M. Of. nr. 14 din 8 ianuarie 2016): „(...) în situația unei infracțiuni de înșelăciune comise sub imperiul CP 1969, care a produs un prejudiciu sub pragul de 2.000.000 lei, modificarea noțiunii de «consecințe deosebit de grave» în NCP nu produce efectele prevăz. de art. 4 NCP și nici pe cele prevăz. de art. 3 alin. (1) L. nr. 187/2012 pt. punerea în aplic. a NCP și nu conduce la dezincriminarea infracțiunii de înșelăciune”.

V. și **Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 9/2016** (infra, art. 371).

Art. 5. Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei. (1) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile.

• **VECHIUL CP: art. 13.**

• **NECONSTITUȚIONALITATE. D.C.C. nr. 265/2014:** „(...) disp. art. 5 NCP sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile”.

• **LPA. Art. 10.** Tratatamentul sancționator al pluralității de infracțiuni se aplică potrivit legii noi atunci când cel puțin una dintre infracțiunile din structura pluralității a fost comisă sub legea nouă, chiar dacă pentru celelalte infracțiuni pedeapsa a fost stabilită potrivit legii vechi, mai favorabilă. **Art. 12. (1)** În cazul succesiunii de legi penale intervenite până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, pedepsele accesorii și complementare se aplică potrivit legii care a fost identificată ca lege mai favorabilă în raport cu infracțiunea comisă. **Art. 16. (1)** Măsura suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicată în baza CP 1969 se menține și după intrarea în vigoare a NCP, până la împlinirea termenului de încercare stabilit prin hotărârea de condamnare. (2) Pentru determinarea legii penale mai favorabile cu privire la suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei conform art. 5 NCP, instanța va avea în vedere sfera obligațiilor impuse condamnatului și

efectele suspendării potrivit legilor succesive, cu prioritate față de durata termenului de încercare sau supraveghere. **Art. 17.** În aplicarea dispozițiilor referitoare la legea penală mai favorabilă intervenită în cursul procesului, o pedeapsă cu suspendarea executării, aplicabilă potrivit CP 1969, este considerată mai favorabilă decât o măsură educativă privativă de libertate prevăzută de NCP.

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 5/2014** (M. Of. nr. 470 din 26 iunie 2014): „În aplic. art. 5 NCP, se are în vedere criteriul aprecierii globale a legii penale mai favorabile. (...) nu este permisă combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile cu privire la condițiile de existență și sancționare ale infracțiunii în formă continuată”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 10/2014 (M. Of. nr. 502 din 7 iulie 2014): „(...) în aplic. art. 5 NCP, circumstanțele atenuante se apreciază global în raport de incriminare și sancțiune. În situația intrării în vigoare a unei noi legi, ce aduce modificări atât cu privire la pedepse, cât și cu privire la circumstanțe atenuante, circumstanțele ca parte din instituția sancțiunii unei infracțiuni nu pot fi privite și analizate distinct față de instituția pedepsei. Înlăturarea circumstanțelor atenuante nu aduce atingere principiului neagravării situației în propria cale de atac prevăzut în art. 418 NCPP, atunci când, în concret, pentru aceeași faptă se stabilește o sancțiune mai puțin severă”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 21/2014 (M. Of. nr. 829 din 13 noiembrie 2014): „(...) disp. art. 5 alin. (1) NCP trebuie interpretate, inclusiv în materia prescripției răspunderii penale, în sensul că legea penală mai favorabilă este aplicabilă în cazul infracțiunilor săvârșite anterior datei de 1 februarie 2014 care nu au fost încă judecate definitiv, în conformitate cu D.C.C. nr. 265/2014”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 13/2015 (M. Of. nr. 410 din 10 iunie 2015): „(...) în aplic. art. 5 NCP, cf. D.C.C. nr. 265/2014, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care, potrivit CP anterior, a fost aplicată, printr-o hotărâre definitivă, o pedeapsă, cu suspendarea condiționată a executării, care, conform art. 41 alin. (1) NCP, nu îndeplinește condițiile pentru a constitui primul termen al recidivei postcondamnatorii și, respectiv, o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei, în urma revocării suspendării condiționate, se realizează potrivit art. 15 alin. (2) L. nr. 187/2012 rap. art. 83 alin. (1) CP anterior”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 29/2015 (M. Of. nr. 29 din 15 ianuarie 2016): „(...) în procedura de modificare a pedepsei prevăz. de art. 585 alin. (1) lit. a) NCPP, în cadrul operațiunii de contopire a unei pedepse cu închisoarea aplicată în temeiul CP anterior pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul acestei legi cu o pedeapsă cu închisoarea aplicată în temeiul NCP pentru o infracțiune săvârșită sub CP anterior se impune determinarea legii penale mai favorabile condamnatului conform art. 5 NCP”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 7/2016 (M. Of. nr. 251 din 5 aprilie 2016): „(...) în aplic. art. 5 NCP, în cazul pluralității de infracțiuni constând în săvârșirea unor infracțiuni anterior datei de 1 feb. 2014, respectiv a unor infracțiuni comise după intrarea în vigoare a NCP, pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 1 feb. 2014 se va aplica legea penală mai favorabilă – identificată ca fiind legea veche sau legea nouă –, iar pentru infracțiunile săvârșite sub imperiul legii penale noi, precum și pentru tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni se va aplica legea nouă, cf. art. 3 NCP și art. 10 L. nr. 187/2012 pt. punerea în aplic. a NCP”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 11/2016 (M. Of. nr. 468 din 23 iunie 2016): „(...) în aplic. art. 5 NCP, cf. D.C.C. nr. 265/2014, în cazul pluralității de infracțiuni constând într-o infracțiune pentru care potrivit CP anterior a fost aplicată printr-o hotărâre definitivă o pedeapsă cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei potrivit art. 86¹ CP anterior și o infracțiune săvârșită în termenul de încercare, pentru care legea penală mai favorabilă este considerată legea nouă, stabilirea și executarea pedepsei rezultante în urma revocării suspendării sub supraveghere se realizează cf. art. 96 alin. (4) și (5) NCP”.

V. și *Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 67/2022 (infra, art. 155).*

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 15. Universalitatea.** (2) *Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.*

Art. 6. Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei. (1) Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare și până la executarea completă a pedepsei închisorii sau amenzii a intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai ușoară, sancțiunea aplicată, dacă depășește maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită, se reduce la acest maxim.

(2) Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la detențiune pe viață și până la executarea ei a intervenit o lege care prevede pentru aceeași faptă numai pedeapsa închisorii, pedeapsa detențiunii pe viață se înlocuiește cu maximul închisorii prevăzut pentru acea infracțiune.

(3) Dacă legea nouă prevede în locul pedepsei închisorii numai amenda, pedeapsa aplicată se înlocuiește cu amenda, fără a se putea depăși maximul special prevăzut în legea nouă. Ținându-se seama de partea executată din pedeapsa închisorii, se poate înlătura în totul sau în parte executarea amenzii.

(4) Măsurile educative neexecutate și neprevăzute în legea nouă nu se mai execută, iar cele care au corespondent în legea nouă se execută în conținutul și limitele prevăzute de aceasta, dacă este mai favorabilă.

(5) Când legea nouă este mai favorabilă în condițiile alin. (1)-(4), pedepsele complementare și măsurile de siguranță neexecutate și neprevăzute în legea nouă nu se mai execută, iar cele care au corespondent în legea nouă se execută în conținutul și limitele prevăzute de aceasta.

(6) Dacă legea nouă este mai favorabilă numai sub aspectul pedepselor complementare sau măsurilor de siguranță, acestea se execută în conținutul și limitele prevăzute de legea nouă.

(7) Când o dispoziție din legea nouă se referă la pedepse definitiv aplicate, se ține seama, în cazul pedepselor executate până la data intrării în vigoare a acesteia, de pedeapsa redusă sau înlocuită potrivit dispozițiilor alin. (1)-(6).

• **VECHIUL CP: art. 14-15.**

• **LPA. Art. 4.** *Pedeapsa aplicată pentru o infracțiune printr-o hotărâre ce a rămas definitivă sub imperiul CP 1969, care nu depășește maximul special prevăzut de Codul penal, nu poate fi redusă în urma intrării în vigoare a acestei legi.* **Art. 8.** *Disp. art. 4 se aplică în mod corespunzător și pedepselor aplicate prin hotărâri care au rămas definitive anterior intrării în vigoare a prezentei legi, pentru fapte incriminate de actele normative prevăzute în T. II.*

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 1/2014 (M. Of. nr. 349 din 13 mai 2014):** „În aplic. legii penale mai favorabile, după judecarea definitivă a cauzei înainte de intrarea în vigoare a NCP, pentru ipoteza unui concurs de infracțiuni, într-o primă etapă se verifică incidența art. 6 NCP, cu privire la pedepsele individuale. În a doua etapă, se verifică dacă pedeapsa rezultantă aplicată potrivit legii vechi depășește maximul la care se poate ajunge în baza legii noi, cf. art. 39 NCP. În cazul în care pedeapsa rezultantă aplicată potrivit legii vechi depășește maximul la care se poate ajunge în baza art. 39 NCP, pedeapsa rezultantă va fi redusă la acest maxim. În caz contrar, pedeapsa rezultantă va rămâne astfel cum a fost stabilită potrivit legii vechi”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 6/2014 (M. Of. nr. 471 din 26 iunie 2014): „În aplic. legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei potrivit art. 6 alin. (1) NCP, în cazul tentativei, limita maximă a pedepsei ce trebuie avută în vedere este maximul prevăzut de lege pentru forma tentată

(maximul special al pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea consumată, redus sau înlocuit conform dispozițiilor privind tratamentul sancționator al tentativei)".

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 7/2014 (M. Of. nr. 471 din 26 iunie 2014): „În aplic. legii penale mai favorabile, potrivit art. 6 NCP, în cazul infracțiunilor continuate, prin sintagma «maxim special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită» se înțelege maximul special prevăzut de lege pentru infracțiune, fără luarea în considerare a cauzei de majorare a pedepsei prevăzută pentru infracțiunea continuată".

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 8/2014 (M. Of. nr. 473 din 27 iunie 2014): „În aplic. legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei potrivit art. 6 alin. (1) NCP, (...) la maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită nu se vor lua în considerare circumstanțele atenuante sau agravante reținute condamnatului și care apar valorificate în pedeapsa concretă, atunci când se compară pedeapsa aplicată cu maximul special prevăz. de legea nouă".

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 13/2014 (M. Of. nr. 505 din 8 iulie 2014): „Disp. art. 6 alin. (1) NCP, priv. legea mai favorabilă după judecarea definitivă a cauzei, sunt aplicabile și cu privire la hotărârea de condamnare pronunțată de un alt stat față de cetățenii români, dacă aceasta a fost recunoscută în procedura reglem. de L. nr. 302/2004 priv. cooperarea judiciară internațională în materie penală".

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 14/2014 (M. Of. nr. 525 din 15 iulie 2014): „(...) în aplic. legii penale mai favorabile, după judecarea definitivă a cauzei, potrivit art. 6 alin. (1) NCP, atunci când se compară pedeapsa aplicată cu maximul special prevăz. de legea nouă, nu se va lua în considerare cauza specială de reducere a pedepsei prevăz. de art. 320¹ alin. (7) CPP anterior, reținută condamnatului și valorificată în pedeapsa concretă".

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 15/2014 (M. Of. nr. 546 din 23 iulie 2014): „(...) în interpr. art. 6 alin. (1) NCP, pentru ipoteza unei infracțiuni comise în stare de recidivă postexecutorie judecată definitiv înainte de intrarea în vigoare a NCP, pedeapsa aplicată prin hotărârea de condamnare se va compara cu maximul special prevăz. în legea nouă pentru infracțiunea săvârșită prin luarea în considerare a art. 43 alin. (5) NCP".

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 3/2015 (M. Of. nr. 380 din 2 iunie 2015): „(...) în aplic. art. 6 NCP, stabilirea pedepsei în baza legii noi, în cazul pluralității de infracțiuni care, potrivit CP 1969, presupunea reținerea stării de recidivă postcondamnatorie cu revocarea suspendării condiționate, iar, potrivit NCP, condițiile recidivei postcondamnatorii cu privire la primul termen nu mai sunt întrunite, se determină cf. art. 44 rap. art. 39 NCP, ref. pluralitatea intermediară".

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 12/2015 (M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2015): „În interpr. art. 6 alin. (1) NCP, în cazul pedepselor definitive pentru infracțiuni care au produs consecințe deosebit de grave potrivit CP anterior, determinarea maximului special prevăzut de legea nouă se realizează, chiar dacă valoarea prejudiciului este inferioară pragului valoric prevăzut de art. 183 NCP, prin raportare la varianta agravată a infracțiunilor limitativ enumerate în art. 309 NCP".

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 13/2016 (M. Of. nr. 457 din 21 iunie 2016): „(...) în aplic. art. 6 NCP, în cazul unei infracțiuni în formă continuată care, potrivit legii penale noi, nu mai îndeplinește condițiile de existență ale infracțiunii continuate, ci condițiile concursului de infracțiuni, instanța se raportează la maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită, iar nu la pedeapsa maximă ce ar rezulta prin aplicarea dispozițiilor ref. concursul de infracțiuni cf. legii penale noi".

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 13/2017 (M. Of. nr. 464 din 21 iunie 2017): „(...) disp. art. 6 NCP sunt incidente în ipoteza în care legea penală mai favorabilă a intervenit după liberarea condiționată a persoanei condamnate, iar ulterior s-a dispus executarea restului de pedeapsă, printr-o nouă hotărâre definitivă de condamnare, prin care instanța nu s-a pronunțat cu privire la aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei".

V. și **Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 18/2014** (infra, art. 125).

● **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. V. art. 15 alin. (2) CR** (supra, art. 5 NCP).

Art. 7. Aplicarea legii penale temporare. (1) Legea penală temporară se aplică infracțiunii săvârșite în timpul când era în vigoare, chiar dacă fapta nu a fost urmărită sau judecată în acel interval de timp.

(2) Legea penală temporară este legea penală care prevede data ieșirii ei din vigoare sau a cărei aplicare este limitată prin natura temporară a situației care a impus adoptarea sa.

• **VECHIUL CP: art. 16.**

Secțiunea a 2-a

Aplicarea legii penale în spațiu

Art. 8. Teritorialitatea legii penale. (1) Legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite pe teritoriul României.

(2) Prin teritoriul României se înțelege întinderea de pământ, marea teritorială și apele cu solul, subsolul și spațiul aerian, cuprinse între frontierele de stat.

(3) Prin infracțiune săvârșită pe teritoriul României se înțelege orice infracțiune comisă pe teritoriul arătat în alin. (2) sau pe o navă sub pavilion românesc ori pe o aeronavă înmatriculată în România.

(4) Infracțiunea se consideră săvârșită pe teritoriul României și atunci când pe acest teritoriu ori pe o navă sub pavilion românesc sau pe o aeronavă înmatriculată în România s-a efectuat un act de executare, de instigare sau de complicitate ori s-a produs, chiar în parte, rezultatul infracțiunii.

• **VECHIUL CP: art. 3, 142-143.**

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 3. Teritoriul.** (2) *Frontierele țării sunt consfințite prin lege organică [L. nr. 17/1990 priv. regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale, al zonei contigue și al zonei economice exclusive ale României, rep. – M. Of. nr. 252 din 8 aprilie 2014, cu modif. ult.; OJ.G. nr. 105/2001 priv. frontiera de stat a României – M. Of. nr. 352 din 30 iunie 2001, cu modif. ult.], cu respectarea principiilor și a celorlalte norme general admise ale dreptului internațional.*

Art. 9. Personalitatea legii penale. (1) Legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean român sau de o persoană juridică română, dacă pedeapsa prevăzută de legea română este detențiunea pe viață ori închisoarea mai mare de 10 ani.

(2) În celelalte cazuri, legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean român sau de o persoană juridică română, dacă fapta este prevăzută ca infracțiune și de legea penală a țării unde a fost săvârșită ori dacă a fost comisă într-un loc care nu este supus jurisdicției niciunui stat.

(3) Punerea în mișcarea a acțiunii penale se face cu autorizarea prealabilă a procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărei rază teritorială se află parchetul mai întâi sesizat sau, după caz, a procurorului general al parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Termenul în care procurorul poate emite autorizarea este de până la 30 de zile de la data solicitării autorizării și poate fi prelungit, în condițiile legii, fără ca durata totală să depășească 180 de zile.

• **VECHIUL CP: art. 4.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 217/2020: „Art. II. Prin excepție de la prev. art. 9 NCP, publ. în M. Of. al României, P. I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modif. și compl. ult., și în aplic. art. 12 NCP, cu modif. și compl. ult., pentru faptele prevăz. la art. 218-220, art. 221 alin. (1)-(2¹), art. 222¹, art. 216¹ și art. 374 alin. (1) și (1¹) NCP, cu modif. și compl. ult., legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean român sau de o persoană**

juridică română indiferent de pedeapsa prevăz. de legea română, chiar dacă fapta nu este prevăz. ca infracțiune de legea penală a țării unde aceasta a fost săvârșită”.

L. nr. 234/2022 pt. modif. art. 18³ L. nr. 78/2000 pt. prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție și pt. dispunerea altor măsuri de transpunere a Dir. (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iul. 2017 priv. combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal (M. Of. nr. 730 din 20 iulie 2022): „**Art. II.** Prin derog. de la prev. art. 9 NCP, cu modif. și compl. ult., precum și în aplic. art. 12 aceeași L., dacă faptele sunt săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean român sau de o persoană juridică română, indiferent de pedeapsa prevăz. de legea română, chiar dacă fapta nu este prevăz. ca infracțiune de legea penală a țării unde aceasta a fost săvârșită și fără a fi necesară autorizarea prealabilă a procurorului general de la parchetul de pe lângă curtea de apel în a cărei rază teritorială se află parchetul mai întâi sesizat sau a procurorului general de la parchetul de pe lângă ICCJ, L. penală română se aplică infracțiunilor prevăz. la: a) art. 6, 7 și art. 18¹-18⁵ L. nr. 78/2000 pt. prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modif. și compl. ult.; b) art. 4, 8 și 9 L. nr. 241/2005 pt. prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, cu modif. și compl. ult., art. 270 și art. 272-275 L. nr. 86/2006 – CV, cu modif. și compl. ult., art. 289-292, art. 294, 295, 297, 298, art. 306-309 și art. 367 NCP, cu modif. și compl. ult., și art. 49 L. nr. 129/2019 pt. prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pt. modif. și compl. unor acte normative, cu modif. și compl. ult., dacă au avut ca rezultat atingerea intereselor financiare ale UE”.

Art. 10. Realitatea legii penale. (1) Legea penală română se aplică infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării de către un cetățean străin sau o persoană fără cetățenie, contra statului român, contra unui cetățean român ori a unei persoane juridice române.

(2) Punerea în mișcare a acțiunii penale se face cu autorizarea prealabilă a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și numai dacă fapta nu face obiectul unei proceduri judiciare în statul pe teritoriul căruia s-a comis.

• **VECHIUL CP: art. 5.**

Art. 11. Universalitatea legii penale. (1) Legea penală română se aplică și altor infracțiuni decât celor prevăzute în art. 10, săvârșite în afara teritoriului țării de un cetățean străin sau o persoană fără cetățenie, care se află de bunăvoie pe teritoriul României, în următoarele cazuri:

a) s-a săvârșit o infracțiune pe care statul român și-a asumat obligația să o reprime în temeiul unui tratat internațional, indiferent dacă este prevăzută sau nu de legea penală a statului pe al cărui teritoriu a fost comisă;

b) s-a cerut extrădarea sau predarea infractorului și aceasta a fost refuzată.

(2) Dispozițiile alin. (1) lit. b) nu se aplică atunci când, potrivit legii statului în care s-a săvârșit infracțiunea, există o cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal ori executarea pedepsei sau când pedeapsa a fost executată ori este considerată ca executată.

(3) Când pedeapsa nu a fost executată sau a fost executată numai în parte, se procedează potrivit dispozițiilor legale privitoare la recunoașterea hotărârilor străine.

• **VECHIUL CP: art. 6.**

• **LPA. Art. 237.** În aplic. art. 11 NCP, condiția aflării de bunăvoie pe teritoriul României se interpretează în sensul aflării benevole pe acest teritoriu la momentul dispunerii de către organele judiciare a unei măsuri privative sau restrictive de libertate în considerarea infracțiunii care atrage incidența principiului universalității.

Art. 12. Legea penală și tratatele internaționale. Dispozițiile art. 8-11 se aplică dacă nu se dispune altfel printr-un tratat internațional la care România este parte.

• **VECHIUL CP: art. 7.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. art. II L. nr. 217/2020 (supra, art. 9 NCP).**

Art. 13. Imunitatea de jurisdicție. Legea penală nu se aplică infracțiunilor săvârșite de către reprezentanții diplomatici ai statelor străine sau de către alte persoane care, în conformitate cu tratatele internaționale, nu sunt supuse jurisdicției penale a statului român.

• **VECHIUL CP: art. 8.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 17/1990: „Cap. IV. Trecerea inofensivă prin marea teritorială.**

Secț. A. Reguli aplicabile tuturor navelor străine. Art. 17. (1) Trecerea inofensivă a navelor străine prin marea teritorială a României se efectuează în condițiile stabilite de prezenta lege și de alte reglementări în vigoare, cu respectarea normelor dreptului internațional. (2) Prin trecere se înțelege faptul de a naviga în marea teritorială în scopul: a) de a o traversa fără a intra în apele maritime interioare ori fără a ancora într-o radă sau a face escală într-o instalație portuară situată în afara apelor maritime interioare; b) de a intra în apele maritime interioare și a ancora într-o radă sau a face escală într-o instalație portuară sau de a le părăsi. (3) Trecerea trebuie să fie neîntreruptă și rapidă. Navele vor urma drumurile maritime, șenalele și pasele recomandate, specificate de hărțile maritime și în documentele de navigație. (4) Pe timpul trecerii inofensive nu se permite oprirea sau ancorarea, în afara cazurilor când acestea sunt impuse de nevoile navigației sau ca urmare a unui caz de forță majoră ori avarie, pentru salvarea persoanelor sau pentru ajutorarea navelor și aeronavelor aflate în pericol. **Art. 18.** (1) Trecerea unei nave străine prin marea teritorială este inofensivă atât timp cât nu aduce atingere păcii, ordinii publice sau securității naționale. (2) Se consideră că trecerea aduce atingere păcii, ordinii publice sau securității naționale dacă o asemenea navă desfășoară, în marea teritorială sau în apele maritime interioare, una dintre următoarele activități: a) amenințarea cu forța sau folosirea forței împotriva suveranității, integrității teritoriale sau independenței politice a României sau în orice alt mod contrar principiilor dreptului internațional; b) manevre sau exerciții cu arme de orice fel; c) culegerea de informații în detrimentul apărării sau securității naționale; d) propaganda care prejudiciază interesele apărării sau ale securității naționale; e) decolarea de pe nave, apunarea sau îmbarcarea pe nave a oricărui fel de aparate de zbor; f) lansarea, debarcarea sau îmbarcarea de tehnică militară, scafandri, submarine, alte vehicule submersibile sau amfibii și de orice alte instalații în măsură să execute cercetări acvatice sau subacvatice; g) îmbarcarea sau debarcarea de mărfuri, stupefiante și substanțe psihotrope, fonduri bănești sau de persoane, contrar legilor și reglementărilor în vigoare, inclusiv vamale, fiscale, sanitare sau de imigrare; h) poluarea deliberată și gravă, de orice natură, a apei și a mediului marin, a spațiului aerian de deasupra apei sau afectarea deliberată și gravă a ecosistemelor marine; i) orice activitate de pescuit sau altă activitate de explorare ori exploatare ilegală a resurselor naturale și biologice; j) orice activitate de cercetări științifice, arheologice sau ridicări hidrografice; k) orice activitate care se desfășoară cu încălcarea reglementărilor internaționale în domeniul radiocomunicațiilor sau care poate perturba funcționarea sistemelor de comunicații sau a oricărui alt echipament sau instalații; l) orice altă activitate care nu are o legătură directă cu trecerea sau care se desfășoară cu încălcarea condițiilor prevăzute în prezenta lege. **Art. 19.** În marea teritorială, în apele maritime interioare și în porturile României este interzis accesul oricărei nave care are la bord arme nucleare, chimice ori alte arme de distrugere în masă, sau care transportă asemenea arme sau muniție pentru acestea, precum și orice alte mărfuri sau produse interzise de legile României. **Art. 20.** Navele străine cu propulsie nucleară pot intra în rade sau în porturi numai cu aprobarea prealabilă a organelor române competente, care va fi solicitată cu cel puțin 30 de zile înainte de data intrării. **Art. 21.** (1) Navele străine cu propulsie nucleară și navele care transportă substanțe radioactive sau alte substanțe periculoase sunt obligate, atunci când se

află în trecere prin marea teritorială, să aibă asupra lor documentele prevăzute de acordurile internaționale pentru aceste nave și încărcătura pe care o transportă și să ia măsurile speciale de precauție prevăzute de aceste acorduri. (2) Navele străine care transportă substanțe radioactive sau alte substanțe ori deșeuri periculoase sau nocive pot trece prin marea teritorială numai cu aprobarea organelor române competente. Aprobarea trebuie solicitată cu cel puțin 30 de zile înainte de data estimată a intrării în marea teritorială a României. (3) Pe timpul trecerii inofensive a navelor prevăzute la alin. (2) oprirea sau ancorarea nu este permisă, în afara cazurilor prevăzute la art. 17. (4) Navele străine cu propulsie nucleară sau care transportă substanțe radioactive ori alte substanțe sau deșeuri periculoase ori nocive vor utiliza numai căile de navigație desemnate de autoritatea română competentă și vor respecta dispozitivele de separare a traficului prescrise.

Art. 22. (1) Controlul documentelor de siguranță a navelor cu propulsie nucleară și a navelor care transportă substanțe radioactive sau alte substanțe periculoase, controlul dozimetric și celelalte controale legate de protecția mediului înconjurător se execută de organele române competente, în locuri stabilite de către acestea. Pe timpul staționării navelor în porturi sau în rade pot fi executate controale suplimentare. (2) Dacă în urma controlului se constată că prezența unei nave poate duce la consecințe periculoase, organele române competente pot dispune ca, într-un termen stabilit, nava respectivă să părăsească marea teritorială.

Art. 23. Navele străine aflate în trecere prin marea teritorială sau staționate în rade ori în porturi nu vor folosi mijloacele de navigație radio, aparatura hidroacustică și de radiocomunicații, sistemele electronice și optice de observare decât pentru necesitățile siguranței navigației și staționării la ancoră, precum și pentru a comunica cu autoritățile portuare și a realiza traficul radio, în clar sau folosind coduri, cu stațiile românești de pe uscat, potrivit regulilor și procedurilor prevăzute în Regulamentul radiocomunicațiilor care este anexă la Convenția internațională a telecomunicațiilor.

Art. 24. Organele române competente vor lua măsurile necesare pentru a preveni orice încălcare a condițiilor stabilite prin reglementările în vigoare cu privire la admiterea navelor străine în apele maritime interioare sau la instalațiile portuare și vor folosi orice mijloace legale, inclusiv de constrângere pentru a împiedica trecerea oricărei nave străine prin apele maritime interioare sau marea teritorială, dacă această trecere nu este inofensivă.

Art. 25. (1) Organele române competente pot suspenda temporar, în anumite zone ale mării teritoriale, trecerea inofensivă a navelor străine, ori de câte ori această suspendare este cerută de asigurarea securității țării sau este necesară pentru a se putea executa exerciții militare. (2) Măsurile de suspendare a trecerii inofensive prevăzute la alin. (1) vor fi publicate în «avize pentru navigatori» emise de organele române competente.

Secț. C. Reguli aplicabile navelor militare străine, submarinelor și celorlalte vehicule submersibile, precum și altor nave de stat folosite pentru servicii guvernamentale.

Art. 30. (1) Navele militare străine, submarinele și celelalte vehicule submersibile, precum și navele sub pavilion străin folosite pentru servicii guvernamentale pot intra în marea teritorială, în porturi și în rade numai cu aprobarea prealabilă a Guvernului român, exceptându-se cazurile de avarie sau adăpostire de furtună. (2) Aprobarea se solicită cu cel puțin 30 de zile înainte de data la care ar urma să aibă loc trecerea prin marea teritorială sau vizitarea porturilor sau radelor, cu excepția cazurilor când între România și statul pavilionului s-a convenit altfel.

Art. 31. Submarinele și celelalte vehicule submersibile străine în trecere prin marea teritorială sunt obligate să navigheze la suprafață și să arboreze pavilionul național. Cele care se vor afla în imersiune vor fi constrânse să iasă la suprafață. În cazul când, din cauza unei avarii nu pot ieși la suprafață, acestea sunt obligate să semnalizeze, prin toate mijloacele, despre situația în care se află.

Art. 32. Dacă o navă militară străină încalcă legile și reglementările României în apele maritime interioare sau în marea teritorială și nu ține seama de avertismentul ce i-a fost dat de a se conforma acestora, va fi somată să părăsească imediat marea teritorială a României.

Art. 33. Răspunderea pentru orice prejudicii sau daune cauzate de către o navă militară străină ori de orice altă navă de stat folosită pentru servicii guvernamentale sau în scopuri necomerciale, precum și de către persoane care fac parte din echipajul acestor nave, pe timpul când nava respectivă s-a aflat în

porturi, în apele maritime interioare, în marea teritorială și în zona economică exclusivă ale României, revine statului sub al cărui pavilion se află nava. **Art. 34.** Sub rezerva excepțiilor prevăz. în secț. A și a condițiilor art. 30-33, navele militare străine și alte nave de stat străine folosite pentru servicii guvernamentale se bucură de imunitate de jurisdicție pe timpul cât se află în porturi, în apele maritime interioare și în marea teritorială ale României”.

Art. 14. Extrădarea. (1) Extrădarea poate fi acordată sau solicitată în temeiul unui tratat internațional la care România este parte ori pe bază de reciprocitate, în condițiile legii.

(2) Predarea sau extrădarea unei persoane în relația cu statele membre ale Uniunii Europene se acordă sau se solicită în condițiile legii.

(3) Predarea unei persoane către un tribunal penal internațional se acordă în condițiile legii.

• **VECHIUL CP: art. 9.**

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 19. Extrădarea și expulzarea.** (1) Cetățeanul român nu poate fi extrădat sau expulzat din România. (2) Prin derogare de la prevederile alineatului (1), cetățenii români pot fi extrădați în baza convențiilor internaționale la care România este parte, în condițiile legii și pe bază de reciprocitate. (3) Cetățenii străini și apatrizii pot fi extrădați numai în baza unei convenții internaționale sau în condiții de reciprocitate. (4) Expulzarea sau extrădarea se hotărăște de justiție.

Titlul II

Infracțiunea

Capitolul I

Dispoziții generale

Art. 15. Trăsăturile esențiale ale infracțiunii. (1) Infracțiunea este fapta prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o.

(2) Infracțiunea este singurul temei al răspunderii penale.

• VECHIUL CP: *art. 17.*

Art. 16. Vinovăția. (1) Fapta constituie infracțiune numai dacă a fost săvârșită cu forma de vinovăție cerută de legea penală.

(2) Vinovăție există când fapta este comisă cu intenție, din culpă sau cu intenție depășită.

(3) Fapta este săvârșită cu intenție când făptuitorul:

a) prevede rezultatul faptei sale, urmărind producerea lui prin săvârșirea acelei fapte;

b) prevede rezultatul faptei sale și, deși nu-l urmărește, acceptă posibilitatea producerii lui.

(4) Fapta este săvârșită din culpă, când făptuitorul:

a) prevede rezultatul faptei sale, dar nu-l acceptă, socotind fără temei că el nu se va produce;

b) nu prevede rezultatul faptei sale, deși trebuia și putea să îl prevadă.

(5) Există intenție depășită când fapta constând într-o acțiune sau inacțiune intenționată produce un rezultat mai grav, care se datorează culpei făptuitorului.

(6) Fapta constând într-o acțiune sau inacțiune constituie infracțiune când este săvârșită cu intenție. Fapta comisă din culpă constituie infracțiune numai când legea o prevede în mod expres.

• VECHIUL CP: *art. 19.*

Art. 17. Săvârșirea infracțiunii comise prin omisiune. Infracțiunea comisivă care presupune producerea unui rezultat se consideră săvârșită și prin omisiune, când:

a) există o obligație legală sau contractuală de a acționa;

b) autorul omisiunii, printr-o acțiune sau inacțiune anterioară, a creat pentru valoarea socială protejată o stare de pericol care a înlesnit producerea rezultatului.

Capitolul II

Cauzele justificative

Art. 18. Dispoziții generale. (1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă există vreuna dintre cauzele justificative prevăzute de lege.

(2) Efectul cauzelor justificative se extinde și asupra participanților.

Art. 19. Legitima apărare. (1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală săvârșită în legitimă apărare.

(2) Este în legitimă apărare persoana care săvârșește fapta pentru a înlătura un atac material, direct, imediat și injust, care pune în pericol persoana sa, a altuia, drepturile acestora sau un interes general, dacă apărarea este proporțională cu gravitatea atacului.

(3) Se prezumă a fi în legitimă apărare, în condițiile alin. (2), acela care comite fapta pentru a respinge pătrunderea unei persoane într-o locuință, încăpere, dependință sau loc

împrejmuit ținând de aceasta, fără drept, prin violență, videnie, efracție sau alte asemenea modalități nelegale ori în timpul nopții.

• **VECHIUL CP: art. 44.**

Art. 20. Starea de necesitate. (1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală săvârșită în stare de necesitate.

(2) Este în stare de necesitate persoana care săvârșește fapta pentru a salva de la un pericol imediat și care nu putea fi înlăturat altfel viața, integritatea corporală sau sănătatea sa ori a altei persoane sau un bun important al său ori al altei persoane sau un interes general, dacă urmările faptei nu sunt vădit mai grave decât cele care s-ar fi putut produce în cazul în care pericolul nu era înlăturat.

• **VECHIUL CP: art. 45.**

Art. 21. Exercițarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații. (1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală constând în exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.

(2) Este de asemenea justificată fapta prevăzută de legea penală constând în îndeplinirea unei obligații impuse de autoritatea competentă, în forma prevăzută de lege, dacă aceasta nu este în mod vădit ilegală.

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 19/2015 (M. Of. nr. 590 din 5 august 2015):** „(...) fapta medicului angajat cu contract de muncă într-o unitate spitalicească din sistemul public de sănătate, care are calitatea de funcționar public, în accepțiunea art. 175 alin. (1) lit. b) tz. II NCP, de a primi plăți suplimentare sau donații de la pacienți, în sensul art. 34 alin. (2) L. drepturilor pacientului nr. 46/2003, nu constituie o exercitare a unui drept recunoscut de lege care să atragă incidența art. 21 alin. (1) tz. I NCP”.

Art. 22. Consimțământul persoanei vătămate. (1) Este justificată fapta prevăzută de legea penală săvârșită cu consimțământul persoanei vătămate, dacă aceasta putea să dispună în mod legal de valoarea socială lezată sau pusă în pericol.

(2) Consimțământul persoanei vătămate nu produce efecte în cazul infracțiunilor contra vieții, precum și atunci când legea exclude efectul justificativ al acestuia.

Capitolul III

Cauzele de neimputabilitate

Art. 23. Dispoziții generale. (1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă a fost comisă în condițiile vreuneia dintre cauzele de neimputabilitate.

(2) Efectul cauzelor de neimputabilitate nu se extinde asupra participanților, cu excepția cazului fortuit.

Art. 24. Constrângerea fizică. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită din cauza unei constrângeri fizice căreia făptuitorul nu i-a putut rezista.

• **VECHIUL CP: art. 46 alin. (1).**

Art. 25. Constrângerea morală. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită din cauza unei constrângeri morale, exercitată prin amenințare cu un pericol grav pentru persoana făptuitorului ori a altuia și care nu putea fi înlăturat în alt mod.

• **VECHIUL CP: art. 46 alin. (2).**

Art. 26. Excesul neimputabil. (1) Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana aflată în stare de legitimă apărare, care a depășit, din cauza tulburării sau temerii, limitele unei apărări proporționale cu gravitatea atacului.

(2) Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana aflată în stare de necesitate, care nu și-a dat seama, în momentul comiterii faptei, că pricinuieste urmări vădit mai grave decât cele care s-ar fi putut produce dacă pericolul nu era înlăturat.

• **VECHIUL CP: art. 44 alin. (3).**

Art. 27. Minoritatea făptuitorului. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de un minor, care la data comiterii acesteia nu îndeplinea condițiile legale pentru a răspunde penal.

• **VECHIUL CP: art. 50.**

Art. 28. Iresponsabilitatea. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu putea să-și dea seama de acțiunile sau inacțiunile sale ori nu putea să le controleze, fie din cauza unei boli psihice, fie din alte cauze.

• **VECHIUL CP: art. 48.**

Art. 29. Intoxicația. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu putea să-și dea seama de acțiunile sau inacțiunile sale, ori nu putea să le controleze, din cauza intoxicării involuntare cu alcool sau alte substanțe psihoactive.

• **VECHIUL CP: art. 49 alin. (1).**

• **LPA. Art. 241.** Prin „substanțe psihoactive” se înțelege substanțele stabilite prin lege, la propunerea Ministerului Sănătății.

Art. 30. Eroarea. (1) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală săvârșită de persoana care, în momentul comiterii acesteia, nu cunoștea existența unei stări, situații ori împrejurări de care depinde caracterul penal al faptei.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și faptelor săvârșite din culpă pe care legea penală le pedepsește, numai dacă necunoașterea stării, situației ori împrejurării respective nu este ea însăși rezultatul culpei.

(3) Nu constituie circumstanță agravantă sau element circumstanțial agravant starea, situația ori împrejurarea pe care infractorul nu a cunoscut-o în momentul săvârșirii infracțiunii.

(4) Prevederile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător și în cazul necunoașterii unei dispoziții legale extrapenale.

(5) Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală săvârșită ca urmare a necunoașterii sau cunoașterii greșite a caracterului ilicit al acesteia din cauza unei împrejurări care nu putea fi în niciun fel evitată.

• **VECHIUL CP: art. 51.**

Art. 31. Cazul fortuit. Nu este imputabilă fapta prevăzută de legea penală al cărei rezultat e consecința unei împrejurări care nu putea fi prevăzută.

• **VECHIUL CP: art. 47.**

Capitolul IV Tentativa

Art. 32. Tentativa. (1) Tentativa constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, executare care a fost însă întreruptă sau nu și-a produs efectul.

(2) Nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea.

• **VECHIUL CP: art. 20.**

Art. 33. Pedepșirea tentativei. (1) Tentativa se pedepsește numai când legea prevede în mod expres aceasta.

(2) Tentativa se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea consumată, ale cărei limite se reduc la jumătate. Când pentru infracțiunea consumată legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață, iar instanța s-ar orienta spre aceasta, tentativa se sancționează cu pedeapsa închisorii de la 10 la 20 de ani.

• **VECHIUL CP: art. 21.**

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 6/2014 (supra, art. 6).**

Art. 34. Desistarea și împiedicarea producerii rezultatului. (1) Nu se pedepsește autorul care, înainte de descoperirea faptei, s-a desistat ori a încunoștințat autoritățile de comiterea acesteia, astfel încât consumarea să poată fi împiedicată, sau a împiedicat el însuși consumarea infracțiunii.

(2) Dacă actele îndeplinite până în momentul desistării sau împiedicării producerii rezultatului constituie o altă infracțiune, se aplică pedeapsa pentru această infracțiune.

• **VECHIUL CP: art. 22.**

Capitolul V Unitatea și pluralitatea de infracțiuni

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 3/2017 (M. Of. nr. 259 din 13 aprilie 2017):** „Admite sesizarea (...) în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept: «atunci, când o persoană comite, în aceeași împrejurare, una sau mai multe acțiuni care pot constitui elementul material conform enumerării din art. 2 alin. (1) L. nr. 143/2000, având ca obiect material mai multe categorii de droguri, prevăzute în tabele diferite (de risc și de mare risc), ne aflăm în prezența unui concurs de infracțiuni prevăzut de art. 2 alin. (1) L. nr. 143/2000 și art. 2 alin. (2) din aceeași lege cu aplicarea art. 38 NCP, sau a unei unități legale de infracțiuni sub forma infracțiunii continuate, prevăzută de art. 2 alin. (1) și (2) L. nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (1) NCP, ori a infracțiunii complexe prevăzută de art. 2 alin. (1) și (2) L. nr. 143/2000 cu aplicarea art. 35 alin. (2) NCP» și stabilește: În interpr. art. 2 L. nr. 143/2000 priv. prev. și combat. traficului și consumului ilicit de droguri, rep., cu modif. și compl. ult. [«Art. 2. (1) Cultivarea, producerea, fabricarea, experimentarea, extragerea, prepararea, transformarea, oferirea, punerea în vânzare, vânzarea, distribuirea, livrarea cu orice titlu, trimiterea, transportul, procurarea, cumpărarea, deținerea ori alte operațiuni privind circulația drogurilor de risc, fără drept, se pedepesc cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi. (2) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) au ca obiect droguri de mare risc, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea unor drepturi»], săvârșirea, în aceeași împrejurare, a unei singure acțiuni dintre cele enumerate în art. (1) al acestui articol, care are ca obiect atât droguri de risc, cât și droguri de mare risc, reprezintă o infracțiune simplă, ca formă a unității naturale de infracțiune, prevăzută de art. 2 alin. (1) și (2) din același act normativ”.

Art. 35. Unitatea infracțiunii continuate și a celei complexe. (1)¹⁾ Infracțiunea este continuată când o persoană săvârșește la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiași rezoluții, acțiuni sau inacțiuni care prezintă, fiecare în parte, conținutul aceleiași infracțiuni.

¹⁾ Alin. (1) al art. 35 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 L. nr. 200/2023.

(2) Infracțiunea este complexă când în conținutul său intră, ca element constitutiv sau ca element circumstanțial agravant, o acțiune sau o inacțiune care constituie prin ea însăși o faptă prevăzută de legea penală.

• **VECHIUL CP: art. 41.**

Art. 36. Pedepsa pentru infracțiunea continuată și infracțiunea complexă.

(1) Infracțiunea continuată se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, al cărei maxim se poate majora cu cel mult 3 ani în cazul pedepsei închisorii, respectiv cu cel mult o treime în cazul pedepsei amenzii.

(2) Infracțiunea complexă se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune.

(3) Infracțiunea complexă săvârșită cu intenție depășită, dacă s-a produs numai rezultatul mai grav al acțiunii secundare, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea complexă consumată.

• **VECHIUL CP: art. 42.**

• **HP. V.:**

– *Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 5/2014 (supra, art. 5);*

– *Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 13/2016 (supra, art. 6).*

Art. 37. Recalcularea pedepsei pentru infracțiunea continuată sau complexă.

Dacă cel condamnat definitiv pentru o infracțiune continuată sau complexă este judecat ulterior și pentru alte acțiuni sau inacțiuni care intră în conținutul aceleiași infracțiuni, ținându-se seama de infracțiunea săvârșită în întregul ei, se stabilește o pedeapsă corespunzătoare, care nu poate fi mai ușoară decât cea pronunțată anterior.

• **VECHIUL CP: art. 43.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 11/2021** (*M. Of. nr. 909 din 22 septembrie 2021*): „În interpr. și aplic. unitară a art. 37 NCP, în ipoteza în care constată existența unei condamnări definitive pentru o infracțiune continuată, instanța investită cu judecarea unor acțiuni sau inacțiuni care intră în conținutul constitutiv al aceleiași infracțiuni va proceda la recalcularea pedepsei ținând seama de infracțiunea săvârșită în întregul ei, va stabili o pedeapsă unică ce nu poate fi mai mică decât cea pronunțată anterior și va dispune anularea formelor de executare emise ca urmare a condamnării anterioare și emiterea unora noi în conformitate cu hotărârea pronunțată sau, după caz, va constata executată pedeapsa”.

Art. 38. Concursul de infracțiuni. (1) Există concurs real de infracțiuni când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite de aceeași persoană, prin acțiuni sau inacțiuni distincte, înainte de a fi condamnată definitiv pentru vreuna din ele. Există concurs real de infracțiuni și atunci când una dintre infracțiuni a fost comisă pentru săvârșirea sau ascunderea altei infracțiuni.

(2) Există concurs formal de infracțiuni când o acțiune sau o inacțiune săvârșită de o persoană, din cauza împrejurărilor în care a avut loc sau a urmărilor pe care le-a produs, realizează conținutul mai multor infracțiuni.

• **VECHIUL CP: art. 33.**

• **HP. V.:**

– *Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 20/2016 (infra, art. 213);*

– *Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 3/2020 (infra, art. 322);*

– *Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 22/2020 (infra, art. 43).*

Art. 39. Pedepsa principală în caz de concurs de infracțiuni. (1) În caz de concurs de infracțiuni, se stabilește pedeapsa pentru fiecare infracțiune în parte și se aplică pedeapsa, după cum urmează:

- a) când s-au stabilit o pedeapsă cu detențiune pe viață și una sau mai multe pedepse cu închisoare ori cu amendă, se aplică pedeapsa detențiunii pe viață;
- b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite;
- c) când s-au stabilit numai pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite;
- d) când s-a stabilit o pedeapsă cu închisoare și o pedeapsă cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii, la care se adaugă în întregime pedeapsa amenzii;
- e) când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoare și mai multe pedepse cu amendă se aplică pedeapsa închisorii conform lit. b), la care se adaugă în întregime pedeapsa amenzii conform lit. c).

(2) Atunci când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoarea, dacă prin adăugare la pedeapsa cea mai mare a sporului de o treime din totalul celorlalte pedepse cu închisoarea stabilite s-ar depăși cu 10 ani sau mai mult maximul general al pedepsei închisorii, iar pentru cel puțin una dintre infracțiunile concurente pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 20 ani sau mai mare, se poate aplica pedeapsa detențiunii pe viață.

● **VECHIUL CP: art. 34.**

● **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. X/2005** (M. Of. nr. 123 din 9 februarie 2006): „În aplic. art. 34 [art. 39 NCP], ref. art. 120 CP [art. 160 NCP]: 1. În caz de concurs de infracțiuni, dintre care pentru unele s-au stabilit pedepse ce intră sub incidența grațierii, dispozițiile referitoare la contopire se aplică numai cu privire la pedepsele executabile ce nu au făcut obiectul grațierii sau care au fost grațiate parțial. 2. Grațierea individuală, în cazul concursului de infracțiuni, vizează numai pedeapsa rezultantă”.

Dec. ICCJ (SU) nr. LXX/2007 (M. Of. nr. 539 din 17 iulie 2008): „Instanțele de control judiciar nu pot dispune direct în căile de atac contopirea pedepsei aplicate pentru infracțiunea care a făcut obiectul judecății cu pedepse aplicate infracțiunilor concurente, pentru care există o condamnare definitivă, în cazul în care contopirea nu a fost dispusă de către prima instanță”.

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 20/2020** (M. Of. nr. 733 din 13 august 2020): „(...) în interpr. art. 39 alin. (1) lit. c) NCP, în caz de concurs de infracțiuni, în ipoteza în care suma corespunzătoare unei zile-amendă stabilită pentru infracțiunile concurente este diferită, pedeapsa rezultantă se determină astfel: se cumulează pedeapsa amenzii celei mai grele cu sporul de o treime din totalul celorlalte amenzi stabilite; se determină numărul de zile-amendă, prin cumularea numărului celui mai mare al zilelor-amendă stabilite pentru o infracțiune cu sporul de o treime din totalul zilelor-amendă corespunzătoare celorlalte amenzi; se stabilește suma corespunzătoare unei zile-amendă, prin împărțirea cuantumului pedepsei rezultante a amenzii la numărul de zile-amendă rezultante”.
V. și:

- Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 1/2014, 3/2015 și 13/2016 (supra, art. 6);
- Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 7/2016 (supra, art. 5);
- Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 22/2020 (infra, art. 43).

Art. 40. Contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente. (1) Dacă infractorul condamnat definitiv este judecat ulterior pentru o infracțiune concurentă, se aplică dispozițiile art. 39.

(2) Dispozițiile art. 39 se aplică și în cazul în care, după ce o hotărâre de condamnare a rămas definitivă, se constată că cel condamnat mai suferise o condamnare definitivă pentru o infracțiune concurentă.

(3) Dacă infractorul a executat integral sau parțial pedeapsa aplicată prin hotărârea anterioară, ceea ce s-a executat se scade din durata pedepsei aplicate pentru infracțiunile concurente.

(4) Dispozițiile privitoare la aplicarea pedepsei în caz de concurs de infracțiuni se aplică și în cazul în care condamnarea la pedeapsa detențiunii pe viață a fost comutată sau înlocuită cu pedeapsa închisorii.

(5) În cazul contopirii pedepselor conform alin. (1)-(4) se ține seama și de pedeapsa aplicată printr-o hotărâre de condamnare pronunțată în străinătate, pentru o infracțiune concurentă, dacă hotărârea de condamnare a fost recunoscută potrivit legii.

• **VECHIUL CP: art. 36.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (SU) nr. LXX/2007** (supra, art. 39).

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 22/2020** (infra, art. 43).

Art. 41. Recidiva. (1) Există recidivă când, după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii mai mare de un an și până la reabilitare sau împlinirea termenului de reabilitare, condamnatul săvârșește din nou o infracțiune cu intenție sau cu intenție depășită, pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de un an sau mai mare.

(2) Există recidivă și în cazul în care una dintre pedepsele prevăzute în alin. (1) este detențiunea pe viață.

(3) Pentru stabilirea stării de recidivă se ține seama și de hotărârea de condamnare pronunțată în străinătate, pentru o faptă prevăzută și de legea penală română, dacă hotărârea de condamnare a fost recunoscută potrivit legii.

• **VECHIUL CP: art. 37.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. XVIII/2007** (M. Of. nr. 542 din 17 iulie 2008): „(...) în cazul săvârșirii unei noi infracțiuni de către o persoană condamnată definitiv la mai multe pedepse, dintre care unele au fost executate, iar pentru altele durata pedepsei nu s-a împlinit, trebuie să se rețină că acea infracțiune a fost săvârșită atât în condițiile stării de recidivă postcondamnatorie, cât și în cele ale stării de recidivă postexecutorie, ceea ce atrage aplicarea concomitentă a disp. art. 37 lit. a) și b) CP [art. 41 alin. (1) NCP]”.

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 13/2023** (www.iccj.ro): „Aplic. art. 41 alin. (3) NCP priv. recidiva internațională, în situația existenței unei condamnări definitive dispuse de o instanță străină, se poate realiza numai în urma parcurgerii procedurii de recunoaștere a hotărârii străine de condamnare, exclusiv pe cale incidentală, prevăz. de art. 147 L. nr. 302/2004, rep., iar nu pe baza mențiunilor existente în sistemul european al cazierului judiciar (comunicare prin ECRIS)”.

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 7/2017** (M. Of. nr. 269 din 18 aprilie 2017): „În aplic. art. 41 alin. (1) NCP, la stabilirea stării de recidivă postexecutorie se are în vedere, ca prim termen al recidivei, pedeapsa stabilită prin cumul, potrivit art. 83 CP anterior (art. 96 rap. art. 43 NCP)”.

Art. 42. Condamnări care nu atrag starea de recidivă. La stabilirea stării de recidivă nu se ține seama de hotărârile de condamnare privitoare la:

a) faptele care nu mai sunt prevăzute de legea penală;

b) infracțiunile amnistiate;

c) infracțiunile săvârșite din culpă.

• **VECHIUL CP: art. 38.**

• **LPA. Art. 9.** (1) Pedepsele cu închisoarea aplicate în baza dispozițiilor CP 1969 pentru infracțiuni comise în timpul minorității nu vor fi luate în considerare la stabilirea stării de recidivă potrivit NCP.

Art. 43. Pedeapsa în caz de recidivă. (1) Dacă înainte ca pedeapsa anterioară să fi fost executată sau considerată ca executată se săvârșește o nouă infracțiune în stare de

recidivă, pedeapsa stabilită pentru aceasta se adaugă la pedeapsa anterioară neexecutată ori la restul rămas neexecutat din aceasta.

(2) Când înainte ca pedeapsa anterioară să fi fost executată sau considerată ca executată sunt săvârșite mai multe infracțiuni concurente, dintre care cel puțin una se află în stare de recidivă, pedepsele stabilite se contopesc potrivit dispozițiilor referitoare la concursul de infracțiuni, iar pedeapsa rezultată se adaugă la pedeapsa anterioară neexecutată ori la restul rămas neexecutat din aceasta.

(3) Dacă prin însumarea pedepselor în condițiile alin. (1) și alin. (2) s-ar depăși cu mai mult de 10 ani maximul general al pedepsei închisorii, iar pentru cel puțin una dintre infracțiunile săvârșite pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 20 ani sau mai mare, în locul pedepselor cu închisoarea se poate aplica pedeapsa detențiunii pe viață.

(4) Când pedeapsa anterioară sau pedeapsa stabilită pentru infracțiunea săvârșită în stare de recidivă este detențiunea pe viață, se va executa pedeapsa detențiunii pe viață.

(5) Dacă după ce pedeapsa anterioară a fost executată sau considerată ca executată se săvârșește o nouă infracțiune în stare de recidivă, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru noua infracțiune se majorează cu jumătate.

(6) Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare pentru noua infracțiune și mai înainte ca pedeapsa să fi fost executată sau considerată ca executată se descoperă că cel condamnat se află în stare de recidivă, instanța aplică dispozițiile alin. (1)-(5).

(7) Dispozițiile alin. (6) se aplică și în cazul în care condamnarea la pedeapsa detențiunii pe viață a fost comutată sau înlocuită cu pedeapsa închisorii.

• **VECHIUL CP: art. 39.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (SU) nr. XVIII/2007** (supra, art. 41).

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 14/2019** (M. Of. nr. 585 din 17 iulie 2019): „(...) disp. art. 43 alin. (2) NCP presupun ca toate infracțiunile concurente să fie săvârșite după condamnarea definitivă neexecutată sau executată parțial, acestea nefiind aplicabile în ipoteza în care una dintre infracțiuni este în concurs și cu cea care constituie primul termen al recidivei”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 22/2020 (M. Of. nr. 907 din 6 octombrie 2020): „(...) în cazul în care o infracțiune (A) este concurentă atât cu infracțiunea ce reprezintă primul termen (B), cât și cu infracțiunea ce reprezintă al doilea termen (C) al unei recidive postcondamnatorii, operațiunea de stabilire a pedepsei rezultante implică aplicarea regulilor concursului de infracțiuni între pedepsele stabilite pentru infracțiunile (A) și (B), rezultantei fiindu-i aplicate ulterior regulile recidivei post condamnatorii prin raportare la pedeapsa stabilită pentru infracțiunea (C)”.

V. și Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 15/2014 (supra, art. 6).

Art. 44. Pluralitatea intermediară. (1) Există pluralitate intermediară de infracțiuni când, după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare și până la data la care pedeapsa este executată sau considerată ca executată, condamnatul săvârșește din nou o infracțiune și nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru starea de recidivă.

(2) În caz de pluralitate intermediară, pedeapsa pentru noua infracțiune și pedeapsa anterioară se contopesc potrivit dispozițiilor de la concursul de infracțiuni.

• **VECHIUL CP: art. 40.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 7/2020** (M. Of. nr. 486 din 9 iunie 2020): „În interpr. și aplic. unitară a art. 44 alin. (2) NCP, în cazul pluralității intermediare de infracțiuni, în ipoteza în care primul și/sau al doilea termen al pluralității intermediare este format dintr-un concurs de infracțiuni, contopirea tuturor pedepselor stabilite se realizează, în cadrul unei operațiuni unice, potrivit disp. ref. concursul de infracțiuni”.

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 3/2015** (supra, art. 6).

Art. 45. Pedepsele complementare, pedepsele accesorii și măsurile de siguranță în caz de pluralitate de infracțiuni. (1) Dacă pentru una dintre infracțiunile săvârșite s-a stabilit și o pedeapsă complementară, aceasta se aplică alături de pedeapsa principală.

(2) Când s-au stabilit mai multe pedepse complementare de natură diferită sau chiar de aceeași natură, dar cu un conținut diferit, acestea se aplică alături de pedeapsa principală.

(3) Dacă s-au stabilit mai multe pedepse complementare de aceeași natură și cu același conținut

a) în caz de concurs de infracțiuni sau de pluralitate intermediară se aplică cea mai grea dintre acestea;

b) în caz de recidivă, partea neexecutată din pedeapsa complementară anterioară se adaugă la pedeapsa stabilită pentru noua infracțiune.

(4) În cazul condamnărilor succesive pentru infracțiuni concurente, partea din pedeapsa complementară executată până la data contopirii pedepselor principale se scade din durata pedepsei complementare aplicate pe lângă pedeapsa rezultată.

(5) Dacă pe lângă pedepsele principale au fost stabilite una sau mai multe pedepse accesorii, se aplică dispozițiile alin. (1)-(3), pedeapsa accesorie rezultată executându-se până la executarea sau considerarea ca executată a pedepsei principale.

(6) Măsurile de siguranță de natură diferită sau chiar de aceeași natură, dar cu un conținut diferit, luate în cazul infracțiunilor săvârșite, se cumulează.

(7) Dacă s-au luat mai multe măsuri de siguranță de aceeași natură și cu același conținut, dar pe durate diferite, se aplică măsura de siguranță cu durata cea mai mare. Măsurile de siguranță luate conform art. 112 se cumulează.

• **VECHIUL CP: art. 35.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 18/2021** (M. Of. nr. 1108 din 22 noiembrie 2021): „În interpr. și aplic. unitară a art. 45 alin. (5) NCP, în materia tratamentului penal al concursului de infracțiuni, aplicarea pedepsei accesorii presupune stabilirea acesteia mai întâi pe lângă pedeapsa principală inițială și, apoi, pe lângă pedeapsa principală rezultantă”.

Capitolul VI Autorul și participanții

Art. 46. Autorul și coautorii. (1) Autor este persoana care săvârșește în mod nemijlocit o faptă prevăzută de legea penală.

(2) Coautori sunt persoanele care săvârșesc nemijlocit aceeași faptă prevăzută de legea penală.

• **VECHIUL CP: art. 24.**

Art. 47. Instigatorul. Instigator este persoana care, cu intenție, determină o altă persoană să săvârșească o faptă prevăzută de legea penală.

• **VECHIUL CP: art. 25.**

Art. 48. Complicele. (1) Complice este persoana care, cu intenție, înlesnește sau ajută în orice mod la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală.

(2) Este de asemenea complice persoana care promite, înainte sau în timpul săvârșirii faptei, că va tăinu bunurile provenite din aceasta sau că va favoriza pe făptuitor, chiar dacă după săvârșirea faptei promisiunea nu este îndeplinită.

• **VECHIUL CP: art. 26.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. 2/2008** (M. Of. nr. 859 din 19 decembrie 2008): „În situația existenței unui prim act de tăinuire, urmat de o altă acțiune a aceluiași tăinuitor care promite că va asigura valorificarea în continuare și a altor bunuri sustrase, sunt întrunite elementele constitutive ale complicității la infracțiunea de furt în formă simplă sau continuată, după caz, în concurs real cu infracțiunea de tăinuire, chiar dacă promisiunea anticipată de tăinuire a bunurilor nu a fost îndeplinită”.

Art. 49. Pedepsa în cazul participanților. Coautorul, instigatorul și complicele la o infracțiune săvârșită cu intenție se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru autor. La stabilirea pedepsei se ține seama de contribuția fiecăruia la săvârșirea infracțiunii, precum și de dispozițiile art. 74.

• **VECHIUL CP: art. 27.**

Art. 50. Circumstanțe personale și reale. (1) Circumstanțele privitoare la persoana autorului sau a unui participant nu se răsfrâng asupra celorlalți.

(2) Circumstanțele privitoare la faptă se răsfrâng asupra autorului și a participanților numai în măsura în care aceștia le-au cunoscut sau le-au prevăzut.

• **VECHIUL CP: art. 28.**

Art. 51. Împiedicarea săvârșirii infracțiunii. (1) Participantul nu se pedepsește dacă, înainte de descoperirea faptei, denunță săvârșirea infracțiunii, astfel încât consumarea acesteia să poată fi împiedicată, sau dacă împiedică el însuși consumarea infracțiunii.

(2) Dacă actele îndeplinite până în momentul denunțării sau împiedicării constituie o altă infracțiune, participantului i se aplică pedeapsa pentru această infracțiune.

• **VECHIUL CP: art. 30.**

Art. 52. Participația improprie. (1) Săvârșirea nemijlocită, cu intenție, de către o persoană a unei fapte prevăzute de legea penală la care, din culpă sau fără vinovăție, contribuie cu acte de executare o altă persoană se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta comisă cu intenție.

(2) Determinarea, înlesnirea sau ajutarea în orice mod, cu intenție, la săvârșirea din culpă de către o altă persoană a unei fapte prevăzute de legea penală se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta comisă cu intenție.

(3) Determinarea, înlesnirea sau ajutarea în orice mod, cu intenție, la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, de către o persoană care comite acea faptă fără vinovăție, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune.

(4) Dispozițiile art. 50 și art. 51 se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CP: art. 31.**

Titlul III Pedepsele

Capitolul I

Categoriile pedepselor

Art. 53. Pedepsele principale. Pedepsele principale sunt:

- a) detențiunea pe viață;
- b) închisoarea;
- c) amenda.

• VECHIUL CP: *art. 53 pct. 1.*

• CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. *Art. 22. Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică. (...) (2) Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant. (3) Pedeapsa cu moartea este interzisă.*

Art. 54. Pedeapsa accesorie. Pedeapsa accesorie constă în interzicerea exercitării unor drepturi, din momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și până la executarea sau considerarea ca executată a pedepsei privative de libertate.

• VECHIUL CP: *art. 53 pct. 3.*

Art. 55. Pedepsele complementare. Pedepsele complementare sunt:

- a) interzicerea exercitării unor drepturi;
- b) degradarea militară;
- c) publicarea hotărârii de condamnare.

• VECHIUL CP: *art. 53 pct. 2.*

• LPA. *Art. 12. (2) Pedeapsa complementară prevăz. la art. 55 lit. c) NCP nu se aplică în cazul infracțiunilor comise anterior intrării în vigoare a acestuia.*

Capitolul II

Pedepsele principale

Secțiunea 1

Detențiunea pe viață

Art. 56. Regimul detențiunii pe viață. Detențiunea pe viață constă în privarea de libertate pe durată nedeterminată și se execută potrivit legii privind executarea pedepselor.

• VECHIUL CP: *art. 54.*

Art. 57. Neaplicarea detențiunii pe viață. Dacă la data pronunțării hotărârii de condamnare inculpatul a împlinit vârsta de 65 de ani, în locul detențiunii pe viață i se aplică pedeapsa închisorii pe timp de 30 de ani și pedeapsa interzicerii exercitării unor drepturi pe durata ei maximă.

• VECHIUL CP: *art. 55 alin. (1).*

Art. 58. Înlocuirea detențiunii pe viață. În cazul în care cel condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață a împlinit vârsta de 65 de ani în timpul executării pedepsei, pedeapsa detențiunii pe viață poate fi înlocuită cu pedeapsa închisorii pe timp de 30 de ani și pedeapsa interzicerii exercitării unor drepturi pe durata ei maximă, dacă a avut o bună conduită pe toată durata executării pedepsei, a îndeplinit integral obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, afară de cazul când dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească, și a făcut progrese constante și evidente în vederea reintegrării sociale.

• VECHIUL CP: *art. 55 alin. (2).*

Art. 59. Calculul pedepsei în cazul comutării sau înlocuirii pedepsei detențiunii pe viață. În cazul comutării sau înlocuirii pedepsei detențiunii pe viață cu pedeapsa închisorii, perioada de detențiune executată se consideră ca parte executată din pedeapsa închisorii.

• **VECHIUL CP: art. 55².**

Secțiunea a 2-a **Închisoarea**

Art. 60. Regimul închisorii. Închisoarea constă în privarea de libertate pe durată determinată, cuprinsă între 15 zile și 30 de ani, și se execută potrivit legii privind executarea pedepselor.

• **VECHIUL CP: art. 53 pct. 1 lit. b), 57 alin. (1).**

Secțiunea a 3-a **Amenda**

Art. 61. Stabilirea amenzii. (1) Amenda constă în suma de bani pe care condamnatul este obligat să o plătească statului.

(2) Cuantumul amenzii se stabilește prin sistemul zilelor-amendă. Suma corespunzătoare unei zile-amendă, cuprinsă între 10 lei și 500 lei, se înmulțește cu numărul zilelor-amendă, care este cuprins între 30 de zile și 400 de zile.

(3) Instanța stabilește numărul zilelor-amendă potrivit criteriilor generale de individualizare a pedepsei. Cuantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă se stabilește ținând seama de situația materială a condamnatului și de obligațiile legale ale condamnatului față de persoanele aflate în întreținerea sa.

(4) Limitele speciale ale zilelor-amendă sunt cuprinse între:

a) 60 și 180 de zile-amendă, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită numai pedeapsa amenzii;

b) 120 și 240 de zile-amendă, când legea prevede pedeapsa amenzii alternativ cu pedeapsa închisorii de cel mult doi ani;

c) 180 și 300 de zile-amendă, când legea prevede pedeapsa amenzii alternativ cu pedeapsa închisorii mai mare de doi ani.

(5) Dacă prin infracțiunea săvârșită s-a urmărit obținerea unui folos patrimonial, iar pedeapsa prevăzută de lege este numai amenda ori instanța optează pentru aplicarea acestei pedepse, limitele speciale ale zilelor-amendă se pot majora cu o treime.

(6) Frațiile stabilite de lege pentru cauzele de atenuare sau agravare a pedepsei se aplică limitelor speciale ale zilelor-amendă prevăzute în alin. (4) și alin. (5).

• **VECHIUL CP: art. 53 pct. 1 lit. c), 63.**

• **LPA. Art. 13. (1)** În cazul amenzilor stabilite definitiv sub imperiul CP 1969, aplicarea obligatorie a legii penale mai favorabile se face prin compararea amenzii aplicate cu suma ce rezultă din art. 61 alin. (2) și (4) NCP, prin utilizarea unui cuantum de referință pentru o zi-amendă în sumă de 150 lei.

Art. 62. Amenda care însoțește pedeapsa închisorii. (1) Dacă prin infracțiunea săvârșită s-a urmărit obținerea unui folos patrimonial, pe lângă pedeapsa închisorii, se poate aplica și pedeapsa amenzii.

(2) Limitele speciale ale zilelor-amendă prevăzute în art. 61 alin. (4) lit. b) și lit. c) se determină în raport de durata pedepsei închisorii stabilite de instanță și nu pot fi reduse sau majorate ca efect al cauzelor de atenuare ori agravare a pedepsei.

(3) La stabilirea cuantumului sumei corespunzătoare unei zile-amendă se va ține seama de valoarea folosului patrimonial obținut sau urmărit.

• **LPA. Art. 11.** *Disp. art. 62 NCP priv. amenda care însoțește pedeapsa închisorii nu se aplică în cazul infracțiunilor săvârșite anterior intrării în vigoare a acestuia și nu vor fi avute în vedere pentru determinarea legii penale mai favorabile.*

Art. 63. Înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii. (1) Dacă persoana condamnată, cu rea-credință, nu execută pedeapsa amenzii, în tot sau în parte, numărul zilelor-amendă neexecutate se înlocuiește cu un număr corespunzător de zile cu închisoare.

(2) Dacă amenda neexecutată a însoțit pedeapsa închisorii, numărul zilelor-amendă neexecutate se înlocuiește cu un număr corespunzător de zile cu închisoare, care se adaugă la pedeapsa închisorii, pedeapsa astfel rezultată fiind considerată o singură pedeapsă.

(3) În cazul înlocuirii pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii, în condițiile alin. (1) și alin. (2), unei zile-amendă îi corespunde o zi de închisoare.

• **VECHIUL CP: art. 63¹.**

• **LPA. Art. 14.** (1) *Înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii se face după cum urmează: a) dacă amenda a fost definitiv aplicată anterior intrării în vigoare a NCP, înlocuirea se face în baza art. 63¹ CP 1969, fără ca durata pedepsei închisorii să poată depăși maximumul zilelor-amendă determinat potrivit art. 61 alin. (4) NCP pentru fapta care a atras condamnarea; b) dacă amenda a fost aplicată după data intrării în vigoare a NCP pentru infracțiuni comise anterior acestei date, înlocuirea se va face potrivit dispozițiilor din legea în baza căreia s-a aplicat amenda.*

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. L/2007** (M. Of. nr. 775 din 15 noiembrie 2007): „Disp. art. 63¹ CP [art. 63 NCP] se interpr. în sensul că, în cazul înlocuirii pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii, pedeapsa ce se stabilește de instanță nu poate fi decât cu executare efectivă”.

Art. 64. Executarea pedepsei amenzii prin prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității. (1) În cazul în care pedeapsa amenzii nu poate fi executată în tot sau în parte din motive neimputabile persoanei condamnate, cu consimțământul acesteia, instanța înlocuiește obligația de plată a amenzii neexecutate cu obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității, afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, persoana nu poate presta această muncă. Unei zile-amendă îi corespunde o zi de muncă în folosul comunității.

(2) Dacă amenda înlocuită conform dispozițiilor alin. (1) a însoțit pedeapsa închisorii, obligația de muncă în folosul comunității se execută după executarea pedepsei închisorii.

(3) Coordonarea executării obligației de muncă în folosul comunității se face de serviciul de probațiune.

(4) Executarea muncii în folosul comunității dispusă în condițiile alin. (1) încetează prin plata amenzii corespunzătoare zilelor-amendă rămase neexecutate.

(5) Instanța înlocuiește zilele-amendă neexecutate prin muncă în folosul comunității cu un număr corespunzător de zile cu închisoare, dacă:

a) persoana condamnată nu execută obligația de muncă în folosul comunității în condițiile stabilite de instanță;

b) persoana condamnată săvârșește o nouă infracțiune descoperită înainte de executarea integrală a obligației de muncă în folosul comunității. Zilele-amendă neexecutate

prin muncă în folosul comunității la data condamnării definitive pentru noua infracțiune, înlocuite cu închisoarea, se adaugă la pedeapsa pentru noua infracțiune.

(6) Dacă persoana condamnată, aflată în situația prevăzută în alin. (1), nu își dă conștiință mântul la prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității, amenda neexecutată se înlocuiește cu pedeapsa închisorii conform art. 63.

• **LPA. Art. 14. (2)** *Art. 64 NCP nu se aplică în cazul infracțiunilor săvârșite anterior intrării sale în vigoare, chiar dacă amenda a fost aplicată în baza art. 61 NCP.*

Capitolul III

Pedeapsa accesorie și pedepsele complementare

• **LPA. Art. 12. (1)** *În cazul succesiunii de legi penale intervenite până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, pedepsele accesorii și complementare se aplică potrivit legii care a fost identificată ca lege mai favorabilă în raport cu infracțiunea comisă.*

Secțiunea 1

Pedeapsa accesorie

Art. 65. Conținutul și modul de executare a pedepsei accesorii a interzicerii exercitării unor drepturi. (1) Pedeapsa accesorie constă în interzicerea exercitării drepturilor prevăzute la art. 66 alin. (1) lit. a), lit. b) și lit. d)-o), a căror exercitare a fost interzisă de instanță ca pedeapsă complementară.

(2) În cazul detențiunii pe viață, pedeapsa accesorie constă în interzicerea de către instanță a exercitării drepturilor prevăzute la art. 66 alin. (1) lit. a)-o) sau a unora dintre acestea.

(3) Pedeapsa accesorie a interzicerii exercitării unor drepturi se execută din momentul rămânerei definitive a hotărârii de condamnare și până când pedeapsa principală privativă de libertate a fost executată sau considerată ca executată.

(4) În cazul detențiunii pe viață, pedeapsa accesorie având conținutul prevăzut la art. 66 alin. (1) lit. c) se pune în executare la data liberării condiționate sau după ce pedeapsa a fost considerată ca executată.

• **VECHIUL CP: art. 71.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 29/2019** (M. Of. nr. 63 din 30 ianuarie 2020): „În interpret. și aplic. unitară a art. 65 alin. (3) NCP (...): aplicarea pedepselor accesorii constând în interzicerea drepturilor prevăz. de art. 66 alin. (1) lit. a), b) și d)-o) NCP, a căror exercitare a fost interzisă de instanță ca pedeapsă complementară, nu este posibilă în cazul dispunerii unei soluții de condamnare la pedeapsa amenzii”.

Secțiunea a 2-a

Pedepsele complementare

Art. 66. Conținutul pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi. (1) Pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi constă în interzicerea exercitării, pe o perioadă de la unu la 5 ani, a unuia sau mai multora dintre următoarele drepturi:

- dreptul de a fi ales în autoritățile publice sau în orice alte funcții publice;
- dreptul de a ocupa o funcție care implică exercițiul autorității de stat;
- dreptul străinului de a se afla pe teritoriul României;

- d) dreptul de a alege;
- e) drepturile părintești;
- f) dreptul de a fi tutore sau curator;
- g) dreptul de a ocupa funcția, de a exercita profesia sau meseria ori de a desfășura activitatea de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii;
- h) dreptul de a deține, purta și folosi orice categorie de arme;
- i) dreptul de a conduce anumite categorii de vehicule stabilite de instanță;
- j) dreptul de a părăsi teritoriul României;
- k) dreptul de a ocupa o funcție de conducere în cadrul unei persoane juridice de drept public;

l) dreptul de a se afla în anumite localități stabilite de instanță;

m) dreptul de a se afla în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanță;

n) dreptul de a comunica cu victima sau cu membri de familie ai acesteia, cu persoanele cu care a comis infracțiunea sau cu alte persoane, stabilite de instanță, ori de a se apropia de acestea;

o) dreptul de a se apropia de locuința, locul de muncă, școala sau alte locuri unde victima desfășoară activități sociale, în condițiile stabilite de instanța de judecată.

(2) Când legea prevede interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică, instanța dispune interzicerea exercitării drepturilor prevăzute în alin. (1) lit. a) și lit. b).

(3) Interzicerea exercitării drepturilor prevăzute în alin. (1) lit. a) și lit. b) se dispune cumulativ.

(4) Pedepsa prevăzută în alin. (1) lit. c) nu se va dispune atunci când există motive întemeiate de a crede că viața persoanei expulzate este pusă în pericol ori că persoana va fi supusă la tortură sau alte tratamente inumane ori degradante în statul în care urmează a fi expulzată.

(5) Când dispune interzicerea unuia dintre drepturile prevăzute în alin. (1) lit. n) și lit. o), instanța individualizează în concret conținutul acestei pedepse, ținând seama de împrejurările cauzei.

● **VECHIUL CP: art. 64.**

● **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. XXIV/2007** (M. Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007): „(...) pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi, prevăz. în legea penală română în conținutul art. 64 CP [art. 66 NCP], se aplică în condițiile art. 65 [art. 67 NCP] din același cod și inculpaților cetățeni străini”. V. și **Dec. ICCJ (RIL) nr. 29/2019** (supra, art. 65).

● **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. V. art. 19** (supra, art. 14 NCP).

● **DISPOZIȚII CONEXE. O.U.G. nr. 194/2002** priv. regimul străinilor în România, rep. (M. Of. nr. 421 din 5 iunie 2008; cu modif. ult.): „**Art. 2. Definiții.** v¹) expulzare – punerea în executare a pedepselor accesorii, respectiv complementare de interzicere a exercitării dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României, aplicate potrivit prev. art. 65 alin. (2) sau ale art. 66 alin. (1) lit. c) NCP; **Art. 99. Efectuarea expulzării.** (2) Dreptul de ședere al străinului încetează de drept la data începerii executării pedepsei accesorii, respectiv complementare, aplicată potrivit prev. art. 65 alin. (2) sau ale art. 66 alin. (1) lit. c) NCP. **Art. 106⁶. Măsurile tehnice.** (3) Atunci când este posibil, Inspectoratul General pentru Imigrări sau, după caz, organele poliției de frontieră înscrie/înscriu în documentul de trecere a frontierei de stat al străinului în cauză mențiuni privind durată interdicției de intrare stabilită (...) sau privind perioada pentru care s-a dispus interzicerea exercitării dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României potrivit art. 65 alin. (2) sau art. 66 alin. (1) NCP”.

Art. 67. Aplicarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi. (1) Pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi poate fi aplicată dacă pedeapsa principală stabilită este închisoarea sau amenda și instanța constată că, față de natura și gravitatea infracțiunii, împrejurările cauzei și persoana infractorului, această pedeapsă este necesară.

(2) Aplicarea pedepsei interzicerii exercitării unor drepturi este obligatorie când legea prevede această pedeapsă pentru infracțiunea săvârșită.

(3) Interzicerea dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României nu se aplică în cazul în care s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

• **VECHIUL CP: art. 65.**

Art. 68. Executarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi. (1) Executarea pedepsei interzicerii exercitării unor drepturi începe:

a) de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la pedeapsa amenzii;

b) de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare prin care s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere;

c) după executarea pedepsei închisorii, după grațierea totală ori a restului de pedeapsă, după împlinirea termenului de prescripție a executării pedepsei sau după expirarea termenului de supraveghere a liberării condiționate.

(2) În cazul în care s-a dispus liberarea condiționată, interzicerea dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României se execută la data liberării.

(3) Dacă se dispune revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere sau înlocuirea pedepsei amenzii cu închisoarea, pentru alte motive decât săvârșirea unei noi infracțiuni, partea din durata pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi neexecutată la data revocării sau înlocuirii se va executa după executarea pedepsei închisorii.

• **VECHIUL CP: art. 66.**

Art. 69. Degradarea militară. (1) Pedeapsa complementară a degradării militare constă în pierderea gradului și a dreptului de a purta uniformă de la data rămânerei definitive a hotărârii de condamnare.

(2) Degradarea militară se aplică în mod obligatoriu condamnaților militari în activitate, în rezervă sau în retragere, dacă pedeapsa principală aplicată este închisoarea mai mare de 10 ani sau detențiunea pe viață.

(3) Degradarea militară poate fi aplicată condamnaților militari în activitate, în rezervă sau în retragere pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, dacă pedeapsa principală aplicată este închisoarea de cel puțin 5 ani și de cel mult 10 ani.

• **VECHIUL CP: art. 67.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 80/1995** *priv. statutul cadrelor militare* (M. Of. nr. 155 din 20 iulie 1995; cu modif. ult.): „**Art. 69.** Degradarea militară se aplică, în condițiile prevăz. de legea penală, cadrelor militare în activitate, în rezervă și în retragere, condamnate la pedeapsa complementară a degradării militare prin hotărâre judecătorească”.

Art. 70. Publicarea hotărârii definitive de condamnare. (1) Publicarea hotărârii definitive de condamnare se poate dispune când, ținând seama de natura și gravitatea infracțiunii, împrejurările cauzei și persoana condamnatului, instanța apreciază că publicarea va contribui la prevenirea săvârșirii altor asemenea infracțiuni.

(2) Hotărârea de condamnare se publică în extras, în forma stabilită de instanță, într-un cotidian local sau național, o singură dată.

(3) Publicarea hotărârii definitive de condamnare se face pe cheltuiala persoanei condamnate, fără a se dezvălui identitatea altor persoane.

Capitolul IV

Calculul duratei pedepsei

Art. 71. Durata executării. (1) Durata executării pedepsei privative de libertate se socotește din ziua în care condamnatul a început executarea hotărârii definitive de condamnare.

(2) Ziua în care începe executarea pedepsei și ziua în care încetează se socotesc în durata executării.

(3) Perioada în care condamnatul, în cursul executării pedepsei, se află bolnav în spital intră în durata executării, în afară de cazul în care și-a provocat în mod voit boala, iar această împrejurare se constată în cursul executării pedepsei.

(4) Permisiunile de ieșire din penitenciar, acordate condamnatului conform legii de executare a pedepselor, intră în durata executării pedepsei.

• **VECHIUL CP: art. 87.**

Art. 72. Computarea duratei măsurilor preventive privative de libertate.

(1) Perioada în care o persoană a fost supusă unei măsuri preventive privative de libertate se scade din durata pedepsei închisorii pronunțate. Scăderea se face și atunci când condamnatul a fost urmărit sau judecat, în același timp ori în mod separat, pentru mai multe infracțiuni concurente, chiar dacă a fost condamnat pentru o altă faptă decât cea care a determinat dispunerea măsurii preventive.

(2) Perioada în care o persoană a fost supusă unei măsuri preventive privative de libertate se scade și în caz de condamnare la pedeapsa amenzii, prin înlăturarea în tot sau în parte a zilelor-amendă.

(3) În cazul amenzii care însoțește pedeapsa închisorii, perioada în care o persoană a fost supusă unei măsuri preventive privative de libertate se scade din durata pedepsei închisorii.

• **VECHIUL CP: art. 88.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 302/2004** *priv. cooperarea judiciară internațională în materie penală*, rep. (M. Of. nr. 411 din 27 mai 2019; cu modif. ult.): „**Art. 15. Computarea duratei pedepselor și măsurilor preventive de libertate.** (1) Durata pedepselor și a măsurilor preventive de libertate, în îndeplinirea unei cereri formulate de autoritățile române în temeiul prezentei L., este luată în calcul în cadrul procedurii penale române și se compută din durata pedepsei aplicate de instanțele române”.

Art. 73. Computarea pedepselor și măsurilor preventive executate în afara țării.

(1) În cazul infracțiunilor săvârșite în condițiile art. 8, art. 9, art. 10 sau art. 11, partea din pedeapsă, precum și durata măsurilor preventive privative de libertate executate în afara teritoriului țării se scad din durata pedepsei aplicate pentru aceeași infracțiune în România.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în cazul în care pedeapsa executată în afara țării este amenda.

• **VECHIUL CP: art. 89.**

Capitolul V

Individualizarea pedepselor

Secțiunea 1

Dispoziții generale

Art. 74. Criteriile generale de individualizare a pedepsei. (1) Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

a) împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;

- b) starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- c) natura și gravitatea rezultatului produs ori a altor consecințe ale infracțiunii;
- d) motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- e) natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedente penale ale infractorului;
- f) conduita după săvârșirea infracțiunii și în cursul procesului penal;
- g) nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială.

(2) Când pentru infracțiunea săvârșită legea prevede pedepse alternative, se ține seama de criteriile prevăzute în alin. (1) și pentru alegerea uneia dintre acestea.

• **VECHIUL CP: art. 72.**

Secțiunea a 2-a

Circumstanțele atenuante și circumstanțele agravante

Art. 75. Circumstanțe atenuante. (1) Următoarele împrejurări constituie circumstanțe atenuante legale:

a) săvârșirea infracțiunii sub stăpânirea unei puternice tulburări sau emoții, determinată de o provocare din partea persoanei vătămate, produsă prin violență, printr-o atingere gravă a demnității persoanei sau printr-o altă acțiune ilicită gravă;

b) depășirea limitelor legitimei apărări;

c) depășirea limitelor stării de necesitate;

d)¹⁾ acoperirea integrală a prejudiciului material cauzat prin infracțiune, în cursul urmăririi penale sau al judecării, până la primul termen de judecată, dacă făptuitorul nu a mai beneficiat de această circumstanță într-un interval de 5 ani anterior comiterii faptei. Circumstanța atenuantă nu se aplică în cazul săvârșirii următoarelor infracțiuni: contra persoanei, furt calificat, tâlhărie, piraterie, fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice, ultraj, ultraj judiciar, purtare abuzivă, infracțiuni contra siguranței publice, infracțiuni contra sănătății publice, infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate, contra securității naționale, contra capacității de luptă a forțelor armate, infracțiunilor de genocid, contra umanității și de război, a infracțiunilor privind frontiera de stat a României, a infracțiunilor la legislația privind prevenirea și combaterea terorismului, a infracțiunilor de corupție, infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, a celor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, a infracțiunilor privitoare la nerespectarea regimului materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, materialelor nucleare sau al altor materii radioactive, privind regimul juridic al drogurilor, privind regimul juridic al precursorilor de droguri, privind regimul juridic al substanțelor dopante, a celor privind spălarea banilor, privind activitățile aeronautice civile și cele care pot pune în pericol siguranța zborurilor și securitatea aeronautică, privind protecția martorilor, privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii, a celor privind traficul de organe, țesuturi sau celule de origine umană, privind prevenirea și combaterea pornografiei și a celor la regimul adopțiilor.

(2) Pot constitui circumstanțe atenuante judiciare:

a) eforturile depuse de infractor pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii;

b) împrejurările legate de fapta comisă, care diminuează gravitatea infracțiunii sau pericolozitatea infractorului.

• **VECHIUL CP: art. 73-74.**

¹⁾ Lit. d) a alin. (1) al art. 75 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. VII L. nr. 219/2021 (intrat în vigoare la 30 de zile de la publ. în M. Of.).

Art. 76. Efectele circumstanțelor atenuante. (1) În cazul în care există circumstanțe atenuante, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită se reduc cu o treime.

(2) Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, în cazul reținerii circumstanțelor atenuante se aplică pedeapsa închisorii de la 10 la 20 de ani.

(3) Reducerea limitelor speciale ale pedepsei se face o singură dată, indiferent de numărul circumstanțelor atenuante reținute.

• **VECHIUL CP: art. 76 alin. (1)-(3), 77.**

• **HP. V.:**

– *Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 8/2014 (supra, art. 6);*

– *Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 10/2014 (supra, art. 5).*

Art. 77. Circumstanțe agravante. Următoarele împrejurări constituie circumstanțe agravante:

a) săvârșirea faptei de trei sau mai multe persoane împreună;

b) săvârșirea infracțiunii prin cruzimi sau supunerea victimei la tratamente degradante;

c) săvârșirea infracțiunii prin metode sau mijloace de natură să pună în pericol alte persoane ori bunuri;

d) săvârșirea infracțiunii de către un infractor major, dacă aceasta a fost comisă împreună cu un minor;

e) săvârșirea infracțiunii profitând de starea de vădită vulnerabilitate a persoanei vătămate, datorată vârstei, stării de sănătate, infirmității sau altor cauze;

f) săvârșirea infracțiunii în stare de intoxicație voluntară cu alcool sau cu alte substanțe psihoactive, când a fost provocată în vederea comiterii infracțiunii;

g) săvârșirea infracțiunii de către o persoană care a profitat de situația prilejuită de o calamitate, de starea de asediu sau de starea de urgență;

h) săvârșirea infracțiunii pentru motive legate de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA ori pentru alte împrejurări de același fel, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte.

• **VECHIUL CP: art. 75.**

• **LPA. V. art. 241 LPA (supra, art. 29 NCP).**

Art. 78. Efectele circumstanțelor agravante. (1) În cazul în care există circumstanțe agravante, se poate aplica o pedeapsă până la maximul special. Dacă maximul special este neîndestulător, în cazul închisorii se poate adăuga un spor până la 2 ani, care nu poate depăși o treime din acest maxim, iar în cazul amenzii se poate aplica un spor de cel mult o treime din maximul special.

(2) Majorarea limitelor speciale ale pedepsei se face o singură dată, indiferent de numărul circumstanțelor agravante reținute.

• **VECHIUL CP: art. 78 alin. (1).**

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 8/2014 (supra, art. 6 NCP).**

Art. 79. Concursul între cauze de atenuare sau de agravare. (1) Când în cazul aceleiași infracțiuni sunt incidente două sau mai multe dispoziții care au ca efect reducerea pedepsei, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită se reduc prin aplicarea succesivă a dispozițiilor privitoare la tentativă, circumstanțe atenuante și cazuri speciale de reducere a pedepsei, în această ordine.

(2) Dacă sunt incidente două sau mai multe dispoziții care au ca efect agravarea răspunderii penale, pedeapsa se stabilește prin aplicarea succesivă a dispozițiilor privitoare la circumstanțe agravante, infracțiune continuată, concurs sau recidivă.

(3) Când în cazul aceleiași infracțiuni sunt incidente una sau mai multe cauze de reducere a pedepsei și una sau mai multe cauze de majorare a pedepsei, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită se reduc conform alin. (1), după care limitele de pedeapsă rezultate se majorează conform alin. (2).

• **VECHIUL CP: art. 80.**

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 22/2020 (supra, art. 43).**

Secțiunea a 3-a

Renunțarea la aplicarea pedepsei

Art. 80. Condițiile renunțării la aplicarea pedepsei. (1) Instanța poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă sunt întrunite următoarele condiții:

a) infracțiunea săvârșită prezintă o gravitate redusă, având în vedere natura și întinderea urmărilor produse, mijloacele folosite, modul și împrejurările în care a fost comisă, motivul și scopul urmărit;

b) în raport de persoana infractorului, de conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, de eforturile depuse de acesta pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii, precum și de posibilitățile sale de îndreptare, instanța apreciază că aplicarea unei pedepse ar fi inoportună din cauza consecințelor pe care le-ar avea asupra persoanei acestuia.

(2) Nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă:

a) infractorul a mai suferit anterior o condamnare, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 42 lit. a) și lit. b) sau pentru care a intervenit reabilitarea ori s-a împlinit termenul de reabilitare;

b) față de același infractor s-a mai dispus renunțarea la aplicarea pedepsei în ultimii 2 ani anteriori datei comiterii infracțiunii pentru care este judecat;

c) infractorul s-a sustras de la urmărire penală ori judecată sau a încercat zădărnicierea aflării adevărului ori a identificării și tragerii la răspundere penală a autorului sau a participantilor;

d) pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea mai mare de 5 ani.

(3) În caz de concurs de infracțiuni, renunțarea la aplicarea pedepsei se poate dispune dacă pentru fiecare infracțiune concurentă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în alin. (1) și alin. (2).

• **LPA. Art. 9.** (2) *Infracțiunile comise în timpul minorității, pentru care s-au aplicat pedepse în baza CP 1969, nu constituie impedimente pentru dispunerea renunțării la aplicarea pedepsei, amânării aplicării pedepsei sau suspendării executării pedepsei sub supraveghere pentru o infracțiune comisă ulterior condamnării definitive. Art. 239. Termenul „condamnare” utilizat în cuprinsul art. 80 alin. (2) lit. a) NCP se referă și la hotărârile prin care, față de inculpat, s-a luat, în timpul minorității, o măsură educativă, în afară de cazul în care au trecut cel puțin 2 ani de la data executării sau considerării ca executată a acestei măsuri.*

Art. 81. Avertismentul. (1) Când dispune renunțarea la aplicarea pedepsei, instanța aplică infractorului un avertisment.

(2) Avertismentul constă în prezentarea motivelor de fapt care au determinat renunțarea la aplicarea pedepsei și atenționarea infractorului asupra conduitei sale viitoare și a consecințelor la care se expune dacă va mai comite infracțiuni.

(3) În caz de concurs de infracțiuni se aplică un singur avertisment.

Art. 82. Anularea și efectele renunțării la aplicarea pedepsei. (1) Persoana față de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei nu este supusă niciunei decăderi, interdicții sau incapacități ce ar putea decurge din infracțiunea săvârșită.

(2) Renunțarea la aplicarea pedepsei nu produce efecte asupra executării măsurilor de siguranță și a obligațiilor civile prevăzute în hotărâre.

(3) Dacă în termen de 2 ani de la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei, se descoperă că persoana față de care s-a luat această măsură săvârșise anterior rămânerei definitive a hotărârii, o altă infracțiune, pentru care i s-a stabilit o pedeapsă chiar după expirarea acestui termen, renunțarea la aplicarea pedepsei se anulează și se stabilește pedeapsa pentru infracțiunea care a atras inițial renunțarea la aplicarea pedepsei, aplicându-se apoi, după caz, dispozițiile privitoare la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară.

Secțiunea a 4-a **Amânarea aplicării pedepsei**

Art. 83. Condițiile amânării aplicării pedepsei. (1) Instanța poate dispune amânarea aplicării pedepsei, stabilind un termen de supraveghere, dacă sunt întrunite următoarele condiții:

a) pedeapsa stabilită, inclusiv în cazul concursului de infracțiuni, este amenda sau închisoarea de cel mult 2 ani;

b) infractorul nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 42 lit. a) și lit. b) sau pentru care a intervenit reabilitarea ori s-a împlinit termenul de reabilitare;

c) infractorul și-a manifestat acordul de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității;

d) în raport de persoana infractorului, de conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, de eforturile depuse de acesta pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii, precum și de posibilitățile sale de îndreptare, instanța apreciază că aplicarea imediată a unei pedepse nu este necesară, dar se impune supravegherea conduitei sale pentru o perioadă determinată.

(2) Nu se poate dispune amânarea aplicării pedepsei dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este de 7 ani sau mai mare sau dacă infractorul s-a sustras de la urmărire penală ori judecată sau a încercat zădărnicierea aflării adevărului ori a identificării și tragerii la răspundere penală a autorului sau a participanților.

(3) Amânarea aplicării pedepsei închisorii atrage și amânarea aplicării amenzii care însoțește pedeapsa închisorii în condițiile art. 62.

(4) Sunt obligatorii prezentarea motivelor care au determinat amânarea aplicării pedepsei și atenționarea infractorului asupra conduitei sale viitoare și a consecințelor la care se expune dacă va mai comite infracțiuni sau nu va respecta măsurile de supraveghere ori nu va executa obligațiile ce îi revin pe durata termenului de supraveghere.

• **LPA. V. art. 9 alin. (2) LPA** (supra, art. 80 NCP).

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 24/2017** (M. Of. nr. 860 din 1 noiembrie 2017): „În interpr. și aplic. art. 83 alin. (1) lit. b) NCP și art. 88 alin. (3) NCP (...): în ipoteza săvârșirii unei noi infracțiuni intenționate în termenul de supraveghere al amânării aplicării unei pedepse, atât pronunțarea soluției de condamnare pentru noua infracțiune, cât și revocarea amânării aplicării pedepsei anterioare sunt obligatorii”.

Art. 84. Termenul de supraveghere. (1) Termenul de supraveghere este de 2 ani și se calculează de la data rămânării definitive a hotărârii prin care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei.

(2) Pe durata termenului de supraveghere, persoana față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei trebuie să respecte măsurile de supraveghere și să execute obligațiile ce îi revin, în condițiile stabilite de instanță.

Art. 85. Măsurile de supraveghere și obligațiile. (1) Pe durata termenului de supraveghere, persoana față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei trebuie să respecte următoarele măsuri de supraveghere:

- a) să se prezinte la serviciul de probațiune, la datele fixate de acesta;
- b) să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea sa;
- c) să anunțe, în prealabil, schimbarea locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile, precum și întoarcerea;
- d) să comunice schimbarea locului de muncă;
- e) să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență.

(2) Instanța poate impune persoanei față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei să execute una sau mai multe din următoarele obligații:

- a) să urmeze un curs de pregătire școlară ori de calificare profesională;
- b) să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității, pe o perioadă cuprinsă între 30 și 60 de zile, în condițiile stabilite de instanță, afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, persoana nu poate presta această muncă. Numărul zilnic de ore se stabilește prin legea de executare a pedepselor;
- c) să frecventeze unul sau mai multe programe de reintegrare socială derulate de către serviciul de probațiune sau organizate în colaborare cu instituții din comunitate;
- d) să se supună măsurilor de control, tratament sau îngrijire medicală;
- e) să nu comunice cu victima sau cu membri de familie ai acesteia, cu persoanele cu care a comis infracțiunea sau cu alte persoane, stabilite de instanță, ori să nu se apropie de acestea;
- f) să nu se afle în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanță;
- g) să nu conducă anumite vehicule stabilite de instanță;
- h) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme;
- i) să nu părăsească teritoriul României fără acordul instanței;
- j) să nu ocupe sau să nu exercite funcția, profesia, meseria ori activitatea de care s-a folosit pentru săvârșirea infracțiunii.

(3) Pentru stabilirea obligației prevăzute la alin. (2) lit. b), instanța va consulta informațiile puse la dispoziție periodic de către serviciul de probațiune cu privire la posibilitățile concrete de executare existente la nivelul serviciului de probațiune și la nivelul instituțiilor din comunitate.

(4) Când stabilește obligația prevăzută la alin. (2) lit. e)-g), instanța individualizează, în concret, conținutul acestei obligații, ținând seama de împrejurările cauzei.

(5) Persoana supravegheată trebuie să îndeplinească integral obligațiile civile stabilite prin hotărâre, cel mai târziu cu trei luni înainte de expirarea termenului de supraveghere.

Art. 86. Supravegherea. (1) Pe durata termenului de supraveghere, datele prevăzute în art. 85 alin. (1) lit. c)-e) se comunică serviciului de probațiune.

(2) Supravegherea executării obligațiilor prevăzute în art. 85 alin. (2) lit. a)-c) și alin. (5) se face de serviciul de probațiune. Verificarea modului de îndeplinire a obligațiilor prevăzute în art. 85 alin. (2) lit. d)-j) se face de organele abilitate, care vor sesiza serviciul de probațiune cu privire la orice încălcare a acestora.

(3) Serviciul de probațiune va lua măsurile necesare pentru a asigura executarea obligațiilor prevăzute în art. 85 alin. (2) lit. a)-d), într-un termen cât mai scurt de la data rămânării definitive a hotărârii de condamnare.

(4) Pe durata termenului de supraveghere, serviciul de probațiune are obligația să sesizeze instanța, dacă:

a) au intervenit motive care justifică fie modificarea obligațiilor impuse de instanță, fie încetarea executării unora dintre acestea;

b) persoana supravegheată nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută, în condițiile stabilite, obligațiile ce îi revin;

c) persoana supravegheată nu a îndeplinit obligațiile civile stabilite prin hotărâre, cel mai târziu cu trei luni înainte de expirarea termenului de supraveghere.

Art. 87. Modificarea sau încetarea obligațiilor. (1) Dacă pe parcursul termenului de supraveghere au intervenit motive care justifică fie impunerea unor noi obligații, fie sporirea sau diminuarea condițiilor de executare a celor existente, instanța dispune modificarea obligațiilor în mod corespunzător, pentru a asigura persoanei supravegheate șanse sporite de îndreptare.

(2) Instanța dispune încetarea executării unora dintre obligațiile pe care le-a impus, atunci când apreciază că menținerea acestora nu mai este necesară.

Art. 88. Revocarea amânării aplicării pedepsei. (1) Dacă pe parcursul termenului de supraveghere persoana supravegheată, cu rea-credință, nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută obligațiile impuse, instanța revocă amânarea și dispune aplicarea și executarea pedepsei.

(2) În cazul când, până la expirarea termenului de supraveghere, persoana supravegheată nu îndeplinește integral obligațiile civile stabilite prin hotărâre, instanța revocă amânarea și dispune aplicarea și executarea pedepsei, afară de cazul când persoana dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească.

(3) Dacă după amânarea aplicării pedepsei persoana supravegheată a săvârșit o nouă infracțiune, cu intenție sau intenție depășită, descoperită în termenul de supraveghere, pentru care s-a pronunțat o condamnare chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă amânarea și dispune aplicarea și executarea pedepsei. Pedepsa aplicată ca urmare a revocării amânării și pedeapsa pentru noua infracțiune se calculează conform dispozițiilor privitoare la concursul de infracțiuni.

(4) Dacă infracțiunea ulterioară este săvârșită din culpă, instanța poate menține sau revoca amânarea aplicării pedepsei. În cazul revocării, dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

• HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 24/2017 (supra, art. 83).

Art. 89. Anularea amânării aplicării pedepsei. (1) Dacă pe parcursul termenului de supraveghere se descoperă că persoana supravegheată mai săvârșise o infracțiune până la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a dispus amânarea, pentru care i s-a aplicat pedeapsa închisorii chiar după expirarea acestui termen, amânarea se anulează, aplicându-se, după caz, dispozițiile privitoare la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară.

(2) În caz de concurs de infracțiuni, instanța poate dispune amânarea aplicării pedepsei rezultante dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 83. Dacă se dispune amânarea aplicării pedepsei, termenul de supraveghere se calculează de la data rămânării definitive a hotărârii prin care s-a pronunțat anterior amânarea aplicării pedepsei.

• HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 13/2019 (*infra*, art. 92).

Art. 90. Efectele amânării aplicării pedepsei. (1) Persoanei față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei nu i se mai aplică pedeapsa și nu este supusă niciunei decăderi, interdicții sau incapacități ce ar putea decurge din infracțiunea săvârșită, dacă nu a săvârșit din nou o infracțiune până la expirarea termenului de supraveghere, nu s-a dispus revocarea amânării și nu s-a descoperit o cauză de anulare.

(2) Amânarea aplicării pedepsei nu produce efecte asupra executării măsurilor de siguranță și a obligațiilor civile prevăzute în hotărâre.

Secțiunea a 5-a

Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere

Art. 91. Condițiile suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

(1) Instanța poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere dacă sunt întrunite următoarele condiții:

a) pedeapsa aplicată, inclusiv în caz de concurs de infracțiuni, este închisoarea de cel mult 3 ani;

b) infractorul nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii mai mare de un an, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 42, sau pentru care a intervenit reabilitarea ori s-a împlinit termenul de reabilitare;

c) infractorul și-a manifestat acordul de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității;

d) în raport de persoana infractorului, de conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, de eforturile depuse de acesta pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii, precum și de posibilitățile sale de îndreptare, instanța apreciază că aplicarea pedepsei este suficientă și, chiar fără executarea acesteia, condamnatul nu va mai comite alte infracțiuni, însă este necesară supravegherea conduitei sale pentru o perioadă determinată.

(2) Când pedeapsa închisorii este însoțită de pedeapsa amenzii aplicate în condițiile art. 62, amenda se execută chiar dacă executarea pedepsei închisorii a fost suspendată sub supraveghere.

(3) Nu se poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, dacă:

a) pedeapsa aplicată este numai amenda;

b) aplicarea pedepsei a fost inițial amânată, dar ulterior amânarea a fost revocată;

c) infractorul s-a sustras de la urmărire penală ori judecată sau a încercat zădărnicierea aflării adevărului ori a identificării și tragerii la răspundere penală a autorului sau a participanților.

(3)¹⁾ Nu se poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 192 alin. (2) și (3) dacă acestea au fost săvârșite în condițiile art. 335 sau 336.

(4) Este obligatorie prezentarea motivelor pe care s-a întemeiat condamnarea, precum și a celor ce au determinat suspendarea executării pedepsei și atenționarea condamnatului asupra conduitei sale viitoare și a consecințelor la care se expune dacă va mai

¹⁾ Alin. (3)¹⁾ al art. 91 a fost introdus prin art. unic L. nr. 213/2023.

comite infracțiuni sau nu va respecta măsurile de supraveghere ori nu va executa obligațiile ce îi revin pe durata termenului de supraveghere.

● **VECHIUL CP: art. 81 alin. (5)-(6), 86¹.**

● **LPA. Art. 15.** (1) Măsura suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată în baza CP 1969 se menține și după intrarea în vigoare a NCP. (2) Regimul suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute la alin. (1), inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, este cel prevăz. de CP 1969. **Art. 16.** (1) Măsura suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicată în baza CP 1969 se menține și după intrarea în vigoare a NCP, până la împlinirea termenului de încercare stabilit prin hotărârea de condamnare. (2) Pentru determinarea legii penale mai favorabile cu privire la suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei cf. art. 5 NCP, instanța va avea în vedere sfera obligațiilor impuse condamnatului și efectele suspendării potrivit legilor succesive, cu prioritate față de durata termenului de încercare sau supraveghere. V. și **art. 9 alin. (2) LPA** (supra, art. 80 NCP).

HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 13/2015 (supra, art. 5).

● **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 4/2020** (M. Of. nr. 211 din 16 martie 2020): „În interpr. și aplic. unitară a art. 91 alin. (1) lit. a) și alin. (3) NCP, când pedeapsa amenzii se adaugă pedepsei închisorii, amenda penală se execută, chiar dacă executarea pedepsei închisorii a fost suspendată sub supraveghere”.

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 12/2019** (M. Of. nr. 481 din 13 iunie 2019): „(...) indiferent de felul pedepsei aplicate pentru infracțiunea săvârșită în cursul termenului de încercare, regimul suspendării condiționate a executării pedepsei aplicată în baza art. 81 CP 1969, ca efect al aplicării l. penale mai favorabile, printr-o hotărâre pronunțată după 1 feb. 2014, se menține și după intrarea în vigoare a NCP, inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, fiind cel prevăz. de CP 1969”.

Art. 92. Termenul de supraveghere. (1) Durata suspendării executării pedepsei sub supraveghere constituie termen de supraveghere pentru condamnat și este cuprinsă între 2 și 4 ani, fără a putea fi însă mai mică decât durata pedepsei aplicate.

(2) Termenul de supraveghere se calculează de la data când hotărârea prin care s-a pronunțat suspendarea executării pedepsei sub supraveghere a rămas definitivă.

(3) Pe durata termenului de supraveghere condamnatul trebuie să respecte măsurile de supraveghere și să execute obligațiile ce îi revin, în condițiile stabilite de instanță.

● **VECHIUL CP: art. 82 alin. (3), art. 86².**

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 13/2019** (M. Of. nr. 479 din 12 iunie 2019): „(...) în cazul anulării amânării aplicării unei pedepse, urmate de suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante, termenul de supraveghere, stabilit potrivit art. 92 NCP, se calculează de la data rămânării definitive a hotărârii prin care se dispune suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei principale rezultante”.

Art. 93. Măsurile de supraveghere și obligațiile. (1) Pe durata termenului de supraveghere, condamnatul trebuie să respecte următoarele măsuri de supraveghere:

- să se prezinte la serviciul de probațiune, la datele fixate de acesta;
- să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea sa;
- să anunțe, în prealabil, schimbarea locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile;
- să comunice schimbarea locului de muncă;
- să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență.

(2) Instanța impune condamnatului să execute una sau mai multe dintre următoarele obligații:

- să urmeze un curs de pregătire școlară ori de calificare profesională;

- b) să frecventeze unul sau mai multe programe de reintegrare socială derulate de către serviciul de probațiune sau organizate în colaborare cu instituții din comunitate;
- c) să se supună măsurilor de control, tratament sau îngrijire medicală;
- d) să nu părăsească teritoriul României, fără acordul instanței.

(3) Pe parcursul termenului de supraveghere, condamnatul va presta o muncă nereunerată în folosul comunității pe o perioadă cuprinsă între 60 și 120 de zile, în condițiile stabilite de instanță, afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, nu poate presta această muncă. Numărul zilnic de ore se stabilește prin legea de executare a pedepselor.

(4) Pentru stabilirea conținutului obligației prevăzute la alin. (3), instanța va consulta informațiile puse la dispoziție periodic de către serviciul de probațiune cu privire la posibilitățile concrete de executare existente la nivelul serviciului de probațiune și la nivelul instituțiilor din comunitate.

(5) Condamnatul trebuie să îndeplinească integral obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, cel mai târziu cu trei luni înainte de expirarea termenului de supraveghere.

• **VECHIUL CP: art. 86³ alin. (1), (3).**

Art. 94. Supravegherea condamnatului. (1) Pe durata termenului de supraveghere, datele prevăzute în art. 93 alin. (1) lit. c)-e) se comunică serviciului de probațiune.

(2) Supravegherea executării obligațiilor prevăzute în art. 93 alin. (2) lit. a) și lit. b), alin. (3) și alin. (5) se face de serviciul de probațiune. Verificarea modului de îndeplinire a obligațiilor prevăzute în art. 93 alin. (2) lit. c) și lit. d) se face de organele abilitate, care vor sesiza serviciul de probațiune cu privire la orice încălcare a acestora.

(3) Serviciul de probațiune va lua măsurile necesare pentru a asigura executarea obligațiilor prevăzute în art. 93 alin. (2) lit. a) și lit. b), precum și alin. (3) într-un termen cât mai scurt de la data rămânării definitive a hotărârii de condamnare.

(4) Pe durata termenului de supraveghere, serviciul de probațiune are obligația să sesizeze instanța, dacă:

- a) au intervenit motive care justifică fie modificarea obligațiilor impuse de instanță, fie încetarea executării unora dintre acestea;

- b) persoana supravegheată nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută, în condițiile stabilite, obligațiile care îi revin;

- c) persoana supravegheată nu a îndeplinit obligațiile civile stabilite prin hotărâre, cel mai târziu cu 3 luni înainte de expirarea termenului de supraveghere.

• **VECHIUL CP: art. 86³ alin. (2), (4).**

Art. 95. Modificarea sau încetarea obligațiilor. (1) Dacă pe parcursul termenului de supraveghere au intervenit motive care justifică fie impunerea unor noi obligații, fie sporirea sau diminuarea condițiilor de executare a celor existente, instanța dispune modificarea obligațiilor în mod corespunzător, pentru a asigura condamnatului șanse mai mari de îndreptare.

(2) Instanța dispune încetarea executării unora dintre obligațiile pe care le-a impus, când apreciază că menținerea acestora nu mai este necesară.

Art. 96. Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

(1) Dacă pe parcursul termenului de supraveghere persoana supravegheată, cu rea-credință, nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută obligațiile impuse ori stabilite de lege, instanța revocă suspendarea și dispune executarea pedepsei.

(2) Dacă până la expirarea termenului de supraveghere persoana supravegheată nu îndeplinește integral obligațiile civile stabilite prin hotărâre, instanța revocă suspendarea și

dispune executarea pedepsei, afară de cazul în care persoana dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească.

(3) Dacă pedeapsa amenzii care a însoțit pedeapsa închisorii în condițiile art. 62 nu a fost executată și a fost înlocuită cu pedeapsa închisorii potrivit art. 63 alin. (2) sau art. 64 alin. (5) și alin. (6), instanța revocă suspendarea și dispune executarea pedepsei, la care se adaugă pedeapsa închisorii care a înlocuit amenda.

(4) Dacă pe parcursul termenului de supraveghere cel condamnat a săvârșit o nouă infracțiune, descoperită până la împlinirea termenului și pentru care s-a pronunțat o condamnare la pedeapsa închisorii, chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă suspendarea și dispune executarea pedepsei.

(5) Pedeapsa principală pentru noua infracțiune se stabilește și se execută, după caz, potrivit dispozițiilor referitoare la recidivă sau la pluralitatea intermediară.

(6) Dacă infracțiunea ulterioară este săvârșită din culpă, instanța poate menține sau revoca suspendarea executării pedepsei sub supraveghere. În cazul revocării, dispozițiile alin. (1), alin. (4) și alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

● **VECHIUL CP: art. 83-84, 86⁴.**

● **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 1/2011** (M. Of. nr. 495 din 12 iulie 2011): „(...) în interpr. și aplic. art. 83 alin. (1) CP [art. 96 alin. (4)-(6) NCP] (...): 1. Suspendarea condiționată a executării pedepsei [a se vedea art. 15-16 LPA, sub art. 91 NCP] nu poate fi dispusă pentru pedeapsa stabilită în cazul săvârșirii în cursul termenului de încercare a unei infracțiuni intenționate sau praeterintenționate, pedeapsă la care a fost cumulată o altă pedeapsă, ca urmare a revocării suspendării condiționate a executării acestei din urmă pedepse, chiar și în cazul îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 81 CP [art. 91 NCP]. 2. Suspendarea condiționată a executării [a se vedea art. 15-16 LPA, sub art. 91 NCP] nu poate fi dispusă nici în ceea ce privește pedeapsa rezultantă, obținută prin aplicarea mecanismului prevăz. de art. 83 alin. (1) CP [art. 96 alin. (4)-(6) NCP]”.

● **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 11/2016** (supra, art. 5).

Art. 97. Anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere. (1) Dacă pe parcursul termenului de supraveghere se descoperă că persoana condamnată mai săvârșise o infracțiune până la rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a dispus suspendarea, pentru care i s-a aplicat pedeapsa închisorii chiar după expirarea acestui termen, suspendarea se anulează, aplicându-se, după caz, dispozițiile privitoare la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară.

(2) În caz de concurs de infracțiuni sau pluralitate intermediară, instanța poate dispune suspendarea executării pedepsei rezultante, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 91. Dacă se dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, termenul de supraveghere se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare prin care s-a pronunțat anterior suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

● **VECHIUL CP: art. 85 alin. (1), 86⁵.**

● **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. 42/2008** (M. Of. nr. 204 din 31 martie 2009): „În cazul în care instanța este investită prin același act de sesizare cu judecarea a două infracțiuni intenționate, săvârșite de același inculpat, dintre care una anterior și cealaltă ulterior rămânerii definitive a hotărârii de condamnare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei [a se vedea art. 15-16 LPA, sub art. 91 NCP], sunt aplicabile exclusiv disp. art. 85 CP [art. 97 NCP]. Pedeapsa ce va fi executată urmează a fi determinată astfel: se vor aplica pedepse pentru fiecare dintre cele două infracțiuni deduse judecării; se va dispune anularea suspendării condiționate a executării pedepsei pronunțate anterior; se va contopi, potrivit regulilor de la concursul de infracțiuni, pedeapsa a cărei executare a fost inițial suspendată condiționat cu pedeapsa care a atras anularea acesteia, putându-se adăuga un spor de pedeapsă; pedeapsa rezultantă, astfel

determinată, se va contopi, după caz, cf. regulilor prevăz. la recidiva postcondamnatorie sau pluralitatea intermediară, cu cea stabilită pentru fapta săvârșită în termenul de încercare, putându-se adăuga un spor de pedeapsă”.

Art. 98. Efectele suspendării executării pedepsei sub supraveghere. (1) În cazul în care condamnatul nu a săvârșit o nouă infracțiune descoperită până la expirarea termenului de supraveghere, nu s-a dispus revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere și nu s-a descoperit o cauză de anulare, pedeapsa se consideră executată.

(2) Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere nu produce efecte asupra măsurilor de siguranță și a obligațiilor civile prevăzute în hotărârea de condamnare.

Secțiunea a 6-a

Liberarea condiționată

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. LXVII/2007** (M. Of. nr. 537 din 16 iulie 2008): „Disp. art. 59-61 CP [art. 99-106 NCP], ale art. 75-77 L. nr. 275/2006 priv. executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal [art. 95-97 L. 254/2013 priv. executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal (M. Of. nr. 514 din 14 august 2013; cu modif. ult.)], precum și ale art. 450 CPP [art. 587 NCPP] se interpr. în sensul că: Cererea de liberare condiționată va fi examinată de instanță, sub aspectul îndeplinirii tuturor condițiilor legale, la momentul judecării acesteia, și nu la momentul introducerii ei”.

Art. 99. Condițiile liberării condiționate în cazul detențiunii pe viață. (1) Liberarea condiționată în cazul detențiunii pe viață poate fi dispusă, dacă:

- a) cel condamnat a executat efectiv 20 de ani de detențiune;
- b) cel condamnat a avut o bună conduită pe toată durata executării pedepsei;
- c) cel condamnat a îndeplinit integral obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, afară de cazul când dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească;
- d) instanța are convingerea că persoana condamnată s-a îndreptat și se poate reintegra în societate.

(2) Este obligatorie prezentarea motivelor de fapt ce au determinat acordarea liberării condiționate și atenționarea condamnatului asupra conduitei sale viitoare și a consecințelor la care se expune, dacă va mai comite infracțiuni sau nu va respecta măsurile de supraveghere ori dacă nu va executa obligațiile ce îi revin pe durata termenului de supraveghere.

(3) De la data liberării condiționate, condamnatul este supus unui termen de supraveghere de 10 ani.

• **VECHIUL CP: art. 55¹.**

Art. 100. Condițiile liberării condiționate în cazul pedepsei închisorii. (1) Liberarea condiționată în cazul închisorii poate fi dispusă, dacă:

- a) cel condamnat a executat cel puțin două treimi din durata pedepsei, în cazul închisorii care nu depășește 10 ani, sau cel puțin trei pătrimi din durata pedepsei, dar nu mai mult de 20 de ani, în cazul închisorii mai mari de 10 ani;
- b) cel condamnat se află în executarea pedepsei în regim semideschis sau deschis;
- c) cel condamnat a îndeplinit integral obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, afară de cazul când dovedește că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească;
- d) instanța are convingerea că persoana condamnată s-a îndreptat și se poate reintegra în societate.

(2) În cazul condamnatului care a împlinit vârsta de 60 de ani, se poate dispune liberarea condiționată, după executarea efectivă a jumătate din durata pedepsei, în cazul închisorii ce nu depășește 10 ani, sau a cel puțin două treimi din durata pedepsei, în cazul închisorii mai mari de 10 ani, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în alin. (1) lit. b)-d).

(3) În calculul fracțiunilor de pedeapsă prevăzute în alin. (1) se ține seama de partea din durata pedepsei ce poate fi considerată, potrivit legii, ca executată pe baza muncii prestate. În acest caz, liberarea condiționată nu poate fi dispusă înainte de executarea efectivă a cel puțin jumătate din durata pedepsei închisorii, când aceasta nu depășește 10 ani, și a cel puțin două treimi, când pedeapsa este mai mare de 10 ani.

(4) În calculul fracțiunilor de pedeapsă prevăzute în alin. (2) se ține seama de partea din durata pedepsei ce poate fi considerată, potrivit legii, ca executată pe baza muncii prestate. În acest caz, liberarea condiționată nu poate fi dispusă înainte de executarea efectivă a cel puțin o treime din durata pedepsei închisorii, când aceasta nu depășește 10 ani, și a cel puțin jumătate, când pedeapsa este mai mare de 10 ani.

(5) Este obligatorie prezentarea motivelor de fapt ce au determinat acordarea liberării condiționate și atenționarea condamnatului asupra conduitei sale viitoare și a consecințelor la care se expune, dacă va mai comite infracțiuni sau nu va respecta măsurile de supraveghere ori nu va executa obligațiile ce îi revin pe durata termenului de supraveghere.

(6) Intervalul cuprins între data liberării condiționate și data împlinirii duratei pedepsei constituie termen de supraveghere pentru condamnat.

● **VECHIUL CP: art. 59-60.**

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 15/2015 (M. Of. nr. 455 din 24 iunie 2015):** „După transferarea persoanei condamnate de autoritățile judiciare străine, în vederea continuării executării pedepsei în România, durata de pedeapsă considerată ca executată de statul de condamnare pe baza muncii prestate și a bunei conduite, acordată ca beneficiu în favoarea persoanei condamnate, de autoritatea judiciară străină, nu trebuie scăzută din pedeapsa ce se execută în România”.

Art. 101. Măsurile de supraveghere și obligațiile. (1) Dacă restul de pedeapsă rămas neexecutat la data liberării este de 2 ani sau mai mare, condamnatul trebuie să respecte următoarele măsuri de supraveghere:

- a) să se prezinte la serviciul de probațiune, la datele fixate de acesta;
- b) să primească vizitele persoanei desemnate cu supravegherea sa;
- c) să anunțe, în prealabil, orice schimbare a locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile;
- d) să comunice schimbarea locului de muncă;
- e) să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență.

(2) În cazul prevăzut în alin. (1), instanța poate impune condamnatului să execute una sau mai multe dintre următoarele obligații:

- a) să urmeze un curs de pregătire școlară ori de calificare profesională;
- b) să frecventeze unul sau mai multe programe de reintegrare socială derulate de către serviciul de probațiune sau organizate în colaborare cu instituții din comunitate;
- c) să nu părăsească teritoriul României;
- d) să nu se afle în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanță;
- e) să nu comunice cu victima sau cu membri de familie ai acesteia, cu participanții la săvârșirea infracțiunii sau cu alte persoane, stabilite de instanță, ori să nu se apropie de acestea;

f) să nu conducă anumite vehicule stabilite de instanță;

g) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme.

(3) Obligațiile prevăzute în alin. (2) lit. c)-g) pot fi impuse în măsura în care nu au fost aplicate în conținutul pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi.

(4) Când stabilește obligația prevăzută la alin. (2) lit. d)-f), instanța individualizează, în concret, conținutul acestei obligații, ținând seama de împrejurările cauzei.

(5) Măsurile de supraveghere și obligațiile prevăzute în alin. (2) lit. a) și lit. b) se execută din momentul acordării liberării, pe o perioadă egală cu o treime din durata termenului de supraveghere, dar nu mai mult de 2 ani, iar obligațiile prevăzute în alin. (2) lit. c)-g) se execută pe toată durata termenului de supraveghere.

(6) *Abrogat.*

Art. 102. Supravegherea condamnatului. (1) Pe durata supravegherii, datele prevăzute în art. 101 alin. (1) lit. c)-e) se comunică serviciului de probațiune.

(2) Supravegherea executării obligațiilor prevăzute în art. 101 alin. (2) lit. a) și lit. b) se face de serviciul de probațiune. Verificarea modului de îndeplinire a obligațiilor prevăzute în art. 101 alin. (2) lit. c)-g) se face de organele abilitate, care vor sesiza serviciul de probațiune cu privire la orice încălcare a acestora.

(3) Supravegherea executării obligațiilor prevăzute în art. 101 alin. (2) lit. d) și lit. e) poate fi realizată și printr-un sistem electronic de supraveghere, în condițiile prevăzute de legea specială.

(4) Pe durata supravegherii, serviciul de probațiune are obligația să sesizeze instanța, dacă:

a) au intervenit motive care justifică fie modificarea obligațiilor impuse de instanță, fie încetarea executării unora dintre acestea;

b) persoana supravegheată nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută, în condițiile stabilite, obligațiile ce îi revin.

Art. 103. Modificarea sau încetarea obligațiilor. (1) Dacă pe durata supravegherii au intervenit motive care justifică fie impunerea unor noi obligații, fie sporirea sau diminuarea condițiilor de executare a celor existente, instanța dispune modificarea obligațiilor în mod corespunzător, pentru a asigura condamnatului șanse mai mari de reintegrare socială.

(2) Instanța dispune încetarea executării unora dintre obligațiile pe care le-a impus, când apreciază că menținerea acestora nu mai este necesară.

Art. 104. Revocarea liberării condiționate. (1) Dacă pe durata supravegherii persoana condamnată, cu rea-credință, nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută obligațiile impuse, instanța revocă liberarea și dispune executarea restului de pedeapsă.

(2) Dacă după acordarea liberării cel condamnat a săvârșit o nouă infracțiune, care a fost descoperită în termenul de supraveghere și pentru care s-a pronunțat o condamnare la pedeapsa închisorii, chiar după expirarea acestui termen, instanța revocă liberarea și dispune executarea restului de pedeapsă. Pedeapsa pentru noua infracțiune se stabilește și se execută, după caz, potrivit dispozițiilor de la recidivă sau pluralitate intermediară.

(3) Dispozițiile alin. (1) și alin. (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul liberării condiționate din executarea pedepsei detențiunii pe viață.

• **VECHIUL CP: art. 61.**

Art. 105. Anularea liberării condiționate. (1) Dacă pe parcursul termenului de supraveghere se descoperă că persoana condamnată mai săvârșise o infracțiune până la acordarea liberării, pentru care i s-a aplicat pedeapsa închisorii chiar după expirarea acestui termen, liberarea se anulează, aplicându-se, după caz, dispozițiile privitoare la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară.

(2) În cazul în care, în raport de pedeapsa rezultată, sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 99 sau art. 100, instanța poate acorda liberarea condiționată. Dacă s-a dispus liberarea, termenul de supraveghere se calculează de la data acordării primei liberări.

(3) Când, după anulare, instanța dispune executarea pedepsei rezultante, partea din durata pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi neexecutată la data anulării liberării se va executa după executarea pedepsei închisorii.

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 10/2020** (M. Of. nr. 500 din 12 iunie 2020): „(...) în interpr. și aplic. art. 105 alin. (1) NCP, sintagma «dacă pe parcursul termenului de supraveghere se descoperă că persoana condamnată mai săvârșise o infracțiune până la acordarea liberării» vizează atât situația infracțiunilor săvârșite anterior liberării condiționate și descoperite după acordarea liberării condiționate, până la împlinirea termenului de supraveghere, cât și situația infracțiunilor săvârșite anterior liberării condiționate și descoperite anterior liberării condiționate”.

Art. 106. Efectele liberării condiționate. În cazul în care condamnatul nu a săvârșit o nouă infracțiune descoperită până la expirarea termenului de supraveghere, nu s-a dispus revocarea liberării condiționate și nu s-a descoperit o cauză de anulare, pedeapsa se consideră executată.

● **VECHIUL CP: art. 61.**

Titlul IV
Măsurile de siguranță
Capitolul I
Dispoziții generale

Art. 107. Scopul măsurilor de siguranță. (1) Măsurile de siguranță au ca scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală.

(2) Măsurile de siguranță se iau față de persoana care a comis o faptă prevăzută de legea penală, nejustificată.

(3) Măsurile de siguranță se pot lua și în situația în care făptuitorului nu i se aplică o pedeapsă.

• **VECHIUL CP: art. 111.**

Art. 108. Categoriile măsurilor de siguranță. Măsurile de siguranță sunt:

- a) obligarea la tratament medical;
- b) internarea medicală;
- c) interzicerea ocupării unei funcții sau a exercitării unei profesii;
- d) confiscarea specială;
- e) confiscarea extinsă.

• **VECHIUL CP: art. 112.**

Capitolul II
Regimul măsurilor de siguranță

Art. 109. Obligația la tratament medical. (1) Dacă făptuitorul, din cauza unei boli, inclusiv cea provocată de consumul cronic de alcool sau de alte substanțe psihoactive, prezintă pericol pentru societate, poate fi obligat să urmeze un tratament medical până la însănătoșire sau până la obținerea unei ameliorări care să înlăture starea de pericol.

(2) Când persoana față de care s-a luat această măsură nu urmează tratamentul, se poate dispune internarea medicală.

(3) Dacă persoana obligată la tratament este condamnată la o pedeapsă privativă de libertate, tratamentul se efectuează și în timpul executării pedepsei.

• **VECHIUL CP: art. 113.**

• **LPA. V. art. 241 LPA (supra, art. 29 NCP).**

Art. 110. Internarea medicală. Când făptuitorul este bolnav psihic, consumator cronic de substanțe psihoactive sau suferă de o boală infecto-contagioasă și prezintă pericol pentru societate, se poate lua măsura internării într-o unitate sanitară de specialitate, până la însănătoșire sau până la obținerea unei ameliorări care să înlăture starea de pericol.

• **VECHIUL CP: art. 114.**

• **LPA. V. art. 241 LPA (supra, art. 29 NCP).**

Art. 111. Interzicerea ocupării unei funcții sau a exercitării unei profesii.

(1) Când făptuitorul a săvârșit fapta datorită incapacității, nepregătirii sau altor cauze care îl fac inapt pentru ocuparea unei anumite funcții, pentru exercitarea unei profesii sau meserii ori pentru desfășurarea unei alte activități, se poate lua măsura interzicerii exercitării dreptului de a ocupa acea funcție ori de a exercita acea profesie, meserie sau activitate.

(2) Măsura de siguranță poate fi revocată la cerere, după trecerea unui termen de cel puțin un an, dacă se constată că temeiurile care au impus luarea ei au încetat. O nouă cerere nu se poate face decât după trecerea unui termen de cel puțin un an de la data respingerii cererii anterioare.

• **VECHIUL CP: art. 115.**

Art. 112. Confiscarea specială. (1) Sunt supuse confiscării speciale:

- a) bunurile produse prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală;
- b) bunurile care au fost folosite, în orice mod, sau destinate a fi folosite la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, dacă sunt ale făptuitorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor;
- c) bunurile folosite, imediat după săvârșirea faptei, pentru a asigura scăparea făptuitorului sau păstrarea folosului ori a produsului obținut, dacă sunt ale făptuitorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor;
- d) bunurile care au fost date pentru a determina săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală sau pentru a răsplăti pe făptuitor;
- e) bunurile dobândite prin săvârșirea faptei prevăzută de legea penală, dacă nu sunt restituite persoanei vătămate și în măsura în care nu servesc la despăgubirea acesteia;
- f) bunurile a căror deținere este interzisă de legea penală.

(2) În cazul prevăzut în alin. (1) lit. b) și lit. c), dacă valoarea bunurilor supuse confiscării este vădit disproporționată față de natura și gravitatea faptei, se dispune confiscarea în parte, prin echivalent bănesc, ținând seama de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce și de contribuția bunului la aceasta. Dacă bunurile au fost produse, modificate sau adaptate în scopul săvârșirii faptei prevăzute de legea penală, se dispune confiscarea lor în întregime.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b) și lit. c), dacă bunurile nu pot fi confiscate, întrucât nu aparțin infractorului, iar persoana căreia îi aparțin nu a cunoscut scopul folosirii lor, se va confisca echivalentul în bani al acestora, cu aplicarea dispozițiilor alin. (2).

(4) Dispozițiile alin. (1) lit. b) nu se aplică în cazul faptelor săvârșite prin presă.

(5) Dacă bunurile supuse confiscării potrivit alin. (1) lit. b)-e) nu se găsesc, în locul lor se confiscă bani și bunuri până la concurența valorii acestora.

(6) Se confiscă, de asemenea, bunurile și banii obținuți din exploatarea bunurilor supuse confiscării, precum și bunurile produse de acestea, cu excepția bunurilor prevăzute în alin. (1) lit. b) și lit. c).

• **VECHIUL CP: art. 118.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. XVIII/2005** (M. Of. nr. 285 din 29 martie 2006): „În aplic. art. 118 lit. b) CP [art. 112 lit. b) NCP] și art. 17 alin. (1) L. nr. 143/2000 [art. 16 alin. (1) L. nr. 143/2000, rep. 2014], priv. confiscarea specială a mijlocului de transport în cazul infracțiunii de trafic de droguri (...): Măsura de siguranță a confiscării speciale a mijlocului de transport se va dispune, în temeiul art. 17 alin. (1) L. nr. 143/2000 [art. 16 alin. (1) L. nr. 143/2000, rep. 2014], rap. art. 118 lit. b) tz. I CP [art. 112 lit. b) NCP], numai în cazul în care se dovedește că acesta a servit efectiv la realizarea laturii obiective a uneia dintre modalitățile normative ale infracțiunilor prevăz. de art. 2-10 L. nr. 143/2000, precum și în cazul în care se dovedește că mijlocul de transport a fost fabricat, pregătit ori adaptat în scopul realizării laturii obiective a acestor infracțiuni”.

V. și **Dec. ICCJ (RIL) nr. 10/2019** (infra, art. 342).

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 23/2017** (M. Of. nr. 878 din 8 noiembrie 2017): „În interpr. art. 33 L. nr. 656/2002 pt. prev. și sancț. spălării banilor și art. 9 L. nr. 241/2005 pt. prev. și comb. evaziunii fiscale în ipoteza concursului de infracțiuni dintre infracțiunea de evaziune fiscală și infracțiunea de

spălare a banilor nu se impune luarea măsurii de siguranță a confiscării speciale a sumelor de bani ce au făcut obiectul infracțiunii de spălare a banilor și care provin din săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală concomitent cu obligarea inculpaților la plata sumelor reprezentând obligații fiscale datorate statului ca urmare a săvârșirii infracțiunii de evaziune fiscală”.

Art. 112¹. Confiscarea extinsă. (1)¹⁾ Sunt supuse confiscării și alte bunuri decât cele prevăzute la art. 112, când față de o persoană se dispune condamnarea pentru o faptă susceptibilă să îi procure un folos material și pentru care pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 4 ani sau mai mare, instanța își formează convingerea că bunurile respective provin din activități infracționale. Convingerea instanței se poate baza inclusiv pe disproporția dintre veniturile licite și averea persoanei.

(2) Confiscarea extinsă se dispune asupra bunurilor dobândite de persoana condamnată într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței. Confiscarea extinsă poate fi dispusă și asupra bunurilor transferate către terți, dacă aceștia știau sau ar fi trebuit să știe că scopul transferului a fost evitarea confiscării.

(3) Pentru aplicarea dispozițiilor alin. (2) se va ține seama și de valoarea bunurilor transferate de către persoana condamnată ori de un terț unui membru al familiei sau unei persoane juridice asupra căreia persoana condamnată deține controlul.

(4) Prin bunuri, conform prezentului articol, se înțelege și sumele de bani.

(5) La stabilirea diferenței dintre veniturile licite și valoarea bunurilor dobândite se vor avea în vedere valoarea bunurilor la data dobândirii lor și cheltuielile făcute de persoana condamnată, membrii familiei acesteia.

(6) Dacă bunurile supuse confiscării nu se găsesc, în locul lor se confiscă bani și bunuri până la concurența valorii acestora.

(7) Se confiscă, de asemenea, bunurile și banii obținuți din exploatarea sau folosirea bunurilor supuse confiscării, precum și bunurile produse de acestea.

(8) Confiscarea nu poate depăși valoarea bunurilor dobândite în perioada prevăzută la alin. (2), care excedează nivelului veniturilor licite ale persoanei condamnate.

● **VECHIUL CP: art. 118².**

● **N.N.** *Semnalăm incidența art. IV (în vigoare de la 1 feb. 2014) L. nr. 63/2012 pt. modif. și compl. CP și a NCP (M. Of. nr. 258 din 19 aprilie 2012; cu modif. ult.): „Art. IV. Ori de câte ori prin L. speciale, prin CP sau prin CPP se face trimitere la art. 112 NCP, trimiterea se va considera făcută la art. 112 și 112¹ și ori de câte ori prin L. speciale, prin CP sau prin CPP se face trimitere la confiscare ca măsură de siguranță, trimiterea se va considera făcută și la confiscarea extinsă”.*

¹⁾ Alin. (1) și (2) ale art. 112¹ sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I L. nr. 228/2020.

Titlul V Minoritatea

Capitolul I

Regimul răspunderii penale a minorului

Art. 113. Limitele răspunderii penale. (1) Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal.

(2) Minorul care are vârsta între 14 și 16 ani răspunde penal numai dacă se dovedește că a săvârșit fapta cu discernământ.

(3) Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal potrivit legii.

• **VECHIUL CP: art. 99.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. NCC (Noul Cod civil): „Art. 38. (2) Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de 18 ani”.**

Art. 114. Consecințele răspunderii penale. (1) Față de minorul care, la data săvârșirii infracțiunii, avea vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani se ia o măsură educativă neprivativă de libertate.

(2) Față de minorul prevăzut în alin. (1) se poate lua o măsură educativă privativă de libertate în următoarele cazuri:

a) dacă a mai săvârșit o infracțiune, pentru care i s-a aplicat o măsură educativă ce a fost executată ori a cărei executare a început înainte de comiterea infracțiunii pentru care este judecat;

b) atunci când pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 7 ani sau mai mare ori detențiunea pe viață.

• **VECHIUL CP: art. 100, 109 alin. (1)-(2).**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 5/2016 (M. Of. nr. 493 din 1 iulie 2016): „În interpr. și aplic. unitară a art. 7 alin. (1) L. nr. 76/2008 priv. organiz. și funcț. Sistemului Național de Date Genetice Judiciare (...): În cazul inculpaților minori sancționați prin aplicarea unor măsuri educative cf. NCP, instanța de judecată nu poate dispune prelevarea probelor biologice pentru obținerea și stocarea în Sistemul Național de Date Genetice Judiciare a profilului genetic”.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 272/2004 priv. protecția și promovarea drepturilor copilului, rep. (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014; cu modif. ult.): „Cap. V. Protecția copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal. Art. 84. (1) Pentru copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și care nu răspunde penal, la propunerea direcției generale de asistență socială și protecția copilului în a cărei unitate administrativ-teritorială se află copilul, se va lua una dintre măsurile prevăzute la art. 59 lit. a) și c) [a) plasamentul; (...) c) supravegherea specializată]. (2) În dispunerea uneia dintre măsurile prevăzute la art. 59 lit. a) și c), comisia pentru protecția copilului, atunci când există acordul părinților sau al altui reprezentant legal al copilului, ori, după caz, instanța judecătorească, atunci când acest acord lipsește, va ține seama de: a) condițiile care au favorizat săvârșirea faptei; b) gradul de pericol social al faptei; c) mediul în care a crescut și a trăit copilul; d) riscul săvârșirii din nou de către copil a unei fapte prevăzute de legea penală; e) orice alte elemente de natură a caracteriza situația copilului. (3) Părinții copilului care săvârșeste fapte penale și nu răspunde penal au obligația de a participa la ședințele de consiliere efectuate de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului, în baza unui program personalizat de consiliere psihologică. Art. 85. (1) Măsura supravegherii specializate constă în menținerea copilului în familia sa, sub condiția respectării de către acesta a unor obligații, cum ar fi: a) frecventarea cursurilor școlare; b) utilizarea unor servicii de îngrijire de zi; c) urmarea unor tratamente medicale, consiliere sau psihoterapie; d) interzicerea de a frecventa anumite locuri sau de a avea legături cu anumite persoane. (2) În cazul în care menținerea în familie nu este posibilă sau atunci când copilul nu își**

îndeplinește obligațiile stabilite prin măsura supravegherii specializate, comisia pentru protecția copilului ori, după caz, instanța judecătorească, după distincțiile prevăzute la art. 84 alin. (2), poate dispune plasamentul acestuia în familia extinsă ori în cea substitutivă, precum și îndeplinirea de către copil a obligațiilor prevăzute la alin. (1). **Art. 86.** În cazul în care fapta prevăzută de legea penală, săvârșită de copilul care nu răspunde penal, prezintă un grad ridicat de pericol social, precum și în cazul în care copilul pentru care s-au stabilit măsurile prevăzute la art. 85 săvârșeste în continuare fapte penale, comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească dispune, pe perioadă determinată, plasamentul copilului într-un serviciu de tip rezidențial specializat. **Art. 87.** Este interzis să se dea publicității orice date referitoare la săvârșirea de fapte penale de către copilul care nu răspunde penal, inclusiv date privitoare la persoana acestuia. **Art. 88.** (1) Pe toată durata aplicării măsurilor destinate copilului care săvârșeste fapte penale și nu răspunde penal, vor fi asigurate servicii specializate, pentru a-i asista pe copii în procesul de reintegrare în societate. (2) Tipurile de servicii specializate prevăz. la alin. (1) se aprobă prin H.G., iar standardele referitoare la modalitatea de asigurare a acestor servicii sociale se aprobă prin ordin al ministrului familiei, tineretului și egalității de șanse. (3) Copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și care nu răspunde penal va fi însoțit și asistat de către un psiholog sau asistentul social, desemnat de direcția generală de asistență socială și protecția copilului în orice etapă a cercetării penale”.

Art. 115. Măsurile educative. (1) Măsurile educative sunt neprivative de libertate sau privative de libertate.

1. Măsurile educative neprivative de libertate sunt:

- a) stagiul de formare civică;
- b) supravegherea;
- c) consemnarea la sfârșit de săptămână;
- d) asistarea zilnică.

2. Măsurile educative privative de libertate sunt:

- a) internarea într-un centru educativ;
- b) internarea într-un centru de detenție.

(2) Alegerea măsurii educative care urmează să fie luată față de minor se face, în condițiile art. 114, potrivit criteriilor prevăzute în art. 74.

• **VECHIUL CP: art. 101.**

Art. 116. Referatul de evaluare. (1) În vederea efectuării evaluării minorului, potrivit criteriilor prevăzute în art. 74, instanța va solicita serviciului de probațiune întocmirea unui referat care va cuprinde și propuneri motivate referitoare la natura și durata programelor de reintegrare socială pe care minorul ar trebui să le urmeze, precum și la alte obligații ce pot fi impuse acestuia de către instanță.

(2) Referatul de evaluare privind respectarea condițiilor de executare a măsurii educative sau a obligațiilor impuse se întocmește de către serviciul de probațiune în toate cazurile în care instanța dispune asupra măsurii educative ori asupra modificării sau încetării executării obligațiilor impuse, cu excepția situației prevăzute la art. 126, când acesta va fi întocmit de către centrul educativ ori de detenție.

Capitolul II

Regimul măsurilor educative neprivative de libertate

Art. 117. Stagiul de formare civică. (1) Măsura educativă a stagiului de formare civică constă în obligația minorului de a participa la un program cu o durată de cel mult patru luni, pentru a-l ajuta să înțeleagă consecințele legale și sociale la care se expune în cazul săvârșirii de infracțiuni și pentru a-l responsabiliza cu privire la comportamentul său viitor.

(2) Organizarea, asigurarea participării și supravegherea minorului, pe durata cursului de formare civică, se fac sub coordonarea serviciului de probațiune, fără a afecta programul școlar sau profesional al minorului.

Art. 118. Supravegherea. Măsura educativă a supravegherii constă în controlarea și îndrumarea minorului în cadrul programului său zilnic, pe o durată cuprinsă între două și 6 luni, sub coordonarea serviciului de probațiune, pentru a asigura participarea la cursuri școlare sau de formare profesională și prevenirea desfășurării unor activități sau intrarea în legătură cu anumite persoane care ar putea afecta procesul de îndreptare a acestuia.

• **VECHIUL CP: art. 103.**

Art. 119. Consemnarea la sfârșit de săptămână. (1) Măsura educativă a consemnării la sfârșit de săptămână constă în obligația minorului de a nu părăsi locuința în zilele de sâmbătă și duminică, pe o durată cuprinsă între 4 și 12 săptămâni, afară de cazul în care, în această perioadă, are obligația de a participa la anumite programe ori de a desfășura anumite activități impuse de instanță.

(2) Supravegherea se face sub coordonarea serviciului de probațiune.

• **LPA. Art. 20.** *Pedeapsa amenzii executabilă, aplicată pentru infracțiuni comise în timpul minorității în baza CP 1969 și neexecutată în tot sau în parte până la intrarea în vigoare a NCP, se înlocuiește cu măsura educativă a consemnării la sfârșit de săptămână, ținând seama și de partea care a fost executată din amendă.* **Art. 22.** (1) *Măsura suspendării executării pedepselor aplicate în baza CP 1969 pentru infracțiuni comise în timpul minorității se menține și după intrarea în vigoare a NCP.* (2) *În cazul în care suspendarea executării unei pedepse cu închisoarea prevăzute la alin. (1) se revocă din alte cauze decât comiterea unei noi infracțiuni, pedeapsa închisorii se înlocuiește cu măsura educativă a internării într-un centru educativ pe o perioadă egală cu durata pedepsei suspendate, dar nu mai mult de 3 ani.* (3) *În situația prevăzută la alin. (2), pedeapsa amenzii a cărei executare a fost suspendată se înlocuiește cu măsura educativă a consemnării la sfârșit de săptămână pe o durată de 6 săptămâni.* (4) *Dacă în termenul de încercare al suspendării executării unei pedepse pentru infracțiuni comise în timpul minorității condamnatul a săvârșit din nou o infracțiune, instanța revocă suspendarea și înlocuiește pedeapsa potrivit alin. (2) sau (3), după care: a) dacă noua infracțiune a fost comisă în timpul minorității, se stabilește și pentru aceasta o măsură educativă, iar apoi se aplică măsura educativă cea mai grea; b) dacă noua infracțiune a fost comisă după majorat, se aplică o sancțiune rezultantă stabilită potrivit art. 129 alin. (2) NCP.*

HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 4/2014 (M. Of. nr. 434 din 13 iunie 2014): „Prev. art. 22 alin. (4) lit. b) LPA ref. art. 129 alin. (2) lit. b) NCP nu sunt aplicabile faptelor definitiv judecate la data de 1 feb. 2014”.

Art. 120. Asistarea zilnică. (1) Măsura educativă a asistării zilnice constă în obligația minorului de a respecta un program stabilit de serviciul de probațiune, care conține orarul și condițiile de desfășurare a activităților, precum și interdicțiile impuse minorului.

(2) Măsura educativă a asistării zilnice se ia pe o durată cuprinsă între 3 și 6 luni, iar supravegherea se face sub coordonarea serviciului de probațiune.

Art. 121. Obligații ce pot fi impuse minorului. (1) Pe durata executării măsurilor educative neprivative de libertate, instanța poate impune minorului una sau mai multe dintre următoarele obligații:

- a) să urmeze un curs de pregătire școlară sau formare profesională;
- b) să nu depășească, fără acordul serviciului de probațiune, limita teritorială stabilită de instanță;
- c) să nu se afle în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanță;

d) să nu se apropie și să nu comunice cu victima sau cu membri de familie ai acesteia, cu participanții la săvârșirea infracțiunii ori cu alte persoane stabilite de instanță;

e) să se prezinte la serviciul de probațiune la datele fixate de acesta;

f) să se supună măsurilor de control, tratament sau îngrijire medicală.

(2) Când stabilește obligația prevăzută în alin. (1) lit. d), instanța individualizează, în concret, conținutul acestei obligații, ținând seama de împrejurările cauzei.

(3) Supravegherea executării obligațiilor impuse de instanță se face sub coordonarea serviciului de probațiune.

(4) Pe durata executării măsurii educative neprivative de libertate, serviciul de probațiune are obligația să sesizeze instanța, dacă:

a) au intervenit motive care justifică fie modificarea obligațiilor impuse de instanță, fie încetarea executării unora dintre acestea;

b) persoana supravegheată nu respectă condițiile de executare a măsurii educative sau nu execută, în condițiile stabilite, obligațiile ce îi revin.

• **VECHIUL CP: art. 103 alin. (3).**

Art. 122. Modificarea sau încetarea obligațiilor. (1) Dacă, pe parcursul supravegherii, au intervenit motive care justifică fie impunerea unor noi obligații, fie sporirea sau diminuarea condițiilor de executare a celor existente, instanța dispune modificarea obligațiilor în mod corespunzător, pentru a asigura persoanei supravegheate șanse mai mari de îndreptare.

(2) Instanța dispune încetarea executării unora dintre obligațiile pe care le-a impus, când apreciază că menținerea acestora nu mai este necesară.

Art. 123. Prolungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate. (1) Dacă minorul nu respectă, cu rea-credință, condițiile de executare a măsurii educative sau a obligațiilor impuse, instanța dispune:

a) prelungirea măsurii educative, fără a putea depăși maximul prevăzut de lege pentru aceasta;

b) înlocuirea măsurii luate cu o altă măsură educativă neprivativă de libertate mai severă;

c) înlocuirea măsurii luate cu internarea într-un centru educativ, în cazul în care, inițial, s-a luat măsura educativă neprivativă de libertate cea mai severă, pe durata sa maximă.

(2) În cazurile prevăzute în alin. (1) lit. a) și lit. b), dacă nici de această dată nu sunt respectate condițiile de executare a măsurii educative sau a obligațiilor impuse, instanța înlocuiește măsura educativă neprivativă de libertate cu măsura internării într-un centru educativ.

(3) Dacă minorul aflat în executarea unei măsurii educative neprivative de libertate săvârșește o nouă infracțiune sau este judecat pentru o infracțiune concurentă săvârșită anterior, instanța dispune:

a) prelungirea măsurii educative luate inițial, fără a putea depăși maximul prevăzut de lege pentru aceasta;

b) înlocuirea măsurii luate inițial cu o altă măsură educativă neprivativă de libertate mai severă;

c) înlocuirea măsurii luate inițial cu o măsură educativă privativă de libertate.

(4) În cazurile prevăzute în alin. (1) lit. a) și lit. b), precum și în alin. (3) lit. a) și lit. b), instanța poate impune noi obligații în sarcina minorului ori sporește condițiile de executare a celor existente.

Capitolul III

Regimul măsurilor educative privative de libertate

Art. 124. Internarea într-un centru educativ. (1) Măsura educativă a internării într-un centru educativ constă în internarea minorului într-o instituție specializată în recuperarea minorilor, unde va urma un program de pregătire școlară și formare profesională potrivit aptitudinilor sale, precum și programe de reintegrare socială.

(2) Internarea se dispune pe o perioadă cuprinsă între unu și 3 ani.

(3) Dacă în perioada internării minorul săvârșește o nouă infracțiune sau este judecat pentru o infracțiune concurentă săvârșită anterior, instanța poate menține măsura internării într-un centru educativ, prelungind durata acesteia, fără a depăși maximul prevăzut de lege, sau o poate înlocui cu măsura internării într-un centru de detenție.

(4) În cazul în care pe durata internării minorul a dovedit interes constant pentru însușirea cunoștințelor școlare și profesionale și a făcut progrese evidente în vederea reintegrării sociale, după executarea a cel puțin jumătate din durata internării, instanța poate dispune:

a) înlocuirea internării cu măsura educativă a asistării zilnice pe o perioadă egală cu durata internării neexecutate, dar nu mai mult de 6 luni, dacă persoana internată nu a împlinit vârsta de 18 ani;

b) liberarea din centrul educativ, dacă persoana internată a împlinit vârsta de 18 ani.

(5) Odată cu înlocuirea sau liberarea instanța impune respectarea uneia sau mai multora dintre obligațiile prevăzute în art. 121 până la împlinirea duratei măsurii internării.

(6) Dacă minorul nu respectă, cu rea-credință, condițiile de executare a măsurii asistării zilnice sau obligațiile impuse, instanța revine asupra înlocuirii sau liberării și dispune executarea restului rămas neexecutat din durata măsurii internării într-un centru educativ.

(7) În cazul săvârșirii, până la împlinirea duratei internării, a unei noi infracțiuni de către o persoană care nu a împlinit vârsta de 18 ani și față de care s-a dispus înlocuirea măsurii internării într-un centru educativ cu măsura asistării zilnice, instanța revine asupra înlocuirii și dispune:

a) executarea restului rămas din durata măsurii internării inițiale, cu posibilitatea prelungerii duratei acesteia până la maximul prevăzut de lege;

b) internarea într-un centru de detenție.

• **VECHIUL CP: art. 104, 106-108.**

• **LPA. Art. 18.** (1) Măsura educativă a libertății supravegheate pronunțată în baza CP 1969 se execută potrivit dispozițiilor acestuia. (2) Dacă măsura prevăzută la alin. (1) se revocă după intrarea în vigoare a NCP din altă cauză decât comiterea unei infracțiuni, libertatea supravegheată se înlocuiește cu internarea într-un centru educativ pe o perioadă de un an. (3) În cazul revocării libertății supravegheate datorită săvârșirii unei noi infracțiuni, instanța va dispune, ținând seama de gravitatea infracțiunii comise, o măsură educativă privativă de libertate prevăzută de NCP.

Art. 19. (1) Măsura educativă a internării într-un centru de reeducare dispusă în baza CP 1969 se înlocuiește cu măsura educativă a internării într-un centru educativ pe o durată egală cu timpul rămas din momentul rămănerii definitivă a hotărârii prin care s-a luat măsura internării în centrul de reeducare și până la majoratul celui în cauză, dar nu mai mult de 3 ani. (2) Perioada executată din măsura educativă a internării în centrul de reeducare, precum și durata reținerii și arestării preventive se consideră ca parte executată din durata măsurii educative a internării în centrul educativ. (3) În cazul în care, potrivit CP 1969, s-a dispus prelungirea duratei măsurii educative a internării într-un centru de reeducare, măsura se va executa într-un centru educativ.

V. și **art. 22 LPA** (supra, art. 119 NCP).

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 17/2020** (M. Of. nr. 958 din 19 octombrie 2020): „(...) în aplic. art. 124 alin. (3) NCP, în cazul înlocuirii măsurii educative a internării într-un centru educativ cu măsura internării într-un centru de detenție, fiind incidentă ipoteza concursului de infracțiuni, se scade din durata măsurii educative a internării într-un centru de detenție perioada executării măsurii educative a internării într-un centru educativ”.

Art. 125. Internarea într-un centru de detenție. (1) Măsura educativă a internării într-un centru de detenție constă în internarea minorului într-o instituție specializată în recuperarea minorilor, cu regim de pază și supraveghere, unde va urma programe intensive de reintegrare socială, precum și programe de pregătire școlară și formare profesională potrivit aptitudinilor sale.

(2) Internarea se dispune pe o perioadă cuprinsă între 2 și 5 ani, afară de cazul în care pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 20 de ani sau mai mare ori detențiunea pe viață, când internarea se ia pe o perioadă cuprinsă între 5 și 15 ani.

(3) Dacă în perioada internării minorul săvârșește o nouă infracțiune sau este judecat pentru o infracțiune concurentă săvârșită anterior, instanța prelungește măsura internării, fără a depăși maximul prevăzut în alin. (2), determinat în raport cu pedeapsa cea mai grea dintre cele prevăzute de lege pentru infracțiunile săvârșite. Din durata măsurii educative se scade perioada executată până la data hotărârii.

(4) În cazul în care pe durata internării minorul a dovedit interes constant pentru însușirea cunoștințelor școlare și profesionale și a făcut progrese evidente în vederea reintegrării sociale, după executarea a cel puțin jumătate din durata internării, instanța poate dispune:

a) înlocuirea internării cu măsura educativă a asistării zilnice pe o perioadă egală cu durata internării neexecutate, dar nu mai mult de 6 luni, dacă persoana internată nu a împlinit vârsta de 18 ani;

b) liberarea din centrul de detenție, dacă persoana internată a împlinit vârsta de 18 ani.

(5) Odată cu înlocuirea sau liberarea, instanța impune respectarea uneia sau mai multora dintre obligațiile prevăzute în art. 121, până la împlinirea duratei măsurii internării.

(6) Dacă minorul nu respectă, cu rea-credință, condițiile de executare a măsurii asistării zilnice sau obligațiile impuse, instanța revine asupra înlocuirii sau liberării și dispune executarea restului rămas neexecutat din durata măsurii internării într-un centru de detenție.

(7) În cazul săvârșirii, până la împlinirea duratei internării, a unei noi infracțiuni de către o persoană care nu a împlinit vârsta de 18 ani și față de care s-a dispus înlocuirea măsurii internării într-un centru de detenție cu măsura asistării zilnice, instanța revine asupra înlocuirii și dispune:

a) executarea restului rămas din durata măsurii internării într-un centru de detenție;

b) prelungirea duratei acestei internări în condițiile prevăzute în alin. (3).

• **LPA. Art. 21.** (1) Pedeapsa închisorii executabilă, aplicată în baza CP 1969 pentru infracțiuni comise în timpul minorității, se înlocuiește cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție pe o perioadă egală cu durata pedepsei închisorii. (2) Pedeapsa închisorii care depășește 20 de ani, aplicată pentru infracțiuni comise în timpul minorității, se va înlocui cu internarea într-un centru de detenție pe o perioadă de 15 ani. (3) În cazul pluralității de infracțiuni, înlocuirea prevăzută la alin. (1) și (2) se face cu privire la pedeapsa rezultantă. (4) Partea executată din pedeapsa închisorii, precum și durata reținerii și arestării preventive se consideră ca parte executată din durata măsurii educative a internării în centrul de detenție.

HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 18/2014 (M. Of. nr. 775 din 24 octombrie 2014): „(...) în aplic. legii penale mai favorabile, după judecarea definitivă a cauzei, potrivit art. 6 NCP ref. art. 21 alin. (1), (2) și (3) L. nr. 187/2012: pedeapsa închisorii executabilă sau pedeapsa în cazul pluralității de infracțiuni executabilă aplicată pentru infracțiunile comise în timpul minorității al căruicuantum este până în 15 ani se va înlocui cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție pe o perioadă egală cu durata pedepsei închisorii; pedeapsa executabilă sau pedeapsa în cazul pluralității de infracțiuni executabilă aplicată pentru infracțiunile comise în timpul minorității mai mare de 15 ani, însă care nu depășește 20 de ani, se va înlocui cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție pe o perioadă de 15 ani”.

Art. 126. Schimbarea regimului de executare. Dacă în cursul executării unei măsuri educative privative de libertate persoana internată, care a împlinit vârsta de 18 ani, are un comportament prin care influențează negativ sau împiedică procesul de recuperare și reintegrare a celorlalte persoane internate, instanța poate dispune continuarea executării măsurii educative într-un penitenciar.

Art. 127. Calculul duratei măsurilor educative. În cazul măsurilor educative privative de libertate, dispozițiile art. 71-73 se aplică în mod corespunzător.

Capitolul IV Dispoziții comune

Art. 128. Efectele cauzelor de atenuare și agravare. În cazul infracțiunilor săvârșite în timpul minorității, cauzele de atenuare și agravare sunt avute în vedere la alegerea măsurii educative și produc efecte între limitele prevăzute de lege pentru fiecare măsură educativă.

Art. 129. Pluralitatea de infracțiuni. (1) În caz de concurs de infracțiuni săvârșite în timpul minorității se stabilește și se ia o singură măsură educativă pentru toate faptele, în condițiile art. 114, ținând seama de criteriile prevăzute în art. 74.

(2) În cazul săvârșirii a două infracțiuni, dintre care una în timpul minorității și una după majorat, pentru infracțiunea comisă în timpul minorității se ia o măsură educativă, iar pentru infracțiunea săvârșită după majorat se stabilește o pedeapsă, după care:

a) dacă măsura educativă este neprivativă de libertate, se execută numai pedeapsa;
b)¹⁾ dacă măsura educativă este privativă de libertate, iar pedeapsa este închisoarea, se aplică pedeapsa închisorii, care se majorează cu o durată egală cu cel puțin o pătrime din durata măsurii educative ori din restul rămas neexecutat din aceasta la data săvârșirii infracțiunii comise după majorat. Pedeapsa astfel obținută nu poate depăși durata pedepsei rezultante aplicabile potrivit art. 39 alin. (1) lit. b), dacă ambele infracțiuni ar fi fost comise după majorat;

c) dacă pedeapsa aplicată pentru infracțiunea săvârșită după majorat este detențiunea pe viață, se execută numai această pedeapsă;

d) dacă măsura educativă este privativă de libertate, iar pedeapsa este amenda, se execută măsura educativă, a cărei durată se majorează cu cel mult 6 luni, fără a depăși maximul prevăzut de lege pentru aceasta.

(3) În cazul prevăzut în alin. (2) lit. b), din durata pedepsei aplicate se scade ceea ce s-a executat din momentul săvârșirii infracțiunii comise după majorat până la data judecării.

(4) În cazul săvârșirii după majorat a două sau mai multe infracțiuni concurente se aplică mai întâi regulile referitoare la concursul de infracțiuni, după care se face aplicarea dispozițiilor alin. (2).

¹⁾ Lit. b) a alin. (2) al art. 129 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 2 L. nr. 200/2023.

(5) Pedepsa stabilită potrivit dispozițiilor alin. (2) lit. b) nu poate face obiectul amânării aplicării pedepsei sau al suspendării executării sub supraveghere.

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 2/2016** (M. Of. nr. 192 din 15 martie 2016): „(...) în ipoteza infracțiunilor concurente săvârșite în timpul minorității, judecate separat, durata măsurii educative neprivative de libertate, dispusă pentru o infracțiune concurentă și executată, nu se scade din durata măsurii educative neprivative sau privative de libertate, dar va fi avută în vedere la alegerea și stabilirea sancțiunii cf. art. 129 alin. (1) NCP”.

V. și **Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 4/2014** (supra, art. 119).

Art. 130. Descoperirea unei infracțiuni săvârșite în timpul minorității. Dacă pe durata termenului de supraveghere al amânării aplicării pedepsei, al suspendării sub supraveghere ori al liberării condiționate se descoperă că persoana supravegheată mai săvârșise o infracțiune în timpul minorității pentru care s-a luat, chiar după expirarea acestui termen, o măsură educativă privativă de libertate, amânarea, suspendarea sau liberarea se anulează, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile art. 129 alin. (2)-(4).

Art. 131. Prescripția răspunderii penale a minorilor. Termenele de prescripție a răspunderii penale, prevăzute în art. 154, se reduc la jumătate pentru cei care la data săvârșirii infracțiunii erau minori și se întrerup sau se suspendă în condițiile prevăzute de lege pentru majori.

• **VECHIUL CP: art. 129.**

Art. 132. Prescripția executării măsurilor educative. (1) Măsurile educative neprivative de libertate se prescriu într-un termen de 2 ani de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care au fost luate.

(2) Măsurile educative privative de libertate se prescriu într-un termen egal cu durata măsurii educative luate, dar nu mai puțin de 2 ani.

(3) Termenele de prescripție a executării măsurilor educative se întrerup și se suspendă în condițiile prevăzute de lege pentru majori.

(4) În cazul înlocuirii măsurilor educative, executarea se prescrie în raport cu măsura educativă mai grea și curge de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a dispus înlocuirea.

Art. 133. Efectele măsurilor educative. Măsurile educative nu atrag interdicții, decăderi sau incapacități.

Art. 134. Minorul devenit major. (1) Dispozițiile prezentului titlu se aplică și majorilor care, la data săvârșirii infracțiunii, aveau vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani.

(2) Când, la data pronunțării hotărârii prin care s-a luat o măsură educativă privativă de libertate, infractorul a împlinit vârsta de 18 ani, instanța, ținând seama de posibilitățile sale de îndreptare, de vârsta acestuia, precum și de celelalte criterii prevăzute în art. 74, poate dispune executarea măsurii educative într-un penitenciar.

Titlul VI
Răspunderea penală a persoanei juridice
Capitolul I
Dispoziții generale

Art. 135. Condițiile răspunderii penale a persoanei juridice. (1) Persoana juridică, cu excepția statului și a autorităților publice, răspunde penal pentru infracțiunile săvârșite în realizarea obiectului de activitate sau în interesul ori în numele persoanei juridice.

(2) Instituțiile publice nu răspund penal pentru infracțiunile săvârșite în exercitarea unei activități ce nu poate face obiectul domeniului privat.

(3) Răspunderea penală a persoanei juridice nu exclude răspunderea penală a persoanei fizice care a contribuit la săvârșirea aceleiași fapte.

• **VECHIUL CP: art. 19¹.**

• **LPA. Art. 240.** În aplic. art. 135 NCP, prin „autorități publice” se înțelege autoritățile prevăz. în mod expres în T. III, precum și la art. 140 [Curtea de Conturi] și 142 [Curtea Constituțională] Constituția României, rep.

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 1/2016** (M. Of. nr. 138 din 23 februarie 2016): „(...) întreprinderea individuală, formă de activitate economică organizată de întreprinzătorul persoană fizică în temeiul O.U.G. nr. 44/2008, nu are calitatea de persoană juridică și, prin urmare, nu poate răspunde penal în condițiile prevăz. de art. 135 NCP”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 9/2023 (M. Of. nr. 245 din 24 martie 2023): „Spitalul miliar este instituție publică în sensul art. 135 NCP, iar aceasta nu poate fi autor al infracțiunilor de luare de mită, prevăz. de art. 289 alin. (1) NCP, și abuz în serviciu, prevăz. de art. 297 alin. (1) NCP”.

Art. 136. Pedepsele aplicabile persoanei juridice. (1) Pedepsele aplicabile persoanei juridice sunt principale și complementare.

(2) Pedepșa principală este amenda.

(3) Pedepsele complementare sunt

a) dizolvarea persoanei juridice;

b) suspendarea activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice pe o durată de la 3 luni la 3 ani;

c) închiderea unor puncte de lucru ale persoanei juridice pe o durată de la 3 luni la 3 ani;

d) interzicerea de a participa la procedurile de achiziții publice pe o durată de la unu la 3 ani;

e) plasarea sub supraveghere judiciară;

f) afișarea sau publicarea hotărârii de condamnare.

• **VECHIUL CP: art. 53¹.**

Art. 137. Stabilirea amenzii pentru persoana juridică. (1) Amenda constă în suma de bani pe care persoana juridică este condamnată să o plătească statului.

(2) Quantumul amenzii se stabilește prin sistemul zilelor-amendă. Suma corespunzătoare unei zile-amendă, cuprinsă între 100 și 5.000 lei, se înmulțește cu numărul zilelor-amendă, care este cuprins între 30 de zile și 600 de zile.

(3)¹⁾ Instanța stabilește numărul zilelor-amendă ținând cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei. Quantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă se determină ținând seama de veniturile totale și activele totale cuprinse în situațiile financiare

¹⁾ Alin. (3) al art. 137 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 L. nr. 214/2023.

anuale sau, după caz, în raportările contabile anuale, pe care persoana juridică are obligația de a le întocmi și depune, potrivit legii, pentru exercițiul financiar anterior trimiterii în judecată.

(3)¹⁾ Cuantumul sumei corespunzătoare unei zile-amendă se determină ținând seama de valoarea activului patrimonial la data trimiterii în judecată, în cazul persoanei juridice care:

a) nu are obligația întocmirii și depunerii, potrivit legii, a documentelor prevăzute la alin. (3);

b) a fost înființată în anul trimiterii în judecată.

(4) Limitele speciale ale zilelor-amendă sunt cuprinse între:

a) 60 și 180 de zile-amendă, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită numai pedeapsa amenzii;

b) 120 și 240 de zile-amendă, când legea prevede pedeapsa închisorii de cel mult 5 ani, unică sau alternativ cu pedeapsa amenzii;

c) 180 și 300 de zile-amendă, când legea prevede pedeapsa închisorii de cel mult 10 ani;

d) 240 și 420 de zile-amendă, când legea prevede pedeapsa închisorii de cel mult 20 de ani;

e) 360 și 510 de zile-amendă, când legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de 20 de ani sau detențiunea pe viață.

(5) Când prin infracțiunea săvârșită persoana juridică a urmărit obținerea unui folos patrimonial, limitele speciale ale zilelor-amendă prevăzute de lege pentru infracțiunea comisă se pot majora cu o treime, fără a se depăși maximul general al amenzii. La stabilirea amenzii se va ține seama de valoarea folosului patrimonial obținut sau urmărit.

● **VECHIUL CP: art. 71¹.**

● **LPA. Art. 13.** (1) În cazul amenzilor stabilite definitiv sub imperiul CP 1969, aplicarea obligatorie a legii penale mai favorabile se face prin compararea amenzii aplicate cu suma ce rezultă din prevederile art. 61 alin. (2) și (4) NCP, prin utilizarea unui cuantum de referință pentru o zi-amendă în sumă de 150 lei. (2) Disp. alin. (1) se aplică în mod corespunzător și amenzilor definitive stabilite pentru persoane juridice, în acest caz cuantumul de referință pentru o zi-amendă, utilizat pentru aplic. art. 137 alin. (2) și (4) NCP, fiind de 2.000 lei.

● **DEROGĂRI. V.:**

– art. 49 alin. (5) L. nr. 17/1990;

– art. 92 alin. (6) L. apelor nr. 107/1996 (M. Of. nr. 244 din 8 octombrie 1996; cu modif. ult.);

– art. 98 alin. (9) O.U.G. nr. 195/2005 priv. protecția mediului (M. Of. nr. 1196 din 30 decembrie 2005; cu modif. ult.);

– art. 271 alin. (3) L. nr. 86/2006 – CV (M. Of. nr. 350 din 19 aprilie 2006; cu modif. ult.);

– art. 52 alin. (3) O.U.G. nr. 57/2007 priv. regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (M. Of. 442 din 29 iunie 2007; cu modif. ult.);

– art. 158 alin. (2) L. nr. 24/2017 priv. emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață, rep. (M. Of. nr. 772 din 10 august 2021; cu modif. ult.);

– art. 66 alin. (4) O.U.G. nr. 92/2021 priv. regimul deșeurilor (M. Of. nr. 820 din 26 august 2021; cu modif. ult.).

BIBLIOGRAFIE. V. și Codul penal și legislație conexasă. Ediție Premium (îngrijită de prof. univ. dr. D. Lupașcu), Ed. Universul Juridic, 2022.

¹⁾ Alin. (3)¹ al art. 137 a fost introdus prin art. I pct. 2 L. nr. 214/2023.

Capitolul II

Regimul pedepselor complementare aplicate persoanei juridice

Art. 138. Aplicarea și executarea pedepselor complementare în cazul persoanei juridice. (1) Aplicarea uneia sau mai multor pedepse complementare se dispune atunci când instanța constată că, față de natura și gravitatea infracțiunii, precum și de împrejurările cauzei, aceste pedepse sunt necesare.

(2) Aplicarea uneia sau mai multor pedepse complementare este obligatorie când legea prevede această pedeapsă.

(3) Pedepsele complementare prevăzute în art. 136 alin. (3) lit. b)-f) se pot aplica în mod cumulativ.

(4) Executarea pedepselor complementare începe după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

• VECHIUL CP: art. 53².

Art. 139. Dizolvarea persoanei juridice. (1) Pedeapsa complementară a dizolvării persoanei juridice se aplică atunci când:

a) persoana juridică a fost constituită în scopul săvârșirii de infracțiuni;

b) obiectul său de activitate a fost deturnat în scopul comiterii de infracțiuni, iar pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea mai mare de 3 ani.

(2) În caz de neexecutare, cu rea-credință, a uneia dintre pedepsele complementare prevăzute în art. 136 alin. (3) lit. b)-e), instanța dispune dizolvarea persoanei juridice.

(3) *Abrogat.*

• VECHIUL CP: art. 71².

Art. 140. Suspendarea activității persoanei juridice. (1) Pedeapsa complementară a suspendării activității persoanei juridice constă în interzicerea desfășurării activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice în realizarea căreia a fost săvârșită infracțiunea.

(2) În caz de neexecutare, cu rea-credință, a pedepsei complementare prevăzute în art. 136 alin. (3) lit. f), instanța dispune suspendarea activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice până la punerea în executare a pedepsei complementare, dar nu mai mult de 3 luni.

(3) Dacă până la împlinirea termenului prevăzut în alin. (2) pedeapsa complementară nu a fost pusă în executare, instanța dispune dizolvarea persoanei juridice.

• VECHIUL CP: art. 71³.

Art. 141. Neaplicarea dizolvării sau suspendării activității persoanei juridice.

(1) Pedepsele complementare prevăzute în art. 136 alin. (3) lit. a) și lit. b) nu pot fi aplicate instituțiilor publice, partidelor politice, sindicatelor, patronatelor și organizațiilor religioase ori aparținând minorităților naționale, constituite potrivit legii.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și persoanelor juridice care își desfășoară activitatea în domeniul presei.

• VECHIUL CP: art. 71⁴.

Art. 142. Închiderea unor puncte de lucru ale persoanei juridice. (1) Pedeapsa complementară a închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice constă în închiderea unuiu sau mai multora dintre punctele de lucru aparținând persoanei juridice cu scop lucrativ, în care s-a desfășurat activitatea în realizarea căreia a fost săvârșită infracțiunea.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică persoanelor juridice care își desfășoară activitatea în domeniul presei.

• VECHIUL CP: art. 71⁵.

Art. 143. Interzicerea de a participa la procedurile de achiziții publice. Pedepsa complementară a interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice constă în interzicerea de a participa, direct sau indirect, la procedurile pentru atribuirea contractelor de achiziții publice, prevăzute de lege.

• VECHIUL CP: art. 71⁶.

Art. 144. Plasarea sub supraveghere judiciară. (1) Pedepsa complementară a plasării sub supraveghere judiciară presupune desfășurarea sub supravegherea unui mandatar judiciar a activității care a ocazionat comiterea infracțiunii, pe o perioadă de la un an la 3 ani.

(2) Mandatarul judiciar are obligația de a sesiza instanța atunci când constată că persoana juridică nu a luat măsurile necesare în vederea prevenirii comiterii de noi infracțiuni. În cazul în care instanța constată că sesizarea este întemeiată, dispune înlocuirea acestei pedepse cu pedeapsa prevăzută la art. 140.

(3) Plasarea sub supraveghere judiciară nu se aplică în cazul persoanelor juridice menționate în art. 141.

Art. 145. Afișarea sau publicarea hotărârii de condamnare. (1) Afișarea hotărârii definitive de condamnare sau publicarea acesteia se realizează pe cheltuiuala persoanei juridice condamnate.

(2) Prin afișarea sau publicarea hotărârii de condamnare nu poate fi dezvăluită identitatea altor persoane.

(3) Afișarea hotărârii de condamnare se realizează în extras, în forma și locul stabilite de instanță, pentru o perioadă cuprinsă între o lună și 3 luni.

(4) Publicarea hotărârii de condamnare se face în extras și în forma stabilită de instanță, prin intermediul presei scrise sau audio-vizuale ori prin alte mijloace de comunicare audio-vizuală, desemnate de instanță.

(5) Dacă publicarea se face prin presa scrisă sau audio-vizuală, instanța stabilește numărul aparițiilor, care nu poate fi mai mare de 10, iar în cazul publicării prin alte mijloace audio-vizuale durata acesteia nu poate depăși 3 luni.

• VECHIUL CP: art. 71⁷.

Capitoul III Dispoziții comune

Art. 146. Recidiva în cazul persoanei juridice. (1) Există recidivă pentru persoana juridică atunci când, după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare și până la reabilitare, persoana juridică săvârșește din nou o infracțiune, cu intenție sau cu intenție depășită.

(2) În caz de recidivă, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru noua infracțiune se majorează cu jumătate, fără a depăși maximul general al pedepsei amenzii.

(3) Dacă amenda anterioară nu a fost executată, în tot sau în parte, amenda stabilită pentru noua infracțiune, potrivit alin. (2), se adaugă la pedeapsa anterioară sau la restul rămas neexecutat din aceasta.

(4) Dispozițiile art. 42 se aplică în mod corespunzător.

• VECHIUL CP: art. 40².

Art. 147. Atenuarea și agravarea răspunderii penale a persoanei juridice. (1) În caz de concurs de infracțiuni, de pluralitate intermediară sau de cauze de atenuare ori agravare a răspunderii penale, persoanei juridice i se aplică regimul amenzii prevăzut de lege pentru persoana fizică.

(2) În caz de pluralitate de infracțiuni, pedepsele complementare de natură diferită, cu excepția dizolvării, sau cele de aceeași natură, dar cu conținut diferit, se cumulează, iar dintre pedepsele complementare de aceeași natură și cu același conținut se aplică cea mai grea.

(3) În caz de pluralitate de infracțiuni, măsurile de siguranță luate conform art. 112 se cumulează.

• **VECHIUL CP: art. 40-40¹, 76 alin. (4), 78 alin. (2).**

Art. 148. Prescripția răspunderii penale. Răspunderea penală a persoanei juridice se prescrie în condițiile prevăzute de lege pentru persoana fizică, dispozițiile art. 153-156 aplicându-se în mod corespunzător.

• **VECHIUL CP: art. 122 alin. (1¹)-(3).**

Art. 149. Prescripția executării pedepsei. (1) Termenul de prescripție a executării pedepsei amenzii aplicate persoanei juridice este de 5 ani.

(2) Executarea pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice se prescrie într-un termen de 3 ani, care curge de la data la care pedeapsa amenzii a fost executată sau considerată ca executată.

(3) Dispozițiile art. 161, art. 162 alin. (2), art. 163 și art. 164 se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CP: art. 126 alin. (1¹) și (3).**

Art. 150. Reabilitarea persoanei juridice. Reabilitarea persoanei juridice are loc de drept dacă, în decurs de 3 ani de la data la care pedeapsa amenzii sau pedeapsa complementară a fost executată sau considerată ca executată, aceasta nu a mai săvârșit nicio altă infracțiune.

• **VECHIUL CP: art. 134 alin. (2).**

Art. 151. Efectele comasării și divizării persoanei juridice. (1) În cazul pierderii personalității juridice prin fuziune, absorbție sau divizare intervenită după comiterea infracțiunii, răspunderea penală și consecințele acesteia se vor angaja:

a) în sarcina persoanei juridice create prin fuziune;

b) în sarcina persoanei juridice absorbante;

c) în sarcina persoanelor juridice care au fost create prin divizare sau care au dobândit frațiuni din patrimoniul persoanei divizate.

(2)¹⁾ În cazul prevăzut la alin. (1), la individualizarea pedepsei se va ține seama, după caz, de:

a) veniturile totale și activele totale cuprinse în ultima situație financiară sau, după caz, raportare contabilă pe care persoana juridică care a comis infracțiunea are obligația de a le întocmi și depune, potrivit legii, anterior fuziunii ori divizării, cu luarea în considerare a părții din patrimoniul acesteia care a fost transmisă fiecărei persoane juridice participante la operațiune;

b) valoarea activului patrimonial de la data fuziunii ori divizării, în cazul persoanei juridice care, potrivit legii, nu are obligația întocmirii și depunerii documentelor prevăzute la lit. a), respectiv, în cazul persoanei juridice înființate în anul trimerii în judecată, cu luarea în considerare a părții din patrimoniul acesteia care a fost transmisă fiecărei persoane juridice participante la operațiune.

¹⁾ Alin. (2) al art. 151 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 L. nr. 214/2023.

Titlul VII

Cauzele care înlătură răspunderea penală

Art. 152. Efectele amnistiei. (1) Amnistia înlătură răspunderea penală pentru infracțiunea săvârșită. Dacă intervine după condamnare, ea înlătură și executarea pedepsei pronunțate, precum și celelalte consecințe ale condamnării. Amenda încasată anterior amnistiei nu se restituie.

(2) Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate.

• **VECHIUL CP: art. 119.**

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 73. Categorii de legi.** (3) Prin lege organică se reglementează: i) acordarea amnistiei sau a grațierii colective.

Art. 153. Prescripția răspunderii penale. (1) Prescripția înlătură răspunderea penală.

(2) Prescripția nu înlătură răspunderea penală în cazul:

a) infracțiunilor de genocid, contra umanității și de război, indiferent de data la care au fost comise;

b) infracțiunilor prevăzute la art. 188 și 189 și al infracțiunilor intenționate urmate de moartea victimei;

c)¹⁾ infracțiunilor prevăzute la art. 209-211, art. 213, art. 218-220 și art. 282.

[De la 1 ian. 2024: „c)²⁾ infracțiunilor prevăzute la art. 209-211, 213, 218, 218¹, 219, 219¹ și 282.”]

(3) Prescripția nu înlătură răspunderea penală nici în cazul infracțiunilor prevăzute la alin. (2) lit. b) pentru care nu s-a împlinit termenul de prescripție, generală sau specială, la data intrării în vigoare a acestei dispoziții.

• **VECHIUL CP: art. 121.**

Art. 154. Termenele de prescripție a răspunderii penale. (1) Termenele de prescripție a răspunderii penale sunt:

a) 15 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 20 de ani;

b) 10 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 20 de ani;

c) 8 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani;

d) 5 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depășește 5 ani;

e) 3 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii care nu depășește un an sau amenda.

(2) Termenele prevăzute în prezentul articol încep să curgă de la data săvârșirii infracțiunii. În cazul infracțiunilor continue termenul curge de la data încetării acțiunii sau inacțiunii, în cazul infracțiunilor continuate, de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni, iar în cazul infracțiunilor de obicei, de la data săvârșirii ultimului act.

¹⁾ Lit. c) a alin. (2) al art. 153 a fost introdusă prin art. I pct. 1 L. nr. 217/2020 și este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. unic pct. 1 L. nr. 186/2021.

²⁾ Lit. c) a alin. (2) al art. 153 este reprodusă aici astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 1 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

(3) În cazul infracțiunilor progresive, termenul de prescripție a răspunderii penale începe să curgă de la data săvârșirii acțiunii sau inacțiunii și se calculează în raport cu pedeapsa corespunzătoare rezultatului definitiv produs.

(4)¹⁾ În cazul infracțiunilor de trafic și exploatare a persoanelor vulnerabile și al infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale, altele decât cele prevăzute la art. 153 alin. (2) lit. c), precum și al infracțiunii de pornografie infantilă, săvârșite față de un minor, termenul de prescripție începe să curgă de la data la care acesta a devenit major. Dacă minorul a decedat înainte de împlinirea majoratului, termenul de prescripție începe să curgă de la data decesului.

● **VECHIUL CP: art. 122 alin. (1) și (2).**

● **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 7/2022** (M. Of. nr. 484 din 16 mai 2022): „În interpr. și aplic. unitară a art. 488⁶ alin. (1) NCPP rap. art. 285 același cod și art. 154 NCP, în cauzele având ca obiect contestații privind durata procesului în cazul faptelor ai căror autori nu au fost identificați (sau identificabili), deși organele de urmărire penală au depus diligențele necesare în acest scop, se stabilesc termene în vederea finalizării urmăririi penale (ce implică și identificarea făptuitorilor) și, respectiv, în care o nouă contestație nu poate fi formulată”.

V. și **Dec. ICCJ (RIL) nr. 5/2019** (infra, art. 174).

Art. 155. Întreruperea cursului prescripției răspunderii penale. (1)²⁾ Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului.

(2) După fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție.

(3) Întreruperea cursului prescripției produce efecte față de toți participanții la infracțiune, chiar dacă actul de întrerupere privește numai pe unii dintre ei.

(4) Termenele prevăzute la art. 154, dacă au fost depășite cu încă o dată, vor fi socotite îndeplinite oricâte întreruperi ar interveni.

(5) Admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal face să curgă un nou termen de prescripție a răspunderii penale.

● **VECHIUL CP: art. 123-124.**

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 67/2022** (M. Of. nr. 1141 din 28 noiembrie 2022): „1. Normele ref. întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial) supuse din perspectiva aplic. lor în timp principiului activității legii penale prevăz. de art. 3 NCP, cu excepția disp. mai favorabile, potrivit principiului *mitior lex* prevăz. de art. 15 alin. (2) Constituția României, rep., și art. 5 NCP. 2. Instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele D.C.C. nr. 297/2018 și nr. 358/2022, nu poate reanaliza [în aplic. art. 426 lit. b) NCPP] prescripția

¹⁾ Alin. (4) al art. 154 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 2 L. nr. 186/2021.

²⁾ Alin. (1) al art. 155 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic O.U.G. nr. 71/2022. Anterior modificării, prin D.C.C. nr. 358 din 26 mai 2022 (M. Of. nr. 565 din 9 iunie 2022), alin. (1) al art. 155 fusese declarat neconstituțional; potrivit aceleiași D.C.C.: „39. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie disp. art. 155 alin. (1) NCP cu următorul conținut: «Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză». 41. (...) prin D.C.C. nr. 297/2018 – M. Of. nr. 518 din 25 iunie 2018, a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea «oricărui act de procedură în cauză», din cuprinsul art. 155 alin. (1) NCP, este neconstituțională. 73. (...) în condițiile stabilirii naturii juridice a D.C.C. nr. 297/2018 ca dec. simplă/extremă, în absența intervenției active a legiuitorului, obligatorie potrivit art. 147 Constituție, pe per. cuprinsă între data publicării respectivei dec. și până la intrarea în vigoare a unui act normativ care să clarifice norma, prin reglem. expresă a cazurilor apte să întrerupă cursul termenului prescripției răspunderii penale, fondul activ al legislației nu conține vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale”.

răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii”.

Art. 156. Suspendarea cursului prescripției răspunderii penale. (1) Cursul termenului prescripției răspunderii penale este suspendat pe timpul cât o dispoziție legală sau o împrejurare de neprevăzut ori de neînlăturat împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal.

(2) Prescripția își reia cursul din ziua în care a încetat cauza de suspendare.

• **VECHIUL CP: art. 128 alin. (1) și (3).**

• **DISPOZIȚII CONEXE. Decr. Președintelui României nr. 195/2020** priv. instituirea stării de urgență pe teritoriul României (M. Of. nr. 212 din 16 martie 2020): „**Art. 1.** Se instituie starea de urgență pe întreg teritoriul României pe o durată de 30 de zile. **Anx. nr. 1. Art. 43.** (8) Pe durata stării de urgență, în cauzele în care nu se efectuează acte de urmărire penală sau procesul penal este suspendat potrivit prezentului Decr., prescripția răspunderii penale se suspendă”. **Hot. Parlamentului nr. 3/2020** pt. încuviințarea măsurii adoptate de Președintele României priv. instituirea stării de urgență pe întreg teritoriul României (M. Of. nr. 224 din 19 martie 2020): „**Art. unic.** Se încuviințează starea de urgență pe întreg teritoriul României, pe o durată de 30 de zile, de la data de 16 mar. 2020, ca măsură excepțională adoptată de Președintele României, (...) prin Decr. nr. 195/2020 (...)”. **Decr. Președintelui României nr. 240/2020** priv. prelungirea stării de urgență pe teritoriul României (M. Of. nr. 311 din 14 aprilie 2020): „**Art. 1.** Începând cu data de 15 apr. 2020, se prelungește cu 30 de zile starea de urgență pe întreg teritoriul României, instituită prin Decr. nr. 195/2020 (...). **Anx. nr. 1. Art. 64.** (13) Pe durata stării de urgență, în cauzele în care nu se efectuează acte de urmărire penală sau procesul penal este suspendat potrivit prezentului Decr., prescripția răspunderii penale se suspendă. Suspendarea operează de drept, fără a fi necesară emiterea unei ordonanțe sau a unei încheieri în acest scop”. **Hot. Parlamentului nr. 4/2020** pt. încuviințarea măsurii adoptate de Președintele României priv. prelungirea stării de urgență pe întreg teritoriul României (M. Of. nr. 320 din 16 aprilie 2020): „**Art. 1.** Se încuviințează măsura prelungirii stării de urgență pe teritoriul României, pentru o per. de 30 de zile, instituită de Președintele României prin Decr. nr. 240/2020 (...)”.

Art. 157. Lipsa plângerii prealabile. (1) În cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de introducerea unei plângeri prealabile de către persoana vătămată, lipsa acestei plângeri înlătură răspunderea penală.

(2) Fapta care a adus o vătămare mai multor persoane atrage răspunderea penală, chiar dacă plângerea prealabilă s-a făcut numai de către una dintre ele.

(3) Fapta atrage răspunderea penală a tuturor persoanelor fizice sau juridice care au participat la săvârșirea acesteia, chiar dacă plângerea prealabilă s-a făcut numai cu privire la una dintre acestea.

(4) În cazul în care cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu ori cu capacitatea de exercițiu restrânsă sau o persoană juridică ce este reprezentată de făptuitor, acțiunea penală se poate pune în mișcare și din oficiu.

(5) Dacă persoana vătămată a decedat sau în cazul persoanei juridice aceasta a fost lichidată, înainte de expirarea termenului prevăzut de lege pentru introducerea plângerii, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare din oficiu.

• **VECHIUL CP: art. 131 alin. (1)-(5).**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 192/2006** priv. medierea și organiz. profesiei de mediator (M. Of. nr. 441 din 22 mai 2006; cu modif. ult.): „**Art. 69.** (1) În cazul în care procedura de mediere se desfășoară înaintea începerii procesului penal și aceasta se încheie prin soluționarea conflictului și încheierea unei înțelegeri, potrivit art. 56 alin. (1) lit. a), prin derogare de la disp. art. 157 alin. (3) NCP, fapta nu va atrage

răspunderea penală pentru făptuitorul cu privire la care conflictul s-a încheiat prin mediere. (2) Termenul prevăzut de lege pentru introducerea plângerii prealabile se suspendă pe durata desfășurării medierii. Dacă părțile aflate în conflict nu au încheiat o înțelegere, potrivit art. 56 alin. (1) lit. a), persoana vătămată poate introduce plângerea prealabilă în același termen, care își va relua cursul de la data întocmirii procesului-verbal de închidere a procedurii de mediere, socotindu-se și timpul scurs înainte de suspendare”.

Art. 158. Retragera plângerii prealabile. (1) Retragera plângerii prealabile poate interveni până la pronunțarea unei hotărâri definitive, în cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de introducerea unei plângeri prealabile.

(2) Retragera plângerii prealabile înlătură răspunderea penală a persoanei cu privire la care plângerea a fost retrasă.

(3) Pentru persoanele lipsite de capacitate de exercițiu retragera plângerii prealabile se face numai de reprezentanții lor legali. În cazul persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă, retragera se face cu încuviințarea persoanelor prevăzute de lege.

(4) În cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de introducerea unei plângeri prealabile, dar acțiunea penală a fost pusă în mișcare din oficiu în condițiile legii, retragera plângerii produce efecte numai dacă este însoțită de procuror.

• **VECHIUL CP: art. 131 alin. (2).**

Art. 159. Împăcarea. (1) Împăcarea poate interveni în cazul în care punerea în mișcare a acțiunii penale s-a făcut din oficiu, dacă legea o prevede în mod expres.

(2) Împăcarea înlătură răspunderea penală și stinge acțiunea civilă.

(3) Împăcarea produce efecte numai cu privire la persoanele între care a intervenit și dacă are loc până la citirea actului de sesizare a instanței.

(4) Pentru persoanele lipsite de capacitate de exercițiu, împăcarea se face numai de reprezentanții lor legali, iar persoanele cu capacitate de exercițiu restrânsă se pot împăca cu încuviințarea persoanelor prevăzute de lege.

(5) În cazul persoanei juridice, împăcarea se realizează de reprezentantul său legal sau convențional ori de către persoana desemnată în locul acestuia. Împăcarea intervenită între persoana juridică ce a săvârșit infracțiunea și persoana vătămată nu produce efecte față de persoanele fizice care au participat la comiterea aceleiași fapte.

(6) În cazul în care infracțiunea este săvârșită de reprezentantul persoanei juridice vătămate, dispozițiile art. 158 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CP: art. 132.**

• **NECONSTITUȚIONALITATE. D.C.C. nr. 508/2014:** „(...) constată că acestea [disp. art. 159 alin. (3) NCP] sunt constituționale în măsura în care se aplică tuturor inculpaților trimiși în judecată înaintea datei intrării în vigoare a NCP și pentru care la acea dată momentul citirii actului de sesizare fusese depășit”.

D.C.C. nr. 222/2023: „(...) soluția legislativă cuprinsă în art. 159 alin. (3) tz. fin. NCP, care privește sintagma «și dacă are loc până la citirea actului de sesizare a instanței», este constituțională numai în măsura în care nu se aplică în ipoteza schimbării încadrării juridice a faptei, ulterior citirii actului de sesizare a instanței, într-o infracțiune pentru care legea a prevăz. în mod expres că este posibilă împăcarea”.

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. 34/2008 (M. Of. nr. 152 din 11 martie 2009):** „În interpr. art. 132 CP [art. 159 NCP] (...): În cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de introducerea unei plângeri prealabile de către persoana vătămată și asistența

juridică este obligatorie potrivit art. 171 alin. (2) și (3) CPP [art. 90 NCPP], instanța dispune încetarea procesului penal ca urmare a împăcării părților numai în prezența apărătorului ales sau a apărătorului din oficiu”.

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 9/2015** (M. Of. nr. 406 din 9 iunie 2015): „(...) 1. în aplic. art. 67 L. nr. 192/2006 priv. medierea și organiz. profesiei de mediator, încheierea unui acord de mediere constituie o cauză sui-generis care înlătură răspunderea penală, distinctă de împăcare; 2. încheierea unui acord de mediere în condițiile L. nr. 192/2006 poate interveni în tot cursul procesului penal, până la rămânerea definitivă a hotărârii penale” [D.C.C. nr. 397/2016: „(...) disp. art. 67 L. nr. 192/2006, în interpret. dată prin Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 9/2015, sunt constituționale în măsura în care încheierea unui acord de mediere cu privire la infracțiunile pentru care poate interveni împăcarea produce efecte numai dacă are loc până la citirea actului de sesizare a instanței”].

Titlul VIII

Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei

Art. 160. Efectele grațierii. (1) Grațierea are ca efect înlăturarea, în totul sau în parte, a executării pedepsei ori comutarea acesteia în alta mai ușoară.

(2) Grațierea nu are efecte asupra pedepselor complementare și măsurilor educative privative de libertate, în afară de cazul când se dispune altfel prin actul de grațiere.

(3) Grațierea nu are efect asupra măsurilor de siguranță și asupra drepturilor persoanei vătămate.

(4) Grațierea nu are efecte asupra pedepselor a căror executare este suspendată sub supraveghere, în afară de cazul în care se dispune altfel prin actul de grațiere.

• **VECHIUL CP: art. 120.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (SU) nr. X/2005** (*supra*, art. 39).

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 94. Alte atribuții.** *Președintele României îndeplinește și următoarele atribuții: d) acordă grațierea individuală.*

V. și art. 73 alin. (3) lit. i) (supra, art. 152 NCP).

Art. 161. Prescripția executării pedepsei. (1) Prescripția înlătură executarea pedepsei principale.

(2) Prescripția nu înlătură executarea pedepselor principale în cazul:

a) infracțiunilor de genocid, contra umanității și de război, indiferent de data la care au fost comise;

b) infracțiunilor prevăzute la art. 188 și 189 și al infracțiunilor intenționate urmate de moartea victimei.

(3) Prescripția nu înlătură executarea pedepselor principale nici în cazul infracțiunilor prevăzute la alin. (2) lit. b) pentru care, la data intrării în vigoare a acestei dispoziții, nu s-a împlinit termenul de prescripție a executării.

• **VECHIUL CP: art. 125.**

Art. 162. Termenele de prescripție a executării pedepsei. (1) Termenele de prescripție a executării pedepsei pentru persoana fizică sunt:

a) 20 de ani, când pedeapsa care urmează a fi executată este detențiunea pe viață sau închisoarea mai mare de 15 ani;

b) 5 ani, plus durata pedepsei ce urmează a fi executată, dar nu mai mult de 15 ani, în cazul celorlalte pedepse cu închisoarea;

c) 3 ani, în cazul când pedeapsa este amenda.

(2) Termenele prevăzute în alin. (1) se socotesc de la data când hotărârea de condamnare a rămas definitivă.

(3) În cazul revocării sau anularii amânării aplicării pedepsei, suspendării executării pedepsei sub supraveghere ori liberării condiționate, termenul de prescripție începe să curgă de la data când hotărârea de revocare sau anulare a rămas definitivă.

(4) În cazul revocării liberării condiționate, în condițiile art. 104 alin. (1), termenul de prescripție începe să curgă de la data când hotărârea de revocare a rămas definitivă și se calculează în raport cu restul de pedeapsă neexecutat.

(5) În cazul înlocuirii pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii, termenul de prescripție curge de la data când hotărârea de înlocuire a rămas definitivă și se calculează în raport cu durata pedepsei închisorii.

(6) Pedepsele complementare aplicate persoanei fizice și măsurile de siguranță nu se prescriu.

(7) Prin pedeapsa ce se execută se înțelege pedeapsa stabilită de instanță, ținându-se cont de cauzele ulterioare de modificare a acesteia.

• **VECHIUL CP: art. 126 alin. (1), (2)-(5).**

Art. 163. Întreruperea cursului prescripției executării pedepsei. (1) Cursul termenului de prescripție a executării pedepsei se întrerupe prin începerea executării pedepsei. Sustragerea de la executare, după începerea executării pedepsei, face să curgă un nou termen de prescripție de la data sustragerii.

(2) Cursul termenului de prescripție a executării se întrerupe și prin săvârșirea din nou a unei infracțiuni.

(3) Cursul termenului de prescripție a executării pedepsei amenzii se întrerupe și prin înlocuirea obligației de plată a amenzii cu obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității.

• **VECHIUL CP: art. 127.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 2/2012** (M. Of. nr. 281 din 27 aprilie 2012): „În interpr. și aplic. unitară a art. 33 alin. (2) L. nr. 302/2004 priv. cooperarea judiciară internațională în materie penală, rep., și ale art. 127 CP [art. 163 NCP] (...): Transmiterea directă a mandatului european de arestare emis de autoritățile române către autoritățile judiciare ale altui stat membru, pe teritoriul căruia a fost localizată persoana, indiferent dacă aceasta este sau nu arestată provizoriu în vederea predării, are efect de întrerupere a prescripției executării pedepsei. Nu produce efect întreruptiv de prescripție transmiterea mandatului european de arestare prin difuzare”.

Art. 164. Suspendarea cursului prescripției executării pedepsei. (1) Cursul termenului de prescripție a executării pedepsei este suspendat în cazurile și condițiile prevăzute în Codul de procedură penală.

(2) Prescripția își reia cursul din ziua în care a încetat cauza de suspendare.

• **VECHIUL CP: art. 128 alin. (2)-(3).**

Titlul IX

Cauzele care înlătură consecințele condamnării

Art. 165. Reabilitarea de drept. Reabilitarea are loc de drept în cazul condamnării la pedeapsa amenzii, la pedeapsa închisorii care nu depășește doi ani sau la pedeapsa închisorii a cărei executare a fost suspendată sub supraveghere, dacă în decurs de 3 ani condamnatul nu a săvârșit o altă infracțiune.

• **VECHIUL CP: art. 134 alin. (1).**

Art. 166. Reabilitarea judecătorească. (1) Condamnatul poate fi reabilitat, la cerere, de instanță, după împlinirea următoarelor termene:

a) 4 ani, în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani, dar care nu depășește 5 ani;

b) 5 ani, în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani;

c) 7 ani, în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani sau în cazul pedepsei detențiunii pe viață, comutată sau înlocuită cu pedeapsa închisorii;

d) 10 ani, în cazul condamnării la pedeapsa detențiunii pe viață, considerată executată ca urmare a grațierii, a împlinirii termenului de prescripție a executării pedepsei sau a liberării condiționate.

(2) Condamnatul decedat până la împlinirea termenului de reabilitare poate fi reabilitat dacă instanța, evaluând comportarea condamnatului până la deces, apreciază că merită acest beneficiu.

• **VECHIUL CP: art. 135.**

Art. 167. Calculul termenului de reabilitare. (1) Termenele prevăzute în art. 165 și art. 166 se socotesc de la data când a luat sfârșit executarea pedepsei principale sau de la data când aceasta s-a prescris.

(2) Pentru cei condamnați la pedeapsa amenzii, termenul curge din momentul în care amenda a fost achitată integral sau executarea ei s-a stins în orice alt mod.

(3) În caz de grațiere totală sau de grațiere a restului de pedeapsă, termenul curge de la data actului de grațiere, dacă la acea dată hotărârea de condamnare era definitivă, sau de la data rămânării definitive a hotărârii de condamnare, dacă actul de grațiere se referă la infracțiuni în curs de judecată.

(4) În caz de suspendare sub supraveghere a executării pedepsei, termenul curge de la data împlinirii termenului de supraveghere.

(5) În cazul condamnărilor succesive, termenul de reabilitare se calculează în raport cu pedeapsa cea mai grea și curge de la data executării ultimei pedepse.

• **VECHIUL CP: art. 136.**

Art. 168. Condițiile reabilitării judecătorești. Cererea de reabilitare judecătorească se admite dacă cel condamnat întrunește următoarele condiții:

a) nu a săvârșit o altă infracțiune în intervalul de timp prevăzut în art. 166;

b) a achitat integral cheltuielile de judecată și și-a îndeplinit obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, afară de cazul când acesta dovedește că nu a avut posibilitatea să le îndeplinească sau când partea civilă a renunțat la despăgubiri.

• **VECHIUL CP: art. 137.**

Art. 169. Efectele reabilitării de drept sau judecătorești. (1) Reabilitarea face să înceteze decăderile și interdicțiile, precum și incapacitățile care rezultă din condamnare.

(2) Reabilitarea nu are ca urmare obligația de reintegrare în funcția din care condamnatul a fost scos în urma condamnării ori de redare a gradului militar pierdut.

(3) Reabilitarea nu are efecte asupra măsurilor de siguranță.

● **VECHIUL CP: art. 133.**

● **LPA. Art. 6.** *Decăderile, interdicțiile și incapacitățile decurgând din condamnări pronunțate în baza legii vechi își produc efectele până la intervenirea reabilitării de drept sau dispunerea reabilitării judecătorești, în măsura în care fapta pentru care s-a pronunțat condamnarea este prevăzută și de legea penală nouă și dacă decăderile, interdicțiile și incapacitățile sunt prevăz. de lege.*

● **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 17/2018 (infra, art. 189).**

Art. 170. Reînnoirea cererii de reabilitare judecătorească. (1) În caz de respingere a cererii de reabilitare, nu se poate introduce o nouă cerere decât după un termen de un an, care se socotește de la data respingerii cererii prin hotărâre definitivă.

(2) Condițiile prevăzute în art. 168 trebuie să fie îndeplinite și pentru intervalul de timp care a precedat noua cerere.

(3) Cererea respinsă ca urmare a neîndeplinirii unor condiții de formă poate fi reînnoită potrivit Codului de procedură penală.

● **VECHIUL CP: art. 138.**

Art. 171. Anularea reabilitării. Reabilitarea judecătorească va fi anulată când, după acordarea ei, s-a descoperit că cel reabilitat mai săvârșise o infracțiune care, dacă ar fi fost cunoscută, ar fi condus la respingerea cererii de reabilitare.

● **VECHIUL CP: art. 139.**

Titlul X

Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală

Art. 172. Dispoziții generale. Ori de câte ori legea penală folosește un termen sau o expresie dintre cele arătate în prezentul titlu, înțelesul acesteia este cel prevăzut în articolele următoare, afară de cazul când legea penală dispune altfel.

• **VECHIUL CP: art. 140.**

Art. 173. Legea penală. Prin lege penală se înțelege orice dispoziție cu caracter penal cuprinsă în legi organice, ordonanțe de urgență sau alte acte normative care la data adoptării lor aveau putere de lege.

• **VECHIUL CP: art. 141.**

Art. 174. Săvârșirea unei infracțiuni. Prin săvârșirea unei infracțiuni sau comiterea unei infracțiuni se înțelege săvârșirea oricăreia dintre faptele pe care legea le pedepsește ca infracțiune consumată sau ca tentativă, precum și participarea la comiterea acestora în calitate de coautor, instigator sau complice.

• **VECHIUL CP: art. 144.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 5/2019** (M. Of. nr. 334 din 2 mai 2019): „în interpr. și aplic. art. 174 ref. art. 154 alin. (2) tz. I NCP (...): Prin data săvârșirii infracțiunii și, implicit, data de la care începe să curgă termenul de prescripție a răspunderii penale în cazul infracțiunilor simple a căror latură obiectivă implică producerea unei pagube ori realizarea unui folos necuvenit pe o perioadă de timp se înțelege momentul apariției primei pagube ori al obținerii primului folos necuvenit”.

Art. 175. Funcționar public. (1) Funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație:

a) exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;

b) exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;

c) exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

(2) De asemenea, este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.

• **VECHIUL CP: art. 147.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 20/2014** (M. Of. nr. 766 din 22 octombrie 2014): „(...) expertul tehnic judiciar este funcționar public în conformitate cu art. 175 alin. (2) tz. I NCP”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 26/2014 (M. Of. nr. 24 din 13 ianuarie 2015): „(...) medicul angajat cu contract de muncă într-o unitate spitalicească din sistemul public de sănătate, are calitatea de funcționar public în accepțiunea art. 175 alin. (1) lit. b) tz. II NCP”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 8/2017 (M. Of. nr. 290 din 25 aprilie 2017): „(...) profesorul din învățământul preuniversitar de stat are calitatea de funcționar public în accepțiunea art. 175 alin. (1) lit. b) tz. a II-a NCP”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 18/2017 (M. Of. nr. 545 din 11 iulie 2017): „În sensul legii penale, funcționarul bancar, angajat al unei societăți bancare cu capital integral privat, autorizată și aflată sub supravegherea BNR, este funcționar public, în accepțiunea art. 175 alin. (2) NCP”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 37/2022 (M. Of. nr. 1031 din 24 octombrie 2022): „Persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic are calitatea de funcționar public potrivit art. 147 alin. (1) CP 1968. Persoana care deține o funcție de conducere în cadrul unui partid politic nu are calitatea de funcționar public potrivit art. 175 alin. (1) lit. b) tz. II și art. 175 alin. (2) NCP”.

V. și:

– **Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 19/2015** (supra, art. 21);

– **Dec. ICCJ (DCD) nr. 13/2020** (infra, art. 308).

Art. 176. Public. Prin termenul public se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică.

• **VECHIUL CP: art. 145.**

Art. 177. Membru de familie. (1) Prin membru de familie se înțelege:

a) ascendenții și descendenții, frații și surorile, copiii acestora, precum și persoanele devenite prin adopție, potrivit legii, astfel de rude;

b) soțul;

c) persoanele care au stabilit relații asemănătoare acelorora dintre soți sau dintre părinți și copii, în cazul în care conviețuiesc.

(2) Dispozițiile din legea penală privitoare la membru de familie, în limitele prevăzute în alin. (1) lit. a), se aplică, în caz de adopție, și persoanei adoptate ori descendenților acesteia în raport cu rudele firești.

• **VECHIUL CP: art. 149-149¹.**

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 52/2021** (infra, art. 377).

Art. 178. Informații secrete de stat și înscrisuri oficiale. (1) Informații secrete de stat sunt informațiile clasificate astfel, potrivit legii.

(2) Înscris oficial este orice înscris care emană de la o persoană juridică dintre cele la care se referă art. 176 ori de la persoana prevăzută în art. 175 alin. (2) sau care aparține unor asemenea persoane.

• **VECHIUL CP: art. 150.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 182/2002** priv. protecția informațiilor clasificate (M. Of. nr. 248 din 12 aprilie 2002; cu modif. ult.): „**Art. 15.** În sensul prezentei L., următorii termeni se definesc astfel: d) informații secrete de stat – informațiile care privesc securitatea națională, prin a căror divulgare se pot prejudicia siguranța națională și apărarea țării”.

Art. 179. Arme. (1) Arme sunt instrumentele, dispozitivele sau piesele declarate astfel prin dispoziții legale.

(2) Sunt asimilate armelor orice alte obiecte de natură a putea fi folosite ca arme și care au fost întrebuințate pentru atac.

• **VECHIUL CP: art. 151.**

Art. 180.¹⁾ Mijloace de plată fără numerar. (1) Prin instrument de plată fără numerar se înțelege un dispozitiv, un obiect sau o înregistrare, protejat, respectiv protejată, material ori nematerial, respectiv materială ori nematerială, sau o combinație a acestora, altul, respectiv alta decât o monedă cu valoare circulatorie și care, singur, respectiv singură sau împreună cu o procedură sau un set de proceduri, permite deținătorului sau utilizatorului transferul de bani sau valoare monetară, inclusiv prin monedă electronică sau monedă virtuală.

¹⁾ Art. 180 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 L. nr. 207/2021.

(2) Prin instrument de plată electronică se înțelege un instrument care permite efectuarea de retrageri de numerar, încărcarea și descărcarea unui instrument de monedă electronică, precum și transferuri de fonduri, altele decât cele ordonate și executate de către instituții financiare.

(3) Prin monedă electronică se înțelege valoarea monetară stocată electronic, inclusiv magnetic, reprezentând o creanță asupra emitentului, emisă la primirea fondurilor în scopul efectuării de operațiuni de plată și care este acceptată de o persoană, alta decât emitentul de monedă electronică.

(4) Moneda virtuală înseamnă o reprezentare digitală a valorii care nu este emisă sau garantată de o bancă centrală sau de o autoritate publică, nu este în mod obligatoriu legată de o monedă instituită legal și nu deține statutul legal de monedă sau de bani, dar este acceptată de către persoane fizice sau juridice ca mijloc de schimb și poate fi transferată, stocată și tranzacționată electronic.

Art. 181. Sistem informatic și date informatice. (1) Prin sistem informatic se înțelege orice dispozitiv sau ansamblu de dispozitive interconectate sau aflate în relație funcțională, dintre care unul sau mai multe asigură prelucrarea automată a datelor, cu ajutorul unui program informatic.

(2) Prin date informatice se înțelege orice reprezentare a unor fapte, informații sau concepte într-o formă care poate fi prelucrată printr-un sistem informatic.

Art. 182. Exploatarea unei persoane. Prin exploatarea unei persoane se înțelege:

- a) supunerea la executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii, în mod forțat;
- b) ținerea în stare de sclavie sau alte procedee asemănătoare de lipsire de libertate ori de aservire;
- c) obligarea la practicarea prostituției, la manifestări pornografice în vederea producerii și difuzării de materiale pornografice sau la alte forme de exploatare sexuală;
- d) obligarea la practicarea cerșetoriei;
- e) prelevarea de organe, țesuturi sau celule de origine umană, în mod ilegal.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 2 pct. 2 L nr. 678/2001.*

Art. 183. Consecințe deosebit de grave. Prin consecințe deosebit de grave se înțelege o pagubă materială mai mare de 2.000.000 lei.

• **VECHIUL CP:** *art. 146.*

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. XIV/2006** (*M. Of. nr. 6 din 4 ianuarie 2007*): „În aplic. art. 146 CP [art. 183 NCP] (...): În cazul infracțiunii continuate [v. art. 35 NCP], caracterul de «consecințe deosebit de grave» se determină prin totalizarea pagubelor materiale cauzate tuturor persoanelor fizice sau juridice, prin toate acțiunile sau inacțiunile prin care se realizează elementul material al laturii obiective a infracțiunii”.

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 30/2015** (*supra*, art. 4).

Art. 184. Faptă săvârșită în public. Fapta se consideră săvârșită în public atunci când a fost comisă:

- a) într-un loc care prin natura sau destinația lui este totdeauna accesibil publicului, chiar dacă nu este prezentă nicio persoană;
- b) în orice alt loc accesibil publicului, dacă sunt de față două sau mai multe persoane;
- c) într-un loc neaccesibil publicului, însă cu intenția ca fapta să fie auzită sau văzută și dacă acest rezultat s-a produs față de două sau mai multe persoane;

d) într-o adunare sau reuniune de mai multe persoane, cu excepția reuniunilor care pot fi considerate că au caracter de familie, datorită naturii relațiilor dintre persoanele participante.

• **VECHIUL CP: art. 152.**

Art. 185. Timp de război. Prin timp de război se înțelege durata stării de mobilizare a forțelor armate sau durata stării de război.

• **VECHIUL CP: art. 153.**

Art. 186. Calculul timpului. (1) La calcularea timpului ziua se socotește de 24 de ore, săptămâna de 7 zile, iar anul de 12 luni. Luna și anul se socotesc împlinite cu o zi înainte de ziua corespunzătoare datei de la care au început să curgă.

(2) Dacă limita de pedeapsă este exprimată într-un termen pe luni care nu este divizibil cu fracția de majorare sau reducere ce ar urma să se aplice, fracția se va aplica asupra termenului transformat în zile, după care durata obținută se transformă în luni. În acest caz, luna se socotește de 30 de zile și se iau în calcul doar zilele întregi rezultate din aplicarea fracției.

(3) În cazul limitelor de pedeapsă exprimate în ani se aplică în mod corespunzător dispozițiile alin. (2), transformarea făcându-se între ani și luni.

• **VECHIUL CP: art. 154.**

Art. 187. Pedeapsă prevăzută de lege. Prin pedeapsă prevăzută de lege se înțelege pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei.

• **VECHIUL CP: art. 141¹.**

PARTEA SPECIALĂ

Titlul I

Infracțiuni contra persoanei

Capitolul I

Infracțiuni contra vieții

● **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 22.** *Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.*

(1) Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate.

Art. 188. Omorul. (1) Uciderea unei persoane se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepsește.

● **VECHIUL CP: art. 174.**

Art. 189. Omorul calificat. (1) Omorul săvârșit în vreuna dintre următoarele împrejurări:

a) cu premeditare;

b) din interes material;

c) pentru a se sustrage ori pentru a sustrage pe altul de la tragerea la răspundere penală sau de la executarea unei pedepse;

d) pentru a înlesni sau a ascunde săvârșirea altei infracțiuni;

e) de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor;

f) asupra a două sau mai multor persoane;

g) asupra unei femei gravide;

h) prin cruzimi;

i)¹⁾ profitând de starea de vătărită vulnerabilitate a persoanei vătămate, datorată vârstei, stării de sănătate, infirmității sau altor cauze;

se pedepsește cu detențiune pe viață sau închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepsește.

● **VECHIUL CP: art. 175-176.**

● **LPA. Art. 242.** În aplic. art. 189 alin. (1) lit. e) NCP, prin infracțiune de omor comisă anterior se înțelege orice faptă de ucidere a unei persoane, săvârșită cu intenția prevăz. la art. 16 alin. (3) NCP, cu excepția infracțiunilor prevăz. la art. 190 și 200 NCP.

● **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. V/2006 (M. Of. nr. 492 din 7 iunie 2006):** „(...) actele de violență cu intenția de a ucide, săvârșite în aceeași împrejurare asupra a două persoane, dintre care una a decedat, constituie atât infracțiunea de omor – simplu, calificat sau deosebit de grav – comisă asupra unei singure persoane, cât și tentativă de omor, după caz, simplu, calificat sau deosebit de grav, aflate în concurs. Agravanta prevăzută în art. 176 alin. (1) lit. b) CP [art. 189 alin. (1) lit. f) NCP] nu este aplicabilă în cazul faptelor menționate”.

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 17/2018 (M. Of. nr. 1000 din 27 noiembrie 2018):** „(...) în interpr. art. 189 alin. (1) lit. e) NCP și a art. 169 alin. (1) NCP, în cazul săvârșirii unei noi infracțiuni de omor sau tentative la infracțiunea de omor, reabilitarea ori împlinirea termenului de reabilitare cu privire la persoana condamnată definitiv care a comis anterior o infracțiune de omor sau o

¹⁾ Lit. i) a alin. (1) al art. 189 a fost introdusă prin art. unic pct. 1 L. nr. 248/2023.

tentativă la infracțiunea de omor nu împiedică reținerea elementului circumstanțial agravant prevăz. în art. 189 alin. (1) lit. e) NCP”.

Art. 190. Uciderea la cererea victimei. Uciderea săvârșită la cererea explicită, serioasă, conștientă și repetată a victimei care suferea de o boală incurabilă sau de o infirmitate gravă atestate medical, cauzatoare de suferințe permanente și greu de suportat, se pedepsește cu închisoarea de la 1 la 5 ani.

Art. 191. Determinarea sau înlesnirea sinuciderii. (1) Fapta de a determina sau înlesni sinucidera unei persoane, dacă sinucidera a avut loc, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 7 ani.

(2) Când fapta prevăzută în alin. (1) s-a săvârșit față de un minor cu vârsta cuprinsă între 13 și 18 ani sau față de o persoană cu discernământ diminuat, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 10 ani.

(3) Determinarea sau înlesnirea sinuciderii, săvârșită față de un minor care nu a împlinit vârsta de 13 ani sau față de o persoană care nu a putut să-și dea seama de consecințele acțiunilor sau inacțiunilor sale ori nu putea să le controleze, dacă sinucidera a avut loc, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Dacă actele de determinare sau înlesnire prevăzute în alin. (1)-(3) au fost urmate de o încercare de sinucidere, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

• **VECHIUL CP: art. 179.**

Art. 192. Uciderea din culpă. (1) Uciderea din culpă a unei persoane se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Uciderea din culpă ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei anumite activități se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani. Când încălcarea dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere constituie prin ea însăși o infracțiune se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(3) Dacă prin fapta săvârșită s-a cauzat moartea a două sau mai multor persoane, limitele speciale ale pedepsei prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se majorează cu jumătate.

• **VECHIUL CP: art. 178.**

Capitolul II

Infracțiuni contra integrității corporale sau sănătății

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. V. art. 22 alin. (1) (la începutul P. speciale T. I Cap. I NCP).**

Art. 193. Lovirea sau alte violențe. (1) Lovirea sau orice acte de violență cauzatoare de suferințe fizice se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prin care se produc leziuni traumatice sau este afectată sănătatea unei persoane, a cărei gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale de cel mult 90 de zile, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani sau cu amendă.

(2¹)¹ Limitele speciale ale pedepsei prevăzute în alin. (1) și (2) se majorează cu o treime atunci când:

- a) victima se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului;
- b) victima este un minor;
- c) fapta este săvârșită în public;

¹) Alin. (2¹) al art. 193 a fost introdus prin art. unic pct. 2 L. nr. 248/2023.

d) făptuitorul are asupra sa o armă de foc, un obiect, un dispozitiv, o substanță sau un animal ce pot pune în pericol viața, sănătatea ori integritatea corporală a persoanelor.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(4)¹⁾ În cazul faptelor săvârșite în condițiile alin. (2¹⁾), acțiunea penală poate fi pusă în mișcare și din oficiu.

• **VECHIUL CP: art. 180 alin. (1), (2), (3)-(4), 181 alin. (1), (2)-(3), 182 alin. (1).**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 11/2019** (M. Of. nr. 477 din 12 iunie 2019): „Pentru infracțiunea de lovire sau alte violențe săvârșită asupra unui membru de familie, prevăz. de art. 193 rap. art. 199 alin. (1) NCP, atunci când acțiunea penală a fost pusă în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, încetarea procesului penal poate fi dispusă numai ca efect al retragerii plângerii prealabile, și nu ca efect al împăcării”.

V. și **Dec. ICCJ (SU) nr. 37/2008** (infra, art. 197).

Art. 194. Vătămarea corporală. (1) Fapta prevăzută în art. 193, care a cauzat vreuna dintre următoarele consecințe:

a) o infirmitate;

b) leziuni traumatice sau afectarea sănătății unei persoane, care au necesitat, pentru vindecare, mai mult de 90 de zile de îngrijiri medicale;

c) un prejudiciu estetic grav și permanent;

d) avortul;

e) punerea în primejdie a vieții persoanei,

se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Când fapta a fost săvârșită în scopul producerii uneia dintre consecințele prevăzute în alin. (1) lit. a), lit. b) și lit. c), pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

(2¹⁾²⁾ Limitele speciale ale pedepsei prevăzute în alin. (1) și (2) se majorează cu o treime atunci când:

a) victima se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului;

b) victima este un minor;

c) fapta este săvârșită în public;

d) făptuitorul are asupra sa o armă de foc, un obiect, un dispozitiv, o substanță sau un animal ce pot pune în pericol viața, sănătatea ori integritatea corporală a persoanelor.

(3) Tentativa la infracțiunea prevăzută în alin. (2) se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 181 alin. (1), (2)-(3), 182.**

• **RIL. V. și Dec. ICCJ (SU) nr. 37/2008** (infra, art. 197).

Art. 195. Lovirile sau vătămrile cauzatoare de moarte. Dacă vreuna dintre faptele prevăzute în art. 193 și art. 194 a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 6 la 12 ani.

• **VECHIUL CP: art. 183.**

Art. 196. Vătămarea corporală din culpă. (1) Fapta prevăzută în art. 193 alin. (2) săvârșită din culpă de către o persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice ori a unei substanțe psihoactive sau în desfășurarea unei activități ce constituie prin ea însăși infracțiune se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută în art. 194 alin. (1) săvârșită din culpă se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

¹⁾ Alin. (4) al art. 193 a fost introdus prin art. unic pct. 3 L. nr. 248/2023.

²⁾ Alin. (2¹⁾ al art. 194 a fost introdus prin art. unic pct. 4 L. nr. 248/2023.

(3) Când fapta prevăzută în alin. (2) a fost săvârșită ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale sau a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei anumite activități, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amenda.

(4) Dacă urmările prevăzute în alin. (1)-(3) s-au produs față de două sau mai multe persoane, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(5) Dacă nerespectarea dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere sau desfășurarea activității care a condus la comiterea faptelor prevăzute în alin. (1) și alin. (3) constituie prin ea însăși o infracțiune se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(6) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **VECHIUL CP: art. 184.**

• **LPA. V. art. 241 LPA** (*supra*, art. 29 NCP).

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 4/2015** (M. Of. nr. 244 din 9 aprilie 2015): „(...) infracțiunea de vătămare corporală din culpă prevăz. de art. 184 alin. (2) tz. I [fapta a avut vreuna din urmările prevăzute de art. 182 alin. (1)] și alin. (4) CP 1969 în ipoteza în care fapta a produs o vătămare ce a necesitat între 11 și 90 de zile îngrijiri medicale și nu îndeplinește una dintre condițiile impuse de alin. (1) al art. 196 NCP este dezincriminată începând cu data de 1 feb. 2014”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 12/2016 (M. Of. nr. 498 din 4 iulie 2016): „(...) art. 1.391 alin. (1) NCC [în caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății, poate fi acordată și o despăgubire pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială] se interpr. în sensul că, într-o cauză penală având ca obiect o infracțiune de vătămare corporală din culpă, doar victima infracțiunii, care a suferit un prejudiciu, este îndreptățită să obțină o despăgubire pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială”. V. și **art. 19 NCPP.**

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 8/2018 (M. Of. nr. 539 din 28 iunie 2018): „(...) în interpr. art. 196 alin. (1) tz. I NCP, care incriminează fapta prevăz. în art. 193 alin. (2) NCP săvârșită din culpă de către o persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice, existența infracțiunii de vătămare corporală din culpă nu este condiționată de o anumită limită a îmbibației alcoolice”.

Art. 197. Relele tratamente aplicate minorului. Punerea în primejdie gravă, prin măsuri sau tratamente de orice fel, a dezvoltării fizice, intelectuale sau morale a minorului, de către părinți sau de orice persoană în grija căreia se află minorul, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 306.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. 37/2008** (M. Of. nr. 177 din 23 martie 2009): „În interpr. art. 306 CP [art. 197 NCP]: Infracțiunile de lovire sau alte violențe prevăz. de art. 180 CP [art. 193 NCP], vătămare corporală prevăz. de art. 181 CP [art. 194 NCP] și lipsire de libertate în mod ilegal prevăz. de art. 189 CP [art. 205 NCP], după caz, se vor reține în concurs ideal cu infracțiunea de rele tratamente aplicate minorului, în cazul faptei părintelui sau persoanei căreia minorul i-a fost încredințat spre creștere și educare, care abuzează de autoritatea sa și, contrar intereselor minorului, exercită acte de violență sau lipsire de libertate împotriva acestuia, cu intenția de a-i produce suferințe, vătămări fizice sau morale, și care au pus în primejdie gravă dezvoltarea fizică, intelectuală sau morală a minorului”.

Art. 198. Încăierarea. (1)¹⁾ Participarea la o încăierare se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Dacă în cursul încăierării s-a cauzat o vătămare corporală uneia sau mai multor persoane și nu se cunoaște care dintre participanți a produs urmările, se aplică tuturor pedepsa închisorii de la unu la 5 ani, cu excepția victimei, care răspunde potrivit alin. (1).

¹⁾ Alin. (1) al art. 198 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 5 L. nr. 248/2023.

(3) Când prin fapta săvârșită în condițiile alin. (2) s-a cauzat moartea unei persoane, pedeapsa este închisoarea de la 6 la 12 ani, iar dacă s-a cauzat moartea a două sau mai multor persoane, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(4) Nu se pedepsește cel care a fost prins în încăierare împotriva voinței sale sau care a încercat să-i despartă pe alții.

• **VECHIUL CP: art. 322.**

Capitolul III

Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie

Art. 199. Violența în familie. (1) Dacă faptele prevăzute în art. 188, art. 189 și art. 193-195 sunt săvârșite asupra unui membru de familie, maximul special al pedepsei prevăzute de lege se majorează cu o pătrime.

(2)¹⁾ În cazul infracțiunilor prevăzute în art. 193 și art. 196 săvârșite asupra unui membru de familie, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare și din oficiu.

• **VECHIUL CP: art. 175 alin. (1) lit. c), 180 alin. (1¹), (2¹)-(4), 181 alin. (1¹)-(3).**

• **RIL. V.:**

– *Dec. ICCJ (SU) nr. 37/2008 (supra, art. 197);*

– *Dec. ICCJ (RIL) nr. 11/2019 (supra, art. 193).*

Art. 200. Uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă.

(1) Uciderea copilului nou-născut imediat după naștere, dar nu mai târziu de 24 de ore, săvârșită de către mama aflată în stare de tulburare psihică se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Dacă faptele prevăzute în art. 193-195 sunt săvârșite asupra copilului nou-născut imediat după naștere, dar nu mai târziu de 24 de ore, de către mama aflată în stare de tulburare psihică, limitele speciale ale pedepsei sunt de o lună și, respectiv, 3 ani.

• **VECHIUL CP: art. 177.**

Capitolul IV

Agresiuni asupra fătului

Art. 201. Întreruperea cursului sarcinii. (1) Întreruperea cursului sarcinii săvârșită în vreuna dintre următoarele împrejurări:

a) în afara instituțiilor medicale sau a cabinetelor medicale autorizate în acest scop;

b) de către o persoană care nu are calitatea de medic de specialitate obstetrică-ginecologie și drept de liberă practică medicală în această specialitate;

c) dacă vârsta sarcinii a depășit paisprezece săptămâni,

se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Întreruperea cursului sarcinii, săvârșită în orice condiții, fără consimțământul femeii însărcinate, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă prin faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) s-a cauzat femeii însărcinate o vătămare corporală, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar dacă fapta a avut ca urmare moartea femeii însărcinate, pedeapsa este închisoarea de la 6 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Când faptele au fost săvârșite de un medic, pe lângă pedeapsa închisorii, se va aplica și interzicerea exercitării profesiei de medic.

¹⁾ Alin. (2) al art. 199 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic L. nr. 233/2020.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește.

(6) Nu constituie infracțiune întreruperea cursului sarcinii în scop terapeutic efectuată de un medic de specialitate obstetrică-ginecologie, până la vârsta sarcinii de douăzeci și patru de săptămâni, sau întreruperea ulterioară a cursului sarcinii, în scop terapeutic, în interesul mamei sau al fătului.

(7) Nu se pedepsește femeia însărcinată care își întrerupe cursul sarcinii.

• **VECHIUL CP: art. 185.**

Art. 202. Vătămarea fătului. (1) Vătămarea fătului, în timpul nașterii, care a împiedicat instalarea vieții extrauterine se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 7 ani.

(2) Vătămarea fătului în timpul nașterii, care a cauzat ulterior copilului o vătămare corporală, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani, iar dacă a avut ca urmare moartea copilului pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Vătămarea fătului în timpul sarcinii, prin care s-a cauzat ulterior copilului o vătămare corporală, se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 2 ani, iar dacă a avut ca urmare moartea copilului pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(4) Vătămarea fătului săvârșită în timpul nașterii de către mama aflată în stare de tulburare psihică se sancționează cu pedeapsa prevăzută în alin. (1) și alin. (2), ale cărei limite se reduc la jumătate.

(5) Dacă faptele prevăzute în alin. (1)-(4) au fost săvârșite din culpă, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

(6) Nu constituie infracțiune faptele prevăzute în alin. (1)-(3) săvârșite de un medic sau de persoana autorizată să asiste nașterea sau să urmărească sarcina, dacă acestea au fost săvârșite în cursul actului medical, cu respectarea prevederilor specifice profesiei și au fost făcute în interesul femeii gravide sau al fătului, ca urmare a riscului inerent exercitării actului medical.

(7) Vătămarea fătului în perioada sarcinii, de către femeia însărcinată, nu se pedepsește.

Capitolul V

Infracțiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie

Art. 203. Lăsarea fără ajutor a unei persoane aflate în dificultate. (1) Omisiunea de a da ajutorul necesar sau de a anunța de îndată autoritățile de către cel care a găsit o persoană a cărei viață, integritate corporală sau sănătate este în pericol și nu are putința de a se salva, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Fapta nu constituie infracțiune dacă, prin acordarea ajutorului, autorul s-ar expune unui pericol grav cu privire la viața, integritatea corporală sau sănătatea sa.

• **VECHIUL CP: art. 315-316.**

Art. 204. Împiedicarea ajutorului. Împiedicarea intervenției ajutoarelor pentru salvarea unei persoane de la un pericol iminent și grav pentru viața, integritatea corporală sau sănătatea acesteia se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

Capitolul VI

Infracțiuni contra libertății persoanei

Art. 205. Lipsirea de libertate în mod ilegal. (1) Lipsirea de libertate a unei persoane în mod ilegal se pedepsește cu închisoarea de la unu la 7 ani.

(2) Se consideră lipsire de libertate și răpirea unei persoane aflate imposibilitatea de a-și exprima voința ori de a se apăra.

(3) Dacă fapta este săvârșită:

- a) de către o persoană înarmată;
 - b) asupra unui minor;
 - c) punând în pericol sănătatea sau viața victimei,
- pedeapsa este închisoarea cuprinsă între 3 și 10 ani.

(4) Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1)-(3) se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 189.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (SU) nr. 37/2008** (supra, art. 197).

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 23. Libertatea individuală.** (1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile. (2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

Art. 206. Amenințarea. (1) Fapta de a amenința o persoană cu săvârșirea unei infracțiuni sau a unei fapte păgubitoare îndreptate împotriva sa ori a altei persoane, dacă este de natură să îi producă o stare de temere, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă, fără ca pedeapsa aplicată să poată depăși sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea care a format obiectul amenințării.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **VECHIUL CP: art. 193.**

Art. 207. Șantajul. (1) Constrângerea unei persoane să dea, să facă, să nu facă sau să sufere ceva, în scopul de a dobândi în mod injust un folos nepatrimonial, pentru sine ori pentru altul, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează amenințarea cu darea în vileag a unei fapte reale sau imaginare, compromițătoare pentru persoana amenințată ori pentru un membru de familie al acesteia, în scopul prevăzut în alin. (1).

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au fost comise în scopul de a dobândi în mod injust un folos patrimonial, pentru sine sau pentru altul, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

• **VECHIUL CP: art. 194.**

Art. 208. Hărțuirea. (1) Fapta celui care, în mod repetat, urmărește, fără drept sau fără un interes legitim, o persoană ori îi supraveghează locuința, locul de muncă sau alte locuri frecventate de către aceasta, cauzându-i astfel o stare de temere, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 6 luni sau cu amendă.

(2) Efectuarea de apeluri telefonice sau comunicări prin mijloace de transmitere la distanță, care, prin frecvență sau conținut, îi cauzează o temere unei persoane, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

(2)¹⁾ Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) sunt săvârșite asupra unui minor, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

¹⁾ Alin. (2)¹⁾ al art. 208 a fost introdus prin art. unic pct. 6 L. nr. 248/2023.

Capitolul VII

Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile

Art. 209. Sclavia. Punerea sau ținerea unei persoane în stare de sclavie, precum și traficul de sclavi se pedepesc cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 190.**

Art. 210. Traficul de persoane. (1) Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unei persoane în scopul exploatarei acesteia, săvârșită:

a) prin constrângere, răpire, inducere în eroare sau abuz de autoritate;

b) profitând de imposibilitatea de a se apăra sau de a-și exprima voința ori de starea de vădită vulnerabilitate a acelei persoane;

c) prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase în schimbul consimțământului persoanei care are autoritate asupra acelei persoane, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Traficul de persoane săvârșit de un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu se pedepsește cu închisoare de la 5 la 12 ani.

(3) Consimțământul persoanei victimă a traficului nu constituie cauză justificativă.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 12, 15 alin. (1), 16 L. nr. 678/2001.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (SU) nr. XVI/2007 (infra, art. 213).**

Art. 211. Traficul de minori. (1)¹⁾ Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unui minor, în scopul exploatarei acestuia, se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2)²⁾ Pedepsa este închisoarea de la 7 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când:

a) fapta a fost săvârșită în condițiile art. 210 alin. (1);

b) fapta a fost săvârșită de către un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu;

c) fapta a pus în pericol viața minorului;

d) fapta a fost comisă de către un membru de familie sau de către o persoană care conviețuiește cu victima;

e) fapta a fost săvârșită de către o persoană în a cărei îngrijire, ocrotire, educare, pază sau tratament se afla minorul sau făptuitorul a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei stări de incapacitate fizică sau psihică ori altei cauze.

(3) Consimțământul persoanei victimă a traficului nu constituie cauză justificativă.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 13, 15-16 L. nr. 678/2001.**

Art. 212. Supunerea la muncă forțată sau obligatorie. Fapta de a supune o persoană, în alte cazuri decât cele prevăzute de dispozițiile legale, la prestarea unei munci împotriva voinței sale sau la o muncă obligatorie se pedepsește cu închisoarea de la unu la 3 ani.

• **VECHIUL CP: art. 191.**

¹⁾ Alin. (1) al art. 211 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 L. nr. 217/2020.

²⁾ Alin. (2) al art. 211 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 18/2016. Partea introductivă și lit. d) și e) sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 3 L. nr. 217/2020.

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 42. Interzicerea muncii forțate.** (1) Munca forțată este interzisă. (2) Nu constituie muncă forțată: a) activitățile pentru îndeplinirea îndatoririlor militare, precum și cele desfășurate, potrivit legii, în locul acestora, din motive religioase sau de conștiință; b) munca unei persoane condamnate, prestată în condiții normale, în perioada de detenție sau de libertate condiționată; c) prestațiile impuse în situația creată de calamități ori de alt pericol, precum și cele care fac parte din obligațiile civile normale stabilite de lege.

Art. 213. Proxenetismul. (1) Determinarea sau înlesnirea practicării prostituției ori obținerea de foloase patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către una sau mai multe persoane se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) În cazul în care determinarea la începerea sau continuarea practicării prostituției s-a realizat prin constrângere, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă faptele sunt săvârșite față de un minor, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.

(3)¹⁾ Dacă fapta prevăzută la alin. (3) a fost săvârșită în una dintre următoarele împrejurări:

a) fapta a fost comisă de către un membru de familie sau de către o persoană care conviețuiește cu victima;

b) minorul se afla în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului;

c) de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale asupra unui minor, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism asupra unui minor, limitele speciale ale pedepsei prevăzute la alin. (3) se majorează cu încă o pătrime.

(4) Prin practicarea prostituției se înțelege întreținerea de acte sexuale cu diferite persoane în scopul obținerii de foloase patrimoniale pentru sine sau pentru altul.

• **VECHIUL CP: art. 329.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. XVI/2007 (M. Of. nr. 542 din 17 iulie 2008):** „(...) în aplic. disp. incriminatorii ale art. 329 CP [art. 213 NCP] și ale art. 12 [art. 210 NCP] și 13 L. nr. 678/2001 [art. 211 NCP] privind prevenirea și combaterea traficului de persoane: (...) 2. Drept urmare, în cazul în care o persoană, fără a întrebuința constrângeri, îndeamnă sau înlesnește practicarea prostituției ori trage foloase de pe urma practicării prostituției de către persoane majore, săvârșeste infracțiunea de proxenetism prevăzută de art. 329 alin. (1) CP [art. 213 alin. (1) NCP]. (...) 4. În situația unor acte de recrutare, transportare, transferare, cazare sau primire a unei persoane, prin amenințare, violență, răpire, fraudă ori înșelăciune, abuz de autoritate sau prin alte forme de constrângere ori profitând de imposibilitatea acelei persoane de a-și exprima voința sau prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatarei acestei persoane, fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de persoane, prevăzută de art. 12 L. nr. 678/2001 [art. 210 NCP]. 5. În cazul în care o persoană acționează asupra altei persoane prin modalitățile arătate la pct. 2 și 3, îndemnând, înlesnind sau trăgând foloase ori recrutând sau traficând persoane majore în vederea practicării de bunăvoie a prostituției, iar ulterior acționează asupra aceleiași persoane și prin modalitățile arătate în conținutul textului art. 12 L. nr. 678/2001 [art. 210 NCP], se va reține

¹⁾ Alin. (3)¹⁾ al art. 213 a fost introdus prin art. 1 pct. 4 L. nr. 217/2020.

săvârșirea atât a infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) CP [art. 213 alin. (1) NCP] sau art. 329 alin. (2) tz. I și II CP [art. 213 alin. (2) NCP], după caz, cât și a infracțiunii prevăzute de art. 12 L. nr. 678/2001 [art. 210 NCP], în concurs real”.

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 20/2016** (M. Of. nr. 927 din 17 noiembrie 2016): „(...) în cazul în care infracțiunea de proxenetism, în varianta înlesnirii practicării prostituției, se săvârșește asupra a două sau mai multe persoane vătămate majore și minore, în «aceeași împrejurare», se va reține o singură infracțiune de proxenetism, prevăz. de art. 213 alin. (1) și (3) NCP, în formă simplă. Ori de câte ori infracțiunea de proxenetism, în varianta înlesnirii practicării prostituției, se săvârșește asupra a două sau mai multe persoane vătămate majore și/sau minore, fără legătură între ele, se va reține un concurs de infracțiuni, prevăzut de art. 213 alin. (1), art. 213 alin. (3) sau art. 213 alin. (1) și (3) NCP, după caz, cu reținerea art. 38 alin. (1) NCP”.

Art. 214. Exploatarea cerșetoriei. (1) Fapta persoanei care determină un minor sau o persoană cu dizabilități fizice ori psihice să apeleze în mod repetat la mila publicului pentru a cere ajutor material, sau beneficiază de foloase patrimoniale de pe urma acestei activități, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Dacă fapta este săvârșită în următoarele împrejurări:

- a) de părinte, tutore, curator ori de către cel care are în îngrijire persoana care cerșește;
 - b) prin constrângere,
- pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

● **VECHEA REGLEMENTARE: art. 132 L. nr. 272/2004.**

Art. 215. Folosirea unui minor în scop de cerșetorie. Fapta majorului care, având capacitatea de a munci, apelează în mod repetat la mila publicului, cerând ajutor material, folosindu-se în acest scop de prezența unui minor, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

● **VECHEA REGLEMENTARE: art. 133 L. nr. 272/2004.**

Art. 216. Folosirea serviciilor unei persoane exploatate. Fapta de a utiliza serviciile prevăzute în art. 182, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victimă a traficului de persoane ori a traficului de minori, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

● **VECHEA REGLEMENTARE: art. 14¹ L. nr. 678/2001.**

Art. 216¹.¹ Folosirea prostituției infantile. Întreținerea oricărui act de natură sexuală cu un minor care practică prostituția se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

[De la 1 ian. 2024: „**Art. 216¹.² Folosirea prostituției infantile.** Întreținerea oricărui act de natură sexuală cu un minor care practică prostituția se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.”]

● **DISPOZIȚII CONEXE. V. art. II L. nr. 217/2020 (supra, art. 9 NCP).**

Art. 217.³ Sancționarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 209-211, art. 213 alin. (2), art. 216 și art. 216¹ se pedepsește.

¹) Art. 216¹ a fost introdus prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 18/2016.

²) Art. 216¹ este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

³) Art. 217 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din O.U.G. nr. 18/2016.

Capitolul VIII

Infrațiuni contra libertății și integrității sexuale

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. V. art. 22 alin. (1) CR** (la începutul P. speciale T. I Cap. I NCP).

Art. 218. Violul. (1)¹⁾ Raportul sexual, actul sexual oral sau anal cu o persoană, săvârșit prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare, se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise în condițiile alin. (1).

(3) Pedeapsa este închisoarea de la 7 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când:

a) victima se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului;

b) fapta a fost comisă de către un membru de familie sau de către o persoană care conștiește că victima;

c)²⁾ victima este un minor;

[De la 1 ian. 2024: „c)³⁾ victima este minor care a împlinit vârsta de 16 ani;”]

d) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;

e) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața victimei în orice alt mod;

[De la 1 ian. 2024: „e)⁴⁾ abrogată;”]

f) fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună;

[De la 1 ian. 2024: „g)⁵⁾ făptuitorul se folosește de autoritatea funcției sale.”]

(3)⁶⁾ Pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au fost comise față de un minor în circumstanțele prevăzute la alin. (3) lit. a), b) și d)-f) sau de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale asupra unui minor, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism asupra unui minor.

[De la 1 ian. 2024: „(3)⁷⁾ Abrogat.”]

(3)⁸⁾ Pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi dacă faptele prevăzute la alin. (1)-(3) sunt comise în una dintre următoarele împrejurări:

a) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața victimei în orice alt mod;

b) fapta a fost săvârșită asupra unei femei gravide;

c) în urma faptei, victima rămâne însărcinată;

¹⁾ Alin. (1) și partea introductivă și lit. b) și e) ale alin. (3) ale art. 218 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. 1 pct. 5 L. nr. 217/2020.

²⁾ Lit. c) a alin. (3) al art. 218 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. 1 pct. 5 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Lit. c) a alin. (3) al art. 218 este reprodusă aici astfel cum a fost modificată prin art. 1 pct. 3 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁴⁾ Lit. e) a alin. (3) al art. 218 a fost abrogată prin art. 1 pct. 4 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁵⁾ Lit. g) a alin. (3) al art. 218 a fost introdusă prin art. 1 pct. 5 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁶⁾ Alin. (3)¹⁾ al art. 218 a fost introdus prin art. 1 pct. 6 L. nr. 217/2020.

⁷⁾ Alin. (3)¹⁾ al art. 218 a fost abrogat prin art. 1 pct. 6 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁸⁾ Alin. (3)²⁾ al art. 218 a fost introdus prin art. 1 pct. 7 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

d) victima se află într-o stare de vulnerabilitate vădită, cauzată de vârstă, boală, handicap fizic sau psihic ori o situație de dependență;

e) fapta a fost comisă prin folosirea unei arme sau prin amenințarea cu aceasta;

f) victimei i s-a administrat, fără știința sa sau împotriva voinței sale, alcool sau orice substanță care îi afectează discernământul sau controlul acțiunilor sale.”.]

(4)¹⁾ Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 9 la 18 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(5) Acțiunea penală pentru fapta prevăzută în alin. (1) și alin. (2) se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(6) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1)-(3) se pedepsește.

[De la 1 ian. 2024: „(6)²⁾ Tentativa la infracțiunile prevăzute la alin. (1)-(3)²⁾ se pedepsește.”.]

● **VECHIUL CP: art. 197.**

● **RIL.Dec.ICJ (SU) nr. 17/2008** (M. Of. nr. 866 din 22 decembrie 2008): „1. Raportul sexual săvârșit în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, atunci când victima este membru al familiei, prin constrângerea acesteia sau profitând de imposibilitatea ei de a se apăra ori de a-și exprima voința, atât înainte, cât și după ce aceasta a împlinit 15 ani [16 ani, potrivit NCP], întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de viol prevăzute de art. 197 alin. (1) [art. 218 alin. (1) NCP] rap. alin. (2) lit. b¹⁾ [art. 218 alin. (3) lit. b) NCP] și alin. (3) tz. I [alin. (3) lit. c) NCP], cu aplicarea art. 41 alin. (2) CP [art. 35 alin. (1) NCP]”.

● **DISPOZIȚII CONEXE. V. art. II L. nr. 217/2020** (supra, art. 9 NCP).

[De la 1 ian. 2024: „Art. 218^{1,3)} **Violul săvârșit asupra unui minor.** (1) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de un major cu un minor care nu a împlinit 16 ani se pedepsesc cu închisoarea de la 7 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Fapta prevăzută la alin. (1) comisă de un major cu un minor prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare se pedepsește cu închisoarea de la 8 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de către un minor cu un alt minor prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare se pedepsesc cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Dacă faptele prevăzute la alin. (1)-(3) sunt comise în una din următoarele împrejurări:

a) fapta a fost comisă de către un membru de familie al minorului sau de către o persoană care conviețuiește cu minorul;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia cauzată de boală, handicap psihic sau fizic, situație de dependență ori de o stare de incapacitate fizică sau psihică;

c) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața minorului în orice alt mod;

d) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;

e) fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună;

f) fapta a fost săvârșită de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism ori o infracțiune de trafic de persoane sau trafic de minori;

¹⁾ Alin. (4) al art. 218 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 7 L. nr. 217/2020.

²⁾ Alin. (6) al art. 218 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 8 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

³⁾ Art. 218¹ a fost introdus prin art. I pct. 9 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

- g) fapta a fost comisă prin folosirea unei arme sau amenințarea cu aceasta;
- h) victimei i s-a administrat, fără știința sa sau împotriva voinței sale, alcool sau orice substanță care îi afectează discernământul sau controlul acțiunilor sale;
- i) în urma faptei, victima a rămas însărcinată, maximul special al pedepsei se majorează cu 3 ani.
- (5) Dispozițiile alin. (4) se aplică și dacă faptele au fost comise în schimbul unor remunerații, al unui folos material ori al unui avantaj în natură sau al promisiunii unor astfel de beneficii, precum și în situația în care minorul a fost constrâns la a conviețui cu făptuitorul.
- (6) Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 9 la 18 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.
- (7) Faptele prevăzute la alin. (1) nu constituie infracțiune dacă diferența de vârstă între făptuitor și victimă nu depășește 5 ani.
- (8) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1)-(4) se pedepsește.”]

Art. 219. Agresiunea sexuală. (1) Actul de natură sexuală, altul decât cele prevăzute în art. 218, cu o persoană, săvârșit prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra sau de a-și exprima voința ori profitând de această stare, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

[De la **1 ian. 2024:** „(1)¹⁾ Actul de natură sexuală, altul decât cele prevăzute în art. 218, cu o persoană, săvârșit prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra sau de a-și exprima voința ori profitând de această stare, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.”]

(2) Pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când:

[De la **1 ian. 2024:** „(2)²⁾ Pedeapsa este închisoarea de la 4 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, atunci când:”]

a) victima se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului;

[De la **1 ian. 2024:** „a)³⁾ victima se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului;”]

b)⁴⁾ fapta a fost comisă de către un membru de familie sau de către o persoană care conviețuiește cu victima;

[De la **1 ian. 2024:** „b)⁵⁾ fapta a fost comisă de către un membru de familie sau de către o persoană care conviețuiește cu victima;”]

c)⁶⁾ victima este un minor,

[De la **1 ian. 2024:** „c)⁷⁾ victima este un minor care a împlinit vârsta de 16 ani;”]

d) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;

¹⁾ Alin. (1) al art. 219 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 10 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

²⁾ Partea introductivă a alin. (2) al art. 219 este reprodusă aici astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 10 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

³⁾ Lit. a) a alin. (2) al art. 219 este reprodusă aici conform art. I pct. 10 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁴⁾ Lit. b) și e) ale alin. (2) al art. 219 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 8 L. nr. 217/2020.

⁵⁾ Lit. b) a alin. (2) al art. 219 este reprodusă aici conform art. I pct. 10 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁶⁾ Lit. c) a alin. (2) al art. 219 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 6 din O.U.G. nr. 18/2016.

⁷⁾ Lit. c) a alin. (2) al art. 219 este reprodusă aici astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 10 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

e) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața victimei în orice alt mod;

[De la 1 ian. 2024: „e)¹⁾ abrogată;”.]

f) fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună;

[De la 1 ian. 2024: „g)²⁾ făptuitorul se folosește de autoritatea funcției sale.”.]

(2)³⁾ Pedepsa este închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când faptele prevăzute la alin. (1) au fost comise față de un minor în circumstanțele prevăzute la alin. (2) lit. a), b) și d)-f) sau de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale asupra unui minor, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism asupra unui minor.

[De la 1 ian. 2024: „(2)⁴⁾ Abrogat.

(2)⁵⁾ Pedepsa este închisoarea de la 6 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) sunt comise în una din următoarele împrejurări:

a) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața victimei în orice alt mod;

b) fapta a fost săvârșită asupra unei femei gravide;

c) victima se află într-o stare de vulnerabilitate vădită, datorată vârstei, bolii, unui handicap fizic sau psihic, sarcinii sau unei situații de dependență;

d) fapta a fost comisă prin folosirea unei arme sau prin amenințarea cu aceasta;

e) victimei i s-a administrat, fără știința sa sau împotriva voinței sale, alcool sau orice substanță care îi afectează discernământul sau controlul acțiunilor sale.”.]

(3) Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

[De la 1 ian. 2024: „(3)⁶⁾ Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 8 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.”.]

(4) Dacă actele de agresiune sexuală au fost precedate sau urmate de săvârșirea actelor sexuale prevăzute în art. 218 alin. (1) și alin. (2), fapta constituie viol.

(5) Acțiunea penală pentru fapta prevăzută în alin. (1) se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(6) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește.

[De la 1 ian. 2024: „(6)⁷⁾ Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1)-(2) se pedepsește.”.]

• **VECHIUL CP: art. 201 alin. (3²⁾)-(5).**

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. art. II L. nr. 217/2020 (supra, art. 9 NCP).**

[De la 1 ian. 2024: „Art. 219^{1,8)} Agresiunea sexuală săvârșită asupra unui minor. (1) Actul de natură sexuală, altul decât cele prevăzute în art. 218¹, comis asupra unui minor care nu a împlinit vârsta de 16 ani se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

¹⁾ Lit. e) a alin. (2) al art. 219 a fost abrogată prin art. I pct. 11 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

²⁾ Lit. g) a alin. (2) al art. 219 a fost introdusă prin art. I pct. 12 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

³⁾ Alin. (2¹⁾ al art. 219 a fost introdus prin art. I pct. 9 L. nr. 217/2020.

⁴⁾ Alin. (2¹⁾ al art. 219 a fost abrogat prin art. I pct. 13 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁵⁾ Alin. (2¹⁾ al art. 219 a fost introdus prin art. I pct. 14 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁶⁾ Alin. (3) al art. 219 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁷⁾ Alin. (6) al art. 219 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁸⁾ Art. 219¹ și art. 219² au fost introduse prin art. I pct. 16 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

(2) Fapta prevăzută la alin. (1) comisă între minori prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) sunt comise în una din următoarele împrejurări:

a) fapta a fost comisă de către un membru de familie al minorului sau de către o persoană care conviețuiește cu minorul;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia cauzată de boală, handicap psihic sau fizic, de o situație de dependență ori de o stare de incapacitate fizică sau psihică;

c) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața minorului în orice alt mod;

d) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;

e) fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună;

f) fapta a fost săvârșită de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism;

g) fapta a fost comisă prin folosirea unei arme sau prin amenințarea cu aceasta;

h) victimei i s-a administrat, fără știința sa sau împotriva voinței sale, alcool sau orice substanță care îi afectează discernământul sau controlul acțiunilor sale, maximul special al pedepsei se majorează cu 3 ani.

(4) Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 8 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(5) Faptele prevăzute la alin. (1) nu constituie infracțiuni dacă diferența de vârstă între făptuitor și victimă nu depășește 5 ani.

(6) Dacă actele de agresiune sexuală au fost precedate sau urmate de săvârșirea actelor sexuale prevăzute în art. 218¹ alin. (1)-(3), fapta constituie viol.

(7) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și (2) se pedepsește.

Art. 219². Determinarea sau înlesnirea întreținerii de acte sexuale sau de natură sexuală între minori. (1) Fapta majorului care determină întreținerea unui raport sexual, a unui act sexual oral sau anal, precum și a oricăror alte acte de penetrare vaginală sau anală între minori care nu au împlinit vârsta de 16 ani, precum și determinarea minorului să suporte ori să efectueze un astfel de act se sancționează cu pedeapsa prevăzută la art. 218¹ alin. (1)-(3), după caz, redusă cu o treime.

(2) Fapta majorului care determină comiterea oricărui act de natură sexuală, altul decât cele prevăzute la alin. (1), între minori care nu au împlinit vârsta de 16 ani, precum și determinarea minorului să suporte ori să efectueze un astfel de act se sancționează cu pedeapsa prevăzută la art. 219¹ alin. (1)-(3), după caz, redusă cu o treime.

(3) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) este precedată sau urmată de fapta prevăzută la alin. (2), se pedepsește doar fapta prevăzută la alin. (1).¹⁾

Art. 220.¹⁾ Actul sexual cu un minor. [De la 1 ian. 2024: „Art. 220.²⁾ Abrogat.”] (1) Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise cu un minor cu vârsta între 14 și 16 ani se pedepsesc cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Fapta prevăzută la alin. (1), săvârșită asupra unui minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 9 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

¹⁾ Art. 220 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 10 L. nr. 217/2020.

²⁾ Art. 220 a fost abrogat prin art. I pct. 17 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

(3) Fapta prevăzută la alin. (1), comisă de un major cu un minor cu vârsta între 16 și 18 ani, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 9 ani și interzicerea exercitării unor drepturi ori dacă:

a) minorul este membru de familie al majorului;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei stări de incapacitate fizică sau psihică ori altei cauze;

c) fapta a pus în pericol viața minorului;

d) a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice.

(4) Fapta prevăzută la alin. (1) se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când:

a) fapta a fost comisă de un membru de familie al minorului sau de o persoană care conviețuiește cu acesta;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei stări de incapacitate fizică sau psihică ori altei cauze;

c) fapta a pus în pericol viața minorului;

d) a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;

e) făptuitorul a împlinit vârsta de 18 ani.

(5) Fapta prevăzută la alin. (2) se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi atunci când:

a) fapta a fost comisă de un membru de familie al minorului sau de o persoană care conviețuiește cu acesta;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei stări de incapacitate fizică sau psihică ori altei cauze;

c) fapta a pus în pericol viața minorului;

d) a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;

e) făptuitorul a împlinit vârsta de 18 ani.

(6) Faptele prevăzute la alin. (1) și (2), precum și la alin. (4) lit. e) nu se sancționează dacă diferența de vârstă nu depășește 3 ani.

(7) Tentativa la infracțiunile prevăzute la alin. (1)-(5) se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 198.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. art. II L. nr. 217/2020 (supra, art. 9 NCP).**

Art. 221. Coruperea sexuală a minorilor. (1)¹⁾ Comiterea unui act de natură sexuală, altul decât cel prevăzut în art. 220, împotriva unui minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani, precum și determinarea minorului să suporte ori să efectueze un astfel de act se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

¹⁾ Alin. (1) și partea introductivă și lit. a) și b) ale alin. (2) ale art. 221 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 11 L. nr. 217/2020.

[De la **1 ian. 2024:** „(1)¹⁾ Comiterea unui act de natură sexuală, altul decât cele prevăzute la art. 218, de către un major împotriva unui minor care nu a împlinit vârsta de 16 ani, precum și determinarea în orice mod a minorului să suporte ori să efectueze un astfel de act se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani, dacă:

a) minorul este membru de familie al majorului;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei stări de incapacitate fizică sau psihică, precarității situației sale economice sau sociale ori altei cauze;

c) fapta a pus în pericol viața minorului;

d) a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice.”]

(2) Pedepsa este închisoarea de la 2 la 8 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, atunci când:

a) fapta a fost comisă de un membru de familie al minorului sau de o persoană care conviețuiește cu acesta;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei stări de incapacitate fizică sau psihică ori altei cauze;

c) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;

d)²⁾ fapta a pus în pericol viața minorului.

[De la **1 ian. 2024:** „(2)³⁾ Comiterea de către un major a unui act de natură sexuală, altul decât cele prevăzute la art. 218, împotriva unui minor cu vârsta între 16-18 ani se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, dacă:

a) fapta a fost comisă de un membru de familie al minorului sau de o persoană care conviețuiește cu acesta;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, cauzată de boală, handicap psihic sau fizic, situație de dependență sau de o stare de incapacitate fizică sau psihică;

c) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice;

d) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața minorului în orice alt mod.”]

(2)¹⁾⁴⁾ [De la **1 ian. 2024:** „(2)⁵⁾ Abrogat.”] Fapta prevăzută la alin. (1), comisă de un major cu un minor cu vârsta între 14 și 18 ani, se pedepsește cu închisoarea de la două luni la 3 ani și interzicerea exercitării unor drepturi dacă:

a) minorul este membru de familie al majorului;

b) minorul se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului sau acesta a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului

¹⁾ Alin. (1) al art. 221 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 18 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

²⁾ Lit. d) a alin. (2) al art. 221 a fost introdusă prin art. I pct. 9 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (2) al art. 221 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 18 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁴⁾ Alin. (2)¹⁾ al art. 221 a fost introdus prin art. I pct. 12 L. nr. 217/2020.

⁵⁾ Alin. (2)¹⁾ al art. 221 a fost abrogat prin art. I pct. 19 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

ori de situația vădit vulnerabilă a acestuia, datorată unui handicap psihic sau fizic, unei situații de dependență, unei stări de incapacitate fizică sau psihică ori altei cauze;

c) fapta a pus în pericol viața minorului;

d) a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice.

(3)¹⁾ Actul sexual de orice natură săvârșit de un major în prezența unui minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

[De la 1 ian. 2024: „(3)²⁾ Actul sexual de orice natură săvârșit de un major în prezența unui minor care nu a împlinit vârsta de 16 ani se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.”]

(4) Determinarea de către un major a unui minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani să asiste la comiterea unor acte cu caracter exhibiționist ori la spectacole sau reprezentații în cadrul cărora se comit acte sexuale de orice natură, precum și punerea la dispoziția acestuia de materiale cu caracter pornografic se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

[De la 1 ian. 2024: „(4)³⁾ Determinarea de către un major a unui minor care nu a împlinit vârsta de 16 ani să asiste la comiterea unor acte cu caracter exhibiționist ori la spectacole sau reprezentații în cadrul cărora se comit acte sexuale de orice natură, precum și punerea la dispoziția acestuia de materiale cu caracter pornografic se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.”]

(4)⁴⁾ Fapta unui major de a incita un minor care nu a împlinit vârsta de 16 ani, prin mijloacele de transmitere la distanță, prin intermediul comunicării electronice sau al rețelelor sociale, la comiterea oricărui act de natură sexuală asupra sa, asupra unei persoane sau împreună cu o persoană, inclusiv atunci când actul de natură sexuală nu este comis, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.”]

(5) Faptele prevăzute la alin. (1) nu se sancționează dacă diferența de vârstă nu depășește 3 ani.

[De la 1 ian. 2024: „(5)⁵⁾ Faptele prevăzute la alin. (1) nu constituie infracțiune dacă diferența de vârstă nu depășește 5 ani.”]

(6) Tentativa la infracțiunile prevăzute la alin. (1), (2) și (2¹⁾ se pedepsește.

[De la 1 ian. 2024: „(6)⁶⁾ Tentativa la infracțiunile prevăzute la alin. (1)-(4) se pedepsește.”]

• **VECHIUL CP: art. 201 alin. (2)-(3²) și (5), 202.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. art. II L. nr. 217/2020 (supra, art. 9 NCP).**

Art. 222.⁷⁾ Racolarea minorilor în scopuri sexuale. (1) Fapta persoanei majore de a-i propune unui minor care nu a împlinit vârsta de 16 ani să se întâlnească, în scopul comiterii unui act dintre cele prevăzute în art. 220 sau art. 374, inclusiv atunci când propunerea a fost făcută prin mijloacele de transmitere la distanță, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Fapta persoanei majore de a-i propune unui minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani să se întâlnească, în scopul comiterii unui act dintre cele prevăzute în art. 221, inclusiv

¹⁾ Alin. (3)-(6) ale art. 221 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 13 L. nr. 217/2020.

²⁾ Alin. (3) al art. 221 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 20 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

³⁾ Alin. (4) al art. 221 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 20 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁴⁾ Alin. (4¹) al art. 221 a fost introdus prin art. I pct. 21 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁵⁾ Alin. (5) al art. 221 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 20 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁶⁾ Alin. (6) al art. 221 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 20 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁷⁾ Art. 222 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 14 L. nr. 217/2020.

atunci când propunerea a fost făcută prin mijloacele de transmitere la distanță, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

[De la 1 ian. 2024: „**Art. 222.¹⁾ Racolarea minorilor în scopuri sexuale.** Fapta persoanei majore de a-i propune unui minor care nu a împlinit vârsta de 16 ani să se întâlnească, în scopul comiterii unui act sexual de orice natură sau în scopul comiterii unui act dintre cele prevăzute în art. 374, inclusiv atunci când propunerea a fost făcută prin mijloacele de transmitere la distanță, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.”.]

Art. 222.^{1,2)} Fapte comise în circumstanțe agravante. Dacă faptele prevăzute la art. 220-222 sunt săvârșite de două sau mai multe persoane împreună sau de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale asupra unui minor, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism asupra unui minor, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

[De la 1 ian. 2024: „**Art. 222.^{1,3)} Fapte comise în circumstanțe agravante.** Dacă faptele prevăzute la art. 221 și 222 sunt săvârșite de două sau mai multe persoane împreună sau de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale asupra unui minor, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism asupra unui minor, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.”.]

• **DISPOZIȚII CONEXE.** V. **art. II L. nr. 217/2020** (supra, art. 9 NCP).

Art. 223. Hărțuirea sexuală. (1) Pretinderea în mod repetat de favoruri de natură sexuală în cadrul unei relații de muncă sau a unei relații similare, dacă prin aceasta victima a fost intimidată sau pusă într-o situație umilitoare, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **VECHIUL CP: art. 203¹.**

Capitolul IX

Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private

Art. 224. Violarea de domiciliu. (1) Pătrunderea fără drept, în orice mod, într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de acestea, fără consimțământul persoanei care le folosește, ori refuzul de a le părăsi la cererea acesteia, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) În cazul în care fapta este săvârșită de o persoană înarmată, în timpul nopții ori prin folosire de calități mincinoase, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amendă.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **VECHIUL CP: art. 192.**

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 27. Inviolabilitatea domiciliului.** (1) Domiciliul și reședința sunt inviolabile. Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul ori în reședința unei persoane fără învoirea acesteia. (2) De la prev. alin. (1) se poate deroga prin lege pentru următoarele situații: a) executarea unui mandat de arestare sau a unei hotărâri judecătorești; b) înlăturarea unei primejdii privind viața, integritatea fizică sau bunurile unei persoane; c) apărarea securității naționale sau a ordinii publice; d) prevenirea răspândirii unei epidemii.

¹⁾ Art. 222 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 22 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

²⁾ Art. 222¹ a fost introdus prin art. I pct. 15 L. nr. 217/2020.

³⁾ Art. 222¹ este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 23 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

Art. 225. Violarea sediului profesional. (1) Pătrunderea fără drept, în orice mod, în oricare din sediile unde o persoană juridică sau fizică își desfășoară activitatea profesională ori refuzul de a le părăsi la cererea persoanei îndreptățite se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) În cazul în care fapta este săvârșită de o persoană înarmată, în timpul nopții ori prin folosire de calități mincinoase, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amendă.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Art. 226. Violarea vieții private. (1) Atingerea adusă vieții private, fără drept, prin fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio a unei persoane aflate într-o locuință sau încăpere ori dependință înțind de aceasta sau a unei convorbiri private se pedepsește cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă.

(2) Divulgarea, difuzarea, prezentarea sau transmiterea, fără drept, a sunetelor, convorbirilor ori a imaginilor prevăzute în alin. (1), către o altă persoană sau către public, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2)¹⁾ Divulgarea, difuzarea, prezentarea sau transmiterea, în orice mod, a unei imagini intime a unei persoane identificate sau identificabile după informațiile furnizate, fără consimțământul persoanei înfățișate, de natură să provoace acesteia o suferință psihică sau să aducă atingere imaginii sale, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2)²⁾ Prin imagine intimă se înțelege orice reproducere, indiferent de suport, a imaginii unei persoane nude, care își expune total sau parțial organele genitale, anusul sau zona pubiană sau, în cazul femeilor, și sânii, ori care este implicată într-un raport sexual sau act sexual.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(4)²⁾ Nu constituie infracțiune fapta prevăzută la alin. (1) și (2) săvârșită:

a) de către cel care a participat la întâlnirea cu persoana vătămată în cadrul căreia au fost surprinse sunetele, convorbirile sau imaginile, dacă justifică un interes legitim;

b) dacă persoana vătămată a acționat explicit cu intenția de a fi văzută ori auzită de făptuitor;

c) dacă făptuitorul surprinde săvârșirea unei infracțiuni sau contribuie la dovedirea săvârșirii unei infracțiuni;

d) dacă surprinde fapte de interes public, care au semnificație pentru viața comunității și a căror divulgare prezintă avantaje publice mai mari decât prejudiciul produs persoanei vătămate.

(4)³⁾ Nu constituie infracțiune fapta prevăzută la alin. (2)¹⁾ dacă făptuitorul surprinde săvârșirea unei infracțiuni sau contribuie la dovedirea săvârșirii unei infracțiuni.

(5) Plasarea, fără drept, de mijloace tehnice de înregistrare audio sau video, în scopul săvârșirii faptelor prevăzute în alin. (1) și alin. (2), se pedepsește cu închisoarea de la 1 la 5 ani.

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 51/2021** (M. Of. nr. 1050 din 3 noiembrie 2021): „(...) tipicitatea infracțiunii de violare a vieții private în modalitatea incriminată de art. 226 alin. (2) NCP nu este

¹⁾ Alin. (2)¹⁾ și (2)²⁾ ale art. 226 au fost introduse prin art. unic pct. 1 L. nr. 171/2023.

²⁾ Partea introductivă a alin. (4) al art. 226 este reproducă astfel cum a fost modificată prin art. unic pct. 2 L. nr. 171/2023.

³⁾ Alin. (4)¹⁾ al art. 226 a fost introdus prin art. unic pct. 3 L. nr. 171/2023.

condiționată de deținerea unor sunete, convorbiri ori imagini realizate fără drept, prin fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio a unei persoane aflate într-o locuință sau încăpere ori dependență ținând de acestea sau a unei convorbiri private”.

● **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 26. Viața intimă, familială și privată.** Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată.

Art. 227. Divulgarea secretului profesional. (1) Divulgarea, fără drept, a unor date sau informații privind viața privată a unei persoane, de natură să aducă un prejudiciu unei persoane, de către acela care a luat cunoștință despre acestea în virtutea profesiei ori funcției și care are obligația păstrării confidențialității cu privire la aceste date, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

● **VECHIUL CP: art. 196.**

Titlul II

Infracțiuni contra patrimoniului

Capitolul I

Furtul

Art. 228. Furtul. (1) Luarea unui bun mobil din posesia sau detenția altuia, fără consimțământul acestuia, în scopul de a și-l însuși pe nedrept, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Fapta constituie furt și dacă bunul aparține în întregime sau în parte făptuitorului, dar în momentul săvârșirii acel bun se găsea în posesia sau detenția legitimă a altei persoane.

(3) Se consideră bunuri mobile și înscrisurile, energia electrică, precum și orice alt fel de energie care are valoare economică.

● **VECHIUL CP: art. 208.**

● **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 6/2020** (M. Of. nr. 691 din 3 august 2020): „Fapta de furt săvârșită prin scoaterea/ruperea sistemului de siguranță plasat pe bun întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii prevăz. de art. 228 alin. (1) rap. art. 229 alin. (1) lit. e) NCP”.

V. și:

– **Dec. ICCJ (SU) nr. 2/2008** (supra, art. 48);

– **Dec. ICCJ (RIL) nr. 7/2023** (infra, art. 229).

● **DISPOZIȚII CONEXE. L. serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, rep.** (M. Of. nr. 121 din 5 martie 2013; cu modif. ult.): „**Art. 46¹**. Constituie infracțiune în domeniul serviciilor de utilități publice și se pedepsește potrivit prev. NCP, cu modif. și compl. ult., dacă sunt săvârșite cu intenție, următoarele fapte: a) furtul de apă din sistemul public de alimentare cu apă; b) furtul de agent termic din sistemul de alimentare cu energie termică”.

L. serviciului public de alimentare cu energie termică nr. 325/2006, rep. (M. Of. nr. 217 din 16 martie 2023): „**Art. 49**. Sustragerea de energie termică constituie infracțiune de furt și se pedepsește cf. prev. L. nr. 286/2009 (...)”.

Art. 229. Furtul calificat. (1) Furtul săvârșit în următoarele împrejurări:

- a) într-un mijloc de transport în comun;
- b) în timpul nopții;
- c) de o persoană mascată, deghizată sau travestită;
- d) prin efracție, escaladare sau prin folosirea fără drept a unei chei adevărate ori a unei chei mincinoase;
- e) prin scoaterea din funcțiune a sistemului de alarmă ori de supraveghere, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Dacă furtul a fost săvârșit în următoarele împrejurări:

- a) asupra unui bun care face parte din patrimoniul cultural;
- b) prin violare de domiciliu sau sediu profesional;
- c) de o persoană având asupra sa o armă, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Furtul privind următoarele categorii de bunuri:

- a) țiței, gazolină, condensat, etan lichid, benzină, motorină, alte produse petroliere sau gaze naturale din conducte, depozite, cisterne ori vagoane-cisternă;
- b) componente ale sistemelor de irigații;
- c) componente ale rețelelor electrice;
- d) un dispozitiv ori un sistem de semnalizare, alarmare ori alertare în caz de incendiu sau alte situații de urgență publică;

e) un mijloc de transport sau orice alt mijloc de intervenție la incendiu, la accidente de cale ferată, rutiere, navale sau aeriene ori în caz de dezastru;

f) instalații de siguranță și dirijare a traficului feroviar, rutier, naval, aerian și componente ale acestora, precum și componente ale mijloacelor de transport aferente;

g) bunuri prin însușirea cărora se pune în pericol siguranța traficului și a persoanelor pe drumurile publice;

h) cabluri, linii, echipamente și instalații de telecomunicații, radiocomunicații, precum și componente de comunicații,

se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani.

• **VECHIUL CP: art. 209.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. II/2006** (M. Of. nr. 291 din 31 martie 2006): „În aplic. art. 209 alin. (3) lit. h) CP [art. 229 alin. (3) lit. h) NCP] (...): Fapta de însușire pe nedrept de cabluri, linii, echipamente și instalații de telecomunicații, radiocomunicații, precum și componente de comunicații constituie infracțiunea de furt calificat prevăzută de textul de lege menționat numai dacă, în momentul sustragerii, acestea erau efectiv integrate într-o rețea sau într-un sistem de comunicații aflat sau nu în funcțiune”.

Dec. ICCJ (RIL) nr. 7/2023 (M. Of. nr. 559 din 21 iunie 2023): „În interpr. și aplic. art. 228 alin. (1) rap. art. 229 alin. (1) lit. d) tz. fin. NCP (...): Fapta de furt săvârșită prin folosirea unui dispozitiv improvizat care blochează activarea sistemului de închidere centralizată a ușilor unui autovehicul, prin bruieră semnalului aferent acestui sistem, întrunește condițiile de tipicitate ale infracțiunii de furt calificat săvârșit prin folosirea unei chei mincinoase, prevăz. de art. 228 alin. (1) NCP rap. art. 229 alin. (1) lit. d) tz. fin. același cod”.

V. și **Dec. ICCJ (RIL) nr. 6/2020** (supra, art. 228).

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 4/2022** (M. Of. nr. 335 din 5 aprilie 2022): „Îndeplinirea obligației de a purta o mască de protecție având aptitudinea de a ascunde fizionomia, în spațiile publice în care actele normative în vigoare prevăd obligativitatea acesteia, atrage incidența elementului circumstanțial agravant prevăz. de art. 229 alin. (1) lit. c) NCP priv. infracțiunea de furt săvârșită de către o persoană mascată”.

Art. 230. Furtul în scop de folosință. (1) Furtul care are ca obiect un vehicul, săvârșit în scopul de a-l folosi pe nedrept, se sancționează cu pedeapsa prevăzută în art. 228 sau art. 229, după caz, ale cărei limite speciale se reduc cu o treime.

(2) Cu pedeapsa prevăzută în alin. (1) se sancționează folosirea fără drept a unui terminal de comunicații al altuia sau folosirea unui terminal de comunicații racordat fără drept la o rețea, dacă s-a produs o pagubă.

• **VECHIUL CP: art. 208 alin. (4).**

Art. 231.¹⁾ Plângerea prealabilă și împăcarea. (1) Faptele prevăzute în prezentul capitol, săvârșite între membrii de familie de către un minor în paguba tutorelui ori de către cel care locuiește împreună cu persoana vătămată sau este găzduit de aceasta, se pedepsesc numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(2) În cazul faptelor prevăzute la art. 228 și 230, împăcarea înlătură răspunderea penală.

• **VECHIUL CP: art. 210.**

Art. 232. Sancționarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în prezentul capitol se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 222.**

¹⁾ Art. 231 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 2 L. nr. 274/2020.

Capitolul II

Tâlhăria și pirateria

Art. 233. Tâlhăria. Furtul săvârșit prin întrebuițarea de violențe sau amenințări ori prin punerea victimei în stare de inconștiență sau neputință de a se apăra, precum și furtul urmat de întrebuițarea unor astfel de mijloace pentru păstrarea bunului furat sau pentru înlăturarea urmelor infracțiunii ori pentru ca făptuitorul să-și asigure scăparea se pedepesc cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 211 alin. (1).**

Art. 234. Tâlhăria calificată. (1) Tâlhăria săvârșită în următoarele împrejurări:

- a) prin folosirea unei arme ori substanțe explozive, narcotice sau paralizante;
- b) prin simularea de calități oficiale;
- c) de o persoană mascată, deghizată sau travestită;
- d) în timpul nopții;
- e) într-un mijloc de transport sau asupra unui mijloc de transport;
- f) prin violare de domiciliu sau sediu profesional;
- g)¹⁾ profitând de starea de vădită vulnerabilitate a persoanei vătămate, datorată vârstei, stării de sănătate, infirmității sau altor cauze.

se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Tâlhăria săvârșită în condițiile art. 229 alin. (3) se pedepsește cu închisoare de la 5 la 12 ani și interzicerea unor drepturi.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează tâlhăria care a avut ca urmare vătămarea corporală.

• **VECHIUL CP: art. 211 alin. (2)-(2¹).**

Art. 235. Pirateria. (1) Furtul comis, prin violență sau amenințare, de către o persoană care face parte din echipajul sau din pasagerii unei nave aflate în marea liberă, a bunurilor ce se găsesc pe acel vas sau pe o altă navă se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu pedeapsa prevăzută în alin. (1) se sancționează și capturarea unei nave aflate în marea liberă sau faptul de a provoca, prin orice mijloc, naufragiul ori eșuarea acesteia, în scopul de a-și însuși încărcătura ei sau de a tâlhări persoanele aflate la bord.

(3) Dacă pirateria a avut ca urmare vătămarea corporală, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Există piraterie și dacă fapta s-a comis pe o aeronavă sau între aeronave și nave.

• **VECHIUL CP: art. 212.**

Art. 236. Tâlhăria sau pirateria urmată de moartea victimei. Dacă faptele prevăzute în art. 233-235 au avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 18 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 211 alin. (3), 212 alin. (3).**

Art. 237. Sancționarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 233-235 se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 222.**

¹⁾ Lit. g) a alin. (1) al art. 234 a fost introdusă prin art. unic pct. 7 L. nr. 248/2023.

Capitolul III

Infracriuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii

Art. 238. Abuzul de încredere. (1) Înșușirea, dispunerea sau folosirea, pe nedrept, a unui bun mobil al altuia, de către cel căruia i-a fost încredințat în baza unui titlu și cu un anumit scop, ori refuzul de a-l restitui se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **VECHIUL CP: art. 213.**

Art. 239. Abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor. (1) Fapta debitorului de a înștrăina, ascunde, deteriora sau distruge, în tot sau în parte, valori ori bunuri din patrimoniul său ori de a invoca acte sau datorii fictive în scopul fraudării creditorilor se pedepsește cu închisoare de 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează fapta persoanei care, știind că nu va putea plăti, achiziționează bunuri ori servicii producând o pagubă creditorului.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 151/2015** *priv. procedura insolvenței persoanelor fizice (M. Of. nr. 464 din 26 iunie 2015; cu modif. ult.; în vigoare de la 1 ianuarie 2018): „Art. 88. Infracriuni. Fapta debitorului de a înștrăina, ascunde, deteriora sau distruge, în tot ori în parte, valori sau bunuri din patrimoniul său ori de a invoca acte sau datorii fictive ori de a falsifica înscrisuri în scopul fraudării creditorilor constituie infracriunea prevăz. la art. 239 NCP”.*

Art. 240. Bancruta simplă. (1) Neintroducerea sau introducerea tardivă, de către debitorul persoană fizică ori de reprezentantul legal al persoanei juridice debitoare, a cererii de deschidere a procedurii insolvenței, într-un termen care depășește cu mai mult de 6 luni termenul prevăzut de lege de la apariția stării de insolvență, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 143 alin. (1) L. nr. 85/2006.**

Art. 241. Bancruta frauduloasă. (1) Fapta persoanei care, în fraudă creditorilor:

a) falsifică, sustrage sau distruge evidențele debitorului ori ascunde o parte din activul averii acestuia;

b) înfățișează datorii inexistente sau prezintă în registrele debitorului, în alt act sau în situația financiară sume nedatorate;

c) înștrăinează, în caz de insolvență a debitorului, o parte din active, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 143 alin. (2) L. nr. 85/2006.**

Art. 242. Gestiunea frauduloasă. (1) Pricinuirea de pagube unei persoane, cu ocazia administrării sau conservării bunurilor acesteia, de către cel care are ori trebuie să aibă grija administrării sau conservării acelor bunuri se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Când fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârșită de administratorul judiciar, de lichidatorul averii debitorului sau de un reprezentant sau prepus al acestora, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 5 ani.

(3) Faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) săvârșite în scopul de a dobândi un folos patrimonial se pedepsesc cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(4) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 214 CP; art. 144 L. nr. 85/2006.*

Art. 243. Însușirea bunului găsit sau ajuns din eroare la făptuitor. (1) Fapta de a nu preda în termen de 10 zile un bun găsit autorităților sau celui care l-a pierdut sau de a dispune de acel bun ca de al său se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și însușirea pe nedrept a unui bun mobil ce aparține altuia, ajuns din eroare sau în mod fortuit în posesia făptuitorului, sau nepredarea acestuia în termen de 10 zile din momentul în care a cunoscut că bunul nu îi aparține.

(3) Împăcarea înlătură răspunderea penală.

• **VECHIUL CP:** *art. 216.*

Art. 244. Înșelăciunea. (1) Inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul de a obține pentru sine sau pentru altul un folos patrimonial injust și dacă s-a pricinuit o pagubă, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Înșelăciunea săvârșită prin folosirea de nume sau calități mincinoase ori de alte mijloace frauduloase se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani. Dacă mijlocul fraudulos constituie prin el însuși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(3) Împăcarea înlătură răspunderea penală.

• **VECHIUL CP:** *art. 215.*

• **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 4/2016** (infra, art. 306).

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 37/2021** (M. Of. nr. 707 din 16 iulie 2021): „(...) publicarea de anunțuri fictive online care a avut drept consecință producerea unei pagube, fără ca prin această activitate să se intervină asupra sistemului informatic sau asupra datelor informatice prelucrate de acesta, realizează condițiile de tipicitate ale infracțiunii de înșelăciune, prevăz. de art. 244 NCP”.

V. și **Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 30/2015** (supra, art. 4).

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 236/2018** priv. distribuția de asigurări (M. Of. nr. 853 din 8 octombrie 2018; cu modif. ult.): „**Art. 29. Infracțiuni.** (4) Utilizarea, de către persoane care nu sunt autorizate/avizate de ASF sau care nu sunt înregistrate pentru desfășurarea activității de distribuție, a denumirilor specifice categoriilor de intermediari principali sau secundari prevăz. de reglem. ASF sau a derivatelor acestora, în legătură cu o activitate, un produs sau un serviciu, cu excepția cazului în care această utilizare este stabilită sau recunoscută prin lege ori printr-un acord internațional sau când, din contextul în care sunt folosite aceste cuvinte, rezultă neîndoielnic că nu este vorba de activități de distribuție, constituie infracțiune și se pedepsește potrivit art. 244 alin. (2) NCP, cu modif. și compl. ult.”.

L. nr. 88/2021 priv. Fondul de compensare a investitorilor (M. Of. nr. 420 din 21 aprilie 2021): „**Art. 26.** (3) Odată cu transmiterea raportărilor, entitățile participante la Fond anexează o declarație pe propria răspundere, sub semnătura reprezentantului legal al acestora, sub sancțiunile prevăz. de NCP (...) pentru infracțiunile de înșelăciune și/sau de fals în declarații, prin care se atestă că datele și/sau informațiile transmise sunt reale, corecte și complete”.

Art. 245. Înșelăciunea privind asigurările. (1) Distrugerea, degradarea, aducerea în stare de neîntreținere, ascunderea sau înstrăinarea unui bun asigurat împotriva distrugerii, degradării, uzurii, pierderii sau furtului, în scopul de a obține, pentru sine sau pentru altul, suma asigurată, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Fapta persoanei care, în scopul prevăzut în alin. (1), simulează, își cauzează sau agravează leziuni sau vătămări corporale produse de un risc asigurat se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(3) Împăcarea înlătură răspunderea penală.

Art. 246. Deturnarea licitațiilor publice. Fapta de a îndepărta, prin constrângere sau corupere, un participant de la o licitație publică ori înțelegerea între participanți pentru a denatura prețul de adjudecare se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Art. 247. Exploatarea patrimonială a unei persoane vulnerabile. (1) Fapta creditorului care, cu ocazia dării cu împrumut de bani sau bunuri, profitând de starea de vădită vulnerabilitate a debitorului, datorată vârstei, stării de sănătate, infirmității ori relației de dependență în care debitorul se află față de el, îl face să constituie sau să transmită, pentru sine sau pentru altul, un drept real ori de creanță de valoare vădit disproporționată față de această prestație se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Punerea unei persoane în stare de vădită vulnerabilitate prin provocarea unei intoxicații cu alcool sau cu substanțe psihoactive în scopul de a o determina să consimtă la constituirea sau transmiterea unui drept real ori de creanță sau să renunțe la un drept, dacă s-a produs o pagubă, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

Art. 248. Sancționarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 239 alin. (1), art. 241 și art. 244-247 se pedepsește.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** art. 222 CP; art. 144 alin. (3) L. nr. 85/2006.

• **LPA. V. art. 241 LPA** (supra, art. 29 NCP).

Capitolul IV

Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice

Art. 249.¹⁾ Frauda informatică. Introducerea, transmiterea, modificarea sau ștergerea de date informatice, restricționarea accesului la aceste date ori împiedicarea în orice mod a funcționării unui sistem informatic, în scopul de a obține un beneficiu material pentru sine sau pentru altul, dacă s-a cauzat o pagubă unei persoane, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** art. 49 L. nr. 161/2003.

Art. 250. Efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos. (1)²⁾ Efectuarea unei operațiuni de retragere de numerar, încărcare sau descărcare a unui instrument de monedă electronică ori de transfer de fonduri, valoare monetară sau monedă virtuală, prin utilizarea, fără consimțământul titularului, a unui instrument de plată fără numerar sau a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează efectuarea uneia dintre operațiunile prevăzute în alin. (1), prin utilizarea neautorizată a oricăror date de identificare sau prin utilizarea de date de identificare fictive.

(3) Transmiterea neautorizată către altă persoană a oricăror date de identificare, în vederea efectuării uneia dintre operațiunile prevăzute în alin. (1), se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** art. 27 L. nr. 365/2002.

¹⁾ Art. 249 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 L. nr. 207/2021.

²⁾ Alin. (1) al art. 250 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 L. nr. 207/2021.

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 15/2013** (M. Of. nr. 760 din 6 decembrie 2013); „2. Folosirea la bancomat a unui card bancar autentic, fără acordul titularului său, în scopul efectuării unor retrageri de numerar, constituie infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prin utilizarea unui instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, prevăz. de art. 27 alin. (1) L. nr. 365/2002 [art. 250 NCP], în concurs ideal cu infracțiunea de acces, fără drept, la un sistem informatic comisă în scopul obținerii de date informatice prin încălcarea măsurilor de securitate, prevăz. de art. 42 alin. (1), (2) și (3) L. nr. 161/2003 [art. 360 NCP]; (...) 3. Folosirea la bancomat a unui card bancar falsificat, pentru retrageri de numerar, constituie infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prin utilizarea unui instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, prevăz. de art. 27 alin. (1) L. nr. 365/2002 [art. 250 NCP], în concurs ideal cu infracțiunea de acces, fără drept, la un sistem informatic comisă în scopul obținerii de date informatice prin încălcarea măsurilor de securitate, prevăzută de art. 42 alin. (1), (2) și (3) L. nr. 161/2003 [art. 360 NCP], și cu infracțiunea de falsificare a instrumentelor de plată electronică, prevăz. de art. 24 alin. (2) [art. 313 NCP] L. nr. 365/2002”.

Art. 250¹. 1) Operațiuni ilegale cu instrumente de plată fără numerar. (1) Deținerea în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar însoțit prin săvârșirea uneia dintre faptele prevăzute la art. 228, art. 229, art. 233-236, art. 238, art. 239, art. 243, art. 244 și art. 295 se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Dobândirea pentru sine sau pentru altul, inclusiv prin primire, însușire, cumpărare sau ca urmare a unei operațiuni precum transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul, distribuirea sau punerea la dispoziție în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar obținut prin săvârșirea uneia dintre faptele prevăzute la art. 228, art. 229, art. 233-236, art. 238, art. 239, art. 243, art. 244 și art. 295 se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Fabricarea, producerea, primirea, deținerea, transmiterea sau punerea la dispoziție a unui dispozitiv, instrument, date informatice, echipamente, inclusiv hardware sau software, ori a oricăror alte mijloace, cu scopul de a servi la însușirea unui instrument de plată fără numerar prin săvârșirea uneia dintre faptele prevăzute la art. 228, art. 229, art. 233-236, art. 238, art. 239, art. 243, art. 244 și art. 295, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(4) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (3) se sancționează și dobândirea pentru sine sau pentru altul, inclusiv prin importul, exportul, vânzarea, transportul sau distribuția unui dispozitiv, instrument, date informatice, echipamente, inclusiv hardware ori software, sau a oricăror alte mijloace cu scopul de a servi la însușirea unui instrument de plată fără numerar prin săvârșirea uneia dintre faptele prevăzute la art. 228, art. 229, art. 233-236, art. 238, art. 239, art. 243, art. 244 și art. 295.

Art. 251. Acceptarea operațiunilor financiare efectuate în mod fraudulos.

(1)² Acceptarea unei operațiuni de retragere de numerar, încărcare sau descărcare a unui instrument de monedă electronică ori de transfer de fonduri, valoare monetară sau monedă virtuală, cunoscând că este efectuată prin folosirea unui instrument de plată fără numerar falsificat sau utilizat fără consimțământul titularului său, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

¹) Art. 250¹ a fost introdus prin art. I pct. 4 L. nr. 207/2021.

²) Alin. (1) al art. 251 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 5 L. nr. 207/2021.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează acceptarea uneia dintre operațiunile prevăzute în alin. (1), cunoscând că este efectuată prin utilizarea neautorizată a oricăror date de identificare sau prin utilizarea de date de identificare fictive.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** art. 28 L. nr. 365/2002.

Art. 252. Sancționarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în prezentul capitol se pedepsește.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** art. 27 alin. (5), 28 alin. (3) L. nr. 365/2002; art. 50 L. nr. 161/2003.

Capitolul V

Distrugerea și tulburarea de posesie

Art. 253. Distrugerea. (1) Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare a unui bun aparținând altuia ori împiedicarea luării măsurilor de conservare sau de salvare a unui astfel de bun, precum și înlăturarea măsurilor luate se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Distrugerea unui înscris sub semnătură privată, care aparține în tot sau în parte altei persoane și servește la dovedirea unui drept de natură patrimonială, dacă prin aceasta s-a produs o pagubă, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2)¹⁾ Distrugerea unui dispozitiv electronic de supraveghere folosit pentru monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare sau execuțional penale se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(3) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) privește bunuri care fac parte din patrimoniul cultural, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

(4) Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare a unui bun, săvârșită prin incendiere, explozie ori prin orice alt asemenea mijloc și dacă este de natură să pună în pericol alte persoane sau bunuri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(5) Dispozițiile prevăzute în alin. (3) și alin. (4) se aplică chiar dacă bunul aparține făptuitorului.

(6) Pentru faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(7) Tentativa faptelor prevăzute în alin. (3) și alin. (4) se pedepsește.

• **VECHIUL CP:** art. 217.

Art. 254. Distrugerea calificată. (1) Dacă faptele prevăzute în art. 253 au avut ca urmare un dezastru, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Dezastrul constă în distrugerea sau degradarea unor bunuri imobile ori a unor lucrări, echipamente, instalații sau componente ale acestora și care a avut ca urmare moartea sau vătămarea corporală a două sau mai multor persoane.

• **VECHIUL CP:** art. 218.

Art. 255. Distrugerea din culpă. (1) Distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntrebuințare, din culpă, a unui bun, chiar dacă acesta aparține făptuitorului, în cazul în care fapta este săvârșită prin incendiere, explozie sau prin orice alt asemenea mijloc și

¹⁾ Alin. (2)¹⁾ al art. 253 a fost introdus prin art. 42 pct. 1 L. nr. 146/2021.

dacă este de natură să pună în pericol alte persoane sau bunuri, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dacă faptele au avut ca urmare un dezastru, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 12 ani.

• **VECHIUL CP: art. 219.**

Art. 256. Tulburarea de posesie. (1) Ocuparea, în întregime sau în parte, fără drept, prin violență sau amenințare ori prin desființarea sau strămutarea semnelor de hotar, a unui imobil aflat în posesia altuia se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **VECHIUL CP: art. 220.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, rep. (M. Of. nr. 720 din 24 septembrie 2015; cu modif. ult.): „Art. 47. (4) Modificarea materializărilor limitelor de proprietate, înființarea sau mutarea semnelor de hotar și a reperelor de marcare a limitelor de zonă a căii ferate, drumurilor, canalelor, aeroporturilor, porturilor, căilor navigabile, delimitărilor de hotare cadastrale, silvice, geologice și miniere, fără drept, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă”.**

Capitolul VI¹⁾

Infracțiuni care au produs consecințe deosebit de grave

Art. 256¹. Faptele care au produs consecințe deosebit de grave. Dacă faptele prevăzute în art. 228, 229, 233, 234, 235, 239, 242, 244, 245, 247, art. 249-251 au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege se majorează cu jumătate.

¹⁾ Cap. VI a fost introdus prin art. I pct. 11 din O.U.G. nr. 18/2016.

Titlul III
Infrapecțiuni privind autoritatea și frontiera de stat
Capitolul I
Infrapecțiuni contra autorității

Art. 257. Ultrajul. (1) Amenințarea săvârșită nemijlocit sau prin mijloace de comunicare directă, lovirea sau alte violențe, vătămarea corporală, lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte ori omorul săvârșite împotriva unui funcționar public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu o treime.

(2) Săvârșirea unei infracțiuni împotriva unui funcționar public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat ori asupra bunurilor acestuia, în scop de intimidare sau de răzbunare, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu o treime.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează faptele comise în condițiile alin. (2), dacă privesc un membru de familie al funcționarului public.

(4)¹⁾ Faptele prevăzute la alin. (1)-(3), comise asupra unui polițist sau militar, precum și asupra personalului silvic investit cu exercițiul autorității publice, aflați în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții, se sancționează cu pedeapsa privativă de libertate prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite se majorează cu jumătate.

• **VECHIUL CP: art. 239-239¹.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 19/2020** (M. Of. nr. 874 din 24 septembrie 2020): „(...) în interpr. art. 257 alin. (4) NCP, noțiunea de «polițist» are în vedere și persoana care exercită funcția de polițist local în temeiul L. poliției locale nr. 155/2010”.

Art. 258. Uzurparea de calități oficiale. (1) Folosirea fără drept a unei calități oficiale care implică exercițiul autorității de stat, însoțită sau urmată de îndeplinirea vreunui act legat de acea calitate, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează fapta funcționarului public care continuă să exercite o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, după ce a pierdut acest drept conform legii.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) sau alin. (2) au fost săvârșite de o persoană care poartă, fără drept, uniforme sau semne distinctive ale unei autorități publice, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

• **VECHIUL CP: art. 240.**

Art. 259. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri. (1) Sustragerea ori distrugerea unui înscris care se află în păstrarea ori în deținerea unei persoane dintre cele prevăzute în art. 176 sau art. 175 alin. (2) se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Dacă fapta este săvârșită de un funcționar public în exercitarea atribuțiilor de serviciu, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(3) Tentativa se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 242.**

¹⁾ Alin. (4) al art. 257 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 8 L. nr. 248/2023.

Art. 260. Ruperea de sigilii. (1) Înlăturarea ori distrugerea unui sigiliu legal aplicat se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dacă fapta a fost săvârșită de custode, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 2 ani sau amendă.

• **VECHIUL CP: art. 243.**

Art. 261. Sustragerea de sub sechestru. (1) Sustragerea unui bun care este legal sechestrat se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dacă fapta a fost săvârșită de custode, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 2 ani sau amendă.

• **VECHIUL CP: art. 244.**

Capitolul II

Infracțiuni privind frontiera de stat

Art. 262. Trecerea frauduloasă a frontierei de stat. (1) Intrarea sau ieșirea din țară prin trecerea ilegală a frontierei de stat a României se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârșită:

a) în scopul sustragerii de la tragerea la răspundere penală sau de la executarea unei pedepse ori a unei măsuri educative, privative de libertate;

b) de către un străin declarat indezirabil ori căruia i-a fost interzis în orice mod dreptul de intrare sau de ședere în țară, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Tentativa se pedepsește.

(4) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de o victimă a traficului de persoane sau de minori, nu se pedepsește.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 70 O.U.G. nr. 105/2001; art. 139 O.U.G. nr. 194/2002.**

Art. 263. Traficul de migranți. (1) Racolarea, îndrumarea, călăuzirea, transportarea, transferarea sau adăpostirea unei persoane, în scopul trecerii frauduloase a frontierei de stat a României, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Când fapta a fost săvârșită:

a) în scopul de a obține, direct sau indirect, un folos patrimonial;

b) prin mijloace care pun în pericol viața, integritatea sau sănătatea migrantului;

c) prin supunerea migrantului la tratamente inumane sau degradante,

pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Tentativa se pedepsește.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 71 O.U.G. nr. 105/2001.**

Art. 264. Facilitarea șederii ilegale în România. (1) Fapta persoanei care facilitează, prin orice mijloace, rămânerea ilegală pe teritoriul României a unei persoane, victimă a unei infracțiuni de trafic de persoane, de minori sau de migranți, care nu are cetățenia română și nici domiciliul în România, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. Dacă mijlocul folosit constituie prin el însuși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(2) Când fapta a fost săvârșită:

a) în scopul de a obține, direct sau indirect, un folos patrimonial;

b) de către un funcționar public aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Când faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) sunt săvârșite cu privire la un alt străin aflat ilegal pe teritoriul României, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 141 O.U.G. nr. 194/2002.*

Art. 265. Sustragerea de la măsurile de îndepărtare de pe teritoriul României.

Sustragerea de la executarea obligațiilor instituite de autoritățile competente, de către străinul față de care s-a dispus măsura îndepărtării de pe teritoriul României ori a fost dispusă interzicerea dreptului de ședere, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 138 O.U.G. nr. 194/2002.*

Titlul IV

Infrațiuni contra înfăptuirii justiției

Art. 266. Nedenunțarea. (1)¹⁾ Fapta persoanei care, luând cunoștință de comiterea unei fapte prevăzute de legea penală contra vieții sau care a avut ca urmare moartea unei persoane, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la un an la 3 ani.

(1)²⁾ Fapta persoanei care, luând cunoștință de comiterea unei fapte prevăzute de legea penală, de trafic și exploatare a persoanelor vulnerabile ori contra libertății și integrității sexuale, săvârșite față de un minor, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani.

(2) Nedenunțarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.

(3) Nu se pedepsește persoana care, înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unei persoane pentru săvârșirea faptei nedenunțate, încunoștințează autoritățile competente despre aceasta sau care, chiar după punerea în mișcare a acțiunii penale, a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului sau a participanților.

• **VECHIUL CP: art. 262.**

Art. 267. Omissionarea sesizării. (1) Funcționarul public care, luând cunoștință de săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile, omite sesizarea de îndată a organelor de urmărire penală se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Când fapta este săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la un an sau amendă.

• **VECHIUL CP: art. 263.**

Art. 268. Inducerea în eroare a organelor judiciare. (1) Sesizarea penală, făcută prin denunț sau plângere, cu privire la existența unei fapte prevăzute de legea penală ori în legătură cu săvârșirea unei asemenea fapte de către o anumită persoană, cunoscând că aceasta este nereală, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Producerea sau ticluirea de probe nereale, în scopul de a dovedi existența unei fapte prevăzute de legea penală ori săvârșirea acesteia de către o anumită persoană, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Nu se pedepsește persoana care a săvârșit inducerea în eroare a organelor judiciare, dacă declară, înainte de reținerea, arestarea sau de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva celui față de care s-a făcut denunțul sau plângerea ori s-au produs probele, că denunțul, plângerea sau probele sunt nereale.

• **VECHIUL CP: art. 259.**

Art. 269. Favorizarea făptuitorului. (1) Ajutorul dat făptuitorului în scopul împiedicării sau îngreunării cercetărilor într-o cauză penală, tragerii la răspundere penală, executării unei pedepse sau măsuri privative de libertate se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Pedeapsa aplicată favorizatorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită de autor.

(3) Favorizarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 264.**

¹⁾ Alin. (1) al art. 266 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 3 L. nr. 186/2021.

²⁾ Alin. (1)¹⁾ al art. 266 a fost introdus prin art. unic pct. 4 L. nr. 186/2021.

Art. 270. Tăinuirea. (1) Primirea, dobândirea, transformarea ori înlesnirea valorificării unui bun, de către o persoană care fie a cunoscut, fie a prevăzut din împrejurările concrete că acesta provine din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, chiar fără a cunoaște natura acesteia, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Pedepsa aplicată tăinuitorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită de autor.

(3) Tăinuirea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 221.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (SU) nr. 2/2008 (supra, art. 48).**

Art. 271. Obstrucționarea justiției. (1) Persoana care, fiind avertizată asupra consecințelor faptei sale:

a) împiedică, fără drept, organul de urmărire sau instanța să efectueze, în condițiile legii, un act procedural;

b) refuză să pună la dispoziția organului de urmărire penală, instanței sau judecătorului sindic, în tot sau în parte, datele, informațiile, înscrisurile sau bunurile deținute, care i-au fost solicitate în mod explicit, în condițiile legii, în vederea soluționării unei cauze, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul persoanei urmărite sau judecate pentru infracțiunea care formează obiectul procesului penal.

Art. 272. Influențarea declarațiilor. (1) Încercarea de a determina sau determinarea unei persoane, indiferent de calitatea acesteia, prin corupere, prin constrângere ori prin altă faptă cu efect vădit intimidant, săvârșită asupra sa ori asupra unui membru de familie al acesteia, să nu sesizeze organele de urmărire penală, să nu dea declarații, să își retragă declarațiile, să dea declarații mincinoase ori să nu prezinte probe, într-o cauză penală, civilă sau în orice altă procedură judiciară, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani. Dacă actul de intimidare sau corupere constituie prin el însuși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(2) Nu constituie infracțiune înțelegerea patrimonială dintre infractor și persoana vătămată, intervenită în cazul infracțiunilor pentru care acțiunea penală se pune în mișcare la plângere prealabilă sau pentru care intervine împăcarea.

• **VECHIUL CP: art. 261, 261¹.**

Art. 273. Mărturia mincinoasă. (1) Fapta martorului care, într-o cauză penală, civilă sau în orice altă procedură în care se ascultă martori, face afirmații mincinoase ori nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care este întrebat se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Mărturia mincinoasă săvârșită:

a) de un martor cu identitate protejată ori aflat în Programul de protecție a martorilor;

b) de un investigator sub acoperire;

c) de o persoană care întocmește un raport de expertiză ori de un interpret;

d) în legătură cu o faptă pentru care legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață ori închisoarea de 10 ani sau mai mare,

se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Autorul nu se pedepsește dacă își retrage mărturia, în cauzele penale înainte de reținere, arestare sau de punerea în mișcare a acțiunii penale ori în alte cauze înainte de a se fi pronunțat o hotărâre sau de a se fi dat o altă soluție, ca urmare a mărturiei mincinoase.

• **VECHIUL CP: art. 260.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 1/2019** (M. Of. nr. 187 din 8 martie 2019): „Fapta unei persoane audiate ca martor de a face afirmații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată întrunește numai elementele de tipicitate ale infracțiunii de mărturie mincinoasă, prevăz. de art. 273 alin. (1) NCP”.

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 10/2019** (M. Of. nr. 416 din 28 mai 2019): „(...) participantul la comiterea unei infracțiuni care a fost judecat separat de ceilalți participanți și audiat ulterior ca martor, în cauza disjunctă, nu poate avea calitatea de subiect activ al infracțiunii de mărturie mincinoasă prevăz. de art. 273 NCP”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 1/2020 (M. Of. nr. 173 din 3 martie 2020): „Martorul denunțator care beneficiază de cauza de nepedepsire prevăz. la art. 290 alin. (3) NCP poate fi subiect activ al infracțiunii de mărturie mincinoasă, prevăz. de art. 273 alin. (1) NCP”.

Art. 274. Răzbunarea pentru ajutorul dat justiției. Săvârșirea unei infracțiuni împotriva unei persoane ori a unui membru de familie al acesteia, pe motiv că a sesizat organele de urmărire penală, a dat declarații ori a prezentat probe într-o cauză penală, civilă sau în orice altă procedură dintre cele prevăzute în art. 273, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu o treime.

Art. 275. Sustragerea sau distrugerea de probe ori de înscrisuri. (1) Sustragerea, distrugerea, reținerea, ascunderea ori alterarea de mijloace materiale de probă sau de înscrisuri, în scopul de a împiedica aflarea adevărului într-o procedură judiciară, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează împiedicarea, în orice alt mod, ca un înscris necesar soluționării unei cauze, emis de către un organ judiciar sau adresat acestuia, să ajungă la destinatar.

• **VECHIUL CP: art. 272.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 3/2021** (M. Of. nr. 396 din 15 aprilie 2021): „1. Infracțiunea de sustragere sau distrugere de probe ori de înscrisuri, prevăz. de art. 275 alin. (1) NCP, are ca situație premisă existența unei proceduri judiciare începute. 2. Autorul faptei prevăz. de legea penală ce face obiectul procesului penal în care sunt folosite înscrisurile ori mijloacele materiale de probă poate fi subiect activ al infracțiunii de sustragere sau distrugere de probe ori de înscrisuri în modalitatea prevăz. de art. 275 alin. (1) NCP”.

Art. 276.¹⁾ Abrogat

Art. 277. Compromiterea intereselor justiției. (1) Divulgarea, fără drept, de informații confidențiale privind data, timpul, locul, modul sau mijloacele prin care urmează să se administreze o probă, de către un magistrat sau un alt funcționar public care a luat cunoștință de acestea în virtutea funcției, dacă prin aceasta poate fi îngreunată sau împiedicată urmărirea penală, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Dezvăluirea, fără drept, de mijloace de probă sau de înscrisuri oficiale dintr-o cauză penală, înainte de a se dispune o soluție de netrimitere în judecată ori de soluționare definitivă a cauzei, de către un funcționar public care a luat cunoștință de acestea în virtutea funcției, se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

(3) Dezvăluirea, fără drept, de informații dintr-o cauză penală, de către un martor, expert sau interpret, atunci când această interdicție este impusă de legea de procedură penală, se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

¹⁾ Art. 276 a fost abrogat prin art. unic din L. nr. 159/2014.

(4) Nu constituie infracțiune fapta prin care sunt divulgate ori dezvăluite acte sau activități vădit ilegale comise de autorități într-o cauză penală.

Art. 278. Încălcarea solemnității ședinței. Întrebuintarea de cuvinte ori gesturi jignitoare sau obscene, de natură să perturbe activitatea instanței, de către o persoană care participă sau asistă la o procedură care se desfășoară în fața instanței, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

• **VECHIUL CP: art. 272¹ alin. (1).**

Art. 279. Ultrajul judiciar. (1)¹ Amenințarea, lovirea sau alte violențe, vătămarea corporală, lovirile sau vătămrile cauzatoare de moarte ori omorul, săvârșite împotriva unui judecător sau procuror aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu, se sancționează cu pedeapsa privativă de libertate prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.

(2) Săvârșirea unei infracțiuni împotriva unui judecător sau procuror ori împotriva bunurilor acestuia, în scop de intimidare sau de răzbunare, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, se sancționează cu pedeapsa privativă de libertate prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează faptele comise în condițiile alin. (2), dacă privesc un membru de familie al judecătorului sau al procurorului.

(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător și faptelor comise împotriva unui avocat în legătură cu exercitarea profesiei.

• **VECHIUL CP: art. 239-239¹.**

Art. 280. Cercetarea abuzivă. (1) Întrebuintarea de promisiuni, amenințări sau violențe împotriva unei persoane urmărite sau judecate într-o cauză penală, de către un organ de cercetare penală, un procuror sau un judecător, pentru a o determina să dea ori să nu dea declarații, să dea declarații mincinoase ori să își retragă declarațiile, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează producerea, falsificarea ori ticluirea de probe nereale de către un organ de cercetare penală, un procuror sau un judecător.

• **VECHIUL CP: art. 266 alin. (2)-(3).**

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. V. art. 22 alin. (2) (supra, art. 53 NCP).**

Art. 281. Supunerea la rele tratamente. (1) Supunerea unei persoane la executarea unei pedepse, măsuri de siguranță sau educative în alt mod decât cel prevăzut de dispozițiile legale se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Supunerea la tratamente degradante ori inumane a unei persoane aflate în stare de reținere, deținere ori în executarea unei măsuri de siguranță sau educative, privative de libertate, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

• **VECHIUL CP: art. 266 alin. (1), 267.**

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. V. art. 22 alin. (2) (supra, art. 53 NCP).**

¹ Alin. (1) și (2) ale art. 279 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. unic pct. 9 L. nr. 248/2023.

Art. 282. Tortura. (1) Fapta funcționarului public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat sau a altei persoane care acționează la instigarea sau cu consimțământul expres ori tacit al acestuia de a provoca unei persoane puternice suferințe fizice ori psihice:

a) în scopul obținerii de la această persoană sau de la o terță persoană *[de]* informații sau declarații;

b) în scopul pedepșirii ei pentru un act pe care aceasta sau o terță persoană l-a comis ori este bănuită că l-a comis;

c) în scopul de a o intimida sau de a face presiuni asupra ei ori de a intimida sau a face presiuni asupra unei terțe persoane;

d) pe un motiv bazat pe orice formă de discriminare, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) a avut ca urmare o vătămare corporală, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Tortura ce a avut ca urmare moartea victimei se pedepsește cu închisoarea de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Tentativa la infracțiunea prevăzută în alin. (1) se pedepsește.

(5) Nicio împrejurare excepțională, oricare ar fi ea, fie că este vorba de stare de război sau de amenințări cu războiul, de instabilitate politică internă sau de orice altă stare de excepție, nu poate fi invocată pentru a justifica tortura. De asemenea, nu poate fi invocat ordinul superiorului ori al unei autorități publice.

(6) Nu constituie tortură durerea sau suferințele ce rezultă exclusiv din sancțiuni legale și care sunt inerente acestor sancțiuni sau sunt ocazionate de ele.

• VECHIUL CP: art. 267¹.

• CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. V. art. 22 alin. (2) (*supra*, art. 53 NCP).

Art. 283. Represiunea nedreaptă. (1) Fapta de a pune în mișcare acțiunea penală, de a lua o măsură preventivă neprivativă de libertate ori de a trimite în judecată o persoană, știind că este nevinovată, se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 3 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Reținerea sau arestarea ori condamnarea unei persoane, știind că este nevinovată, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

• VECHIUL CP: art. 266 alin. (1), 268.

• CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. V. art. 23 alin. (1)-(2) (*supra*, art. 205 NCP).

Art. 284. Asistența și reprezentarea neloială. (1) Fapta avocatului sau a reprezentantului unei persoane care, în înțelegere frauduloasă cu o persoană cu interese contrare în aceeași cauză, în cadrul unei proceduri judiciare sau notariale, vatămă interesele clientului sau ale persoanei reprezentate se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează înțelegerea frauduloasă dintre avocat sau reprezentantul unei persoane și un terț interesat de soluția ce se va pronunța în cauză, în scopul vătămării intereselor clientului sau ale persoanei reprezentate.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Art. 285. Evadarea. (1) Evadarea din starea legală de reținere sau de deținere se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Când evadarea este săvârșită prin folosire de violențe sau arme, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Se consideră evadare:

a) neaprezentarea nejustificată a persoanei condamnate la locul de deținere, la expirarea perioadei în care s-a aflat legal în stare de libertate;

b) părăsirea, fără autorizare, de către persoana condamnată, a locului de muncă, aflat în exteriorul locului de deținere;

c)¹⁾ încălcarea de către persoana aflată în arest la domiciliu a obligației de a nu părăsi imobilul ori nerespectarea de către aceasta a itinerarului sau condițiilor de deplasare, stabilite potrivit legii.

(4)²⁾ În situațiile prevăzute la alin. (3) lit. a) și b), pedeapsa aplicată pentru infracțiunea de evadare se adaugă la restul rămas neexecutat din pedeapsă la data evadării.

(4)³⁾ În situația prevăzută la alin. (3) lit. c), se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 269.**

Art. 286. Înlesnirea evadării. (1) Înlesnirea prin orice mijloace a evadării se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Înlesnirea evadării:

a) săvârșită prin folosire de violențe, arme, substanțe narcotice sau paralizante;

b) a două sau mai multor persoane în aceeași împrejurare;

c) unei persoane reținute sau arestate pentru o infracțiune sancționată de lege cu pedeapsa detențiunii pe viață ori cu pedeapsa închisorii de 10 ani sau mai mare ori condamnate la o astfel de pedeapsă,

se sancționează cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) sunt săvârșite de o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel reținut sau deținut, limitele speciale ale pedepsei se majorază cu o treime.

(4) Înlesnirea evadării, săvârșită din culpă, de către o persoană care avea îndatorirea de a-l păzi pe cel care a evadat, se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 2 ani.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1)-(3) se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 270.**

Art. 287. Nerespectarea hotărârilor judecătorești. (1) Nerespectarea unei hotărâri judecătorești săvârșită prin:

a) împotrivirea la executare, prin opunerea de rezistență față de organul de executare;

b) refuzul organului de executare de a pune în aplicare o hotărâre judecătorească, prin care este obligat să îndeplinească un anumit act;

c) refuzul de a sprijini organul de executare în punerea în aplicare a hotărârii, de către persoanele care au această obligație conform legii;

d) neexecutarea hotărârii judecătorești prin care s-a dispus reintegrarea în muncă a unui salariat;

e) neexecutarea hotărârii judecătorești privind plata salariilor în termen de 15 zile de la data cererii de executare adresate angajatorului de către partea interesată;

¹⁾ Lit. c) a alin. (3) al art. 285 a fost introdusă prin art. 42 pct. 2 L. nr. 146/2021.

²⁾ Alin. (4) al art. 285 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 42 pct. 3 L. nr. 146/2021.

³⁾ Alin. (4¹) al art. 285 a fost introdus prin art. 42 pct. 4 L. nr. 146/2021.

f) nerespectarea hotărârilor judecătorești privind stabilirea, plata, actualizarea și recalcularea pensilor;

g) împiedicarea unei persoane de a folosi, în tot sau în parte, un imobil deținut în baza unei hotărâri judecătorești, de către cel căruia îi este opozabilă hotărârea;

h)¹⁾ nerespectarea unei măsuri de protecție dispuse în executarea unui ordin european de protecție,

se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) În cazul faptelor prevăzute în lit. d)-g), acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(3)²⁾ În cazul faptei prevăzute la alin. (1) lit. h), împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

• **VECHIUL CP: art. 271 alin. (1)-(3).**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 151/2016: „Art. 1. Definiții. În sensul prezentei L., termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații: a) ordin european de protecție – o decizie adoptată de o autoritate judiciară sau echivalentă, a unui stat membru, în legătură cu o măsură de protecție, pe baza căreia o autoritate judiciară sau echivalentă a altui stat membru dispune măsura sau măsurile corespunzătoare, în temeiul propriei legislații naționale, în vederea continuării asigurării protecției persoanei protejate”.**

• **BIBLIOGRAFIE. V. L. nr. 151/2016 în Codul de procedură penală și legislație conexă. Ediție Premium** (îngrijită de prof. univ. dr. D. Lupașcu), Ed. Universul Juridic, 2022.

Art. 288. Neexecutarea sancțiunilor penale. (1) Sustragerea de la executare ori neexecutarea conform legii a unei pedepse complementare ori accesorii sau a măsurii de siguranță prevăzută în art. 108 lit. b) și lit. c), de către persoana fizică față de care s-au dispus aceste sancțiuni, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

(2) Sustragerea de la executarea unei măsuri educative privative de libertate prin părăsirea fără drept a centrului educativ sau a centrului de detenție ori prin neprezentarea după expirarea perioadei în care s-a aflat legal în stare de libertate se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(3) Neexecutarea, de către mandatar sau administrator, a pedepselor complementare aplicate unei persoane juridice dintre cele prevăzute în art. 141 se pedepsește cu amendă.

• **VECHIUL CP: art. 271 alin. (4)-(5).**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 2/2019 (M. Of. nr. 242 din 28 martie 2019): „Fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăz. în art. 112 lit. d) CP 1969 [interzicerea de a se afla în anumite localități] nu realizează condițiile de tipicitate ale infracțiunii prevăz. de art. 288 alin. (1) NCP [sub forma sustragerii de la executarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării dreptului de a se afla în anumite localități stabilite de instanță, pedeapsă prevăz. de art. 66 alin. (1) lit. l) NCP]”.**

¹⁾ Lit. h) a alin. (1) al art. 287 a fost introdusă prin art. 25 pct. 1 din L. nr. 151/2016.

²⁾ Alin. (3) al art. 287 a fost introdus prin art. 25 pct. 2 din L. nr. 151/2016.

Titlul V
Infrapecțiuni de corupție și de serviciu
Capitolul I
Infrapecțiuni de corupție

Art. 289. Luarea de mită. (1) Fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), constituie infracțiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

(3) Bani, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

• **VECHIUL CP: art. 254, 256.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 2/2017** (M. Of. nr. 135 din 22 februarie 2017): „Disp. art. 7 alin. (1) L. nr. 78/2000 pt. prev., descop. și sancț. faptelor de corupție (forma în vigoare anterior anului 2014) se aplică doar în ipoteza în care infracțiunea de luare de mită a fost săvârșită de făptuitor în legătură cu atribuțiile de serviciu ale acestuia privind constatarea sau sancționarea contravențiilor”.

V. și Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 9/2023 (supra, art. 135).

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. L. nr. 234/2022** (supra, art. 9 NCP).

Art. 290. Darea de mită. (1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1) nu constituie infracțiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mita.

(3) Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.

(4) Bani, valorile sau orice alte bunuri date se restituie persoanei care le-a dat, dacă acestea au fost date în cazul prevăzut în alin. (2) sau date după denunțul prevăzut în alin. (3).

(5) Bani, valorile sau orice alte bunuri oferite sau date sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

• **VECHIUL CP: art. 255.**

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 1/2020** (supra, art. 273).

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. L. nr. 234/2022** (supra, art. 9 NCP).

Art. 291. Traficul de influență. (1) Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Bani, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

• **VECHIUL CP: art. 257.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. L. nr. 234/2022 (supra, art. 9 NCP).**

Art. 292. Cumpărarea de influență. (1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.

(3) Bani, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat, dacă au fost date după denunțul prevăzut în alin. (2).

(4) Bani, valorile sau orice alte bunuri date sau oferite sunt supuse confiscării, iar dacă acestea nu se mai găsesc se dispune confiscarea prin echivalent.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 6¹ L. nr. 78/2000.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. L. nr. 234/2022 (supra, art. 9 NCP).**

Art. 293. Fapte săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia. Dispozițiile art. 289 și 290 se aplică în mod corespunzător și persoanelor care, pe baza unui acord de arbitraj, sunt chemate să pronunțe o hotărâre cu privire la un litigiu ce le este dat spre soluționare de către părțile la acest acord, indiferent dacă procedura arbitrală se desfășoară în baza legii române ori în baza unei alte legi.

• **LPA. Art. 243. Disp. art. 293 NCP se aplică indiferent dacă membrii instanțelor de arbitraj sunt români sau străini.**

Art. 294. Fapte săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia. Prevederile prezentului capitol se aplică în privința următoarelor persoane, dacă, prin tratatele internaționale la care România este parte, nu se dispune altfel:

a) funcționarilor sau persoanelor care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori altor persoane care exercită atribuții similare în cadrul unei organizații publice internaționale la care România este parte;

b) membrilor adunărilor parlamentare ale organizațiilor internaționale la care România este parte;

c) funcționarilor sau persoanelor care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori altor persoane care exercită atribuții similare, în cadrul Uniunii Europene;

d) persoanelor care exercită funcții juridice în cadrul instanțelor internaționale a căror competență este acceptată de România, precum și funcționarilor de la grefele acestor instanțe;

e) funcționarilor unui stat străin;

f) membrilor adunărilor parlamentare sau administrative ale unui stat străin;

g) juraților din cadrul unor instanțe străine.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 8¹ L. nr. 78/2000.**

• **N.N. Art. 306, 307, 309 se aplică în mod corespunzător și în cazul în care infracțiunile sunt săvârșite de persoanele prevăz. la art. 294 NCP, dacă, prin tratatele internaționale la care România este parte, nu se dispune altfel [art. II L. nr. 283/2020 priv. modif. L. nr. 78/2000 pt. prevenirea,**

descoperirea și sancționarea faptelor de corupție și pt. dispunerea altor măsuri de transpunere a Dir. (UE) 2017/1.371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iul. 2017 priv. combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal – M. Of. nr. 1199 din 9 decembrie 2020].

• **DISPOZIȚII CONEXE.** V. L. nr. 234/2022 (supra, art. 9 NCP).

Capitolul II Infrațiuni de serviciu

Art. 295. Delapidarea. (1) Însușirea, folosirea sau traficarea de către un funcționar public, în interesul său ori pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri pe care le gestionează sau le administrează se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Tentativa se pedepsește.

• **VECHIUL CP:** art. 215¹, 222.

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 1/2015** (infra, art. 308).

• **DISPOZIȚII CONEXE.** V. L. nr. 234/2022 (supra, art. 9 NCP).

Art. 296. Purtarea abuzivă. (1) Întrebuințarea de expresii jignitoare față de o persoană de către cel aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu se pedepsește cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă.

(2) Amenințarea ori lovirea sau alte violențe săvârșite în condițiile alin. (1) se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracțiune, ale cărei limite speciale se majorează cu o treime.

• **VECHIUL CP:** art. 250.

Art. 297. Abuzul în serviciu. (1)¹⁾ Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act prevăzut de o lege, o ordonanță a Guvernului, o ordonanță de urgență a Guvernului sau de un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege ori îl îndeplinește cu încălcarea unei dispoziții cuprinse într-un astfel de act normativ, cauzând astfel o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, îngrădește exercitarea unui drept al unei persoane ori creează pentru aceasta o situație de inferioritate pe temei de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, apartenență politică, avere, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA.

• **VECHIUL CP:** art. 246-248.

V. și:

– D.C.C. nr. 405/2016 (M. Of. nr. 517 din 8 iulie 2016);

– D.C.C. nr. 392/2017 (M. Of. nr. 504 din 30 iunie 2017).

L. nr. 200/2023: „Art. V. (1) În situațiile în care L. nr. 15/1968 – [vechiul] CP (...) este aplicabilă ca lege penală mai favorabilă, prin sintagma «îndeplinește în mod defectuos» din cuprinsul art. 246 și 248 se înțelege «îndeplinește un act prin încălcarea unei legi, a unei O.G., a unei O.U.G. sau a unui alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege»”.

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 26/2021** (M. Of. nr. 142 din 11 februarie 2022): „În interpr. și aplic. unitară a art. 13 alin. (1) lit. a) O.U.G. nr. 43/2002 priv. DNA, infracțiunea de abuz în serviciu prevăz. în art. 13² L. nr. 78/2000 pt. prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție

¹⁾ Alin. (1) al art. 297 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 L. nr. 200/2023.

rap. art. 297 NCP, care a cauzat o pagubă materială mai mică sau egală cu echivalentul în lei a 200.000 euro, comisă de o persoană a cărei calitate nu determină incidența art. 13 alin. (1) lit. b) O.U.G. nr. 43/2002, este de competența parchetului nespecializat, iar nu a DNA. Disp. art. 13 alin. (1) lit. a) tz. II O.U.G. nr. 43/2002, ref. valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție, nu sunt incidente în cazul infracțiunii de abuz în serviciu prevăz. în art. 13² L. nr. 78/2000 rap. art. 297 NCP”.

- **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 9/2023** (supra, art. 135).
- **DISPOZIȚII CONEXE. V. L. nr. 234/2022** (supra, art. 9 NCP).
- **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 4. Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni.** (2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială. **Art. 16. Egalitatea în drepturi.** (1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege.

Art. 298.¹⁾ Neglijența în serviciu. Fapta funcționarului public care, din culpă, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act prevăzut de o lege, o ordonanță a Guvernului, o ordonanță de urgență a Guvernului sau de un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege ori îl îndeplinește cu încălcarea unei dispoziții cuprinse într-un astfel de act normativ și prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

- **VECHIUL CP: art. 249 alin. (1).**

V. și D.C.C. nr. 518/2017 (M. Of. nr. 765 din 26 septembrie 2017).

L. nr. 200/2023: „Art. V. (2) În situațiile în care L. nr. 15/1968 [vechiul CP] (...) este aplicabilă ca lege penală mai favorabilă, prin sintagma «îndeplinirea ei defectuoasă» din cuprinsul art. 249 se înțelege «îndeplinirea unui act prin încălcarea unei legi, a unei O.G., a unei O.U.G. sau a unui alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege»».

- **DISPOZIȚII CONEXE. V. L. nr. 234/2022** (supra, art. 9 NCP).

Art. 299. Folosirea abuzivă a funcției în scop sexual. (1) Fapta funcționarului public care, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini, a urgenta ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, pretinde ori obține favoruri de natură sexuală de la o persoană interesată direct sau indirect de efectele aceluia act de serviciu se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică sau de a exercita profesia ori activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

(2) Pretinderea sau obținerea de favoruri de natură sexuală de către un funcționar public care se prevalează sau profită de o situație de autoritate ori de superioritate asupra victimei, ce decurge din funcția deținută, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică sau de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

- **VECHIUL CP: art. 203¹.**

Art. 300. Uzurparea funcției. Fapta funcționarului public care, în timpul serviciului, îndeplinește un act ce nu intră în atribuțiile sale, dacă prin aceasta s-a produs una dintre urmările prevăzute în art. 297, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

- **VECHIUL CP: art. 240.**

¹⁾ Art. 298 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 L. nr. 200/2023.

Art. 301.¹⁾ Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane. (1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică pe o perioadă de 3 ani.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazurile în care actul sau decizia se referă la următoarele situații:

- a) emiterea, aprobarea sau adoptarea actelor normative;
- b) exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.

• **VECHIUL CP: art. 253¹.**

Art. 302. Violarea secretului corespondenței. (1) Deschiderea, sustragerea, distrugerea sau reținerea, fără drept, a unei corespondențe adresate altuia, precum și divulgarea fără drept a conținutului unei asemenea corespondențe, chiar atunci când aceasta a fost trimisă deschisă ori a fost deschisă din greșeală, se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Interceptarea, fără drept, a unei convorbiri sau a unei comunicări efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicații se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au fost săvârșite de un funcționar public care are obligația legală de a respecta secretul profesional și confidențialitatea informațiilor la care are acces, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea unor drepturi.

(4) Divulgarea, difuzarea, prezentarea sau transmiterea, către o altă persoană sau către public, fără drept, a conținutului unei convorbiri sau comunicări interceptate, chiar în cazul în care făptuitorul a luat cunoștință de aceasta din greșeală sau din întâmplare, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(5) Nu constituie infracțiune fapta săvârșită:

a) dacă făptuitorul surprinde săvârșirea unei infracțiuni sau contribuie la dovedirea săvârșirii unei infracțiuni;

b) dacă surprinde fapte de interes public, care au semnificație pentru viața comunității și a căror divulgare prezintă avantaje publice mai mari decât prejudiciul produs persoanei vătămate.

(6) Deținerea sau confecționarea, fără drept, de mijloace specifice de interceptare ori de înregistrare a comunicațiilor se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(7) Pentru faptele prevăzute la alin. (1), acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **VECHIUL CP: art. 195.**

• **LPA. Art. 244.** Art. 302 NCP se aplică indiferent dacă faptele au fost săvârșite în cadrul unor relații de serviciu sau în afara acestora.

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 28. Secretul corespondenței.** Secretul scrisorilor, al telegramelor, al altor trimiteri poștale, al convorbirilor telefonice și al celorlalte mijloace legale de comunicare este inviolabil.

¹⁾ Art. 301 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 1 L. nr. 193/2017.

Art. 303. Divulgarea informațiilor secrete de stat. (1) Divulgarea, fără drept, a unor informații secrete de stat, de către cel care le cunoaște datorită atribuțiilor de serviciu, dacă prin aceasta sunt afectate interesele unei persoane juridice dintre cele prevăzute în art. 176, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Deținerea, fără drept, în afara îndatoririlor de serviciu, a unui document ce conține informații secrete de stat, dacă poate afecta activitatea uneia dintre persoanele juridice prevăzute în art. 176, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni 2 ani sau cu amendă.

(3) Persoana care deține un document ce conține informații secrete de stat, care poate afecta activitatea uneia dintre persoanele juridice prevăzute în art. 176, nu se pedepsește dacă predă de îndată documentul la organul sau instituția emitentă.

• **VECHIUL CP: art. 169.**

Art. 304. Divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice. (1) Divulgarea, fără drept, a unor informații secrete de serviciu sau care nu sunt destinate publicității, de către cel care le cunoaște datorită atribuțiilor de serviciu, dacă prin aceasta sunt afectate interesele sau activitatea unei persoane, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Divulgarea, fără drept, a unor informații secrete de serviciu sau care nu sunt destinate publicității, de către cel care ia cunoștință de acestea se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

(3) Dacă, urmare a faptei prevăzute în alin. (1) și alin. (2), s-a săvârșit o infracțiune împotriva investigatorului sub acoperire, a martorului protejat sau a persoanei incluse în Programul de protecție a martorilor, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani, iar dacă s-a comis cu intenție o infracțiune contra vieții, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 12 ani.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 298 CP; art. 20 L nr. 682/2002.**

Art. 305. Neglijența în păstrarea informațiilor. (1) Neglijența care are drept urmare distrugerea, alterarea, pierderea sau sustragerea unui document ce conține informații secrete de stat, precum și neglijența care a prilejuit altei persoane aflarea unei asemenea informații se pedepsesc cu închisoarea de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează faptele prevăzute în art. 303 alin. (1) și art. 304, dacă au fost săvârșite din culpă.

• **VECHIUL CP: art. 252.**

Art. 306. Obținerea ilegală de fonduri. (1) Folosirea ori prezentarea de documente sau date false, inexacte ori incomplete, pentru primirea aprobărilor sau garanțiilor necesare acordării finanțărilor obținute sau garantate din fonduri publice, dacă are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Tentativa se pedepsește.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 9 O.U.G. nr. 64/2007.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 4/2016** (M. Of. nr. 418 din 2 iunie 2016): „În interpr. și aplic. unitară a art. 18¹ alin. (1) L. nr. 78/2000 priv. prev., descop. și sancț. faptelor de corupție și art. 215 alin. (1), (2) și (3) CP 1969, respectiv art. 244 alin. (1) și (2) și art. 306 NCP (...): Fapta de a folosi, în cadrul autorității contractante, printr-o acțiune a autorului, documente ori declarații inexacte, ce a avut ca rezultat obținerea, pe nedrept, de fonduri din bugetul UE sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, precum și de fonduri din bugetul național întrunește elementele constitutive ale infracțiunii unice prevăz. de art. 18¹ alin. (1) L. nr. 78/2000, indiferent dacă legea penală mai favorabilă este legea veche sau legea nouă”.

- **N.N. Art. 306 se aplică în mod corespunzător și în cazul în care infracțiunile sunt săvârșite de persoanele prevăz. la art. 294 NCP, dacă, prin tratatele internaționale la care România este parte, nu se dispune altfel [art. II L. nr. 283/2020].**

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. L. nr. 234/2022 (supra, art. 9 NCP).**

Art. 307. Deturnarea de fonduri. (1) Schimbarea destinației fondurilor bănești ori a resurselor materiale alocate unei autorități publice sau instituții publice, fără respectarea prevederilor legale, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației fondurilor provenite din finanțările obținute sau garantate din fonduri publice.

(3) Tentativa se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 302¹ alin. (1).**

- **N.N. Art. 307 se aplică în mod corespunzător și în cazul în care infracțiunile sunt săvârșite de persoanele prevăz. la art. 294 NCP, dacă, prin tratatele internaționale la care România este parte, nu se dispune altfel [art. II L. nr. 283/2020].**

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. L. nr. 234/2022 (supra, art. 9 NCP).**

Art. 308. Infracțiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane.

(1)¹⁾ Dispozițiile art. 289-292, 295, 297-300 și art. 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice.

(2) În acest caz, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime.

• **VECHIUL CP: art. 258 alin. (1).**

- **HP. Dec. ICCJ (DCCD/P) nr. 1/2015 (M. Of. nr. 105 din 10 februarie 2015): „(...) art. 308 NCP reprezintă o variantă atenuată a infracțiunii de delapidare prevăz. de art. 295 NCP. La calcularea termenului de prescripție a răspunderii penale se ține seama de pedeapsa prevăz. de art. 295 NCP rap. art. 308 alin. (2) NCP”.**

Dec. ICCJ (DCCD) nr. 13/2020 (M. Of. nr. 721 din 11 august 2020): „Întreprinzătorul titular al unei întreprinderi individuale nu are, în sensul art. 308 alin. (1) NCP, calitatea de persoană care exercită permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăz. la art. 175 alin. (2) NCP, în raporturile cu întreprinderea individuală. În cazul în care întreprinzătorul titular al unei întreprinderi individuale exercită un serviciu de interes public care este supus controlului ori supravegherii autorităților publice cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public, acesta are calitatea de funcționar public în accepțiunea art. 175 alin. (2) NCP”.

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. L. nr. 234/2022 (supra, art. 9 NCP).**

Art. 309. Faptele care au produs consecințe deosebit de grave. Dacă faptele prevăzute în art. 295, art. 297, art. 298, art. 300, art. 303, art. 304, art. 306 sau art. 307 au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege se majorează cu jumătate.

• **VECHIUL CP: art. 248¹.**

- **N.N. Art. 309 se aplică în mod corespunzător și în cazul în care infracțiunile sunt săvârșite de persoanele prevăz. la art. 294 NCP, dacă, prin tratatele internaționale la care România este parte, nu se dispune altfel [art. II L. nr. 283/2020].**

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. L. nr. 234/2022 (supra, art. 9 NCP).**

¹⁾ Alin. (1) al art. 308 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 2 L. nr. 193/2017.

Titlul VI

Infracțiuni de fals

Capitolul I

Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori

Art. 310. Falsificarea de monede. (1) Falsificarea de monedă cu valoare circulatorie se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează falsificarea unei monede, emise de către autoritățile competente, înainte de punerea oficială în circulație a acesteia.

(3) Tentativa se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 282 alin. (1), (3)-(4).**

Art. 311. Falsificarea de titluri de credit sau instrumente de plată. (1) Falsificarea de titluri de credit, titluri sau instrumente pentru efectuarea plăților sau a oricăror alte titluri ori valori asemănătoare se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2)¹⁾ Dacă fapta prevăzută la alin. (1) privește un instrument de plată fără numerar, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Tentativa se pedepsește.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 282 alin. (1) CP; art. 24 alin. (1) L. nr. 365/2002.**

Art. 312. Falsificarea de timbre sau efecte poștale. (1) Falsificarea de timbre de orice fel, mărci poștale, plicuri poștale, cărți poștale sau cupoane răspuns internațional se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Tentativa se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 283.**

Art. 313.²⁾ Punerea în circulație de valori falsificate sau dobândirea de instrumente de plată fără numerar falsificate. (1) Punerea în circulație a valorilor falsificate prevăzute în art. 310-312, precum și primirea, deținerea sau transmiterea acestora, în vederea punerii lor în circulație, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea de falsificare prin care au fost produse.

(2) Punerea în circulație a valorilor falsificate prevăzute în art. 310-312, săvârșită de către autor sau un participant la infracțiunea de falsificare, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea de falsificare prin care au fost produse.

(3) Repunerea în circulație a uneia dintre valorile prevăzute în art. 310-312, de către o persoană care a constatat, ulterior intrării în posesia acesteia, că este falsificată, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea de falsificare prin care au fost produse, ale cărei limite speciale se reduc la jumătate.

(4) Dobândirea pentru sine sau pentru altul, inclusiv prin primire, însușire, cumpărare sau ca urmare a unei operațiuni precum transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul, distribuirea sau punerea la dispoziție în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar falsificat se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

¹⁾ Alin. (2) al art. 311 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 6 L. nr. 207/2021.

²⁾ Denumirea marginală și alin. (4) ale art. 313 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 7 L. nr. 207/2021.

(5)¹⁾ Tentativa se pedepsește.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** art. 282 alin. (2) și (4), 283 CP; art. 24 alin. (2) L. nr. 365/2002.

• **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 15/2013** (supra, art. 250).

Art. 314. Deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori. (1) Fabricarea, primirea, deținerea sau transmiterea de instrumente sau materiale cu scopul de a servi la falsificarea valorilor sau titlurilor prevăzute în art. 310, art. 311 alin. (1) și art. 312 se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2)²⁾ Fabricarea, producerea, primirea, deținerea, transmiterea sau punerea la dispoziție a unui dispozitiv, instrument, unor date informatice, echipamente, inclusiv hardware sau software, sau a oricăror alte mijloace cu scopul de a servi la falsificarea instrumentelor de plată fără numerar se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (2) se sancționează și dobândirea pentru sine sau pentru altul, inclusiv prin importul, exportul, vânzarea, transportul sau distribuția unui dispozitiv, instrument, unor date informatice, echipamente, inclusiv hardware sau software, ori a oricăror alte mijloace cu scopul de a servi la falsificarea instrumentelor de plată fără numerar.

(4)³⁾ Nu se pedepsește persoana care, după comiterea vreuneia dintre faptele prevăzute la alin. (1)-(3), înainte de descoperirea acestora și înainte de a se fi trecut la săvârșirea faptei de falsificare, predă instrumentele, materialele deținute sau orice alte mijloace autorităților judiciare ori încunoștințează aceste autorități despre existența lor.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** art. 285 CP; art. 25 L. nr. 365/2002.

Art. 315. Emiterea frauduloasă de monedă. (1) Confecționarea de monedă autentică prin folosirea de instalații sau materiale destinate acestui scop, cu încălcarea condițiilor stabilite de autoritățile competente sau fără acordul acestora, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează punerea în circulație a monedei confecționate în condițiile alin. (1), precum și primirea, deținerea sau transmiterea acesteia, în vederea punerii ei în circulație.

(3)⁴⁾ Tentativa se pedepsește.

Art. 316.⁵⁾ Falsificarea de valori străine. Dispozițiile cuprinse în prezentul capitol se aplică și în cazul când infracțiunea privește monede, timbre, titluri de valoare ori instrumente de plată, inclusiv instrumente de plată fără numerar emise în străinătate.

• **VECHIUL CP:** art. 284.

Capitolul II

Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcare

Art. 317. Falsificarea de instrumente oficiale. (1) Falsificarea unui sigiliu, a unei ștampile sau a unui instrument de marcare de care se folosesc persoanele prevăzute în art. 176 sau persoanele fizice menționate în art. 175 alin. (2) se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

¹⁾ Alin. (5) al art. 313 a fost introdus prin art. I pct. 8 L. nr. 207/2021.

²⁾ Alin. (2)-(3) ale art. 314 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 9 L. nr. 207/2021.

³⁾ Alin. (4) al art. 314 a fost introdus prin art. I pct. 10 L. nr. 207/2021.

⁴⁾ Alin. (3) al art. 315 a fost introdus prin art. I pct. 12 din O.U.G. nr. 18/2016.

⁵⁾ Art. 316 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 11 L. nr. 207/2021.

(2) Falsificarea unui sigiliu, a unei ștampile sau a unui instrument de marcă de care se folosesc alte persoane decât cele prevăzute în alin. (1) se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(3) Tentativa se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 286.**

Art. 318. Folosirea instrumentelor false. Folosirea instrumentelor false prevăzute în art. 317 se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

• **VECHIUL CP: art. 287.**

Art. 319. Falsificarea de instrumente de autentificare străine. Dispozițiile cuprinse în prezentul capitol se aplică și atunci când fapta privește instrumente de autentificare sau de marcă folosite de autoritățile unui stat străin.

Capitolul III

Falsuri în înscrisuri

Art. 320. Falsul material în înscrisuri oficiale. (1) Falsificarea unui înscris oficial, prin contrafacerea scrierii ori a subscrierii sau prin alterarea lui în orice mod, de natură să producă consecințe juridice, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Falsul prevăzut în alin. (1), săvârșit de un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Sunt asimilate înscrisurilor oficiale biletele, tichetele sau orice alte imprimate produse de consecințe juridice.

(4) Tentativa se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 288.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 236/2018: „Art. 29. Infrațiuni.** (3) Emiterea, comercializarea, deținerea polițelor de asigurare false sau falsificate de către societăți, intermediari principali, membrii personalului direct implicat în activități de distribuție, precum și de către persoanele fizice care distribuie polițe de asigurare, constituie infracțiune și se pedepsește potrivit art. 320 NCP, cu modif. și compl. ult.”.

Art. 321. Falsul intelectual. (1) Falsificarea unui înscris oficial cu prilejul întocmirii acestuia, de către un funcționar public aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu, prin atestarea unor fapte sau împrejurări necorespunzătoare adevărului ori prin omisiunea cu știință de a insera unele date sau împrejurări, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Tentativa se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 289.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 223/2015** priv. pensiile militare de stat (M. Of. nr. 556 din 27 iulie 2015; cu modif. ult.): „**Art. 91.** Completarea cu intenție a formularelor-tip referitoare la stabilirea și plata pensiilor cu date nerezale, având ca efect denaturarea evidențelor și datelor referitoare la pensionarii militari, constituie infracțiune de fals intelectual și se pedepsește potrivit NCP”.

L. nr. 72/2016 priv. sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților (M. Of. nr. 342 din 5 mai 2016): „**Art. 116.** Completarea și eliberarea cu știință de documente ce conțin date nerezale ce au ca efect denaturarea evidențelor privind asigurările, stagiul de cotizare sau contribuția de asigurări sociale ori efectuarea de cheltuieli nejustificate din bugetul sistemului de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților constituie infracțiunea de fals intelectual și se pedepsește potrivit prev. NCP”.

Art. 322. Falsul în înscrisuri sub semnătură privată. (1) Falsificarea unui înscris sub semnătură privată prin vreunul dintre modurile prevăzute în art. 320 sau 321, dacă făptuitorul folosește înscrisul falsificat ori îl încredințează altei persoane spre folosire, în vederea producerii unei consecințe juridice, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Tentativa se pedepsește.

● **VECHIUL CP: art. 290.**

● **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 21/2017** (infra, art. 323).

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 3/2020** (M. Of. nr. 138 din 21 februarie 2020): „(...) folosirea sau prezentarea cu rea-credință de înscrisuri sub semnătură privată falsificate, care a avut ca rezultat obținerea, pe nedrept, de fonduri din bugetul UE sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, săvârșită de către aceeași persoană care, în calitate de autor sau participant secundar, a contribuit la comiterea falsului, realizează conținutul infracțiunilor de folosire sau prezentare cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, prevăz. de art. 18¹ alin. (1) L. nr. 78/2000 pt. prev., descop. și sancț. faptelor de corupție, și fals în înscrisuri sub semnătură privată, prevăz. de art. 322 alin. (1) NCP, în concurs real”.

Art. 323. Uzul de fals. Folosirea unui înscris oficial ori sub semnătură privată, cunoscând că este fals, în vederea producerii unei consecințe juridice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă, când înscrisul este oficial, și cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, când înscrisul este sub semnătură privată.

● **VECHIUL CP: art. 291.**

● **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. XIX/2006** (M. Of. nr. 6 din 4 ianuarie 2007): „(...) fapta de folosire, cu vinovie, de acte vamale false la Registrul Auto Român, în vederea verificării unui autoturism adus din străinătate în scopul înmatriculării acestuia, constituie infracțiunea de uz de fals prevăz. în art. 291 CP [art. 323 NCP]”.

Dec. ICCJ (RIL) nr. 21/2017 (M. Of. nr. 1024 din 27 decembrie 2017): „În interpr. și aplic. unitară a disp. vizând încadrarea juridică a faptei de evidențiere, în actele contabile sau în alte documente legale, a cheltuielilor care nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive, în ipoteza înregistrării unor facturi fiscale și chitanțe de plată întocmite în fals în numele unor societăți comerciale care nu recunosc tranzacțiile sau care au avut în perioada funcționării comportamentul fiscal asemănător societăților comerciale «fantomă», în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale; raportul dintre infracțiunea de evaziune fiscală prevăz. de art. 9 alin. (1) L. nr. 241/2005 și infracțiunile de fals în înscrisuri sub semnătură privată/uz de fals prevăz. de art. 322 și art. 323 NCP (...): Fapta de evidențiere în actele contabile sau în alte documente legale a cheltuielilor care nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive, prin folosirea de facturi și chitanțe fiscale falsificate, în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale, constituie infracțiunea de evaziune fiscală prevăz. de art. 9 alin. (1) lit. c) L. nr. 241/2005 pt. prev. și combat. evaziunii fiscale”.

Art. 324. Falsificarea unei înregistrări tehnice. (1) Falsificarea unei înregistrări tehnice prin contrafacere, alterare ori prin determinarea atestării unor împrejurări necorespunzătoare adevărului sau omisiunea înregistrării unor date sau împrejurări, dacă a fost urmată de folosirea de către făptuitor a înregistrării ori de încredințarea acesteia unei alte persoane spre folosire, în vederea producerii unei consecințe juridice, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează folosirea unei înregistrări tehnice falsificate în vederea producerii unei consecințe juridice.

(3) Prin înregistrare tehnică, în sensul prezentului articol, se înțelege atestarea unei valori, greutate, măsuri ori a desfășurării unui eveniment, realizată, în tot sau în parte, în mod automat, prin intermediul unui dispozitiv tehnic omologat și care este destinată a proba un anumit fapt, în vederea producerii de consecințe juridice.

Art. 325. Falsul informatic. Fapta de a introduce, modifica sau șterge, fără drept, date informatice ori de a restricționa, fără drept, accesul la aceste date, rezultând date necorespunzătoare adevărului, în scopul de a fi utilizate în vederea producerii unei consecințe juridice, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 48 L. nr. 161/2003.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 4/2021** (M. Of. nr. 171 din 19 februarie 2021): „Fapta de a deschide și utiliza un cont pe o rețea de socializare deschisă publicului, folosind ca nume de utilizator numele unei alte persoane și introducând date personale reale care permit identificarea acesteia, întrunește două dintre cerințele esențiale ale infracțiunii de fals informatic prevăz. în art. 325 NCP, respectiv cea ca acțiunea de introducere a datelor informatice să fie realizată fără drept și cea ca acțiunea de introducere a datelor informatice să aibă ca rezultat date necorespunzătoare adevărului”.

Art. 326.¹⁾ Falsul în declarații. (1) Declararea necorespunzătoare a adevărului, făcută unei persoane dintre cele prevăzute în art. 175 sau unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea în vederea producerii unei consecințe juridice, pentru sine sau pentru altul, atunci când, potrivit legii ori împrejurărilor, declarația făcută servește la producerea acelei consecințe, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută la alin. (1), săvârșită pentru a ascunde existența unui risc privind infectarea cu o boală infectocontagioasă, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

• **VECHIUL CP: art. 292.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 416/2001** priv. venitul minim garantat (M. Of. nr. 401 din 20 iulie 2001; cu modif. ult.): „**Art. 28²**. Declararea unui număr mai mare de membri de familie sau declararea unor venituri mai mici decât cele reale, în scopul de a obține foloase materiale necuvenite, constituie infracțiune și se pedepsește potrivit NCP”.

L. nr. 176/2010 priv. integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pt. modif. și compl. L. nr. 144/2007 priv. înființ., organiz. și funcț. ANI, precum și pt. modif. și compl. altor acte normative (M. Of. nr. 621 din 2 septembrie 2010; cu modif. ult.): „**Art. 28**. Fapta persoanelor care, cu intenție, depun declarații de avere sau declarații de interese care nu corespund adevărului constituie infracțiunea de fals în declarații și se pedepsește potrivit NCP”.

L. nr. 98/2016 priv. achizițiile publice (M. Of. nr. 390 din 23 mai 2016; cu modif. ult.): „**Cap. II. Reguli generale de participare și desfășurare a procedurilor de atribuire. Art. 53.** (3) Reprezentantul legal al operatorului economic depune o declarație pe propria răspundere cu privire la deținătorii/beneficiarii reali ai acțiunilor la purtător, sub sancțiunile prevăz. de art. 326 NCP, cu modif. și compl. ult.”.

L. nr. 236/2018: „Art. 29. Infracțiuni. (5) Obținerea și utilizarea autorizației sau avizului ASF sau înregistrarea în registrele ASF prin utilizarea unor declarații false sau alte mijloace ilicite constituie infracțiune și se pedepsește potrivit prev. art. 326 NCP, cu modif. și compl. ult.”.

V. și **L. nr. 88/2021** (supra, art. 244 NCP).

Art. 327. Falsul privind identitatea. (1) Prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identități altei persoane, făcută unei persoane dintre cele prevăzute

¹⁾ Art. 326 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 1 O.U.G. nr. 28/2020.

în art. 175 sau transmise unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea prin folosirea frauduloasă a unui act ce servește la identificare, legitimare ori la dovedirea stării civile sau a unui astfel de act falsificat, pentru a induce sau a menține în eroare un funcționar public în vederea producerii unei consecințe juridice, pentru sine ori pentru altul, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Când prezentarea s-a făcut prin întrebuintarea identității reale a unei persoane, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 5 ani.

(3) Încredințarea unui act ce servește la identificare, legitimare ori la dovedirea stării civile spre a fi folosit fără drept se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

● **VECHIUL CP: art. 293.**

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 20/2015** (M. Of. nr. 573 din 30 iulie 2015): „În interpr. art. 327 alin. (2) NCP, (...) cerința esențială a elementului material al infracțiunii de fals privind identitatea reglementată în varianta tip, vizând folosirea frauduloasă a unui act ce servește la identificare, legitimare ori la dovedirea stării civile sau a unui astfel de act falsificat, este obligatorie și în ipoteza în care acțiunea de prezentare s-a făcut prin întrebuintarea identității reale a unei persoane”.

● **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 95/2006** priv. reforma în domeniul sănătății, rep. (M. Of. nr. 652 din 28 august 2015; cu modif. ult.): „**Art. 225.** (3) Persoanele prevăz. la alin. (2) [copiii până la vârsta de 18 ani, toate femeile însărcinate și lăuzele, pentru servicii medicale legate de evoluția sarcinii, iar cele care nu au niciun venit sau au venituri sub salariul de bază minim brut pe țară, pentru toate serviciile medicale, și persoanele cetățeni români, care sunt victime ale traficului de persoane, sunt scutite de la coplată și beneficiază de asigurare, fără plata contribuției, în condițiile art. 224 și în cazul în care nu dețin cod numeric personal, în termen de max. un an de zile de la data primei prezentări la furnizorul de servicii medicale] care solicită servicii medicale, vor declara că nu sunt înregistrate în registrele de stare civilă, cu excepția copiilor de până la 14 ani și a persoanelor cu handicap, pentru care declarația se formulează de către persoanele care le însoțesc la furnizorul de servicii medicale. (5) Fapta persoanei priv. declararea neconformă cu realitatea constituie infracțiune de fals priv. identitatea și se pedepsește cf. prev. NCP. **Art. 337.** (1^a) Reținerea la nivelul furnizorilor de servicii medicale, medicamente și dispozitive medicale a cardurilor naționale și/sau utilizarea de către aceștia fără drept, în scopul raportării și validării unor servicii medicale/medicamente/dispozitive medicale, constituie infracțiunea de fals priv. identitatea, prevăz. la art. 327 NCP, și se pedepsește cf. prev. NCP”.

Art. 328. Infracțiuni de fals comise în legătură cu autoritatea unui stat străin.

Dispozițiile cuprinse în prezentul capitol se aplică și atunci când fapta privește acte emise de o autoritate competentă a unui stat străin sau de o organizație internațională instituită printr-un tratat la care România este parte sau declarații ori o identitate asumate în fața acesteia.

Titlul VII Infracțiuni contra siguranței publice

Capitolul I

Infrațiuni contra siguranței circulației pe căile ferate

Art. 329. Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă. (1) Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă de către angajații care gestionează infrastructura feroviară ori a operatorilor de transport, intervenție sau manevră, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța circulației mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Dacă fapta a avut ca urmare un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

• VECHIUL CP: *art. 274.*

Art. 330. Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă din culpă. (1) Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă, din culpă, de către angajații care gestionează infrastructura feroviară ori ai operatorilor de transport, intervenție sau manevră, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Când fapta a avut ca urmare un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

• VECHIUL CP: *art. 273.*

Art. 331. Părăsirea postului și prezența la serviciu sub influența alcoolului sau a altor substanțe. (1) Părăsirea postului, în orice mod și sub orice formă, de angajații cu atribuții privind siguranța circulației mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța circulației acestor mijloace, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează îndeplinirea îndatoririlor de serviciu de către un angajat având atribuții privind siguranța circulației mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge ori se află sub influența unor substanțe psihoactive.

(3) Când faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au avut ca urmare un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi.

• VECHIUL CP: *art. 275.*

• LPA. V. *art. 241 LPA (supra, art. 29 NCP).*

Art. 332. Distrugerea sau semnalizarea falsă. (1) Distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntreținere a liniei de cale ferată, a materialului rulant, a instalațiilor de cale ferată ori a celor de comunicații feroviare, precum și a oricăror altor bunuri sau dotări aferente infrastructurii feroviare ori așezarea de obstacole pe linia ferată, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța mijloacelor de transport, manevră sau intervenție pe calea ferată, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează săvârșirea de acte de semnalizare falsă sau săvârșirea oricăror acte care pot induce în eroare personalul care asigură circulația

mijloacelor de transport, manevră sau intervenție pe calea ferată în timpul executării serviciului, dacă prin aceste fapte se creează un pericol de accident de cale ferată.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au avut ca urmare un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Când faptele prevăzute în alin. (1)-(3) sunt săvârșite din culpă, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 276.**

Art. 333. Accidentul de cale ferată. Accidentul de cale ferată constă în distrugerea sau degradarea adusă mijloacelor de transport, materialului rulant sau instalațiilor de cale ferată în cursul circulației sau manevrei mijloacelor de transport, manevră, întreținere sau intervenție pe calea ferată.

• **VECHIUL CP: art. 277 alin. (1).**

Capitolul II

Infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice

Art. 334. Punerea în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat.

(1)¹⁾ Punerea în circulație sau conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul, a unui tramvai sau a unui tractor agricol ori forestier neînmatriculat sau neînregistrat, potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

(2) Punerea în circulație sau conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul, tramvai, tractor agricol ori forestier cu număr fals de înmatriculare sau înregistrare se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(3) Tractarea unei remorci neînmatriculate sau neînregistrate ori cu număr fals de înmatriculare sau înregistrare se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(4) Conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul, a unui tramvai sau a unui tractor agricol sau forestier ori tractarea unei remorci ale cărei plăcuțe cu numărul de înmatriculare sau de înregistrare au fost retrase ori a unui vehicul înmatriculat în alt stat, care nu are drept de circulație în România, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 85 O.U.G. nr. 195/2002.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 18/2012 (M. Of. nr. 41 din 18 ianuarie 2013):** „În interpr. și aplic. unitară a art. 85 alin. (1) și (2) O.U.G. nr. 195/2002 [art. 334 alin. (1) și (2) NCP]: Punerea în circulație sau conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul pe care sunt aplicate plăcuțe cu numărul provizoriu de circulație expirat, iar autorizația de circulație provizorie și-a încetat valabilitatea, întrunește numai elementele constitutive ale infracțiunii prevăz. în art. 85 alin. (1) O.U.G. nr. 195/2002 [art. 334 alin. (1) NCP]”.

Art. 335. Conducerea unui vehicul fără permis de conducere. (1)²⁾ Conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul, a unui tramvai ori a unui tractor agricol sau forestier de către o persoană care nu posedă permis de conducere se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

¹⁾ Alin. (1), (2) și (4) ale art. 334 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 5 L. nr. 200/2023.

²⁾ Alin. (1) și (2) ale art. 335 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 6 L. nr. 200/2023.

(2) Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană al cărei permis de conducere este necorespunzător categoriei din care face parte vehiculul respectiv ori al cărei permis i-a fost retras sau anulat ori căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată sau care nu are dreptul de a conduce autovehicule, tramvaie ori tractoare agricole sau forestiere în România se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și persoana care încredințează un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere pentru conducerea pe drumurile publice unei persoane despre care știe că se află în una dintre situațiile prevăzute în alin. (1) sau alin. (2), sau sub influența alcoolului ori a unor substanțe psihoactive.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 86 O.U.G. nr. 195/2002.**

• **LPA. V. art. 241 LPA (supra, art. 29 NCP).**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 18/2019 (M. Of. nr. 66 din 30 ianuarie 2020):** „Obligația inculpatului de a nu conduce vehicule anume stabilite, impusă de organul judiciar pe timpul măsurii preventive a controlului judiciar cf. art. 215 alin. (2) lit. i) NCPP, nu constituie o suspendare a exercitării dreptului de a conduce, iar încălcarea acesteia nu întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii prevăz. de art. 335 alin. (2) NCP”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 14/2020 (M. Of. nr. 135 din 10 februarie 2021): „(...) în interpr. art. 335 alin. (3) NCP, care incriminează fapta unei persoane de a încredința un vehicul pentru conducerea pe drumurile publice unei persoane despre care știa că se află sub influența alcoolului, acestea trebuie să vizeze o persoană care să aibă o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 27/2021 (M. Of. nr. 664 din 6 iulie 2021): „(...) poate fi subiect activ al infracțiunii prevăz. de art. 335 alin. (2) NCP persoana care, după pronunțarea hot. def. de condamnare pentru săvârșirea infracțiunii prevăz. de art. 336 alin. (1) NCP și până la anularea permisului de conducere dispusă de către șeful poliției, conduce un autovehicul pe drumurile publice”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 78/2022 (M. Of. nr. 51 din 18 ianuarie 2023): „Potriv. legislației române, conducerea pe drumurile publice a unui vehicul de către o persoană care deține un permis de conducere provizoriu valabil, eliberat de autoritatea competentă din Marea Britanie («Provisional Driving Licence»), constituie infracțiunea de conducere a unui vehicul fără permis de conducere prevăz. de art. 335 alin. (2) NCP, în situația în care persoana nu are dreptul de a conduce autovehicule în România”.

Art. 336. Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe.

(1)¹⁾ Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și persoana, aflată sub influența unor substanțe psihoactive, care conduce un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere.

(3) Dacă persoana aflată în una dintre situațiile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) efectuează transport public de persoane, transport de substanțe sau produse periculoase ori

¹⁾ Alin. (1) ale art. 336 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 7 L. nr. 200/2023.

se află în procesul de instruire practică a unor persoane pentru obținerea permisului de conducere sau în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

● **VECHEA REGLEMENTARE: art. 87 O.U.G. nr. 195/2002.**

● **LPA. V. art. 241 LPA** (supra, art. 29 NCP).

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 6/2019** (M. Of. nr. 386 din 16 mai 2019): „(...) acțiunea de conducere a unui vehicul, astfel cum este prevăz. de art. 336 NCP, nu presupune în mod necesar punerea în mișcare a vehiculului prin acționarea sistemelor de autopropulsie”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 48/2021 (M. Of. nr. 698 din 14 iulie 2021): „Folosirea sintagmei «substanțe psihoactive» din cuprinsul normei de incriminare a art. 336 alin. (2) NCP include, pe lângă categoria de substanțe la care face referire L. nr. 194/2011 priv. combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăz. de acte normative în vigoare, rep., și substanțele prevăz. în conținutul L. nr. 143/2000 priv. preven. și comb. traficului și consumului ilicit de droguri, rep., cu modif. și compl. ult., și al L. nr. 339/2005 priv. regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope, cu modif. și compl. ult.”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 11/2022 (M. Of. nr. 430 din 3 mai 2022): „Fapta unei persoane de a conduce pe drumurile publice un autovehicul, având o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge și aflându-se sub influența unor substanțe psihoactive, întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii prevăz. de art. 336 alin. (1) și (2) NCP, infracțiune unică”.

V. și **Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 27/2021** (supra, art. 335).

Art. 336¹. Consumul de alcool sau de alte substanțe psihoactive ulterior producerii unui accident de circulație. (1) Fapta conducătorului unui vehicul de a consuma alcool sau alte substanțe psihoactive, după producerea unui accident de circulație care a avut ca rezultat uciderea sau vătămarea integrității corporale ori a sănătății uneia sau mai multor persoane, până la recoltarea mostrelor biologice, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Dacă persoana aflată în una dintre situațiile prevăzute la alin. (1) efectuează transport public de persoane, transport de mărfuri periculoase ori se află în procesul de instruire practică a unor persoane pentru obținerea permisului de conducere sau în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Nu constituie infracțiune consumul de substanțe psihoactive după producerea accidentului de circulație și până la recoltarea mostrelor biologice, dacă acestea sunt administrate de personal medical autorizat, în cazul în care administrarea acestora este impusă de starea de sănătate sau de vătămarea corporală a conducătorului auto.

● **VECHEA REGLEMENTARE: art. 90 O.U.G. nr. 195/2002.**

Art. 337. Refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice. Refuzul ori sustragerea conducătorului unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere ori a instructorului auto, aflat în procesul de instruire, sau a examinatorului autorității competente, aflat în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, de a se supune prelevării de mostre biologice necesare în vederea stabilirii alcoolemiei ori a prezenței unor substanțe psihoactive se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

● **VECHEA REGLEMENTARE: art. 87 alin. (5) O.U.G. nr. 195/2002.**

● **LPA. V. art. 241 LPA** (supra, art. 29 NCP).

¹) Art. 336¹ a fost introdus prin art. I pct. 8 L. nr. 200/2023.

Art. 338. Părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia. (1) Părăsirea locului accidentului, fără încuviințarea poliției sau a procurorului care efectuează cercetarea locului faptei, de către conducătorul vehiculului sau de către instructorul auto, aflat în procesul de instruire, ori de către examinatorul autorității competente, aflat în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, implicat într-un accident de circulație, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și fapta oricărei persoane de a modifica starea locului sau de a șterge urmele accidentului de circulație din care a rezultat uciderea sau vătămarea integrității corporale ori a sănătății uneia sau mai multor persoane, fără acordul echipei de cercetare la fața locului.

(3) Nu constituie infracțiune părăsirea locului accidentului când:

- a) în urma accidentului s-au produs doar pagube materiale;
- b) conducătorul vehiculului, în lipsa altor mijloace de transport, transportă el însuși persoanele rănite la cea mai apropiată unitate sanitară în măsură să acorde asistență medicală necesară și la care a declarat datele personale de identitate și numărul de înmatriculare sau înregistrare a vehiculului condus, consemnate într-un registru special, dacă se înapoiază imediat la locul accidentului;
- c) conducătorul autovehiculului cu regim de circulație prioritară anunță de îndată poliția, iar după terminarea misiunii se prezintă la sediul unității de poliție pe a cărei rază de competență s-a produs accidentul, în vederea întocmirii documentelor de constatare;
- d) victima părăsește locul faptei, iar conducătorul de vehicul anunță imediat evenimentul la cea mai apropiată unitate de poliție.

● **VECHEA REGLEMENTARE: art. 89 O.U.G. nr. 195/2002.**

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 5/2018** (M. Of. nr. 355 din 24 aprilie 2018): „În interpr. și aplic. art. 338 alin. (1) NCP priv. infracțiunea de părăsire a locului accidentului (...) termenul de «rănire» prevăz. de art. 75 lit. b) tz II O.U.G. nr. 195/2002 priv. circulația pe drumurile publice, rep., se interpr. în sensul de «leziuni traumatice sau afectarea sănătății unei persoane, a căror gravitate este evaluată prin zile de îngrijiri medicale (cel puțin o zi) ori printr-una din urmările prevăz. de art. 194 alin. (1) lit. a), c), d) și e) NCP»”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 8/2019 (M. Of. nr. 424 din 30 mai 2019): „(...) rănirea uneia sau mai multor persoane prevăz. de art. 75 lit. b) OUG nr. 195/2002, cuprinsă în definiția accidentului de circulație, ca situație premisă a infracțiunii de părăsire a locului accidentului prevăz. de art. 338 alin. (1) NCP, nu are în vedere și autorânirea, când singura persoană rănită este însuși conducătorul singurului autovehicul implicat în accident”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 22/2022 (M. Of. nr. 580 din 15 iunie 2022): „În interpr. și aplic. art. 338 alin. (2) NCP priv. infracțiunea de părăsire a locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia, fapta oricărei persoane de a modifica starea locului are în vedere și schimbarea poziției vehiculului implicat într-un accident de circulație”.

Art. 339. Împiedicarea sau îngreunarea circulației pe drumurile publice.

(1) Instalarea de mijloace de semnalizare rutieră sau modificarea pozițiilor acestora, fără autorizație eliberată de autoritățile competente, de natură să inducă în eroare participanții la trafic ori să îngreuneze circulația pe drumul public se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Participarea în calitate de conducător de vehicul la întreceri neautorizate pe drumurile publice se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează așezarea de obstacole care îngreunează sau împiedică circulația pe drumul public, dacă se pune în pericol siguranța circulației ori se aduce atingere dreptului la libera circulație a celorlalți participanți la trafic.

(4) Lăsarea fără supraveghere pe partea carosabilă a drumului public a unui vehicul care transportă produse sau substanțe periculoase se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 92 O.U.G. nr. 195/2002.*

Art. 340. Nerespectarea atribuțiilor privind verificarea tehnică ori efectuarea reparațiilor. (1) Îndeplinirea defectuoasă sau neîndeplinirea atribuțiilor de verificare tehnică ori inspecție tehnică periodică a autovehiculelor, remorcilor sau tramvaielor ori a celor referitoare la efectuarea unor reparații sau intervenții tehnice de către persoanele care au asemenea atribuții, dacă din cauza stării tehnice a vehiculului s-a pus în pericol siguranța circulației pe drumurile publice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Dacă, urmare a faptei prevăzute în alin. (1), s-a produs un accident de circulație care a avut ca urmare vătămarea integrității corporale sau a sănătății uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani, iar dacă s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au fost săvârșite din culpă, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime.

(4) Repararea autovehiculelor, remorcilor, tramvaielor sau mopederelor având urme de accident, fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute de lege, se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 93 O.U.G. nr. 195/2002.*

Art. 341. Efectuarea de lucrări neautorizate în zona drumului public. (1) Efectuarea unor lucrări de construire, modificare, modernizare sau reabilitare a drumului public ori de amenajare a accesului rutier la drumul public, fără autorizație de construcție eliberată în condițiile legii ori cu încălcarea condițiilor stabilite în autorizație, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Amplasarea unor construcții, panouri sau reclame publicitare în zona drumului, fără autorizație de construcție eliberată în condițiile legii ori cu încălcarea condițiilor stabilite în autorizație, dacă prin aceasta se creează un pericol pentru siguranța circulației, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(3) Persoana autorizată de administratorul căii ferate care nu ia măsurile corespunzătoare pentru semnalizarea trecerilor la nivel cu calea ferată se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(4) Cu pedeapsa prevăzută în alin. (3) se sancționează și persoana autorizată de către administratorul unui drum public sau executantul unei lucrări pe partea carosabilă, care nu ia măsurile corespunzătoare pentru semnalizarea obstacolelor sau a lucrărilor pe drumurile publice, dacă prin aceasta s-a produs un accident de circulație.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 94 O.U.G. nr. 195/2002.*

Capitolul III

Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive

Art. 342. Nerespectarea regimului armelor și al munițiilor. (1) Deținerea, portul, confecționarea, precum și orice operațiune privind circulația armelor letale, a munițiilor, mecanismelor sau dispozitivelor acestora sau funcționarea atelierelor de reparare a armelor letale, fără drept, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Deținerea sau portul fără drept de arme neletale din categoria celor supuse autorizării se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(3) Sustragerea armelor sau munițiilor prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Portul armelor prevăzute în alin. (1) și alin. (2), fără drept, în sediul autorităților publice, instituțiilor publice sau al altor persoane juridice de interes public ori în spațiile rezervate desfășurării procesului electoral, se pedepsește cu închisoarea de la 1 la 5 ani și interzicerea unor drepturi.

(5) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (3) au ca obiect arme interzise sau muniții, mecanisme ori dispozitive ale acestora, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

(6) Nedepunerea armei și a muniției la un armurier autorizat în termen de 10 zile de la expirarea perioadei de valabilitate a permisului de armă constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(7) Fabricarea sau asamblarea de arme letale, de piese sau de muniție pentru acestea:

- a) din orice componente esențiale traficate ilicit;
- b) fără o autorizație eliberată de către o autoritate competentă a statului membru în care are loc fabricarea sau asamblarea;
- c) fără marcarea armelor letale asamblate la data producerii lor, în conformitate cu prevederile legale, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** art. 279 alin. (1)-(3) CP; art. 134, 137-141 L. nr. 295/2004.

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 10/2019** (M. Of. nr. 472 din 11 iunie 2019): „(...) în interpr. și aplic. unitară a art. 112 alin. (1) lit. f) NCP, art. 342 alin. (6) NCP și art. 549¹ NCPP (...): În cazul faptei prevăz. de art. 342 alin. (6) NCP, cu priv. la care s-a dispus o soluție de clasare întemeiată pe art. 16 alin. (1) lit. b) tz. II NCPP, arma și muniția intră sub incidența confiscării speciale, în temeiul art. 112 alin. (1) lit. f) NCP, în procedura reglem. de art. 549¹ NCPP, în ipoteza în care făptuitorul nu a depus arma și muniția la un armurier autorizat în termen de 10 zile de la expirarea perioadei de valabilitate a permisului de armă”.

Art. 343. Uzul de armă fără drept. (1) Uzul de armă letală sau interzisă, fără drept, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 3 ani.

(2) Uzul de armă neletală din categoria celor supuse autorizării, fără drept, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 2 ani.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** art. 133 L. nr. 295/2004.

Art. 344. Falsificarea sau modificarea. Ștergerea sau modificarea marcajelor de pe arme letale. Falsificarea sau ștergerea, înlăturarea ori modificarea, fără drept, a marcajelor de pe arme letale se pedepsește cu închisoare de la un an la 3 ani sau cu amendă.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** art. 136 L. nr. 295/2004.

Art. 345. Nerespectarea regimului materialelor nucleare sau al altor materii radioactive. (1) Primirea, deținerea, folosirea, cedarea, modificarea, înstrăinarea, dispersarea, expunerea, producția, procesarea, manipularea, depozitarea intermediară, importul, exportul sau depozitarea finală, transportul sau deturnarea materialelor nucleare ori a altor materii radioactive, precum și orice operație privind circulația acestora, fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Sustragerea materialelor nucleare sau a altor materii radioactive se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au pus în pericol alte persoane sau bunuri, au produs vătămarea corporală a uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoare de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) În cazul în care faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au avut ca urmare moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoare de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(5) Dacă faptele prevăzute la alin. (1), (3) și (4) au fost săvârșite din culpă, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

(6)¹⁾ Prin excepție de la dispozițiile art. 137 alin. (2), în cazul infracțiunii prevăzute în prezentul articol, suma corespunzătoare unei zile-amendă pentru persoana juridică este cuprinsă între 500 lei și 25.000 de lei.

• VECHIUL CP: art. 279¹.

Art. 346. Nerespectarea regimului materiilor explozive. (1) Producerea, experimentarea, prelucrarea, deținerea, transportul ori folosirea materiilor explozive sau orice alte operațiuni privind circulația acestora, fără drept, se pedepsesc cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Sustragerea materiilor explozive se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Când faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) privesc o cantitate mai mare de 1 kg echivalent trotil sau când cantitatea explozivă este însoțită de materiale de inițiere, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) În cazul în care faptele prevăzute în alin. (1)-(3) au avut ca urmare moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• VECHIUL CP: art. 280.

Art. 346¹.²⁾ Nerespectarea regimului precursorilor de explozivi restricționați.

(1) Producerea, experimentarea, prelucrarea, deținerea, transportul, punerea la dispoziție sau utilizarea de precursori de explozivi restricționați, fără drept, constituie infracțiune și se sancționează cu închisoare de la unu la 5 ani.

(2) Punerea la dispoziție cu orice titlu de precursori de explozivi restricționați persoanelor din rândul publicului larg de către operatori economici constituie infracțiune și se sancționează cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(3) Sustragerea precursorilor de explozivi restricționați se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

¹⁾ Alin. (6) al art. 345 a fost introdus prin art. I pct. 13 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Art. 346¹ a fost introdus prin art. 28 pct. 3 L. nr. 49/2018 (M. Of. nr. 194 din 2 martie 2018). Potriv. art. 38 L. nr. 49/2014: „Prev. art. 21, 22 și 28-32 intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării prezentei legi în M. Of.”.

Art. 347.¹⁾ Sancționarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 342 alin. (1) și (3), art. 345 alin. (1) și (2), art. 346 alin. (1) și (2), precum și în art. 346¹ se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 279 alin. (4), 279¹ alin. (8), 280 alin. (8).**

Capitolul IV

Infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege

Art. 348. Exerțarea fără drept a unei profesii sau activități. Exerțarea, fără drept, a unei profesii sau activități pentru care legea cere autorizație ori exercitarea acestora în alte condiții decât cele legale, dacă legea specială prevede că săvârșirea unor astfel de fapte se sancționează potrivit legii penale, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

• **VECHIUL CP: art. 281.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 15/2015** (M. Of. nr. 816 din 3 noiembrie 2015); „În interpr. și aplic. art. 348 NCP (...): *Fapta unei persoane care exercită activități specifice profesiei de avocat în cadrul unor entități care nu fac parte din formele de organizare profesională recunoscute de L. nr. 51/1995 priv. organiz. și exercit. profesiei de avocat, rep., cu modif. și compl. ult., constituie infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități prevăz. de art. 348 NCP*”.

• **DISPOZIȚII CONEXE. O.G. nr. 65/1994** priv. organiz. activ. de expertiză contabilă și a contabililor autorizați, rep. (M. Of. nr. 13 din 8 ianuarie 2008; cu modif. ult.): „**Art. 43.** (1) Exerțarea oricărei atribuții specifice calității de expert contabil sau de contabil autorizat de către persoane neautorizate constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale”.

L. notariilor publici și a activității notariale 36/1995, rep. (M. Of. nr. 237 din 19 martie 2018; cu modif. ult.): „**Art. 38.** Exerțarea fără drept a funcției de notar public constituie infracțiune și se sancționează potrivit legii penale”.

L. nr. 51/1995 pt. organiz. și exercit. profesiei de avocat, rep. (M. Of. nr. 440 din 24 mai 2018; cu modif. ult.): „**Art. 25.** (2) Exerțarea, fără drept, a oricărei activități specifice profesiei de avocat constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale. (3) Fapta unei persoane care exercită activități specifice profesiei de avocat în cadrul unor entități care nu fac parte din formele de organizare profesională recunoscute de prezenta lege constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale”.

L. nr. 31/1996 priv. regimul monopolului de stat (M. Of. nr. 96 din 13 mai 1996; cu modif. ult.): „**Art. 13.** (1) Desfășurarea fără licență a oricăreia dintre activitățile rezervate monopolului de stat, prevăz. la art. 2 lit. a)-d) [a) fabricarea și comercializarea armamentului, munițiilor și explozivilor; b) producerea și comercializarea stupefiantelor și a medicamentelor care conțin substanțe stupefiante; c) extracția, producerea și prelucrarea în scopuri industriale a metalelor prețioase și a pietrelor prețioase; d) producerea și emisiunea de mărci poștale și timbre fiscale] și g) [organizarea și exploatarea sistemelor de joc cu miză, directe sau disimulate], constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă”.

L. nr. 160/1998 pt. organiz. și exercit. profesiei de medic veterinar, rep. (M. Of. nr. 209 din 24 martie 2014; cu modif. ult.): „**Art. 45.** Exerțarea fără drept a oricărei activități specifice profesiei de medic veterinar constituie infracțiune și se sancționează potrivit legii”.

O.G. nr. 71/2001 priv. organiz. și exercit. activității de consultanță fiscală (M. Of. nr. 538 din 1 septembrie 2001; cu modif. ult.): „**Art. 25.** (2) Exerțarea activității de consultanță fiscală de

¹⁾ Art. 347 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 28 pct. 4 L. nr. 49/2018 (M. Of. nr. 194 din 2 martie 2018). Potriv. art. 38 L. nr. 49/2014: „Prev. art. 21, 22 și 28-32 intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării prezentei legi în M. Of.”.

către persoanele fizice care nu au dobândit calitatea de consultant fiscal potrivit prev. prezentei O.G. sau care nu au devenit membri activi ai Camerei [Consultanților Fiscali], precum și de către persoanele juridice care nu au fost autorizate de Cameră sau care nu s-au înregistrat în Registrul consultanților fiscali și al societăților de consultanță fiscală constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale”.

L. nr. 184/2001 priv. organiz. și exercit. profesiei de arhitect, rep. (M. Of. nr. 470 din 26 iunie 2014; cu modif. ult.): „**Art. 17.** Exercitarea dreptului de semnătură fără îndeplinirea condițiilor prevăzute de prezenta lege constituie infracțiune și se pedepsește potrivit legii penale”.

L. minelor nr. 85/2003 (M. Of. nr. 197 din 27 martie 2003; cu modif. ult.): „**Art. 57.** (2) Executarea de activități miniere fără permis sau licență, cu excepția cazurilor prevăz. la art. 28 alin. (2)¹ în cazuri de urgență, precum: viituri, precipitații care avariază sau distrug poduri, drumuri, obiective economice, gospodării individuale, în scopul refacerii acestora, unitățile administrativ-teritoriale exercită dreptul de exploatare în limita a 2.000 mc agregate minerale, fără eliberarea permisului și art. 29 [(1) Rocile utilizabile în construcții, turba și apele minerale, situate pe suprafețe de teren aflate în proprietatea persoanelor fizice, pot fi folosite de către proprietarul suprafeței numai dacă nu fac obiectul unei concesiuni existente și numai pentru nevoile proprii, fără drept de comercializare. Folosirea este scutită de la plata taxelor și a redevențelor legale, cu condiția încunoaștințării autorității competente prin organele sale teritoriale. (2) De prev. alin. (1) beneficiază și căminele de copii și casele de bătrâni situate pe suprafețe de teren aflate în proprietatea lor], constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani ori cu amendă”.

L. nr. 329/2003 priv. exercitarea profesiei de detectiv particular, rep. (M. Of. nr. 178 din 12 martie 2014; cu modif. ult.): „**Art. 17.** Exercitarea fără drept a profesiei de detectiv particular constituie infracțiune și se pedepsește potrivit NCP”.

L. nr. 333/2003 priv. paza obiectivelor, bunurilor, valorilor și protecția persoanelor, rep. (M. Of. nr. 189 din 18 martie 2014; cu modif. ult.): „**Art. 56.** Desfășurarea în scop comercial de activități de pază sau protecție, de proiectare, producere, instalare și întreținere a sistemelor de alarmă împotriva efracției sau a componentelor acestora fără atestat ori fără licența de funcționare prevăzută de lege constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă”.

L. nr. 460/2003 priv. exercit. profesiunilor de biochimist, biolog și chimist, înființ., organiz. și funcț. Ordinului Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor în sistemul sanitar din România (M. Of. nr. 836 din 25 noiembrie 2003): „**Art. 44.** Practicarea profesiunilor de biochimist, biolog și chimist din sistemul sanitar de către persoanele care nu au această calitate constituie infracțiune și se pedepsește cf. prev. NCP”.

L. nr. 213/2004 priv. exercit. profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființ., organiz. și funcț. Colegiului Psihologilor din România (M. Of. nr. 492 din 1 iunie 2004; cu modif. ult.): „**Art. 58.** Practicarea profesiei de psiholog, în condiții de liberă practică, de către o persoană care nu are această calitate constituie infracțiune și se pedepsește cf. NCP”.

L. nr. 297/2004 priv. piața de capital (M. Of. nr. 571 din 29 iunie 2004; cu modif. ult.): „**Art. 273¹.** Desfășurarea fără autorizație a oricăror activități sau operațiuni pentru care prezenta L. cere autorizarea constituie infracțiune și se sancționează cf. prev. art. 348 NCP, cu modif. și compl. ult.”.

L. nr. 411/2004 priv. fondurile de pensii administrate privat, rep. (M. Of. nr. 482 din 18 iulie 2007; cu modif. ult.): „**Art. 144.** Desfășurarea fără drept a activităților pentru care prezenta L. prevede obligația deținerii unei autorizații sau a unui aviz din partea ASF constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la un an la 3 ani sau cu amendă”.

L. nr. 95/2006: „**Art. 393.** (1) Practicarea profesiei de medic de către o persoană care nu are această calitate constituie infracțiune și se pedepsește conform NCP, cu modif. și compl. ult. **Art. 488.** (1) Practicarea profesiei de medic stomatolog de către o persoană care nu are această calitate constituie infracțiune și se pedepsește cf. NCP. (5) Exercițarea profesiei de medic stomatolog pe durata suspendării calității de membru al CMSR [Colegiul Medicilor Stomatologi România] sau a dreptului de exercitare a profesiei ori, după caz, a anumitor activități profesionale reprezintă

exercitare fără drept a profesiei. **Art. 644.** Practicarea profesiei de farmacist de o persoană care nu are această calitate constituie infracțiune și se pedepsește cf. NCP".

L. nr. 192/2006: „Art. 12. (5) Exercitarea profesiei de mediator de către persoane care nu au dobândit calitatea de mediator autorizat, în condițiile prezentei legi, constituie infracțiune și se sancționează potrivit legii penale".

L. nr. 204/2006 priv. pensiile facultative (M. Of. nr. 470 din 31 martie 2006; cu modif. ult.): „**Art. 123.** (2) Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la un an la 3 ani sau cu amendă desfășurarea fără drept a unei activități pentru care prezenta L. prevede obligația deținerii unei autorizații ori a unui aviz din partea ASF".

L. nr. 307/2006 priv. apărarea împotriva incendiilor, rep. (M. Of. nr. 297 din 17 aprilie 2019; cu modif. ult.): „**Art. 44.** (2) Continuarea activității după aplicarea sancțiunii contravenționale complementare de oprire a funcționării ori utilizării construcțiilor sau amenajărilor, potrivit. prev. art. 45 pct. VI, sau de suspendare a activității, potrivit. prev. art. 45 pct. VIII, constituie infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități și se pedepsește potrivit. art. 348 NCP".

O.U.G. nr. 86/2006 priv. organiz. activ. practicienilor în insolvență, rep. (M. Of. nr. 724 din 13 octombrie 2011; cu modif. ult.): „**Art. 75.** Exercitarea activităților prevăz. la art. 1 [procedurile de insolvență, procedurile de lichidare voluntară, procedurile de prevenire a insolvenței prevăz. de lege, inclusiv măsurile de supraveghere financiară ori de administrare specială] fără a deține calitatea de practician în insolvență constituie infracțiune și se pedepsește potrivit. legii penale".

O.U.G. nr. 99/2006 priv. instituțiile de credit și adecvarea capitalului (M. Of. nr. 1027 din 27 decembrie 2006; cu modif. ult.): „**Art. 410.** Desfășurarea, fără drept, de activități dintre cele prevăz. la art. 5 alin. (1) [atragere de depozite sau de alte fonduri rambursabile de la public, atragere și/sau gestionare de sume de bani provenite din contribuțiile membrilor unor grupuri de persoane constituite în vederea acumulării de fonduri colective și acordării de credite/împrumuturi din fondurile acumulate pentru achiziționarea de bunuri și/sau servicii de către membrii acestora], precum și începerea desfășurării activităților specifice unei instituții de credit fără a obține autorizația potrivit. prev. art. 10 alin. (1) [în vederea desfășurării activității în România, fiecare instituție de credit trebuie să dispună de o autorizație potrivit. prezentei O.U.G.] constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la un an la 5 ani".

L. nr. 489/2006 priv. libertatea religioasă și regimul general al cultelor, rep. (M. Of. nr. 201 din 21 martie 2014; rectifi): „**Art. 23.** (4) Exercitarea fără drept a atribuțiilor de preot constituie infracțiune și se pedepsește potrivit. NCP".

L. nr. 64/2008 priv. funcționarea în condiții de siguranță a instalațiilor sub presiune, instalațiilor de ridicat și a aparatelor consumatoare de combustibil, rep. (M. Of. nr. 399 din 8 iunie 2015; cu modif. ult.): „**Art. 22.** (1) Efectuarea fără autorizație a activităților privitoare la instalarea, construcția sau montajul instalațiilor ori echipamentelor constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă. (2) Efectuarea fără autorizație a activităților privitoare la punerea în funcțiune, autorizarea de funcționare, admiterea funcționării, verificarea tehnică în utilizare, repararea, întreținerea, exploatarea sau modificarea instalațiilor ori echipamentelor constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 ani la 7 ani și interzicerea unor drepturi. (3) Tentativa se pedepsește".

O.U.G. nr. 144/2008 priv. exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă și a profesiei de asistent medical, precum și organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România (M. Of. nr. 785 din 24 noiembrie 2008; cu modif. ult.): „**Art. 19.** (1) Practicarea profesiei de asistent medical generalist, moașă sau asistent medical de către o persoană care nu are această calitate ori nu îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta O.U.G. constituie infracțiune și se pedepsește cf. prev. NCP".

O.U.G. nr. 77/2009 priv. organiz. și exploatarea jocurilor de noroc (M. Of. nr. 439 din 26 iunie 2009; cu modif. ult.): „**Art. 23.** (1) Desfășurarea fără licență sau autorizație a oricăreia dintre activitățile din domeniul jocurilor de noroc constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă".

L. siguranței digurilor nr. 259/2010, rep. (M. Of. nr. 191 din 18 martie 2014): „**Art. 8.** (1) Este obligatoriu să se obțină de la autoritatea publică centrală din domeniul apelor acordul privind respectarea exigențelor de performanță referitoare la siguranța digurilor, denumit în continuare acord, în următoarele situații: a) pentru proiecte de realizare a unor diguri noi; b) pentru intervenții constructive care refac parametrii de bază ai digurilor aflate în exploatare, în vederea punerii în siguranță a acestora; c) pentru intervenții constructive care modifică parametrii de bază ai digurilor aflate în exploatare, în vederea punerii în siguranță a acestora; d) pentru trecerea în conservare, postutilizarea sau dezafectarea digurilor aflate în exploatare. **Art. 23.** Constituie infracțiuni următoarele fapte: a) lipsa acordului pentru situațiile prevăzute la art. 8 alin. (1); b) exploatarea digurilor fără autorizație, punând în pericol populația, proprietatea ori mediul social, economic sau înconjurător; **Art. 24.** Infracțiunile prevăzute la art. 23 se pedepsesc cu amendă de la 10.000 lei la 100.000 lei sau cu închisoare de la 6 luni la 5 ani”.

L. nr. 194/2011 priv. combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăz. de acte normative în vigoare, rep. (M. Of. nr. 140 din 26 februarie 2014; cu modif. ult.): „**Art. 16.** (1) Fapta persoanei care, fără a deține autorizație eliberată în condițiile prezentei legi, efectuează fără drept operațiuni cu produse știind că acestea sunt susceptibile de a avea efecte psihoactive constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă [**HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 10/2018** (M. Of. nr. 894 din 24 octombrie 2018): În interpr. și aplic. art. 16 alin. (1) L. nr. 194/2011: Procurarea de produse susceptibile de a avea efecte psihoactive constituie o operațiune cu produse în sensul art. 2 lit. b) L. nr. 194/2011 și intră sub incidența art. 16 alin. (1) același act normativ în ipoteza în care este efectuată în cadrul unei activități de import, export ori intermediere de produse. Procurarea de produse susceptibile de a avea efecte psihoactive de către consumatorul final în vederea consumului propriu, efectuată exclusiv în acest scop, nu constituie operațiune cu produse în sensul art. 2 lit. b) L. nr. 194/2011 și nu intră sub incidența art. 16 alin. (1) același act normativ]. (2) Fapta persoanei care, fără a deține autorizație eliberată în condițiile prezentei legi, efectuează fără drept operațiuni cu produse despre care trebuia sau putea să prevadă că sunt susceptibile de a avea efecte psihoactive constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 1 an la 5 ani [**HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 25/2015** (M. Of. nr. 860 din 18 noiembrie 2015): Subiect activ al infracțiunii prevăzute de art. 16 L. nr. 194/2011 poate fi orice persoană fizică sau juridică]. **Art. 17.** Fapta persoanei care, cu intenție, efectuează fără drept operațiuni cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, pretinzând sau disimulând că acestea sunt produse autorizate potrivit legii sau a căror comercializare este permisă de lege, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă”.

L. nr. 287/2011 priv. unele măsuri ref. organiz. activității de punere în executare a creanțelor aparținând instituțiilor de credit și instituțiilor financiare nebankare (M. Of. nr. 894 din 16 decembrie 2011): „**Art. 1.** (1) Executorii înregistrați în condițiile legii la Ministerul Justiției până la data de 31 mai 2011, aparținând corpurilor proprii de executori organizate de instituțiile de credit și alte entități care aparțin grupului acestora și care desfășoară activități financiare, de instituțiile financiare nebankare sau de instituțiile de credit cooperatiste, care desfășoară activitate de executor în cadrul acestora, la data expirării termenului prevăz. la alin. (3), cu o vechime efectivă de cel puțin 2 ani de la prima înregistrare în această activitate, vor fi numiți, la cerere, în funcția de executor judecătoresc, dacă îndeplinesc condițiile generale prevăz. la art. 15 lit. a)-f) L. 188/2000 priv. executorii judecătorești, rep. (2) Executorii aparținând corpurilor proprii de executori organizate de instituțiile de credit și alte entități care aparțin grupului acestora și care desfășoară activități financiare, de instituțiile financiare nebankare sau de instituțiile de credit cooperatiste, care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, îndeplinesc condițiile prevăz. la alin. (1), dar au, la data expirării termenului prevăz. la alin. (3), o vechime mai mică de 2 ani în această activitate, dobândesc, la cerere, calitatea de executor judecătoresc stagiar. **Art. 7.** Continuarea activității de către executorii prevăz. la art. 1 în alte modalități decât cele stabilite prin prezenta L. constituie infracțiune și se pedepsește potrivit prev. NCP”.

O.U.G. nr. 32/2012 priv. organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor, precum și pt. modif. și compl. L. nr. 297/2004 priv. piața de capital (M. Of. nr. 435 din 30 iunie 2012; cu modif. ult.); „**Art. 197.** Desfășurarea fără autorizație a oricăror activități sau operațiuni pentru care prezenta ordonanță de urgență cere autorizarea constituie infracțiune și se sancționează potrivit legii penale”.

Statutul medicului veterinar (HCNMV nr. 3/2013 – M. Of. nr. 676 din 16 septembrie 2014; cu modif. ult.): „**Art. 9.** (7) Exercițarea profesiei de medic veterinar de către o persoană care nu deține calificarea profesională de medic veterinar în baza unui titlu oficial de calificare constituie infracțiune și se pedepsește cf. prev. NCP, cu modif. și compl. ult. **Art. 30.** (1) Falsificarea atestatului de liberă practică medicală veterinară constituie infracțiune și se pedepsește cf. legii”.

L. nr. 74/2015 priv. administratorii de fonduri de investiții alternative (M. Of. nr. 274 din 23 aprilie 2015; cu modif. ult.): „**Art. 53.** Desfășurarea fără autorizație a oricăror activități sau operațiuni specifice AFIA pentru care prezenta L. cere autorizarea constituie infracțiune de exercitare fără drept a unei profesii sau activități și se pedepsește potrivit art. 348 NCP (...)”.

L. viei și vinului în sistemul organizării comune a pieței vitivinicole nr. 164/2015 (M. Of. nr. 472 din 30 iunie 2015; cu modif. ult.): „**Art. 63.** Exercițarea fără drept a oricărei activități pentru care prezenta lege prevede necesitatea emiterii unei autorizații ori exercițarea acesteia în alte condiții decât cele legale se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă penală”.

L. nr. 237/2015 priv. autorizarea și supravegherea activității de asigurare și reasigurare (M. Of. nr. 800 din 28 octombrie 2015; cu modif. ult.): „**Art. 164. Infracțiuni.** Desfășurarea activității de asigurare și reasigurare fără autorizație de funcționare emisă de ASF ori desfășurarea activității fără înscrierea în Registrul societăților constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă. **Art. 177. Sancțiuni.** Societăților autorizate și supravegheate cf. prev. prezentei părți [Regimul național de supraveghere] le sunt aplicabile sancțiunile prevăz. la art. (...) 164”.

L. nr. 162/2017 priv. auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate și de modif. a unor acte normative (M. Of. nr. 548 din 12 iulie 2017): „**Art. 45. Răspunderea penală.** Exercițarea fără drept a activității de audit financiar constituie infracțiune și se pedepsește cf. legii penale”.

L. nr. 126/2018 priv. piețele de instrumente financiare (M. Of. nr. 521 din 26 iunie 2018; cu modif. ult.): „**Art. 262.** Constituie infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități și se sancționează cf. prev. art. 348 L. nr. 286/2009, cu modif. și compl. ult., furnizarea de către o persoană de servicii de investiții sau desfășurarea de activități de investiții fără a deține autorizația sau aprobarea necesară cf. prev.: a) art. 8 alin. (1), art. 10 alin. (1) și (10), art. 122 alin. (2) și art. 129 alin. (1) [ref. anumite autorizații acordate de către ASF, respectiv de către BNR în cazul instituțiilor de credit – v. L. nr. 126/2018]; b) art. 7 alin. (1) a treia tz. sau art. 11 alin. (1) Reg. (UE) nr. 600/2014, cu modif. și compl. ult., precum și, atunci când un APA sau un ARM beneficiază de o derog. în cf. cu art. 2 alin. (3) din reg. menționat, a art. 27b din respectivul reg. **Art. 265.** Desfășurarea fără autorizație a oricăror activități sau operațiuni specifice depozitarului central constituie infracțiune și se sancționează conform prev. art. 348 L. nr. 286/2009 (...)”.

L. nr. 236/2018: „Art. 29. Infracțiuni. (1) Desfășurarea activității de distribuție fără autorizație sau aviz emisă/emis de ASF ori fără înscrierea în registrele ASF constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă. (2) Utilizarea de către societăți sau intermediari principali a serviciilor unor persoane neînregistrate la ASF sau desfășurarea activității intermediarilor și intermediarilor de asigurări auxiliare cu nerespectarea art. 10 alin. (10) [Desfășurarea activității intermediarilor și intermediarilor de asigurări auxiliare este permisă cu respectarea următoarelor condiții: a) distribuie produsele de asigurare sau reasigurare provenite exclusiv de la societăți autorizate în baza L. nr. 237/2015 sau care activează pe teritoriul României în baza libertății de a presta servicii sau în baza dreptului de stabilire, cu respectarea prev. legale; b) colaborează exclusiv cu intermediari înregistrați în baza prezentei legi sau care activează pe teritoriul României în baza libertății de a presta servicii sau în baza dreptului de stabilire, cu

excepția prevăz. la art. 2 alin. (1), cu respectarea prev. legale – Art. 2. (1) Sunt exceptați de la aplicarea dispozițiilor prezentei legi intermediarii de asigurări auxiliare care desfășoară activitate de distribuție în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții: a) asigurarea este complementară bunului oferit de un furnizor sau serviciului oferit de un prestator, în cazul în care asigurarea respectivă oferă acoperire pentru una dintre următoarele: (i) riscul de defectare, pierdere sau avariere a bunului ori riscul de nefolosire a serviciului, care se preconizează a fi utilizat la un anumit moment; (ii) avarierea sau pierderea bagajelor ori alte riscuri legate de o călătorie rezervată prin prestator; b) valoarea primei pentru produsul de asigurare, calculată pro-rata pe bază anuală, nu depășește echivalentul în lei al sumei de 600 EUR; c) prin excepție de la lit. b), atunci când asigurarea este complementară unui serviciu prevăzut la lit. a), iar durata serviciului este mai mică sau egală cu 3 luni, valoarea primei plătite pe persoană nu depășește echivalentul în lei al sumei de 200 EUR] constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă”.

L. nr. 209/2019 priv. serviciile de plată și pt. modif. unor acte normative (M. Of. nr. 913 din 13 noiembrie 2019): „**Art. 235.** (1) Prestarea fără drept cu titlu profesional a serviciilor de plată cu încălcarea prev. art. 8 [Este interzis oricărei entități care nu este prestator de servicii de plată în înțelesul prezentei legi să presteze cu titlu profesional serviciile de plată prevăz. la art. 7: a) servicii care permit depunerea de numerar într-un cont de plăți, precum și toate operațiunile necesare pentru funcționarea unui cont de plăți; b) servicii care permit retrageri de numerar dintr-un cont de plăți, precum și toate operațiunile necesare pentru funcționarea unui cont de plăți; c) efectuarea următoarelor operațiuni de plată în cazul în care fondurile nu sunt acoperite printr-o linie de credit: debitări directe, inclusiv debitări directe singulare, operațiuni de plată printr-un card de plată sau un dispozitiv similar, operațiuni de transfer-credit, inclusiv operațiuni cu ordine de plată programată; d) efectuarea următoarelor operațiuni de plată în cazul în care fondurile sunt acoperite printr-o linie de credit deschisă pentru un utilizator al serviciilor de plată: debitări directe, inclusiv debitări directe singulare, operațiuni de plată printr-un card de plată sau un dispozitiv similar, operațiuni de transfer-credit, inclusiv ordine de plată programată; e) emiterea de instrumente de plată și/sau acceptarea de operațiuni de plată; f) remiterea de bani; g) servicii de inițiere a plății; h) servicii de informare cu privire la conturi] constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă”.

L. nr. 244/2022 priv. stabilirea unor măsuri de punere în aplic. a Reg. (UE) 2020/1503 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 oct. 2020 priv. furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri și de modif. a Reg. (UE) 2017/1.129 și a Dir. (UE) 2019/1.937 (M. Of. nr. 754 din 27 iulie 2022): „**Art. 28.** Desfășurarea fără autorizația prevăz. la art. 6 alin. (1) [în vederea prestării de servicii de finanțare participativă este necesară obținerea unei autorizații din partea ASF în calitate de furnizor de servicii de finanțare participativă, potrivit prev. prezentei L] a serviciilor de finanțare participativă, astfel cum sunt definite la art. 2 alin. (1) lit. a) [punerea în legătură a investitorilor interesați să acorde finanțare pentru afaceri cu dezvoltatorii de proiecte prin utilizarea unei platforme de finanțare participativă, serviciu care constă în oricare dintre următoarele activități: (i) facilitarea acordării de împrumuturi; (ii) plasarea, fără angajament ferm, astfel cum se prev. în anex. I secț. A pct. 7 Dir. 2014/65/UE, de valori mobiliare și instrumente admise în scopul finanțării participative emise de dezvoltatori de proiecte sau de un vehicul investițional, precum și primirea și transmiterea ordinelor clienților, astfel cum se menționează la pct. 1 secț. menționată, priv. respectivele valori mobiliare și instrumente admise în scopul finanțării participative] Reg. (UE) 2020/1.503, constituie infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități și se pedepsește potrivit art. 348 NCP (...)”.

L. învățământului superior nr. 199/2023 (M. Of. nr. 614 din 5 iulie 2023; intrare în vigoare: la 60 de zile de la publ.): „**Art. 245.** (2) Desfășurarea activităților de învățământ de nivel universitar, postuniversitar și de formare profesională a adulților, precum și eliberarea de acte de studii în alte condiții decât cele prevăz. prin prezenta L. constituie infracțiune și se pedepsește cf. NCP (...)”.

Art. 349. Neluarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă.

(1) Neluarea vreuneia dintre măsurile legale de securitate și sănătate în muncă de către persoana care avea îndatorirea de a lua aceste măsuri, dacă se creează un pericol iminent de producere a unui accident de muncă sau de îmbolnăvire profesională, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1) săvârșită din culpă se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 37 L. nr. 319/2006.*

Art. 350. Nerespectarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă.

(1) Nerespectarea de către orice persoană a obligațiilor și a măsurilor stabilite cu privire la securitatea și sănătatea în muncă, dacă prin aceasta se creează un pericol iminent de producere a unui accident de muncă sau de îmbolnăvire profesională, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează repunerea în funcțiune a instalațiilor, mașinilor și utilajelor, anterior eliminării tuturor deficiențelor pentru care s-a luat măsura opririi lor.

(3) Faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) săvârșite din culpă se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 38 L. nr. 319/2006.*

Art. 351. Camăta. Darea de bani cu dobândă, ca îndeletnicire, de către o persoană neautorizată, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 3 L. nr. 216/2011.*

Capitolul V

Infrațiuni contra sănătății publice

Art. 352.¹⁾ Zădărnicierea combaterii bolilor. (1) Nerespectarea măsurilor de carantină sau de spitalizare dispuse pentru prevenirea sau combaterea bolilor infectocontagioase se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Nerespectarea măsurilor privitoare la prevenirea sau combaterea bolilor infectocontagioase, dacă fapta a avut ca urmare răspândirea unei asemenea boli, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

(3) Transmiterea, prin orice mijloace, a unei boli infectocontagioase de către o persoană care știe că suferă de această boală se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Dacă fapta prevăzută în alin. (2) este săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amenda.

(5) Dacă prin faptele prevăzute în alin. (1) și (2) s-a produs vătămarea corporală a uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar dacă s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(6) Dacă prin fapta prevăzută în alin. (3) s-a produs vătămarea corporală a uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar dacă s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(7) Dacă prin fapta prevăzută în alin. (4) s-a produs vătămarea corporală a uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar dacă s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(8) Tentativa la infracțiunea prevăzută la alin. (3) se pedepsește.

¹⁾ Art. 352 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 2 O.U.G. nr. 28/2020.

(9) Prin carantină se înțelege restricția activităților și separarea de alte persoane, în spații special amenajate, a persoanelor bolnave sau care sunt suspecte de a fi bolnave, într-o manieră care să prevină posibila răspândire a infecției sau contaminării.

• **VECHIUL CP: art. 308.**

Art. 352¹⁾. Omisiunea declarării unor informații. Omisiunea persoanei de a divulga cadrelor medicale sau altor persoane dintre cele prevăzute în art. 175 sau unei unități în care acestea își desfășoară activitatea unele informații esențiale cu privire la posibilitatea de a fi intrat în contact cu o persoană infectată cu o boală infectocontagioasă se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

Art. 353. Contaminarea venerică. (1) Transmiterea unei boli venerice, prin raport sexual sau alte acte sexuale, de către o persoană care știe că suferă de o astfel de boală, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Instanța de judecată va dispune măsura de siguranță a obligării la tratament medical.

• **VECHIUL CP: art. 309 alin. (1) și (3).**

Art. 354. Transmiterea sindromului imunodeficiar dobândit. (1) Transmiterea, prin orice mijloace, a sindromului imunodeficiar dobândit – SIDA – de către o persoană care știe că suferă de această boală, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani.

(2) Transmiterea, prin orice mijloace, a sindromului imunodeficiar dobândit – SIDA – de către o altă persoană decât cea prevăzută în alin. (1) se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 12 ani.

(3) Dacă prin faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) s-a produs moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 ani.

(4) Când fapta prevăzută în alin. (2) a fost săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani, iar dacă a cauzat moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 309 alin. (2).**

Art. 355. Răspândirea bolilor la animale sau plante. (1) Nerespectarea măsurilor privitoare la prevenirea sau combaterea bolilor infectocontagioase la animale sau plante ori a dăunătorilor, dacă a avut ca urmare răspândirea unei asemenea boli ori a dăunătorilor, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Dacă fapta este săvârșită din culpă, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

• **VECHIUL CP: art. 310.**

Art. 356.²⁾ Infectarea apei. (1) Infectarea prin orice mijloace a surselor sau rețelilor de apă, dacă apa devine dăunătoare sănătății oamenilor, animalelor sau plantelor, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

(2) Dacă fapta este săvârșită din culpa, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amendă.

(3) Prin excepție de la dispozițiile art. 137 alin. (2), în cazul infracțiunii prevăzute în prezentul articol, suma corespunzătoare unei zile-amendă pentru persoana juridică este cuprinsă între 500 lei și 25.000 de lei.

(4) Tentativa se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 311.**

¹⁾ Art. 352¹ a fost introdus prin art. unic pct. 3 O.U.G. nr. 28/2020.

²⁾ Art. 356 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 14 O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 357. Falsificarea sau substituirea de alimente ori alte produse. (1) Prepararea, oferirea sau expunerea spre vânzare de alimente, băuturi ori alte produse falsificate sau substituite, dacă sunt vătămătoare sănătății, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Prepararea, oferirea sau expunerea spre vânzare de medicamente contrafăcute sau substituite care sunt vătămătoare sănătății se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 313 alin. (1)-(2), (4)-(6).**

Art. 358. Comercializarea de produse alterate. (1) Vânzarea de alimente, băuturi sau alte produse cunoscând că sunt alterate ori cu perioada de valabilitate depășită, dacă sunt vătămătoare sănătății, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează punerea în consum de carne sau produse din carne, provenite din tăieri de animale sustrate controlului veterinar, dacă sunt vătămătoare sănătății.

(3) Vânzarea de medicamente cunoscând că sunt contrafăcute, alterate ori cu perioada de valabilitate depășită, dacă sunt vătămătoare sănătății ori și-au pierdut în tot sau în parte eficiența terapeutică, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 313 alin. (1) și (3).**

Art. 359. Traficul de produse sau substanțe toxice. (1) Producerea, deținerea, precum și orice operațiune privind circulația produselor ori substanțelor toxice, cultivarea în scop de prelucrare a plantelor care conțin astfel de substanțe ori experimentarea produselor sau substanțelor toxice, fără drept, se pedepsesc cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepsește.

• **VECHIUL CP: art. 312.**

Capitolul VI

Infracțiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice

Art. 360. Accesul ilegal la un sistem informatic. (1) Accesul, fără drept, la un sistem informatic se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită în scopul obținerii de date informatice, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

(3) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârșită cu privire la un sistem informatic la care, prin intermediul unor proceduri, dispozitive sau programe specializate, accesul este restricționat sau interzis pentru anumite categorii de utilizatori, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 42 L. nr. 161/2003.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 15/2013 (supra, art. 250).**

• **DISPOZIȚII CONEXE. Convenția Consiliului Europei priv. criminalitatea informatică (ratif. L. nr. 64/2004 – M. Of. nr. 343 din 20 aprilie 2004): „Art. 1. Definiții. În sensul prezentei convenții: a) expresia sistem informatic desemnează orice dispozitiv izolat sau ansamblu de dispozitive interconectate ori aflate în legătură, care asigură ori dintre care unul sau mai multe elemente asigură, prin executarea unui program, prelucrarea automată a datelor; b) expresia date informatice desemnează orice reprezentare de fapte, informații sau concepte sub o formă adecvată**

prelucrării într-un sistem informatic, inclusiv un program capabil să determine executarea unei funcții de către un sistem informatic". V. și *The Budapest Convention (ETS No. 185) and its Protocols* (<https://www.coe.int/en/web/cybercrime/the-budapest-convention>).

Art. 361. Interceptarea ilegală a unei transmisii de date informatice. (1) Interceptarea, fără drept, a unei transmisii de date informatice care nu este publică și care este destinată unui sistem informatic, provine dintr-un asemenea sistem sau se efectuează în cadrul unui sistem informatic se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și interceptarea, fără drept, a unei emisii electromagnetice provenite dintr-un sistem informatic, ce conține date informatice care nu sunt publice.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 43 L. nr. 161/2003.*

Art. 362. Alterarea integrității datelor informatice. Fapta de a modifica, șterge sau deteriora date informatice ori de a restricționa accesul la aceste date, fără drept, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 44 alin. (1) L. nr. 161/2003.*

Art. 363. Perturbarea funcționării sistemelor informatice. Fapta de a perturba grav, fără drept, funcționarea unui sistem informatic, prin introducerea, transmiterea, modificarea, ștergerea sau deteriorarea datelor informatice sau prin restricționarea accesului la date informatice, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 45 L. nr. 161/2003.*

Art. 364. Transferul neautorizat de date informatice. Transferul neautorizat de date dintr-un sistem informatic sau dintr-un mijloc de stocare a datelor informatice se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 44 alin. (2)-(3) L. nr. 161/2003.*

Art. 365. Operațiuni ilegale cu dispozitive sau programe informatice. (1) Fapta persoanei care, fără drept, produce, importă, distribuie sau pune la dispoziție sub orice formă:

a) dispozitive sau programe informatice concepute sau adaptate în scopul comiterii uneia dintre infracțiunile prevăzute în art. 360-364;

b) parole, coduri de acces sau alte asemenea date informatice care permit accesul total sau parțial la un sistem informatic, în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute în art. 360-364,

se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Deținerea, fără drept, a unui dispozitiv, a unui program informatic, a unei parole, a unui cod de acces sau a altor date informatice dintre cele prevăzute în alin. (1), în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute în art. 360-364, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 46 L. nr. 161/2003.*

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 15/2013** (M. Of. nr. 760 din 6 decembrie 2013): „1. Montarea la bancomat a dispozitivelor autonome de citire a benzii magnetice a cardului autentic și a codului PIN aferent acestuia (skimmere, minivideocamere sau dispozitive tip tastatură falsă) constituie infracțiunea prevăz. de art. 46 alin. (2) L. nr. 161/2003 [art. 365 alin. (1) NCP]”.

Art. 366. Sancționarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în prezentul capitol se pedepsește.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 47 L. nr. 161/2003.*

Titlul VIII

Infrapecțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială

Capitolul I

Infrapecțiuni contra ordinii și liniștii publice

Art. 367. Constituiearea unui grup infracțional organizat. (1) Inițierea sau constituiearea unui grup infracțional organizat, aderarea sau sprijinirea, sub orice formă, a unui astfel de grup se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Când infracțiunea care intră în scopul grupului infracțional organizat este sancționată de lege cu pedeapsa detențiunii pe viață sau cu închisoarea mai mare de 10 ani, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au fost urmate de săvârșirea unei infracțiuni, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(4) Nu se pedepsesc persoanele care au comis faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2), dacă denunță autorităților grupul infracțional organizat, înainte ca acesta să fi fost descoperit și să se fi început săvârșirea vreuneia dintre infracțiunile care intră în scopul grupului.

(5) Dacă persoana care a săvârșit una dintre faptele prevăzute în alin. (1)-(3) înlesnește, în cursul urmăririi penale, aflarea adevărului și tragerea la răspundere penală a unuia sau mai multor membri ai unui grup infracțional organizat, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

(6) Prin grup infracțional organizat se înțelege grupul structurat, format din trei sau mai multe persoane, constituit pentru o anumită perioadă de timp și pentru a acționa în mod coordonat în scopul comiterii uneia sau mai multor infracțiuni.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 167, 323 CP; art. 2 lit. a), 7-9 L. nr. 39/2003.*

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 12/2014** (M. Of. nr. 507 din 8 iulie 2014): „(...) faptele prevăz. de art. 323 CP anterior și art. 8 L. nr. 39/2003, în reglem. anterioară modificărilor aduse prin L. nr. 187/2012 pt. punerea în aplic. a NCP, se regăsesc în incriminarea din art. 367 NCP, nefiind dezincrimate”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 10/2015 (M. Of. nr. 389 din 4 iunie 2015): „În interpr. art. 367 alin. (1) și (6) NCP: (...) în ipoteza în care odată cu intrarea în vigoare a NCP, infracțiunea care intră în scopul grupului organizat a fost dezincrimată, nu mai este îndeplinită una dintre trăsăturile esențiale ale infracțiunii, respectiv condiția tipicității”.

• **DISPOZIȚII CONEXE.** V. L. nr. 234/2022 (supra, art. 9 NCP).

Art. 368. Instigarea publică. (1) Fapta de a îndemna publicul, verbal, în scris sau prin orice alte mijloace, să săvârșească infracțiuni se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă, fără a se putea depăși pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea la săvârșirea căreia s-a instigat.

(2) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) este comisă de un funcționar public, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, fără a se putea depăși pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea la săvârșirea căreia s-a instigat.

(3) Dacă instigarea publică a avut ca urmare comiterea infracțiunii la care s-a instigat, pedeapsa este cea prevăzută de lege pentru acea infracțiune.

• **VECHIUL CP: art. 324.**

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 30. Libertatea de exprimare.** (7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

Art. 369.¹⁾ Incitarea la violență, ură sau discriminare. Incitarea publicului, prin orice mijloace, la violență, ură sau discriminare împotriva unei categorii de persoane sau împotriva unei persoane pe motiv că face parte dintr-o anumită categorie de persoane definită pe criterii de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

• **VECHIUL CP: art. 317.**

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI V. art. 4 alin. (2) și art. 16 alin. (1)-(2) (supra, art. 297 NCP).**

Art. 370. Încercarea de a determina săvârșirea unei infracțiuni. Încercarea de a determina o persoană, prin constrângere sau corupere, să comită o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

• **VECHIUL CP: art. 29.**

Art. 371.²⁾ Tulburarea ordinii și liniștii publice. (1) Fapta persoanei care, în public, prin amenințări sau atingeri grave aduse demnității persoanelor, tulbură ordinea și liniștea publică se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Fapta persoanei care, în public, prin violențe comise împotriva persoanelor sau bunurilor, tulbură ordinea și liniștea publică se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

(3) Dacă fapta prevăzută la alin. (2) este comisă de o persoană care are asupra sa o armă de foc, un obiect, un dispozitiv, o substanță sau un animal ce pot pune în pericol viața, sănătatea ori integritatea corporală a persoanelor, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

• **VECHIUL CP: art. 321.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 9/2016 (M. Of. nr. 356 din 10 mai 2016):** „1. În aplic. art. 371 NCP, în cazul infracțiunii de tulburare a ordinii și liniștii publice, pentru existența infracțiunii, violențele, amenințările sau atingerile grave aduse demnității nu trebuie să fie comise împotriva mai multor persoane, fiind suficient ca violențele, amenințările ori atingerile grave aduse demnității, care tulbură ordinea și liniștea publică, să fie săvârșite, în public, împotriva unei persoane. 2. În ipoteza în care violențele, amenințările sau atingerile grave aduse demnității persoanei, care tulbură ordinea și liniștea publică, au fost comise, în public, împotriva unei singure persoane, nu operează dezincriminarea, nefiind incidente disp. art. 4 NCP”.

Art. 372. Portul sau folosirea fără drept de obiecte periculoase. (1) Fapta de a purta fără drept, la adunări publice, manifestări cultural-sportive, în locuri special amenajate și autorizate pentru distracție ori agrement sau în mijloace de transport în comun:

a) cuțitul, pumnalul, boxul sau alte asemenea obiecte fabricate sau confecționate anume pentru tăiere, înțepare sau lovire;

b) arme neletale care nu sunt supuse autorizării ori dispozitive pentru șocuri electrice;

c) substanțe iritant lacrimogene sau cu efect paralizant,

se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

¹⁾ Art. 369 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic L. nr. 170/2022.

²⁾ Art. 371 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 10 L. nr. 248/2023.

(2) Folosirea, fără drept, la adunări publice, manifestări cultural-sportive, în locuri de distracție ori agrement sau în mijloace de transport în comun a obiectelor sau substanțelor prevăzute în alin. (1) se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

(3) Portul, fără drept, al obiectelor sau substanțelor prevăzute în alin. (1) în sediul autorităților publice, instituțiilor publice sau al altor persoane juridice de interes public ori în spațiile rezervate desfășurării procesului electoral se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 29 alin. (1) L. nr. 60/1991; art. 2 alin. (1) L. nr. 61/1991.*

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI.** *V. art. 30 alin. (7) (supra, art. 368 NCP).*

Art. 373. Împiedicarea desfășurării unei adunări publice. Împiedicarea, prin orice mijloace, a desfășurării unei adunări publice care a fost autorizată potrivit legii se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

Art. 374. Pornografia infantilă. (1)¹⁾ Producerea, deținerea, procurarea, stocarea, expunerea, promovarea, distribuirea, precum și punerea la dispoziție, în orice mod, de materiale pornografice cu minori se pedepsesc cu închisoarea de la un an la 5 ani.

(1)²⁾ Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se pedepsește și îndemnarea sau recrutarea unui minor în scopul participării lui în cadrul unui spectacol pornografic, obținerea de foloase de pe urma unui astfel de spectacol în cadrul căruia participă minori sau exploatarea unui minor în orice alt fel pentru realizarea de spectacole pornografice.

(1)²⁾ Vizionarea de spectacole pornografice în cadrul cărora participă minori se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) au fost săvârșite printr-un sistem informatic sau alt mijloc de stocare a datelor informatice, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Accesarea, fără drept, de materiale pornografice cu minori, prin intermediul sistemelor informatice sau altor mijloace de comunicații electronice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(3)³⁾ Dacă faptele prevăzute la alin. (1), (1)¹⁾, (1)²⁾ și (2) au fost săvârșite în următoarele împrejurări:

a)⁴⁾ de către un membru de familie sau de către o persoană care conviețuiește cu victima;

b) de către o persoană în a cărei îngrijire, ocrotire, educare, pază sau tratament se afla minorul sau de o persoană care a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului;

c)⁵⁾ fapta a pus în pericol viața minorului;

d)⁶⁾ de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale asupra unui minor, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism asupra unui minor,

limitele speciale ale pedepselor se majorează cu o treime.

¹⁾ Alin. (1) al art. 374 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (1)¹⁾-(1)²⁾ ale art. 374 au fost introduse prin art. I pct. 16 O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (3)¹⁾ al art. 374 a fost introdus prin art. I pct. 17 O.U.G. nr. 18/2016.

⁴⁾ Lit. a) a alin. (3)¹⁾ al art. 374 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 16 L. nr. 217/2020.

⁵⁾ Lit. c) a alin. (3)¹⁾ al art. 374 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. unic pct. 5 L. nr. 186/2021.

⁶⁾ Lit. d) a alin. (3)¹⁾ al art. 374 a fost introdusă prin art. I pct. 17 L. nr. 217/2020 și este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. unic pct. 5 L. nr. 186/2021.

[De la 1 ian. 2024: „(3²)¹) Fapta unui major de a solicita unui minor să înregistreze, să producă, să distribuie, să expună sau să transmită prin orice mijloace, inclusiv prin mijloace de comunicații electronice sau pe rețele sociale, imagini, videoclipuri sau alte materiale pornografice care îl prezintă pe minorul respectiv având un comportament sexual explicit se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.”]

(4)²) Prin materiale pornografice cu minori se înțelege orice material care prezintă un minor ori o persoană majoră drept un minor, având un comportament sexual explicit sau care, deși nu prezintă o persoană reală, simulează, în mod credibil, un minor având un astfel de comportament, precum și orice reprezentare a organelor genitale ale unui copil cu scop sexual.

(4¹)³) Prin spectacol pornografic se înțelege expunerea în direct adresată unui public, inclusiv prin tehnologia informațiilor și comunicațiilor, a unui copil implicat într-un comportament sexual explicit ori a organelor genitale ale unui copil, cu scop sexual.

(5) Tentativa se pedepsește.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** art. 18 L. nr. 678/2001; art. 51 L. nr. 161/2003; art. 11 L. nr. 196/2003.

• **DISPOZIȚII CONEXE.** V. art. II L. nr. 217/2020 (supra, art. 9 NCP).

Art. 375. Ultrajul contra bunelor moravuri. Fapta persoanei care, în public, expune sau distribuie fără drept imagini ce prezintă explicit o activitate sexuală, alta decât cea la care se referă art. 374, ori săvârșește acte de exhibiționism sau alte acte sexuale explicite se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

• **VECHIUL CP:** art. 201 alin. (1), 321, 325.

Capitolul II

Infraacțiuni contra familiei

Art. 376. Bigamia. (1) Încheierea unei noi căsătorii de către o persoană căsătorită se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Persoana necăsătorită care încheie o căsătorie cu o persoană pe care o știe căsătorită se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

• **VECHIUL CP:** art. 303.

Art. 377. Incestul. Raportul sexual consimțit, săvârșit între rude în linie directă sau între frați și surori, se pedepsește cu închisoarea de la un an la 5 ani.

[De la 1 ian. 2024: „Art. 377.⁴) „Incestul. (1) Raportul sexual consimțit, săvârșit între rude în linie directă sau între frați și surori, se pedepsește cu închisoarea de la un an la 5 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală săvârșite în condițiile alin. (1).”]

• **VECHIUL CP:** art. 203.

• **RIL.** V. Dec. ICCJ (SU) nr. 17/2008 (supra, art. 218).

• **HP.** Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 52/2021 (M. Of. nr. 874 din 13 septembrie 2021): „În interpr. și aplic. art. 377 NCP, rap. art. 177 alin. (2) NCP, pentru determinarea subiecților infraacțiunii de incest, stabilirea calității de rude biologice în linie directă sau între frați și surori, în cazul în care subiect al infraacțiunii este o persoană adoptată, poate avea loc în condițiile art. 52 alin. (1) și (2) NCPP

¹) Alin. (3²) al art. 374 a fost introdus prin art. I pct. 24 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

²) Alin. (4) al art. 374 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 18 O.U.G. nr. 18/2016.

³) Alin. (4¹) al art. 374 a fost introdus prin art. I pct. 19 O.U.G. nr. 18/2016.

⁴) Art. 377 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 25 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

independent de art. 440 și art. 470 alin. (2) NCC. Pentru determinarea subiecților infracțiunii de incest prevăz. de art. 377 NCP, în cazul în care unul dintre aceștia este adoptat, nu se impune stabilirea în prealabil a unui raport juridic civil de rude în linie directă sau frați și surori potriv. art. 409 NCC rap. art. 416 NCC sau art. 424 NCC, după caz, acest aspect putând fi stabilit în absența actelor de stare civilă și a unei acțiuni civile cu acest obiect, în cadrul procesului penal pendinte potriv. mijloacelor de probă prevăz. de art. 97 alin. (1) NCPP rap. art. 52 alin. (1) și (2) NCPP. Efectele legăturii de rudenie biologică stabilite într-un proces civil sau chiar în procesul penal pendinte ulterior comiterii faptei de incest retroactivează până la momentul nașterii copilului”.

Art. 378. Abandonul de familie. (1) Săvârșirea de către persoana care are obligația legală de întreținere, față de cel îndreptățit la întreținere, a uneia dintre următoarele fapte:

a) părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, expunându-l la suferințe fizice sau morale;

b) neîndeplinirea, cu rea-credință, a obligației de întreținere prevăzută de lege;

c) neplata, cu rea-credință, timp de 3 luni, a pensiei de întreținere stabilite pe cale judecătorească,

se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează neexecutarea, cu rea-credință, de către cel condamnat a prestațiilor periodice stabilite prin hotărâre judecătorească, în favoarea persoanelor îndreptățite la întreținere din partea victimei infracțiunii.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(4) Fapta nu se pedepsește dacă, înainte de terminarea urmăririi penale, inculpatul își îndeplinește obligațiile.

(5) Dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, inculpatul își îndeplinește obligațiile, instanța dispune, după caz, amânarea aplicării pedepsei sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru aceasta.

• **VECHIUL CP: art. 305.**

• **NECONSTITUȚIONALITATE. D.C.C nr. 221/2023:** „(...) soluția legislativă cuprinsă în art. 378 alin. (1) lit. c) NCP, care nu incriminează neplata, cu rea-credință, timp de 3 luni, a pensiei de întreținere stabilite prin act notarial, este neconstituțională”.

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 4/2017** (M. Of. nr. 360 din 16 mai 2017): „În interpr. și aplic. unitară a art. 378 alin. (1) lit. c) NCP stabilește că: Infracțiunea de abandon de familie săvârșită prin neplata, cu rea-credință, timp de trei luni, a pensiei de întreținere, instituită printr-o singură hotărâre judecătorească în favoarea mai multor persoane, constituie o infracțiune unică continuă”.

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 2/2020** (M. Of. nr. 135 din 20 februarie 2020): „În cazul infracțiunii de abandon de familie prevăz. în art. 378 alin. (1) lit. c) NCP, termenul de introducere a plângerii prealabile prevăz. în conținutul art. 296 alin. (1) și (2) NCPP – de 3 luni din ziua în care persoana vătămată sau reprezentantul său legal a aflat despre săvârșirea faptei – curge de la data la care persoana vătămată ori reprezentantul său legal a cunoscut săvârșirea faptei. Termenul de 3 luni prevăz. în conținutul art. 296 alin. (1) și (2) NCPP poate să curgă din trei momente diferite, după cum urmează: a) din momentul consumării infracțiunii, dacă acest moment este identic cu cel al cunoașterii faptei; b) din momentul cunoașterii săvârșirii faptei, care se poate situa între momentul consumării faptei până la momentul epuizării și c) din momentul epuizării infracțiunii sau ulterior acestuia, odată cu cunoașterea săvârșirii faptei, caz în care nu trebuie să fi fost împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale”.

Art. 379. Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului. (1) Reținerea de către un părinte a copilului său minor, fără consimțământul celuilalt părinte sau al

persoanei căreia i-a fost încredințat minorul potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează fapta persoanei căreia i s-a încredințat minorul prin hotărâre judecătorească spre creștere și educare de a împiedica, în mod repetat, pe oricare dintre părinți să aibă legături personale cu minorul, în condițiile stabilite de părți sau de către organul competent.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **VECHIUL CP: art. 307.**

Art. 380. Împiedicarea accesului la învățământul general obligatoriu. (1) Părintele sau persoana căreia i-a fost încredințat, potrivit legii, un minor și care, în mod nejustificat, îl reține sau îl împiedică prin orice mijloace să urmeze cursurile învățământului general obligatoriu se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Fapta nu se pedepsește dacă înainte de terminarea urmăririi penale inculpatul asigură reluarea frecventării cursurilor de către minor.

(3) Dacă până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare inculpatul asigură reluarea frecventării cursurilor de către minor, instanța dispune, după caz, amânarea aplicării pedepsei sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru aceasta.

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 32. Dreptul la învățătură.** (1) *Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare.* (2) *Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română. În condițiile legii, învățământul se poate desfășura și într-o limbă de circulație internațională.* (3) *Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în această limbă sunt garantate; modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege.* (4) *Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii. Statul acordă burse sociale de studii copiilor și tinerilor proveniți din familii defavorizate și celor instituționalizați, în condițiile legii.* (5) *Învățământul de toate gradele se desfășoară în unități de stat, particulare și confesionale, în condițiile legii.* (6) *Autonomia universitară este garantată.* (7) *Statul asigură libertatea învățământului religios, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult. În școlile de stat, învățământul religios este organizat și garantat prin lege.*

Capitolul III

Infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate

Art. 381. Împiedicarea exercitării libertății religioase. (1) Împiedicarea sau tulburarea liberei exercitări a ritualului unui cult religios, care este organizat și funcționează potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Obligarea unei persoane, prin constrângere, să participe la serviciile religioase ale unui cult ori să îndeplinească un act religios legat de exercitarea unui cult se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează obligarea unei persoane, prin violență sau amenințare, să îndeplinească un act interzis de cult, organizat potrivit legii, căruia îi aparține.

(4) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

• **VECHIUL CP: art. 318.**

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 29. Libertatea conștiinței.** (1) *Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi*

constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale. (2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc. (3) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii. (4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă. (5) Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinat. (6) Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.

Art. 382. Profanarea lăcașurilor sau obiectelor de cult. Profanarea unui lăcaș sau a unui obiect de cult, aparținând unui cult religios care este organizat și funcționează potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

Art. 383. Profanarea de cadavre sau morminte. (1) Sustragerea, distrugerea sau profanarea unui cadavru ori a cenușii rezultate din incinerarea acestuia se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Profanarea prin orice mijloace a unui mormânt, a unei urne funerare sau a unui monument funerar se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

• **VECHIUL CP: art. 319.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. 35/2008 (M. Of. nr. 158 din 13 martie 2009):** „În ipoteza în care obiectul material al infracțiunii de profanare de morminte prevăz. la art. 319 CP [art. 383 NCP] este un cadavru, iar inculpatul, prin dezmembrarea ori incendierea cadavrului, urmărește ascunderea faptei de omor comise anterior, se vor reține în concurs real infracțiunea de omor și infracțiunea de profanare de morminte”.

Art. 384. Prelevarea ilegală de țesuturi sau organe. Prelevarea de țesuturi sau organe de la un cadavru, fără drept, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 27 L. nr. 104/2003.**

Titlul IX

Infracțiuni electorale

Art. 385. Împiedicarea exercitării drepturilor electorale. (1) Împiedicarea, prin orice mijloace, a liberului exercițiu al dreptului de a alege sau de a fi ales se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Atacul, prin orice mijloace, asupra localului secției de votare se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 52, 56 L. nr. 3/2000; art. 107, 111 L. nr. 67/2004; art. 55, 61 L. nr. 33/2007; art. 52, 58 L. nr. 35/2008.*

Art. 386. Coruperea alegătorilor. (1) Oferirea sau darea de bani, de bunuri ori de alte foloase în scopul determinării alegătorului să voteze sau să nu voteze o anumită listă de candidați ori un anumit candidat se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Nu intră în categoria bunurilor prevăzute în alin. (1) bunurile cu valoare simbolică, inscripționate cu însemnele unei formațiuni politice.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 54 L. nr. 3/2000; art. 109 L. nr. 67/2004; art. 58 L. nr. 33/2007; art. 55 L. nr. 35/2008.*

Art. 387. Frauda la vot. (1) Fapta persoanei care votează:

a) fără a avea acest drept;

b) de două sau mai multe ori;

c) prin introducerea în urnă a mai multor buletine de vot decât are dreptul un alegător, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează utilizarea unei cărți de alegător sau a unui act de identitate nul ori fals sau a unui buletin de vot fals.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 55 L. nr. 3/2000; art. 110 L. nr. 67/2004; art. 60 L. nr. 33/2007; art. 56-57 L. nr. 35/2008.*

Art. 388. Frauda la votul electronic. Tipărirea și utilizarea de date de acces false, accesarea frauduloasă a sistemului de vot electronic sau falsificarea prin orice mijloace a buletinelor de vot în format electronic se pedepsesc cu închisoarea de la unu la 5 ani.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 14 O.U.G. nr. 93/2003.*

Art. 389. Violarea confidențialității votului. (1) Violarea prin orice mijloace a secretului votului se pedepsește cu amendă.

(2) Dacă fapta a fost comisă de un membru al biroului electoral al secției de votare, pedeapsa este închisoare de la 6 luni la 3 ani sau amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 53 L. nr. 3/2000; art. 108 L. nr. 67/2004; art. 57 L. nr. 33/2007; art. 54 L. nr. 35/2008.*

Art. 390. Nerespectarea regimului urnei de vot. (1) Deschiderea urnelor, înainte de ora stabilită pentru închiderea votării, se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Încredințarea urnei speciale altor persoane decât membrilor biroului electoral al secției de votare ori transportarea acesteia de către alte persoane sau în alte condiții decât

cele prevăzute de lege se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 57 L. nr. 3/2000; art. 112-113 L. nr. 67/2004; art. 62 L. nr. 33/2007; art. 59 L. nr. 35/2008.*

Art. 391. Falsificarea documentelor și evidențelor electorale. (1) Falsificarea prin orice mijloace a înscrisurilor de la birourile electorale se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și înscrierea în copia de pe lista electorală permanentă ori de pe lista electorală complementară a unor persoane care nu figurează în această listă.

(3) Introducerea în uz sau folosirea unui program informatic cu vicii care alterează înregistrarea ori însumarea rezultatelor obținute în secțiile de votare sau determină repar-tizarea mandatelor în afara prevederilor legii se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Cu aceeași pedeapsă se sancționează introducerea de date, informații sau proceduri care duc la alterarea sistemului informațional național necesar stabilirii rezultatelor alegerilor.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 55 L. nr. 3/2000; art. 60, 63-64 L. nr. 33/2007; art. 57, 60-61 L. nr. 35/2008.*

Art. 392. Fapte săvârșite în legătură cu un referendum. Dispozițiile art. 385-391 se aplică în mod corespunzător și în cazul faptelor săvârșite cu prilejul unui referendum.

• **VECHEA REGLEMENTARE:** *art. 52-57 L. nr. 3/2000.*

Art. 393. Sanctionarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 385 și art. 387-391 se pedepsește.

Titlul X

Infraacțiuni contra securității naționale

Art. 394. Trădarea. Fapta cetățeanului român de a intra în legătură cu o putere sau cu o organizație străină ori cu agenți ai acestora, în scopul de a suprima sau știrbi unitatea și indivizibilitatea, suveranitatea sau independența statului, prin:

- a) provocare de război contra țării sau de înlesnire a ocupației militare străine;
 - b) subminare economică, politică sau a capacității de apărare a statului;
 - c) aservire față de o putere sau organizație străină;
 - d) ajutorarea unei puteri sau organizații străine pentru desfășurarea unei activități ostile împotriva securității naționale,
- se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 155.**

Art. 395. Trădarea prin transmitere de informații secrete de stat. Transmiterea de informații secrete de stat unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora, precum și procurarea ori deținerea de documente sau date ce constituie informații secrete de stat de către cei care nu au calitatea de a le cunoaște, în scopul transmiterii lor unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora, săvârșite de un cetățean român, se pedepesc cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 157.**

Art. 396. Trădarea prin ajutorarea inamicului. Fapta cetățeanului român care, în timp de război:

- a) predă teritorii, orașe, poziții de apărare, depozite ori instalații ale forțelor armate române sau care servesc apărării;
 - b) predă nave, aeronave, mașini, aparate, armament sau orice alte materiale care pot servi purtării războiului;
 - c) procură inamicului oameni, valori sau materiale de orice fel;
 - d) trece de partea inamicului sau efectuează alte acțiuni care sunt de natură să favorizeze activitatea inamicului ori să slăbească puterea de luptă a forțelor armate române sau a armatelor aliate;
 - e) luptă sau face parte din formații de luptă împotriva statului român sau a aliaților săi,
- se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 156.**

Art. 397. Acțiuni împotriva ordinii constituționale. (1) Acțiunea armată întreprinsă în scopul schimbării ordinii constituționale ori al îngreunării sau împiedicării exercitării puterii de stat se pedepsește cu închisoarea de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Întreprinderea de acțiuni violente împotriva persoanelor sau bunurilor săvârșite de mai multe persoane împreună, în scopul schimbării ordinii constituționale ori al îngreunării sau împiedicării exercitării puterii de stat, dacă se pune în pericol securitatea națională, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 162, 166¹.**

Art. 398. Înalta trădare. Faptele prevăzute în art. 394-397, săvârșite de către Președintele României sau de către un alt membru al Consiliului Suprem de Apărare a

Țării, constituie infracțiunea de înaltă trădare și se pedepsesc cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. Art. 96. Punerea sub acuzare.** (1) Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, cu votul a cel puțin două treimi din numărul deputaților și senatorilor, pot hotărî punerea sub acuzare a Președintelui României pentru înaltă trădare. (2) Propunerea de punere sub acuzare poate fi inițiată de majoritatea deputaților și senatorilor și se aduce, neîntârziat, la cunoștință Președintelui României pentru a putea da explicații cu privire la faptele ce i se impută. (3) De la data punerii sub acuzare și până la data demiterii Președintele este suspendat de drept. (4) Competența de judecată aparține ICCJ. Președintele este demis de drept la data rămânării definitive a hotărârii de condamnare.

Art. 399. Acțiunile ostile contra statului. Faptele prevăzute în art. 394 și în art. 396, săvârșite de un cetățean străin sau apatrid, se pedepsesc cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 158.**

Art. 400. Spionajul. Faptele prevăzute în art. 395, săvârșite de un cetățean străin sau apatrid, se pedepsesc cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 159.**

Art. 401. Atentatul care pune în pericol securitatea națională. Atentatul contra vieții săvârșit împotriva unei persoane care deține o funcție de demnitate publică, dacă fapta pune în pericol securitatea națională, se pedepsește cu detențiune pe viață sau închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 160.**

Art. 402. Atentatul contra unei colectivități. Atentatul săvârșit contra unei colectivități prin otrăviri în masă, provocare de epidemii sau prin orice alt mijloc, în scopul îngreunării sau împiedicării exercitării puterii de stat, se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 161.**

Art. 403. Actele de diversiune. Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare, în întregime sau în parte, prin explozii, incendii sau în orice alt mod, a instalațiilor industriale, a căilor de comunicație, a mijloacelor de transport, a mijloacelor de telecomunicație, a construcțiilor, a produselor industriale sau agricole, ori a altor bunuri, dacă fapta pune în pericol securitatea națională, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 163.**

Art. 404. Comunicarea de informații false. Comunicarea sau răspândirea, prin orice mijloace, de știri, date sau informații false ori de documente falsificate, cunoscând caracterul fals al acestora, dacă prin aceasta se pune în pericol securitatea națională, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

• **VECHIUL CP: art. 168¹.**

Art. 405. Propaganda pentru război. (1) Propaganda pentru război de agresiune, precum și răspândirea de știri tendențioase sau inventate, în scopul provocării unui război de agresiune, se pedepsesc cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează faptele prevăzute în alin. (1), săvârșite în scopul provocării unui război de agresiune împotriva României sau a unui conflict armat intern.

• **VECHIUL CP: art. 356.**

• **CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. V. art. 30 alin. (7) (supra, art. 368 NCP).**

Art. 406. Compromiterea unor interese de stat. Distrugerea, alterarea ori ascunderea unui document sau înscris în care sunt stabilite drepturi ale statului român în raport cu o putere străină, dacă prin aceasta sunt puse în pericol sau vătămate interesele de stat, se pedepsește cu închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 168.**

Art. 407. Divulgarea secretului care periclitează securitatea națională. (1) Divulgarea unor documente sau a unor date care constituie informații secrete de stat, de către cel care le cunoaște datorită atribuțiilor de serviciu, dacă fapta pune în pericol securitatea națională, se pedepsește cu închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Deținerea în afara îndatoririlor de serviciu a unui document ce conține informații secrete de stat, dacă fapta pune în pericol securitatea națională, se pedepsește cu închisoare de la 5 la 10 ani.

(3) Divulgarea, fără drept, a unor documente sau date care constituie informații secrete de stat, de către cel care ia cunoștință de acestea în afara îndatoririlor de serviciu, se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani.

• **VECHIUL CP: art. 169.**

Art. 408. Infrațiuni contra persoanelor care se bucură de protecție internațională. (1) Tentativa contra vieții săvârșită împotriva reprezentantului unui stat străin sau altei persoane care se bucură de protecție în conformitate cu convențiile internaționale, aflată în misiune oficială în România, se pedepsește cu detențiune pe viață sau închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Infrațiunile intenționate contra integrității corporale, sănătății sau libertății, săvârșite împotriva unei persoane dintre cele menționate în alin. (1), se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.

• **VECHIUL CP: art. 171.**

Art. 409. Constituirea de structuri informative ilegale. Inițierea, organizarea sau constituirea pe teritoriul României a unor structuri informative în scopul culegerii de informații secrete de stat ori desfășurarea de către acestea a unei activități de culegere sau prelucrare de asemenea informații, în afara cadrului legal, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 de ani și interzicerea unor drepturi.

• **VECHEA REGLEMENTARE: art. 19 L. nr. 51/1991.**

Art. 410. Nedenunțarea unor infracțiuni contra securității naționale. (1) Fapta persoanei care, luând cunoștință despre pregătirea sau comiterea vreuneia dintre infracțiunile prevăzute în art. 394-397, art. 399-403 și art. 406-409, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) Nedenunțarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.

(3) Nu se pedepsește persoana care, înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unei persoane pentru săvârșirea faptei nedenunțate, încunoștințează autoritățile

competente despre aceasta sau care, chiar după punerea în mișcare a acțiunii penale, a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului și a participanților.

• **VECHIUL CP: art. 170.**

Art. 411. Cauze de reducere a pedepsei. Dacă persoana care a săvârșit una dintre infracțiunile prevăzute în prezentul titlu înlesnește, în cursul urmăririi penale, aflarea adevărului și tragerea la răspundere penală a autorului sau a participanților, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

• **VECHIUL CP: art. 172.**

Art. 412. Sanționarea tentativei. (1) Tentativa la infracțiunile prevăzute în prezentul titlu se pedepsește.

(2) Se consideră tentativă și producerea sau procurarea mijloacelor ori instrumentelor, precum și luarea de măsuri în vederea comiterii infracțiunilor prevăzute în art. 395-397, art. 401-403, art. 408 și art. 399 raportat la infracțiunea de trădare prin ajutarea inamicului.

• **VECHIUL CP: art. 173.**

Titlul XI
Infracțiuni contra capacității de luptă a forțelor armate
Capitolul I
Infrațiuni săvârșite de militari

Art. 413. Absența nejustificată. Absența nejustificată a oricărui militar de la unitate sau de la serviciu, care a depășit 4 ore, dar nu mai mult de 24 de ore, în timp de război, pe durata stării de asediu sau a stării de urgență, se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

• **VECHIUL CP: art. 331.**

Art. 414. Dezertarea. (1) Absența nejustificată de la unitate sau de la serviciu, care depășește 3 zile, a oricărui militar se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Dezertarea săvârșită în următoarele împrejurări:

- a) de doi sau mai mulți militari împreună;
 - b) având asupra sa o armă militară;
 - c) în timpul misiunilor la care participă în afara teritoriului statului român,
- se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani.

(3) În timp de război sau pe un teritoriu pe care a fost proclamată starea de asediu sau de urgență, dezertarea oricărui militar de la unitate sau serviciu care a depășit 24 de ore se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani.

• **VECHIUL CP: art. 332.**

Art. 415. Încălcarea consemnului. (1) Încălcarea regulilor serviciului de pază, intervenție, însoțire sau de securitate se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Încălcarea consemnului de către santinela aflată în post la depozitele de armament, muniții sau alte materiale explozive ori în alte posturi de un deosebit interes militar sau de stat se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) săvârșite în timp de război, pe durata stării de asediu sau a stării de urgență se pedepsesc cu închisoarea de la 3 la 10 ani.

• **VECHIUL CP: art. 333 alin. (1), (3)-(4).**

Art. 416. Părăsirea postului sau comenzii. (1) Părăsirea de către militar a postului, a serviciului sau a oricărui alt loc în care acesta trebuia să se afle se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la un an.

(2) Părăsirea comenzii sau a serviciului de permanență de către orice militar se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Faptele prevăzute la alin. (1) și (2) săvârșite pe durata stării de asediu sau a stării de urgență se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 7 ani, iar dacă au fost săvârșite în timp de război, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani.

• **VECHIUL CP: art. 333 alin. (2) și (4).**

Art. 417. Insubordonarea. (1) Refuzul de a executa un ordin cu privire la îndatoririle de serviciu se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) În timp de război, pe durata stării de asediu sau a stării de urgență, pedeapsa pentru fapta prevăzută în alin. (1) este închisoarea de la 2 la 7 ani.

• **VECHIUL CP: art. 334.**

Art. 418. Constrângerea superiorului. (1) Constrângerea, prin orice mijloace, a superiorului de către inferior sau a șefului de către subordonat, la încălcarea îndatoririlor de serviciu se pedepsește cu închisoarea de la unu la 3 ani.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1) săvârșită de doi sau mai mulți militari împreună ori în fața trupeii adunate sau prin folosirea unei arme se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) În timp de război fapta prevăzută în alin. (1) se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani, iar fapta prevăzută în alin. (2) se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 12 ani.

Art. 419. Abuzul de autoritate. Fapta superiorului sau a șefului care, prin încălcarea atribuțiilor de serviciu, cauzează o vătămare gravă a intereselor legale a inferiorului sau subordonatului ori îl obligă să încalce îndatoririle de serviciu se pedepsește cu închisoarea de la unu la 3 ani.

Art. 420. Lovirea superiorului ori a inferiorului. (1) Lovirea superiorului de către inferior sau a șefului de către subordonat, atunci când superiorul sau șeful se află în exercitarea atribuțiilor de serviciu ori pentru acte îndeplinite în legătură cu aceste atribuții, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și lovirea săvârșită de către superior sau șef împotriva inferiorului sau a subordonatului, atunci când inferiorul sau subordonatul se află în exercitarea atribuțiilor de serviciu ori pentru acte îndeplinite în legătură cu aceste atribuții.

(3) Când faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au fost comise în timp de război, pe durata stării de asediu sau a stării de urgență, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

• VECHIUL CP: art. 335-336.

Art. 421. Capitulara. Predarea în mâinile inamicului de către comandant a forțelor armate pe care le comandă, lăsarea în mâinile inamicului, distrugerea sau aducerea în stare de neîntrebuințare de către comandant a mijloacelor de luptă sau a altor mijloace necesare pentru purtarea războiului, fără ca vreuna dintre acestea să fi fost determinată de condițiile de luptă, se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• VECHIUL CP: art. 338.

Art. 422. Părăsirea câmpului de luptă. Părăsirea câmpului de luptă sau refuzul de a acționa, săvârșite în timpul luptei, ori predarea în captivitate sau săvârșirea altor asemenea fapte de natură a servi cauzei inamicului se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• VECHIUL CP: art. 339.

Art. 423. Zborul neautorizat. (1) Zborul cu o aeronavă aparținând forțelor armate ale statului român, fără prealabilă autorizare, precum și nerespectarea regulilor de zbor, dacă prin aceasta se periclitează securitatea zborului în spațiul aerian sau a aeronavei, se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

(2) Dacă fapta a avut ca urmare distrugerea sau degradarea aeronavei, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar dacă a avut ca urmare un dezastru, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• VECHIUL CP: art. 340.

Art. 424. Părăsirea navei. (1) Părăsirea unei nave militare în caz de naufragiu de către comandant, înainte de a-și fi exercitat până la capăt îndatoririle de serviciu, precum și de către orice alte persoane ce fac parte din echipajul navei, fără ordinul comandantului, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Dacă fapta este săvârșită în timp de război, pe durata stării de asediu sau a stării de urgență, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• VECHIUL CP: art. 341.

Art. 425. Părăsirea comenzii. (1) Părăsirea comenzii de către comandantul unei nave militare sau al unei grupări de nave militare, în situații care ar fi putut periclita nava militară sau navele militare ori echipajul acestora, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) În cazul în care părăsirea comenzii s-a săvârșit în timpul luptei, de către comandantul unei nave militare sau al unei grupări de nave militare, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• VECHIUL CP: art. 342.

Art. 426. Neluarea măsurilor necesare în operațiunile navale. Fapta comandantului unei nave militare sau grupări de nave militare care, fără a fi fost oprit prin vreun ordin sau fără a fi fost împiedicat de misiunea specială pe care o avea:

a) nu ia măsurile necesare să atace, să lupte împotriva inamicului, să ajute o navă a statului român sau a unei țări aliate, urmărită de inamic ori angajată în luptă;

b) nu ia măsurile necesare pentru a distruge un convoi inamic;

c) nu urmărește navele de război sau comerciale ale inamicului se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• VECHIUL CP: art. 343.

Art. 427. Coborârea pavilionului. Coborârea pavilionului în timpul luptei, în scopul de a servi cauza inamicului, săvârșită de către comandantul unei nave militare sau al unei grupări de nave militare, precum și de către orice altă persoană ambarcată, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• VECHIUL CP: art. 344.

Art. 428. Coliziunea. (1) Fapta comandantului unei nave militare sau a oricărei persoane aflate la bordul navei, care a produs o coliziune sau punerea pe uscat a navei, dacă fapta a avut ca urmare avariarea gravă a acesteia, se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 12 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) În cazul în care fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(3) Fapta prevăzută în alin. (1) săvârșită în timp de război, pe durata stării de asediu sau a stării de urgență, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• VECHIUL CP: art. 345.

Art. 429. Sancționarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 421-425, art. 427 și art. 428 alin. (1) se pedepsește.

• VECHIUL CP: art. 346.

Art. 430. Infracțiuni privitoare la aeronave militare. Dispozițiile art. 424-426, 428 și 429 se aplică în mod corespunzător și în cazul aeronavelor militare.

• VECHIUL CP: art. 347.

Art. 431. Punerea în mișcare a acțiunii penale. Acțiunea penală pentru infracțiunile prevăzute în art. 413-417 se pune în mișcare numai la sesizarea comandantului.

• VECHIUL CP: *art. 337.*

Capitolul II

Infracțiuni săvârșite de militari sau de civili

Art. 432. Sustragerea de la serviciul militar în timp de război. Fapta persoanei care, în timp de război sau pe durata stării de asediu, își provoacă vătămări integrității corporale sau sănătății, simulează o boală sau o infirmitate, folosește înscrisuri false sau orice alte mijloace, în scopul de a se sustrage de la serviciul militar, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

• VECHIUL CP: *art. 348.*

• CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. *Art. 55. Apărarea țării. (1) Cetățenii au dreptul și obligația să apere România.*

Art. 433. Agresiunea împotriva santinei. (1) Fapta persoanei care amenință sau lovește santinela sau militarul aflat în serviciu de intervenție, însoțire sau de securitate se pedepsește cu închisoarea de la unu la 3 ani.

(2) Dacă fapta este săvârșită prin folosirea unei arme sau de două sau mai multe persoane împreună, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Art. 434. Sustragerea de la luarea în evidență militară. (1) Sustragerea de la luarea în evidență militară, selecția, stabilirea aptitudinilor și a opțiunilor privind modul de îndeplinire a îndatoririlor militare, în timp de pace, se pedepsește cu amendă.

(2) Dacă fapta este săvârșită în timp de război sau pe durata stării de asediu, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

• VECHIUL CP: *art. 353.*

• CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. *V. art. 55 alin. (1) (supra, art. 432 NCP).*

Art. 435. Neprezentarea la încorporare sau concentrare. (1) Neprezentarea la încorporare, concentrare sau mobilizare în timp de război sau pe durata stării de asediu, în termenul prevăzut în ordinul de chemare, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și neprezentarea celui încorporat sau concentrat la unitatea la care a fost repartizat, precum și a celui care, executând potrivit legii serviciul alternativ, nu se prezintă în termen la angajator.

(3) Termenele de prezentare prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se prelungesc cu 10 zile, în cazul în care cel chemat se află în străinătate.

• VECHIUL CP: *art. 354.*

• CONSTITUȚIA ROMÂNIEI. *V. art. 55 alin. (1) (supra, art. 432 NCP).*

Art. 436. Jefuirea celor căzuți pe câmpul de luptă. (1) Jefuirea pe câmpul de luptă a morților sau răniților se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează fapta prevăzută în alin. (1) care, fără să fie săvârșită pe câmpul de luptă, este urmarea unor operații de război.

• VECHIUL CP: *art. 350.*

Art. 437. Folosirea emblemei Crucea Roșie în timpul operațiunilor militare. Folosirea, fără drept, în timp de război sau pe durata stării de asediu, în legătură cu operațiunile militare, a emblemei ori denumirii de „Crucea Roșie” sau a celor asimilate acesteia se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

• VECHIUL CP: *art. 351.*

Titlul XII
Infraacțiuni de genocid, contra umanității și de război
Capitolul I
Infraacțiuni de genocid și contra umanității

Art. 438. Genocidul. (1) Săvârșirea, în scopul de a distruge, în întregime sau în parte, un grup național, etnic, rasial sau religios, a uneia dintre următoarele fapte:

- a) uciderea de membri ai grupului;
- b) vătămarea integrității fizice sau mintale a unor membri ai grupului;
- c) supunerea grupului la condiții de existență de natură să ducă la distrugerea fizică, totală sau parțială, a acestuia;
- d) impunerea de măsuri vizând împiedicarea nașterilor în cadrul grupului;
- e) transferul forțat de copii aparținând unui grup în alt grup, se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Dacă faptele de la alin. (1) sunt săvârșite în timp de război, pedeapsa este detențiunea pe viață.

(3) Înțelegerea în vederea săvârșirii infraacțiunii de genocid se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Incitarea la săvârșirea infraacțiunii de genocid, comisă în mod direct, în public, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 357.**

Art. 439. Infraacțiuni contra umanității. (1) Săvârșirea, în cadrul unui atac generalizat sau sistematic, lansat împotriva unei populații civile, a uneia dintre următoarele fapte:

- a) uciderea unor persoane;
- b) supunerea unei populații sau părți a acesteia, în scopul de a o distruge în tot sau în parte, la condiții de viață menite să determine distrugerea fizică, totală sau parțială, a acesteia;
- c) sclavia sau traficul de ființe umane, în special de femei sau copii;
- d) deportarea sau transferarea forțată, cu încălcarea regulilor generale de drept internațional, a unor persoane aflate în mod legal pe un anumit teritoriu, prin expulzarea acestora spre un alt stat sau spre un alt teritoriu ori prin folosirea altor măsuri de constrângere;
- e) torturarea unei persoane aflate sub paza făptuitorului sau asupra căreia acesta exercită controlul în orice alt mod, cauzându-i vătămări fizice sau psihice, ori suferințe fizice sau psihice grave, ce depășesc consecințele sancțiunilor admise de către dreptul internațional;
- f) violul sau agresiunea sexuală, constrângerea la prostituție, sterilizarea forțată sau detenția ilegală a unei femei rămasă gravidă în mod forțat, în scopul modificării compoziției etnice a unei populații;

- g) vătămarea integrității fizice sau psihice a unor persoane;
- h) provocarea dispariției forțate a unei persoane, în scopul de a o sustrage de sub protecția legii pentru o perioadă îndelungată, prin răpire, arestare sau deținere, la ordinul unui stat sau al unei organizații politice ori cu autorizarea, sprijinul sau asentimentul acestora, urmate de refuzul de a admite că această persoană este privată de libertate sau de a furniza informații reale privind soarta care îi este rezervată ori locul unde se află, de îndată ce aceste informații au fost solicitate;

i) înmănușarea sau altă formă de privare gravă de libertate, cu încălcarea regulilor generale de drept internațional;

j) persecutarea unui grup sau a unei colectivități determinate, prin privare de drepturile fundamentale ale omului sau prin restrângerea gravă a exercitării acestor drepturi, pe motive de ordin politic, rasial, național, etnic, cultural, religios, sexual ori în funcție de alte criterii recunoscute ca inadmisibile în dreptul internațional;

k) alte asemenea fapte inumane ce cauzează suferințe mari sau vătămări ale integrității fizice sau psihice,

se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează faptele prevăzute în alin. (1), săvârșite în cadrul unui regim instituționalizat de oprimare sistematică și de dominare a unui grup rasial asupra altuia, cu intenția de a menține acest regim.

Capitolul II

Infrațiuni de război

Art. 440. Infrațiuni de război contra persoanelor. (1) Săvârșirea, în cadrul unui conflict armat, cu sau fără caracter internațional, asupra uneia sau mai multor persoane protejate de dreptul internațional umanitar, a uneia dintre următoarele fapte:

a) uciderea;

b) luarea de ostatici;

c) aplicarea de tratamente cu cruzime sau inumane, cauzându-i vătămări ale integrității fizice sau psihice ori suferințe fizice sau psihice grave, în special prin tortură sau mutilare;

d) violul sau agresiunea sexuală, constrângerea la prostituție, sterilizarea forțată sau detenția ilegală a unei femei rămasă gravidă în mod forțat, în scopul modificării compoziției etnice a unei populații;

e) deportarea sau transferarea forțată, cu încălcarea regulilor generale de drept internațional, a unor persoane aflate în mod legal pe un anumit teritoriu, prin expulzarea acestora spre un alt stat sau un alt teritoriu ori prin folosirea altor măsuri de constrângere;

f) aplicarea sau executarea unei pedepse severe, în special pedeapsa cu moartea sau o pedeapsă privativă de libertate, împotriva unei persoane care nu a fost judecată în cadrul unei proceduri legale și imparțiale, care să ofere garanțiile impuse de dreptul internațional;

g) expunerea unei persoane la un pericol de moarte sau atingere gravă adusă sănătății prin:

1. efectuarea asupra acesteia de experiențe cu privire la care ea nu a consimțit în mod voluntar, expres și prealabil sau care nu sunt necesare pentru sănătatea acesteia ori nu sunt efectuate în interesul său;

2. prelevarea de țesuturi sau organe de la aceasta în scopul transplantului, cu excepția prelevării de sânge sau piele efectuate în scop terapeutic, în conformitate cu principiile medicale general recunoscute și cu consimțământul voluntar, expres și prealabil al persoanei;

3. supunerea acesteia la metode de tratament nerecunoscute medical, fără ca acestea să fie necesare pentru sănătatea persoanei și fără ca ea să fi consimțit, în mod voluntar, expres și prealabil;

h) supunerea unei persoane la un tratament degradant,

se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează recrutarea sau încorporarea minorilor care nu au împlinit vârsta de 15 ani în forțele armate sau în grupuri armate, precum și determinarea acestora, prin orice mijloace, să participe activ la ostilități.

(3) Rănirea, în cadrul unui conflict armat cu sau fără caracter internațional, a unui membru al forțelor armate inamice sau a unui combatant al părții inamice, după ce acesta s-a predat fără condiții sau care a fost scos din luptă în orice mod, se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Săvârșirea, în cadrul unui conflict armat cu caracter internațional, a uneia dintre următoarele fapte:

a) menținerea ilegală în detenție sau întârzierea nejustificată a repatrierii uneia sau mai multor persoane dintre cele prevăzute în alin. (5) lit. a);

b) transferarea, în mod direct sau indirect, de către un agent al puterii ocupante, a unei părți a populației civile căreia el îi aparține, în teritoriul ocupat;

c) constrângerea, prin violență sau amenințare, a uneia sau mai multor persoane dintre cele prevăzute în alin. (5) lit. a) să servească în forțele armate ale inamicului;

d) constrângerea resortisanților puterii inamice să ia parte la operațiunile de război îndreptate împotriva țării lor,

se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(5) Persoanele protejate de dreptul internațional umanitar sunt

a) într-un conflict armat cu caracter internațional: persoanele protejate în sensul Convențiilor de la Geneva din 12 august 1949 și al Protocolului Adițional I din 8 iunie 1977, în special răniții, bolnavii, naufragiații, prizonierii de război și civili;

b) într-un conflict armat fără caracter internațional: răniții, bolnavii, naufragiații și persoanele care nu participă direct la ostilități și care se găsesc sub puterea părții inamice;

c) într-un conflict armat cu sau fără caracter internațional: membrii forțelor armate și combatanții părții inamice, care au depus armele sau care, din orice altă cauză, nu se mai pot apăra și care nu se află sub puterea părții inamice.

• **VECHIUL CP: art. 358.**

Art. 441. Infrațiuni de război contra proprietății și altor drepturi. (1) Fapta persoanei care, în cadrul unui conflict armat cu sau fără caracter internațional, jefuiește sau, cu încălcarea dreptului internațional și fără ca aceasta să fie justificată de necesități militare, distruge, își însușește sau rechiziționează bunuri ale părții inamice, aflate sub puterea părții căreia îi aparține făptuitorul, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Declararea, în cadrul unui conflict armat cu caracter internațional, ca fiind stinse, suspendate sau inadmisibile în justiție drepturile și acțiunile tuturor resortisanților părții inamice sau ale unei părți importante a acestora se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 359 alin. (1) și (3), 360.**

Art. 442. Infrațiuni de război contra operațiunilor umanitare și emblemelor. (1) Fapta persoanei care, în cadrul unui conflict armat cu sau fără caracter internațional:

a) declanșează un atac împotriva personalului, instalațiilor, materialului, unităților sau vehiculelor care participă la o misiune de ajutor umanitar ori la o misiune de menținere a păcii, conform Cartei Națiunilor Unite, și care se bucură de protecția pe care dreptul internațional umanitar o garantează civililor sau bunurilor cu caracter civil;

b) declanșează un atac împotriva personalului, clădirilor, unităților sanitare sau mijloacelor de transport sanitare, care utilizează semnele distinctive prevăzute de Convențiile de la Geneva, în conformitate cu dispozițiile dreptului internațional umanitar, se pedepsește cu închisoare de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Fapta persoanei care, în cadrul unui conflict armat cu sau fără caracter internațional, utilizează fără drept semnele distinctive prevăzute de Convențiile de la Geneva, steagul de parlamentare, drapelul, insignele militare sau uniforma inamicului ori ale Organizației Națiunilor Unite, cauzând astfel moartea sau vătămarea corporală a uneia sau mai multor persoane, se pedepsește cu închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

• **VECHIUL CP: art. 294, 359.**

Art. 443. Utilizarea de metode interzise în operațiunile de luptă. (1) Fapta persoanei care, în cadrul unui conflict armat cu sau fără caracter internațional:

a) declanșează un atac prin mijloace militare împotriva populației civile sau a unor civili care nu participă direct la ostilități;

b) declanșează un atac prin mijloace militare împotriva bunurilor civile protejate ca atare de dreptul internațional umanitar, în special clădiri consacrate cultului religios, învățământului, artei, științei, acțiunilor caritabile, monumentelor istorice, spitalelor, locurilor unde bolnavii sau răniții sunt adunați, precum și împotriva orașelor, satelor, locuințelor sau clădirilor neapărate ori zonelor demilitarizate sau asupra instalațiilor ori echipamentelor ce conțin substanțe periculoase, în măsura în care acestea nu sunt folosite ca obiective militare;

c) desfășoară un atac prin mijloace militare, știind că el va cauza pierderi de vieți omenești în rândul populației civile, răniiri ale persoanelor civile, distrugerii de bunuri cu caracter civil, care ar fi vădit disproporționate în raport cu ansamblul avantajului militar concret și direct așteptat;

d) utilizează o persoană protejată de dispozițiile dreptului internațional umanitar pentru a evita ca anumite puncte, zone sau forțe militare să devină țintă a operațiunilor militare ale părții inamice;

e) utilizează, ca metodă de purtare a războiului, înfometarea deliberată a civililor, privându-i de bunurile indispensabile supraviețuirii sau împiedicând, cu încălcarea dispozițiilor dreptului internațional umanitar, primirea ajutoarelor destinate acestora;

f) declară sau ordonă că nu va exista îndurare pentru învinși;

g) ucide sau rănește, prin viclenie, un membru al forțelor armate inamice sau un combatant al forțelor inamice;

h) utilizează bunurile culturale protejate ca atare de dreptul internațional umanitar, în special monumente istorice, clădiri consacrate cultului religios, învățământului, artei sau științei, pentru declanșarea unui atac prin mijloace militare împotriva părții inamice, se pedepsește cu închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Desfășurarea unui atac prin mijloace militare, în cadrul unui conflict armat cu caracter internațional, știind că el va cauza mediului înconjurător daune extinse, de durată și grave, care ar fi vădit disproporționate în raport cu ansamblul avantajului militar concret și direct așteptat, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Art. 444. Utilizarea de mijloace interzise în operațiunile de luptă. Fapta persoanei care, în cadrul unui conflict armat, cu sau fără caracter internațional:

- a) utilizează otravă sau arme cu substanțe otrăvitoare;
- b) utilizează gaze asfixiante, toxice sau asimilate și orice lichide, materii sau procedee similare;
- c) utilizează arme care cauzează suferințe fizice inutile, se pedepsește cu închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Art. 445. Sancționarea tentativei. Tentativa la infracțiunile prevăzute în prezentul titlu se pedepsește.

- **VECHIUL CP: art. 361.**

Titlul XIII

Dispoziții finale

Art. 446. Intrarea în vigoare. (1) Prezentul cod intră în vigoare la data care va fi stabilită în legea pentru punerea în aplicare a acestuia, cu excepția dispozițiilor alin. (2) și alin. (3), care intră în vigoare la 4 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a prezentului cod.

(2) Legea nr. 301/2004 – Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 575 din 29 iunie 2004, cu modificările ulterioare, și Legea nr. 294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 591 din 1 iulie 2004, cu modificările ulterioare, se abrogă.

(3) În termen de 12 luni de la data publicării prezentului cod în Monitorul Oficial al României, Partea I, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Codului Penal.

Index¹⁾

A

Abandon de familie, 378

Absență nejustificată, 413, 431

Abuzul

- de autoritate, 419
- de încredere, 238
- de încredere prin fraudarea creditorilor, 239, 248
- în serviciu, 297

Acceptarea operațiunilor financiare efectuate în mod fraudulos, 251, 252

Acces ilegal la un sistem informatic, 360, 366

Accident de cale ferată, 333

Actele de diversiune, 403, 411, 412

Activitatea legii penale, 3

Actul sexual cu un minor, 220, 222¹

Acțiuni

- împotriva ordinii constituționale, 397, 411, 412
- ostile contra statului, 399, 411-412

Afișarea sau publicarea hotărârii de condamnare, 145

Agresiune

- asupra fătului. Întreruperea cursului sarcinii, 201
- asupra fătului. Vătămarea fătului, 202
- împotriva santinelei, 433
- sexuală, 219

Alterarea integrității datelor informatice, 362, 366

Amânarea aplicării pedepsei

- anulare, 89
- condiții, 83
- efecte, 90
- măsuri de supraveghere și obligații, 85
- modificarea sau încetarea obligațiilor, 87
- revocare, 88
- supraveghere, 86
- termen de supraveghere, 84

Amendă

- care însoțește pedeapsa închisorii, 62
- executarea pedepsei amenzii prin prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității, 64
- înlocuire cu pedeapsa închisorii, 63
- stabilire, 61

Amenințarea, 206

Anularea

- amânării aplicării pedepsei, 89
- liberării condiționate, 105
- reabilitării, 171
- suspendării executării pedepsei sub supraveghere, 97

Aplicarea legii penale

- de dezincriminare, 4
- mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei, 6
- mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei, 5
- temporare, 7

Aplicarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi, 67

Aplicarea și executarea pedepselor complementare în cazul persoanei juridice, 138

Arme, 179

Asistarea zilnică, 120

Asistență și reprezentare neloială, 284

Atentat

- care pune în pericol securitatea națională, 401, 411, 412
- contra unei colectivități, 402, 411, 412

Atenuarea și agravarea răspunderii penale a persoanei juridice, 147

Author și coauthori, 46

- circumstanțe personale și reale, 50

Avertismentul, 81

¹⁾ Cifrele indică numărul articolelor din NCP.

B**Bancrută**

- frauduloasă, 241, 248
- simplă, 240

Bigamie, 376**C****Calculul duratei măsurilor educative, 127****Calculul duratei pedepselor**

- calcularea duratei măsurilor preventive privative de libertate, 72
- calcularea pedepselor și măsurilor preventive executate în afara țării, 73
- durata executării, 71

Calculul pedepsei în cazul comutării sau înlocuirii pedepsei detențiunii pe viață, 59**Calculul termenului de reabilitare, 167****Calculul timpului, 186****Camăta, 351****Capitularea, 421, 429****Categoriile măsurilor de siguranță, 108****Cauzele care înlătură consecințele condamnării**

- reabilitare de drept, 165, 167, 169
- reabilitare judecătorească, 166, 167-171

Cauzele care înlătură răspunderea penală

- amnistie, 152
- împăcarea, 159
- lipsa plângerii prealabile, 157
- prescripția răspunderii penale, 153-156
- retragerea plângerii prealabile, 158

Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei

- grațierea, 160
- prescripția executării pedepsei, 161-164

Cauzele de reducere a pedepsei, 411**Cauzele de neimputabilitate. Dispoziții generale, 23****Cauzele justificative. Dispoziții generale, 18****Cazul fortuit. Cauză de neimputabilitate, 31****Cercetarea abuzivă, 280****Circumstanțe**

- concurs, 79

Circumstanțele agravante, 77

- efecte, 78
- minori (infracțiuni contra libertății și integrității sexuale), 222¹

Circumstanțele atenuante, 75

- efecte, 76

Circumstanțele personale și reale, 50**Coautor, 46****Coborârea pavilionului, 427, 429****Coliziunea, 428, 429****Comercializarea de produse alterate, 358****Complice, 48****Compromiterea**

- intereselor justiției, 277
- unor interese de stat, 406, 411, 412

Calcularea duratei măsurilor preventive privative de libertate, 72**Calcularea pedepselor și măsurilor preventive executate în afara țării, 73****Comunicare de informații false, 404, 411, 412****Concursul de infracțiuni, 38**

- între cauze de atenuare sau de agravare, 79

Condamnările care nu atrag starea de recidivă, 42**Condițiile amânării aplicării pedepsei, 83****Condițiile liberării condiționate în cazul detențiunii pe viață, 99****Condițiile liberării condiționate în cazul pedepsei închisorii, 100****Condițiile răspunderii penale a persoanei juridice, 135****Condițiile reabilitării judecătorești, 168****Condițiile renunțării la aplicarea pedepsei, 80****Condițiile suspendării executării pedepsei sub supraveghere, 91****Conducerea unui vehicul**

- fără permis de conducere, 335
- sub influența alcoolului sau a altor substanțe, 336

Confiscarea extinsă, 112¹
Confiscarea specială, 112
Consecințe deosebit de grave, 183, 256¹
Consecințele răspunderii penale, 114
Consemnarea la sfârșit de săptămână, 119
Consimțământul persoanei vătămate.
Cauză justificativă, 22

Constituirea
 • de structuri informative ilegale, 409, 411, 412
 • unui grup infracțional organizat, 367

Constrângerea
 • fizică, 24
 • morală, 25
 • superiorului, 418

Consumul de alcool sau de alte substanțe psihoactive ulterior producerii unui accident de circulație, 336¹

Contaminarea venerică, 353

Contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente, 40

Conținutul pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi, 66

Conținutul și modul de executare a pedepsei accesorii a interzicerii exercitării unor drepturi, 65

Coruperea
 • alegătorilor, 386
 • sexuală a minorilor, 221, 222¹

Criteriile generale de individualizare a pedepsei, 74

Cumpărarea de influență, 292

D

Darea de mită, 290

Degradarea militară, 69

Delapidarea, 295

Desistarea și împiedicarea producerii rezultatului, 34

Detențiune pe viață
 • înlocuire, 58, 59
 • neaplicare, 57
 • regim, 56

Determinarea sau înlesnirea sinuciderii, 191

Deturnarea
 • de fonduri, 307
 • licitațiilor publice, 246, 248

Deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori, 314

Dezertarea, 414, 431

Distrugerea, 253
 • calificată, 254
 • din culpă, 255

Distrugere sau semnalizarea falsă, 332

Divulgarea
 • informațiilor secrete de serviciu sau nepublice, 304
 • informațiilor secrete de stat, 303
 • secretului care periclitează securitatea națională, 407, 411, 412
 • secretului profesional, 227

Dizolvarea persoanei juridice, 139

Durata executării, 71

E

Efectele
 • amânării aplicării pedepsei, 90
 • amnistiei, 152
 • cauzelor de atenuare și agravare, 128
 • circumstanțelor agravante, 78
 • circumstanțelor atenuante, 76
 • comasării și divizării persoanei juridice, 151
 • grațierii, 160
 • liberării condiționate, 106
 • măsurilor educative, 133
 • reabilitării de drept sau judecătorești, 169
 • renunțării la aplicarea pedepsei, 82
 • suspendării executării pedepsei sub supraveghere, 98

Efectuarea de lucrări neautorizate în zona drumului public, 341

Efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos, 250, 252

Emiterea frauduloasă de monedă, 315

Eroare. Cauză de neimputabilitate, 30

Evadarea, 285

Excesul neimputabil. Cauză de neimputabilitate, 26

Executarea pedepsei amenzii prin prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității, 64

Executarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi, 68**Exercitarea**

- fără drept a unei profesii sau activități, 348
- unui drept sau îndeplinirea unei obligații, 21

Exploatarea

- cerșetoriei, 214
- patrimonială a unei persoane vulnerabile, 247, 248
- unei persoane, 182

Extrădarea, 14**F****Facilitarea șederii ilegale în România, 264****Falsificarea**

- de instrumente de autentificare străine, 319
- de instrumente oficiale, 317
- de monede, 310
- de timbre sau efecte poștale, 312
- de titluri de credit sau instrumente de plată, 311
- de valori străine, 316
- documentelor și evidențelor electorale, 391, 393
- sau substituirea de alimente ori alte produse, 357
- unei înregistrări tehnice, 324

Falsificarea sau modificarea. Ștergerea sau modificarea marcajelor de pe arme letale, 344**Falsul**

- informatic, 325
- intelectual, 321
- în declarații, 326
- în înscrisuri sub semnătură privată, 322
- în legătură cu autoritatea unui stat străin, 328
- material în înscrisuri oficiale, 320
- privind identitatea, 327

Fapta săvârșită în public, 184**Faptele**

- care au produs consecințe deosebit de grave, 309
- săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia, 294

- săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia, 293
- săvârșite în legătură cu un referendum, 392

Favorizarea făptuitorului, 269**Folosirea**

- abuzivă a funcției în scop sexual, 299
- emblemei Crucea Roșie în timpul operațiunilor militare, 437
- funcției pentru favorizarea unor persoane, 301
- instrumentelor false, 318
- serviciilor unei persoane exploatate, 216, 217
- unui minor în scop de cerșetorie, 215

Frauda

- informatică, 249, 252
- la vot, 387, 393
- la votul electronic, 388, 393

Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice, 249-252

- acceptarea operațiunilor financiare efectuate în mod fraudulos, 251
- efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos, 250
- fraudă informatică, 249
- operațiuni ilegale cu instrumente de plată fără numerar, 250¹
- sancționarea tentativei, 252

Funcționar public, 175**Furt, 228**

- calificat, 229,
- în scop de folosință, 230
- pedepsirea unor furturi la plângerea prealabilă, 231
- plângerea prealabilă și împăcarea, 231
- sancționarea tentativei, 232

G**Genocidul, 438****Gestiunea frauduloasă, 242****Grațierea, 160****H****Hărțuirea, 208**

- sexuală, 223

I

Imunitatea de jurisdicție, 13

Incestul, 377

Incitarea la violență, ură sau discriminare, 369

Incriminare. Legalitate, 1

Individualizarea pedepsei

- criteriile generale de individualizare a pedepsei 74

Inducerea în eroare a organelor judiciare, 268

Infectarea apei, 356

Influențarea declarațiilor, 272

Informații secrete de stat și înscrisuri oficiale, 178

Infrațiune

- cauze justificative, 18-22
- cauze de neimputabilitate, 23-31
- comisivă săvârșită prin omisiune, 17
- complexă, 35-37
- concurs de infracțiuni, 38-40
- continuată, 35-37
- pluralitate de infracțiuni. Pedepse complementare, pedepse accesorii și măsuri de siguranță, 45
- pluralitate intermediară de infracțiuni, 44
- săvârșire, 174
- săvârșită în timpul minorității, 130
- trăsături esențiale, 15

Infrațiuni

- care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială, 367-384
- care au produs consecințe deosebit de grave, 256¹
- ce aduc atingere domiciliului și vieții private, 224-227
- contra autorității, 257-261
- contra capacității de luptă a forțelor armate, 413-437
- contra familiei, 376-380
- contra integrității corporale sau sănătății, 193-198
- contra înfăptuirii justiției, 266-288
- contra libertății persoanei, 205-208
- contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate, 381-384
- contra libertății și integrității sexuale, 218-223

- contra ordinii și liniștii publice, 367-375
- contra patrimoniului, 228-256
- contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii, 238-248
- contra persoanei, 188-227
- contra persoanelor care se bucură de protecție internațională, 408, 411, 412
- contra sănătății publice, 352-359
- contra securității naționale, 394-412
- contra siguranței circulației pe căile ferate, 329-333
- contra siguranței circulației pe drumurile publice, 334-341
- contra siguranței publice, 329-366
- contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice, 360-366
- contra umanității, 439
- contra vieții, 188-192
- de corupție, 289-294
- de corupție și de serviciu comise de alte persoane, 308
- de fals comise în legătură cu autoritatea unui stat străin, 328
- de război, 440-445
- de război contra operațiunilor umanitare și emblemelor, 442, 445
- de război contra persoanelor, 440, 445
- de război contra proprietății și altor drepturi, 441, 445
- de serviciu, 295-309
- electorale, 385-393
- privind frontiera de stat, 262-265
- privind obligația de asistență a celor în primejdie, 203, 204
- privitoare la aeronave militare, 430
- săvârșite asupra unui membru de familie, 199, 200
- săvârșite de militari, 413-431
- săvârșite de militari sau de civili, 432-437

Instigare publică, 368

Instigatorul, 47

Insubordonare, 417, 431

Interceptare ilegală a unei transmisii de date informatice, 361, 366

Internarea într-un centru de detenție, 125

Internarea într-un centru educativ, 124

Internarea medicală, 110

Interzicerea de a participa la procedurile de achiziții publice, 143

Interzicerea exercitării unor drepturi

- aplicare, 67
- conținut, 66
- executare, 68

Interzicerea ocupării unei funcții sau a exercitării unei profesii, 111

Intoxicația, 29

Intrarea în vigoare, 446

Iresponsabilitatea, 28

I

Împăcarea, 159

Împiedicarea

- accesului la învățământul general obligatoriu, 380
- ajutorului, 204
- desfășurării unei adunări publice, 373
- exercitării drepturilor electorale, 385, 393
- exercitării libertății religioase, 381
- sau îngreunarea circulației pe drumurile publice, 339
- săvârșirii infracțiunii, 51

Înalta trădare, 398, 411, 412

Încăierarea, 198

Încălcarea

- consemnului, 415, 431
- solemnității ședinței, 278

Încercare de a determina săvârșirea unei infracțiuni, 370

Închiderea unor puncte de lucru ale persoanei juridice, 142

Închisoare, 60

Înlăturarea consecințelor condamnării

- reabilitarea de drept, 165
- anularea reabilitării, 171
- calculul termenului de reabilitare, 167
- condițiile reabilitării judecătorești, 168
- efectele reabilitării de drept sau judecătorești, 169
- reabilitarea judecătorească, 166
- reinnoirea cererii de reabilitare judecătorească, 170

Înlăturarea răspunderii penale

- efectele amnistiei, 152

- împăcarea, 159
- întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, 155
- lipsa plângerii prealabile, 157
- prescripția răspunderii penale, 153
- retragerea plângerii prealabile, 158
- suspendarea cursului prescripției răspunderii penale, 156
- termenele de prescripție a răspunderii penale, 154

Înlăturarea sau modificarea executării pedepsei, 160-164

- întreruperea cursului prescripției executării pedepsei, 163
- prescripția executării pedepsei, 161
- suspendarea cursului prescripției executării pedepsei, 164
- termenele de prescripție a executării pedepsei, 162

Înlesnirea evadării, 286

Înlocuirea detențiunii pe viață, 58

Înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii, 63

Însușirea bunului găsit sau ajuns din eroare la făptuitor, 243

Înșelăciunea privind asigurările, 245, 248

Înșelăciunea, 244, 248

Întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, 155

Întreruperea cursului sarcinii, 201

J

Jefuirea celor căzuți pe câmpul de luptă, 436

L

Lăsarea fără ajutor a unei persoane aflate în dificultate, 203

Legalitatea

- incriminării, 1
- sancțiunilor de drept penal, 2

Legea penală și tratatele internaționale, 12

Legea penală

- activitate, 3
- aplicare în spațiu, 8-14
- aplicare în timp, 3-7
- de dezincriminare. Aplicare, 4

- extrădare, 14
- imunitate de jurisdicție, 13
- înțeles, 173
- mai favorabile. Aplicare după judecarea definitivă a cauzei, 6
- mai favorabile. Aplicare până la judecarea definitivă a cauzei, 5
- personalitate, 9
- realitate, 10
- temporară. Aplicare, 7
- teritorialitate, 8
- universalitate, 11

Legitima apărare, 19

Liberarea condiționată

- anulare, 105
- condiții în cazul detențiunii pe viață, 99
- condiții în cazul pedepsei închisorii, 100
- efecte, 106
- măsuri de supraveghere și obligații, 101
- modificarea sau încetarea obligațiilor, 103
- revocare, 104
- supravegherea condamnatului, 102

Limitele răspunderii penale, 113

Lipsa plângerii prealabile, 157

Lipsirea de libertate în mod ilegal, 205

Lovirea sau alte violențe, 193

Lovirea superiorului ori a inferiorului, 420

Lovirile sau vătămrile cauzatoare de moarte, 195

Luarea de mită, 289

M

Mărturia mincinoasă, 273

Măsuri de siguranță

- categorii, 108
- confiscare extinsă, 112¹
- confiscare specială, 112
- internare medicală, 110
- interzicerea ocupării unei funcții sau a exercitării unei profesii, 111
- obligare la tratament medical, 109
- scop, 107

Măsurile de supraveghere și obligațiile, 85, 93, 101

Măsurile educative, 115

Membru de familie, 177

Mijloace de plată fără numerar, 180

Minor

- asistare zilnică, 120
- calculul duratei măsurilor educative, 127
- consecințele răspunderii penale, 114
- consemnare la sfârșit de săptămână, 119
- descoperirea unei infracțiuni săvârșite în timpul minorității, 130
- efectele cauzelor de atenuare și agravare, 128
- efectele măsurilor educative, 133
- internare într-un centru de detenție, 125
- internare într-un centru educativ, 124
- limitele răspunderii penale, 113
- măsuri educative, 115, 117-127
- obligații ce pot fi impuse minorului. Modificarea sau încetarea lor, 121, 122
- pluralitate de infracțiuni, 129
- prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate, 123
- prescripția executării măsurilor educative, 132
- prescripția răspunderii penale, 131
- referat de evaluare, 116
- schimbarea regimului de executare a măsurii privative de libertate, 126
- stagiul de formare civică, 117
- supraveghere, 118

Minoritatea făptuitorului, 27

Minorul devenit major, 134

Modificarea sau încetarea obligațiilor, 87, 95, 103, 122

N

Neaplicarea detențiunii pe viață, 57

Neaplicarea dizolvării sau suspendării activității persoanei juridice, 141

Nedenunțarea, 266

- unor infracțiuni contra securității naționale, 410

Neexecutarea sancțiunilor penale, 288

Neglijența

- în păstrarea informațiilor, 305
- în serviciu, 298

Neîndeplinirea

- îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă, 329

- îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă din culpă, 330

Neluarea măsurilor

- legale de securitate și sănătate în muncă, 349
- necesare în operațiunile navale, 426

Neprezentarea la încorporare sau concentrare, 435

Nerespectarea

- atribuțiilor privind verificarea tehnică ori efectuarea reparațiilor, 340
- hotărârilor judecătorești, 287
- măsurilor privind încredințarea minorului, 379
- măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă, 350
- regimului armelor și al munițiilor, 342, 347
- regimului precursorilor de explozivi restricționați, 346¹
- regimului materialelor nucleare sau al altor materii radioactive, 345, 347
- regimului materiilor explozive, 346, 347
- regimului unei de vot, 390, 393

Obligarea la tratament medical, 109

Obligații ce pot fi impuse minorului, 121

Obstrucționarea justiției, 271

Obținerea ilegală de fonduri, 306

Omișiunea declarării unor informații, 352¹

Omișiunea sesizării, 267

Omorul, 188

- calificat, 189

Operațiuni ilegale

- cu dispozitive sau programe informatice, 365, 366
- cu instrumente de plată fără numerar, 250¹

Ordin european de protecție, 287

Participanți

- autorul și coautorii, 46
- circumstanțe personale și reale, 50

- complice, 48
- instigator, 47
- împiedicarea săvârșirii infracțiunii, 51
- pedeapsă, 49

Participația improprie, 52

Părsirea

- câmpului de luptă, 422, 429
- comenzii, 425, 429
- locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia, 338
- navei, 424, 429
- postului sau comenzii, 416, 431
- postului și prezența la serviciu sub influența alcoolului sau a altor substanțe, 331

Pedeapsa

- accesorie, 54, 65
- complementară, 55, 66-70
- calcularea duratei măsurilor preventive privative de libertate, 72
- calcularea pedepselor și măsurilor preventive executate în afara țării, 73
- criterii generale de individualizare, 74
- durata executării, 71
- în caz de recidivă, 43
- în cazul participanților, 49
- principală în caz de concurs de infracțiuni, 39
- pentru infracțiunea continuată și infracțiunea complexă, 36
- prevăzută de lege, 187
- principală, 53, 56-64

Pedepse complementare aplicate persoanei juridice

- afișarea sau publicarea hotărârii de condamnare, 145
- aplicarea și executarea pedepselor complementare, 138
- atenuarea și agravarea răspunderii penale, 147
- condițiile răspunderii penale, 135
- dizolvare, 139, 141
- efectele comasării și divizării, 151
- interdicere de a participa la procedurile de achiziții publice, 143
- închiderea unor puncte de lucru, 142
- pedepse aplicabile persoanei juridice, 136

- plasare sub supraveghere judiciară, 144
 - prescripția executării pedepsei, 149
 - prescripția răspunderii penale, 148
 - recidivă, 146
 - reabilitare, 150
 - stabilirea amenzii, 137
 - suspendarea activității, 140, 141
- Pedepsele complementare, 55**
- accesorii și măsurile de siguranță în caz de pluralitate de infracțiuni, 45
 - aplicarea interdicției exercitării unor drepturi, 67
 - conținutul interdicției exercitării unor drepturi, 66
 - degradarea militară, 69
 - executarea pedepsei complementare a interdicției exercitării unor drepturi, 68
- Pedepsele principale, 53**
- Pedepsirea tentativei, 33**
- Personalitatea legii penale, 9**
- Perturbarea funcționării sistemelor informatice, 363, 366**
- Piraterie, 235, 237**
- Plasarea sub supraveghere judiciară, 144**
- Plângerea prealabilă și împăcarea, 231**
- Pluralitatea**
- de infracțiuni, 129
 - intermediară, 44
- Pornografia infantilă, 374**
- Portul sau folosirea fără drept de obiecte periculoase, 372**
- Precursori de explozivi restricționați, 75, 112¹, 346¹, 347**
- Prelevarea ilegală de țesuturi sau organe, 384**
- Prolungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate, 123**
- Prescripția executării măsurilor educative, 132**
- Prescripția executării pedepsei, 149, 161**
- Prescripția răspunderii penale, 148, 153**
- a minorilor, 131

Profanarea

- de cadavre sau morminte, 383
- lăcașurilor sau a obiectelor de cult, 382

Propaganda pentru război, 405, 411, 412

Prostituția infantilă. Folosire, 216¹, 217

Proxenetismul, 213, 217

Public, 176

- faptă săvârșită în public, 184
- înțeles, 176

Publicarea hotărârii definitive de condamnare, 70

Punerea în circulație de valori falsificate sau dobândirea de instrumente de plată fără numerar falsificate, 313

Punerea în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat, 334

Punerea în mișcare a acțiunii penale, 431

Purtarea abuzivă, 296

R

Racolare minorilor în scopuri sexuale, 222, 222¹

Răspândirea bolilor la animale sau plante, 355

Răspunderea penală a minorului,

- consecințe, 114
- limite, 113
- măsuri educative, 115
- referatul de evaluare, 116

Răspunderea penală a persoanei juridice

- condiții, 135
- pedepse aplicabile, 136
- stabilirea amenzii pentru persoana juridică, 137

Răzbunarea pentru ajutorul dat justiției, 274

Reabilitarea

- de drept, 165
- judecătorească, 166
- persoanei juridice, 150

Realitatea legii penale, 10

Recalcularea pedepsei pentru infracțiunea continuată sau complexă, 37

Recidiva, 41

- condamnări care nu atrag starea de recidivă, 42
- în cazul persoanei juridice, 146
- pedeapsă, 43

Referatul de evaluare, 116

Refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice, 337

Regimul

- detențiunii pe viață, 56
- regimul închisorii, 60
- reînnoirea cererii de reabilitare judecătorească, 170

Relele tratamente aplicate minorului, 197

Renunțare la aplicarea pedepsei

- anularea și efectele renunțării, 82
- avertisment, 81
- condiții, 80

Represiunea nedreaptă, 283

Retragerea plângerii prealabile, 158

Revocarea amânării aplicării pedepsei, 88

Revocarea liberării condiționate, 104

Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere, 96

Ruperea de sigilii, 260

S

Sanționarea tentativei, 217, 232, 237, 248, 252, 347, 366, 393, 412, 429, 445

Sanțiuni. Legalitate, 2

Săvârșirea infracțiunii comise prin omisiune, 17

Săvârșirea unei infracțiuni, 174

Schimbarea regimului de executare, 126

Sclavia, 209, 217

Scopul măsurilor de siguranță, 107

Sistem informatic și date informatice, 181

Spionajul, 400, 411-412

Stabilirea amenzii, 61

- pentru persoana juridică, 137

Stagiul de formare civică, 117

Stare de necesitate, 20

Supravegherea, 86, 118

- condamnatului, 94, 102

- termen, 84

Supunerea

- la muncă forțată sau obligatorie, 212
- la rele tratamente, 281

Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere

- anulare, 97
- condiții, 91
- efecte, 98
- măsuri de supraveghere și obligații, 93
- modificarea sau încetarea obligațiilor, 95
- revocare, 96
- supravegherea condamnatului, 94
- termen de supraveghere, 92

Suspendarea

- activității persoanei juridice, 140
- cursului prescripției executării pedepsei, 164
- cursului prescripției răspunderii penale, 156

Sustragerea sau distrugerea

- de înscrisuri, 259
- de probe ori de înscrisuri, 275

Sustragerea

- de la luarea în evidența militară, 434
- de la măsurile de îndepărtare de pe teritoriul României, 265
- de la serviciul militar în timp de război, 432
- de sub sechestru, 261

Ș

Șantajul, 207

T

Tăinuirea, 270

Tâlghăria, 233

- calificată, 234
- sancționarea tentativei, 237
- sau pirateria urmată de moartea victimei, 236

Tentativa, 32

- desistarea și împiedicarea producerii rezultatului, 34
- pedepsire, 33

Teritorialitatea legii penale, 8

Termenele de prescripție a executării pedepsei, 162

Termenele de prescripție a răspunderii penale, 154

Termeni sau expresii în legea penală

- arme, 179
- consecințe deosebit de grave, 183
- dispoziții generale, 172
- exploatarea unei persoane, 182
- faptă săvârșită în public, 184
- funcționar public, 175
- informații secrete de stat și înscrisuri oficiale, 178
- mijloace de plată fără numerar, 180
- legea penală, 173
- membru de familie, 177
- pedeapsă prevăzută de lege, 187
- public, 176
- săvârșirea unei infracțiuni, 174
- sistem informatic și date informatice, 181

Termenul de supraveghere, 84, 92

Timp

- calcul, 186
- de război, 185

Tortură, 282

Traficul

- de influență, 291
- de migranți, 263
- de minori, 211, 217
- de persoane, 210, 217
- de produse sau substanțe toxice, 359

Transferul neautorizat de date informatice, 364, 366

Transmiterea sindromului imunodeficit dobândit, 354

Trădarea, 394, 411, 412

- prin ajutarea inamicului, 396, 411, 412
- prin transmitere de informații secrete de stat, 395, 411, 412

Trăsăturile esențiale ale infracțiunii, 15

Trecerea frauduloasă a frontierei de stat, 262

Tulburarea

- ordinii și liniștii publice, 371
- de posesie, 256

U

Uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă, 200

Uciderea

- din culpă, 192
- la cererea victimei, 190

Ultrajul, 257

- contra bunelor moravuri, 375
- judiciar, 279

Unitatea infracțiunii continuate și a celei complexe, 35

Universalitatea legii penale, 11

Utilizare

- de metode interzise în operațiunile de luptă, 443, 445
- de mijloace interzise în operațiunile de luptă, 444, 445

Uzul

- de armă fără drept, 343
- de fals, 323

Uzурparea

- de calități oficiale, 258
- funcției, 300

V

Vătămarea

- corporală, 194
- corporală din culpă, 196
- fătului, 202

Vinovăția, 16

Violaarea

- confidențialității votului, 389, 393
- de domiciliu, 224
- secretului corespondenței, 302
- sediului profesional, 225
- vieții private, 226

Violența în familie, 199

Violul, 218

Z

Zădărnicierea combaterii bolilor, 352

Zborul neautorizat, 423, 429

CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ¹⁾

(LEGEA NR. 135/2010)

¹⁾ M. Of. nr. 486 din 15 iulie 2010; în vigoare de la 1 februarie 2014. Abreviere: NCPP (N.r. Având în vedere răspândirea pe scară largă a abrevierii „NCPP” pentru Noul Cod de procedură penală, precum și faptul că, prin utilizarea acesteia, se evită orice confuzie cu vechiul Cod de procedură penală, am decis păstrarea abrevierii respective în cadrul notelor). Cu modif. aduse prin:

- L. nr. 255/2013 pt. punerea în aplic. a NCPP și pt. modif. și compl. unor acte normative care cuprind disp. procesual penale (M. Of. nr. 515 din 14 august 2013; în vigoare de la 1 februarie 2014);
- O.U.G. nr. 3/2014 pt. luarea unor măsuri de implementare necesare aplicării NCPP și pt. implementarea altor acte normative (M. Of. nr. 98 din 7 februarie 2014);
- O.U.G. nr. 82/2014 pt. modif. și compl. NCPP (M. Of. nr. 911 din 15 decembrie 2014);
- O.U.G. nr. 24/2015 pt. modif. NCPP (M. Of. nr. 473 din 30 iunie 2015);
- L. nr. 318/2015 pt. înființ., organiz. și funcț. Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pentru modif. și compl. unor acte normative (M. Of. nr. 961 din 24 decembrie 2015);
- O.U.G. nr. 6/2016 priv. unele măsuri pt. punerea în execut. a mandatelor de supraveghere tehnică dispuse în procesul penal (M. Of. nr. 190 din 14 martie 2016);
- L. nr. 75/2016 priv. aprob. O.U.G. nr. 82/2014 pt. modif. și compl. NCPP (M. Of. nr. 334 din 29 aprilie 2016);
- O.U.G. nr. 18/2016 pt. modif. și compl. NCP, NCPP, precum și pt. compl. art. 31 alin. (1) L. nr. 304/2004 priv. organiz. judiciară (M. Of. nr. 389 din 23 mai 2016);
- L. nr. 116/2016 priv. aprob. O.U.G. nr. 24/2015 pt. modif. NCPP (M. Of. nr. 418 din 2 iunie 2016);
- L. nr. 151/2016 priv. ordinul european de protecție, precum și pt. modif. și compl. unor acte normative (M. Of. nr. 545 din 20 iulie 2016);
- O.U.G. nr. 70/2016 pt. modif. și compl. NCPP și a L. nr. 304/2004 priv. organiz. judiciară (M. Of. nr. 866 din 31 octombrie 2016; „Art. III. Disp. prezentei O.U.G. priv. recursul în casație exercitat împotriva deciziilor pronunțate de ICCJ, ca instanță de apel, se aplică: a) [neconstituțională]; b) în cazul recursurilor în casație exercitate împotriva deciziilor pronunțate începând cu data publicării D.C.C. nr. 540/2016 ref. la excep. de neconstit. a art. 434 alin. (1) tz. I NCPP în M. Of. nr. 841 din 24 octombrie 2016”);
- O.U.G. nr. 14/2017 priv. abrog. O.U.G. nr. 13/2017 pt. modif. și compl. NCP și a NCPP, precum și pt. modif. NCPP (M. Of. nr. 101 din 5 februarie 2017; aprob. cu modif. prin L. nr. 9/2017 – M. Of. nr. 144 din 26 februarie 2017);
- L. nr. 49/2018 priv. precursorii de explozivi, precum și pt. modif. și compl. unor acte normative (M. Of. nr. 194 din 2 martie 2018);
- L. nr. 217/2020 pt. modif. și compl. NCP, precum și pt. modif. art. 223 alin. (2) NCPP (M. Of. nr. 1012 din 30 octombrie 2020);
- L. nr. 228/2020 pt. modif. și compl. unor acte normative din domeniul penal în vederea transpunerii unor directive ale UE (M. Of. nr. 1019 din 2 noiembrie 2020);
- L. nr. 284/2020 pt. modif. și compl. NCPP (M. Of. nr. 1201 din 9 decembrie 2020);
- L. nr. 6/2021 priv. stabilirea unor măsuri pt. punerea în aplic. a Reg. (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 oct. 2017 de punere în aplic. a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO) (M. Of. nr. 167 din 18 februarie 2021);
- L. nr. 130/2021 pt. modif. și compl. NCPP (M. Of. nr. 493 din 12 mai 2021: Art. II: (1) *Hot. jud. în materie penală pronunțate anterior intrării în vigoare a prezentei L. se redactează în termenele prevăz. de L. în vigoare la data pronunțării lor.* (2) *Hot. jud. în materie penală pronunțate anterior intrării în vigoare a prezentei L. rămân supuse disp. referitoare la termenele de declarare a căilor de atac, precum și celor priv. datele de la care acestea încep să curgă, în vigoare la data pronunțării lor;* v. și D.C.C. nr. 233 din 7 apr. 2021 – M. Of. nr. 508 din 17 mai 2021);
- L. nr. 146/2021 priv. monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale (M. Of. nr. 515 din 18 mai 2021; v. și art. 39 și 40 L. nr. 146/2021);
- L. nr. 207/2021 pt. modif. și compl. NCP, precum și pt. dispunerea unor măsuri de transpunere a Dir. (UE) 2019/713 priv. combaterea fraudelor și a contrafacerii în legătură cu mijloacele de plată fără numerar și de înlocuire a Dec.-cadru 2001/413/JAI a Consiliului (M. Of. nr. 720 din 22 iulie 2021);

Tabla de materii

PARTEA GENERALĂ	(art. 1-284)....	189
Titlul I. Principiile și limitele aplicării legii procesuale penale	(art. 1-13)....	189
Titlul II. Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal	(art. 14-28)....	195
Capitolul I. Acțiunea penală	(art. 14-18)....	195
Capitolul II. Acțiunea civilă	(art. 19-28)....	196
Titlul III. Participanții în procesul penal	(art. 29-96)....	201
Capitolul I. Dispoziții generale	(art. 29-34)....	201
Capitolul II. Competența organelor judiciare	(art. 35-76)....	201
<i>Secțiunea 1. Competența funcțională, după materie și după calitatea persoanei a instanțelor judecătorești</i>	(art. 35-40)....	201
<i>Secțiunea a 2-a. Competența teritorială a instanțelor judecătorești</i>	(art. 41-42)....	205
<i>Secțiunea a 3-a. Dispoziții speciale privind competența instanțelor judecătorești</i>	(art. 43-52)....	206
<i>Secțiunea a 4-a. Competența judecătorului de drepturi și libertăți și a judecătorului de cameră preliminară</i>	(art. 53-54)....	208
<i>Secțiunea a 5-a. Organele de urmărire penală și competența acestora</i>	(art. 55-63)....	209
<i>Secțiunea a 6-a. Incompatibilitatea și strămutarea</i>	(art. 64-76)....	213
Capitolul III. Subiecții procesuali principali și drepturile acestora	(art. 77-81)....	220
Capitolul IV. Inculpatul și drepturile acestuia	(art. 82-83)....	221
Capitolul V. Partea civilă și drepturile acesteia	(art. 84-85)....	222

• L. nr. 219/2021 pt. modif. și compl. L. nr. 104/2008 priv. preven. și comb. producerii și traficului ilicit de substanțe dopante cu grad mare de risc (M. Of. nr. 739 din 28 iulie 2021; art. VII-IX au intrat în vigoare la 30 de zile de la data publ.);

• L. nr. 49/2022 priv. desființarea SIIJ, precum și pt. modif. NCPP (M. Of. nr. 244 din 11 martie 2022);

• L. nr. 140/2022 priv. unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modif. și compl. unor acte normative (M. Of. nr. 500 din 20 mai 2022; intrată în vigoare la 90 de zile de la publ.);

• L. nr. 173/2022 pt. adopt. unor măsuri necesare punerii în aplic. a Protocolului nr. 16 CEDO, adopt. la Strasbourg la 2 oct. 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 oct. 2014 (M. Of. nr. 560 din 8 iunie 2022; „Art. 11. Prev. prezentei L. se aplică și proceselor și executărilor silite în curs la data intrării în vigoare a prezentei L. Art. 12. Prezenta L. intră în vigoare la data intrării în vigoare, pentru România, a Protocolului nr. 16 CEDO”);

• L. nr. 230/2022 priv. modif. și compl. L. nr. 318/2015 pt. înființarea, organizarea și funcționarea ANABI și pt. modif. și compl. unor acte normative, precum și pt. modif. și compl. NCPP (M. Of. nr. 734 din 21 iulie 2022);

• L. nr. 279/2022 pt. modif. art. 281 alin. (1) lit. f) NCPP (M. Of. nr. 967 din 4 octombrie 2022);

• L. nr. 51/2023 pt. modif. și compl. NCPP (M. Of. nr. 186 din 6 martie 2023);

• L. nr. 201/2023 pt. modif. și compl. NCPP, precum și pt. modif. altor acte normative (M. Of. nr. 618 din 6 iulie 2023);

• L. nr. 214/2023 pt. modif. și compl. NCP, NCPP, precum și pt. modif. L. nr. 318/2015 pt. înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pt. modif. și compl. unor acte normative (M. Of. nr. 634 din 11 iulie 2023);

• L. nr. 217/2023 pt. modif. și compl. NCP, NCPP, precum și a L. audiovizualului nr. 504/2002 (M. Of. nr. 634 din 11 iulie 2023; intrare în vigoare: **1 ian. 2024**); **art. 81, 93, 111, 113, 281, 352, 355¹, 509.**

Capitolul VI. Partea responsabilă civilmente și drepturile acesteia	(art. 86-87) ...222
Capitolul VII. Avocatul. Asistența juridică și reprezentarea	(art. 88-96) ...222

Titlul IV. Probele, mijloacele de probă și procedeele

probatorii	(art. 97-201) ...229
Capitolul I. Reguli generale.....	(art. 97-103) ...229
Capitolul II. Audierea persoanelor	(art. 104-131) ...231
<i>Secțiunea 1. Reguli generale în materia audierii persoanelor</i>	(art. 104-106) ...231
<i>Secțiunea a 2-a. Audierea suspectului sau a inculpatului</i>	(art. 107-110) ...231
<i>Secțiunea a 3-a. Audierea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente</i>	(art. 111-113) ...233
<i>Secțiunea a 4-a. Audierea martorilor</i>	(art. 114-124) ...236
<i>Secțiunea a 5-a. Protecția martorilor</i>	(art. 125-130) ...240
Subsecțiunea 1. Protecția martorilor amenințați.....	(art. 125-129) ...240
Subsecțiunea a 2-a. Protecția martorilor vulnerabili.....	(art. 130) ...242
<i>Secțiunea a 6-a. Confruntarea</i>	(art. 131) ...242
Capitolul III. Identificarea persoanelor și a obiectelor	(art. 132-137) ...243
Capitolul IV. Metode speciale de supraveghere sau cercetare	(art. 138-153) ...244
Capitolul V. Conservarea datelor informatice	(art. 154-155) ...262
Capitolul VI. Percheziția și ridicarea de obiecte și înscrisuri.....	(art. 156-171) ...263
<i>Secțiunea 1. Percheziția domiciliară</i>	(art. 157-164) ...263
<i>Secțiunea a 2-a. Alte forme de percheziție</i>	(art. 165-168 ¹) ...268
<i>Secțiunea a 3-a. Ridicarea de obiecte și înscrisuri</i>	(art. 169-171) ...270
Capitolul VII. Expertiza și constatarea	(art. 172-191) ...272
Capitolul VIII. Cercetarea locului faptei și reconstituirea	(art. 192-195) ...283
Capitolul IX. Fotografiera și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane	(art. 196) ...284
Capitolul X. Mijloace materiale de probă	(art. 197) ...284
Capitolul XI. Înscrisurile	(art. 198-201) ...285

Titlul V. Măsurile preventive și alte măsuri procesuale (art. 202-256) ...287 |

Capitolul I. Măsurile preventive.....	(art. 202-244) ...287
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	(art. 202-208 ¹) ...287
<i>Secțiunea a 2-a. Reținerea</i>	(art. 209-210) ...292
<i>Secțiunea a 3-a. Controlul judiciar</i>	(art. 211-215 ¹) ...294
<i>Secțiunea a 4-a. Controlul judiciar pe cauțiune</i>	(art. 216-217) ...298
<i>Secțiunea a 5-a. Arestul la domiciliu</i>	(art. 218-222) ...299
<i>Secțiunea a 6-a. Arestarea preventivă</i>	(art. 223-240) ...302
<i>Secțiunea a 7-a. Încetarea de drept, revocarea și înlocuirea măsurilor preventive</i>	(art. 241-242) ...310
<i>Secțiunea a 8-a. Dispoziții speciale privind măsurile preventive aplicate minorilor</i>	(art. 243-244 ¹) ...313
Capitolul II. Aplicarea provizorie a măsurilor de siguranță cu caracter medical.....	(art. 245-248 ¹) ...314
<i>Secțiunea 1. Obligarea provizorie la tratament medical</i>	(art. 245-246) ...314

Secțiunea a 2-a. Internarea medicală provizorie	(art. 247-248)...	315
Secțiunea a 3-a. Dispoziții privind expertizele medico-legale psihiatrice	(art. 248 ¹)...	317
Capitolul III. Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii	(art. 249-256)...	317
Titlul VI. Acte procesuale și procedurale comune	(art. 257-284)...	326
Capitolul I. Citarea, comunicarea actelor procedurale și mandatul de aducere	(art. 257-267)...	326
Capitolul II. Termenele	(art. 268-271)...	332
Capitolul III. Cheltuielile judiciare	(art. 272-276)...	333
Capitolul IV. Modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite	(art. 277-279)...	336
Capitolul V. Nulitățile	(art. 280-282)...	336
Capitolul VI. Amenda judiciară	(art. 283-284)...	338
PARTEA SPECIALĂ	(art. 285-603)...	341
Titlul I. Urmărirea penală	(art. 285-341)...	341
Capitolul I. Dispoziții generale	(art. 285-287)...	341
Capitolul II. Sesizarea organelor de urmărire penală	(art. 288-298)...	342
Secțiunea 1. Reglementări generale	(art. 288-294 ¹)...	342
Secțiunea a 2-a. Plângerea prealabilă	(art. 295-298)...	344
Capitolul III. Conducerea și supravegherea activității organelor de cercetare penală de către procuror	(art. 299-304)...	345
Capitolul IV. Efectuarea urmăririi penale	(art. 305-326)...	347
Secțiunea 1. Desfășurarea urmăririi penale	(art. 305-311)...	347
Secțiunea a 2-a. Suspendarea urmăririi penale	(art. 312-313)...	349
Secțiunea a 3-a. Clasarea și renunțarea la urmărirea penală	(art. 314-320)...	350
Secțiunea a 4-a. Terminarea urmăririi penale	(art. 321-323)...	354
Secțiunea a 5-a. Dispoziții privind efectuarea urmăririi penale de către procuror	(art. 324-326)...	354
Capitolul V. Rezolvarea cauzelor și sesizarea instanței	(art. 327-331)...	355
Capitolul VI. Reluarea urmăririi penale	(art. 332-335)...	356
Capitolul VII. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală	(art. 336-341)...	358
Titlul II. Camera preliminară	(art. 342-348)...	363
Titlul III. Judecata	(art. 349-477 ¹)...	367
Capitolul I. Dispoziții generale	(art. 349-370)...	367
Capitolul II. Judecata în primă instanță	(art. 371-470)...	376
Secțiunea 1. Desfășurarea judecării cauzelor	(art. 371-390)...	376
Secțiunea a 2-a. Deliberarea și hotărârea instanței	(art. 391-407)...	382
Capitolul III. Apelul	(art. 408-425)...	390
Capitolul III ¹ . Contestația	(art. 425 ¹)...	396
Capitolul V. Căile extraordinare de atac	(art. 426-470)...	397
Secțiunea 1. Contestația în anulare	(art. 426-432)...	397

Secțiunea a 2-a. Recursul în casație	(art. 433-451) ...399
Secțiunea a 3-a. Revizuirea	(art. 452-465) ...404
Secțiunea a 4-a. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate	(art. 466-470) ...410
Capitolul VI. Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare	(art. 471-477 ¹) ...412
Secțiunea 1. Recursul în interesul legii	(art. 471-474 ¹) ...412
Secțiunea a 2-a. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept	(art. 475-477 ¹) ...414
Titlul IV. Proceduri speciale	(art. 478-549 ¹) ...417
Capitolul I. Acordul de recunoaștere a vinovăției	(art. 478-488) ...417
Capitolul I ¹ . Contestația privind durata procesului penal	(art. 488 ¹ -488 ⁶) ...420
Capitolul II. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice	(art. 489-503) ...422
Capitolul III. Procedura în cauzele cu infractori minori	(art. 504-520) ...427
Capitolul IV. Procedura dării în urmărire	(art. 521-526) ...434
Capitolul V. Procedura reabilitării	(art. 527-537) ...436
Capitolul VI. Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de priverie nelegală de libertate ori în alte cazuri	(art. 538-542) ...438
Capitolul VII. Procedura în caz de dispariție a dosarelor judiciare și a înscrisurilor judiciare	(art. 543-547) ...442
Capitolul VIII. Procedura privind cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală	(art. 548-549) ...443
Secțiunea 1. Dispoziții generale	(art. 548) ...443
Secțiunea a 2-a. Recunoașterea unor acte judiciare străine	(art. 549) ...443
Capitolul IX. Procedura de confiscare sau desființare a unui înscris în cazul clasării	(art. 549 ¹) ...443
Titlul V. Executarea hotărârilor penale	(art. 550-601) ...445
Capitolul I. Dispoziții generale	(art. 550-554) ...445
Capitolul II. Punerea în executare a hotărârilor	(art. 555-581) ...446
Secțiunea 1. Punerea în executare a pedepselor principale	(art. 555-561) ...446
Secțiunea a 2-a. Punerea în executare a pedepselor complementare	(art. 562-565) ...449
Secțiunea a 3-a. Punerea în executare a măsurilor de siguranță	(art. 566-574) ...450
Secțiunea a 4-a. Punerea în executare a altor dispoziții	(art. 575-576) ...453
Secțiunea a 5-a. Punerea în executare a amenzii judiciare și a cheltuielilor judiciare avansate de stat	(art. 577-578) ...454
Secțiunea a 6-a. Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre	(art. 579-581) ...454
Capitolul III. Alte dispoziții privind executarea	(art. 581 ¹ -596) ...455

<i>Secțiunea 1. Condamnarea în cazul anulării sau revocării renunțării la aplicarea pedepsei sau a amânării aplicării pedepsei</i>	(art. 581 ¹ -582) ...	455
<i>Secțiunea 1¹. Schimbări în executarea unor hotărâri</i>	(art. 583-588) ...	456
<i>Secțiunea a 2-a. Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață</i>	(art. 589-591) ...	458
<i>Secțiunea a 3-a. Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață</i>	(art. 592-594) ...	460
<i>Secțiunea a 4-a. Înlăturarea sau modificarea pedepsei</i>	(art. 595-596) ...	461
Capitolul IV. Dispoziții comune	(art. 597-601 ¹) ...	463
Titlul VI. Dispoziții finale	(art. 602-603) ...	465

PARTEA GENERALĂ

Titlul I

Principiile și limitele aplicării legii procesuale penale

Art. 1. Normele de procedură penală și scopul acestora. (1) Normele de procedură penală reglementează desfășurarea procesului penal și a altor proceduri judiciare în legătură cu o cauză penală.

(2) Normele de procedură penală urmăresc asigurarea exercitării eficiente a atribuțiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor părților și ale celorlalți participanți în procesul penal astfel încât să fie respectate prevederile Constituției, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementări ale Uniunii Europene în materie procesual penală, precum și ale pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte.

• **VECHIUL CPP (L. nr. 29/1968): art. 1 alin. (2).**

Art. 2. Legalitatea procesului penal. Procesul penal se desfășoară potrivit dispozițiilor prevăzute de lege.

• **VECHIUL CPP: art. 2 alin. (1).**

Art. 3. Separarea funcțiilor judiciare. (1) În procesul penal se exercită următoarele funcții judiciare:

- funcția de urmărire penală;
- funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în fața de urmărire penală;
- funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată;
- funcția de judecată.

(2) Funcțiile judiciare se exercită din oficiu, în afară de cazul când, prin lege, se dispune altfel.

(3)¹⁾ În desfășurarea aceluiași proces penal, exercitarea unei funcții judiciare este incompatibilă cu exercitarea unei alte funcții judiciare, cu excepția celei prevăzute la alin. (1) lit. c), care este compatibilă cu funcția de judecată, mai puțin când se dispune începerea judecării potrivit art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c).

¹⁾ Alin. (3) al art. 3 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 1 din O.U.G. nr. 18/2016.

(4) În exercitarea funcției de urmărire penală, procurorul și organele de cercetare penală strâng probele necesare pentru a se constata dacă există sau nu temeiuri de trimitere în judecată.

(5) Asupra actelor și măsurilor din cadrul urmăririi penale, care restrâng drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei, dispune judecătorul desemnat cu atribuții în acest sens, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(6) Asupra legalității actului de trimitere în judecată și probelor pe care se bazează acesta, precum și asupra legalității soluțiilor de netrimitere în judecată se pronunță judecătorul de cameră preliminară, în condițiile legii.

(7) Judecata se realizează de către instanță, în complete legal constituite.

Art. 4. Presumția de nevinovăție. (1) Orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă.

(2) După administrarea întregului probatoriu, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului.

• VECHIUL CPP: *art. 5²*.

Art. 5. Aflarea adevărului. (1) Organele judiciare au obligația de a asigura, pe bază de probe, aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana suspectului sau inculpatului.

(2) Organele de urmărire penală au obligația de a strânge și de a administra probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau inculpatului. Respingerea sau neconsemnarea cu rea-credință a probelor propuse în favoarea suspectului sau inculpatului se sancționează conform dispozițiilor prezentului cod.

• VECHIUL CPP: *art. 3; art. 202 alin (1)*.

Art. 6. Ne bis in idem. Nicio persoană nu poate fi urmărită sau judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni atunci când față de aceea persoană s-a pronunțat anterior o hotărâre penală definitivă cu privire la aceeași faptă, chiar și sub altă încadrare juridică.

• VECHIUL CPP: *art. 10 alin. (1) lit. j)*.

Art. 7. Obligatorietatea punerii în mișcare și a exercitării acțiunii penale. (1) Procurorul este obligat să pună în mișcare și să exercite acțiunea penală din oficiu atunci când există probe din care rezultă săvârșirea unei infracțiuni și nu există vreo cauză legală de împiedicare, alta decât cele prevăzute la alin. (2) și (3).

(2) În cazurile și în condițiile prevăzute expres de lege, procurorul poate renunța la exercitarea acțiunii penale dacă, în raport cu elementele concrete ale cauzei, nu există un interes public în realizarea obiectului acesteia.

(3) În cazurile prevăzute expres de lege, procurorul pune în mișcare și exercită acțiunea penală după introducerea plângerii prealabile a persoanei vătămate sau după obținerea autorizării ori sesizării organului competent sau după îndeplinirea unei alte condiții prevăzută de lege.

• VECHIUL CPP: *art. 2 alin. (2)*.

Art. 8. Caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal. Organele judiciare au obligația de a desfășura urmărirea penală și judecata cu respectarea garanțiilor procesuale și a drepturilor părților și ale subiecților procesuali, astfel încât să fie constatate la timp și în mod complet faptele care constituie infracțiuni, nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii, într-un termen rezonabil.

• VECHIUL CPP: *art. 1 alin. (1)*.

Art. 9. Dreptul la libertate și siguranță. (1) În cursul procesului penal este garantat dreptul oricărei persoane la libertate și siguranță.

(2) Orice măsură privativă sau restrictivă de libertate se dispune în mod excepțional și doar în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

(3) Orice persoană arestată are dreptul de a fi informată în cel mai scurt timp și într-o limbă pe care o înțelege asupra motivelor arestării sale și are dreptul de a formula contestație împotriva dispunerii măsurii.

(4) Atunci când se constată că o măsură privativă sau restrictivă de libertate a fost dispusă în mod nelegal, organele judiciare competente au obligația de a dispune revocarea măsurii și, după caz, punerea în libertate a celui reținut sau arestat.

(5)¹⁾ Orice persoană față de care s-a dispus în mod nelegal sau injust, în cursul procesului penal, o măsură privativă de libertate are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile prevăzute de lege.

• **VECHIUL CPP: art. 5.**

• **DISPOZIȚII EUROPENE. Dir. 2012/13/UE** priv. dreptul la informare în cadrul procedurilor penale (JO L nr. 142 din 1 iunie 2012): „**Art. 6. Dreptul la informare cu privire la acuzare.**

(1) Statele membre se asigură că persoanele suspectate sau acuzate primesc informații cu privire la fapta penală de a cărei comitere aceasta sunt suspectate sau acuzate. Informațiile respective se furnizează cu promptitudine și cu detaliile necesare pentru a se putea garanta caracterul echitabil al procedurilor și exercitarea efectivă a dreptului la apărare. (2) Statele membre se asigură că persoanele suspectate sau acuzate care sunt arestate sau reținute sunt informate cu privire la motivele arestării sau reținerii, inclusiv cu privire la fapta penală de a cărei comitere sunt suspectate sau acuzate. (3) Statele membre se asigură că, cel târziu la prezentarea fondului acuzării în instanță, se oferă informații detaliate cu privire la acuzare, inclusiv natura și încadrarea juridică a infracțiunii, precum și forma de participare a persoanei acuzate. (4) Statele membre se asigură că persoanele suspectate sau acuzate sunt informate cu promptitudine cu privire la orice modificare a informațiilor oferite în conformitate cu prezentul articol, acolo unde este necesar pentru a garanta caracterul echitabil al procedurilor”.

Art. 10. Dreptul la apărare. (1) Părțile și subiecții procesuali principali au dreptul de a se apăra ei înșiși sau de a fi asistați de avocat.

(2) Părțile, subiecții procesuali principali și avocatul au dreptul să beneficieze de timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării.

(3) Suspectul are dreptul de a fi informat de îndată și înainte de a fi ascultat despre fapta pentru care se efectuează urmărirea penală și încadrarea juridică a acesteia. Inculpatul are dreptul de a fi informat de îndată despre fapta pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală împotriva lui și încadrarea juridică a acesteia.

(4) Înainte de a fi ascultați, suspectului și inculpatului trebuie să li se pună în vedere că au dreptul de a nu face nicio declarație.

(5) Organele judiciare au obligația de a asigura exercitarea deplină și efectivă a dreptului la apărare de către părți și subiecții procesuali principali în tot cursul procesului penal.

(6) Dreptul la apărare trebuie exercitat cu bună-credință, potrivit scopului pentru care a fost recunoscut de lege.

• **VECHIUL CPP: art. 6.**

• **DISPOZIȚII EUROPENE. V. art. 6 Dir. 2012/13/UE** (supra, art. 9 NCPP).

¹⁾ Alin. (5) al art. 9 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 L. nr. 201/2023.

Art. 11. Respectarea demnității umane și a vieții private. (1) Orice persoană care se află în curs de urmărire penală sau de judecată trebuie tratată cu respectarea demnității umane.

(2) Respectarea vieții private, a inviolabilității domiciliului și a secretului corespondenței sunt garantate. Restrângerea exercitării acestor drepturi nu este admisă decât în condițiile legii și dacă aceasta este necesară într-o societate democratică.

• **VECHIUL CPP: art. 5¹.**

Art. 12. Limba oficială și dreptul la interpret. (1) Limba oficială în procesul penal este limba română.

(2) Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, actele procedurale întocmindu-se în limba română.

(3) Părților și subiecților procesuali care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română ori nu se pot exprima li se asigură, în mod gratuit, posibilitatea de a lua cunoștință de piesele dosarului, de a vorbi, precum și de a pune concluzii în instanță, prin interpret. În cazurile în care asistența juridică este obligatorie, suspectului sau inculpatului i se asigură în mod gratuit posibilitatea de a comunica, prin interpret, cu avocatul în vederea pregătirii audierii, a introducerii unei căi de atac sau a oricărei alte cereri ce țin de soluționarea cauzei.

(4) În cadrul procedurilor judiciare se folosesc interpreți autorizați, potrivit legii. Sunt incluși în categoria interpreților și traducătorii autorizați, potrivit legii.

• **VECHIUL CPP: art. 7-8.**

• **DISPOZIȚII EUROPENE. Dir. 2010/64/UE priv. dreptul la interpretare și traducere în cadrul procedurilor penale (JO L nr. 280 din 26 octombrie 2010): „Art. 1. Obiectul și domeniul de aplicare.** (1) Prezenta directivă instituie norme privind dreptul la interpretare și la traducere în cadrul procedurilor penale și al procedurilor de executare a unui mandat european de arestare. (2) Dreptul menționat la alineatul (1) se aplică persoanelor din momentul în care acestora li se aduce la cunoștință de către autoritățile competente ale unui stat membru, prin notificare oficială sau în alt mod, faptul că sunt suspectate sau acuzate de comiterea unei infracțiuni, până la finalizarea procedurilor, prin aceasta înțelegându-se soluționarea definitivă a întrebării dacă persoanele în cauză au comis infracțiunea, inclusiv, după caz, stabilirea pedepsei și soluționarea oricărei căi de atac. (3) În cazul în care legislația unui stat membru prevede aplicarea unei sancțiuni pentru infracțiuni minore de către o altă autoritate decât o instanță cu competențe în materie penală și aplicarea unei astfel de sancțiuni poate fi atacată în fața unei astfel de instanțe, prezenta directivă se aplică doar în cazul procedurilor desfășurate în fața respectivei instanțe ca urmare a exercitării unei astfel de căi de atac. (4) Prezenta directivă nu aduce atingere legislației naționale referitoare la prezența unui avocat în oricare etapă a procedurilor penale și nici normelor de drept intern privind dreptul de acces al unei persoane suspectate sau acuzate la documentele din cadrul procedurilor penale. **Art. 2. Dreptul la interpretare.** (1) Statele membre se asigură că persoanelor suspectate sau acuzate, care nu vorbesc sau nu înțeleg limba în care se desfășoară procedura penală respectivă, li se oferă, fără întârziere, servicii de interpretare în cadrul procedurilor penale desfășurate în fața autorităților de urmărire penală și a celor judiciare, inclusiv în cadrul interogatoriilor efectuate de poliție, în cadrul tuturor audierilor în fața instanței și în cadrul oricăror audieri intermediare necesare. (2) Statele membre se asigură că, atunci când este necesar în vederea garantării caracterului echitabil al procedurilor, sunt disponibile servicii de interpretare pentru comunicarea dintre persoanele suspectate sau acuzate și avocații acestora, care are legătură directă cu interogatoriul și cu audierile din cadrul procedurilor sau cu introducerea unei căi de atac sau a oricărei alte cereri de natură procedurală. (3) Dreptul la interpretare în temeiul alin. (1) și (2) include oferirea de asistență adecvată persoanelor cu deficiențe de auz și de vorbire.

(4) Statele membre se asigură de existența unei proceduri sau a unui mecanism prin care să verifice dacă persoanele suspectate sau acuzate vorbesc și înțeleg limba în care se desfășoară procedurile penale și dacă au nevoie să fie asistate de un interpret. (5) Statele membre se asigură că, în cf. cu procedurile din legislația națională, persoanele suspectate sau acuzate au dreptul să exercite o cale de atac împotriva oricărei decizii care dispune că nu este necesară interpretarea și că, atunci când s-a asigurat interpretarea, respectivele persoane au posibilitatea de a reclama faptul că interpretarea nu este de o calitate suficientă pentru a garanta caracterul echitabil al procedurilor. (6) Dacă este cazul, se pot folosi tehnologii de comunicare cum ar fi videoconferința, telefonul sau internetul, cu excepția cazului în care prezența fizică a interpretului este necesară pentru a garanta caracterul echitabil al procedurilor. (7) În cadrul procedurilor de executare a mandatului european de arestare, statul membru de executare se asigură că autoritățile sale competente pun la dispoziția persoanelor supuse unei asemenea proceduri, care nu vorbesc sau nu înțeleg limba în care se desfășoară procedurile, servicii de interpretare în conformitate cu prezentul articol. (8) Interpretarea furnizată în temeiul prezentului articol trebuie să fie de o calitate suficientă să garanteze caracterul echitabil al procedurilor, în special prin garantarea faptului că persoanele suspectate sau acuzate cunosc cazul instrumentat împotriva lor și pot să își exercite dreptul la apărare. **Art. 3. Dreptul la traducerea documentelor esențiale.** (1) Statele membre se asigură că persoanelor suspectate sau acuzate, care nu înțeleg limba în care se desfășoară procedurile penale respective, li se furnizează într-un interval rezonabil de timp traducerea scrisă a tuturor documentelor esențiale pentru a se garanta faptul că respectivele persoane pot să își exercite dreptul la apărare și pentru a garanta caracterul echitabil al procedurilor. (2) Documentele esențiale includ orice decizie de privare de libertate a unei persoane, orice rechizitoriu sau act de inculpare și orice hotărâre judecătorească. (3) Autoritățile competente decid în fiecare caz în parte dacă mai există și alte documente esențiale. Persoanele suspectate sau acuzate sau avocații acestora pot înainta o cerere motivată în acest scop. (4) Nu se impune obligația de a traduce acele părți din documentele esențiale care nu sunt relevante pentru obiectivul de a permite persoanelor suspectate sau acuzate să cunoască cazul instrumentat împotriva lor. (5) Statele membre se asigură că, în conformitate cu procedurile din legislația națională, persoanele suspectate sau acuzate au dreptul să exercite o cale de atac împotriva oricărei decizii care dispune că nu este necesară traducerea documentelor sau a unor părți din acestea și că, atunci când s-a asigurat traducerea, respectivele persoane au posibilitatea de a reclama faptul că traducerea nu este de o calitate suficientă pentru a garanta caracterul echitabil al procedurilor. (6) În cadrul procedurilor de executare a unui mandat european de arestare, statul membru de executare se asigură că autoritățile sale competente asigură traducerea scrisă a acestui document oricărei persoane supuse unei asemenea proceduri, care nu înțelege limba în care este redactat mandatul european de arestare sau limba în care acesta a fost tradus de către statul membru emitent. (7) Prin derogare de la normele generale instituite în alin. (1), (2), (3) și (6), o traducere orală sau un rezumat oral al documentelor esențiale pot fi furnizate în locul unei traduceri scrise, cu condiția ca o astfel de traducere orală sau rezumat oral să nu prejudicieze caracterul echitabil al procedurilor. (8) Orice renunțare la dreptul de a avea o traducere a documentelor menționate în prezentul articol trebuie să facă obiectul cerinței ca persoanele suspectate sau acuzate să fi beneficiat anterior de asistență juridică și să fi fost informate pe deplin în legătură cu consecințele renunțării lor sau ca renunțarea să fi fost neechivocă și făcută în mod voluntar. (9) Traducerea furnizată în temeiul prezentului articol trebuie să fie de o calitate suficientă să garanteze caracterul echitabil al procedurilor, în special prin garantarea faptului că persoanele suspectate sau acuzate cunosc cazul instrumentat împotriva lor și pot să își exercite dreptul la apărare. **Art. 4. Costurile serviciilor de interpretare și de traducere.** Statele membre acoperă costurile legate de serviciile de interpretare și de traducere care rezultă din aplicarea art. 2 și 3, indiferent de rezultatul procedurilor. **Art. 5. Calitatea interpretării și a traducerii.** (1) Statele membre iau măsuri concrete pentru a garanta faptul că interpretarea și

traducerea furnizate îndeplinesc standardele de calitate prevăzute la art. 2 alin. (8) și la art. 3 alin. (9). (2) În vederea promovării caracterului adecvat al interpretării și traducerii, precum și a accesului eficient la acestea, statele membre depun eforturile necesare pentru crearea unui registru sau a mai multor registre cuprinzând traducătorii și interpreții independenți care sunt calificați corespunzător. După crearea registrului sau a registrelor, acestea se pun, după caz, la dispoziția avocaților și a autorităților competente. (3) Statele membre se asigură că interpreților și translatorilor le incumbă obligația de a respecta confidențialitatea în ceea ce privește interpretarea și traducerea furnizate în temeiul prezentei directive. **Art. 6. Formarea.** Fără a aduce atingere independenței judecătorești sau diferențelor organizatorice ale sistemelor judiciare din Uniune, statele membre cer persoanelor responsabile de formarea judecătorilor, a procurorilor și a personalului judiciar implicat în proceduri penale să acorde o atenție deosebită particularităților comunicării cu ajutorul unui interpret, astfel încât să asigure o comunicare eficientă și eficace.

Art. 7. Consemnarea în registre. Statele membre se asigură că, atunci când autoritățile de urmărire penală sau cele judiciare interoghează sau audiază o persoană suspectată sau acuzată cu ajutorul unui interpret, în temeiul articolului 2, sau atunci când se pune la dispoziție, în prezența unei astfel de autorități, o traducere orală sau un rezumat oral al documentelor esențiale, în temeiul art. 3 alin. (7), sau atunci când o persoană a renunțat la dreptul său la traducere, în temeiul art. 3 alin. (8), se consemnează faptul că s-au produs aceste evenimente, în conformitate cu procedura deținere a evidențelor prevăzută de legislația statului membru respectiv. **Art. 8. Menținerea nivelului de protecție.** Nicio dispoziție a prezentei directive nu se interpretează ca o limitare și nici ca o derogare de la oricare dintre drepturile sau garanțiile procedurale care sunt asigurate în temeiul Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în temeiul Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în temeiul altor dispoziții relevante de drept internațional sau al legislației oricărui stat membru, care asigură un nivel mai ridicat de protecție. **Art. 9. Transpunerea.** (1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la 27 oct. 2013. (2) Statele membre comunică Comisiei textul măsurilor respective. (3) Atunci când statele membre adoptă măsurile respective, acestea conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o astfel de trimitere cu ocazia publicării lor oficiale. Modalitățile de efectuare a unei astfel de trimiteri se stabilesc de statele membre. **Art. 10. Raportarea.** Până la 27 oct. 2014, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport de evaluare a măsurii în care statele membre au adoptat măsurile necesare pentru a se conforma prezentei directive, însoțit, dacă este necesar, de propuneri legislative. **Art. 11. Intrarea în vigoare.** Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în JOUE. **Art. 12. Destinatarii.** Prezenta directivă se adresează statelor membre în conformitate cu tratatele”.

Art. 13. Aplicarea legii procesuale penale în timp și spațiu. (1) Legea procesuală penală se aplică în procesul penal actelor efectuate și măsurilor dispuse, de la intrarea ei în vigoare și până în momentul ieșirii din vigoare, cu excepția situațiilor prevăzute în dispozițiile tranzitorii.

(2) Legea procesuală penală română se aplică actelor efectuate și măsurilor dispuse pe teritoriul României, cu excepțiile prevăzute de lege.

• **LPA (L. nr. 255/2013 pt. punerea în aplic. a NCPP).** **Art. 3.** Legea nouă se aplică de la data intrării ei în vigoare tuturor cauzelor aflate pe rolul organelor judiciare, cu excepțiile prevăz. în cuprinsul prezentei L. **Art. 4.** (1) Actele de procedură îndeplinite înainte de intrarea în vigoare a NCPP, cu respectarea disp. legale în vigoare la data îndeplinirii lor, rămân valabile, cu excepțiile prevăz. de prezenta L.

Titlul II

Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal

Capitolul I

Acțiunea penală

Art. 14. Obiectul și exercitarea acțiunii penale. (1) Acțiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare prin actul de inculpare prevăzut de lege.

(3) Acțiunea penală se poate exercita în tot cursul procesului penal, în condițiile legii.

• **VECHIUL CPP: art. 9.**

Art. 15. Condițiile de punere în mișcare sau de exercitare a acțiunii penale. Acțiunea penală se pune în mișcare și se exercită când există probe din care rezultă presupunerea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există cazuri care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acesteia.

Art. 16. Cazurile care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale. (1) Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă:

a) fapta nu există;

b) fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege;

c) nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea;

d) există o cauză justificativă sau de neimputabilitate;

e) lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale;

f) a intervenit amnistia sau prescripția, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică;

g) a fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii;

h) există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege;

i) există autoritate de lucru judecat;

j) a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. e) și j), acțiunea penală poate fi pusă în mișcare ulterior, în condițiile prevăzute de lege.

• **VECHIUL CPP: art. 10.**

• **RIL. V:**

– *Dec. ICCJ (SU) nr. XXVII/2006 (infra, art. 17);*

– *Dec. ICCJ (RIL) nr. 4/2019 (infra, art. 396).*

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 2/2014** (M. Of. nr. 319 din 30 aprilie 2014): „În aplic. art. 5 NCP, (...) prescripția răspunderii penale reprezintă o instituție autonomă față de instituția pedepsei” [D.C.C. nr. 265/2014: „(...) disp. art. 5 NCP sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile”].

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 9/2015 (M. Of. nr. 406 din 9 iunie 2015): „(...) 1. în aplic. art. 67 L. nr. 192/2006 priv. medierea și organiz. profesiei de mediator, încheierea unui acord de mediere constituie o cauză sui-generis care înlătură răspunderea penală, distinctă de împăcare; 2. încheierea unui acord de mediere în condițiile L. nr. 192/2006 poate interveni în tot cursul procesului penal, până la rămânerea definitivă a hotărârii penale” [D.C.C. nr. 397/2016: „(...) disp.

art. 67 L. nr. 192/2006, în interpr. dată prin Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 9/2015, sunt constituționale în măsura în care încheierea unui acord de mediere cu privire la infracțiunile pentru care poate interveni împăcarea produce efecte numai dacă are loc până la citirea actului de sesizare a instanței”].

V. și Dec. ICCJ (DCD) nr. 1/2023 (infra, art. 539).

Art. 17. Stingerea acțiunii penale. (1) În cursul urmăririi penale acțiunea penală se stinge prin clasare sau prin renunțare la urmărirea penală, în condițiile prevăzute de lege.

(2) În cursul judecății acțiunea penală se stinge prin rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, renunțare la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitare sau încetare a procesului penal.

• **VECHIUL CPP: art. 11.**

• **LPA. Art. 19.** Atunci când, în cursul procesului, se constată că în privința unei fapte comise anterior intrării în vigoare a NCP sunt aplicabile disp. art. 18¹ CP 1968, ca lege penală mai favorabilă, procurorul dispune clasarea, iar instanța dispune achitarea, în condițiile NCPP.

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. XXVII/2006** (M. Of. nr. 190 din 20 martie 2007): „În aplic. art. 11 pct. 2 lit. b) [art. 17 alin. (2) NCPP, art. 396 alin. (6) NCPP], ref. art. 10 alin. (1) lit. h) tz. II CPP [art. 16 alin. (1) lit. g) NCPP] (...): Încetarea procesului penal în cazul infracțiunilor pentru care împăcarea părților înlătură răspunderea penală poate fi dispusă de instanță numai atunci când aceasta constată nemijlocit acordul de voință al inculpatului și al persoanei vătămate de a se împăca total, necondiționat și definitiv, exprimat în ședința de judecată de aceste părți, personal sau prin persoane cu mandat special, ori prin înscrisuri autentice”.

Art. 18. Continuarea procesului penal la cererea suspectului sau inculpatului. În caz de amnistie, de prescripție, de retragere a plângerii prealabile, de existență a unei cauze de nepedepsire sau de neimputabilitate ori în cazul renunțării la urmărirea penală, suspectul sau inculpatul poate cere continuarea procesului penal.

• **VECHIUL CPP: art. 13 alin. (1).**

Capitolul II Acțiunea civilă

Art. 19. Obiectul și exercitarea acțiunii civile. (1) Acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspundere civilă delictuală a persoanelor responsabile potrivit legii civile pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale.

(2) Acțiunea civilă se exercită de persoana vătămată sau de succesorii acesteia, care se constituie parte civilă împotriva inculpatului și, după caz, a părții responsabile civilmente.

(3) Când persoana vătămată este lipsită de capacitate de exercițiu sau are capacitate de exercițiu restrânsă, acțiunea civilă se exercită în numele acesteia de către reprezentantul legal sau, după caz, de către procuror, în condițiile art. 20 alin. (1) și (2), și are ca obiect, în funcție de interesele persoanei pentru care se exercită, tragerea la răspundere civilă delictuală.

(4) Acțiunea civilă se soluționează în cadrul procesului penal, dacă prin aceasta nu se depășește durata rezonabilă a procesului.

(5) Repararea prejudiciului material și moral se face potrivit dispozițiilor legii civile.

• **VECHIUL CPP: art. 14, 17-18.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 17/2015** (M. Of. nr. 875 din 23 noiembrie 2015): „În interpr. și aplic. unitară a art. 19 NCPP (...): În cauzele penale având ca obiect infracțiunile de evaziune fiscală prevăz. în L. nr. 241/2005, instanța, soluționând acțiunea civilă, dispune obligarea inculpatului condamnat pentru săvârșirea acestor infracțiuni la plata sumelor reprezentând obligația fiscală

principală datorată și la plata sumelor reprezentând obligațiile fiscale accesorii datorate, în condițiile Codului de procedură fiscală”.

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 12/2016** (M. Of. nr. 498 din 4 iulie 2016): „Disp. art. 1371 alin. (1) NCC [în cazul în care victima a contribuit cu intenție sau din culpă la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu le-a evitat, în tot sau în parte, deși putea să o facă, cel chemat să răspundă va fi ținut numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o] se interpr. în sensul că, autorul faptei va fi ținut să răspundă numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o în cazul în care victima prejudiciului a contribuit și ea cu vinovăție la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu l-a evitat, în tot sau în parte, deși putea să o facă”.

Art. 20. Constituirea ca parte civilă. (1) Constituirea ca parte civilă se poate face până la începerea cercetării judecătorești. Organele judiciare au obligația de a aduce la cunoștință persoanei vătămate acest drept.

(1)¹⁾ Anterior rezolvării cauzei, organul de urmărire penală are obligația de a întreba persoana vătămată dacă se constituie parte civilă și dacă cere introducerea în cauză a părții responsabile civilmente, încheind un proces-verbal în acest sens.

(2) Constituirea ca parte civilă se face în scris sau oral, cu indicarea naturii și a întinderii pretențiilor, a motivelor și a probelor pe care acestea se întemeiază.

(3) În cazul în care constituirea ca parte civilă se face oral, organele judiciare au obligația de a consemna aceasta într-un proces-verbal sau, după caz, în încheiere.

(4) În cazul nerespectării vreuneia dintre condițiile prevăzute la alin. (1) și (2), persoana vătămată sau succesorii acesteia nu se mai pot constitui parte civilă în cadrul procesului penal, putând introduce acțiunea la instanța civilă.

(5) Până la terminarea cercetării judecătorești, partea civilă poate:

- a) îndrepta erorile materiale din cuprinsul cererii de constituire ca parte civilă;
- b) mări sau micșora întinderea pretențiilor;
- c) solicita repararea prejudiciului material prin plata unei despăgubiri bănești, dacă repararea în natură nu mai este posibilă.

(6) În cazul în care un număr mare de persoane care nu au interese contrarii s-au constituit parte civilă, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care părțile civile nu și-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfășurare a procesului penal, procurorul sau instanța de judecată poate desemna, prin ordonanță, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele. Încheierea sau ordonanța va fi comunicată părților civile, care trebuie să încunoștințeze procurorul sau instanța în cazul în care refuză să fie reprezentați prin avocatul desemnat din oficiu. Toate actele de procedură comunicate reprezentantului sau de care reprezentantul a luat cunoștință sunt prezumate a fi cunoscute de către persoanele reprezentate.

(7) Dacă dreptul la repararea prejudiciului a fost transmis pe cale convențională unei alte persoane, aceasta nu poate exercita acțiunea civilă în cadrul procesului penal. Dacă transmiterea acestui drept are loc după constituirea ca parte civilă, acțiunea civilă poate fi disjunsă.

(8) Acțiunea civilă care are ca obiect tragerea la răspundere civilă a inculpatului și părții responsabile civilmente, exercitată la instanța penală sau la instanța civilă, este scutită de taxă de timbru.

● **VECHIUL CPP: art. 15.**

¹⁾ Alin. (1)¹⁾ al art. 20 a fost introdus prin art. I pct. 2 L. nr. 201/2023.

Art. 21. Introducerea în procesul penal a părții responsabile civilmente.

(1)¹⁾ Introducerea în procesul penal a părții responsabile civilmente poate avea loc, la cererea părții civile, până la rezolvarea cauzei de către procuror.

(2) Atunci când exercită acțiunea civilă, procurorul este obligat să ceară introducerea în procesul penal a părții responsabile civilmente, în condițiile alin. (1).

(3) Partea responsabilă civilmente poate interveni în procesul penal până la terminarea cercetării judecătorești la prima instanță de judecată, luând procedura din stadiul în care se află în momentul intervenției.

(4) Partea responsabilă civilmente are, în ceea ce privește acțiunea civilă, toate drepturile pe care legea le prevede pentru inculpat.

• **VECHIUL CPP: art. 16.**

Art. 22. Renunțarea la pretențiile civile. (1) Partea civilă poate renunța, în tot sau în parte, la pretențiile civile formulate, până la terminarea dezbaterilor în apel.

(2) Renunțarea se poate face fie prin cerere scrisă, fie oral în ședința de judecată.

(3) Partea civilă nu poate reveni asupra renunțării și nu poate introduce acțiune la instanța civilă pentru aceleași pretenții.

Art. 23. Tranzacția, medierea și recunoașterea pretențiilor civile. (1) În cursul procesului penal, cu privire la pretențiile civile, inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot încheia o tranzacție sau un acord de mediere, potrivit legii.

(2) Inculpatul, cu acordul părții responsabile civilmente, poate recunoaște, în tot sau în parte, pretențiile părții civile.

(3) În cazul recunoașterii pretențiilor civile, instanța obligă la despăgubiri în măsura recunoașterii. Cu privire la pretențiile civile nerecunoscute pot fi administrate probe.

• **VECHIUL CPP: art. 16¹.**

Art. 24. Exercițarea acțiunii civile de către sau față de succesori. (1) Acțiunea civilă rămâne în competența instanței penale în caz de deces, reorganizare, desființare sau dizolvare a părții civile, dacă moștenitorii sau, după caz, succesorii în drepturi ori lichidatorii acesteia își exprimă opțiunea de a continua exercitarea acțiunii civile, în termen de cel mult două luni de la data decesului sau a reorganizării, desființării ori dizolvării.

(2) În caz de deces, reorganizare, desființare sau dizolvare a părții responsabile civilmente, acțiunea civilă rămâne în competența instanței penale dacă partea civilă indică moștenitorii sau, după caz, succesorii în drepturi ori lichidatorii părții responsabile civilmente, în termen de cel mult două luni de la data la care a luat cunoștință de împrejurarea respectivă.

(3) *Abrogat.*

• **VECHIUL CPP: art. 21.**

Art. 25. Rezolvarea acțiunii civile în procesul penal. (1) Instanța se pronunță prin aceeași hotărâre atât asupra acțiunii penale, cât și asupra acțiunii civile.

(2) Când acțiunea civilă are ca obiect repararea prejudiciului material prin restituirea lucrului, iar aceasta este posibilă, instanța dispune ca lucrul să fie restituit părții civile.

¹⁾ Alin. (1) al art. 21 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 L. nr. 201/2023.

(3) Instanța, chiar dacă nu există constituire de parte civilă, se pronunță cu privire la desființarea totală sau parțială a unui înscris sau la restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii.

(4) *Abrogat.*

(5)¹⁾ În caz de achitare a inculpatului sau de încetare a procesului penal, în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza întâi, lit. e), f) – cu excepția prescripției, i) și j), în caz de încetare a procesului penal ca urmare a retragerii plângerii prealabile, precum și în cazul prevăzut de art. 486 alin. (2), instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă.

(6) Instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă și în cazul în care moștenitorii sau, după caz, succesorii în drepturi ori lichidatorii părții civile nu își exprimă opțiunea de a continua exercitarea acțiunii civile sau, după caz, partea civilă nu indică moștenitorii, succesorii în drepturi ori lichidatorii părții responsabile civilmente în termenul prevăzut la art. 24 alin. (1) și (2).

• **VECHIUL CPP: art. 346, 348.**

Art. 26. Disjungerea acțiunii civile. (1) Instanța poate dispune disjungerea acțiunii civile, când soluționarea acesteia determină depășirea termenului rezonabil de soluționare a acțiunii penale. Soluționarea acțiunii civile rămâne în competența instanței penale.

(2) Disjungerea se dispune de către instanță din oficiu ori la cererea procurorului sau a părților.

(3) Probele administrate până la disjungere vor fi folosite la soluționarea acțiunii civile disjuncte.

(4) *Abrogat.*

(5) Începerea prin care se disjunge acțiunea civilă este definitivă.

• **VECHIUL CPP: art. 347.**

Art. 27. Cazurile de soluționare a acțiunii civile la instanța civilă. (1) Dacă nu s-au constituit parte civilă în procesul penal, persoana vătămată sau succesorii acesteia pot introduce la instanța civilă acțiune pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

(2) Persoana vătămată sau succesorii acesteia, care s-au constituit parte civilă în procesul penal, pot introduce acțiune la instanța civilă dacă, prin hotărâre definitivă, instanța penală a lăsat nesoluționată acțiunea civilă. Probele administrate în cursul procesului penal pot fi folosite în fața instanței civile.

(3) Persoana vătămată sau succesorii acesteia care s-au constituit parte civilă în procesul penal pot să introducă acțiune în fața instanței civile dacă procesul penal a fost suspendat. În caz de reluare a procesului penal, acțiunea introdusă la instanța civilă se suspendă în condițiile prevăzute la alin. (7).

(4) Persoana vătămată sau succesorii acesteia, care au pornit acțiunea în fața instanței civile, pot să părăsească această instanță și să se adreseze organului de urmărire penală, judecătorului ori instanței, dacă punerea în mișcare a acțiunii penale a avut loc ulterior sau procesul penal a fost reluat după suspendare. Părăsirea instanței civile nu poate avea loc dacă aceasta a pronunțat o hotărâre, chiar nedefinitivă.

(5) În cazul în care acțiunea civilă a fost exercitată de procuror, dacă se constată din probe noi că prejudiciul nu a fost integral acoperit prin hotărârea definitivă a instanței penale, diferența poate fi cerută pe calea unei acțiuni la instanța civilă.

¹⁾ Alin. (5) al art. 25 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 1 L. nr. 9/2017.

(6) Persoana vătămată sau succesorii acesteia pot introduce acțiune la instanța civilă, pentru repararea prejudiciului născut ori descoperit după constituirea ca parte civilă.

(7) În cazul prevăzut la alin. (1), judecata în fața instanței civile se suspendă după punerea în mișcare a acțiunii penale și până la rezolvarea în primă instanță a cauzei penale, dar nu mai mult de un an.

• **VECHIUL CPP: art. 19-20.**

Art. 28. Autoritatea hotărârii penale în procesul civil și efectele hotărârii civile în procesul penal. (1) Hotărârea definitivă a instanței penale are autoritate de lucru judecat în fața instanței civile care judecă acțiunea civilă, cu privire la existența faptei și a persoanei care a săvârșit-o. Instanța civilă nu este legată de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce privește existența prejudiciului ori a vinovăției autorului faptei ilicite.

(2) Hotărârea definitivă a instanței civile prin care a fost soluționată acțiunea civilă nu are autoritate de lucru judecat în fața organelor judiciare penale cu privire la existența faptei penale, a persoanei care a săvârșit-o și a vinovăției acesteia.

• **VECHIUL CPP: art. 22.**

Titlul III Participanții în procesul penal

Capitolul I Dispoziții generale

Art. 29. Participanții în procesul penal. Participanții în procesul penal sunt: organele judiciare, avocatul, părțile, subiecții procesuali principali, precum și alți subiecți procesuali.

Art. 30. Organele judiciare. Organele specializate ale statului care realizează activitatea judiciară sunt:

- a) organele de cercetare penală;
- b) procurorul;
- c) judecătorul de drepturi și libertăți;
- d) judecătorul de cameră preliminară;
- e) instanțele judecătorești.

Art. 31. Avocatul. Avocatul asistă sau reprezintă părțile ori subiecții procesuali în condițiile legii.

Art. 32. Părțile. (1) Părțile sunt subiecții procesuali care exercită sau împotriva cărora se exercită o acțiune judiciară.

(2) Părțile din procesul penal sunt inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente.

• VECHIUL CPP: *art. 23-24.*

Art. 33. Subiecții procesuali principali. (1) Subiecții procesuali principali sunt suspectul și persoana vătămată.

(2) Subiecții procesuali principali au aceleași drepturi și obligații ca și părțile, cu excepția celor pe care legea le acordă numai acestora.

• VECHIUL CPP: *art. 24 alin. (1), 229.*

Art. 34. Alți subiecți procesuali. În afara participanților prevăzuți la art. 33, sunt subiecți procesuali: martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum și orice alte persoane sau organe prevăzute de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale.

• HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 16/2019 (*infra*, art. 583).

Capitolul II „Competența organelor judiciare

Secțiunea 1

Competența funcțională, după materie și după calitatea persoanei a instanțelor judecătorești

Art. 35. Competența judecătorei. (1) Judecătoria judecă în primă instanță toate infracțiunile, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe.

(2) Judecătoria soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

• VECHIUL CPP: *art. 25.*

Art. 36. Competența tribunalului. (1) Tribunalul judecă în primă instanță:

a¹⁾) infracțiunile prevăzute de Codul penal la art. 188-191, art. 209-211, art. 254, 256¹, 263, 282, art. 289-294, art. 303, 304, 306, 307, 309, 345, 346, 354 și art. 360-367;

b) infracțiunile săvârșite cu intenție depășită care au avut ca urmare moartea unei persoane;

c) infracțiunile cu privire la care urmărirea penală a fost efectuată de către Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism sau Direcția Națională Anticorupție, dacă nu sunt date prin lege în competența altor instanțe ierarhic superioare;

c¹⁾) infracțiunile de spălare a banilor și infracțiunile de evaziune fiscală prevăzute de art. 9 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, cu modificările ulterioare;

c²⁾²⁾) infracțiunile cu privire la care urmărirea penală a fost efectuată de către Parchetul European, potrivit Regulamentului (UE) 2017/1.939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO);

d) alte infracțiuni date prin lege în competența sa.

(2) Tribunalul soluționează conflictele de competență ivite între judecătorii din circumscripția sa, precum și contestațiile formulate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătore în cazurile prevăzute de lege.

(3) Tribunalul soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

• **VECHIUL CPP: art. 27.**

Art. 37. Competența tribunalului militar. (1) Tribunalul militar judecă în primă instanță toate infracțiunile comise de militari până la gradul de colonel inclusiv, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe.

(2) Tribunalul militar soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

• **VECHIUL CPP: art. 26, 28.**

• **LPA. Art. 20.** (1) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Trib. Militar Buc. și Parchetul Militar de pe lângă Trib. Militar Buc. se desființează. (2) Posturile ocupate și personalul din cadrul Trib. Militar Buc. și Parchetului Militar de pe lângă Trib. Militar Buc. se transferă la Trib. Militar Teritorial Buc. sau, după caz, la Parchetul Militar de pe lângă Trib. Militar Teritorial Buc., iar posturile vacante, în funcție de necesități, se pot transfera și la alte instanțe militare sau parchete militare. Persoanele care ocupă funcții de conducere la instanța sau parchetul desființat se transferă pe posturi de execuție la Trib. Militar Teritorial Buc. sau, după caz, la Parchetul Militar de pe lângă Trib. Militar Teritorial Buc. (3) Spațiile și dotările materiale ale Trib. Militar Buc. și ale Parchetului Militar de pe lângă Trib. Militar Buc. vor fi preluate prin redistribuire de Trib. Militar Teritorial Buc., respectiv de Parchetul Militar de pe lângă Trib. Militar Teritorial Buc. (4) La data desființării Trib. Militar Buc., Trib. Militar Teritorial Buc. își schimbă denumirea în Trib. Militar Buc., iar Parchetul Militar de pe lângă Trib. Militar Teritorial Buc. își schimbă denumirea în Parchetul Militar de pe lângă Trib. Militar Buc. (5) Prin aplic. alin. (1)-(4), trib. militare Buc., Cluj, Iași și Timișoara devin echivalente în grad tribunalelor. (6) Personalul din cadrul trib. militare Buc., Cluj, Iași și Timișoara care are grad profesional de judecătore dobândește, la data intrării în vigoare a prezentei legi, gradul profesional de tribunal, precum și drepturile și obligațiile aferente. Posturile de conducere de la trib. militare Cluj, Iași și Timișoara se ocupă în condițiile prevăz. de art. 48 L. nr. 303/2004 priv. statutul judecătorilor și procurorilor, rep., cu modif. și compl. ult. (7) Personalul din

¹⁾ Lit. a) a alin. (1) al art. 36 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 3 O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Lit. c²⁾ a alin. (1) al art. 36 a fost introdusă prin art. 19 pct. 1 L. nr. 6/2021.

*cadru parchetelor militare de pe lângă trib. militare Buc., Cluj, Iași și Timișoara care are grad profesional de parchet de pe lângă judecătoria dobândește, la data intrării în vigoare a prezentei legi, gradul profesional de parchet de pe lângă trib., precum și drepturile și obligațiile aferente acestuia. Posturile de conducere de la parchetele militare de pe lângă trib. militare Cluj, Iași și Timișoara se ocupă în condițiile prevăz. de art. 49 L. nr. 303/2004, rep., cu modif. și compl. ult. (8) Noile state de funcții și de personal pentru Trib. Militar Buc. și pentru Parchetul Militar de pe lângă Trib. Militar Buc. se aprobă prin ordin comun al ministrului justiției și al ministrului apărării naționale, cu avizul conform al CSM. **Art. 21.** (1) Cauzele aflate pe rolul Trib. Militar Buc., care se desființează, vor fi preluate pe cale administrativă, în termen de 3 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, de Trib. Militar Teritorial Buc., redenumit conform art. 20 alin. (4), care continuă soluționarea acestora. (2) Cauzele aflate în curs de soluționare la Parchetul Militar de pe lângă Trib. Militar Buc., care se desființează, vor fi preluate pe cale administrativă, în termen de 3 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, la Parchetul Militar de pe lângă Trib. Militar Teritorial Buc., redenumit cf. art. 20 alin. (4), care continuă soluționarea acestora.*

Art. 38. Competența curții de apel. (1) Curtea de apel judecă în primă instanță:

- a) infracțiunile prevăzute de Codul penal la art. 394-397, 399-412 și 438-445;
- b) infracțiunile privind securitatea națională a României, prevăzute în legi speciale;
- c) infracțiunile săvârșite de judecătorii de la judecătorii, tribunale și de procurorii de la parchetele care funcționează pe lângă aceste instanțe;
- d) infracțiunile săvârșite de avocați, notari publici, executori judecătorești, de controlorii financiari ai Curții de Conturi, precum și auditori publici externi;
- e) infracțiunile săvârșite de șefii cultelor religioase organizate în condițiile legii și de ceilalți membri ai înaltului cler, care au cel puțin rangul de arhiereu sau echivalent al acestuia;
- f)¹⁾ infracțiunile săvârșite de magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție;

g) infracțiunile săvârșite de membrii Curții de Conturi, de președintele Consiliului Legislativ, de Avocatul Poporului, de adjuncții Avocatului Poporului și de chestori;

h) cererile de strămutare, în cazurile prevăzute de lege.

(2) Curtea de apel judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de judecătorii și de tribunale.

(3) Curtea de apel soluționează conflictele de competență ivite între instanțele din circumscripția sa, altele decât cele prevăzute la art. 36 alin. (2), precum și contestațiile formulate împotriva hotărârilor pronunțate de tribunale în cazurile prevăzute de lege.

(4) Curtea de apel soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

● **VECHIUL CPP: art. 28¹.**

● **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 23/2022 (M. Of. nr. 78 din 30 ianuarie 2023):** „În interpr. și aplic. unitară a art. 38 alin. (1) lit. c) și art. 40 alin. (1) NCPP, competența instanței de judecată în soluționarea cauzelor penale având ca obiect infracțiuni săvârșite de judecători și procurori care au dobândit un grad profesional superior celui al instanței/parchetului în care își desfășoară efectiv activitatea se determină prin raportare la instanța/parchetul la care își desfășoară efectiv activitatea magistratul cercetat, și nu la gradul profesional superior al acestuia”.

Art. 39. Competența curții militare de apel. (1) Curtea militară de apel judecă în primă instanță:

- a) infracțiunile prevăzute de Codul penal la art. 394-397, 399-412 și 438-445, săvârșite de militari;

¹⁾ Lit. f) a alin. (1) al art. 38 este reproducă astfel cum a fost modificată prin art. 16 pct. 1 L. nr. 49/2022.

b) infracțiunile privind securitatea națională a României, prevăzute în legi speciale, săvârșite de militari;

c) infracțiunile săvârșite de judecătorii tribunalelor militare și de procurorii militari de la parchetele militare care funcționează pe lângă aceste instanțe.

d) infracțiunile săvârșite de generali, mareașali și amirali;

e) cererile de strămutare, în cazurile prevăzute de lege.

(2) Curtea militară de apel judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de tribunalele militare.

(3) Curtea militară de apel soluționează conflictele de competență ivite între tribunalele militare din circumscripția sa, precum și contestațiile formulate împotriva hotărârilor pronunțate de acestea în cazurile prevăzute de lege.

(4) Curtea militară de apel soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

• **VECHIUL CPP: art. 28².**

Art. 40. Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție. (1)¹⁾ Înalta Curte de Casație și Justiție judecă în primă instanță infracțiunile de înaltă trădare, infracțiunile săvârșite de senatori, deputați și membri din România în Parlamentul European, de membrii Guvernului, de judecătorii Curții Constituționale, de membrii Consiliului Superior al Magistraturii, de judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție și de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, de judecătorii de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel, precum și de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanțe.

(2) Înalta Curte de Casație și Justiție judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de curțile de apel, de curțile militare de apel și de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(3) Înalta Curte de Casație și Justiție judecă recursurile în casație împotriva hotărârilor penale definitive, precum și recursurile în interesul legii.

(4) Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează conflictele de competență în cazurile în care este instanța superioară comună instanțelor aflate în conflict, cazurile în care cursul justiției este întrerupt, cererile de strămutare în cazurile prevăzute de lege, precum și contestațiile formulate împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel în cazurile prevăzute de lege.

(5) Înalta Curte de Casație și Justiție soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

• **VECHIUL CPP: art. 29.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 23/2022 (supra, art. 38).**

• **LPA. T. I. Disp. gen. Cap. II. Disp. priv. situațiile tranzitorii. Art. 6.** (1) Cauzele aflate în curs de judecată în primă instanță la data intrării în vigoare a legii noi în care nu s-a început cercetarea judecătorească se soluționează de către instanța competentă cf. legii noi, potrivit regulilor prevăzute de aceeași lege. (2) În situația prevăzută la alin. (1), instanța pe rolul căreia se află cauza o trimite judecătorului de cameră preliminară, pentru a proceda potrivit art. 342-348 din Codul de procedură penală, ori, după caz, o declină în favoarea instanței competente. **Art. 7.** Cauzele aflate în curs de judecată în primă instanță în care s-a început cercetarea judecătorească anterior intrării în vigoare a legii noi rămân în competența aceleiași instanțe, judecata urmând a se desfășura potrivit legii noi.

¹⁾ Alin. (1) al art. 40 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 16 pct. 2 L. nr. 49/2022.

Secțiunea a 2-a

Competența teritorială a instanțelor judecătorești**Art. 41. Competența pentru infracțiunile săvârșite pe teritoriul României.**

(1) Competența după teritoriu este determinată, în ordine, de:

- a) locul săvârșirii infracțiunii;
- b) locul în care a fost prins suspectul sau inculpatul;
- c) locuința suspectului sau inculpatului persoană fizică ori, după caz, sediul inculpatului persoană juridică, la momentul la care a săvârșit fapta;
- d) locuința sau, după caz, sediul persoanei vătămate.

(2) Prin locul săvârșirii infracțiunii se înțelege locul unde s-a desfășurat activitatea infracțională, în totul sau în parte, ori locul unde s-a produs urmarea acesteia.

(3) În cazul în care, potrivit alin. (2), o infracțiune a fost săvârșită în circumscripția mai multor instanțe, oricare dintre acestea este competentă să o judece.

(4) Când niciunul dintre locurile prevăzute la alin. (1) nu este cunoscut sau când sunt sesizate succesiv două sau mai multe instanțe dintre cele prevăzute la alin. (1), competența revine instanței mai întâi sesizate.

(5) Ordinea de prioritate prevăzută la alin. (1) se aplică în cazul în care două sau mai multe instanțe sunt sesizate simultan ori urmărirea penală s-a efectuat cu nerespectarea acestei ordini.

(6) Infracțiunea săvârșită pe o navă sub pavilion românesc este de competența instanței în a cărei circumscripție se află primul port român în care ancorează nava, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(7) Infracțiunea săvârșită pe o aeronavă înmatriculată în România este de competența instanței în a cărei circumscripție se află primul loc de aterizare pe teritoriul român.

(8) Dacă nava nu ancorează într-un port român sau dacă aeronava nu aterizează pe teritoriul român, iar competența nu se poate determina potrivit alin. (1), competența este cea prevăzută la alin. (4).

• VECHIUL CPP: art. 30.

Art. 42. Competența pentru infracțiunile săvârșite în afara teritoriului României.

(1) Infracțiunile săvârșite în afara teritoriului României se judecă de către instanțele în a căror circumscripție se află locuința suspectului sau inculpatului persoană fizică ori, după caz, sediul inculpatului persoană juridică.

(2) Dacă inculpatul nu locuiește sau, după caz, nu are sediul în România, iar infracțiunea este de competența judecătoriei, aceasta se judecă de Judecătoria Sectorului 2 București, iar în celelalte cazuri, de instanța competentă după materie ori după calitatea persoanei din municipiul București, în afară de cazul când prin lege se dispune altfel.

(3) Infracțiunea săvârșită pe o navă este de competența instanței în a cărei circumscripție se află primul port român în care ancorează nava, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(4) Infracțiunea săvârșită pe o aeronavă este de competența instanței în a cărei circumscripție se află primul loc de aterizare pe teritoriul român.

(5) Dacă nava nu ancorează într-un port român sau dacă aeronava nu aterizează pe teritoriul român, competența este cea prevăzută la alin. (1) și (2), în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

• VECHIUL CPP: art. 31.

Secțiunea a 3-a

Dispoziții speciale privind competența instanțelor judecătorești

Art. 43. Reunirea cauzelor. (1) Instanța dispune reunirea cauzelor în cazul infracțiunii continuate, al concursului formal de infracțiuni sau în orice alte cazuri când două sau mai multe acte materiale alcătuiesc o singură infracțiune.

(2) Instanța poate dispune reunirea cauzelor, dacă prin aceasta nu se întârzie judecata, în următoarele situații:

- a) când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite de aceeași persoană;
- b) când la săvârșirea unei infracțiuni au participat două sau mai multe persoane;
- c) când între două sau mai multe infracțiuni există legătură și reunirea cauzelor se impune pentru buna desfășurare a justiției.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) sunt aplicabile și în cazurile în care în fața aceleiași instanțe sunt mai multe cauze cu același obiect.

• **VECHIUL CPP: art. 32-34.**

Art. 44. Competența în caz de reunire a cauzelor. (1) În caz de reunire, dacă, în raport cu diferențele faptelor ori diferențele faptelor, competența aparține, potrivit legii, mai multor instanțe de grad egal, competența de a judeca toate faptele și pe toți făptuitorii revine instanței mai întâi sesizate, iar dacă, după natura faptelor sau după calitatea persoanelor, competența aparține unor instanțe de grad diferit, competența de a judeca toate cauzele reunite revine instanței superioare în grad.

(2) Competența judecării cauzelor reunite rămâne dobândită chiar dacă pentru fapta sau pentru făptuitorul care a determinat competența unei anumite instanțe s-a dispus disjungerea sau încetarea procesului penal ori s-a pronunțat achitarea.

(3) Tăinuirea, favorizarea infractorului și nedenunțarea unor infracțiuni sunt de competența instanței care judecă infracțiunea la care acestea se referă, iar în cazul în care competența după calitatea persoanelor aparține unor instanțe de grad diferit, competența de a judeca toate cauzele reunite revine instanței superioare în grad.

(4) Dacă dintre instanțe una este civilă, iar alta este militară, competența revine instanței civile.

(5) Dacă instanța militară este superioară în grad, competența revine instanței civile echivalente în grad competente potrivit art. 41 și 42.

• **VECHIUL CPP: art. 35.**

Art. 45. Procedura de reunire a cauzelor. (1)¹⁾ Reunirea cauzelor se poate dispune la cererea procurorului, a părților, a persoanei vătămate și din oficiu de către instanța competentă.

(2) Cauzele se pot reuni dacă ele se află în fața primei instanțe, chiar după desființarea sau casarea hotărârii, sau în fața instanței de apel.

(3) Instanța se pronunță prin încheiere care poate fi atacată numai odată cu fondul.

• **VECHIUL CPP: art. 36 alin. (1), 37.**

Art. 46. Disjungerea cauzelor. (1) Pentru motive temeinice privind mai buna desfășurare a judecării, instanța poate dispune disjungerea acestora cu privire la unii dintre inculpați sau la unele dintre infracțiuni.

(2) Disjungerea cauzei se dispune de instanță, prin încheiere, din oficiu sau la cererea procurorului ori a părților.

• **VECHIUL CPP: art. 38.**

¹⁾ Alin. (1) al art. 45 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 4 O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 47. Excepțiile de necompetență. (1) Excepția de necompetență materială sau după calitatea persoanei a instanței inferioare celei competente potrivit legii poate fi invocată în tot cursul judecății, până la pronunțarea hotărârii definitive.

(2) Excepția de necompetență materială sau după calitatea persoanei a instanței superioare celei competente potrivit legii poate fi invocată până la începerea cercetării judecătorești.

(3) Excepția de necompetență teritorială poate fi invocată în condițiile alin. (2).

(4) Excepțiile de necompetență pot fi invocate din oficiu, de către procuror, de către persoana vătămată sau de către părți.

• **VECHIUL CPP: art. 39.**

Art. 48. Competența în caz de schimbare a calității inculpatului. (1) Când competența instanței este determinată de calitatea inculpatului, instanța rămâne competentă să judece chiar dacă inculpatul, după săvârșirea infracțiunii, nu mai are acea calitate, în cazurile când:

a) fapta are legătură cu atribuțiile de serviciu ale făptuitorului;

b) s-a dat citire actului de sesizare a instanței.

(2) Dobândirea calității după săvârșirea infracțiunii nu determină schimbarea competenței, cu excepția infracțiunilor săvârșite de persoanele prevăzute la art. 40 alin. (1).

• **VECHIUL CPP: art. 40.**

Art. 49. Competența în caz de schimbare a încadrării juridice sau a calificării faptei. (1) Instanța sesizată cu judecarea unei infracțiuni rămâne competentă a o judeca, chiar dacă, după schimbarea încadrării juridice, infracțiunea este de competența instanței inferioare.

(2) Schimbarea calificării faptei printr-o lege nouă, intervenită în cursul judecării cauzei, nu atrage necompetența instanței, în afară de cazul când prin acea lege s-ar dispune altfel.

• **VECHIUL CPP: art. 41.**

Art. 50. Declinarea de competență. (1) Instanța care își declină competența trimite, de îndată, dosarul instanței de judecată desemnate ca fiind competentă prin hotărârea de declinare.

(2) Dacă declinarea a fost determinată de competența materială sau după calitatea persoanei, instanța căreia i s-a trimis cauza poate menține, motivat, probele administrate, actele îndeplinite și măsurile dispuse de instanța care și-a declinat competența.

(3) În cazul declinării pentru necompetență teritorială, probele administrate, actele îndeplinite și măsurile dispuse se mențin.

(4) Hotărârea de declinare a competenței nu este supusă căilor de atac.

• **VECHIUL CPP: art. 42.**

Art. 51. Conflictul de competență. (1) Când două sau mai multe instanțe se recunosc competente a judeca aceeași cauză ori își declină competența reciproc, conflictul pozitiv sau negativ de competență se soluționează de instanța ierarhic superioară comună.

(2) Instanța ierarhic superioară comună este sesizată, în caz de conflict pozitiv, de către instanța care s-a declarat cea din urmă competentă, iar în caz de conflict negativ, de către instanța care și-a declinat cea din urmă competența.

(3) Sesizarea instanței ierarhic superioare comune se poate face și de procuror sau de părți.

- (4) Până la soluționarea conflictului pozitiv de competență, judecata se suspendă.
- (5) Instanța care și-a declinat competența ori care s-a declarat competentă cea din urmă ia măsurile și efectuează actele ce reclamă urgență.
- (6) Instanța ierarhic superioară comună se pronunță asupra conflictului de competență, de urgență, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac.
- (7) Când instanța sesizată cu soluționarea conflictului de competență constată că acea cauză este de competența altei instanțe decât cele între care a intervenit conflictul și față de care nu este instanță superioară comună, trimite dosarul instanței superioare comune.
- (8) Instanța căreia i s-a trimis cauza prin hotărârea de stabilire a competenței nu se mai poate declara incompetentă, cu excepția situațiilor în care apar elemente noi care atrag competența altor instanțe.
- (9) Instanța căreia i s-a trimis cauza aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 50 alin. (2) și (3).

• **VECHIUL CPP: art. 43.**

Art. 52. Chestiunile prealabile. (1) Instanța penală este competentă să judece orice chestiune prealabilă soluționării cauzei, chiar dacă prin natura ei acea chestiune este de competența altei instanțe, cu excepția situațiilor în care competența de soluționare nu aparține organelor judiciare.

(2) Chestiunea prealabilă se judecă de către instanța penală, potrivit regulilor și mijloacelor de probă privitoare la materia căreia îi aparține acea chestiune.

(3)¹⁾ Hotărârile definitive ale altor instanțe decât cele penale asupra unei chestiuni prealabile în procesul penal au autoritate de lucru judecat în fața instanței penale.

• **VECHIUL CPP: art. 44.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 52/2021** (M. Of. nr. 874 din 13 septembrie 2021): „În interpret. și aplic. art. 377 NCP, rap. art. 177 alin. (2) NCP, pentru determinarea subiecților infracțiunii de incest, stabilirea calității de rude biologice în linie directă sau între frați și surori, în cazul în care subiect al infracțiunii este o persoană adoptată, poate avea loc în condițiile art. 52 alin. (1) și (2) NCPP independent de art. 440 și art. 470 alin. (2) NCC. Pentru determinarea subiecților infracțiunii de incest prevăz. de art. 377 NCP, în cazul în care unul dintre aceștia este adoptat, nu se impune stabilirea în prealabil a unui raport juridic civil de rude în linie directă sau frați și surori potrivit art. 409 NCC rap. art. 416 NCC sau art. 424 NCC, după caz, acest aspect putând fi stabilit în absența actelor de stare civilă și a unei acțiuni civile cu acest obiect, în cadrul procesului penal pendinte potrivit mijloacelor de probă prevăz. de art. 97 alin. (1) NCPP rap. art. 52 alin. (1) și (2) NCPP. Efectele legăturii de rudenie biologică stabilite într-un proces civil sau chiar în procesul penal pendinte ulterior comiterii faptei de incest retroactivează până la momentul nașterii copilului”.

Secțiunea a 4-a

Competența judecătorului de drepturi și libertăți și a judecătorului de cameră preliminară

Art. 53. Competența judecătorului de drepturi și libertăți. Judecătorul de drepturi și libertăți este judecătorul care, în cadrul instanței, potrivit competenței acesteia, soluționează, în cursul urmăririi penale, cererile, propunerile, plângerile, contestațiile sau orice alte sesizări privind:

- a) măsurile preventive;
- b) măsurile asigurătorii;

¹⁾ Alin. (3) al art. 52 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 L. nr. 201/2023.

- c) măsurile de siguranță cu caracter provizoriu;
- d) actele procurorului, în cazurile expres prevăzute de lege;
- e) încuviințarea perchezițiilor, a folosirii metodelor și tehnicilor speciale de supraveghere sau cercetare ori a altor procedee probatorii potrivit legii;
- f) procedura audierii anticipate;
- g) alte situații expres prevăzute de lege.

Art. 54. Competența judecătorului de cameră preliminară. Judecătorul de cameră preliminară este judecătorul care, în cadrul instanței, potrivit competenței acesteia:

- a) verifică legalitatea trimiterii în judecată dispuse de procuror;
- b) verifică legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor procesuale de către organele de urmărire penală;
- c) soluționează plângerile împotriva soluțiilor de neurmărire sau de netrimite în judecată;
- d) soluționează alte situații expres prevăzute de lege.

Secțiunea a 5-a

Organele de urmărire penală și competența acestora

Art. 55. Organele de urmărire penală. (1) Organele de urmărire penală sunt:

- a) procurorul;
 - b) organele de cercetare penală ale poliției judiciare;
 - c) organele de cercetare penală speciale.
- (2) Procurorii sunt constituiți în parchete care funcționează pe lângă instanțele judecătorești și își exercită atribuțiile în cadrul Ministerului Public.
- (3) În cadrul procesului penal procurorul are următoarele atribuții:
- a) supraveghează sau efectuează urmărirea penală;
 - b) sesizează judecătorul de drepturi și libertăți și instanța de judecată;
 - c) exercită acțiunea penală;
 - d) exercită acțiunea civilă, în cazurile prevăzute de lege;
 - e) încheie acordul de recunoaștere a vinovăției, în condițiile legii;
 - f) formulează și exercită contestațiile și căile de atac prevăzute de lege împotriva hotărârilor judecătorești;
 - g) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de lege.
- (4) Atribuțiile organelor de cercetare penală ale poliției judiciare sunt îndeplinite de lucrători specializați din Ministerul Afacerilor Interne anume desemnați în condițiile legii speciale, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori avizul procurorului desemnat în acest sens.
- (5) Atribuțiile organelor de cercetare penală speciale sunt îndeplinite de ofițeri anume desemnați în condițiile legii, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.
- (6) Organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de cercetare penală speciale își desfășoară activitatea de urmărire penală sub conducerea și supravegherea procurorului.

• **VECHIUL CPP: art. 201.**

Art. 56. Competența procurorului. (1) Procurorul conduce și controlează nemijlocit activitatea de urmărire penală a poliției judiciare și a organelor de cercetare penală speciale, prevăzute de lege. De asemenea, procurorul supraveghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Procurorul poate să efectueze orice act de urmărire penală în cauzele pe care le conduce și le supraveghează.

(3) Urmărirea penală se efectuează, în mod obligatoriu, de către procuror:

a) în cazul infracțiunilor pentru care competența de judecată în primă instanță aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție sau curții de apel;

b)¹⁾ în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 188-191, art. 257, 277, art. 279-283 și art. 289-294 din Codul penal;

c) în cazul infracțiunilor săvârșite cu intenție depășită, care au avut ca urmare moartea unei persoane;

d) în cazul infracțiunilor pentru care competența de a efectua urmărirea penală aparține Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism sau Direcției Naționale Anticorupție;

e) în alte cazuri prevăzute de lege.

(4) Urmărirea penală în cazul infracțiunilor săvârșite de militari se efectuează, în mod obligatoriu, de procurorul militar.

(5) Procurorii militari din cadrul parchetelor militare sau secțiilor militare ale parchetelor efectuează urmărirea penală potrivit competenței parchetului din care fac parte, față de toți participanții la săvârșirea infracțiunilor comise de militari, urmând a fi sesizată instanța competentă potrivit art. 44.

(6)²⁾ Este competent să efectueze ori, după caz, să conducă și să supravegheze urmărirea penală procurorul de la parchetul corespunzător instanței care, potrivit legii, judecă în primă instanță cauza cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

• **VECHIUL CPP: art. 209.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 49/2022: „Art. 3. (1) De la data intrării în vigoare a prezentei L. sunt de competența Secției de urmărire penală și criminalistică din cadrul PICCJ și infracțiunile săvârșite de judecătorii și procurorii, membri ai CSM, de judecătorii ICCJ și de procurorii de la PICCJ, de judecătorii de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel și de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanțe, precum și de judecătorii CCR. (2) De la data intrării în vigoare a prezentei L. sunt de competența parchetului de pe lângă curtea de apel și infracțiunile săvârșite de judecătorii de la judecătorii, tribunale, tribunale militare și de procurorii de la parchetele care funcționează pe lângă aceste instanțe. (3) Pentru infracțiunile prevăz. la alin. (1) și (2), urmărirea penală se efectuează de procurori anume desemnați de către procurorul general al PICCJ, la propunerea Plenului CSM, pentru o per. de 4 ani, potrivit procedurii prevăz. de prezenta L., denumiți în continuare procurori anume desemnați. (4) Procurorii anume desemnați efectuează urmărirea penală și în alte cauze decât cele prevăz. la alin. (1) și (2) de competența Secției de urmărire penală și criminalistică din cadrul PICCJ, respectiv a parchetelor de pe lângă curțile de apel. (5) Procurorii anume desemnați efectuează urmărirea penală și în situația în care, alături de persoanele prevăz. la alin. (1) și (2), sunt cercetate și alte persoane, dacă din motive temeinice privind buna desfășurare a urmăririi penale, cauza nu poate fi disjunsă. (6) În situația în care, alături de persoanele prevăz. la alin. (2), sunt cercetate și alte persoane pentru care, potrivit legii, competența de efectuare a urmăririi penale aparține PICCJ, urmărirea penală se efectuează de procurorii anume desemnați potrivit prezentei L. din cadrul Secției de urmărire penală și criminalistică a PICCJ. (7) În cauzele priv. infracțiunile prevăz. la alin. (2) preluate în condițiile art. 325 NCPP, cu modif. și compl. ult., urmărirea penală se efectuează de procurorii anume desemnați. (8) În cazul infracțiunilor săvârșite de judecătorii și**

¹⁾ Lit. b) a alin. (3) al art. 56 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 5 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (6) al art. 56 a fost introdus prin art. III pct. 2 din O.U.G. nr. 3/2014.

procurorii militari, disp. art. 56 alin. (4) NCPP, cu modif. și compl. ult., nu sunt aplicabile. **Art. 12.** Procurorul-șef al Secției de urmărire penală și criminalistică din cadrul PICCJ, în cazul infracțiunilor prevăz. la art. 3 alin. (1), precum și procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, în cazul infracțiunilor prevăz. la art. 3 alin. (2), efectuează activitatea de urmărire penală, fără a fi necesară desemnarea potrivit art. 4 sau, după caz, art. 5: a) în situația în care procurorul anume desemnat se află în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile pe o per. mai mare de 3 luni sau în caz de incompatibilitate, iar în cadrul parchetului nu există un alt procuror anume desemnat potrivit prezentei L.; b) în situația în care procurorul anume desemnat se află în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile pe o per. mai mică de 3 luni, efectuarea actelor de urmărire penală nu suferă amânare, iar în cadrul parchetului nu există un alt procuror anume desemnat potrivit prezentei L.; c) până la desemnarea procurorilor, în condițiile prezentei L., pentru efectuarea actelor de urmărire penală care nu suferă amânare. **Art. 13.** La judecarea cauzelor în care urmărirea penală a fost efectuată de procurorii anume desemnați potrivit art. 3 alin. (3), precum și la soluționarea propunerilor, contestațiilor, plângerilor sau a oricăror alte cereri formulate în respectivele cauze participă procurori din cadrul parchetelor de pe lângă instanțele competente pe rolul cărora se află acestea”.

Art. 57. Competența organelor de cercetare penală. (1) Organele de cercetare penală ale poliției judiciare efectuează urmărirea penală pentru orice infracțiune care nu este dată, prin lege, în competența organelor de cercetare penală speciale sau procurorului, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

(2)¹⁾ Organele de cercetare penală speciale efectuează acte de urmărire penală numai în condițiile art. 55 alin. (5) și (6), corespunzător specializării structurii din care fac parte, în cazul săvârșirii infracțiunilor de către militari sau în cazul săvârșirii infracțiunilor de corupție și de serviciu prevăzute de Codul penal săvârșite de către personalul navigant al marinei civile, dacă fapta a pus sau a putut pune în pericol siguranța navei sau navigației ori a personalului.

• **VECHIUL CPP: art. 207-208.**

Art. 58. Verificarea competenței. (1) Organul de urmărire penală este dator să își verifice competența imediat după seizare.

(2) Dacă procurorul constată că nu este competent să efectueze sau să supravegheze urmărirea penală, dispune de îndată, prin ordonanță, declinarea de competență și trimite cauza procurorului competent.

(3) Dacă organul de cercetare penală constată că nu este competent să efectueze urmărirea penală, trimite de îndată cauza procurorului care exercită supravegherea, în vederea sesizării organului competent.

• **VECHIUL CPP: art. 210.**

Art. 59. Extinderea competenței teritoriale. (1)²⁾ Când anumite acte de urmărire penală trebuie să fie efectuate în afara razei teritoriale în care se face urmărirea, procurorul sau, după caz, organul de cercetare penală poate să le efectueze ori poate dispune efectuarea lor prin comisie rogatorie sau prin delegare.

(2) În cuprinsul aceleiași localități, procurorul sau organul de cercetare penală, după caz, efectuează toate actele de urmărire, chiar dacă unele dintre acestea trebuie îndeplinite în afara razei sale teritoriale.

• **VECHIUL CPP: art. 211.**

¹⁾ Alin. (2) al art. 57 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 5 L. nr. 201/2023.

²⁾ Alin. (1) al art. 59 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 6 din O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 60. Cazurile urgente. Procurorul sau organul de cercetare penală, după caz, este obligat să efectueze actele de urmărire penală care nu suferă amânare, chiar dacă acestea privesc o cauză care nu este de competența acestuia. Lucrările efectuate în astfel de cazuri se trimit, de îndată, procurorului competent.

• **VECHIUL CPP: art. 213.**

Art. 61. Actele încheiate de unele organe de constatare. (1) Ori de câte ori există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni, sunt obligate să întocmească un proces-verbal despre împrejurările constatate:

a) organele inspecțiilor de stat, ale altor organe de stat, precum și ale autorităților publice, instituțiilor publice sau ale altor persoane juridice de drept public, pentru infracțiunile care constituie încălcări ale dispozițiilor și obligațiilor a căror respectare o controlează, potrivit legii;

b) organele de control și cele de conducere ale autorităților administrației publice, ale altor autorități publice, instituții publice sau ale altor persoane juridice de drept public, pentru infracțiunile săvârșite în legătură cu serviciul de către cei aflați în subordinea ori sub controlul lor;

c) organele de ordine publică și siguranță națională, pentru infracțiunile constatate în timpul exercitării atribuțiilor prevăzute de lege.

(2) Organele prevăzute la alin. (1) au obligația să ia măsuri de conservare a locului săvârșirii infracțiunii și de ridicare sau conservare a mijloacelor materiale de probă. În cazul infracțiunilor flagrante, aceleași organe au dreptul de a face percheziții corporale sau ale vehiculelor, de a-l prinde pe făptuitor și de a-l prezenta de îndată organelor de urmărire penală.

(3) Când făptuitorul sau persoanele prezente la locul constatării au de făcut obiecții ori precizări sau au de dat explicații cu privire la cele consemnate în procesul-verbal, organul de constatare are obligația de a le consemna în procesul-verbal.

(4) Actele încheiate împreună cu mijloacele materiale de probă se înaintează, de îndată, organelor de urmărire penală.

(5) Procesul-verbal încheiat în conformitate cu prevederile alin. (1) constituie act de sesizare a organelor de urmărire penală și nu poate fi supus controlului pe calea contenciosului administrativ.

• **VECHIUL CPP: art. 214.**

Art. 62. Actele încheiate de comandanții de nave și aeronave. (1) Comandanții de nave și aeronave sunt competenți să facă percheziții corporale sau ale vehiculelor și să verifice lucrurile pe care făptuitorii le au cu sine sau le folosesc, pe timpul cât navele și aeronavele pe care le comandă se află în afara porturilor sau aeroporturilor și pentru infracțiunile săvârșite pe aceste nave sau aeronave, având totodată și obligațiile și drepturile prevăzute la art. 61.

(2) Actele încheiate împreună cu mijloacele materiale de probă se înaintează organelor de urmărire penală, de îndată ce nava sau aeronava ajunge în primul port sau aeroport românesc.

(3) În cazul infracțiunilor flagrante, comandanții de nave și aeronave au dreptul de a face percheziții corporale sau ale vehiculelor, de a-l prinde pe făptuitor și de a-l prezenta organelor de urmărire penală.

(4) Procesul-verbal încheiat în conformitate cu prevederile alin. (1) constituie act de sesizare a organelor de urmărire penală și nu poate fi supus controlului pe calea contenciosului administrativ.

• **VECHIUL CPP: art. 215.**

Art. 63. Dispoziții comune. (1)¹⁾ Dispozițiile prevăzute la art. 41-46, 48 și art. 50 alin. (2) și (3) se aplică în mod corespunzător și în cursul urmăririi penale.

(2) Prevederile art. 44 alin. (2) nu se aplică în faza de urmărire penală.

(3) Urmărirea penală a infracțiunilor săvârșite în condițiile prevăzute la art. 41 se efectuează de către organul de urmărire penală din circumscripția instanței competente să judece cauza, dacă legea nu dispune altfel.

(4) Conflictul de competență dintre 2 sau mai mulți procurori se rezolvă de către procurorul ierarhic superior comun acestora. Când conflictul se ivește între două sau mai multe organe de cercetare penală, competența se stabilește de către procurorul care exercită supravegherea activității de cercetare penală a acestor organe. În cazul în care procurorul nu exercită supravegherea activității tuturor organelor de cercetare penală între care s-a ivit conflictul, competența se stabilește de către prim-procurorul parchetului în circumscripția căruia se află organele de cercetare penală.

• **VECHIUL CPP: art. 45.**

• **LPA. T. I. Disp. generale. Cap. II. Disp. priv. situațiile tranzitorii. Art. 5.** (1) Cauzele aflate în cursul urmăririi penale la data intrării în vigoare a legii noi rămân în competența organelor de urmărire penală legal sesizate, urmând a fi soluționate potrivit acestora, cu excepția cauzelor de competența parchetelor militare și a secțiilor militare din cadrul parchetelor competente. (2) Sesizarea instanței în cauzele prevăzute la alin. (1) se va face potrivit normelor de competență din legea nouă. (3) La judecarea cauzelor și la soluționarea propunerilor, contestațiilor, plângerilor sau a oricăror alte cereri în care cercetarea penală a fost efectuată de DNA potrivit legii vechi, precum și a celor care au rămas în competența acestora în condițiile alin. (1), participă procurori din cadrul DNA.

Secțiunea a 6-a

Incompatibilitatea și strămutarea

Art. 64. Incompatibilitatea judecătorului. (1) Judecătorul este incompatibil dacă:

a) a fost reprezentant sau avocat al unei părți ori al unui subiect procesual principal, chiar și în altă cauză;

b) este rudă sau afin, până la gradul al IV-lea inclusiv, ori se află într-o altă situație dintre cele prevăzute la art. 177 din Codul penal cu una dintre părți, cu un subiect procesual principal, cu avocatul ori cu reprezentantul acestora;

c) a fost expert sau martor, în cauză;

d) este tutore sau curator al unei părți sau al unui subiect procesual principal;

e) a efectuat, în cauză, acte de urmărire penală sau a participat, în calitate de procuror, la orice procedură desfășurată în fața unui judecător sau a unei instanțe de judecată;

f) există o suspiciune rezonabilă că imparțialitatea judecătorului este afectată.

(2) Nu pot face parte din același complet de judecată judecătorii care sunt soți, rude sau afini între ei, până la gradul al IV-lea inclusiv, ori se află într-o altă situație dintre cele prevăzute la art. 177 din Codul penal.

¹⁾ Alin. (1) al art. 63 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 6 L. nr. 201/2023.

(3) Judecătorul care a participat la judecarea unei cauze nu mai poate participa la judecarea aceleiași cauze într-o cale de atac sau la rejudecarea cauzei după desființarea ori casarea hotărârii.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți nu poate participa, în aceeași cauză, la procedura de cameră preliminară, la judecata în fond sau în căile de atac.

(5) Judecătorul care a participat la soluționarea plângerii împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată nu poate participa, în aceeași cauză, la judecata în fond sau în căile de atac.

(6) Judecătorul care s-a pronunțat cu privire la o măsură supusă contestației nu poate participa la soluționarea contestației.

• **VECHIUL CPP: art. 46-48.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. I/2006** (M. Of. nr. 291 din 31 martie 2006): „În aplic. art. 47 alin. (2) CPP [art. 64 alin. (1) lit. f) NCPP] (...): Schimbarea încadrării juridice a faptei ce face obiectul actului de sesizare a instanței, prin încheiere pronunțată înainte de soluționarea cauzei, nu atrage incompatibilitatea judecătorului care a făcut parte din completul de judecată”.

Dec. ICCJ (SU) nr. VII/2007 (M. Of. nr. 732 din 30 octombrie 2007): „În aplic. art. 48 alin. 1 lit. a) tz. ult. CPP [art. 64 alin. (4) NCPP] (...): Judecătorul care a participat la judecarea recursului împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea ori prelungirea măsurii arestării preventive, în cursul urmăririi penale, nu devine incompatibil să judece un nou recurs, având ca obiect o altă încheiere, prin care s-a dispus în aceeași fază de urmărire penală cu privire la măsura arestării preventive în aceeași cauză”.

Dec. ICCJ (RIL) nr. 17/2012 (M. Of. nr. 820 din 6 decembrie 2012): „Judecătorul care a soluționat cauza conform procedurii prevăz. de art. 320¹ CPP [art. 374-375, 377 NCPP] cu privire la unii dintre inculpați nu devine incompatibil să judece acțiunea penală și civilă cu privire la ceilalți inculpați, în ipoteza în care trimiterea în judecată a tuturor inculpaților s-a făcut prin același rechizitoriu, pentru infracțiuni între care există stare de conexitate sau indivizibilitate. Judecătorul devine incompatibil doar dacă în considerentele hotărârii pronunțate cf. art. 320¹ CPP [art. 374-375, 377 NCPP] și-a exprimat părerea cu privire la soluția ce ar putea fi dată în cauza disjunctă”.

Dec. ICCJ (RIL) nr. 32/2019 (M. Of. nr. 148 din 25 februarie 2020): „În interpr. și aplic. art. 64 alin. (3) NCPP (...): Judecătorul care a participat la judecarea unei cauze nu poate participa la judecarea aceleiași cauze într-o cale extraordinară de atac, în etapa admisibilității în principii (contestație în anulare, revizuire și recurs în casație)”.

Art. 65. Incompatibilitatea procurorului, a organului de cercetare penală, a magistratului-asistent și a grefierului. (1) Dispozițiile art. 64 alin. (1) lit. a)-d) și f) se aplică procurorului și organului de cercetare penală.

(2) Dispozițiile art. 64 alin. (1) se aplică magistratului-asistent și grefierului.

(3) Dispozițiile art. 64 alin. (2) se aplică procurorului și magistratului-asistent sau, după caz, grefierului, când cauza de incompatibilitate există între ei sau între vreunul dintre ei și judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau unul dintre membrii completului de judecată.

(4) Procurorul care a participat ca judecător într-o cauză nu poate, în aceeași cauză, să exercite funcția de urmărire penală sau să pună concluzii la judecarea acelei cauze în primă instanță și în căile de atac.

• **VECHIUL CPP: art. 49.**

Art. 66. Abținerea. (1) Persoana incompatibilă este obligată să declare, după caz, președintelui instanței, procurorului care supraveghează urmărirea penală sau procurorului ierarhic superior că se abține de a participa la procesul penal, cu arătarea cazului de incompatibilitate și a temeiurilor de fapt care constituie motivul abținerii.

(2) Declarația de abținere se face de îndată ce persoana obligată la aceasta a luat cunoștință de existența cazului de incompatibilitate.

• **VECHIUL CPP: art. 50.**

Art. 67. Recuzarea. (1) În cazul în care persoana incompatibilă nu a făcut declarație de abținere, părțile, subiecții procesuali principali sau procurorul pot face cerere de recuzare, de îndată ce au aflat despre existența cazului de incompatibilitate.

(2) Cererea de recuzare se formulează doar împotriva persoanei din cadrul organului de cercetare penală, a procurorului sau a judecătorului care efectuează activități judiciare în cauză. Este inadmisibilă recuzarea judecătorului sau a procurorului chemat să decidă asupra recuzării.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător în cazul recuzării magistratului-asistent și grefierului.

(4) Cererea de recuzare se formulează oral sau în scris, cu arătarea, pentru fiecare persoană în parte, a cazului de incompatibilitate invocat și a temeiurilor de fapt cunoscute la momentul formulării cererii. Cererea de recuzare formulată oral se consemnează într-un proces-verbal sau, după caz, în încheierea de ședință.

(5) Nerespectarea condițiilor prevăzute la alin. (2)-(4) sau formularea unei cereri de recuzare împotriva aceleiași persoane pentru același caz de incompatibilitate cu aceleași temeiuri de fapt invocate într-o cerere anterioară de recuzare, care a fost respinsă, atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare. Inadmisibilitatea se constată de procurorul sau de completul în fața căruia s-a formulat cererea de recuzare.

(6) Judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau completul în fața căruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecătorului recuzat, se pronunță asupra măsurilor preventive.

• **VECHIUL CPP: art. 51.**

Art. 68. Procedura de soluționare a abținerii sau recuzării. (1) Abținerea sau recuzarea judecătorului de drepturi și libertăți și a judecătorului de cameră preliminară se soluționează de un judecător de la aceeași instanță.

(2) Abținerea sau recuzarea judecătorului care face parte din completul de judecată se soluționează de un alt complet de judecată.

(3) Abținerea sau recuzarea magistratului-asistent se soluționează de completul de judecată.

(4) Abținerea sau recuzarea grefierului se soluționează de judecătorul de drepturi și libertăți, de judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, de completul de judecată.

(5) Soluționarea abținerii sau recuzării se face, în cel mult 24 de ore, în camera de consiliu. Dacă apreciază necesar pentru soluționarea cererii, judecătorul sau completul de judecată, după caz, poate efectua orice verificări și poate asculta procurorul, subiecții procesuali principali, părțile și persoana care se abține sau a cărei recuzare se solicită.

(6) În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.

(7) Încheierea prin care se soluționează abținerea ori recuzarea nu este supusă niciunei căi de atac.

(8)¹⁾ Când pentru soluționarea abținerii sau a recuzării nu poate fi desemnat un judecător din cadrul aceleiași instanțe sau, în cazul instanțelor organizate pe secții, din

¹⁾ Alin. (8)-(9) ale art. 68 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 7 din O.U.G. nr. 18/2016.

cadru al aceleiași secții și nici din cadrul unei secții cu aceeași specializare, cererea se soluționează de un judecător de la instanța ierarhic superioară.

(9) La instanțele care nu sunt organizate pe secții, în cazul în care se admite abținerea sau recuzarea și nu se poate desemna un judecător de la instanța competentă pentru soluținerea cauzei, judecătorul de la instanța ierarhic superioară desemnează o altă instanță egală în grad cu instanța în fața căreia s-a formulat declarația de abținere sau cererea de recuzare, din circumscripția aceleiași curți de apel sau din circumscripția unei curți de apel învecinate.

(9)¹⁾ În cazul în care se admite abținerea sau recuzarea, dacă instanța competentă pentru soluținerea cauzei este organizată pe secții și nu se poate desemna un judecător de la secția corespunzătoare a acestei instanțe, soluținerea cauzei se realizează de o altă secție a aceleiași instanțe, care are aceeași specializare. Dacă nu există o secție cu aceeași specializare, judecătorul de la instanța ierarhic superioară desemnează o altă instanță egală în grad cu instanța în fața căreia s-a formulat declarația de abținere sau cererea de recuzare, din circumscripția aceleiași curți de apel sau din circumscripția unei curți de apel învecinate.

(10)²⁾ Dispozițiile alin. (8)-(9¹⁾ se aplică în mod corespunzător și în cazul soluținării abținerii sau recuzării judecătorului care face parte din completul de judecată.

• **VECHIUL CPP: art. 52.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. LXIX/2007** (M. Of. nr. 539 din 17 iulie 2008): „Declarația de abținere sau cererea de recuzare se judecă de complete constituite în compunerea prevăzută de lege pentru soluținerea cauzei în care a intervenit incidentul procedural, respectiv în compunerea de un judecător în cauzele în primă instanță, de 2 judecători în apel și de 3 judecători în recurs”.

N.N. *Potriv. „Analizei deciziilor pronunțate în recursurile în interesul legii în materie penală și procesul penală cu privire la efectele acestora în contextul noilor reglementări”* (publicate pe site-ul oficial al Ministerului Public și disponibile la adresa http://old.mppublic.ro/analiza_ril.pdf), având în vedere faptul că reglem. NCPP (art. 68-70) diferă de reglem. CPP (art. 52), Dec. ICCJ nr. LXIX/2007 își menține valabilitatea doar parțial, „cu priv. la instanța de judecată, în ceea ce privește caracterul similar al compunerii completului care judecă cererea/declarația cu compunerea prevăz. de lege pentru completul care soluținează fondul cauzei, în raport de faza procesuală (fond, căi de atac) în care a intervenit incidentul procedural”.

Art. 69. Procedura de soluținere a abținerii sau recuzării persoanei care efectuează urmărirea penală. (1) Asupra abținerii sau recuzării persoanei care efectuează urmărirea penală se pronunță procurorul care supraveghează urmărirea penală.

(2) Cererea de recuzare se adresează fie persoanei recuzate, fie procurorului. În cazul în care cererea este adresată persoanei care efectuează urmărirea penală, aceasta este obligată să o înainteze împreună cu lămuririle necesare, în termen de 24 de ore, procurorului, fără a întrerupe cursul urmăririi penale.

(3) Procurorul soluținează abținerea sau recuzarea în cel mult 48 de ore, prin ordonanță care nu este supusă niciunei căi de atac.

(4) În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.

• **VECHIUL CPP: art. 53 alin. (1)-(3), (5).**

¹⁾ Alin. (9¹) al art. 68 a fost introdus prin art. II pct. 8 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (10) al art. 68 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 9 din O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 70.¹⁾ Procedura de soluționare a abținerii sau a recuzării procurorului. (1) În cursul urmăririi penale, asupra abținerii sau recuzării procurorului se pronunță procurorul ierarhic superior. Declarația de abținere sau cererea de recuzare se adresează acestuia, sub sancțiunea inadmisibilității.

(2) Inadmisibilitatea se constată de procurorul în fața căruia s-a formulat cererea de recuzare.

(3) Procurorul ierarhic superior soluționează cererea în 48 de ore, prin ordonanță care nu este supusă niciunei căi de atac.

(4) În cursul urmăririi penale, procurorul recuzat poate participa la soluționarea cererii privitoare la măsura preventivă și poate efectua acte sau dispune orice măsuri care justifică urgența.

(5) În cazul declarației de abținere, dispozițiile alin. (3) și (4) se aplică în mod corespunzător.

(6) În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, procurorul ierarhic superior stabilește în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.

(7) Atunci când procedura se desfășoară în fața judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată, declarația de abținere sau cererea de recuzare a procurorului care participă la ședința de judecată se adresează acestora, sub sancțiunea inadmisibilității. Inadmisibilitatea se constată de judecătorul sau, după caz, de completul de judecată în fața căruia s-a formulat.

(8) Abținerea sau recuzarea procurorului care participă la ședința de judecată se soluționează de judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, de completul de judecată în fața căruia a fost ridicată, în camera de consiliu, în cel mult 24 de ore. Dacă se apreciază necesar pentru soluționarea cererii, se pot efectua orice verificări și pot fi ascultați subiecții procesuali principali, părțile și procurorul care se abține sau a cărui recuzare se solicită.

(9) În caz de admitere a abținerii sau a recuzării procurorului care participă la ședința de judecată, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, completul de judecată va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.

(10) Încheierea prin care se soluționează abținerea ori recuzarea nu este supusă niciunei căi de atac.

• **VECHIUL CPP: art. 53 alin. (1), (3)-(5).**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (SU) nr. LXIX/2007 și N.N. (supra, art. 68).**

Art. 71. Temeiul strămutării. Înalta Curte de Casație și Justiție strămută judecarea unei cauze de la curtea de apel competentă la o altă curte de apel, iar curtea de apel strămută judecarea unei cauze de la un tribunal sau, după caz, de la o judecătorie din circumscripția sa la o altă instanță de același grad din circumscripția sa, atunci când există o suspiciune rezonabilă că imparțialitatea judecătorilor instanței este afectată datorită împrejurărilor cauzei, calității părților ori atunci când există pericol de tulburare a ordinii publice. Strămutarea judecării unei cauze de la o instanță militară competentă la o altă instanță militară de același grad se dispune de curtea militară de apel, prevederile prezentei secțiuni privind strămutarea judecării cauzei de către curtea de apel competentă fiind aplicabile.

• **VECHIUL CPP: art. 55 alin. (1).**

¹⁾ Art. 70 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 7 L. nr. 201/2023.

Art. 72. Cererea de strămutare și efectele acesteia. (1)¹⁾ Strămutarea poate fi cerută de părți, de persoana vătămată sau de procuror.

(2) Cererea se depune la instanța de unde se solicită strămutarea și trebuie să cuprindă indicarea temeiului de strămutare, precum și motivarea în fapt și în drept.

(3) La cerere se anexează înscrisurile pe care aceasta se întemeiază.

(4) În cerere se face mențiune dacă inculpatul este supus unei măsuri preventive.

(5) Cererea se înaintează de îndată Înaltei Curți de Casație și Justiție sau curții de apel competente împreună cu înscrisurile anexate.

(6) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă poate solicita informații de la președintele instanței de unde se solicită strămutarea sau de la președintele instanței ierarhic superioare celei la care se află cauza a cărei strămutare se cere, comunicându-i totodată termenul fixat pentru judecarea cererii de strămutare. Când Înalta Curte de Casație și Justiție este instanța ierarhic superioară, informațiile se cer președintelui curții de apel la care se află cauza a cărei strămutare se cere. Când curtea de apel competentă este instanța ierarhic superioară, informațiile se cer președintelui tribunalului la care se află cauza a cărei strămutare se cere.

(7) În cazul respingerii cererii de strămutare, în aceeași cauză nu mai poate fi formulată o nouă cerere pentru aceleași motive.

(8) Introducerea unei cereri de strămutare nu suspendă judecarea cauzei.

• VECHIUL CPP: *art. 55 alin. (2), 56-57, 61.*

Art. 73. Procedura de soluționare a cererii de strămutare. (1) Soluționarea cererii de strămutare se face în ședință publică, cu participarea procurorului, în cel mult 30 de zile de la data înregistrării cererii.

(2) Președintele instanței ierarhic superioare celei la care se află cauza ia măsuri pentru încunoștințarea părților despre introducerea cererii de strămutare, despre termenul fixat pentru soluționarea acesteia, cu mențiunea că părțile pot trimite memorii și se pot prezenta la termenul fixat pentru soluționarea cererii.

(3) În informațiile trimise Înaltei Curți de Casație și Justiție sau curții de apel se face mențiune expresă despre efectuarea încunoștințărilor, atașându-se și dovezile de comunicare a acestora.

(4) Neprezentarea părților nu împiedică soluționarea cererii. În cazul în care inculpatul se află în stare de arest preventiv sau arest la domiciliu, Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă poate dispune aducerea acestuia la judecarea strămutării, dacă apreciază că prezența sa este necesară pentru soluționarea cererii.

(5) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă acordă cuvântul părții care a formulat cererea de strămutare, celorlalte părți prezente, precum și procurorului. Dacă procurorul a formulat cererea, acestuia i se acordă primul cuvântul.

• VECHIUL CPP: *art. 58-59.*

Art. 74. Soluționarea cererii. (1) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă soluționează cererea de strămutare prin sentință.

(2) În cazul în care găsește cererea întemeiată, Înalta Curte de Casație și Justiție dispune strămutarea judecării cauzei la o curte de apel învecinată curții de la care se solicită strămutarea, iar curtea de apel dispune strămutarea judecării cauzei la una dintre instanțele de același grad cu instanța de la care se solicită strămutarea din circumscripția sa.

¹⁾ Alin. (1) al art. 72 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 10 din O.U.G. nr. 18/2016.

(3) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă hotărăște în ce măsură se mențin actele îndeplinite în fața instanței de la care s-a strămutat cauza.

(4) Instanța de la care a fost strămutată cauza, precum și instanța la care s-a strămutat cauza vor fi înștiințate de îndată despre admiterea cererii de strămutare.

(5) Dacă instanța de la care a fost strămutată cauza a procedat între timp la judecarea cauzei, hotărârea pronunțată este desființată prin efectul admiterii cererii de strămutare.

(6) Sentința prevăzută la alin. (1) nu este supusă niciunei căi de atac.

• **VECHIUL CPP: art. 60.**

Art. 75. Alte dispoziții. (1) După strămutarea cauzei, contestațiile și celelalte căi de atac se judecă de instanțele corespunzătoare din circumscripția instanței la care s-a strămutat cauza.

(2) Prevederile art. 71-74 se aplică în mod corespunzător și în procedura de cameră preliminară.

(3)¹⁾ Când strămutarea se dispune în cursul procedurii de cameră preliminară, judecarea cauzei se efectuează de către instanța la care s-a strămutat cauza, iar procurorul căruia i-a fost restituit dosarul, dacă dispune din nou trimiterea în judecată, va sesiza tot instanța la care s-a strămutat cauza, cu excepția situației în care aceasta nu mai este competentă.

(4) În cazul în care se dispune strămutarea judecării căii de atac a apelului, rejudecarea cauzei, în caz de desființare a sentinței cu trimitere spre rejudecare, se va efectua de către instanța corespunzătoare în grad celei care a soluționat fondul din circumscripția celei la care s-a strămutat cauza, indicată prin decizia de desființare.

Art. 76. Desemnarea altei instanțe pentru judecarea cauzei. (1) Procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate cere Înaltei Curți de Casație și Justiție să desemneze o altă curte de apel decât cea căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.

(2) Procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate cere curții de apel competente să desemneze un alt tribunal sau, după caz, o altă judecătorie decât cea căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.

(3) Dispozițiile art. 71 se aplică în mod corespunzător.

(4) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă soluționează cererea în camera de consiliu, în termen de 15 zile.

(5) Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă dispune, prin încheiere motivată, fie respingerea cererii, fie admiterea cererii și desemnarea unei instanțe egale în grad cu cea căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.

(6) Încheierea prin care Înalta Curte de Casație și Justiție sau curtea de apel competentă soluționează cererea nu este supusă niciunei căi de atac.

(7) În cazul respingerii cererii de desemnare a altei instanțe pentru judecarea cauzei formulate, în aceeași cauză nu mai poate fi formulată o nouă cerere pentru aceleași motive.

• **VECHIUL CPP: art. 61¹.**

¹⁾ Alin. (3) al art. 75 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 11 din O.U.G. nr. 18/2016.

Capitolul III

Subiecții procesuali principali și drepturile acestora

Art. 77. Suspectul. Persoana cu privire la care, din datele și probele existente în cauză, rezultă bănuiala rezonabilă că a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală se numește suspect.

• VECHIUL CPP: art. 229.

Art. 78. Drepturile suspectului. Suspectul are drepturile prevăzute de lege pentru inculpat, dacă legea nu prevede altfel.

Art. 79. Persoana vătămată. Persoana care a suferit o vătămare fizică, materială sau morală prin fapta penală se numește persoană vătămată.

• VECHIUL CPP: art. 24.

Art. 80. Desemnarea unui reprezentant al persoanelor vătămate. (1) În situația în care în cauză există un număr mare de persoane vătămate care nu au interese contrarii, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care persoanele vătămate nu și-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfășurare a procesului penal, procurorul sau instanța de judecată poate desemna, prin ordonanță, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele. Încheierea sau ordonanța va fi comunicată persoanelor vătămate, care trebuie să încunoștințeze, în termen de 3 zile de la primirea comunicării, procurorul sau instanța în cazul în care refuză să fie reprezentați prin avocatul desemnat din oficiu. Toate actele de procedură comunicate reprezentantului sau de care reprezentantul a luat cunoștință sunt prezumate a fi cunoscute de către persoanele reprezentate.

(2) Reprezentantul persoanelor vătămate exercită toate drepturile recunoscute de lege acestora.

• VECHIUL CPP: art. 174.

Art. 81. Drepturile persoanei vătămate. (1) În cadrul procesului penal, persoana vătămată are următoarele drepturi:

a) dreptul de a fi informată cu privire la drepturile sale;

[De la 1 ian. 2024: „a¹)¹) dreptul de a fi informată cu celeritate despre împrejurarea că persoana aflată în arest, urmărită penal sau condamnată pentru infracțiunea care o afectează este eliberată sau a evadat din detenție, precum și cu privire la orice măsuri relevante adoptate pentru protecția sa în caz de eliberare sau evadare a autorului infracțiunii;”]

b) dreptul de a propune administrarea de probe de către organele judiciare, de a ridica excepții și de a pune concluzii;

c) dreptul de a formula orice alte cereri ce țin de soluționarea laturii penale a cauzei;

d) dreptul de a fi informată, într-un termen rezonabil, cu privire la stadiul urmăririi penale, la cererea sa expresă, cu condiția de a indica o adresă pe teritoriul României, o adresă de poștă electronică sau mesagerie electronică, la care aceste informații să îi fie comunicate;

e) dreptul de a consulta dosarul, în condițiile legii;

f) dreptul de a fi ascultată;

¹) Lit. a¹) a alin. (1) al art. 81 a fost introdusă prin art. II pct. 1 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

- g) dreptul de a adresa întrebări inculpatului, martorilor și experților;
- g¹⁾) dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret atunci când nu înțelege, nu se exprimă bine sau nu poate comunica în limba română. În cazurile urgente se pot folosi mijloace tehnice de comunicare, dacă se apreciază că acest lucru este necesar și că nu împiedică exercitarea drepturilor persoanei vătămate;
- g²⁾) dreptul de a i se comunica traducerea într-o limbă pe care o înțelege a oricărei soluții de netrimiteră în judecată, atunci când nu înțelege limba română;
- h) dreptul de a fi asistată de avocat sau reprezentată;
- i) dreptul de a apela la un mediator, în cazurile permise de lege;
- j) alte drepturi prevăzute de lege.
- (2) Persoana care a suferit o vătămare fizică, materială sau morală printr-o faptă penală pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu și care nu dorește să participe la procesul penal trebuie să înștiințeze despre aceasta organul judiciar, care, dacă apreciază necesar, o va putea audia în calitate de martor.

• **VECHIUL CPP: art. 82.**

Capitolul IV

Inculpatul și drepturile acestuia

Art. 82. Inculpatul. Persoana împotriva căreia s-a pus în mișcare acțiunea penală devine parte în procesul penal și se numește inculpat.

• **VECHIUL CPP: art. 23.**

Art. 83. Drepturile inculpatului. În cursul procesului penal, inculpatul are următoarele drepturi:

- a) dreptul de a nu da nicio declarație pe parcursul procesului penal, atrăgându-i-se atenția că dacă refuză să dea declarații nu va suferi nicio consecință defavorabilă, iar dacă va da declarații acestea vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa;
- a¹⁾) dreptul de a fi informat cu privire la fapta pentru care este cercetat și încadrarea juridică a acesteia;
- b) dreptul de a consulta dosarul, în condițiile legii;
- c) dreptul de a avea un avocat ales, iar dacă nu își desemnează unul, în cazurile de asistență obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;
- d) dreptul de a propune administrarea de probe în condițiile prevăzute de lege, de a ridica excepții și de a pune concluzii;
- e) dreptul de a formula orice alte cereri ce țin de soluționarea laturii penale și civile a cauzei;
- f) dreptul de a beneficia în mod gratuit de un interpret atunci când nu înțelege, nu se exprimă bine sau nu poate comunica în limba română;
- g) dreptul de a apela la un mediator, în cazurile permise de lege;
- g¹⁾) dreptul de a fi informat cu privire la drepturile sale;
- h) alte drepturi prevăzute de lege.

¹⁾ Lit. g¹⁾ a alin. (1) al art. 81 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 12 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Lit. g²⁾ a alin. (1) al art. 81 a fost introdusă prin art. II pct. 13 din O.U.G. nr. 18/2016.

Capitolul V

Partea civilă și drepturile acesteia

Art. 84. Partea civilă. (1) Persoana vătămată care exercită acțiunea civilă în cadrul procesului penal este parte în procesul penal și se numește parte civilă.

(2) Au calitatea de parte civilă și succesorii persoanei prejudiciate, dacă exercită acțiunea civilă în cadrul procesului penal.

• **VECHIUL CPP: art. 24 alin. (2).**

Art. 85. Drepturile părții civile. (1) În cursul procesului penal, partea civilă are drepturile prevăzute la art. 81.

(2) Calitatea de parte civilă a persoanei care a suferit o vătămare prin infracțiune nu înlătură dreptul acestei persoane de a participa în calitate de persoană vătămată în aceeași cauză.

(3) Dispozițiile art. 80 se aplică în mod corespunzător în cazul în care există un număr foarte mare de părți civile.

Capitolul VI

Partea responsabilă civilmente și drepturile acesteia

Art. 86. Partea responsabilă civilmente. Persoana care, potrivit legii civile, are obligația legală sau convențională de a repara în întregime sau în parte, singură sau în solidar, prejudiciul cauzat prin infracțiune și care este chemată să răspundă în proces este parte în procesul penal și se numește parte responsabilă civilmente.

• **VECHIUL CPP: art. 24 alin. (3).**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 1/2016** (M. Of. nr. 258 din 6 aprilie 2016): „În interpr. și aplic. unitară a art. 86 NCPP (...): În cazul asigurării obligatorii de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, societatea de asigurare are calitate de parte responsabilă civilmente și are obligația de a repara singură prejudiciul cauzat prin infracțiune, în limitele stabilite în contractul de asigurare și prin dispozițiile legale privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă”.

Dec. ICCJ (RIL) nr. 26/2017 (M. Of. nr. 162 din 21 februarie 2018): „În interpr. și aplic. unitară a art. 86 NCPP (...): În procesul penal, Fondul de garantare a asiguraților în cazul asigurării obligatorii de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de autovehicule asigurate la o societate de asigurare aflată în faliment nu are calitatea de parte responsabilă civilmente”.

Art. 87. Drepturile părții responsabile civilmente. (1) În cursul procesului penal, partea responsabilă civilmente are drepturile prevăzute la art. 81.

(2) Drepturile părții responsabile civilmente se exercită în limitele și în scopul soluționării acțiunii civile.

Capitolul VII

Avocatul. Asistența juridică și reprezentarea

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. XXVII/2007** (M. Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007): „(...) asistența juridică acordată în procesul penal unui inculpat sau învinuit de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat în condițiile L. nr. 51/1995, modif. și compl. prin L. nr. 255/2004, echivalează cu lipsa de apărare a acestuia”.

Art. 88. Avocatul. (1) Avocatul asistă sau reprezintă, în procesul penal, părțile ori subiecții procesuali principali, în condițiile legii.

(2) Nu poate fi avocat al unei părți sau al unui subiect procesual principal:

a) soțul ori ruda până la gradul al IV-lea cu procurorul sau cu judecătorul;

b)¹⁾ martorul citat în cauză, cu excepția celui care s-a prevalat, în condițiile art. 117 alin. (1), de dreptul de a nu da declarații;

c) cel care a participat în aceeași cauză în calitate de judecător sau de procuror;

d) o altă parte sau un alt subiect procesual.

(3) Avocatul ales sau desemnat din oficiu este obligat să asigure asistența juridică a părților ori a subiecților procesuali principali.

(4) Părțile sau subiecții procesuali principali cu interese contrare nu pot fi asistați sau reprezentați de același avocat.

• **VECHIUL CPP: art. 172 alin. (7)-(8).**

Art. 89. Asistența juridică a suspectului sau a inculpatului. (1) Suspectul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de unul ori de mai mulți avocați în tot cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară și al judecării, iar organele judiciare sunt obligate să îi aducă la cunoștință acest drept. Asistența juridică este asigurată atunci când cel puțin unul dintre avocați este prezent.

(2) Persoana reținută sau arestată are dreptul să ia contact cu avocatul, asigurându-i-se confidențialitatea comunicărilor, cu respectarea măsurilor necesare de supraveghere vizuală, de pază și securitate, fără să fie interceptată sau înregistrată convorbirea dintre ei. Probele obținute cu încălcarea prezentului alineat se exclud.

• **VECHIUL CPP: art. 171 alin. (1), 172 alin. (4).**

Art. 90. Asistența juridică obligatorie a suspectului sau a inculpatului. Asistența juridică este obligatorie:

a) când suspectul sau inculpatul este minor, internat într-un centru de detenție ori într-un centru educativ, când este reținut sau arestat, chiar în altă cauză, când față de acesta a fost dispusă măsura de siguranță a internării medicale, chiar în altă cauză, precum și în alte cazuri prevăzute de lege;

b) în cazul în care organul judiciar apreciază că suspectul ori inculpatul nu și-ar putea face singur apărarea;

c)²⁾ în cursul procedurii în cameră preliminară și în cursul judecării în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani.

• **VECHIUL CPP: art. 171 alin. (2)-(3).**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 21/2016 (M. Of. nr. 884 din 4 noiembrie 2016): „(...) în interpr. și aplic. art. 90 lit. c) NCPP, în cursul procedurii de cameră preliminară și în cursul judecării, în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, asistența juridică este obligatorie pentru inculpatul persoană juridică, în raport cu art. 187 NCP”.**

Art. 91. Avocatul din oficiu. (1) În cazurile prevăzute în art. 90, dacă suspectul sau inculpatul nu și-a ales un avocat, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

(2) În tot cursul procesului penal, când asistența juridică este obligatorie, dacă avocatul ales lipsește nejustificat, nu asigură substituirea sau refuză nejustificat să exercite apărarea, deși a fost asigurată exercitarea tuturor drepturilor procesuale, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu care să îl înlocuiască, acordându-i

¹⁾ Lit. b) a alin. (2) al art. 88 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 8 L. nr. 201/2023.

²⁾ Lit. c) a art. 90 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 14 din O.U.G. nr. 18/2016.

acestuia un termen rezonabil și înlesnirile necesare pentru pregătirea unei apărări efective, făcându-se mențiune despre aceasta într-un proces-verbal ori, după caz, în încheierea de ședință. În cursul judecății, când asistența juridică este obligatorie, dacă avocatul ales lipsește nejustificat la termenul de judecată, nu asigură substituirea sau refuză să efectueze apărarea, deși a fost asigurată exercitarea tuturor drepturilor procesuale, instanța ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu care să îl înlocuiască, acordându-i un termen de minimum 3 zile pentru pregătirea apărării.

(3) Avocatul din oficiu desemnat este obligat să se prezinte ori de câte ori este solicitat de organul judiciar, asigurând o apărare concretă și efectivă în cauză.

(4) Delegația apărătorului din oficiu încetează la prezentarea apărătorului ales.

(5) Dacă la judecarea cauzei avocatul lipsește și nu poate fi înlocuit în condițiile alin. (2), cauza se amână.

• **VECHIUL CPP: art. 171 alin. (4)-(6).**

Art. 92. Drepturile avocatului suspectului și inculpatului. (1) În cursul urmăririi penale, avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală, cu excepția:

a) situației în care se utilizează metodele speciale de supraveghere ori cercetare, prevăzute în cap. IV din titlul IV;

b) percheziției corporale sau a vehiculelor în cazul infracțiunilor flagrante.

(2) Avocatul suspectului sau inculpatului poate solicita să fie încunoștințat de data și ora efectuării actului de urmărire penală ori a audierii realizate de judecătorul de drepturi și libertăți. Încunoștințarea se face prin notificare telefonică, fax, e-mail sau prin alte asemenea mijloace, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(3) Lipsa avocatului nu împiedică efectuarea actului de urmărire penală sau a audierii, dacă există dovada că acesta a fost încunoștințat în condițiile alin. (2).

(4) Avocatul suspectului sau inculpatului are de asemenea dreptul să participe la audierea oricărei persoane de către judecătorul de drepturi și libertăți, să formuleze plângeri, cereri și memorii.

(5) În cazul efectuării percheziției domiciliare, încunoștințarea prevăzută la alin. (2) se poate face și după prezentarea organului de urmărire penală la domiciliul persoanei ce urmează să fie percheziționată.

(6) În cazul în care avocatul suspectului sau al inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmărire penală, se face mențiune despre aceasta și despre eventualele obiecțiuni formulate, iar actul este semnat și de avocat.

(7) În cursul procedurii de cameră preliminară și în cursul judecății, avocatul are dreptul să consulte actele dosarului, să îl asiste pe inculpat, să exercite drepturile procesuale ale acestuia, să formuleze plângeri, cereri, memorii, excepții și obiecțiuni.

(8) Avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul să beneficieze de timpul și înlesnirile necesare pentru pregătirea și realizarea unei apărări efective.

• **VECHIUL CPP: art. 172.**

Art. 93. Asistența juridică a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente. (1) În cursul urmăririi penale, avocatul persoanei vătămate, al părții civile sau al părții responsabile civilmente are dreptul să fie încunoștințat în condițiile art. 92 alin. (2), să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală în condițiile art. 92, dreptul de a consulta actele dosarului și de a formula cereri și a depune memorii. Dispozițiile art. 89 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

(2) Avocatul persoanei vătămate, al părții civile sau al părții responsabile civilmente are dreptul prevăzut la art. 92 alin. (8).

(3) În cursul judecății, avocatul persoanei vătămate, al părții civile sau al părții responsabile civilmente exercită drepturile persoanei asistate, cu excepția celor pe care aceasta le exercită personal, și dreptul de a consulta actele dosarului.

(4) Asistența juridică este obligatorie când persoana vătămată sau partea civilă este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă.

[De la 1 ian. 2024: „(4)¹⁾ Asistența juridică este obligatorie când persoana vătămată sau partea civilă este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă sau când persoana vătămată sau partea civilă este victima uneia dintre infracțiunile prevăzute de art. 197, 199, 209-216¹⁾, 218, 218¹⁾, 219, 219¹⁾, 221, 222 și 223 din Codul penal.”]

(5) Când organul judiciar apreciază că din anumite motive persoana vătămată, partea civilă sau partea responsabilă civilmente nu și-ar putea face singură apărarea, dispune luarea măsurilor pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

• **VECHIUL CPP: art. 173.**

Art. 94. Consultarea dosarului. (1) Avocatul părților și al subiecților procesuali principali are dreptul de a solicita consultarea dosarului pe tot parcursul procesului penal. Acest drept nu poate fi exercitat, nici restrâns în mod abuziv.

(2) Consultarea dosarului presupune dreptul de a studia actele acestuia, dreptul de a nota date sau informații din dosar, precum și de a obține fotocopii pe cheltuiuala clientului.

(3) În cursul urmăririi penale, procurorul stabilește data și durata consultării într-un termen rezonabil. Acest drept poate fi delegat organului de cercetare penală.

(4) În cursul urmăririi penale, procurorul poate restricționa motivat consultarea dosarului, dacă prin aceasta s-ar putea aduce atingere bunei desfășurări a urmăririi penale. După punerea în mișcare a acțiunii penale, restricționarea se poate dispune pentru cel mult 10 zile.

(5) În cursul urmăririi penale, avocatul are obligația de a păstra confidențialitatea sau secretul datelor și actelor de care a luat cunoștință cu ocazia consultării dosarului.

(6) În toate cazurile, avocatului nu îi poate fi restricționat dreptul de a consulta declarațiile părții sau ale subiectului procesual principal pe care îl asistă ori îl reprezintă.

(7) În vederea pregătirii apărării, avocatul inculpatului are dreptul de a lua cunoștință de întreg materialul dosarului de urmărire penală în procedurile desfășurate în fața judecătorului de drepturi și libertăți privind măsurile privative sau restrictive de drepturi, la care avocatul participă.

(8) Dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător cu privire la dreptul părților și al subiecților procesuali principali de a consulta dosarul.

• **VECHIUL CPP: art. 294 alin. (2).**

• **DISPOZIȚII CONEXE. OMAI nr. 64/2015 priv. stabilirea unor măsuri organizatorice în scopul asigurării exercitării dreptului de a consulta dosarul penal (M. Of. nr. 500 din 7 iulie 2015): „Art. 1. Prezentul ordin stabilește măsuri organizatorice pentru organele de cercetare penală ale poliției judiciare din MAI, denumite în continuare organele poliției judiciare, în scopul asigurării exercitării dreptului părților, al subiecților procesuali principali și al avocatului acestora de a consulta dosarul penal. Art. 2. Prezentul ordin se aplică în cazul dosarelor penale cu privire la care competența de urmărire penală aparține organelor poliției judiciare, precum și dosarelor penale în care aceste organe ale poliției judiciare au fost delegate să efectueze acte de urmărire penală, în**

¹⁾ Alin. (4) al art. 93 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 2 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

cauze aflate în competența procurorului. **Art. 3.** Consultarea dosarului penal de către părți, subiecții procesuali principali și avocatul acestora, denumite în continuare persoane interesate, se realizează potrivit art. 94 L. nr. 135/2010 priv. NCPP, cu modif. și compl. ult., denumită în continuare NCPP, și presupune dreptul de a studia actele dosarului penal, dreptul de a nota date sau informații din dosarul penal, precum și dreptul de a obține fotocopii pe cheltuiala persoanelor interesate. **Art. 4.** (1) Organul poliției judiciare asigură consultarea dosarului penal, pe baza: a) delegării date de procuror, potrivit art. 94 alin. (3) NCPP; b) cererii persoanelor interesate, aprobată de procuror, depusă în original sau copie. (2) Cererile de consultare a dosarului penal adresate direct organului poliției judiciare se înaintează, în termen de două zile lucrătoare, procurorului competent să dispună potrivit art. 94 alin. (3) și (4) NCPP. **Art. 5.** (1) Organul poliției judiciare asigură exercitarea dreptului prevăz. la art. 3 numai dacă procurorul competent nu a restricționat acest drept, prin actul de delegare sau pe cererile prevăz. la art. 4. (2) În situația în care polițistul care are în lucru dosarul penal nu este prezent la serviciu, exercitarea dreptului prevăz. la art. 3 se asigură de către un alt polițist care are calitatea de organ al poliției judiciare, desemnat de șeful unității de poliție. (3) În baza documentelor prevăz. la art. 4 alin. (1), organul poliției judiciare stabilește prin ordonanță data, ora și durata consultării dosarului penal, într-un termen rezonabil. **Art. 6.** (1) Dreptul de a studia actele dosarului penal și de a nota date sau informații din acesta se exercită la sediul unității de poliție. (2) Cu această ocazie, organul poliției judiciare adoptă măsuri adecvate pentru a împiedica: a) sustragerea, alterarea sau distrugerea actelor din dosarul penal; b) realizarea de fotocopii sau înregistrări video ale actelor dosarului penal, în alte condiții decât cele prevăz. de lege. **Art. 7.** (1) Persoanele interesate pot solicita realizarea de fotocopii pe baza unei cereri, tip formular, al cărei model este prevăz. în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin. (2) În cazul în care solicitarea privește acte din dosarul penal pentru care procurorul competent a restricționat dreptul de fotocopiere, pe cerere se consemnează acest fapt, urmând ca fotocopierea să se realizeze numai pentru actele neresicționate. (3) Organul poliției judiciare comunică persoanei interesate suma de plată, reprezentând contravaloarea serviciului de fotocopiere, precum și termenul în care pot fi ridicate fotocopiile. Aceste date se aduc la cunoștința persoanei interesate pe bază de semnătură pe cerere, la rubrica destinată acestui scop. (4) Cererea completată se înregistrează în registrele de intrare-ieșire a corespondenței ordinare. **Art. 8.** (1) În situația în care nu există mijloace tehnice care să permită realizarea de fotocopii sau această operațiune nu poate fi realizată temporar din cauza unor defecțiuni tehnice ori a lipsei unor consumabile, organul poliției judiciare întocmește un proces-verbal cu privire la existența acestor cauze, în două exemplare. (2) Un exemplar al procesului-verbal se înmânează persoanei interesate, iar o copie a acestuia se înaintează, de îndată, spre informare, procurorului competent. (3) În situația prevăz. la alin. (1), organul poliției judiciare asigură exercitarea dreptului prevăz. la art. 3 conform dispozițiilor procurorului competent. **Art. 9.** (1) Fotocopiile se realizează la sediul unității de poliție, cu mijloacele tehnice avute la dispoziția acesteia. (2) Organul poliției judiciare se asigură că datele cu caracter personal cuprinse în actele din dosarul penal nu sunt vizibile pe fotocopiile realizate. (3) Fotocopiile se certifică, pe fiecare pagină, cu semnătura organului poliției judiciare și ștampila unității de poliție. (4) La stabilirea termenului de eliberare a fotocopiilor se are în vedere timpul necesar anonimizării datelor cu caracter personal din conținutul actelor, fotocopierii și certificării acestora. **Art. 10.** (1) Fotocopiile se eliberează în baza dovezii achitării contravalorii serviciului de fotocopiere, iar dovada plății, în original, se anexează la cererea de efectuare a copiilor. Cererea și dovada de plată se introduc în dosarul cauzei. (2) Sumele reprezentând contravaloarea serviciului de fotocopiere se pot achita la casieria unității de poliție sau la unitățile de trezorerie ale statului. (3) Este interzisă încasarea contravalorii serviciului prestat în alte condiții decât cele prevăz. la alin. (2) sau preluarea de către organul poliției judiciare a unor sume de bani de la persoanele interesate. (4) Sumele încasate de unitatea de poliție, reprezentând contravaloarea serviciului de fotocopiere, se fac venit la bugetul de stat și se virează

la unitățile de trezorerie ale statului în maximum 30 de zile de la data încasării acestora. **Art. 11.** (1) Contravaloarea serviciului de fotocopiere se stabilește de organul poliției judiciare, pe bază de tarif. (2) Tariful de fotocopiere este de: a) 0,5 lei pe pagină, format A4, alb-negru, indiferent de dimensiunea textului sau a imaginilor fotocopiate; b) 1 leu pe pagină, format A3, alb-negru, indiferent de dimensiunea textului sau a imaginilor fotocopiate. **Art. 12.** Prezentul ordin se publică în M. Of., P. I.

Anx. Cerere privind obținerea de fotocopii ale unor acte din dosarul penal

Subsemnatul, ... (numele și prenumele), având CNP ..., posesor al actului de identitate C.I./B.I./seria ... nr. ..., domiciliat în ..., având în Dosarul penal nr. .../P/... calitatea de inculpat/parte civilă/parte responsabilă civilmente/suspect/persoana vătămată, având în Dosarul penal nr. .../P/... calitatea de avocat al inculpatului/părții civile/părții responsabile civilmente/suspectului/persoanei vătămate ... (numele și prenumele), posesor al CNP ..., domiciliat în ..., în temeiul art. 94 alin. (1) și (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, solicit obținerea unor fotocopii ale următoarelor acte din Dosarul penal nr. .../P/...:

Nr. crt.	Denumirea actului din dosar cu indicarea paginilor ce se doresc a fi fotocopiate	Număr de pagini
1		
2		
3		
...		
NUMĂR TOTAL DE PAGINI		
* Suma de plată a serviciului de fotocopiere: (număr de pagini) x (tarif) = ... lei.		
* Termenul de eliberare a fotocopiiilor: ...		
Suma reprezentând contravaloarea serviciului de fotocopiere se poate achita la:		
a) casieria unității de poliție (în situația în care casieria este situată în alt sediu decât unitatea de poliție la care se depune cererea se va înscrie adresa casieriei.);		
b) la unitățile de trezorerie ale statului în contul de «alte venituri ale bugetului de stat».		
** Am luat la cunoștință despre:		
a) faptul că actele prevăzute la nr. crt. ... sunt restricționate la fotocopiere potrivit dispoziției procurorului competent ... (Se va detalia cu privire la actul prin/pe care a fost dispusă restricționarea.) ...;		
b) suma și modalitatea de plată, precum și termenul de eliberare a fotocopiiilor.		
Data ... Semnătura ...		
*** Am primit fotocopiiile solicitate.		
Sunt informat cu privire la obligația de respectare a prevederilor Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare, necesitatea de a păstra confidențialitatea sau secretul datelor și actelor de care am luat cunoștință cu ocazia consultării dosarului, precum și cu privire la prevederile art. 304 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice.		
Data ... Semnătura ...		

* Se completează pe loc de către organul de cercetare penală al poliției judiciare. ** Se completează de către persoana interesată, după luarea la cunoștință despre datele menționate. *** Se completează de către persoana interesată, cu ocazia primirii fotocopiiilor.

Art. 95. Dreptul de a formula plângere. (1) Avocatul are dreptul de a formula plângere, potrivit art. 336-339.

(2) În situațiile prevăzute la art. 89 alin. (2), art. 92 alin. (2) și art. 94, procurorul ierarhic superior este obligat să rezolve plângerea și să comunice soluția, precum și motivarea acesteia, în cel mult 48 de ore.

• **VECHIUL CPP: art. 172 alin. (2), (4) și (6).**

Art. 96. Reprezentarea. În cursul procesului penal, suspectul, inculpatul, celelalte părți, precum și persoana vătămată pot fi reprezentați, cu excepția cazurilor în care prezența acestora este obligatorie sau este apreciată ca fiind necesară de procuror, judecător sau instanța de judecată, după caz.

• **VECHIUL CPP: art. 174.**

Titlul IV

Probele, mijloacele de probă și procedeele probatorii

Capitolul I

Reguli generale

Art. 97. Proba și mijloacele de probă. (1) Constituie probă orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei și care contribuie la aflarea adevărului în procesul penal.

(2) Proba se obține în procesul penal prin următoarele mijloace:

- a) declarațiile suspectului sau ale inculpatului;
- b) declarațiile persoanei vătămate;
- c) declarațiile părții civile sau ale părții responsabile civilmente;
- d) declarațiile martorilor;
- e) înscrisuri, rapoarte de expertiză sau constatare, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de probă;
- f) orice alt mijloc de probă care nu este interzis prin lege.

(3) Procedul probatoriu este modalitatea legală de obținere a mijlocului de probă.

• **VECHIUL CPP: art. 63 alin. (1), 64 alin. (1).**

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 52/2021 (supra, art. 52).**

Art. 98. Obiectul probațiunii. Constituie obiect al probei:

- a) existența infracțiunii și săvârșirea ei de către inculpat;
- b) faptele privitoare la răspunderea civilă, atunci când există parte civilă;
- c) faptele și împrejurările de fapt de care depinde aplicarea legii;
- d) orice împrejurare necesară pentru justa soluționare a cauzei.

Art. 99. Sarcina probei. (1) În acțiunea penală sarcina probei aparține în principal procurorului, iar în acțiunea civilă, părții civile ori, după caz, procurorului care exercită acțiunea civilă în cazul în care persoana vătămată este lipsită de capacitate de exercițiu sau are capacitate de exercițiu restrânsă.

(2) Suspectul sau inculpatul beneficiază de prezumția de nevinovăție, nefiind obligat să își dovedească nevinovăția, și are dreptul de a nu contribui la propria acuzare.

(3) În procesul penal, persoana vătămată, suspectul și părțile au dreptul de a propune organelor judiciare administrarea de probe.

• **VECHIUL CPP: art. 65-66, 67 alin. (1).**

Art. 100. Administrarea probelor. (1) În cursul urmăririi penale, organul de urmărire penală strânge și administrează probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau a inculpatului, din oficiu ori la cerere.

(2) În cursul judecății, instanța administrează probe la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau a părților și, în mod subsidiar, din oficiu, atunci când consideră necesar pentru formarea convingerii sale.

(3) Cererea privitoare la administrarea unor probe formulată în cursul urmăririi penale sau în cursul judecății se admite ori se respinge, motivat, de către organele judiciare.

(4) Organele judiciare pot respinge o cerere privitoare la administrarea unor probe atunci când:

- a) proba nu este relevantă în raport cu obiectul probațiunii din cauză;

- b) se apreciază că pentru dovedirea elementului de fapt care constituie obiectul probei au fost administrate suficiente mijloace de probă;
- c) proba nu este necesară, întrucât faptul este notoriu;
- d) proba este imposibil de obținut;
- e) cererea a fost formulată de o persoană neîndreptățită;
- f) administrarea probei este contrară legii.

• **VECHIUL CPP: art. 65, 67.**

Art. 101. Principiul loialității administrării probelor. (1) Este oprit a se întrebuința violențe, amenințări ori alte mijloace de constrângere, precum și promisiuni sau îndemnuri în scopul de a se obține probe.

(2) Nu pot fi folosite metode sau tehnici de ascultare care afectează capacitatea persoanei de a-și aminti și de a relata în mod conștient și voluntar faptele care constituie obiectul probei. Interdicția se aplică chiar dacă persoana ascultată își dă consimțământul la utilizarea unei asemenea metode sau tehnici de ascultare.

(3) Este interzis organelor judiciare penale sau altor persoane care acționează pentru acestea să provoace o persoană să săvârșească ori să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe.

• **VECHIUL CPP: art. 68.**

Art. 102. Excluderea probelor obținute în mod nelegal. (1) Probele obținute prin tortură, precum și probele derivate din acestea nu pot fi folosite în cadrul procesului penal.

(2) Probele obținute în mod nelegal nu pot fi folosite în procesul penal.

(3)¹⁾ Nulitatea actului prin care s-a dispus sau autorizat administrarea unei probe ori prin care aceasta a fost administrată determină excluderea probei, precum și înlăturarea din dosarul cauzei a mijlocului de probă corespunzător probei excluse.

(4) Probele derivate se exclud dacă au fost obținute în mod direct din probele obținute în mod nelegal și nu puteau fi obținute în alt mod.

(5) *Abrogat.*

• **VECHIUL CPP: art. 64 alin. (2).**

Art. 103. Aprecierea probelor. (1) Probele nu au o valoare dinainte stabilită prin lege și sunt supuse liberei aprecieri a organelor judiciare în urma evaluării tuturor probelor administrate în cauză.

(2) În luarea deciziei asupra existenței infracțiunii și a vinovăției inculpatului instanța hotărăște motivat, cu trimitere la toate probele evaluate. Condamnarea se dispune doar atunci când instanța are convingerea că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă.

(3) Hotărârea de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei nu se poate întemeia în măsură determinantă pe declarațiile investigatului, ale colaboratorilor ori ale martorilor protejați.

• **VECHIUL CPP: art. 63 alin. (2).**

¹⁾ Alin. (3) al art. 102 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 9 L. nr. 201/2023.

Capitolul II

Audierea persoanelor

Secțiunea 1

Reguli generale în materia audierii persoanelor

Art. 104. Persoanele audiate în cursul procesului penal. În cursul procesului penal, în condițiile prevăzute de lege, pot fi audiate următoarele persoane: suspectul, inculpatul, persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente, martorii și experții.

Art. 105. Audierea prin interpret. (1) Ori de câte ori persoana audiată nu înțelege, nu vorbește sau nu se exprimă bine în limba română, audierea se face prin interpret. Interpretul poate fi desemnat de organele judiciare sau ales de părți ori persoana vătămată, dintre interpreții autorizați, potrivit legii.

(2) În mod excepțional, în situația în care se impune luarea urgentă a unei măsuri procesuale sau dacă nu se poate asigura un interpret autorizat, audierea poate avea loc în prezența oricărei persoane care poate comunica cu cel ascultat, organul judiciar având însă obligația de a relua audierea prin interpret imediat ce aceasta este posibilă.

(3) Dacă persoana audiată este surdă, mută sau surdo-mută, audierea se face cu participarea unei persoane care are capacitatea de a comunica prin limbajul special. În această situație comunicarea se poate face și în scris.

(4) În cazuri excepționale, dacă nu este prezentă o persoană autorizată care poate comunica prin limbajul special, iar comunicarea nu se poate realiza în scris, audierea persoanelor prevăzute la alin. (3) se va face cu ajutorul oricărei persoane care are aptitudini de comunicare, dispozițiile alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 128.**

• **DISPOZIȚII EUROPENE. V. Dir. 2010/64/UE (supra, art. 12 NCPP).**

Art. 106. Reguli speciale privind ascultarea. (1) Dacă, în timpul audierii unei persoane, aceasta prezintă semne vizibile de oboseală excesivă sau simptomele unei boli care îi afectează capacitatea fizică ori psihică de a participa la ascultare, organul judiciar dispune întreruperea ascultării și, dacă este cazul, ia măsuri pentru ca persoana să fie consultată de un medic.

(2) Persoana aflată în detenție poate fi audiată la locul de deținere prin videoconferință, în cazuri excepționale și dacă organul judiciar apreciază că aceasta nu aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), dacă persoana audiată se află în vreuna dintre situațiile prevăzute la art. 90, ascultarea nu poate avea loc decât în prezența avocatului la locul de deținere.

• **VECHIUL CPP: art. 71¹.**

Secțiunea a 2-a

Audierea suspectului sau a inculpatului

Art. 107. Întrebările privind persoana suspectului sau a inculpatului. (1) La începutul primei audieri, organul judiciar adresează întrebări suspectului sau inculpatului cu privire la nume, prenume, poreclă, data și locul nașterii, codul numeric personal, numele și prenumele părinților, cetățenia, starea civilă, situația militară, studiile, profesia ori ocupația, locul de muncă, domiciliul și adresa unde locuiește efectiv și adresa la care

dorește să îi fie comunicate actele de procedură, antecedentele penale sau dacă împotriva sa se desfășoară un alt proces penal, dacă solicită un interpret în cazul în care nu vorbește sau nu înțelege limba română ori nu se poate exprima, precum și cu privire la orice alte date pentru stabilirea situației sale personale.

(2) Întrebările prevăzute la alin. (1) se repetă la audierile ulterioare doar atunci când organul judiciar consideră necesar.

• **VECHIUL CPP: art. 70 alin. (1).**

Art. 108. Comunicarea drepturilor și a obligațiilor. (1) Organul judiciar comunică suspectului sau inculpatului calitatea în care este audiat, fapta prevăzută de legea penală pentru săvârșirea căreia este suspectat sau pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și încadrarea juridică a acesteia.

(2) Suspectului sau inculpatului i se aduc la cunoștință drepturile prevăzute la art. 83, precum și următoarele obligații:

a) obligația de a se prezenta la chemările organelor judiciare, atrăgându-i-se atenția că, în cazul neîndeplinirii acestei obligații, se poate emite mandat de aducere împotriva sa, iar în cazul sustragerii, judecătorul poate dispune arestarea sa preventivă;

b) obligația de a comunica în scris, în termen de 3 zile, orice schimbare a adresei, atrăgându-i-se atenția că, în cazul neîndeplinirii acestei obligații, citațiile și orice alte acte comunicate la prima adresă rămân valabile și se consideră că le-a luat la cunoștință.

(3) În cursul urmăririi penale, înainte de prima audiere a suspectului sau inculpatului, i se aduc la cunoștință drepturile și obligațiile prevăzute la alin. (2). Aceste drepturi și obligații i se comunică și în scris, sub semnătură, iar în cazul în care nu poate ori refuză să semneze, se va încheia un proces-verbal.

(4) Organul judiciar trebuie să aducă la cunoștință inculpatului posibilitatea încheierii, în cursul urmăririi penale, a unui acord, ca urmare a recunoașterii vinovăției, iar în cursul judecății posibilitatea de a beneficia de reducerea pedepsei prevăzute de lege, ca urmare a recunoașterii învinuirii.

• **VECHIUL CPP: art. 70 alin. (2)-(4).**

Art. 109. Modul de ascultare. (1) După îndeplinirea dispozițiilor art. 107 și 108, suspectul sau inculpatul este lăsat să declare tot ceea ce dorește referitor la fapta prevăzută de legea penală care i-a fost comunicată, după care i se pot pune întrebări.

(2) Suspectul sau inculpatul are dreptul să se consulte cu avocatul atât înainte, cât și în cursul audierii, iar organul judiciar, când consideră necesar, poate permite acestuia să utilizeze însemnări și notițe proprii.

(3) În cursul audierii, suspectul sau inculpatul își poate exercita dreptul la tăcere cu privire la oricare dintre faptele ori împrejurările despre care este întrebat.

• **VECHIUL CPP: art. 71, 72.**

Art. 110. Consemnarea declarațiilor. (1) Declarațiile suspectului sau inculpatului se consemnează în scris. În declarație se consemnează întrebările adresate pe parcursul ascultării, menționându-se cine le-a formulat, și se menționează de fiecare dată ora începerii și ora încheierii ascultării.

(2) Dacă este de acord cu conținutul declarației scrise, suspectul sau inculpatul o semnează. Dacă suspectul sau inculpatul are de făcut completări, rectificări ori precizări, acestea sunt indicate în finalul declarației, fiind urmate de semnătura suspectului sau a inculpatului.

(3) Când suspectul sau inculpatul nu poate sau refuză să semneze, organul judiciar consemnează acest lucru în declarația scrisă.

(4) Declarația scrisă este semnată și de organul de urmărire penală care a procedat la audierea suspectului sau a inculpatului, de judecătorul de drepturi și libertăți ori de președintele completului de judecată și de grefier, de avocatul suspectului, inculpatului, al persoanei vătămate, părții civile sau părții responsabile civilmente, dacă aceștia au fost prezenți, precum și de interpret când declarația a fost luată printr-un interpret.

(5) În cursul urmăririi penale, audierea suspectului sau inculpatului se înregistrează cu mijloace tehnice audio sau audiovideo. Atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest lucru se consemnează în declarația suspectului sau inculpatului, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.

• **VECHIUL CPP: art. 73.**

Secțiunea a 3-a

Audierea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente

Art. 111. Modul de audiere a persoanei vătămate. (1) La începutul primei audieri, organul judiciar adresează persoanei vătămate întrebările prevăzute la art. 107, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Persoanei vătămate i se aduc la cunoștință următoarele drepturi și obligații:

a) dreptul de a fi asistată de avocat, iar în cazurile de asistență obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;

b) dreptul de a apela la un mediator în cazurile permise de lege;

c) dreptul de a propune administrarea de probe, de a ridica excepții și de a pune concluzii, în condițiile prevăzute de lege;

d) dreptul de a fi încunoștințată cu privire la desfășurarea procedurii, dreptul de a formula plângere prealabilă, precum și dreptul de a se constitui parte civilă;

e) obligația de a se prezenta la chemările organelor judiciare;

f) obligația de a comunica orice schimbare de adresă;

g) *abrogată*.

(3) Dispozițiile art. 109 alin. (1) și (2) și ale art. 110 se aplică în mod corespunzător.

(4) În cursul urmăririi penale, audierea persoanei vătămate se înregistrează prin mijloace tehnice audio sau audiovideo, atunci când organul de urmărire penală consideră necesar sau atunci când persoana vătămată a solicitat aceasta în mod expres, iar înregistrarea este posibilă.

(5)¹⁾ Persoanei vătămate i se aduce la cunoștință cu ocazia primei audieri faptul că, în cazul în care inculpatul va fi privat de libertate, respectiv condamnat la o pedeapsă privativă de libertate, poate să fie informată cu privire la punerea în libertate în orice mod sau evadarea acestuia. •

(6)²⁾ În cazul persoanelor vătămate pentru care a fost stabilită în condițiile legii existența unor nevoi specifice de protecție, organul judiciar poate dispune una sau mai multe dintre următoarele măsuri, atunci când este posibil și când acesta apreciază că nu se aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților:

a) audierea acestora în incinte concepute sau adaptate acestui scop;

¹⁾ Alin. (5) al art. 111 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 15 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (6), (7), (8), (9), (10) ale art. 111 au fost introduse prin art. II pct. 16 din O.U.G. nr. 18/2016.

b) audierea acestora prin intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor;

c) audierea acestora, cât și eventuala lor reaudiere se realizează de aceeași persoană, dacă acest lucru este posibil și dacă organul judiciar apreciază că aceasta nu aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților.

[De la 1 ian. 2024: „(6)¹⁾ În cazul persoanelor vătămate pentru care a fost stabilită în condițiile legii existența unor nevoi specifice de protecție, organul judiciar dispune una sau mai multe dintre următoarele măsuri, fără a aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților:

a) audierea acestora în incinte concepute sau adaptate acestui scop;

b) audierea acestora prin intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor;

c) audierea acestora, cât și eventuala lor reaudiere se realizează de aceeași persoană, dacă acest lucru este posibil și dacă organul judiciar apreciază că aceasta nu aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților;

d) audierea acestora prin videoconferință sau alte mijloace tehnice de comunicare la locul unde beneficiază de măsura de protecție a cazării temporare.”]

(7) Audierea de către organele de cercetare penală a persoanelor vătămate care au fost victime ale infracțiunii de violență în familie, prevăzută de art. 199 din Codul penal, ale infracțiunilor de viol, agresiune sexuală, act sexual cu un minor și corupere sexuală a minorilor, prevăzute la art. 218-221 din Codul penal, ale infracțiunii de rele tratamente aplicate minorului, prevăzută la art. 197 din Codul penal, hărțuire, prevăzută de art. 208 din Codul penal, și hărțuire sexuală, prevăzută de art. 223 din Codul penal, precum și în alte cazuri în care, din cauza împrejurărilor comiterii faptei, acest lucru se apreciază ca fiind necesar, se efectuează numai de către o persoană de același sex cu persoana vătămată, la cererea acesteia, cu excepția cazului când organul judiciar apreciază că aceasta aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților.

[De la 1 ian. 2024: „(7)²⁾ Audierea și, după caz, reaudierea de către organele de cercetare penală a persoanelor vătămate care au fost victime ale infracțiunilor prevăzute la art. 197, 199, 209-216¹⁾, 218, 218¹⁾, 219, 219¹⁾, 221, 222, 223 și 374 din Codul penal, precum și în alte cazuri în care, din cauza împrejurărilor comiterii faptei, acest lucru se apreciază ca fiind necesar se efectuează numai de către o persoană de același sex cu persoana vătămată. Dacă acest lucru nu este posibil, fără a aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților, audierea acestor persoane vătămate și, după caz, reaudierea lor poate fi realizată de o persoană care nu este de același sex cu persoana vătămată, cu acordul avocatului și al unui psiholog sau al altui specialist în consilierea victimelor.”]

(8) Dacă persoana vătămată este minor, înregistrarea audierii acesteia prin mijloace tehnice audio sau audiovideo este obligatorie în toate cazurile. Atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest lucru se consențează în declarația persoanei vătămate, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.

[De la 1 ian. 2024: „(8)³⁾ Dacă persoana vătămată este minor, înregistrarea audierii acesteia prin mijloace tehnice audio-video este obligatorie în toate cazurile. Atunci când înregistrarea video nu este posibilă, înregistrarea se realizează în toate cazurile prin mijloace tehnice audio.”]

¹⁾ Alin. (6) al art. 111 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 3 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

²⁾ Alin. (7) al art. 111 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 3 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

³⁾ Alin. (8) al art. 111 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 3 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

(8¹)¹⁾ Audierea persoanei vătămate în vârstă de până la 14 ani are loc în prezența unuia dintre părinți, a tutorelui sau a persoanei ori a reprezentantului instituției căreia îi este încredințat minorul spre creștere și educare, precum și în prezența unui psiholog, stabilit de organul judiciar. Psihologul va oferi consiliere de specialitate minorului pe toată durata procedurilor judiciare.

(8²) Dacă persoanele prevăzute la alin. (8¹) nu pot fi prezente sau au calitatea de suspect, inculpat, persoană vătămată, parte civilă, parte responsabilă civilmente ori martor în cauză ori există suspiciunea rezonabilă că pot influența declarația minorului, audierea acestuia are loc în prezența unui reprezentant al autorității tutelare sau a unei rude cu capacitate deplină de exercițiu, precum și în prezența unui psiholog, stabiliți de organul judiciar. Psihologul va oferi consiliere de specialitate minorului pe toată durata procedurilor judiciare.

(8³) În cazul în care audierea persoanei vătămate minor vizează activitatea instituției căreia îi este încredințat spre creștere și educare, se înlocuiește reprezentantul acestei instituții cu reprezentantul autorității tutelare sau cu o rudă cu capacitate deplină de exercițiu, precum și cu un psiholog, stabiliți de organul judiciar. Psihologul va oferi consiliere de specialitate minorului pe toată durata procedurilor judiciare.

(9) Audierea persoanei vătămate de către organul judiciar care a înregistrat o plângere cu privire la săvârșirea unei infracțiuni se desfășoară de îndată, iar, dacă acest lucru nu este posibil, se va realiza ulterior depunerii plângerii, fără întârzieri nejustificate.

(10) Declarația dată de persoana vătămată în condițiile alin. (9) constituie mijloc de probă chiar dacă a fost administrată înainte de începerea urmăririi penale.

• **VECHIUL CPP: art. 77.**

Art. 112. Modul de audiere a părții civile și a părții responsabile civilmente.

(1) Audierea părții civile și a părții responsabile civilmente se face potrivit dispozițiilor art. 111 alin. (1), (3) și (4), care se aplică în mod corespunzător.

(2) Părții civile, precum și părții responsabile civilmente li se aduc la cunoștință următoarele drepturi:

a) dreptul de a fi asistate de avocat, iar în cazurile de asistență obligatorie, dreptul de a li se desemna un avocat din oficiu;

b) dreptul de a apela la un mediator în cazurile permise de lege;

c) dreptul de a propune administrarea de probe, de a ridica excepții și de a pune concluzii în legătură cu soluționarea laturii civile a cauzei, în condițiile prevăzute de lege.

• **VECHIUL CPP: art. 77.**

Art. 113.²⁾ Protecția persoanei vătămate și a părții civile. (1) Atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege referitoare la statutul de martor amenințat sau vulnerabil ori pentru protecția vieții private sau a demnității, organul de urmărire penală poate dispune față de persoana vătămată ori față de partea civilă măsurile de protecție prevăzute la art. 124-130, care se aplică în mod corespunzător.

[De la 1 ian. 2024: „(1)³⁾ Atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege referitoare la statutul de martor amenințat sau vulnerabil ori pentru protecția vieții private sau a demnității sau în cazul în care eliberarea sau evadarea autorului infracțiunii poate pune în pericol viața privată sau demnitatea persoanei vătămate, a părții civile ori a martorului amenințat sau vulnerabil sau

¹⁾ Alin. (8¹)-(8³) ale art. 111 au fost introduse prin art. unic pct. 1 L. nr. 51/2023.

²⁾ Art. 113 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 17 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (1) al art. 113 este reprodus aici astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 4 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

poate cauza acestora un prejudiciu, indiferent de natura și întinderea acestuia, organul de urmărire penală dispune față de persoana vătămată ori față de partea civilă dispozițiile prevăzute la art. 126 și 127, care se aplică în mod corespunzător.”]

(2) Sunt prezumate vulnerabile victimele copii, victimele care sunt în relație de dependență față de autorul infracțiunii, victimele terorismului, ale criminalității organizate, ale traficului de persoane, ale violenței în cadrul relațiilor apropiate, ale violenței sexuale sau ale exploatarei, victimele infracțiunilor săvârșite din ură și victimele afectate de o infracțiune din cauza prejudecăților sau din motive de discriminare care ar putea avea legătură în special cu caracteristicile lor personale, victimele cu dizabilități, precum și victimele care au suferit un prejudiciu considerabil ca urmare a gravității infracțiunii.

(3) Dacă persoana vătămată sau partea civilă se află în vreuna dintre situațiile prevăzute la alin. (2), organul de urmărire penală îi aduce la cunoștință măsurile de protecție care pot fi luate, conținutul lor și posibilitatea de a renunța la acestea. Renunțarea persoanei vătămate sau a părții civile la luarea măsurilor de protecție se consemnează în scris și se semnează de către aceasta, în prezența reprezentantului legal, dacă este cazul.

(4) Reaudierea persoanei vătămate se face numai dacă acest lucru este strict necesar pentru desfășurarea procesului penal.

(5) La audiere, persoana vătămată poate fi însoțită, la cererea sa, de către reprezentantul său legal și de către o altă persoană desemnată de către persoana vătămată, cu excepția cazului în care organul judiciar decide motivat în sens contrar.

(6) Ori de câte ori organul judiciar nu poate stabili vârsta persoanei vătămate și există motive pentru a se considera că aceasta este minor, persoana vătămată va fi prezumată a fi minor.

• **VECHIUL CPP: art. 77¹.**

Secțiunea a 4-a **Audierea martorilor**

Art. 114. Persoanele audiate ca martor. (1) Poate fi audiată în calitate de martor orice persoană care are cunoștință despre fapte sau împrejurări de fapt care constituie probă în cauza penală.

(2) Orice persoană citată în calitate de martor are următoarele obligații:

a) de a se prezenta în fața organului judiciar care a citat-o la locul, ziua și ora arătate în citație;

b) de a depune jurământ sau declarație solemnă în fața instanței;

c) de a spune adevărul.

(3) Calitatea de martor are întâietate față de calitatea de expert sau de avocat, de mediator ori de reprezentant al uneia dintre părți sau al unui subiect procesual principal, cu privire la faptele și împrejurările de fapt pe care persoana le-a cunoscut înainte de a dobândi această calitate.

(4) Pot fi audiate în calitate de martor și persoanele care au întocmit procese-verbale în temeiul art. 61 și 62.

• **VECHIUL CPP: art. 78, 79 alin. (2), 83.**

Art. 115. Capacitatea de a fi martor. (1) Orice persoană poate fi citată și audiată în calitate de martor, cu excepția părților și a subiecților procesuali principali.

(2) Persoanele care se află într-o situație ce pune la îndoială, în mod rezonabil, capacitatea de a fi martor pot fi audiate doar atunci când organul judiciar constată că

persoana este capabilă să relateze în mod conștient fapte și împrejurări de fapt conforme cu realitatea.

(3) Pentru a decide cu privire la capacitatea unei persoane de a fi martor, organul judiciar dispune, la cerere sau din oficiu, orice examinare necesară, prin mijloacele prevăzute de lege.

Art. 116. Obiectul și limitele declarației martorului. (1) Martorul este audiat asupra unor fapte sau împrejurări de fapt care constituie obiectul probațiunii în cauza în care a fost citat.

(2) Audierea martorului poate fi extinsă asupra tuturor împrejurărilor necesare pentru verificarea credibilității sale.

(3) Nu pot face obiectul declarației martorului acele fapte sau împrejurări al căror secret ori confidențialitate poate fi opusă prin lege organelor judiciare.

(4) Faptele sau împrejurările prevăzute la alin. (3) pot face obiectul declarației martorului atunci când autoritatea competentă sau persoana îndreptățită își exprimă acordul în acest sens sau atunci când există o altă cauză legală de înlăturare a obligației de a păstra secretul sau confidențialitatea.

(5) *Abrogat.*

• **VECHIUL CPP: art. 79 alin. (1).**

Art. 117. Persoanele care au dreptul de a refuza să dea declarații în calitate de martor. (1) Au dreptul de a refuza să fie audiate în calitate de martor următoarele persoane:

a) soțul, ascendenții și descendenții în linie directă, precum și frații și surorile suspectului sau inculpatului;

b) persoanele care au avut calitatea de soț al suspectului sau al inculpatului;

c)¹⁾ persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau aceloră dintre părinți și copii, dacă dovedesc că au conviețuit sau conviețuiesc cu suspectul sau inculpatul.

(2)²⁾ După îndeplinirea dispozițiilor art. 119, organele judiciare comunică persoanelor prevăzute la alin. (1) dreptul de a nu da declarații în calitate de martor.

(3) Dacă persoanele prevăzute la alin. (1) sunt de acord să dea declarații, în privința acestora sunt aplicabile dispozițiile art. 120 și 121.

(4) Persoana care îndeplinește una dintre calitățile prevăzute la alin. (1) în raport cu unul dintre suspecti sau inculpați este scutită de obligația de a depune mărturie și împotriva celorlalți suspecti sau inculpați, în cazul în care declarația sa nu poate fi limitată doar la aceștia din urmă.

• **VECHIUL CPP: art. 80.**

Art. 118.³⁾ Dreptul martorului la tăcere și neautoincriminare. (1) Martorul are dreptul să nu declare fapte și împrejurări de fapt care, dacă ar fi cunoscute, l-ar incrimina. Organul judiciar este obligat să îi aducă la cunoștință acest drept înainte de fiecare audiere, în condițiile art. 120.

(2) Probele obținute cu încălcarea prevederilor alin. (1) nu pot fi folosite împotriva martorului în niciun proces penal. Dispozițiile art. 102 alin. (3) și (4) se aplică în mod corespunzător.

¹⁾ Lit. c) a alin. (1) al art. 117 a fost introdusă prin art. I pct. 10 L. nr. 201/2023.

²⁾ Alin. (2) și (3) ale art. 117 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 11 L. nr. 201/2023.

³⁾ Art. 118 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 12 L. nr. 201/2023.

(3) Declarația de martor dată de o persoană care, în aceeași cauză, anterior declarației a avut sau, ulterior, a dobândit calitatea de suspect ori inculpat nu poate fi folosită împotriva sa. Organele judiciare au obligația să menționeze, cu ocazia consemnării declarației, calitatea procesuală anterioară.

(4) Dacă martorul se prezintă la audiere însoțit de un avocat, acesta poate asista la audiere.

Art. 119. Întrebările privind persoana martorului. (1) Dispozițiile art. 107 se aplică în mod corespunzător în cazul audierii martorului.

(2)¹⁾ Martorului i se comunică obiectul cauzei, faptele sau împrejurările de fapt pentru dovedirea cărora a fost propus ca martor și apoi este întrebat dacă este membru de familie sau fost soț al suspectului, inculpatului, persoanei vătămate ori al celorlalte părți din procesul penal, dacă a stabilit relații asemănătoare acelorora dintre soți sau dintre părinți și copii ori se află în relații de prietenie sau de dușmănie cu aceste persoane, precum și dacă a suferit vreo pagubă în urma săvârșirii infracțiunii.

(3) Martorului nu i se adresează întrebările privind persoana sa atunci când față de acesta s-a dispus o măsură de protecție a datelor de identitate.

• **VECHIUL CPP: art. 84.**

Art. 120.²⁾ Comunicarea drepturilor și obligațiilor. (1) După depunerea jurământului sau a declarației solemne, martorului i se aduc la cunoștință următoarele drepturi și obligații:

a) dreptul de a fi supus măsurilor de protecție și de a beneficia de restituirea cheltuielilor prilejuite de chemarea în fața organelor judiciare, atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege;

b) obligația de a se prezenta la chemările organelor judiciare, atrăgându-i-se atenția că, în cazul neîndeplinirii acestei obligații, se poate emite mandat de aducere împotriva sa;

c) obligația de a comunica, în scris, în termen de 5 zile, orice schimbare a adresei la care este citat, atrăgându-i-se atenția că, în cazul neîndeplinirii acestei obligații, se poate dispune împotriva sa sancțiunea prevăzută la art. 283 alin. (4);

d) obligația de a da declarații conforme cu realitatea, atrăgându-i-se atenția că legea pedepsește infracțiunea de mărturie mincinoasă;

e) dreptul de a nu declara fapte și împrejurări de fapt care, dacă ar fi cunoscute, l-ar incrimina.

(2) Despre aducerea la cunoștință a drepturilor și obligațiilor prevăzute la alin. (1) se face mențiune în cuprinsul declarației.

• **VECHIUL CPP: art. 83, 86 alin. (1).**

Art. 121. Jurământul și declarația solemnă a martorului. (1)³⁾ În cursul urmăririi penale și judecării, după îndeplinirea dispozițiilor art. 119, organul de urmărire penală și președintele completului solicită martorului depunerea jurământului sau a declarației solemne.

(2) Organul de urmărire penală și președintele completului îl întreabă pe martor dacă dorește să depună jurământ religios sau declarație solemnă.

¹⁾ Alin. (2) al art. 119 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 13 L. nr. 201/2023.

²⁾ Art. 120 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 14 L. nr. 201/2023.

³⁾ Alin. (1) al art. 121 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 L. nr. 201/2023.

(3) Textul jurământului este următorul: „Jur că voi spune adevărul și nu voi ascunde nimic din ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu!”. Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă în funcție de credința religioasă a martorului.

(4) În timpul depunerii jurământului, cu excepțiile impuse de credința religioasă, martorul ține mâna dreaptă pe cruce sau pe Biblie.

(5) În cazul în care martorul alege să facă o declarație solemnă, textul acesteia este următorul: „Mă oblig că voi spune adevărul și nu voi ascunde nimic din ceea ce știu”.

(6) Dispozițiile alin. (1)-(5) se aplică în mod corespunzător în procedura audierii anticipate, în fața judecătorului de drepturi și libertăți.

• **VECHIUL CPP: art. 85.**

Art. 122. Modul de audiere a martorului. (1) Fiecare martor este audiat separat și fără prezența altor martori.

(2) Martorul este lăsat să declare tot ceea ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările de fapt pentru dovedirea cărora a fost propus, apoi i se pot adresa întrebări.

(3) Martorului nu i se pot adresa întrebări privind opțiunile politice, ideologice sau religioase ori alte circumstanțe personale și de familie, cu excepția cazului în care acestea sunt strict necesare pentru aflarea adevărului în cauză sau pentru verificarea credibilității martorului.

• **VECHIUL CPP: art. 86.**

Art. 123. Consemnarea declarațiilor. (1) Consemnarea declarațiilor se face potrivit dispozițiilor art. 110, care se aplică în mod corespunzător.

(2) În cursul urmăririi penale, audierea martorului se înregistrează prin mijloace tehnice audio sau audiovideo, dacă organul de urmărire penală consideră necesar sau dacă martorul solicită expres aceasta și înregistrarea este posibilă.

• **VECHIUL CPP: art. 86 alin. (3).**

Art. 124. Cazurile speciale de audiere a martorului. (1)¹⁾ Audierea martorului minor în vârstă de până la 14 ani are loc în prezența unuia dintre părinți, a tutorelui sau a persoanei ori a reprezentantului instituției căreia îi este încredințat minorul spre creștere și educare, precum și în prezența unui psiholog, stabilit de organul judiciar. Psihologul va oferi consiliere de specialitate minorului pe toată durata procedurilor judiciare.

(2) Dacă persoanele arătate la alin. (1) nu pot fi prezente sau au calitatea de suspect, inculpat, persoană vătămată, parte civilă, parte responsabilă civilmente ori martor în cauză ori există suspiciunea rezonabilă că pot influența declarația minorului, audierea acestuia are loc în prezența unui reprezentant al autorității tutelare sau a unei rude cu capacitate deplină de exercițiu, precum și în prezența unui psiholog, stabiliți de organul judiciar. Psihologul va oferi consiliere de specialitate minorului pe toată durata procedurilor judiciare.

(2)²⁾ În cazul în care audierea martorului minor vizează activitatea instituției căreia îi este încredințat spre creștere și educare, se înlocuiește reprezentantul acestei instituții cu reprezentantul autorității tutelare sau cu o rudă cu capacitate deplină de exercițiu,

¹⁾ Alin. (1) și (2) ale art. 124 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. unic pct. 2 L. nr. 51/2023.

²⁾ Alin. (2)¹⁾ al art. 124 a fost introdus prin art. unic pct. 3 L. nr. 51/2023.

precum și cu un psiholog, stabiliți de organul judiciar. Psihologul va oferi consiliere de specialitate minorului pe toată durata procedurilor judiciare.

(3)¹⁾ *Abrogat.*

(4) Audierea martorului minor trebuie să evite producerea oricărui efect negativ asupra stării psihice a acestuia.

(5)²⁾ Martorului minor care la data audierii nu a împlinit vârsta de 14 ani nu i se comunică obligațiile prevăzute la art. 120 alin. (2) lit. d) și nu depune jurământ, dar i se atrage atenția să spună adevărul.

(6)-(7) *Abrogate.*

• **VECHIUL CPP: art. 81.**

Secțiunea a 5-a **Protecția martorilor**

Subsecțiunea 1 **Protecția martorilor amenințați**

Art. 125. Martorul amenințat. În cazul în care există o suspiciune rezonabilă că viața, integritatea corporală, libertatea, bunurile sau activitatea profesională a martorului ori a unui membru de familie al acestuia ar putea fi puse în pericol ca urmare a datelor pe care le furnizează organelor judiciare sau a declarațiilor sale, organul judiciar competent acordă acestuia statutul de martor amenințat și dispune una ori mai multe dintre măsurile de protecție prevăzute la art. 126 sau 127, după caz.

Art. 126. Măsurile de protecție dispuse în cursul urmăririi penale. (1) În cursul urmăririi penale, odată cu acordarea statutului de martor amenințat, procurorul dispune aplicarea uneia sau a mai multora dintre următoarele măsuri:

- a) supravegherea și paza locuinței martorului sau asigurarea unei locuințe temporare;
- b) însoțirea și asigurarea protecției martorului sau a membrilor de familie ai acestuia în cursul deplasărilor;
- c) protecția datelor de identitate, prin acordarea unui pseudonim cu care martorul va semna declarația sa;
- d) audierea martorului fără ca acesta să fie prezent, prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea și imaginea distorsionate, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente.

(2) Procurorul dispune aplicarea unei măsuri de protecție din oficiu sau la cererea martorului, a uneia dintre părți sau a unui subiect procesual principal.

(3) În cazul aplicării măsurilor de protecție prevăzute la alin. (1) lit. c) și d), declarația martorului nu va cuprinde adresa reală sau datele sale de identitate, acestea fiind consemnate într-un registru special la care vor avea acces doar organul de urmărire penală, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța, în condiții de confidențialitate.

(4) Procurorul dispune acordarea statutului de martor amenințat și aplicarea măsurilor de protecție prin ordonanță motivată, care se păstrează în condiții de confidențialitate.

(5) Procurorul verifică, la intervale de timp rezonabile, dacă se mențin condițiile care au determinat luarea măsurilor de protecție, iar în caz contrar dispune, prin ordonanță motivată, încetarea acestora.

¹⁾ Alin. (3) al art. 124 a fost abrogat prin art. unic pct. 4 L. nr. 51/2023.

²⁾ Alin. (5) al art. 124 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 18 din O.U.G. nr. 18/2016.

(6)¹⁾ Judecătorul de cameră preliminară, în termen de 15 zile de la primirea dosarului, iar instanța de judecată, înainte de începerea cercetării judecătorești, precum și înainte de fiecare audiere a unui martor care beneficiază de o măsură de protecție dintre cele prevăzute la alin. (1), verifică din oficiu dacă mai subzistă temeiurile care au determinat luarea acesteia și dispune prin încheiere, după caz, menținerea sau încetarea măsurii. Prevederile art. 128 alin. (4)-(6) și alin. (7) teza întâi se aplică în mod corespunzător.

(7) Dacă starea de pericol a apărut în cursul procedurii de cameră preliminară, judecătorul de cameră preliminară, din oficiu sau la sesizarea procurorului, dispune măsurile de protecție prevăzute la art. 127. Dispozițiile art. 128 se aplică în mod corespunzător.

(8) Măsurile de protecție prevăzute la alin. (1) lit. a) și b) se comunică autorității desemnate cu punerea în executare a măsurii.

• **VECHIUL CPP: art. 86⁵.**

Art. 127. Măsurile de protecție dispuse în cursul judecății. În cursul judecății, odată cu acordarea statutului de martor amenințat, instanța dispune aplicarea uneia sau a mai multora dintre următoarele măsuri:

- a) supravegherea și paza locuinței martorului sau asigurarea unei locuințe temporare;
- b) însoțirea și asigurarea protecției martorului sau a membrilor de familie ai acestuia în cursul deplasărilor;
- c) nepublicitatea ședinței de judecată pe durata ascultării martorului;
- d) ascultarea martorului fără ca acesta să fie prezent în sala de judecată, prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea și imaginea distorsionate, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente;
- e) protecția datelor de identitate ale martorului și acordarea unui pseudonim sub care acesta va depune mărturie.

• **VECHIUL CPP: art. 86⁵.**

Art. 128. Dispunerea măsurii protecției martorului în cursul judecății. (1) Instanța dispune aplicarea unei măsuri de protecție din oficiu, la cererea procurorului, a martorului, a părților sau a persoanei vătămate.

(2) Propunerea formulată de procuror cuprinde:

- a) numele martorului care urmează a fi ascultat în faza de judecată și față de care se dorește dispunerea măsurii de protecție;
- b) motivarea concretă a gravității pericolului și a necesității măsurii.

(3) Atunci când cererea este formulată de celelalte persoane prevăzute la alin. (1), instanța poate dispune ca procurorul să efectueze de urgență verificări cu privire la temeinicia cererii de protecție.

(4) Cererea se soluționează în camera de consiliu, fără participarea persoanei care a formulat cererea.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Instanța se pronunță prin încheiere motivată, care nu este supusă căilor de atac.

(7) Încheierea prin care se dispune măsura de protecție se păstrează în condiții de confidențialitate. Dacă protecția martorului este necesară și după rămânerea definitivă a hotărârii, sunt aplicabile dispozițiile legii speciale.

¹⁾ Alin. (6) al art. 126 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 16 L. nr. 201/2023.

(8) Măsurile de protecție prevăzute la art. 127 lit. a) și b) se comunică autorității desemnate de lege cu punerea în executare a măsurilor.

• **VECHIUL CPP: art. 86¹, 86⁵.**

Art. 129. Audierea martorului protejat. (1) În situațiile prevăzute la art. 126 alin. (1) lit. d) și art. 127 lit. d), audierea martorului se poate efectua prin intermediul mijloacelor audiovideo, fără ca martorul să fie prezent fizic în locul unde se află organul judiciar.

(2) *Abrogat.*

(3) Subiecții procesuali principali, părțile și avocații acestora pot adresa întrebări martorului audiat în condițiile alin. (1). Organul judiciar respinge întrebările care ar putea conduce la identificarea martorului.

(4) Declarația martorului protejat se înregistrează prin mijloace tehnice video și audio și se redă integral în formă scrisă.

(5) În cursul urmăririi penale declarația se semnează de organul de urmărire penală ori, după caz, de judecătorul de drepturi și libertăți și de procurorul care a fost prezent la audierea martorului și se depune la dosarul cauzei. Declarația martorului, transcrisă, va fi semnată și de acesta și va fi păstrată în dosarul depus la parchet, într-un loc special, în condiții de confidențialitate.

(6) În cursul judecății, declarația martorului se semnează de președintele completului de judecată.

(7) Suportul pe care a fost înregistrată declarația martorului, în original, sigilat cu sigiliul parchetului sau, după caz, al instanței de judecată în fața căreia s-a făcut declarația, se păstrează în condiții de confidențialitate. Suportul care conține înregistrările efectuate în cursul urmăririi penale este înaintat la terminarea urmăririi penale instanței competente, împreună cu dosarul cauzei, și este păstrat în aceleași condiții privind confidențialitatea.

• **VECHIUL CPP: art. 86².**

Subsecțiunea a 2-a *Protecția martorilor vulnerabili*

Art. 130. Martorul vulnerabil. (1) Procurorul sau, după caz, instanța poate decide acordarea statutului de martor vulnerabil următoarelor categorii de persoane:

a) martorului care a suferit o traumă ca urmare a săvârșirii infracțiunii ori ca urmare a comportamentului ulterior al suspectului sau inculpatului;

b) martorului minor.

(2) Odată cu acordarea statutului de martor vulnerabil, procurorul și instanța pot dispune măsurile de protecție prevăzute la art. 126 alin. (1) lit. b) și d) sau, după caz, art. 127 lit. b)-e), care se aplică în mod corespunzător. Distorsionarea vocii și a imaginii nu este obligatorie.

(3) Dispozițiile art. 126 și 128 se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 86⁴.**

Secțiunea a 6-a *Confruntarea*

Art. 131. Confruntarea. (1) Când se constată că există contradicții între declarațiile persoanelor audiate în aceeași cauză, se procedează la confruntarea lor dacă aceasta este necesară pentru lămurirea cauzei.

(2) Persoanele confruntate sunt audiate cu privire la faptele și împrejurările în privința cărora declarațiile date anterior se contrazic.

(3) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate încuviința ca persoanele confruntate să își pună reciproc întrebări.

(4) Întrebările și răspunsurile se consemnează într-un proces-verbal.

• **VECHIUL CPP: art. 87-88.**

Capitolul III

Identificarea persoanelor și a obiectelor

Art. 132. Scopul și obiectul măsurii. (1) Identificarea persoanelor sau obiectelor se poate dispune dacă este necesară în scopul clarificării împrejurărilor cauzei.

(2) Identificarea persoanelor sau obiectelor poate fi dispusă de procuror ori de organele de cercetare penală, în cursul urmăririi penale, sau de instanță, în cursul judecății.

Art. 133. Audierea prealabilă a persoanei care face identificarea. (1) După dispunerea măsurii și înainte ca identificarea să fie realizată, persoana care face identificarea trebuie audiată cu privire la persoana sau obiectul pe care urmează să îl identifice.

(2) Audierea constă în descrierea tuturor caracteristicilor persoanei sau ale obiectului, precum și a împrejurărilor în care au fost văzute. Persoana care face identificarea este întebată dacă a mai participat anterior la o altă procedură de identificare privind aceeași persoană sau același obiect ori dacă persoana sau obiectul de identificat i-au fost indicate ori descrise anterior.

Art. 134. Identificarea persoanelor. (1) Persoana care urmează să fie identificată este prezentată împreună cu alte 4-6 persoane necunoscute, cu trăsături asemănătoare celor descrise de persoana care face identificarea.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și în situația identificării persoanelor după fotografii.

(3) Identificarea se desfășoară astfel încât persoanele care urmează să fie identificate să nu o vadă pe cea care le identifică.

(4) Desfășurarea activității de identificare a persoanelor, precum și declarațiile persoanei care face identificarea sunt consemnate într-un proces-verbal.

(5) Procesul-verbal trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 135 alin. (2), numele, prenumele și adresa persoanelor care au fost introduse în grupul de identificare sau ale căror fotografii au fost prezentate persoanei care face identificarea, numele și prenumele persoanei identificate, precum și ordonanța sau încheierea prin care s-a dispus efectuarea identificării de persoane.

(6) În cursul urmăririi penale, în situația în care organul de urmărire penală consideră necesar, activitatea de identificare este înregistrată audiovideo. Înregistrarea identificării este anexată procesului-verbal ca parte integrantă a acestuia și poate fi folosită ca mijloc de probă.

Art. 135. Identificarea obiectelor. (1) Obiectele despre care se presupune că pot contribui la aflarea adevărului în legătură cu săvârșirea unei infracțiuni sunt prezentate în vederea identificării, după ce persoana care face identificarea le-a descris în prealabil. Dacă aceste obiecte nu pot fi aduse pentru a fi prezentate, persoana care face identificarea poate fi condusă la locul unde se află obiectele.

(2) Desfășurarea activității de identificare a obiectelor, precum și declarațiile persoanei care face identificarea sunt consemnate într-un proces-verbal ce trebuie să cuprindă mențiuni cu privire la: ordonanța sau încheierea prin care s-a dispus măsura, locul unde a fost încheiat, data, ora la care a început și ora la care s-a terminat activitatea, cu menționarea oricărui moment de întrerupere, numele, prenumele persoanelor prezente și calitatea în care acestea participă, numele și prenumele persoanei care face identificarea, descrierea amănunțită a obiectelor identificate.

(3) În cursul urmăririi penale, în situația în care organul de urmărire consideră necesar, activitatea de identificare și declarația persoanei care face identificarea sunt înregistrate audiovideo. Înregistrarea identificării este anexată procesului-verbal ca parte integrantă a acestuia și poate fi folosită ca mijloc de probă.

Art. 136. Alte identificări. Identificarea vocilor, sunetelor sau a altor elemente ce fac obiectul percepției senzoriale se dispune și se efectuează cu respectarea procedurii prevăzute la art. 134.

Art. 137. Pluralitatea de identificări. (1) În cazul în care mai multe persoane sunt chemate să identifice aceeași persoană sau același obiect, organele judiciare competente iau măsuri prin care să fie evitată comunicarea între cei care au făcut identificarea și cei care urmează să o efectueze.

(2) Dacă aceeași persoană urmează să participe la mai multe proceduri de identificare a unor persoane sau a unor obiecte, organele judiciare competente iau măsuri ca persoana supusă identificării să fie situată între persoane diferite de cele ce au participat la procedurile anterioare, respectiv obiectul supus identificării să fie plasat printre obiecte diferite de cele utilizate anterior.

Capitolul IV

Metode speciale de supraveghere sau cercetare

Art. 138. Dispoziții generale. (1) Constituie metode speciale de supraveghere sau cercetare următoarele:

- a) interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare la distanță;
- b) accesul la un sistem informatic;
- c) supravegherea video, audio sau prin fotografiere;
- d) localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice;
- e) obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane;
- f) reținerea, predarea sau percheziționarea trimerilor poștale;
- g) utilizarea investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor;
- h) participarea autorizată la anumite activități;
- i) livrarea supravegheată;
- j)¹⁾ obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului.

(2) Prin interceptarea comunicațiilor ori a oricărui tip de comunicare se înțelege interceptarea, accesul, monitorizarea, colectarea sau înregistrarea comunicărilor efectuate prin telefon, sistem informatic ori prin orice alt mijloc de comunicare.

¹⁾ Lit. j) a alin. (1) al art. 138 este reprodușă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

(3) Prin acces la un sistem informatic se înțelege pătrunderea într-un sistem informatic sau mijloc de stocare a datelor informatice fie direct, fie de la distanță, prin intermediul unor programe specializate ori prin intermediul unei rețele, în scopul de a identifica probe.

(4) Prin sistem informatic se înțelege orice dispozitiv sau ansamblu de dispozitive interconectate ori aflate în relație funcțională, dintre care unul sau mai multe asigură prelucrarea automată a datelor, cu ajutorul unui program informatic.

(5) Prin date informatice se înțelege orice reprezentare de fapte, informații sau concepte sub o formă adecvată prelucrării într-un sistem informatic, inclusiv un program capabil să determine executarea unei funcții de către un sistem informatic.

(6) Prin supraveghere video, audio sau prin fotografiere se înțelege fotografierea persoanelor, observarea sau înregistrarea conversațiilor, mișcărilor ori a altor activități ale acestora.

(7) Prin localizare sau urmărire prin mijloace tehnice se înțelege folosirea unor dispozitive care determină locul unde se află persoana sau obiectul la care sunt atașate.

(8) Prin percheziționarea trimerilor poștale se înțelege verificarea, prin mijloace fizice sau tehnice, a scrisorilor, a altor trimiteri poștale sau a obiectelor transmise prin orice alt mijloc.

(9) Prin obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane se înțelege operațiunile prin care se asigură cunoașterea conținutului tranzacțiilor financiare și al altor operațiuni efectuate sau care urmează să fie efectuate prin intermediul unei instituții de credit ori al altei entități financiare, precum și obținerea de la o instituție de credit sau de la altă entitate financiară de înscrisuri ori informații aflate în posesia acestora referitoare la tranzacțiile sau operațiunile unei persoane.

(10) Prin utilizarea investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor se înțelege folosirea unei persoane cu o altă identitate decât cea reală în scopul obținerii de date și informații cu privire la săvârșirea unei infracțiuni.

(11)¹⁾ Prin participarea autorizată la anumite activități se înțelege comiterea unei fapte similare laturii obiective a unei infracțiuni de corupție, efectuarea de tranzacții, operațiuni sau orice fel de înțelegeri privind un bun sau privind o persoană despre care se bănuiește că ar fi dispărută, că este victima traficului de persoane ori a unei răpiri, efectuarea de operațiuni privind droguri sau substanțe dopante, precum și prestarea unui serviciu, desfășurate cu autorizarea organului judiciar competent, în scopul obținerii de mijloace de probă.

(12)²⁾ Prin livrare supravegheată se înțelege tehnica de supraveghere și cercetare prin care se permit intrarea, circulația sau ieșirea de pe teritoriul țării a unor bunuri în privința cărora există o suspiciune cu privire la caracterul ilicit al deținerii sau obținerii acestora, sub supravegherea ori cu autorizarea autorităților competente, în scopul investigării unei infracțiuni sau al identificării persoanelor implicate în săvârșirea acestora.

(13) Prin supraveghere tehnică se înțelege utilizarea uneia dintre metodele prevăzute la alin. (1) lit. a)-d).

● **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 14/1992** *priv. organizarea și funcționarea SRI* (M. Of. nr. 33 din 3 martie 1992; cu modif. ult.): „**Art. 8.** (...) Pentru relația cu furnizorii de comunicații electronice

¹⁾ Alin. (11) al art. 138 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. VIII pct. 1 L. nr. 219/2021 (intrat în vigoare la 30 de zile de la publ. în M. Of.).

²⁾ Alin. (12)-(13) ale art. 138 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 19 din O.U.G. nr. 18/2016.

destinate publicului, Centrul Național de Interceptare a Comunicațiilor din cadrul SRI este desemnat cu rolul de a obține, prelucra și stoca informații în domeniul securității naționale. La cererea organelor de urmărire penală, Centrul asigură accesul nemijlocit și independent al acestora la sistemele tehnice în scopul executării supravegherii tehnice prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. a) NCPP. Condițiile concrete de acces la sistemele tehnice al organelor judiciare se stabilesc prin protocoale de cooperare încheiate de SRI cu Ministerul Public, MAI, precum și cu alte instituții în cadrul cărora își desfășoară activitatea, în condițiile art. 57 alin. (2) NCPP, organe de cercetare penală speciale”.

Art. 139. Supravegherea tehnică. (1) Supravegherea tehnică se dispune de judecătorul de drepturi și libertăți atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la alin. (2);

b) măsura să fie proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor ori a probelor ce urmează a fi obținute sau gravitatea infracțiunii;

c) probele nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2)¹⁾ Supravegherea tehnică se poate dispune în cazul infracțiunilor contra securității naționale prevăzute de Codul penal și de legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de droguri, infracțiunilor la regimul privind substanțele dopante, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infracțiunilor privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, de trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, de spălare a banilor, de falsificare de monede, timbre sau de alte valori, de falsificare de instrumente de plată electronică [mijloace de plată fără numerar], în cazul infracțiunilor care se săvârșesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică, contra patrimoniului, de șantaj, de viol, de lipsire de libertate în mod ilegal, de evaziune fiscală, în cazul infracțiunilor de corupție și al infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene ori în cazul altor infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare.

(3) Înregistrările prevăzute în prezentul capitol, efectuate de părți sau de alte persoane, constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terții. Orice alte înregistrări pot constitui mijloace de probă dacă nu sunt interzise de lege.

(4) Raportul dintre avocat și persoana pe care o asistă sau o reprezintă nu poate forma obiectul supravegherii tehnice decât dacă există date că avocatul săvârșește ori pregătește săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la alin. (2). Dacă pe parcursul sau după executarea măsurii rezultă că activitățile de supraveghere tehnică au vizat și raporturile dintre avocat și suspectul ori inculpatul pe care acesta îl apără, probele obținute nu pot fi folosite în cadrul niciunui proces penal, urmând a fi distruse, de îndată, de către procuror. Judecătorul care a dispus măsura este informat, de îndată, de către procuror. Atunci când apreciază necesar, judecătorul dispune informarea avocatului.

¹⁾ Alin. (2) al art. 139 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. VIII pct. 2 L. nr. 219/2021 (intrat în vigoare la 30 de zile de la publ. în M. Of.).

• **VECHIUL CPP: art. 91¹ alin. (1), (2) și (6), 91⁶ alin. (2).**

• **DISPOZIȚII CONEXE. O.U.G. nr. 111/2011** *priv. comunicațiile electronice* (M. Of. nr. 925 din 27 decembrie 2011; cu modif. ult.): „**Art. 10².** (1) Furnizorii de servicii de găzduire electronică cu resurse IP au obligația să sprijine organele de aplicare a legii și organele cu atribuții în domeniul securității naționale în limitele competențelor acestora, pentru punerea în executare a metodelor de supraveghere tehnică ori a actelor de autorizare dispuse în cf. cu disp. L. nr. 135/2010 *priv. NCPP*, cu modif. și compl. ult., și ale L. nr. 51/1991 *priv. securitatea națională, rep.*, cu modif. și compl. ult., respectiv: a) să permită interceptarea legală a comunicațiilor, inclusiv să suporte costurile aferente, pe durata și în condițiile menționate în actele de autorizare dispuse în cf. cu disp. L. nr. 135/2010, cu modif. și compl. ult., și ale L. nr. 51/1991, *rep.*, cu modif. și compl. ult.; b) să acorde, la solicitarea organelor autorizate, conținutul criptat al comunicațiilor tranzitate în rețele proprii, care fac obiectul actelor de autorizare dispuse în cf. cu disp. L. nr. 135/2010, cu modif. și compl. ult., și ale L. nr. 51/1991, *rep.*, cu modif. și compl. ult.; c) să permită accesul la propriile sisteme informatice, în vederea copierii sau extragerii exclusiv a datelor care fac obiectul actelor de autorizare dispuse în cf. cu disp. L. nr. 135/2010, cu modif. și compl. ult., și ale L. nr. 51/1991, *rep.*, cu modif. și compl. ult. (2) Obligațiile prevăz. la alin. (1) lit. a) și b) se aplică în mod corespunzător tuturor furnizorilor de rețele sau servicii de comunicații electronice”.

Art. 139¹.¹ Înregistrările obținute din activități specifice culegerii de informații.

(1) Înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului pot fi folosite ca mijloace de probă în procesul penal dacă din cuprinsul acestora rezultă date sau informații privitoare la pregătirea ori săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2) și au fost respectate prevederile legale care reglementează obținerea acestor înregistrări.

(2) Legalitatea încheierii prin care s-au autorizat activitățile respective, a mandatului emis în baza acesteia, a modului de punere în executare a autorizării, precum și a înregistrărilor rezultate se verifică, după caz:

a) în procedura de cameră preliminară;

b) în procedura plângerii împotriva soluției de clasare, în condițiile art. 341 alin. (7);

c) în procedura prevăzută la art. 139².

(3) În cazurile prevăzute la alin. (2) lit. a) și b), dacă s-au formulat cereri și excepții ori, după caz, judecătorul de cameră preliminară a ridicat din oficiu excepții cu privire la înregistrările rezultate din activitățile autorizate, acesta sesizează prin încheiere Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea verificării legalității acestor activități și transmite dosarul cauzei, împreună cu cererile și excepțiile formulate. Până la rămânerea definitivă a încheierii Înaltei Curți de Casație și Justiție, procedura de cameră preliminară ori, după caz, cea de soluționare a plângerii împotriva soluției de clasare se suspendă.

(4) După înregistrarea sesizării, dosarul este repartizat aleatoriu unui judecător de cameră preliminară de la Înalta Curte de Casație și Justiție. Acesta fixează termen de soluționare în camera de consiliu și dispune citarea părților și a persoanei vătămate și încunoștințarea procurorului.

(5) Judecătorul care a autorizat activitățile specifice culegerii de informații prevăzute la alin. (1) nu poate participa la soluționarea sesizării privind legalitatea acestora.

(6) Ținând seama de cererile și excepțiile formulate și luând concluziile procurorului, precum și ale părților și persoanei vătămate, dacă sunt prezente, judecătorul de cameră

¹) Art. 139¹ și 139² au fost introduse prin art. I pct. 17 L. nr. 201/2023.

preliminară de la Înalta Curte de Casație și Justiție se pronunță, prin încheiere, asupra legalității activităților din care au rezultat înregistrările, în raport cu dispozițiile legale în temeiul cărora acestea au fost autorizate și pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror alte mijloace de probă. Prevederile art. 345 alin. (1¹) și (1²) se aplică în mod corespunzător.

(7) Împotriva încheierii prevăzute la alin. (6), procurorul, părțile și persoana vătămată pot formula contestație în termen de 3 zile de la comunicare.

(8) Contestația se soluționează de un complet format din 2 judecători de cameră preliminară de la Înalta Curte de Casație și Justiție, dispozițiile alin. (4)-(6), precum și cele ale art. 347 alin. (4) aplicându-se în mod corespunzător.

(9) După rămânerea definitivă, încheierea se comunică de îndată judecătorului de cameră preliminară care a dispus sesizarea.

(10) Constatarea nelegalității autorizării sau a modului de punere în executare a activităților specifice culegerii de informații din care au rezultat înregistrări atrage aplicarea dispozițiilor art. 102 alin. (3).

Art. 139². Plângerea împotriva unei activități specifice culegerii de informații.

(1) Orice persoană vizată de o activitate specifică culegerii de informații prevăzută la art. 139¹ alin. (1) și care nu a dobândit calitatea de parte în cursul procesului penal, precum și inculpatul față de care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală sau clasarea pot formula plângere cu privire la legalitatea încheierii prin care s-au autorizat activitățile respective, a mandatului emis în baza acesteia, a modului de punere în executare a autorizării, precum și a înregistrărilor rezultate.

(2) După încetarea activităților autorizate, procurorul informează, în scris, persoana prevăzută la alin. (1) cu privire la activitățile din care au rezultat înregistrările folosite ca mijloace de probă în procesul penal. Dispozițiile art. 145 alin. (2) și (3) și ale art. 145¹ alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Termenul de formulare a plângerii este de 20 de zile, dispozițiile art. 145¹ alin. (3) aplicându-se în mod corespunzător.

(4) Plângerea se adresează Înaltei Curți de Casație și Justiție și se soluționează de un judecător de cameră preliminară. Dispozițiile art. 145¹ alin. (5) și (6) și ale art. 139¹ alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

(5) Judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra legalității activităților din care au rezultat înregistrările, prin încheiere definitivă, în raport cu dispozițiile legale în temeiul cărora acestea au fost autorizate și pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror alte mijloace de probă. Prevederile art. 145¹ alin. (8) și (9) se aplică în mod corespunzător.

Art. 140. Procedura de emitere a mandatului de supraveghere tehnică.

(1) Supravegherea tehnică poate fi dispusă în cursul urmăririi penale, pe o durată de cel mult 30 de zile, la cererea procurorului, de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a formulat cererea.

(2) Cererea formulată de procuror trebuie să cuprindă: indicarea măsurilor de supraveghere tehnică care se solicită a fi dispuse, numele sau alte date de identificare a persoanei împotriva căreia se dispune măsura, dacă sunt cunoscute, indicarea probelor ori a datelor din care rezultă suspiciunea rezonabilă cu privire la săvârșirea unei

infracțiuni pentru care se poate dispune măsura, indicarea faptei și a încadrării juridice, iar, în cazul măsurii supravegherii video, audio sau prin fotografiere, dacă se solicită și încuviințarea ca organele de urmărire penală să pătrundă în spații private indicate pentru a activa sau a dezactiva mijloacele tehnice ce urmează a fi folosite pentru executarea măsurii supravegherii tehnice, motivarea caracterului proporțional și subsidiar al măsurii. Procurorul trebuie să înainteze dosarul judecătorului de drepturi și libertăți.

(3) Cererea prin care se solicită încuviințarea supravegherii tehnice se soluționează în aceeași zi, în camera de consiliu, fără citarea părților. Participarea procurorului este obligatorie.

(4) În cazul în care apreciază că cererea este întemeiată, judecătorul de drepturi și libertăți dispune, prin încheiere, admiterea cererii procurorului și emite de îndată mandatul de supraveghere tehnică. Întocmirea minutei este obligatorie.

(5) Încheierea judecătorului de drepturi și libertăți și mandatul trebuie să cuprindă:

- a) denumirea instanței;
- b) data, ora și locul emiterii;
- c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a dat încheierea și a emis mandatul;
- d) indicarea măsurii concrete încuviințate;
- e) perioada și scopul pentru care s-a autorizat măsura;
- f) numele persoanei supuse măsurii de supraveghere tehnică ori datele de identificare ale acesteia, dacă sunt cunoscute;
- g) indicarea, în cazul în care este necesar față de natura măsurii încuviințate, a elementelor de identificare a fiecărui telefon, a punctului de acces la un sistem informatic, a oricăror date cunoscute pentru identificarea căii de comunicare sau a numărului de conț;
- h) în cazul măsurii supravegherii video, audio sau prin fotografiere în spații private, mențiunea privind încuviințarea solicitării ca organele de urmărire penală să pătrundă în spații private pentru a activa sau dezactiva mijloacele tehnice ce urmează a fi folosite pentru executarea măsurii supravegherii tehnice;
- i) semnătura judecătorului și ștampila instanței.

(6) În cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 139 și prevederile alin. (1) din prezentul articol, dispune, prin încheiere, respingerea cererii de încuviințare a măsurii supravegherii tehnice.

(7) Încheierea prin care judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță asupra măsurilor de supraveghere tehnică nu este supusă căilor de atac.

(8) O nouă cerere de încuviințare a aceleiași măsuri poate fi formulată numai dacă au apărut ori s-au descoperit fapte sau împrejurări noi, necunoscute la momentul soluționării cererii anterioare de către judecătorul de drepturi și libertăți.

(9) La cererea motivată a persoanei vătămate, procurorul poate solicita judecătorului autorizarea interceptării comunicațiilor ori înregistrării acestora, precum și a oricăror tipuri de comunicări efectuate de aceasta prin orice mijloc de comunicare, indiferent de natura infracțiunii ce formează obiectul cercetării. Dispozițiile alin. (1)-(8) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 91¹ alin. (3), (8)-(9).**

Art. 141. Autorizarea unor măsuri de supraveghere tehnică de către procuror.

(1) Procurorul poate autoriza, pe o durată de maximum 48 de ore, măsurile de supraveghere tehnică atunci când:

a) există urgență, iar obținerea mandatului de supraveghere tehnică în condițiile art. 140 ar conduce la o întârziere substanțială a cercetărilor, la pierderea, alterarea sau

distrugerea probelor ori ar pune în pericol siguranța persoanei vătămate, a martorului sau membrilor familiilor acestora; și

b) sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 139 alin. (1) și (2).

(2) Ordonanța procurorului prin care se autorizează măsura de supraveghere tehnică trebuie să cuprindă mențiunile prevăzute la art. 140 alin. (5).

(3) Procurorul are obligația de a sesiza, în termen de cel mult 24 de ore de la expirarea măsurii, judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a emis ordonanța, în vederea confirmării măsurii, înaintând totodată un proces-verbal de redare rezumativă a activităților de supraveghere tehnică efectuate și dosarul cauzei.

(4) În cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că au fost îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1), confirmă în termen de 24 de ore măsura dispusă de procuror, prin încheiere, pronunțată în camera de consiliu, fără citarea părților.

(5) Cu privire la datele informatice identificate prin accesul la un sistem informatic, procurorul poate dispune, prin ordonanță:

a) realizarea și conservarea unei copii a acestor date informatice;

b) suprimarea accesării sau îndepărtarea acestor date informatice din sistemul informatic.

Copiile se realizează cu mijloace tehnice și proceduri adecvate, de natură să asigure integritatea informațiilor conținute de acestea.

(6) În cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că nu au fost respectate condițiile prevăzute la alin. (1), infirmă măsura luată de către procuror și dispune distrugerea probelor obținute în temeiul acesteia. Procurorul distruge probele astfel obținute și întocmește un proces-verbal în acest sens.

(7) Odată cu cererea de confirmare a măsurii sau separat, procurorul poate solicita judecătorului de drepturi și libertăți luarea măsurii supravegherii tehnice în condițiile art. 140.

(8) Încheierea prin care judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță asupra măsurilor dispuse de procuror nu este supusă căilor de atac.

• **VECHIUL CPP: art. 91² alin. (2)-(3).**

Art. 142. Punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică.

(1)¹⁾ Procurorul pune în executare supravegherea tehnică ori poate dispune ca aceasta să fie efectuată de organul de cercetare penală sau de lucrători specializați din cadrul poliției.

(1)²⁾ Pentru realizarea activităților prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. a)-d), procurorul, organele de cercetare penală sau lucrătorii specializați din cadrul poliției folosesc nemijlocit sistemele tehnice și proceduri adecvate, de natură să asigure integritatea și confidențialitatea datelor și informațiilor colectate.

(2)³⁾ Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de orice tip de comunicare sunt obligați să colaboreze cu procurorul, organele de cercetare penală sau lucrătorii specializați din

¹⁾ Alin. (1) al art. 142 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 6/2016.

²⁾ Alin. (1)¹⁾ al art. 142 a fost introdus prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 6/2016.

³⁾ Alin. (2) al art. 142 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 21 din O.U.G. nr. 18/2016.

cadrul poliției, în limitele competențelor acestora, pentru punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică.

(3) Persoanele care sunt chemate să dea concurs tehnic la executarea măsurilor de supraveghere au obligația să păstreze secretul operațiunii efectuate, sub sancțiunea legii penale.

(4) Procurorul are obligația de a înceta imediat supravegherea tehnică înainte de expirarea duratei mandatului dacă nu mai există temeiurile care au justificat măsura, informând de îndată despre aceasta judecătorul care a emis mandatul.

(5) Datele rezultate din măsurile de supraveghere tehnică pot fi folosite și în altă cauză penală dacă din cuprinsul acestora rezultă date sau informații concludente și utile privitoare la pregătirea ori săvârșirea unei alte infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2).

(6) Datele rezultate din măsurile de supraveghere care nu privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau care nu contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, dacă nu sunt folosite în alte cauze penale potrivit alin. (5), se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, cu asigurarea confidențialității. Din oficiu sau la solicitarea părților, judecătorul ori completul investit poate solicita datele sigilate dacă există noi probe din care rezultă că totuși o parte dintre acestea privesc fapta ce formează obiectul cercetării. După un an de la soluționarea definitivă a cauzei, acestea sunt distruse de către procuror, care întocmește un proces-verbal în acest sens.

• **VECHIUL CPP: art. 91¹ alin. (7); art. 91² alin. (1), (4)-(5).**

Art. 142¹. [Certificarea sub semnătură electronică a datelor rezultate din activitățile de supraveghere tehnică]. (1) Orice persoană autorizată care realizează activități de supraveghere tehnică, în baza prezentei legi, are posibilitatea de a asigura semnarea electronică a datelor rezultate din activitățile de supraveghere tehnică, utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat.

(2) Orice persoană autorizată care transmite date rezultate din activitățile de supraveghere tehnică, în baza prezentei legi, are posibilitatea să semneze datele transmise, utilizând și o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat și care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate, aceasta asumându-și astfel responsabilitatea în ceea ce privește integritatea datelor transmise.

(3) Orice persoană autorizată care primește date rezultate din activitățile de supraveghere tehnică, în baza prezentei legi, are posibilitatea să verifice integritatea datelor primite și să certifice această integritate prin semnarea datelor, utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat și care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate.

(4) Fiecare persoană care certifică datele sub semnătură electronică răspunde potrivit legii pentru securitatea și integritatea acestor date.

Art. 143. Consemnarea activităților de supraveghere tehnică. (1) Procurorul sau organul de cercetare penală întocmește un proces-verbal pentru fiecare activitate de supraveghere tehnică, în care sunt consemnate rezultatele activităților efectuate care privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, datele de identificare ale suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică, numele persoanelor la care se referă, dacă sunt cunoscute, sau

alte date de identificare, precum și, după caz, data și ora la care a început activitatea de supraveghere și data și ora la care s-a încheiat.

(2) La procesul-verbal se atașează, în plic sigilat, o copie a suportului care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică. Suportul sau o copie certificată a acestuia se păstrează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat și va fi pus la dispoziția instanței, la solicitarea acesteia. După sesizarea instanței, copia suportului care conține activitățile de supraveghere tehnică și copii de pe procesele-verbale se păstrează la grefa instanței, în locuri speciale, în plic sigilat, la dispoziția exclusivă a judecătorului sau completului investit cu soluționarea cauzei.

(2¹) Orice persoană autorizată care realizează copii ale unui suport de stocare a datelor informatice care conține rezultatul activităților de supraveghere tehnică are posibilitatea să verifice integritatea datelor incluse în suportul original și, după efectuarea copiei, să semneze datele incluse în aceasta, utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat și care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate, aceasta asumându-și astfel responsabilitatea în ceea ce privește integritatea datelor.

(3) Convorbirile, comunicările sau conversațiile purtate într-o altă limbă decât cea română sunt transcrise în limba română, prin intermediul unui interpret, care are obligația de a păstra confidențialitatea.

(4) Convorbirile, comunicările sau conversațiile interceptate și înregistrate, care privesc fapta ce formează obiectul cercetării ori contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, sunt redată de către procuror sau organul de cercetare penală într-un proces-verbal în care se menționează mandatul emis pentru efectuarea acestora, numerele posturilor telefonice, datele de identificare ale sistemelor informatice ori ale punctelor de acces, numele persoanelor ce au efectuat comunicările, dacă sunt cunoscute, data și ora fiecărei convorbiri sau comunicări. Procesul-verbal este certificat pentru autenticitate de către procuror.

(5) După încetarea măsurii de supraveghere, procurorul informează judecătorul de drepturi și libertăți despre activitățile efectuate.

• **VECHIUL CPP: art. 91³.**

Art. 144.¹⁾ Prelungirea măsurii supravegherii tehnice. (1) Măsura supravegherii tehnice poate fi prelungită, pentru motive temeinic justificate, de către judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă, la cererea motivată a procurorului, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 139, fiecare prelungire neputând depăși 30 de zile.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță în camera de consiliu, fără citarea părților, prin încheiere care nu este supusă căilor de atac. Întocmirea minutei este obligatorie.

(3) Durata totală a măsurilor de supraveghere tehnică, cu privire la aceeași persoană și aceeași faptă, nu poate depăși, în aceeași cauză, 6 luni, cu excepția măsurii de supraveghere video, audio sau prin fotografiere în spații private, care nu poate depăși 120 de zile.

• **VECHIUL CPP: art. 91¹ alin. (4)-(5).**

¹⁾ Denumirea marginală și alin. (1) ale art. 144 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 22 din O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 145.¹⁾ Informarea persoanei supravegheate. (1) În cel mult 10 zile de la începerea măsurii de supraveghere tehnică, procurorul informează în scris pe fiecare persoană supravegheată despre măsura de supraveghere tehnică ce a fost dispusă în privința sa.

(2) În termen de 20 de zile de la primirea informării scrise prevăzute la alin. (1), persoana supravegheată are dreptul de a solicita procurorului să îi aducă la cunoștință conținutul proceselor-verbale în care sunt consemnate activitățile de supraveghere tehnică efectuate, precum și să îi asigure ascultarea convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor ori vizionarea imaginilor rezultate din activitatea de supraveghere tehnică.

(3) Procurorul poate să amâne motivat, cel mai târziu până la rezolvarea cauzei, efectuarea informării scrise sau prezentarea conținutului suporturilor pe care sunt stocate activitățile de supraveghere tehnică ori a proceselor-verbale de redare, dacă aceasta ar putea conduce la:

a) perturbarea sau periclitarea bunei desfășurări a urmăririi penale în cauză;
b) punerea în pericol a siguranței victimei, a martorilor sau a membrilor familiilor acestora;

c) dificultăți în supravegherea tehnică asupra altor persoane implicate în cauză.

• **VECHIUL CPP: art. 91³ alin. (4)-(5).**

Art. 145.^{1,2)} Plângerea împotriva măsurilor de supraveghere tehnică. (1) După rezolvarea cauzei de către procuror, orice persoană cu privire la care s-a dispus sau confirmat o măsură de supraveghere tehnică și care nu a dobândit în acea cauză calitatea de parte, precum și inculpatul față de care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală sau clasarea pot formula plângere împotriva măsurii și a modului de punere în executare a acesteia.

(2) Îndată după rezolvarea cauzei, procurorul încunoștințează în scris persoana supravegheată cu privire la emiterea rechizitoriului sau a ordonanței de clasare ori de renunțare la urmărirea penală.

(3) Termenul de exercitare a plângerii este de 20 de zile și curge, după caz:

a) de la data primirii încunoștințării scrise prevăzute la alin. (2), când informarea scrisă prevăzută la art. 145 alin. (1) și, după caz, prezentarea conținutului suporturilor pe care sunt stocate activitățile de supraveghere tehnică ori a proceselor-verbale de redare au loc înainte de rezolvarea cauzei;

b) de la data primirii informării scrise prevăzute la art. 145 alin. (1) sau, după caz, de la data prezentării conținutului suporturilor pe care sunt stocate activitățile de supraveghere tehnică ori a proceselor-verbale de redare, când aceasta are loc după rezolvarea cauzei.

(4) Plângerea se adresează judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.

(5) Plângerea greșit îndreptată se trimite pe cale administrativă instanței competente și se consideră valabilă dacă a fost introdusă în termen la organul judiciar necompetent.

(6) Plângerea se soluționează în camera de consiliu, cu participarea procurorului și cu citarea petentului.

(7) Judecătorul de cameră preliminară verifică legalitatea măsurii de supraveghere tehnică, precum și a modului de punere în executare a acesteia în raport cu dispozițiile art. 139 și art. 140-144, pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror alte mijloace de probă.

¹⁾ Art. 145 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 18 L. nr. 201/2023.

²⁾ Art. 145¹ a fost introdus prin art. I pct. 19 L. nr. 201/2023.

(8) Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, prin încheiere motivată, care nu este supusă niciunei căi de atac, putând dispune următoarele soluții:

a) respinge plângerea ca inadmisibilă dacă este formulată cu încălcarea alin. (1), ca tardivă dacă este formulată cu încălcarea alin. (3) sau ca neîntemeiată;

b) admite plângerea și constată nelegalitatea măsurii de supraveghere tehnică, dacă aceasta a fost dispusă, confirmată, prelungită ori, după caz, pusă în executare în mod nelegal.

(9) În cazul admiterii plângerii, judecătorul dispune distrugerea datelor și a înregistrărilor rezultate din activitățile de supraveghere tehnică nelegal efectuate. Procurorul distruge probele astfel obținute și întocmește un proces-verbal în acest sens, care se depune la dosarul cauzei.

● **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 201/2023: „Art. II. (1) Disp. art. 145¹ alin. (1) și (4)-(9) NCPP (...) se aplică și măsurilor de supraveghere tehnică dispuse în cauzele penale soluționate de procuror anterior intrării în vigoare a prezentei L., dacă acestea se aflau în curs de executare la data de 6 iul. 2017, data publicării în M. Of. (...) a D.C.C. nr. 244/2017, ori au fost dispuse și puse în executare între această dată și data intrării în vigoare a prezentei L. (2) Dacă anterior intrării în vigoare a prezentei L. nu au făcut obiectul unor hot. jud. definitive în ceea ce priv. legalitatea lor, măsurile de supraveghere tehnică prevăz. la alin. (1) pot fi contestate în termen de 20 de zile, care curge: a) de la data intrării în vigoare a prezentei L., când informarea scrisă prevăz. la art. 145 alin. (1) NCPP, și, după caz, prezentarea conținutului suporturilor pe care sunt stocate activitățile de supraveghere tehnică ori a proceselor-verbale de redare au avut loc înainte de intrarea în vigoare a acesteia; b) de la data primirii informării scrise prevăz. la art. 145 alin. (1) NCPP (...) sau, după caz, de la data prezentării conținutului suporturilor pe care sunt stocate activitățile de supraveghere tehnică ori a proceselor-verbale de redare, dacă aceasta este ulterioară intrării în vigoare a prezentei L.”.**
V. și **art. III** (infra, art. 539¹ NCPP).

Art. 146. Conservarea materialelor rezultate din supravegherea tehnică.

(1) Dacă în cauză s-a dispus o soluție de clasare, împotriva căreia nu a fost formulată plângere în termenul legal prevăzut la art. 340 sau plângerea a fost respinsă, procurorul înștiințează de îndată despre aceasta pe judecătorul de drepturi și libertăți.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți dispune conservarea suportului material sau a copii certificate a acestuia, prin arhivare la sediul instanței în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității.

(3) Dacă în cauză instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, de achitare ori încetare a procesului penal, rămasă definitivă, suportul material sau copia acestuia se conservă prin arhivare odată cu dosarul cauzei la sediul instanței, în locuri speciale, cu asigurarea confidențialității.

● **VECHIUL CPP: art. 91³ alin. (5)-(7).**

Art. 146¹.¹⁾ Obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ale unei persoane.

(1) Obținerea datelor privind tranzacțiile financiare efectuate se poate dispune de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea, cu privire la tranzacțiile financiare ale făptuitorului, suspectului, inculpatului

¹⁾ Art. 146¹ a fost introdus prin art. II pct. 23 din O.U.G. nr. 18/2016.

sau ale oricărei persoane care este bănuită că realizează asemenea operațiuni cu făptuitorul, suspectul sau inculpatul, dacă:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni;
b) măsura este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor sau a probelor ce urmează a fi obținute ori gravitatea infracțiunii;

c) probele nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ce urmează a fi efectuate poate fi dispusă pe o durată de cel mult 30 de zile de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1).

(3) Dispozițiile art. 140 alin. (2)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(4) Mandatul prin care este autorizată obținerea datelor privind tranzacțiile financiare ce urmează a fi efectuate poate fi prelungit în condițiile art. 144, durata totală a măsurii neputând depăși, în aceeași cauză și cu privire la aceeași persoană, 6 luni.

(5) În cazurile în care există urgență, iar obținerea mandatului în condițiile alin. (1) sau (2) ar conduce la o întârziere substanțială a cercetărilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor ori ar pune în pericol siguranța victimei sau a altor persoane și sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1) sau, după caz, alin. (2), procurorul poate dispune obținerea datelor privind tranzacțiile financiare efectuate sau care urmează a fi efectuate. Dispozițiile art. 141 se aplică în mod corespunzător.

(6) Este interzisă obținerea datelor privind tranzacțiile financiare dintre avocat și suspect, inculpat sau orice altă persoană pe care acesta o apără, cu excepția situațiilor în care există date că avocatul săvârșește sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2).

(7) Instituțiile de credit sau entitățile financiare care efectuează tranzacțiile financiare sunt obligate să predea înscrisurile sau informațiile la care se face referire în mandatul dispus de judecător sau în autorizația emisă de procuror.

(8)¹⁾ Dispozițiile art. 145 și 145¹ se aplică în mod corespunzător.

(9)²⁾ Abrogat.

Art. 147. Reținerea, predarea și percheziționarea trimerilor poștale.

(1) Reținerea, predarea și percheziționarea trimerilor poștale se poate dispune de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea, cu privire la scrisorile, trimerile poștale sau obiectele trimise ori primite de făptuitor, suspect, inculpat sau de orice persoană care este bănuită că primește ori trimite prin orice mijloc aceste bunuri de la făptuitor, suspect sau inculpat ori bunuri destinate acestuia, dacă:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni;

¹⁾ Alin. (8) al art. 146¹ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 20 L. nr. 201/2023.

²⁾ Alin. (9) al art. 146¹ a fost abrogat prin art. I pct. 21 L. nr. 201/2023.

b) măsura este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor sau a probelor ce urmează a fi obținute ori gravitatea infracțiunii;

c) probele nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Este interzisă reținerea, predarea și percheziționarea corespondenței sau a trimerilor poștale trimise ori primite în raporturile dintre avocat și suspectul, inculpatul sau orice altă persoană pe care acesta o apără, cu excepția situațiilor în care există date că avocatul săvârșește sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2).

(3) Dispozițiile art. 140 se aplică în mod corespunzător.

(4) În cazurile în care există urgență, iar obținerea mandatului de reținere, predare și percheziționare a trimerilor poștale în condițiile art. 140 ar conduce la o întârziere substanțială a cercetărilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor ori ar pune în pericol siguranța victimei sau a altor persoane și sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1) și (2), procurorul poate dispune, pe o durată de maximum 48 de ore, măsurile prevăzute la alin. (1). Dispozițiile art. 141 alin. (2)-(8) se aplică în mod corespunzător.

(5) Unitățile poștale sau de transport și orice alte persoane fizice sau juridice care efectuează activități de transport sau transfer de informații sunt obligate să rețină și să predea procurorului scrisorile, trimiterile poștale ori obiectele la care se face referire în mandatul dispus de judecător sau în autorizația emisă de procuror.

(6) Corespondența, trimiterile poștale sau obiectele ridicate și percheziționate care nu au legătură cu cauza se restituie destinatarului.

(7) După efectuarea activităților autorizate, procurorul îl informează, în cel mult 10 zile, în scris, pe fiecare subiect al unui mandat despre măsura ce a fost luată în privința sa. După momentul informării, persoana ale cărei corespondență, trimiteri poștale sau obiecte au fost ridicate și percheziționate are dreptul de a lua cunoștință de activitățile efectuate.

(8)¹⁾ Dispozițiile art. 145 alin. (2) și (3) se aplică în mod corespunzător.

(9)²⁾ Măsura poate fi prelungită în condițiile art. 144, durata totală a măsurii neputând depăși, în aceeași cauză și cu privire la aceeași persoană, 6 luni.

• **VECHIUL CPP: art. 98.**

Art. 148. Utilizarea investigatorilor sub acoperire sau cu identitate reală și a colaboratorilor. (1) Autorizarea folosirii investigatorilor sub acoperire se poate dispune de procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, pe o perioadă de maximum 60 de zile, dacă:

a)³⁾ există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni contra securității naționale prevăzute de Codul penal și de alte legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de droguri, infracțiunilor la regimul privind substanțele dopante, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infracțiunilor privind nerespectarea regimului

¹⁾ Alin. (8) al art. 147 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 22 L. nr. 201/2023.

²⁾ Alin. (9) al art. 147 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 24 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Lit. a) a alin. (1) al art. 148 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. VIII pct. 3 L. nr. 219/2021 (intrat în vigoare la 30 de zile de la publ. în M. Of.).

armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism sau asimilate acestora, de finanțare a terorismului, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, falsificare de instrumente de plată electronică [*mijloace de plată fără numerar*], în cazul infracțiunilor care se săvârșesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică, șantaj, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, în cazul infracțiunilor de corupție, al infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, al infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene ori în cazul altor infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 7 ani sau mai mare ori există o suspiciune rezonabilă că o persoană este implicată în activități infracționale ce au legătură cu infracțiunile enumerate mai sus;

b) măsura este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor sau a probelor ce urmează a fi obținute ori gravitatea infracțiunii;

c) probele sau localizarea și identificarea făptuitorului, suspectului ori inculpatului nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Măsura se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, prin ordonanță care trebuie să cuprindă, în afara mențiunilor prevăzute la art. 286 alin. (2):

a) indicarea activităților pe care investigatorul sub acoperire este autorizat să le desfășoare;

b) perioada pentru care s-a autorizat măsura;

c) identitatea atribuită investigatorului sub acoperire.

(3) În cazul în care procurorul apreciază că este necesar ca investigatorul sub acoperire să poată folosi dispozitive tehnice pentru a obține fotografii sau înregistrări audio și video, sesizează judecătorul de drepturi și libertăți în vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnică. Dispozițiile art. 141 se aplică în mod corespunzător.

(4) Investigatorii sub acoperire sunt lucrători operativi din cadrul poliției judiciare. În cazul investigării infracțiunilor contra securității naționale și infracțiunilor de terorism pot fi folosiți ca investigatori sub acoperire și lucrători operativi din cadrul organelor de stat care desfășoară, potrivit legii, activități de informații în vederea asigurării securității naționale.

(5) Investigatorul sub acoperire culege date și informații în baza ordonanței emise potrivit alin. (1)-(3), pe care le pune, în totalitate, la dispoziția procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, întocmind un proces-verbal.

(6) În cazul în care desfășurarea activității investigatorului impune participarea autorizată la anumite activități, procurorul procedează potrivit dispozițiilor art. 150.

(7) Organele judiciare pot folosi sau pune la dispoziția investigatorului sub acoperire orice înscrisuri ori obiecte necesare pentru desfășurarea activității autorizate. Activitatea persoanei care pune la dispoziție sau folosește înscrisurile ori obiectele nu constituie infracțiune.

(8) Investigatorii sub acoperire pot fi audiați ca martori în cadrul procesului penal în aceleași condiții ca și martorii amenințați.

(9)¹⁾ Durata măsurii poate fi prelungită pentru motive temeinic justificate, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1), fiecare prelungire neputând depăși

¹⁾ Alin. (9) al art. 148 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. VIII pct. 4 L. nr. 219/2021 (intrat în vigoare la 30 de zile de la publ. în M. Of.).

60 de zile. Durata totală a măsurii, în aceeași cauză și cu privire la aceeași persoană, nu poate depăși un an, cu excepția infracțiunilor contra vieții, securității naționale, infracțiunilor de trafic de droguri, infracțiunilor la regimul privind substanțele dopante, nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism sau asimilate acestora, de finanțare a terorismului, spălare a banilor, precum și infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene.

(10) În situații excepționale, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1), iar folosirea investigatorului sub acoperire nu este suficientă pentru obținerea datelor sau informațiilor ori nu este posibilă, procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală poate autoriza folosirea unui colaborator, căruia îi poate fi atribuită o altă identitate decât cea reală. Dispozițiile alin. (2)-(3) și (5)-(9) se aplică în mod corespunzător.

• VECHIUL CPP: art. 224¹-224².

Art. 149. Măsurile de protecție a investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor. (1) Identitatea reală a investigatorilor sub acoperire și a colaboratorilor cu o altă identitate decât cea reală nu poate fi dezvăluită.

(2) Procurorul, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată are dreptul de a cunoaște adevărata identitate a investigatorului sub acoperire și a colaboratorului, cu respectarea secretului profesional.

(3) Investigatorul sub acoperire, colaboratorul, informatorul, precum și membrii de familie ai acestora sau alte persoane supuse amenințărilor, intimidărilor sau actelor de violență, în legătură cu activitatea desfășurată de investigatorul sub acoperire, informator sau colaborator, pot beneficia de măsuri specifice de protecție a martorilor, potrivit legii.

• VECHIUL CPP: art. 224⁴.

Art. 150. Participarea autorizată la anumite activități. (1) Participarea autorizată la anumite activități în condițiile art. 138 alin. (11) se poate dispune de către procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, pe o perioadă de maximum 60 de zile, dacă:

a)¹⁾ există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni de trafic de droguri, infracțiuni la regimul privind substanțele dopante, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, infracțiuni privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism sau asimilate acestora, de finanțare a terorismului, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, unei infracțiuni care se săvârșește prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică, șantaj, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, în cazul infracțiunilor de corupție, al infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție și al infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene sau în cazul altor infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 7 ani sau mai mare ori dacă există o suspiciune rezonabilă că o persoană este implicată în activități infracționale care au legătură, potrivit art. 43, cu infracțiunile enumerate mai sus;

¹⁾ Lit. a) a alin. (1) al art. 150 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. VIII pct. 5 L. nr. 219/2021 (intrat în vigoare la 30 de zile de la publ. în M. Of.).

b) măsura este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor sau a probelor ce urmează a fi obținute ori gravitatea infracțiunii;

c) probele nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Măsura se dispune de către procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, prin ordonanță care trebuie să cuprindă, în afara mențiunilor prevăzute la art. 286 alin. (2):

a) indicarea activităților autorizate;

b) perioada pentru care s-a autorizat măsura;

c) persoana care desfășoară activitățile autorizate.

(3) Activitățile autorizate pot fi desfășurate de un organ de cercetare penală, de un investigator cu identitate reală, de un investigator sub acoperire sau de un colaborator.

(4) Desfășurarea activităților autorizate de către persoana prevăzută la alin. (2) lit. c) nu constituie contravenție sau infracțiune.

(5) Punerea în executare a acestor măsuri se consemnează într-un proces-verbal care conține: datele la care măsura a început și s-a încheiat, date cu privire la persoanele care au desfășurat activitățile autorizate, descrierea dispozitivelor tehnice utilizate în cazul în care s-a autorizat de către judecătorul de drepturi și libertăți, folosirea mijloacelor tehnice de supraveghere, identitatea persoanelor cu privire la care a fost pusă în aplicare măsura.

(6) Persoana care a desfășurat activitățile autorizate poate fi audiată ca martor în cadrul procesului penal, cu respectarea dispozițiilor privind audierea martorilor amenințați, dacă organul judiciar apreciază că audierea este necesară.

(7) Organele judiciare pot folosi sau pune la dispoziția persoanei care desfășoară activitățile autorizate orice înscrisuri sau obiecte necesare pentru desfășurarea activității autorizate. Persoana care pune la dispoziție sau folosește înscrisurile ori obiectele nu va comite o infracțiune prin desfășurarea acestor activități, în cazul în care acestea constituie infracțiuni.

(8) Măsura dispusă poate fi prelungită de către procuror, pentru motive temeinic justificate, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1), fiecare prelungire neputând depăși 60 de zile.

(9) Durata totală a măsurii, cu privire la aceeași persoană și aceeași faptă, nu poate depăși un an.

Art. 151. Livrarea supravegheată. (1)¹ Livrarea supravegheată poate fi autorizată, prin ordonanță, de către procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, la solicitarea instituțiilor sau organelor competente, cu sau fără sustragerea ori substituirea totală sau parțială a bunurilor care fac obiectul livrării.

(2) Livrarea supravegheată poate fi autorizată numai în următoarele cazuri:

a)² dacă descoperirea sau arestarea persoanelor implicate în transportul ilegal de droguri, substanțe dopante, arme, obiecte furate, materiale explozive și precursori de explozivi restricționați, nucleare, alte materiale radioactive, sume de bani și alte obiecte care rezultă din activități ilicite ori obiecte utilizate în scopul comiterii de infracțiuni nu ar

¹ Alin. (1) al art. 151 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 28 din O.U.G. nr. 18/2016.

² Lit. a) a alin. (2) al art. 151 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. VIII pct. 6 L. nr. 219/2021 (intrat în vigoare la 30 de zile de la publ. în M. Of.).

putea fi făcută în alt mod sau ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare;

b) dacă descoperirea ori dovedirea infracțiunilor săvârșite în legătură cu livrarea de transporturi ilegale sau suspecte ar fi imposibilă ori foarte dificilă în alt mod.

(2)¹⁾ Livrarea supravegheată poate fi realizată pe teritoriul țării numai dacă procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală se asigură că autoritățile care au, potrivit legii, atribuții în legătură cu verificarea sau supravegherea intrării, circulației sau ieșirii de pe teritoriul țării a bunurilor vizate:

a) păstrează confidențialitatea activităților desfășurate;

b) garantează supravegherea permanentă a transportului ilegal sau suspect.

(3)²⁾ În situația în care livrarea supravegheată presupune activități transfrontaliere, aceasta poate fi realizată numai dacă procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală ia măsuri și se asigură ca autoritățile statelor tranzitate:

a) să fie de acord cu intrarea pe teritoriul acestora a transportului ilegal sau suspect și cu ieșirea acestuia de pe teritoriul statului;

b) să garanteze faptul că transportul ilegal sau suspect este supravegheat permanent de către autoritățile competente;

c) să garanteze faptul că procurorul, organele de poliție sau alte autorități de stat competente sunt înștiințate în ceea ce privește rezultatul urmăririi penale împotriva persoanelor acuzate de infracțiuni care au constituit obiectul metodei speciale de cercetare la care se face referire la alin. (1).

(4) Dispozițiile alin. (3) nu se aplică în cazul în care un tratat internațional la care România este parte are dispoziții contrare.

(5) Pentru fiecare livrare supravegheată procurorul emite câte o ordonanță, care trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2):

a) numele suspectului sau inculpatului, dacă sunt cunoscute;

b) motivele concrete care justifică măsura;

c) indicarea bunurilor care fac obiectul livrării supravegheate și a dovezilor din care rezultă caracterul ilicit al acestora, a bunurilor care urmează a fi sustrate sau substituite, precum și a bunurilor care urmează a le înlocui pe acestea, după caz;

d) timpul și locul efectuării livrării sau, după caz, itinerariul ce urmează a fi parcurs în vederea efectuării livrării, dacă acestea sunt cunoscute;

e) modalitățile în care va fi efectuată supravegherea;

f) datele de identificare a persoanelor autorizate să supravegheze livrarea.

(6) Livrarea supravegheată este pusă în aplicare de către poliție sau de altă autoritate competentă. Procurorul stabilește, coordonează și controlează modul de punere în aplicare a livrării supravegheate.

(7) Punerea în aplicare a livrării supravegheate nu constituie infracțiune.

(8) Organele prevăzute la alin. (6) au obligația de a întocmi, la finalizarea livrării supravegheate pe teritoriul României, un proces-verbal cu privire la activitățile desfășurate, pe care îl înaintează procurorului.

Art. 152.³⁾ Obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de

¹⁾ Alin. (2)¹⁾ al art. 151 a fost introdus prin art. II pct. 29 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (3) și (5) ale art. 151 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 30 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Denumirea marginală și alin. (1) ale art. 152 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

comunicații electronice destinate publicului. (1) Organele de urmărire penală, cu autorizarea prealabilă a judecătorului de drepturi și libertăți, pot solicita date de trafic și localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului dacă sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții:

a)¹⁾ există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2) sau a unei infracțiuni de concurență neloială, de evadare, de fals în înscrisuri, infracțiuni privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, a unei infracțiuni privind nerespectarea dispozițiilor privind introducerea în țară de deșeuri și reziduuri, a unei infracțiuni privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc ori a unei infracțiuni privind regimul juridic al precursorilor de droguri, și infracțiuni referitoare la operațiuni cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive asemănătoare celor determinate de substanțele și produsele stupefiante sau psihotrope;

b) există temeiuri justificate pentru a se crede că datele solicitate constituie probe;

c) probele nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare;

d) măsura este proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor ori a probelor ce urmează a fi obținute sau gravitatea infracțiunii.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță în termen de 48 de ore cu privire la solicitarea organelor de urmărire penală de transmitere a datelor, prin încheiere motivată, în camera de consiliu.

(3) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului care colaborează cu organele de urmărire penală au obligația de a păstra secretul operațiunii efectuate.

Art. 153. Obținerea de date privind situația financiară a unei persoane.

(1)²⁾ Procurorul poate solicita unei instituții de credit sau oricărei alte instituții care deține date privind situația financiară a unei persoane comunicarea datelor privind existența și conținutul conturilor unei persoane, în cazul în care există indicii temeinice cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și există temeiuri pentru a se crede că datele solicitate constituie probe.

(2) Măsura prevăzută la alin. (1) se dispune din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, prin ordonanță care trebuie să cuprindă, în afara mențiunilor prevăzute la art. 286 alin. (2): instituția care este în posesia ori care are sub control datele, numele suspectului sau inculpatului, motivarea îndeplinirii condițiilor prevăzute la alin. (1), menționarea obligației instituției de a comunica imediat, în condiții de confidențialitate, datele solicitate.

(3) Instituția prevăzută la alin. (1) este obligată să pună de îndată la dispoziție datele solicitate.

¹⁾ Lit. a) a alin. (1) al art. 152 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. 29 pct. 1 L. nr. 49/2018 (M. Of. nr. 194 din 2 martie 2018). Potriv. art. 38 L. nr. 49/2014: „Prev. art. 21, 22 și 28-32 intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării prezentei legi în M. Of.”.

²⁾ Alin. (1) al art. 153 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 31 din O.U.G. nr. 18/2016.

Capitolul V

Conservarea datelor informatice

Art. 154. Conservarea datelor informatice. (1) Dacă există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni, în scopul strângerii de probe ori identificării făptuitorului, suspectului sau a inculpatului, procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală poate dispune conservarea imediată a anumitor date informatice, inclusiv a datelor referitoare la traficul informațional, care au fost stocate prin intermediul unui sistem informatic și care se află în posesia sau sub controlul unui furnizor de rețele publice de comunicații electronice ori unui furnizor de servicii de comunicații electronice destinate publicului, în cazul în care există pericolul pierderii sau modificării acestora.

(2) Conservarea se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penală, pe o durată de maximum 60 de zile, prin ordonanță care trebuie să cuprindă, în afara mențiunilor prevăzute la art. 286 alin. (2): furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului în posesia cărora se află datele informatice ori care le au sub control, numele făptuitorului, suspectului sau inculpatului, dacă este cunoscut, descrierea datelor ce trebuie conservate, motivarea îndeplinirii condițiilor prevăzute la alin. (1), durata pentru care a fost emisă, menționarea obligației persoanei sau furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorilor de servicii de comunicații electronice destinate publicului de a conserva imediat datele informatice indicate și de a le menține integritatea, în condiții de confidențialitate.

(3) Măsura conservării poate fi prelungită, pentru motive temeinic justificate, de procuror, o singură dată, pe o durată de maximum 30 de zile.

(4) Ordonanța procurorului se transmite, de îndată, oricărui furnizor de rețele publice de comunicații electronice ori furnizor de servicii de comunicații electronice destinate publicului în posesia căruia se află datele prevăzute la alin. (1) ori care le are sub control, acesta fiind obligat să le conserve imediat, în condiții de confidențialitate.

(5) În cazul în care datele referitoare la traficul informațional se află în posesia mai multor furnizori de rețele publice de comunicații electronice ori furnizori de servicii de comunicații electronice destinate publicului, furnizorul în posesia sau sub controlul căruia se află datele informatice are obligația de a pune, de îndată, la dispoziția organului de urmărire penală informațiile necesare identificării celorlalți furnizori, în vederea cunoașterii tuturor elementelor din lanțul de comunicare folosit.

(6) În termenul prevăzut la alin. (2) și (3), procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală poate, cu autorizarea prealabilă a judecătorului de drepturi și libertăți, să solicite unui furnizor de rețele publice de comunicații electronice ori unui furnizor de servicii de comunicații electronice destinate publicului transmiterea datelor conservate potrivit legii ori poate dispune ridicarea acestei măsuri. Dispozițiile art. 170 alin. (2)¹⁾-(2⁵), alin. (4) și (5) și ale art. 171 se aplică în mod corespunzător.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță în termen de 48 de ore cu privire la solicitarea organelor de urmărire penală de transmitere a datelor, prin încheiere motivată, în camera de consiliu.

(7)¹⁾ Dispozițiile alin. (1)-(7) se aplică în mod corespunzător și cu privire la datele informatice, inclusiv la datele referitoare la traficul informațional, stocate prin intermediul unui sistem informatic care se află în posesia sau sub controlul altor persoane.

¹⁾ Alin. (7)¹⁾ al art. 154 a fost introdus prin art. 1 pct. 3 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

(8) Până la terminarea urmăririi penale, procurorul este obligat să încunoștințeze, în scris, persoanele față de care se efectuează urmărirea penală și ale căror date au fost conservate.

Art. 155. *Abrogat.*

Capitolul VI

Percheziția și ridicarea de obiecte și înscrisuri

Art. 156. Dispoziții comune. (1) Percheziția poate fi domiciliară, corporală, informatică sau a unui vehicul.

(2) Percheziția se efectuează cu respectarea demnității, fără a constitui ingerință disproporțională în viața privată.

• **VECHIUL CPP: art. 100 alin. (2).**

Secțiunea 1

Percheziția domiciliară

Art. 157. Cazurile și condițiile în care se poate dispune percheziția domiciliară. (1) Percheziția domiciliară ori a bunurilor aflate în domiciliu poate fi dispusă dacă există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni de către o persoană ori la deținerea unor obiecte sau înscrisuri ce au legătură cu o infracțiune și se presupune că percheziția poate conduce la descoperirea și strângerea probelor cu privire la această infracțiune, la conservarea urmelor săvârșirii infracțiunii sau la prinderea suspectului ori inculpatului.

(2) Prin domiciliu se înțelege o locuință sau orice spațiu delimitat în orice mod ce aparține ori este folosit de o persoană fizică sau juridică.

• **VECHIUL CPP: art. 100 alin. (1).**

Art. 158. Procedura de emitere a mandatului de percheziție domiciliară.

(1) Percheziția domiciliară poate fi dispusă în cursul urmăririi penale, la cererea procurorului, de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală. În cursul judecății, percheziția se dispune, din oficiu sau la cererea procurorului, de către instanța investită cu judecarea cauzei.

(2) Cererea formulată de procuror trebuie să cuprindă:

a) descrierea locului unde urmează a se efectua percheziția, iar dacă sunt suspiciuni rezonabile privind existența sau posibilitatea transferării probelor, datelor sau persoanelor căutate în locuri învecinate, descrierea acestor locuri;

b) indicarea probelor ori a datelor din care rezultă suspiciunea rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni sau cu privire la deținerea obiectelor ori înscrisurilor ce au legătură cu o infracțiune;

c) indicarea infracțiunii, a probelor sau a datelor din care rezultă că în locul în care se solicită efectuarea percheziției se află suspectul ori inculpatul sau pot fi descoperite probe cu privire la săvârșirea infracțiunii ori urme ale săvârșirii infracțiunii;

d) numele, prenumele și, dacă este necesar, descrierea suspectului sau inculpatului despre care se bănuiește că se află în locul unde se efectuează percheziția, precum și

indicarea urmelor săvârșirii infracțiunii ori a altor obiecte despre care se presupune că există în locul ce urmează a fi percheziționat.

(3) În cazul în care, în timpul efectuării percheziției, se constată că au fost transferate probe, date sau că persoanele căutate s-au ascuns în locuri învecinate, mandatul de percheziție este valabil, în condițiile legii, și pentru aceste locuri. Continuarea efectuării percheziției în această situație se încuviințează de către procuror.

(4) Procurorul înaintează cererea împreună cu dosarul cauzei judecătorului de drepturi și libertăți.

(5) Cererea prin care se solicită încuviințarea efectuării percheziției domiciliare se soluționează, în termen de 24 de ore, în camera de consiliu, fără citarea părților. Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Judecătorul dispune, prin încheiere, admiterea cererii, atunci când este întemeiată, și încuviințarea efectuării percheziției și emite de îndată mandatul de percheziție. Întocmirea minutei este obligatorie.

(7) Încheierea instanței și mandatul de percheziție trebuie să cuprindă:

a) denumirea instanței;

b) data, ora și locul emiterii;

c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis mandatul de percheziție;

d) perioada pentru care s-a emis mandatul, care nu poate depăși 15 zile;

e) scopul pentru care a fost emis;

f) descrierea locului unde urmează a se efectua percheziția sau, dacă este cazul, și a locurilor învecinate acestuia;

g) numele sau denumirea persoanei la domiciliul, reședința ori sediul căreia se efectuează percheziția, dacă este cunoscută;

h) numele făptuitorului, suspectului sau inculpatului, dacă este cunoscut;

i) descrierea faptuitorului, suspectului sau inculpatului despre care se bănuiește că se află în locul unde se efectuează percheziția, indicarea urmelor săvârșirii infracțiunii sau a altor obiecte despre care se presupune că există în locul ce urmează a fi percheziționat;

j) mențiunea că mandatul de percheziție poate fi folosit o singură dată;

k) semnătura judecătorului și ștampila instanței.

(8) În cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 157, dispune, prin încheiere, respingerea cererii de efectuare a percheziției domiciliare.

(9) Încheierea prin care judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță asupra cererii de încuviințare a efectuării percheziției domiciliare nu este supusă căilor de atac.

(10) O nouă cerere de efectuare a unei percheziții domiciliare în același loc poate fi formulată dacă au apărut ori s-au descoperit fapte sau împrejurări noi, necunoscute la momentul soluționării cererii anterioare de către judecător.

(11) În cursul judecății, din oficiu sau la cererea procurorului, instanța de judecată poate dispune efectuarea unei percheziții în vederea punerii în executare a mandatului de arestare preventivă a inculpatului, precum și în cazul în care există suspiciuni rezonabile că în locul unde se solicită efectuarea percheziției există mijloace materiale de probă ce au legătură cu infracțiunea ce face obiectul cauzei. Dispozițiile alin. (2)-(8) și ale art. 157 se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 100 alin. (3)-(4²) și (6).**

Art. 159. Efectuarea percheziției domiciliare. (1) Mandatul de percheziție se comunică procurorului, care ia măsuri pentru executarea acestuia.

(2) Percheziția se efectuează de procuror sau de organul de cercetare penală, însoțit, după caz, de lucrători operativi.

(3) Percheziția domiciliară nu poate fi începută înainte de ora 6,00 sau după ora 20,00, cu excepția infracțiunii flagrante sau când percheziția urmează să se efectueze într-un local deschis publicului la acea oră.

(4) În cazul în care este necesar, organele judiciare pot restricționa libertatea de mișcare a persoanelor prezente sau accesul altor persoane în locul unde se efectuează percheziția, pe durata efectuării acesteia.

(5) Înainte de începerea percheziției, organul judiciar se legitimează și înmânează o copie a mandatului emis de judecător persoanei la care se va efectua percheziția, reprezentantului acesteia sau unui membru al familiei, iar în lipsă, oricărei alte persoane cu capacitate deplină de exercițiu care cunoaște persoana la care se va efectua percheziția și, dacă este cazul, custodelui.

(6) În cazul percheziției efectuate la sediul unei persoane juridice, mandatul de percheziție se înmânează reprezentantului acesteia sau, în lipsa reprezentantului, oricărei alte persoane cu capacitate deplină de exercițiu care se află în sediu ori este angajat al persoanei juridice respective.

(7) În cazul în care efectuarea percheziției este extinsă în locuințele învecinate în condițiile art. 158 alin. (3), persoanele din aceste spații vor fi înștiințate cu privire la extinderea efectuării percheziției.

(8) Persoanelor prevăzute la alin. (5) și (6) li se solicită, înainte de începerea percheziției, predarea de bunăvoie a persoanelor sau a obiectelor căutate. Percheziția nu se mai efectuează dacă persoanele sau obiectele indicate în mandat sunt predate.

(9) Persoanelor prevăzute la alin. (5) și (6) li se aduce la cunoștință că au dreptul ca la efectuarea percheziției să participe un avocat. Dacă se solicită prezența unui avocat, începerea percheziției este amânată până la sosirea acestuia, dar nu mai mult de două ore de la momentul la care acest drept este comunicat, luându-se măsuri de conservare a locului ce urmează a fi percheziționat. În cazuri excepționale, ce impun efectuarea percheziției de urgență, sau în cazul în care avocatul nu poate fi contactat, percheziția poate începe și înainte de expirarea termenului de două ore.

(10) De asemenea, persoanei percheziționate i se va permite să fie asistată ori reprezentată de o persoană de încredere.

(11) Când persoana la care se face percheziția este reținută ori arestată, va fi adusă la percheziție. În cazul în care nu poate fi adusă, ridicarea de obiecte și înscrisuri, precum și percheziția domiciliară se fac în prezența unui reprezentant ori martor asistent.

(12) Organul judiciar care efectuează percheziția are dreptul să deschidă, prin folosirea forței, încăperile, spațiile, mobilierul și alte obiecte în care s-ar putea găsi obiectele, înscrisurile, urmele infracțiunii sau persoanele căutate, în cazul în care posesorul acestora nu este prezent sau nu dorește să le deschidă de bunăvoie. La deschiderea acestora, organele judiciare ce efectuează percheziția trebuie să evite daunele nejustificate.

(13) Organul judiciar este obligat să se limiteze la ridicarea numai a obiectelor și înscrisurilor care au legătură cu fapta pentru care se efectuează urmărirea penală. Obiectele sau înscrisurile a căror circulație ori deținere este interzisă sau în privința cărora există suspiciunea că pot avea o legătură cu săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu se ridică întotdeauna.

(14) În mod excepțional, percheziția poate începe fără înmânarea copiei mandatului de percheziție, fără solicitarea prealabilă de predare a persoanei sau a obiectelor, precum și fără informarea prealabilă privind posibilitatea solicitării prezenței unui avocat ori a unei persoane de încredere, în următoarele cazuri:

a) când este evident faptul că se fac pregătiri pentru acoperirea urmelor sau distrugerea probelor ori a elementelor ce prezintă importanță pentru cauză;

b) dacă există suspiciunea că în spațiul în care urmează a se efectua percheziția se află o persoană a cărei viață sau integritate fizică este pusă în pericol;

c) dacă există suspiciunea că persoana căutată s-ar putea sustrage procedurii.

(15) În cazul în care în spațiul unde urmează a fi efectuată percheziția nu se află nicio persoană, aceasta se efectuează în prezența unui martor asistent.

(16) În cazurile prevăzute la alin. (14) și (15), copia mandatului de percheziție se înmânează de îndată ce este posibil.

(17) Organele judiciare care efectuează percheziția pot folosi forța, în mod adecvat și proporțional, pentru a pătrunde într-un domiciliu:

a) dacă există motive temeinice pentru a anticipa rezistență armată sau alte tipuri de violență ori există un pericol cu privire la distrugerea probelor;

b) în cazul unui refuz sau dacă nu a fost primit niciun răspuns la solicitările organelor judiciare de a pătrunde în domiciliu.

(18) Este interzisă efectuarea în același timp cu percheziția a oricăror acte procedurale în aceeași cauză, care prin natura lor împiedică persoana la care se face percheziția să participe la efectuarea acesteia, cu excepția situației în care se desfășoară, în aceeași cauză, simultan mai multe percheziții.

(19) Locul în care se desfășoară percheziția, precum și persoanele sau obiectele găsite pe parcursul percheziționării pot fi fotografiate ori înregistrate audiovideo.

(20) Înregistrarea audiovideo sau fotografiile efectuate sunt anexate procesului-verbal de percheziție și fac parte integrantă din acesta.

• **VECHIUL CPP: art. 101, 102-105.**

Art. 160. Identificarea și păstrarea obiectelor. (1) După identificare, obiectele sau înscrisurile se prezintă persoanei de la care sunt ridicate și persoanelor prezente, pentru a fi recunoscute și a fi însemnate de către acestea spre neschimbare, după care se etichetează și se sigilează.

(2) Obiectele care nu pot fi însemnate ori pe care nu se pot aplica etichete și sigilii se împachetează sau se închid, pe cât posibil împreună, după care se aplică sigilii.

(3) Obiectele care nu pot fi ridicate se lasă în păstrarea celui la care se află sau a unui custode. Persoanei căreia i se lasă spre păstrare obiectele i se pune în vedere că are obligația de a le păstra și conserva, precum și de a le pune la dispoziția organelor de urmărire penală, la cererea acestora, sub sancțiunea prevăzută la art. 275 din Codul penal.

(4) Probele pentru analiză se iau cel puțin în dublu și se sigilează. Una dintre probe se lasă celui de la care se ridică, iar în lipsa acestuia, uneia dintre persoanele prevăzute la art. 159 alin. (11).

• **VECHIUL CPP: art. 107.**

Art. 161. Procesul-verbal de percheziție. (1) Activitățile desfășurate cu ocazia efectuării percheziției sunt consemnate într-un proces-verbal.

(2) Procesul-verbal trebuie să cuprindă:

a) numele, prenumele și calitatea celui care îl încheie;

- b) numărul și data mandatului de percheziție;
- c) locul unde este încheiat;
- d) data și ora la care a început și ora la care s-a terminat efectuarea percheziției, cu menționarea oricărei întreruperi intervenite;
- e) numele, prenumele, ocupația și adresa persoanelor ce au fost prezente la efectuarea percheziției, cu menționarea calității acestora;
- f) efectuarea informării persoanei la care se va efectua percheziția cu privire la dreptul de a contacta un avocat care să participe la percheziție;
- g) descrierea amănunțită a locului și condițiilor în care înscrisurile, obiectele sau urmele infracțiunii au fost descoperite și ridicate, enumerarea și descrierea lor amănunțită, pentru a putea fi recunoscute; mențiuni cu privire la locul și condițiile în care suspectul sau inculpatul a fost prins;
- h) obiecțiile și explicațiile persoanelor care au participat la efectuarea percheziției, precum și mențiunile referitoare la înregistrarea audiovideo sau fotografiile efectuate;
- i) mențiuni despre obiectele care nu au fost ridicate, dar au fost lăsate în păstrare;
- j) mențiunile prevăzute de lege pentru cazurile speciale.

(3) Procesul-verbal se semnează pe fiecare pagină și la sfârșit de cel care îl încheie, de persoana la care s-a făcut percheziția, de avocatul acesteia, dacă a fost prezent, precum și de persoanele arătate la alin. (2) lit. e). Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune despre aceasta, precum și despre motivele imposibilității sau refuzului de a semna.

(4) O copie de pe procesul-verbal se lasă persoanei la care s-a făcut percheziția sau de la care s-au ridicat obiectele și înscrisurile ori uneia dintre persoanele prevăzute la art. 159 alin. (5) sau (6) care au participat la percheziție.

• **VECHIUL CPP: art. 108.**

Art. 162. Măsurile privind obiectele ori înscrisurile ridicate. (1) Obiectele ori înscrisurile ridicate care constituie mijloace de probă sunt atașate la dosar sau păstrate în alt mod, iar urmele săvârșirii infracțiunii se ridică și sunt conservate.

(2) Obiectele, înscrisurile și urmele ridicate, care nu sunt atașate la dosar, pot fi fotografiate. Fotografiile se vizează de organul de urmărire penală și se atașează la dosar.

(3) Mijloacele materiale de probă se păstrează de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată la care se găsește dosarul, până la soluționarea definitivă a cauzei.

(4) Obiectele care nu au legătură cu cauza se restituie persoanei căreia îi aparțin, cu excepția celor care sunt supuse confiscării, în condițiile legii.

(5) Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă nu sunt supuse confiscării, în condițiile legii, pot fi restituite, chiar înainte de soluționarea definitivă a procesului, persoanei căreia îi aparțin, în afară de cazul când prin această restituire s-ar putea stănjeni aflarea adevărului. Organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune în vedere persoanei căreia i-au fost restituite obiectele că este obligată să le păstreze până la soluționarea definitivă a cauzei.

• **VECHIUL CPP: art. 109.**

Art. 163. Conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate. Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă sunt dintre acelea prevăzute la art. 252 alin. (2) și dacă nu sunt restituite, se conservă sau se valorifică potrivit prevederilor art. 252.

• **VECHIUL CPP: art. 110.**

Art. 164. Dispoziții speciale privind perchezițiile efectuate la o autoritate publică, instituție publică sau la alte persoane juridice de drept public. Percheziția la o autoritate publică, instituție publică sau la alte persoane juridice de drept public se efectuează potrivit prevederilor prezentei secțiuni, după cum urmează:

- a) organul judiciar se legitimează și înmânează o copie a mandatului de percheziție reprezentantului autorității, instituției sau persoanei juridice de drept public;
- b) percheziția se efectuează în prezența reprezentantului autorității, instituției sau persoanei juridice de drept public ori a altei persoane cu capacitate deplină de exercițiu;
- c) o copie de pe procesul-verbal de percheziție se lasă reprezentantului autorității, instituției sau persoanei juridice de drept public.

• **VECHIUL CPP: art. 111.**

Secțiunea a 2-a **Alte forme de percheziție**

Art. 165. Cazurile și condițiile în care se efectuează percheziția corporală.

(1) Percheziția corporală presupune examinarea corporală externă a unei persoane, a cavității bucale, a nasului, a urechilor, a părului, a îmbrăcăminte, a obiectelor pe care o persoană le are asupra sa sau sub controlul său, la momentul efectuării percheziției.

(2) În cazul în care există o suspiciune rezonabilă că prin efectuarea unei percheziții corporale vor fi descoperite urme ale infracțiunii, corpuri delictive ori alte obiecte ce prezintă importanță pentru aflarea adevărului în cauză, organele judiciare sau orice autoritate cu atribuții în asigurarea ordinii și securității publice procedează la efectuarea acesteia.

• **VECHIUL CPP: art. 100 alin. (5).**

Art. 166. Efectuarea percheziției corporale. (1) Organul judiciar trebuie să ia măsuri ca percheziția să fie efectuată cu respectarea demnității umane.

(2) Percheziția se efectuează de o persoană de același sex cu persoana percheziționată.

(3) Înainte de începerea percheziției, persoanei percheziționate i se solicită predarea de bunăvoie a obiectelor căutate. Dacă obiectele căutate sunt predate, nu se mai efectuează percheziția, cu excepția cazului când se consideră util să se procedeze la aceasta, pentru căutarea altor obiecte sau urme.

(4) Procesul-verbal de percheziție trebuie să cuprindă:

- a) numele și prenumele persoanei percheziționate;
- b) numele, prenumele și calitatea persoanei care a efectuat percheziția;
- c) enumerarea obiectelor găsite cu ocazia percheziției;
- d) locul unde este încheiat;
- e) data și ora la care a început și ora la care s-a terminat efectuarea percheziției, cu menționarea oricărei întreruperi intervenite;
- f) descrierea amănunțită a locului și condițiilor în care înscrisurile, obiectele sau urmele infracțiunii au fost descoperite și ridicate, enumerarea și descrierea lor amănunțită, pentru a putea fi recunoscute; mențiuni cu privire la locul și condițiile în care suspectul sau inculpatul a fost găsit.

(5) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină și la sfârșit de cel care îl încheie și de persoana percheziționată. Dacă persoana percheziționată nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune despre aceasta, precum și despre motivele imposibilității sau refuzului de a semna.

(6) O copie a procesului-verbal se lasă persoanei percheziționate.

(7) Dispozițiile art. 162 se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 106.**

Art. 167. Percheziția unui vehicul. (1) Percheziția unui vehicul constă în examinarea exteriorului ori interiorului unui vehicul sau a altui mijloc de transport ori a componentelor acestora.

(2) Percheziția unui vehicul se efectuează în condițiile prevăzute la art. 165 alin. (2).

(3) Prevederile art. 162, 165 și 166 se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 100 alin. (5).**

Art. 168. Percheziția informatică. (1) Prin percheziție în sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice se înțelege procedeul de cercetare, descoperire, identificare și strângere a probelor stocate într-un sistem informatic sau suport de stocare a datelor informatice, realizat prin intermediul unor mijloace tehnice și proceduri adecvate, de natură să asigure integritatea informațiilor conținute de acestea.

(2) În cursul urmăririi penale, judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate dispune efectuarea unei percheziții informatice, la cererea procurorului, atunci când pentru descoperirea și strângerea probelor este necesară cercetarea unui sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice.

(3) Procurorul înaintează cererea prin care se solicită încuviințarea efectuării percheziției informatice împreună cu dosarul cauzei judecătorului de drepturi și libertăți.

(4) Cererea se soluționează în camera de consiliu, fără citarea părților. Participarea procurorului este obligatorie.

(5) Judecătorul dispune prin încheiere admiterea cererii, atunci când aceasta este întemeiată, încuviințarea efectuării percheziției informatice și emite de îndată mandatul de percheziție.

(6) Încheierea instanței trebuie să cuprindă:

a) denumirea instanței;

b) data, ora și locul emiterii;

c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis mandatul;

d) perioada pentru care s-a emis mandatul și în cadrul căreia trebuie efectuată activitatea dispusă;

e) scopul pentru care a fost emis;

f) sistemul informatic sau suportul de stocare a datelor informatice care urmează a fi percheziționat, precum și numele suspectului sau inculpatului, dacă este cunoscut;

g) semnătura judecătorului și ștampila instanței.

(7) Încheierea prin care judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță asupra cererii de încuviințare a efectuării percheziției informatice nu este supusă căilor de atac.

(8) În cazul în care, cu ocazia efectuării percheziției unui sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice, se constată că datele informatice căutate sunt cuprinse într-un alt sistem informatic ori suport de stocare a datelor informatice și sunt accesibile din sistemul sau suportul inițial, procurorul dispune de îndată conservarea, copierea datelor informatice identificate și va solicita de urgență completarea mandatului, dispozițiile alin. (1)-(7) aplicându-se în mod corespunzător.

(9) În vederea executării percheziției dispuse, pentru asigurarea integrității datelor informatice stocate pe obiectele ridicate, procurorul dispune efectuarea de copii.

(10) Dacă ridicarea obiectelor care conțin datele informatice prevăzute la alin. (1) ar afecta grav desfășurarea activității persoanelor care dețin aceste obiecte, procurorul poate dispune efectuarea de copii, care servesc ca mijloc de probă. Copiile se realizează cu mijloace tehnice și proceduri adecvate, de natură să asigure integritatea informațiilor conținute de acestea.

(11) Percheziția în sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice se efectuează în prezența suspectului ori a inculpatului, dispozițiile art. 159 alin. (10) și (11) aplicându-se în mod corespunzător.

(12) Percheziția în sistem informatic ori a unui suport de stocare a datelor informatice se efectuează de un specialist care funcționează în cadrul organelor judiciare sau din afara acestora, în prezența procurorului sau a organului de cercetare penală.

(13) Procesul-verbal de percheziție informatică trebuie să cuprindă:

a) numele persoanei de la care a fost ridicat sistemul informatic sau suporturile de stocare a datelor informatice ori numele persoanei al cărei sistem informatic este cercetat;

b) numele persoanei care a efectuat percheziția;

c) numele persoanelor prezente la efectuarea percheziției;

d) descrierea și enumerarea sistemelor informatice ori suporturilor de stocare a datelor informatice față de care s-a dispus percheziția;

e) descrierea și enumerarea activităților desfășurate;

f) descrierea și enumerarea datelor informatice descoperite cu ocazia percheziției;

g) semnătura sau ștampila persoanei care a efectuat percheziția;

h) semnătura persoanelor prezente la efectuarea percheziției.

(14) Organele de urmărire penală trebuie să ia măsuri ca percheziția informatică să fie efectuată fără ca faptele și împrejurările din viața personală a celui la care se efectuează percheziția să devină, în mod nejustificat, publice.

(15) Datele informatice identificate cu caracter secret se păstrează în condițiile legii.

(16) În cursul judecății, percheziția informatică se dispune de către instanță, din oficiu sau la cererea procurorului, a părților ori a persoanei vătămate, în cazurile prevăzute la alin. (2). Mandatul de efectuare a percheziției informatice dispuse de instanță se comunică procurorului, care procedează potrivit alin. (8)-(15).

Art. 168¹.¹ Efectuarea percheziției informatice de lucrători de poliție. Efectuarea percheziției informatice prevăzută la art. 168 alin. (12) se poate realiza și de către lucrători de poliție specializați, în prezența procurorului sau a organului de cercetare penală.

Secțiunea a 3-a **Ridicarea de obiecte și înscrisuri**

Art. 169. Ridicarea de obiecte și înscrisuri. Organul de urmărire penală sau instanța de judecată are obligația să ridice obiectele și înscrisurile ce pot servi ca mijloc de probă în procesul penal.

• **VECHIUL CPP: art. 96.**

¹) Art. 168¹ a fost introdus prin art. II pct. 32 din O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 170. Predarea obiectelor, înscrisurilor sau a datelor informatice. (1) În cazul în care există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni și sunt temeiuri de a se crede că un obiect ori un înscris poate servi ca mijloc de probă în cauză, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune persoanei fizice sau juridice în posesia căreia se află să le prezinte și să le predea, sub luare de dovadă.

(2) De asemenea, în condițiile alin. (1), organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune ca:

a) orice persoană fizică sau juridică de pe teritoriul României să comunice anumite date informatice aflate în posesia sau sub controlul său, care sunt stocate într-un sistem informatic ori pe un suport de stocare a datelor informatice;

b) orice furnizor de rețele publice de comunicații electronice sau furnizor de servicii de comunicații electronice destinate publicului să comunice anumite date referitoare la abonați, utilizatori și la serviciile prestate, aflate în posesia sau sub controlul său, altele decât conținutul comunicațiilor și decât cele prevăzute la art. 138 alin. (1) lit. j).

(2¹) Persoanele fizice sau juridice, inclusiv furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, au posibilitatea să asigure semnarea datelor solicitate în baza alin. (2), utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat.

(2²) Orice persoană autorizată care transmite date solicitate în baza alin. (2) are posibilitatea să semneze datele transmise utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat și care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate, aceasta asumându-și astfel responsabilitatea în ceea ce privește integritatea datelor transmise.

(2³) Orice persoană autorizată care primește date solicitate în baza alin. (2) are posibilitatea să verifice integritatea datelor primite și să certifice această integritate prin semnarea datelor, utilizând o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat și care permite identificarea neambiguă a persoanei autorizate.

(2⁴) Fiecare persoană care certifică datele sub semnătură electronică răspunde potrivit legii pentru integritatea și securitatea acestor date.

(2⁵) Aplicarea prevederilor alin. (2¹)-(2⁴) se face cu respectarea procedurilor stabilite prin normele metodologice de aplicare a prezentei legi.

(3) *Abrogat.*

(4)-(6)¹⁾ *Abrogate.*

• **VECHIUL CPP: art. 97.**

Art. 171. Ridicarea silită de obiecte și înscrisuri. (1) Dacă obiectul sau înscrisul cerut nu este predat de bunăvoie, organul de urmărire penală, prin ordonanță, sau instanța de judecată, prin încheiere, dispune ridicarea silită. În cursul judecării dispoziția de ridicare silită a obiectelor sau înscrisurilor se comunică procurorului, care ia măsuri de aducere la îndeplinire, prin organul de cercetare penală.

(2) Împotriva măsurii dispuse potrivit alin. (1) sau a modului de aducere la îndeplinire a acesteia se poate face plângere de către orice persoană interesată. Dispozițiile art. 250 se aplică în mod corespunzător.

¹⁾ Alin. (4)-(6) ale art. 170 au fost abrogate prin art. II pct. 33 din O.U.G. nr. 18/2016.

(3)¹⁾ Ordonanța organului de urmărire penală sau încheierea instanței trebuie să cuprindă: numele și semnătura persoanei care a dispus predarea, numele persoanei care este obligată să predea obiectul, înscrisul ori datele informatice, descrierea obiectului, înscrisului sau a datelor informatice ce trebuie predate, precum și data și locul unde trebuie să fie predate.

(4) Dacă organul de urmărire penală sau instanța de judecată apreciază că și o copie a unui înscris sau a datelor informatice poate servi ca mijloc de probă, reține numai copia.

(5) Dacă obiectul, înscrisul sau datele informatice au caracter secret ori confidențial, prezentarea sau predarea se face în condiții care să asigure păstrarea secretului ori a confidențialității.

• **VECHIUL CPP: art. 99.**

Capitolul VII

Expertiza și constatarea

Art. 172. Dispunerea efectuării expertizei sau a constatării. (1) Efectuarea unei expertize se dispune când pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea unor fapte ori împrejurări ce prezintă importanță pentru aflarea adevărului în cauză este necesară și opinia unui expert.

(2) Expertiza se dispune, în condițiile art. 100, la cerere sau din oficiu, de către organul de urmărire penală, prin ordonanță motivată, iar în cursul judecății se dispune de către instanță, prin încheiere motivată.

(3) Cererea de efectuare a expertizei trebuie formulată în scris, cu indicarea faptelor și împrejurărilor supuse evaluării și a obiectivelor care trebuie lămurite de expert.

(4) Expertiza poate fi efectuată de experți oficiali din laboratoare sau instituții de specialitate ori de experți independenți autorizați din țară sau din străinătate, în condițiile legii.

(5) Expertiza și examinarea medico-legală se efectuează în cadrul instituțiilor medico-legale.

(6) Ordonanța organului de urmărire penală sau încheierea instanței prin care se dispune efectuarea expertizei trebuie să indice faptele sau împrejurările pe care expertul trebuie să le constate, să le clarifice și să le evalueze, obiectivele la care trebuie să răspundă, termenul în care trebuie efectuată expertiza, precum și instituția ori experții desemnați.

(7) În domeniile strict specializate, dacă pentru înțelegerea probelor sunt necesare anumite cunoștințe specifice sau alte asemenea cunoștințe, instanța ori organul de urmărire penală poate solicita opinia unor specialiști care funcționează în cadrul organelor judiciare sau în afara acestora. Dispozițiile relative la audierea martorului sunt aplicabile în mod corespunzător.

(8) La efectuarea expertizei pot participa experți independenți autorizați, numiți la solicitarea părților sau subiecților procesuali principali.

(9) Când există pericol de dispariție a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situații de fapt ori este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei, organul de urmărire penală poate dispune prin ordonanță efectuarea unei constatări.

(10) Constatarea este efectuată de către un specialist care funcționează în cadrul organelor judiciare sau din afara acestora.

¹⁾ Alin. (3)-(5) ale art. 171 au fost introduse prin art. II pct. 34 din O.U.G. nr. 18/2016.

(11) Certificatul medico-legal are valoarea unui raport de constatare.

(12)¹⁾ După finalizarea raportului de constatare, când organul judiciar apreciază că este necesară opinia unui expert sau când concluziile raportului de constatare sunt contestate, se poate dispune efectuarea unei expertize.

• **VECHIUL CPP: art. 112, 116, 119.**

Art. 173. Numirea expertului. (1) Expertul este numit prin ordonanța organului de urmărire penală sau prin încheierea instanței.

(2) Organul de urmărire penală sau instanța desemnează, de regulă, un singur expert, cu excepția situațiilor în care, ca urmare a complexității expertizei, sunt necesare cunoștințe specializate din discipline distincte, situație în care desemnează doi sau mai mulți experți.

(3) Când expertiza urmează să fie efectuată de o instituție medico-legală, de un institut sau laborator de specialitate, desemnarea unuia sau a mai multor experți se face de către acea instituție, potrivit legii.

(4) Părțile și subiecții procesuali principali au dreptul să solicite ca la efectuarea expertizei să participe un expert recomandat de acestea. În cazul în care expertiza este dispusă de instanță, procurorul poate solicita ca un expert recomandat de acesta să participe la efectuarea expertizei.

(5) Expertul, instituția medico-legală, institutul sau laboratorul de specialitate, la cererea expertului, poate solicita, atunci când consideră necesar, participarea specialiștilor de la alte instituții sau avizul acestora.

(6) Instituția medico-legală, institutul sau laboratorul de specialitate comunică organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei numele experților desemnați.

• **VECHIUL CPP: art. 118-119.**

Art. 174.²⁾ Incompatibilitatea expertului și a specialistului. (1) Persoana aflată în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de art. 64 nu poate fi desemnată ca expert, iar în cazul în care a fost desemnată, hotărârea judecătorească nu se poate întemeia pe constatările și concluziile acesteia. Motivul de incompatibilitate trebuie dovedit de cel ce îl invocă.

(2)³⁾ În aceeași cauză, o persoană nu poate avea atât calitatea de expert desemnat de organul judiciar, cât și pe aceea de expert recomandat de unul dintre subiecții procesuali.

(2)¹⁾⁴⁾ Nu poate fi desemnată ca expert recomandat de părți în aceeași cauză o persoană care funcționează în cadrul aceleiași instituții medico-legale, institut sau laborator de specialitate cu expertul desemnat de conducerea instituției respective la solicitarea organului judiciar.

(3) *Abrogat.*

(4) Dispozițiile art. 66-68 se aplică în mod corespunzător.

(5)⁵⁾ Prevederile alin. (1) și (4) se aplică în mod corespunzător în cazul specialiștilor prevăzuți la art. 172 alin. (10).

¹⁾ Alin. (12) al art. 172 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 35 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Denumirea marginală a art. 174 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 23 L. nr. 201/2023.

³⁾ Alin. (2) al art. 174 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 36 din O.U.G. nr. 18/2016.

⁴⁾ Alin. (2¹⁾ al art. 174 a fost introdus prin art. II pct. 37 din O.U.G. nr. 18/2016.

⁵⁾ Alin. (5) al art. 174 a fost introdus prin art. I pct. 24 L. nr. 201/2023.

• **VECHIUL CPP: art. 54.**

Art. 175. Drepturile și obligațiile expertului. (1) Expertul are dreptul de a refuza efectuarea expertizei pentru aceleași motive pentru care martorul poate refuza depunerea mărturiei.

(2) Expertul are dreptul să ia cunoștință de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei.

(3) Expertul poate cere lămuriri organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei cu privire la anumite fapte ori împrejurări ale cauzei ce trebuie evaluate.

(4) Expertul poate cere lămuriri părților și subiecților procesuali principali, cu încredințarea și în condițiile stabilite de organele judiciare.

(5) Expertul are dreptul la un onorariu pentru activitatea depusă în vederea efectuării expertizei, pentru cheltuielile pe care ar trebui să le suporte sau le-a suportat pentru efectuarea expertizei. Quantumul onorariului este stabilit de către organele judiciare în funcție de natura și complexitatea cauzei și de cheltuielile suportate sau care urmează a fi suportate de către expert. Dacă expertiza este efectuată de instituția medico-legală ori institutul sau laboratorul de specialitate, costul expertizei este stabilit în condițiile prevăzute de legea specială.

(6) Expertul poate beneficia și de măsuri de protecție, în condițiile prevăzute la art. 125.

(7) Expertul are obligația de a se prezenta în fața organelor de urmărire penală sau a instanței de judecată ori de câte ori este chemat și de a-și întocmi raportul de expertiză cu respectarea termenului-limită stabilit în ordonanța organului de urmărire penală sau în încheierea instanței. Termenul-limită din ordonanță sau încheiere poate fi prelungit, la cererea expertului, pentru motive întemeiate, fără ca prelungirea totală acordată să fie mai mare de 6 luni.

(8) Întârzierea sau refuzul nejustificat de efectuare a expertizei atrage aplicarea unei amenzi judiciare, precum și răspunderea civilă a expertului sau a instituției desemnate să o efectueze pentru prejudiciile cauzate.

• **VECHIUL CPP: art. 121.**

Art. 176. Înlocuirea expertului. (1) Expertul poate fi înlocuit dacă refuză sau, în mod nejustificat, nu finalizează raportul de expertiză până la termenul fixat.

(2) Înlocuirea se dispune prin ordonanță de către organul de urmărire penală sau prin încheiere de către instanță, după citarea expertului, și se comunică asociației sau corpului profesional de care aparține acesta.

(3) Expertul este, de asemenea, înlocuit când este admisă declarația sa de abținere sau cererea de recuzare ori în cazul în care se află în imposibilitate obiectivă de a efectua sau finaliza expertiza.

(4) Expertul înlocuit trebuie, sub sancțiunea prevăzută la art. 283 alin. (4), să pună de îndată la dispoziția organului judiciar toate actele sau obiectele încredințate, precum și observațiile cu privire la activitățile desfășurate până la momentul înlocuirii sale.

Art. 177. Procedura efectuării expertizei. (1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, când dispune efectuarea unei expertize, fixează un termen la care sunt chemate părțile, subiecții procesuali principali, precum și expertul, dacă acesta a fost desemnat.

(2) La termenul fixat se aduce la cunoștința procurorului, a părților, a subiecților procesuali principali și a expertului obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie

să răspundă și li se pune în vedere că au dreptul să facă observații cu privire la aceste întrebări și că pot cere modificarea sau completarea lor. De asemenea, după caz, sunt indicate expertului obiectele pe care urmează să le analizeze.

(3) Expertul este înștiințat cu privire la faptul că are obligația de a analiza obiectul expertizei, de a indica cu exactitate orice observație sau constatare și de a expune o opinie imparțială cu privire la faptele sau împrejurările evaluate, în conformitate cu regulile științei și expertizei profesionale.

(4) Părțile și subiecții procesuali principali sunt încunoștințați că au dreptul să ceară numirea câte unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care să participe la efectuarea expertizei.

(5) După examinarea obiecțiilor și cererilor făcute de părți, de subiecții procesuali principali și expert, organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune în vedere expertului termenul în care urmează a fi efectuată expertiza, încunoștințându-l totodată dacă la efectuarea acesteia urmează să participe părțile sau subiecții procesuali principali.

(6) Atunci când expertiza urmează să fie efectuată de o instituție medico-legală, de un laborator de expertiză criminalistică sau de orice institut de specialitate, sunt aplicabile dispozițiile art. 173 alin. (3), nefiind necesară prezența expertului în fața organului judiciar.

• **VECHIUL CPP: art. 120.**

Art. 178. Raportul de expertiză. (1) După efectuarea expertizei, constatările, clarificările, evaluările și opinia expertului sunt consemnate într-un raport.

(2) Când sunt mai mulți experți se întocmește un singur raport de expertiză. Opiniile separate se motivează în același raport.

(3) Raportul de expertiză se depune la organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei.

(4) Raportul de expertiză cuprinde:

a) partea introductivă, în care se arată organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei, data când s-a dispus efectuarea acesteia, numele și prenumele expertului, obiectivele la care expertul urmează să răspundă, data la care a fost efectuată, materialul pe baza căruia expertiza a fost efectuată, dovada încunoștințării părților, dacă au participat la aceasta și au dat explicații în cursul expertizei, data întocmirii raportului de expertiză;

b) partea expozitivă prin care sunt descrise operațiile de efectuare a expertizei, metodele, programele și echipamentele utilizate;

c) concluziile, prin care se răspunde la obiectivele stabilite de organele judiciare, precum și orice alte precizări și constatări rezultate din efectuarea expertizei, în legătură cu obiectivele expertizei.

(5) În situația în care expertiza a fost efectuată în lipsa părților ori a subiecților procesuali principali, aceștia sau avocatul lor sunt încunoștințați cu privire la întocmirea raportului de expertiză și cu privire la dreptul la studierea raportului.

• **VECHIUL CPP: art. 122-123.**

Art. 179. Audierea expertului. (1) În cursul urmăririi penale sau al judecării, expertul poate fi audiat de organul de urmărire penală sau de instanță, la cererea procurorului, a părților, a subiecților procesuali principali sau din oficiu, dacă organul judiciar apreciază că audierea este necesară pentru lămurirea constatărilor sau concluziilor expertului.

(2) Dacă expertiza a fost efectuată de o instituție medico-legală, institut sau laborator de specialitate, instituția va desemna un expert, dintre persoanele care au participat la

efectuarea expertizei, ce urmează a fi audiat de către organul de urmărire penală sau de instanță.

(3) Audierea expertului se efectuează potrivit dispozițiilor privitoare la audierea maritorilor.

• **VECHIUL CPP: art. 124 alin. (2).**

Art. 180. Suplimentul de expertiză. (1) Când organul de urmărire penală sau instanța constată, la cerere sau din oficiu, că expertiza nu este completă, iar această deficiență nu poate fi suplinită prin audierea expertului, dispune efectuarea unui supliment de expertiză de către același expert. Când nu este posibilă desemnarea aceluiași expert, se dispune efectuarea unei alte expertize de către un alt expert.

(2) Când expertiza a fost efectuată în cadrul instituției medico-legale, unui institut sau laborator de specialitate, organul de urmărire penală sau instanța se adresează instituției respective în vederea efectuării suplimentului de expertiză.

• **VECHIUL CPP: art. 124.**

Art. 181. Efectuarea unei noi expertize. (1) Organul de urmărire penală sau instanța dispune efectuarea unei noi expertize atunci când concluziile raportului de expertiză sunt neclare sau contradictorii ori între conținutul și concluziile raportului de expertiză există contradicții, iar aceste deficiențe nu pot fi înlăturate prin audierea expertului.

(2) Când organul de urmărire penală sau instanța de judecată dispune efectuarea unei noi expertize de către o instituție medico-legală, aceasta este efectuată de o comisie, în condițiile legii.

• **VECHIUL CPP: art. 125.**

Art. 181¹. Obiectul constatării și raportul de constatare. (1) Organul de urmărire penală stabilește prin ordonanță obiectul constatării, întrebările la care trebuie să răspundă specialistul și termenul în care urmează a fi efectuată lucrarea.

(2) Raportul de constatare cuprinde descrierea operațiilor efectuate de specialist, a metodelor, programelor și echipamentelor utilizate și concluziile constatării.

• **VECHIUL CPP: art. 113, 115.**

Art. 182. Lămuririle cerute la institutul de emisiune. În cazurile privitoare la infracțiunea de falsificare de monedă ori de alte valori, organul de urmărire penală sau instanța poate cere lămuriri institutului de emisiune.

• **VECHIUL CPP: art. 126.**

Art. 183. Prezentarea scriptelor de comparație. (1) În cauzele privind infracțiuni de fals în înscrisuri, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune să fie prezentate scripte de comparație.

(2) Dacă scriptele se găsesc în depozite publice, autoritățile în drept sunt obligate a le elibera.

(3) Dacă scriptele se găsesc la o persoană, organul de urmărire penală sau instanța îi pune în vedere să le prezinte.

(4) Scriptele se introduc într-un plic sigilat care se vizează de organul de urmărire penală sau de președintele completului de judecată și se semnează de acela care le prezintă.

(5) Organul de urmărire penală ori instanța poate solicita suspectului sau inculpatului să prezinte o piesă scrisă cu mâna sa ori să scrie după dictare.

(6) Dacă suspectul sau inculpatul refuză, se face mențiune în procesul-verbal. Refuzul de a se conforma solicitării organului de urmărire penală sau instanței nu poate fi interpretat în defavoarea suspectului sau inculpatului.

• **VECHIUL CPP: art. 127.**

Art. 184. Expertiza medico-legală psihiatrică. (1) În cazul infracțiunilor comise de minorii cu vârsta între 14 și 16 ani, în cazul uciderii sau vătămării copilului nou-născut ori a fătului de către mamă, precum și atunci când organul de urmărire penală sau instanța are o îndoială asupra discernământului suspectului ori inculpatului în momentul săvârșirii infracțiunii ce face obiectul acuzației, se dispune efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice, stabilindu-se totodată termenul de prezentare în vederea examinării.

(2) Expertiza se efectuează în cadrul instituției medico-legale de către o comisie, constituită potrivit legii.

(3) Expertiza medico-legală psihiatrică se efectuează după obținerea consimțământului scris al persoanei ce urmează a fi supusă expertizei, exprimat, în prezența unui avocat ales sau din oficiu, în fața organului judiciar, iar în cazul minorului, și în prezența ocrotitorului legal.

(4) În cazul în care suspectul sau inculpatul refuză în cursul urmăririi penale efectuarea expertizei ori nu se prezintă în vederea examinării la comisia medico-legală psihiatrică, organul de cercetare penală sesizează procurorul sau judecătorul de drepturi și libertăți în vederea emiterii unui mandat de aducere în scopul prezentării la comisia medico-legală psihiatrică. Dispozițiile art. 265 alin. (4)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(5) În cazul în care consideră că este necesară o examinare complexă, ce necesită internarea medicală a suspectului sau a inculpatului într-o instituție sanitară de specialitate, iar acesta refuză internarea, comisia medico-legală sesizează organul de urmărire penală sau instanța cu privire la necesitatea luării măsurii internării nevoluntare.

(6) În cursul urmăririi penale, procurorul, dacă apreciază că solicitarea comisiei medico-legale este întemeiată, poate cere judecătorului de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de internare ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea luarea măsurii internării nevoluntare, pentru maximum 30 de zile, în vederea efectuării expertizei psihiatrice.

(7) Propunerea procurorului de luare a măsurii internării nevoluntare trebuie să cuprindă, după caz, mențiuni cu privire la: fapta pentru care se efectuează cercetarea penală, încadrarea juridică, denumirea infracțiunii; faptele și împrejurările din care rezultă îndoiala asupra discernământului suspectului sau inculpatului, sesizarea comisiei medico-legale psihiatrice cu privire la refuzul suspectului sau inculpatului de a se interna, motivarea necesității luării măsurii internării și a proporționalității acesteia cu scopul urmărit. Propunerea împreună cu dosarul cauzei se prezintă judecătorului de drepturi și libertăți.

(8) Judecătorul de drepturi și libertăți fixează ziua și ora de soluționare a propunerii de luare a măsurii internării nevoluntare, în cel mult 3 zile de la data sesizării, având obligația de a-l cita pe suspect sau inculpat pentru termenul fixat. Termenul se comunică procurorului, precum și avocatului suspectului sau inculpatului, căruia i se acordă, la cerere, dreptul de a studia dosarul cauzei și propunerea formulată de procuror.

(9) Soluționarea propunerii de luare a măsurii internării nevoluntare se face numai în prezența suspectului sau inculpatului, în afară de cazul când acesta este dispărut, se

sustrage sau când din cauza stării sănătății sau din cauză de forță majoră ori stare de necesitate nu se poate prezenta.

(10) Participarea procurorului și a avocatului ales sau numit din oficiu al suspectului ori inculpatului este obligatorie.

(11) În cazul admiterii propunerii de internare nevoluntară, încheierea judecătorului trebuie să cuprindă:

- a) datele de identitate ale suspectului sau inculpatului;
- b) descrierea faptei de care este acuzat suspectul sau inculpatul, încadrarea juridică și denumirea infracțiunii;
- c) faptele și împrejurările din care rezultă îndoială asupra stării psihice a suspectului sau inculpatului;
- d) motivarea necesității luării măsurii internării nevoluntare în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice și a proporționalității acesteia cu scopul urmărit;
- e) durata măsurii internării.

(12) După luarea măsurii, suspectului sau inculpatului i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, motivele internării, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(13) După dispunerea internării, dacă suspectul sau inculpatul se află în stare de deținere, judecătorul de drepturi și libertăți informează administrația locului de deținere despre măsura internării și dispune transferul arestatului într-o secție de psihiatrie a unui penitenciar-spital.

(14) Împotriva încheierii judecătorului de drepturi și libertăți se poate face contestație la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța ierarhic superioară de către suspect, inculpat sau de procuror în termen de 24 de ore de la pronunțare. Contestația împotriva încheierii prin care se dispune internarea nevoluntară nu suspendă executarea.

(15) Contestația formulată de suspect sau inculpat împotriva încheierii prin care s-a dispus internarea nevoluntară se soluționează în termen de 3 zile de la data înregistrării acesteia și nu este suspensivă de executare.

(16) În vederea soluționării contestației formulate de procuror, judecătorul de la instanța ierarhic superioară dispune citarea suspectului sau inculpatului. Participarea avocatului ales sau numit din oficiu al suspectului ori inculpatului este obligatorie.

(17) În vederea soluționării contestației formulate de suspect sau de inculpat, judecătorul de la instanța ierarhic superioară comunică acestuia și procurorului data stabilită pentru judecarea contestației și le acordă posibilitatea de a depune observații scrise până la acea dată, în afară de cazul când apreciază că prezența suspectului sau inculpatului, participarea procurorului și formularea de concluzii orale de către aceștia sunt necesare pentru justa soluționare a contestației.

(18) În cazul admiterii contestației formulate de suspect sau inculpat, judecătorul de la instanța ierarhic superioară dispune respingerea propunerii de internare și externarea, dacă este cazul, de îndată, a suspectului sau inculpatului, dacă acesta nu este deținut sau arestat chiar și în altă cauză.

(19) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 24 de ore de la soluționarea contestației. Dacă încheierea judecătorului de drepturi și libertăți nu este atacată cu contestație, acesta restituie dosarul procurorului în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de contestație.

(20) În cursul judecății, dacă inculpatul refuză efectuarea expertizei ori nu se prezintă în vederea examinării la comisia medico-legală psihiatrică, instanța, din oficiu sau la cererea procurorului, dispune emiterea unui mandat de aducere în condițiile art. 265.

(21) Măsura internării nevoluntare poate fi luată de instanță în cursul judecății la propunerea comisiei medico-legale psihiatrice. Dispozițiile alin. (6)-(19) se aplică în mod corespunzător.

(22) Imediat după luarea măsurii internării nevoluntare sau în cazul schimbării ulterioare a locului de internare, judecătorul de drepturi și libertăți sau, după caz, președintele completului de judecată care a dispus măsura încunoștințează despre aceasta și despre locul internării un membru al familiei suspectului sau inculpatului ori o altă persoană desemnată de acesta, precum și instituția medico-legală care efectuează expertiza, încheindu-se în acest sens un proces-verbal. Instituția de specialitate are obligația de a informa organele judiciare despre schimbarea locului internării.

(23) Hotărârea prin care dispune internarea nevoluntară se pune în executare de procuror prin intermediul organelor de poliție.

(24) În cazul în care suspectul sau inculpatul se află în stare de deținere, judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța ce a dispus măsura internării într-o instituție de specialitate în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice informează, de îndată, administrația locului de deținere sau arestare despre măsura dispusă.

(25) Măsura internării medicale în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice poate fi prelungită o singură dată, pe o durată de cel mult 30 de zile. Comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sesizează procurorul sau, după caz, instanța asupra necesității prelungirii măsurii internării cu cel puțin 7 zile înainte de expirarea acesteia. Sesizarea trebuie să conțină descrierea activităților efectuate, motivele pentru care examinarea nu a fost finalizată pe parcursul internării, examinările ce urmează a fi efectuate, precizarea perioadei pentru care este necesară prelungirea. Dispozițiile alin. (6)-(24) se aplică în mod corespunzător.

(26) În cazul în care înainte de expirarea duratei internării nevoluntare se constată că aceasta nu mai este necesară, comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sau persoana internată sesizează de îndată organul care a dispus măsura, în vederea revocării acesteia. Sesizarea se soluționează de urgență, în camera de consiliu, cu participarea procurorului, după audierea avocatului ales sau din oficiu al persoanei internate. Încheierea pronunțată de judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanță nu este supusă niciunei căi de atac.

(27) Dacă în cursul efectuării expertizei medico-legale psihiatrice se constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 247, comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sesizează organele judiciare în vederea luării măsurii de siguranță a internării medicale provizorii.

(28) Perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat într-o instituție de specialitate în vederea efectuării expertizei psihiatrice se deduce din durata pedepsei, în condițiile art. 72 din Codul penal.

• **VECHIUL CPP: art. 117.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 22/2018** (M. Of. nr. 47 din 18 ianuarie 2019): „În interpr. și aplic. unitară a art. 184 alin. (28) NCPP, din durata pedepsei se deduce perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat voluntar sau nevoluntar într-o instituție de specialitate, în vederea efectuării expertizei psihiatrice”.

Art. 185. Autopsia medico-legală. (1) Autopsia medico-legală se dispune de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată, în caz de moarte violentă ori când aceasta este suspectă de a fi violentă sau când nu se cunoaște cauza morții ori există o suspiciune rezonabilă că decesul a fost cauzat direct sau indirect printr-o

infracțiune ori în legătură cu comiterea unei infracțiuni. În cazul în care corpul victimei a fost înhumat, este dispusă exhumarea pentru examinarea cadavrului prin autopsie.

(2) Procurorul dispune de îndată efectuarea unei autopsii medico-legale dacă decesul s-a produs în perioada în care persoana se află în custodia poliției, a Administrației Naționale a Penitenciarelor, în timpul internării medicale nevoluntare sau în cazul oricărui deces care ridică suspiciunea nerespectării drepturilor omului, a aplicării torturii sau a oricărui tratament inuman.

(3) Pentru a constata dacă există motive pentru a efectua autopsia medico-legală, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate solicita opinia medicului legist.

(4) Autopsia se efectuează în cadrul instituției medico-legale, potrivit legii speciale.

(5) La efectuarea autopsiei medico-legale pot fi cooptați și specialiști din alte domenii medicale, în vederea stabilirii cauzei decesului, la solicitarea medicului legist, cu excepția medicului care a tratat persoana decedată.

(6) Cu ocazia efectuării autopsiei medico-legale pot fi utilizate orice metode legale pentru stabilirea identității, inclusiv prelevarea de probe biologice în vederea stabilirii profilului genetic judiciar.

(7) Organul de urmărire penală trebuie să încunoștințeze un membru de familie despre data autopsiei și despre dreptul de a desemna un expert independent autorizat care să asiste la efectuarea autopsiei.

(8) Medicul legist care a efectuat autopsia întocmește un raport de expertiză, care cuprinde constatările și concluziile sale cu privire la:

a) identitatea persoanei decedate sau elemente de identificare, dacă identitatea nu este cunoscută;

b) felul morții;

c) cauza medicală a morții;

d) existența leziunilor traumatiche, mecanismul de producere a acestora, natura agentului vulnerant și legătura de cauzalitate dintre leziunile traumatiche și deces;

e) rezultatele investigațiilor de laborator efectuate asupra probelor biologice prelevate de la cadavru și a substanțelor suspecte descoperite;

f) urmele biologice găsite pe corpul persoanei decedate;

g) data probabilă a morții;

h) orice alte elemente care pot contribui la lămurirea împrejurărilor producerii morții.

• **VECHIUL CPP: art. 114 alin. (1), 115.**

Art. 186. Exhumarea. (1) Exhumarea poate fi dispusă de către procuror sau de către instanța de judecată în vederea stabilirii felului și cauzei morții, a identificării cadavrului sau pentru stabilirea oricăror elemente necesare soluționării cauzei.

(2) Exhumarea se face în prezența organului de urmărire penală.

(3) Dispozițiile art. 185 alin. (4)-(8) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 114 alin. (2).**

Art. 187. Autopsia medico-legală a fătului sau a nou-născutului. (1) Autopsia medico-legală a unui făt se dispune pentru a se stabili vârsta intrauterină, capacitatea de supraviețuire extrauterină, felul și cauza morții, precum și pentru stabilirea filiației, când este cazul.

(2) Autopsia medico-legală a unui nou-născut se dispune pentru a se stabili dacă copilul a fost născut viu, viabilitatea, durata supraviețuirii extrauterine, felul și cauza medicală a

morții, data morții, dacă i s-au acordat îngrijiri medicale după naștere, precum și pentru stabilirea filiației, când este cazul.

Art. 188. Expertiza toxicologică. (1) În cazul în care există o suspiciune cu privire la producerea unei intoxicații, se dispune efectuarea unei expertize toxicologice.

(2) Produsele considerate suspecte că ar fi determinat intoxicația sunt trimise instituției medico-legale sau unei alte instituții specializate.

(3) Concluziile expertizei toxicologice cuprind constatări de specialitate cu privire la tipul substanței toxice, cantitatea, calea de administrare, precum și consecințele posibile ale substanței descoperite, cât și alte elemente care să ajute la stabilirea adevărului.

Art. 189. Examinarea medico-legală a persoanei. (1) Examinarea medico-legală a persoanei în vederea constatării urmelor și a consecințelor unei infracțiuni se efectuează conform legii speciale.

(2) Medicul legist care a efectuat examinarea medico-legală întocmește un certificat medico-legal sau, după caz, un raport de expertiză.

(3) Constatarea leziunilor traumatiche este efectuată, de regulă, printr-o examinare fizică. În cazul în care nu este posibilă sau necesară examinarea fizică, expertiza este efectuată în baza documentației medicale puse la dispoziția expertului.

(4) Raportul de expertiză sau certificatul medico-legal trebuie să cuprindă: descrierea leziunilor traumatiche, precum și opinia expertului cu privire la natura și gravitatea leziunilor, mecanismul și data producerii acestora, urmările pe care acestea le-au produs.

• **VECHIUL CPP: art. 114 alin. (1), 115.**

Art. 190. Examinarea fizică. (1) Examinarea fizică a unei persoane presupune examinarea externă și internă a corpului acesteia, precum și prelevarea de probe biologice. Organul de urmărire penală trebuie să solicite, în prealabil, consimțământul scris al persoanei care urmează a fi examinată. În cazul persoanelor lipsite de capacitate de exercițiu, consimțământul la examinarea fizică este solicitat reprezentantului legal, iar în cazul celor cu capacitate restrânsă de exercițiu, consimțământul scris al acestora trebuie exprimat în prezența ocrotitorilor legali.

(2) În lipsa consimțământului scris al persoanei care urmează a fi examinată, al reprezentantului legal ori a încuviințării din partea ocrotitorului legal, judecătorul de drepturi și libertăți dispune, prin încheiere, la cererea motivată a procurorului, examinarea fizică a persoanei, dacă această măsură este necesară pentru stabilirea unor fapte sau împrejurări care să asigure buna desfășurare a urmăririi penale ori pentru a se determina dacă o anumită urmă sau consecință a infracțiunii poate fi găsită pe corpul sau în interiorul corpului acesteia.

(3) Cererea organului de urmărire penală trebuie să cuprindă: numele persoanei a cărei examinare fizică este cerută, motivarea îndeplinirii condițiilor prevăzute la alin. (2), modalitatea în care examinarea fizică urmează a fi efectuată, infracțiunea de care este acuzat suspectul sau inculpatul.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți soluționează cererea de efectuare a examinării fizice în camera de consiliu, prin încheiere ce nu este supusă niciunei căi de atac.

(5)¹⁾ În cazul în care persoana examinată nu își exprimă în scris consimțământul și există urgență, iar obținerea autorizării judecătorului în condițiile alin. (4) ar conduce la o întârziere substanțială a cercetărilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor,

¹⁾ Alin. (5) al art. 190 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 38 din O.U.G. nr. 18/2016.

organul de urmărire penală poate dispune, prin ordonanță, efectuarea examinării fizice. Ordonanța organului de urmărire penală, precum și procesul-verbal în care sunt consemnate activitățile desfășurate cu ocazia examinării fizice sunt înaintate de îndată judecătorului de drepturi și libertăți. În cazul în care judecătorul constată că au fost respectate condițiile prevăzute la alin. (2), dispune, prin încheiere motivată, validarea examinării fizice efectuate de organele de urmărire penală. Încălcarea de către organele de urmărire penală a condițiilor prevăzute la alin. (2) atrage excluderea probelor obținute prin examinarea fizică.

(6) Validarea examinării fizice efectuate de organele de urmărire penală se efectuează potrivit alin. (4).

(7) Examinarea fizică internă a corpului unei persoane sau recoltarea de probe biologice trebuie efectuată de un medic, asistent medical sau de o persoană cu pregătire medicală de specialitate, cu respectarea vieții private și a demnității umane. Examinarea fizică internă a minorului care nu a împlinit 14 ani se poate face în prezența unuia dintre părinți, la solicitarea părintelui. Recoltarea prin metode noninvazive de probe biologice în vederea efectuării expertizei genetice judiciare se poate efectua și de către personalul de specialitate al Poliției Române.

(8) În cazul conducerii unui vehicul de către o persoană aflată sub influența băuturilor alcoolice sau a altor substanțe, recoltarea de probe biologice se efectuează din dispoziția organelor de constatare și cu consimțământul celui supus examinării, de către un medic, asistent medical sau de o persoană cu pregătire medicală de specialitate, în cel mai scurt timp, într-o instituție medicală, în condițiile stabilite de legile speciale.

(9) Activitățile efectuate cu ocazia examinării fizice sunt consemnate de organele de urmărire penală într-un proces-verbal ce trebuie să cuprindă: numele și prenumele organului de urmărire penală care îl încheie, ordonanța sau încheierea prin care s-a dispus măsura, locul unde a fost încheiat, data, ora la care a început și ora la care s-a terminat activitatea, numele și prenumele persoanei examinate, natura examinării fizice, descrierea activităților desfășurate, lista probelor recoltate în urma examinării fizice.

(10) Rezultatele obținute din analiza probelor biologice pot fi folosite și în altă cauză penală, dacă servesc la aflarea adevărului.

(11) Probele biologice care nu au fost consumate cu ocazia analizelor efectuate sunt conservate și păstrate în instituția unde au fost prelucrate, pe o perioadă de cel puțin 10 ani de la epuizarea căilor ordinare de atac ale hotărârii judecătorești.

Art. 191. Expertiza genetică judiciară. (1) Expertiza genetică judiciară se poate dispune de către organul de urmărire penală, prin ordonanță, în cursul urmăririi penale, sau de instanță, prin încheiere, în cursul judecății, cu privire la probele biologice recoltate de la persoane sau orice alte probe ce au fost găsite ori ridicate.

(2) Expertiza genetică judiciară se efectuează în cadrul instituțiilor medico-legale, al unei instituții ori unui laborator de specialitate sau al oricărei alte instituții de specialitate certificate și acreditate în acest tip de analize.

(3) Probele biologice recoltate cu ocazia examinării corporale pot fi folosite numai la identificarea profilului genetic judiciar.

(4) Profilul genetic judiciar obținut în condițiile alin. (3) poate fi folosit și în altă cauză penală, dacă servește la aflarea adevărului.

(5) Datele obținute ca urmare a expertizei genetice judiciare constituie date personale și sunt protejate conform legii.

Capitolul VIII

Cercetarea locului faptei și reconstituirea

Art. 192. Cercetarea la fața locului. (1) Cercetarea la fața locului se dispune de către organul de urmărire penală, iar în cursul judecății de către instanța de judecată, atunci când este necesară constatarea directă în scopul determinării sau clarificării unor împrejurări de fapt ce prezintă importanță pentru stabilirea adevărului, precum și ori de câte ori există suspiciuni cu privire la decesul unei persoane.

(2) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate interzice persoanelor care se află ori care vin la locul unde se efectuează cercetarea să comunice între ele sau cu alte persoane.

• VECHIUL CPP: *art. 129.*

Art. 193. Reconstituirea. (1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, dacă găsește necesar pentru verificarea și precizarea unor date sau probe administrate ori pentru a stabili împrejurări de fapt ce prezintă importanță pentru soluționarea cauzei, poate să procedeze la reconstituirea, în întregime sau în parte, a modului și a condițiilor în care s-a comis fapta.

(2) Organele judiciare procedează la reconstituirea activităților sau a situațiilor, având în vedere împrejurările în care fapta a avut loc, pe baza probelor administrate. În cazul în care declarațiile martorilor, ale părților sau ale subiecților procesuali principali cu privire la activitățile sau situațiile ce trebuie reconstituite sunt diferite, reconstituirea trebuie efectuată separat pentru fiecare variantă a desfășurării faptei descrise de aceștia.

(3) Când suspectul sau inculpatul se află în vreuna din situațiile prevăzute la art. 90, reconstituirea se face în prezența acestuia, asistat de apărător. Atunci când suspectul sau inculpatul nu poate sau refuză să participe la reconstituire, aceasta se efectuează cu participarea altei persoane.

(4) Reconstituirea trebuie să fie efectuată astfel încât să nu fie încălcată legea sau ordinea publică, să nu fie adusă atingere moralei publice și să nu fie pusă în pericol viața sau sănătatea persoanelor.

• VECHIUL CPP: *art. 130.*

Art. 194. Prezența altor persoane la cercetarea la fața locului și la reconstituire. Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune prezența medicului legist sau a oricăror persoane a căror prezență o consideră necesară.

• VECHIUL CPP: *art. 129 alin. (5).*

Art. 195. Procesul-verbal de cercetare la fața locului sau de reconstituire. (1) Despre efectuarea cercetării la fața locului sau a reconstituirii se încheie un proces-verbal, care trebuie să cuprindă, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 199, următoarele:

- a) indicarea ordonanței sau a încheierii prin care s-a dispus măsura;
- b) numele, prenumele persoanelor prezente și calitatea în care acestea participă;
- c) numele și prenumele suspectului sau inculpatului, dacă este cazul;
- d) descrierea amănunțită a situației locului, a urmelor găsite, a obiectelor examinate și a celor ridicate, a poziției și stării celorlalte mijloace materiale de probă, astfel încât acestea să fie redată cu precizie și pe cât posibil cu dimensiunile respective. În cazul reconstituirii se consemnează amănunțit și desfășurarea reconstituirii.

(2) În toate cazurile se pot face schițe, desene sau fotografii ori alte asemenea lucrări, care se anexează la procesul-verbal.

(3) Activitatea desfășurată și constatările expertului se consemnează în procesul-verbal.

(4) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină și la sfârșit de către cel care îl încheie și de către persoanele care au participat la cercetare sau reconstituire. Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze procesul-verbal, se face mențiune despre aceasta, precum și despre motivele imposibilității sau refuzului de a semna.

• **VECHIUL CPP: art. 131.**

Capitolul IX

Fotografierea și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane

Art. 196. Fotografierea și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane. (1) Organele de urmărire penală pot dispune fotografierea și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane cu privire la care există o suspiciune că au legătură cu fapta comisă sau că au fost prezente la locul faptei, chiar și în lipsa consimțământului acestora.

(2) Organul de urmărire penală poate autoriza să se dea publicității fotografia unei persoane, când această măsură este necesară pentru stabilirea identității persoanei sau în alte cazuri în care publicarea fotografiei prezintă importanță pentru buna desfășurare a urmăririi penale.

(3) Dacă este necesară identificarea amprentelor ce au fost găsite pe anumite obiecte sau a persoanelor care pot fi puse în legătură cu fapta ori locul comiterii faptei, organele de urmărire penală pot dispune luarea amprentelor persoanelor despre care se presupune că au intrat în contact cu acele obiecte, respectiv fotografierea acestora despre care se presupune că au avut legătură cu fapta comisă sau au fost prezente la locul faptei.

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. și:**

– **O.G. nr. 10/2012** pt. crearea cadrului legal necesar căutării automatizate a datelor de referință în relația cu statele membre ale UE și asigurării recunoașterii activităților de laborator ref. datele dactiloscopice (M. Of. nr. 536 din 1 august 2012; cu modif. ult.);

– **L. nr. 158/2019** pt. stabilirea unor măsuri de punere în aplic. a Acordului dintre Guvernul României și Guvernul SUA priv. intensificarea cooperării în prevenirea și combaterea infracțiunilor grave, semnat la 5 oct. 2015 la Washington D.C. (M. Of. nr. 633 din 30 iulie 2019; cu modif. ult.).

Capitolul X

Mijloace materiale de probă

Art. 197. Obiectele ca mijloace de probă. (1) Obiectele care conțin sau poartă o urmă a faptei săvârșite, precum și orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevărului sunt mijloace materiale de probă.

(2) Sunt corpuri delictu mijloacele materiale de probă care au fost folosite sau au fost destinate să servească la săvârșirea unei infracțiuni, precum și obiectele care sunt produsul infracțiunii.

(3)¹⁾ Dacă mijloacele materiale de probă sunt perisabile și sunt supuse unui regim juridic special de conservare și păstrare, acestea se predau unei autorități sau instituții publice ori unei alte persoane juridice de drept public care deține infrastructura necesară pentru gestionarea materialelor cu regim juridic special.

• **VECHIUL CPP: art. 94-95.**

Capitolul XI Înscrisurile

Art. 198. Mijloacele de probă scrise. (1) Înscrisurile pot servi ca mijloace de probă, dacă, din conținutul lor, rezultă fapte sau împrejurări de natură să contribuie la aflarea adevărului.

(2) Procesul-verbal ce cuprinde constatările personale ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată este mijloc de probă. Procesele-verbale întocmite de organele prevăzute la art. 61 alin. (1) lit. a)-c) constituie acte de sesizare a organului de urmărire penală și nu au valoarea unor constatări de specialitate în procesul penal.

• **VECHIUL CPP: art. 89, 90.**

Art. 199. Cuprinsul și forma procesului-verbal. (1) Procesul-verbal cuprinde:

- numele, prenumele și calitatea celui care îl încheie;
- locul unde este încheiat;
- data la care s-a încheiat procesul-verbal;
- data și ora la care a început și s-a sfârșit activitatea consemnată în procesul-verbal;
- numele, prenumele, codul numeric personal și adresa persoanelor ce au fost prezente la întocmirea procesului-verbal, cu menționarea calității acestora;
- descrierea amănunțită a celor constatate, precum și a măsurilor luate;
- numele, prenumele, codul numeric personal și adresa persoanelor la care se referă procesul-verbal, obiecțiile și explicațiile acestora;
- mențiunile prevăzute de lege pentru cazurile speciale.

(2) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină și la sfârșit de cel care îl încheie, precum și de persoanele arătate la lit. e) și g). Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune despre aceasta, precum și despre motivele imposibilității ori refuzului de a semna.

• **VECHIUL CPP: art. 91.**

Art. 200. Comisia rogatorie. (1) Când un organ de urmărire penală sau instanța de judecată nu are posibilitatea să asculte un martor, să facă o cercetare la fața locului, să procedeze la ridicarea unor obiecte sau să efectueze orice alt act procedural, se poate adresa unui alt organ de urmărire penală ori unei alte instanțe, care are posibilitatea să le efectueze.

(2) Punerea în mișcare a acțiunii penale, luarea măsurilor preventive, încuviințarea de probatorii, precum și dispunerea celorlalte acte procesuale sau măsuri procesuale nu pot forma obiectul comisiei rogatorii.

(3) Comisia rogatorie se poate adresa numai unui organ sau unei instanțe egale în grad.

(4) Ordonanța sau încheierea prin care s-a dispus comisia rogatorie trebuie să conțină toate lămuririle referitoare la îndeplinirea actului care face obiectul acesteia, iar în cazul când urmează să fie ascultată o persoană, se vor arăta și întrebările ce trebuie să i se pună.

¹⁾ Alin. (3) al art. 197 a fost introdus prin art. II pct. 1 L. nr. 230/2022.

(5) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată care efectuează comisia rogatorie poate pune și alte întrebări, dacă necesitatea acestora rezultă în cursul ascultării.

(6) Când comisia rogatorie s-a dispus de instanța de judecată, părțile pot formula în fața acesteia întrebări, care vor fi transmise instanței ce urmează a efectua comisia rogatorie.

(7) Totodată, oricare dintre părți poate cere să fie citată la efectuarea comisiei rogatorii.

(8) Când inculpatul este arestat, instanța care urmează a efectua comisia rogatorie dispune desemnarea unui avocat din oficiu, care îl va reprezenta, în absența avocatului ales.

● **VECHIUL CPP: art. 132-134.**

Art. 201. Delegarea. (1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune, în condițiile arătate la art. 200 alin. (1) și (2), efectuarea unui act de procedură și prin delegare. Delegarea poate fi dată numai unui organ sau unei instanțe de judecată ierarhic inferioare.

(2) Dispozițiile privitoare la comisia rogatorie se aplică în mod corespunzător și în caz de delegare.

● **VECHIUL CPP: art. 135.**

Titlul V

Măsurile preventive și alte măsuri procesuale

Capitolul I

Măsurile preventive

Secțiunea 1

Dispoziții generale

Art. 202. Scopul, condițiile generale de aplicare și categoriile măsurilor preventive. (1) Măsurile preventive pot fi dispuse dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și dacă sunt necesare în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni.

(2) Nicio măsură preventivă nu poate fi dispusă, confirmată, prelungită sau menținută dacă există o cauză care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale.

(3) Orice măsură preventivă trebuie să fie proporțională cu gravitatea acuzației aduse persoanei față de care este luată și necesară pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia.

(4) Măsurile preventive sunt:

- a) reținerea;
- b) controlul judiciar;
- c) controlul judiciar pe cauțiune;
- d) arestul la domiciliu;
- e) arestarea preventivă.

• **VECHIUL CPP: art. 136 alin. (1)-(2), (6) și (8).**

• **LPA. Art. 16.** (1) Măsurile preventive aflate în curs de executare la data intrării în vigoare a legii noi continuă și se mențin pe durata pentru care au fost dispuse, în condițiile prevăzute de legea veche. La expirarea acestei durate, măsurile preventive pot fi prelungite ori, după caz, menținute, revocate sau înlocuite cu o altă măsură preventivă, în condițiile legii noi. (2) La expirarea duratei măsurii preventive a obligării de a nu părăsi localitatea ori a obligării de a nu părăsi țara, aflate în curs de executare la data intrării în vigoare a legii noi, se poate lua împotriva inculpatului oricare dintre măsurile preventive prevăzute de legea nouă. (3) În cauzele aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a legii noi, măsura preventivă a obligării de a nu părăsi localitatea ori cea a obligării de a nu părăsi țara, aflată în curs de executare, se menține până la termenul de judecată acordat în cauză, când instanța poate lua împotriva inculpatului oricare dintre măsurile preventive prevăz. de legea nouă.

Art. 203. Organul judiciar competent și actul prin care se dispune asupra măsurilor preventive. (1) Măsura preventivă prevăzută la 202 alin. (4) lit. a) poate fi luată față de suspect sau inculpat de către organul de cercetare penală sau de către procuror, numai în cursul urmăririi penale.

(2) Măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b) și c) pot fi luate față de inculpat, în cursul urmăririi penale, de către procuror și de către judecătorul de drepturi și libertăți, în procedura de cameră preliminară, de către judecătorul de cameră preliminară, iar în cursul judecății, de către instanța de judecată.

(3) Măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. d) și e) pot fi luate față de inculpat, în cursul urmăririi penale, de către judecătorul de drepturi și libertăți, în

procedura de cameră preliminară, de către judecătorul de cameră preliminară, iar în cursul judecății, de către instanța de judecată.

(4) Organul de cercetare penală și procurorul dispun asupra măsurilor preventive prin ordonanță motivată.

(5) În cursul urmăririi penale și al procedurii de cameră preliminară, cererile, propunerile, plângerile și contestațiile privitoare la măsurile preventive se soluționează în camera de consiliu, prin încheiere motivată, care se pronunță în camera de consiliu.

(6) În cursul judecății, instanța de judecată se pronunță asupra măsurilor preventive prin încheiere motivată.

(7) Încheierile pronunțate de judecătorul de drepturi și libertăți, de judecătorul de cameră preliminară sau de instanța de judecată se comunică inculpatului și procurorului care au lipsit de la pronunțare.

• **VECHIUL CPP: art. 136 alin. (3)-(5) și (7), 138.**

• **LPA. Art. 17.** (1) *Propunerile, cererile sau orice alte cauze privind luarea, prelungirea, revocarea, înlocuirea sau încetarea măsurilor preventive, în cursul urmăririi penale, aflate în curs de soluționare în primă instanță la data intrării în vigoare a legii noi, se soluționează de către judecătorul de drepturi și libertăți competent conform legii noi, potrivit regulilor prevăzute de aceeași lege.*

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 4/2014 (M. Of. nr. 821 din 11 noiembrie 2014):** „În interpr. și aplic. unitară a art. 203 alin. (5) și art. 425¹ alin. (1) NCPP (...) în cursul urmăririi penale și al procedurii de cameră preliminară contestația împotriva încheierii judecătorului de drepturi și libertăți sau, după caz, a judecătorului de cameră preliminară privitoare la măsurile preventive se soluționează în camera de consiliu, prin încheiere motivată, care se pronunță în camera de consiliu”.

Art. 204. Calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul urmăririi penale. (1) Împotriva încheierilor prin care

judecătorul de drepturi și libertăți dispune asupra măsurilor preventive, inculpatul și procurorul pot formula contestație, în termen de 48 de ore de la pronunțare sau, după caz, de la comunicare. Contestația se depune la judecătorul de drepturi și libertăți care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, judecătorului de drepturi și libertăți de la instanța ierarhic superioară, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(2) Contestațiile împotriva încheierilor prin care judecătorul de drepturi și libertăți de la Înalta Curte de Casație și Justiție dispune asupra măsurilor preventive se soluționează de un complet compus din judecători de drepturi și libertăți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, dispozițiile prezentului articol aplicându-se în mod corespunzător.

(3) Contestația formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau prelungirea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia nu este suspensivă de executare.

(4) Contestația formulată de inculpat se soluționează în termen de 5 zile de la înregistrare.

(5) Contestația formulată de procuror împotriva încheierii prin care s-a dispus respingerea propunerii de prelungire a arestării preventive, revocarea unei măsuri preventive sau înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă se soluționează înainte de expirarea duratei măsuri preventive dispuse anterior.

(6) În vederea soluționării contestației, inculpatul se citează.

(7)¹) Soluționarea contestației se face în prezența inculpatului, în afară de cazul când acesta lipsește nejustificat, este dispărut, se sustrage ori din cauza stării sănătății, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate nu poate fi adus în fața judecătorului. Se consideră că este prezent și inculpatul privat de libertate care, cu acordul său și în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu și, după caz, și a interpretului, participă la soluționarea contestației prin videoconferință, la locul de deținere.

(8) În toate cazurile, este obligatorie acordarea asistenței juridice pentru inculpat de către un avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) În cazul admiterii contestației formulate de procuror și dispunerii arestării preventive a inculpatului, dispozițiile art. 226 se aplică în mod corespunzător. În cazul admiterii contestației formulate de procuror și dispunerii prelungirii arestării preventive a inculpatului, dispozițiile art. 236 alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător.

(11) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, se poate dispune luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) sau majorarea cuantumului cauțiunii.

(12) În cazul admiterii contestației formulate de inculpat împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau prelungirea măsurii arestării preventive, se poate dispune, în condițiile prevăzute de lege, respingerea propunerii de luare sau de prelungire a măsurii preventive ori, după caz, înlocuirea acesteia cu o altă măsură preventivă mai ușoară și, după caz, punerea de îndată în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

(13) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la soluționarea contestației.

(14) Dacă încheierea judecătorului de drepturi și libertăți de la prima instanță nu este atacată cu contestație, acesta restituie dosarul procurorului în termen de 48 de ore de la expirarea termenului de contestație.

● **VECHIUL CPP: art. 140¹-140³, 159 alin. (8).**

● **LPA. Art. 17. (2)** *Recursurile aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a legii noi, declarate împotriva încheierilor din cursul urmăririi penale privitoare la măsurile preventive, rămân în competența aceleiași instanțe și se judecă potrivit regulilor prevăzute de legea veche. Dacă instanța admite recursul și casează încheierea, procedează la rejudecarea cauzei conform legii noi, putând lua oricare dintre măsurile preventive prevăz. de aceasta.*

● **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. 25/2008 (M. Of. nr. 372 din 3 iunie 2009):** „(...) art. 159 alin. (8) fraza II CPP [art. 204 alin. (5) NCPP] se interpr. în sensul că: 1. sintagma folosită de legiuitor «înainte de expirarea duratei arestării preventive dispuse anterior încheierii atacate» are caracter imperativ, și nu de recomandare”.

Art. 205. Călea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în procedura camerei preliminare. (1)²) Împotriva încheierilor prin care judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriu dispune asupra măsurilor preventive, inculpatul și procurorul pot formula contestație, în termen de 48 de ore de la pronunțare sau, după caz, de la comunicare. Contestația se depune la judecătorul de cameră preliminară care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează,

¹) Alin. (7) al art. 204 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 39 din O.U.G. nr. 18/2016.

²) Alin. (1) al art. 205 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

împreună cu dosarul cauzei, judecătorului de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(2) Contestațiile împotriva încheierilor prin care judecătorul de cameră preliminară de la Înalta Curte de Casație și Justiție dispune în procedura camerei preliminare asupra măsurilor preventive se soluționează de un alt complet al aceleiași instanțe, în condițiile legii.

(3) Contestația formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau menținerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia nu este suspensivă de executare.

(4) Contestația formulată de inculpat se soluționează în termen de 5 zile de la înregistrare.

(5) Contestația formulată de procuror împotriva încheierii prin care s-a dispus revocarea unei măsuri preventive sau înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă se soluționează înainte de expirarea duratei măsurii preventive dispuse anterior.

(6) În vederea soluționării contestației, inculpatul se citează.

(7)¹⁾ Dispozițiile art. 204 alin. (7) se aplică în mod corespunzător.

(8) În toate cazurile, este obligatorie acordarea asistenței juridice pentru inculpat de către un avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, odată cu soluționarea contestației se poate dispune luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) sau majorarea cuantumului cauțiunii.

Art. 206. Calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul judecării. (1)²⁾ Împotriva încheierilor prin care instanța dispune, în primă instanță, asupra măsurilor preventive inculpatul și procurorul pot formula contestație, în termen de 48 de ore de la pronunțare sau, după caz, de la comunicare. Contestația se depune la instanța care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanței ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(2) Încheierile prin care Înalta Curte de Casație și Justiție dispune în primă instanță asupra măsurilor preventive pot fi contestate la completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) Contestația se soluționează în ședință publică, cu participarea procurorului și cu citirea inculpatului.

(4) Contestația formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau menținerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia nu este suspensivă de executare.

(5) Contestația formulată de inculpat se soluționează în termen de 5 zile de la înregistrare.

(6) Contestația formulată de procuror împotriva încheierii prin care s-a dispus revocarea unei măsuri preventive sau înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă se soluționează înainte de expirarea duratei măsurii preventive dispuse anterior.

¹⁾ Alin. (7) al art. 205 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 40 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (1)-(2) ale art. 206 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. III pct. 3 din O.U.G. nr. 3/2014.

(7) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, instanța poate dispune luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) sau majorarea cuantumului cauțiunii.

• **VECHIUL CPP: art. 141, 160⁹.**

• **LPA. Art. 18.** *Recursurile aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a legii noi, declarate împotriva încheierilor prin care, în cursul judecății, s-a dispus luarea, menținerea, revocarea, înlocuirea sau încetarea măsurilor preventive, rămân în competența aceleiași instanțe și se judecă potrivit regulilor prevăzute de legea veche. Dacă instanța admite recursul și casează încheierea, procedează la rejudecarea cauzei conform legii noi, putând lua oricare dintre măsurile preventive prevăz. de aceasta.*

Art. 207. Verificarea măsurilor preventive în procedura de cameră preliminară.

(1) Când procurorul dispune trimiterea în judecată a inculpatului față de care s-a dispus o măsură preventivă, rechizitoriul, împreună cu dosarul cauzei, se înaintează judecătorului de cameră preliminară de la instanța competentă, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

(2) În termen de 3 zile de la înregistrarea dosarului, judecătorul de cameră preliminară verifică din oficiu legalitatea și temeinicia măsurii preventive, înainte de expirarea duratei acesteia, cu citirea inculpatului.

(3) Dispozițiile art. 235 alin. (4)-(6) se aplică în mod corespunzător.

(4) Când constată că temeiurile care au determinat luarea măsurii se mențin sau există temeiuri noi care justifică o măsură preventivă, judecătorul de cameră preliminară dispune prin încheiere menținerea măsurii preventive față de inculpat.

(5) Când constată că au încetat temeiurile care au determinat luarea sau prelungirea măsurii arestării preventive și nu există temeiuri noi care să o justifice ori în cazul în care au apărut împrejurări noi din care rezultă nelegalitatea măsurii preventive, judecătorul de cameră preliminară dispune prin încheiere revocarea acesteia și punerea în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

(6)¹⁾ În tot cursul procedurii de cameră preliminară, judecătorul de cameră preliminară, din oficiu, verifică periodic, dar nu mai târziu de 30 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii arestării preventive și a măsurii arestului la domiciliu sau dacă au apărut temeiuri noi, care să justifice menținerea acestor măsuri. Dispozițiile alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(7)²⁾ Judecătorul de cameră preliminară, în cursul procedurii de cameră preliminară, verifică, din oficiu, periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii controlului judiciar ori a controlului judiciar pe cauțiune sau dacă au apărut temeiuri noi, care să justifice menținerea acestei măsuri. Dispozițiile alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 160, 300¹.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 16/2018** (M. Of. nr. 927 din 2 noiembrie 2018): „În interpr. și aplic. unitară a art. 207 alin. (1) și (2) NCPP (...): Termenul «cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia» este un termen peremptoriu, iar încălcarea sa atrage decăderea procurorului din dreptul de a formula cereri privind măsurile preventive și nulitatea actului făcut în acest sens peste termen, precum și imposibilitatea judecătorului de cameră preliminară de a verifica din oficiu legalitatea și temeinicia măsurii preventive înainte de expirarea duratei acesteia”.

¹⁾ Alin. (6) al art. 207 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 24/2015.

²⁾ Alin. (7) al art. 207 a fost introdus prin art. I pct. 5 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

Art. 208. Verificarea măsurilor preventive în cursul judecății. (1) Judecătorul de cameră preliminară înaintează dosarul instanței de judecată cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea măsurii preventive.

(2) Instanța de judecată verifică din oficiu dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea, prelungirea sau menținerea măsurii preventive, înainte de expirarea duratei acesteia, cu citarea inculpatului.

(3) Dispozițiile art. 207 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(4)¹⁾ În tot cursul judecății, până la pronunțarea hotărârii, instanța, din oficiu, prin încheiere, verifică periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat menținerea măsurii arestării preventive și a măsurii arestului la domiciliu dispuse față de inculpat sau dacă au apărut temeiuri noi, care să justifice menținerea acestor măsuri. Dispozițiile art. 207 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(5)²⁾ În tot cursul judecății, până la pronunțarea hotărârii, instanța verifică, prin încheiere, din oficiu, periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii controlului judiciar ori a controlului judiciar pe cauțiune sau dacă au apărut temeiuri noi, care să justifice menținerea acestei măsuri. Dispozițiile art. 207 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 160^b, 300².**

Art. 208¹.³⁾ Modificarea conținutului unor măsuri preventive. În cadrul procedurii de verificare a măsurilor preventive potrivit art. 207 și 208 se poate dispune și modificarea obligațiilor din conținutul acestora.

Secțiunea a 2-a

Reținerea

Art. 209. Reținerea. (1) Organul de cercetare penală sau procurorul poate dispune reținerea, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 202.

(2) Persoanei reținute i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, infracțiunea de care este suspectat și motivele reținerii.

(3) Reținerea se poate dispune pentru cel mult 24 de ore. În durata reținerii nu se include timpul strict necesar conducerii suspectului sau inculpatului la sediul organului judiciar, conform legii.

(4) Dacă suspectul sau inculpatul a fost adus în fața organului de cercetare penală sau a procurorului pentru a fi audiat, în baza unui mandat de aducere legal emis, în termenul prevăzut la alin. (3) nu se include perioada cât suspectul sau inculpatul s-a aflat sub puterea aceluiași mandat.

(5) Măsura reținerii poate fi luată numai după audierea suspectului sau inculpatului, în prezența avocatului ales ori numit din oficiu.

(6) Înainte de audiere, organul de cercetare penală ori procurorul este obligat să aducă la cunoștință suspectului sau inculpatului că are dreptul de a fi asistat de un avocat ales ori numit din oficiu și dreptul de a nu face nicio declarație, cu excepția furnizării de informații referitoare la identitatea sa, atrăgându-i atenția că ceea ce declară poate fi folosit împotriva sa.

¹⁾ Alin. (4) al art. 208 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 L. nr. 130/2021.

²⁾ Alin. (5) al art. 208 a fost introdus prin art. I pct. 6 O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016) și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 L. nr. 130/2021.

³⁾ Art. 208¹ a fost introdus prin art. II pct. 41 O.U.G. nr. 18/2016.

(7)¹⁾ Suspectul sau inculpatul are dreptul de a-și încunoștința personal avocatul ales sau de a solicita organului de cercetare penală ori procurorului să îl încunoștințeze pe acesta. Modul de realizare a încunoștințării se consemnează într-un proces-verbal. Exercitarea dreptului de a face personal încunoștințarea nu se poate refuza decât pentru motive temeinice, care vor fi consemnate în procesul-verbal.

(8) Avocatul ales are obligația de a se prezenta la sediul organului judiciar în termen de cel mult două ore de la încunoștințare. În caz de neprezentare a avocatului ales, organul de cercetare penală sau procurorul numește un avocat din oficiu.

(9) Avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul de a comunica direct cu acesta, în condiții care să asigure confidențialitatea.

(10) Reținerea se dispune de organul de cercetare penală sau de procuror prin ordonanță, care va cuprinde motivele care au determinat luarea măsurii, ziua și ora la care reținerea începe, precum și ziua și ora la care reținerea se sfârșește.

(11) Suspectului sau inculpatului reținut i se înmânează un exemplar al ordonanței prevăzute la alin. (10).

(12) Pe perioada reținerii suspectului sau inculpatului, organul de cercetare penală sau procurorul care a dispus măsura are dreptul de a proceda la fotografierea și luarea amprentelor acestuia.

(13) Dacă reținerea a fost dispusă de organul de cercetare penală, acesta are obligația de a-l informa pe procuror cu privire la luarea măsurii preventive, de îndată și prin orice mijloace.

(14) Împotriva ordonanței organului de cercetare penală prin care s-a luat măsura reținerii suspectul sau inculpatul poate face plângere la procurorul care supraveghează urmărirea penală, înainte de expirarea duratei acesteia. Procurorul se pronunță de îndată, prin ordonanță. În cazul când constată că au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează condițiile de luare a măsurii reținerii, procurorul dispune revocarea ei și punerea de îndată în libertate a celui reținut.

(15) Împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat măsura reținerii suspectul sau inculpatul poate face plângere, înainte de expirarea duratei acesteia, la prim-procurorul parchetului sau, după caz, la procurorul ierarhic superior. Prim-procurorul sau procurorul ierarhic superior se pronunță de îndată, prin ordonanță. În cazul când constată că au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează condițiile de luare a măsurii reținerii, prim-procurorul sau procurorul ierarhic superior dispune revocarea ei și punerea de îndată în libertate a inculpatului.

(16) Procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă, în vederea luării măsurii arestării preventive față de inculpatul reținut, cu cel puțin 6 ore înainte de expirarea duratei reținerii acestuia.

(17) Persoanei reținute i se comunică, sub semnătură, în scris, drepturile prevăzute la art. 83, la art. 210 alin. (1) și (2), dreptul de acces la asistență medicală de urgență, durata maximă pentru care se poate dispune măsura reținerii, precum și dreptul de a face plângere împotriva măsurii dispuse, iar în cazul în care persoana reținută nu poate ori refuză să semneze, se va încheia un proces-verbal.

• **VECHIUL CPP: art. 137¹, 140¹, 143-144.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. O.U.G. nr. 18/2016: „Art. IV. (1) În aplicarea art. 209 alin. (17), art. 218 alin. (4), respectiv art. 228 alin. (2) NCPP, precum și a T. III – «Dispoziții privind cooperarea cu**

¹⁾ Alin. (7) al art. 209 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 42 din O.U.G. nr. 18/2016.

statele membre ale UE în aplicarea Dec.-cadru nr. 2002/584/JAI a Consiliului UE din 13 iun. 2002 priv. mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre» L. nr. 302/2004 priv. cooperarea judiciară internațională în materie penală, rep., cu modif. și compl. ult., organele judiciare prezintă suspectului, inculpatului sau persoanei condamnate o informare scrisă cu privire la drepturile acesteia pe parcursul procesului penal sau al procedurii de executare a mandatului european de arestare. Informarea se va face în limba română, în limba maternă sau într-o limbă pe care acesta o înțelege, după caz. (2) Modelul în limba română al formularului care va cuprinde informarea prevăz. la alin. (1) va fi stabilit prin ordin comun al MJ, MAI, Președintelui ICCJ și Procurorului General al PICCJ [OMJ/MAI/ICCJ/PICCJ nr. 1274/C/2037/111/1123/C/2017 priv. modelul informării scrise înmânate suspectilor sau inculpaților în cadrul procedurilor penale în care sunt privați de libertate sau persoanelor care sunt arestate în scopul executării unui mandat european de arestare (M. Of. nr. 786 din 4 octombrie 2017; cu modif. ult.)]”.

Art. 210. Încunoștințarea despre reținere. (1) Imediat după reținere, persoana reținută are dreptul de a încunoștința personal sau de a solicita organului judiciar care a dispus măsura să încunoștințeze un membru al familiei sale ori o altă persoană desemnată de aceasta despre luarea măsurii reținerii și despre locul unde este reținută.

(2) Dacă persoana reținută nu este cetățean român, aceasta are și dreptul de a încunoștința sau de a solicita încunoștințarea misiunii diplomatice ori oficiului consular al statului al cărui cetățean este sau, după caz, a unei organizații internaționale umanitare, dacă nu dorește să beneficieze de asistența autorităților din țara sa de origine, ori a reprezentanței organizației internaționale competente, dacă este refugiat sau, din orice alt motiv, se află sub protecția unei astfel de organizații. Inspectoratul General pentru Imigrări este informat în toate situațiile cu privire la dispunerea măsurii preventive față de această categorie de persoane.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul schimbării ulterioare a locului de reținere.

(4) *Abrogat.*

(5) Persoanei reținute nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal încunoștințarea decât pentru motive temeinice, care vor fi consemnate în procesul-verbal.

(6) În mod excepțional, pentru motive temeinice, încunoștințarea poate fi întârziată cel mult 4 ore.

• **VECHIUL CPP: art. 137¹ alin. (2)-(3).**

Secțiunea a 3-a Controlul judiciar

Art. 211. Condiții generale. (1) În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă această măsură preventivă este necesară pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin. (1).

(2) Judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1).

• **VECHIUL CPP: art. 160² alin. (1) și (2).**

Art. 212. Luarea măsurii controlului judiciar de către procuror. (1) Procurorul dispune citarea inculpatului aflat în stare de libertate sau aducerea inculpatului aflat în stare de reținere.

(2) Inculpatului prezent i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, infracțiunea de care este suspectat și motivele luării măsurii controlului judiciar.

(3) Măsura controlului judiciar poate fi luată numai după audierea inculpatului, în prezența avocatului ales ori numit din oficiu. Dispozițiile art. 209 alin. (6)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(4) Procurorul dispune luarea măsurii controlului judiciar prin ordonanță motivată, care se comunică inculpatului.

Art. 213. Calea de atac împotriva măsurii controlului judiciar dispuse de procuror. (1) Împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat măsura controlului judiciar, în termen de 48 de ore de la comunicare, inculpatul poate face plângere la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond.

(2)¹⁾ Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat conform alin. (1) fixează termen de soluționare în camera de consiliu și dispune citarea inculpatului. Plângerea se soluționează în termen de 5 zile de la înregistrare.

(3) Neprezentarea inculpatului nu împiedică judecătorul de drepturi și libertăți să dispună asupra măsurii luate de procuror.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți îl ascultă pe inculpat atunci când acesta este prezent.

(5) Asistența juridică a inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.

(6)²⁾ Judecătorul de drepturi și libertăți poate revoca măsura, dacă au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează condițiile de luare a acesteia, sau poate modifica obligațiile din conținutul controlului judiciar.

(6)¹⁾³⁾ Încheierea prin care judecătorul de drepturi și libertăți soluționează plângerea este definitivă.

(7) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la pronunțarea încheierii.

Art. 214. Luarea măsurii controlului judiciar de către judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată. (1) Judecătorul de cameră preliminară în fața căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere, luarea măsurii controlului judiciar sau instanța de judecată față de inculpat, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu.

(2) Judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată sesizat potrivit alin. (1) dispune citarea inculpatului. Ascultarea inculpatului este obligatorie dacă acesta se prezintă la termenul fixat.

(3) Prezența avocatului inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.

• VECHIUL CPP: art. 160^{2a}, 160⁶-160^{8a}.

Art. 215. Conținutul controlului judiciar. (1) Pe timpul cât se află sub control judiciar, inculpatul trebuie să respecte următoarele obligații:

a) să se prezinte la organul de urmărire penală, la judecătorul de cameră preliminară sau la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;

¹⁾ Alin. (2) al art. 213 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 25 L. nr. 201/2023.

²⁾ Alin. (6) al art. 213 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 43 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (6)¹⁾ al art. 213 a fost introdus prin art. II pct. 44 din O.U.G. nr. 18/2016.

b) să informeze de îndată organul judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza cu privire la schimbarea locuinței;

c) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea sa de către organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat.

(2) Organul judiciar care a dispus măsura poate impune inculpatului ca, pe timpul controlului judiciar, să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să nu depășească o anumită limită teritorială, fixată de organul judiciar, decât cu încuviințarea prealabilă a acestuia;

b) să nu se deplaseze în locuri anume stabilite de organul judiciar sau să se deplaseze doar în locurile stabilite de acesta;

c)¹⁾ să poarte permanent un dispozitiv electronic de supraveghere;

d) să nu revină în locuința familiei, să nu se apropie de persoana vătămată sau de membrii familiei acesteia, de alți participanți la comiterea infracțiunii, de martori ori experți sau de alte persoane anume desemnate de organul judiciar și să nu comunice cu acestea direct sau indirect, pe nicio cale;

e) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta;

f) să comunice periodic informații relevante despre mijloacele sale de existență;

g) să se supună unor măsuri de control, îngrijire sau tratament medical, în special în scopul dezintoxicării;

h) să nu participe la manifestări sportive sau culturale ori la alte adunări publice;

i) să nu conducă vehicule anume stabilite de organul judiciar;

j) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte arme;

k) să nu emită cecuri.

(3) În cuprinsul actului prin care se dispune luarea măsurii controlului judiciar sunt prevăzute în mod expres obligațiile pe care inculpatul trebuie să le respecte pe durata acestuia și i se atrage atenția că, în caz de încălcare cu rea-credință a obligațiilor care îi revin, măsura controlului judiciar se poate înlocui cu măsura arestului la domiciliu sau măsura arestării preventive.

(4) Supravegherea respectării de către inculpat a obligațiilor care îi revin pe durata controlului judiciar se realizează de către instituția, organul sau autoritatea anume desemnate de organul judiciar care a dispus măsura, în condițiile legii.

(5)²⁾ Dacă s-a impus inculpatului obligația prevăzută la alin. (2) lit. a), câte o copie a ordonanței procurorului ori, după caz, a minutei, se comunică, în ziua emiterii ordonanței sau a pronunțării încheierii, inculpatului, unității de poliție în a cărei circumscripție locuiește, precum și serviciului public comunitar de evidență a persoanelor, Poliției de Frontieră Române și Inspectoratului General pentru Imigrări, în situația celui care nu este cetățean român, în vederea asigurării respectării de către inculpat a obligației care îi revine. Organele în drept dispun darea inculpatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

(6) Instituția, organul sau autoritatea prevăzute la alin. (4) verifică periodic respectarea obligațiilor de către inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății.

¹⁾ Lit. c) a alin. (2) al art. 215 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. 43 pct. 1 L. nr. 146/2021.

²⁾ Alin. (5) și (8) ale art. 215 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 45 O.U.G. nr. 18/2016.

(7) În cazul în care, pe durata măsurii controlului judiciar, inculpatul încalcă, cu rea-credință, obligațiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, la cererea procurorului ori din oficiu, poate dispune înlocuirea acestei măsuri cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege.

(8) În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune, din oficiu sau la cererea motivată a inculpatului, prin ordonanță, impunerea unor noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial, dacă apar motive temeinice care justifică aceasta, după ascultarea inculpatului. Împotriva ordonanței procurorului, inculpatul poate face plângere la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond, dispozițiile art. 213 aplicându-se în mod corespunzător.

(8)¹⁾ Dispozițiile alin. (8) sunt aplicabile și în cazul în care măsura a fost luată de către judecătorul de drepturi și libertăți.

(9)²⁾ Dispozițiile alin. (8) teza I se aplică în mod corespunzător și în procedura de cameră preliminară sau în cursul judecății, când judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată dispune, prin încheiere, la cererea motivată a procurorului sau a inculpatului ori din oficiu, după ascultarea inculpatului. Încheierea poate fi contestată în condițiile art. 205 și, respectiv, art. 206, care se aplică în mod corespunzător.

(10)-(15) *Abrogate.*

● **VECHIUL CPP: art. 160² alin. (3)-(4), 160^{2b}-160³, 160⁹-160¹⁰.**

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 18/2019** (M. Of. nr. 66 din 30 ianuarie 2020): „Obligația inculpatului de a nu conduce vehicule anume stabilite, impusă de organul judiciar pe timpul măsurii preventive a controlului judiciar cf. art. 215 alin. (2) lit. i) NCPP, nu constituie o suspendare a exercitării dreptului de a conduce, iar încălcarea acesteia nu întrunește elementele de tipicitate ale infracțiunii prevăz. de art. 335 alin. (2) NCP”.

Art. 215¹.³⁾ Durata controlului judiciar. (1) În cursul urmăririi penale, măsura controlului judiciar se poate dispune de către procuror sau de către judecătorul de drepturi și libertăți pe o durată de cel mult 60 de zile.

(2)⁴⁾ În cursul urmăririi penale, controlul judiciar poate fi prelungit de către procuror, prin ordonanță, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea măsurii sau au apărut temeiuri noi care să justifice prelungirea acestuia, fiecare prelungire neputând să depășească 60 de zile. Prevederile art. 212 alin. (1) și (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile și în cazul în care măsura a fost luată de către judecătorul de drepturi și libertăți.

(4) Ordonanța procurorului prin care, în condițiile alin. (2) sau (3), s-a prelungit măsura controlului judiciar se comunică în aceeași zi inculpatului.

(5) Împotriva ordonanței procurorului prin care, în condițiile prevăzute la alin. (2) și (3), s-a prelungit măsura controlului judiciar, inculpatul poate face plângere la judecătorul de

¹⁾ Alin. (8¹) al art. 215 a fost introdus prin art. II pct. 46 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (9) al art. 215 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 47 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Art. 215¹ a fost introdus prin art. I pct. 7 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

⁴⁾ Alin. (2) al art. 215¹ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 2 L. nr. 9/2017.

drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond, dispozițiile art. 213 aplicându-se în mod corespunzător.

(6) În cursul urmăririi penale, durata măsurii controlului judiciar nu poate să depășească un an, dacă pedeapsa prevăzută de lege este amenda sau închisoarea de cel mult 5 ani, respectiv 2 ani, dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață sau închisoarea mai mare de 5 ani.

(7) Judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța, în cursul judecății, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat pe o durată ce nu poate depăși 60 de zile.

(8)¹⁾ În cursul judecății, durata totală a controlului judiciar nu poate depăși un termen rezonabil și, în nicio situație, nu poate depăși 5 ani de la momentul trimiterii în judecată.

(9) La expirarea termenelor prevăzute la alin. (8), instanța de judecată poate dispune luarea unei alte măsuri preventive, în condițiile legii.

Secțiunea a 4-a **Controlul judiciar pe cauțiune**

Art. 216. Condiții generale. (1) În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea măsurii controlului judiciar pe cauțiune față de inculpat, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 223 alin. (1) și (2), luarea acestei măsuri este suficientă pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin. (1), iar inculpatul depune o cauțiune a cărei valoare este stabilită de către organul judiciar.

(2) Judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar pe cauțiune față de inculpat, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1).

(3)²⁾ Dispozițiile art. 212-215¹ se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 160⁴.**

Art. 217. Conținutul cauțiunii. (1) Consemnarea cauțiunii se face pe numele inculpatului, prin depunerea unei sume de bani determinate la dispoziția organului judiciar ori prin constituirea unei garanții reale, mobiliare ori imobiliare, în limita unei sume de bani determinate, în favoarea aceluiași organ judiciar.

(2) Valoarea cauțiunii este de cel puțin 1.000 lei și se determină în raport cu gravitatea acuzației aduse inculpatului, situația materială și obligațiile legale ale acestuia.

(3) Pe perioada măsurii, inculpatul trebuie să respecte obligațiile prevăzute la art. 215 alin. (1) și i se poate impune respectarea uneia ori mai multora dintre obligațiile prevăzute la art. 215 alin. (2). Dispozițiile art. 215 alin. (3)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(4) Cauțiunea garantează participarea inculpatului la procesul penal și respectarea de către acesta a obligațiilor prevăzute la alin. (3).

(5) Instanța de judecată dispune prin hotărâre confiscarea cauțiunii, dacă măsura controlului judiciar pe cauțiune a fost înlocuită cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, pentru motivele prevăzute la alin. (9).

(6) În celelalte cazuri, instanța de judecată, prin hotărâre, dispune restituirea cauțiunii.

¹⁾ Alin. (8) al art. 215¹ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 26 L. nr. 201/2023.

²⁾ Alin. (3) al art. 216 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 8 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

(7) Dispozițiile alin. (5) și (6) se aplică în măsura în care nu s-a dispus plata din cauțiune, în ordinea următoare, a despăgubirilor bănești acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracțiune, a cheltuielilor judiciare sau a amenzii.

(8) În cazul în care dispune o soluție de netrimitere în judecată, procurorul dispune și restituirea cauțiunii.

(9) În cazul în care, pe durata măsurii controlului judiciar pe cauțiune, inculpatul încalcă, cu rea-credință, obligațiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, la cererea motivată a procurorului ori din oficiu, poate dispune înlocuirea acestei măsuri cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege.

• **VECHIUL CPP: art. 160⁵.**

Secțiunea a 5-a **Arestul la domiciliu**

Art. 218. Condițiile generale de luare a măsurii arestului la domiciliu. (1) Arestul la domiciliu se dispune de către judecătorul de drepturi și libertăți, de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 223 și luarea acestei măsuri este necesară și suficientă pentru realizarea unuia dintre scopurile prevăzute la art. 202 alin. (1).

(2) Aprecierea îndeplinirii condițiilor prevăzute la alin. (1) se face ținându-se seama de gradul de pericol al infracțiunii, de scopul măsurii, de sănătatea, vârsta, situația familială și alte împrejurări privind persoana față de care se ia măsura.

(3)¹⁾ Măsura nu poate fi dispusă cu privire la inculpatul față de care există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit o infracțiune asupra unui membru de familie cu care acesta locuiește, cu privire la inculpatul care locuiește cu persoanele prevăzute la art. 221 alin. (2) lit. b) ori cu privire la persoana cercetată sau condamnată pentru infracțiunea de evadare.

(4) Persoanei față de care s-a dispus măsura arestului la domiciliu i se comunică, sub semnătură, în scris, drepturile prevăzute la art. 83, dreptul prevăzut la art. 210 alin. (1) și (2), dreptul de acces la asistență medicală de urgență, dreptul de a contesta măsura și dreptul de a solicita revocarea sau înlocuirea acestei măsuri cu o altă măsură preventivă, iar în cazul în care persoana nu poate ori refuză să semneze, se va încheia un proces-verbal.

• **LPA. Art. 22.** *Ori de câte ori alte acte normative, cu excepția NCP (...), a NCPP, a L. nr. 254/2013 priv. executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, a L. nr. 253/2013 priv. executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, neprivative de libertate și a L. nr. 252/2013 priv. organiz. și funcț. sistemului de probațiune, fac referire la măsura arestării preventive, referirea se consideră a fi făcută și la măsura arestului la domiciliu.*

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. O.U.G. nr. 18/2016 (supra, art. 209 NCPP).**

Art. 219. Luarea măsurii arestului la domiciliu de către judecătorul de drepturi și libertăți. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni

¹⁾ Alin. (3) al art. 218 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 43 pct. 2 L. nr. 146/2021.

competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate dispune, la propunerea motivată a procurorului, arestul la domiciliu al inculpatului.

(2) Procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți propunerea prevăzută la alin. (1) împreună cu dosarul cauzei.

(3) Judecătorul de drepturi și libertăți, sesizat conform alin. (1), fixează termen de soluționare în camera de consiliu în termen de 24 de ore de la înregistrarea propunerii și dispune citarea inculpatului.

(4) Neprezentarea inculpatului nu împiedică judecătorul de drepturi și libertăți să soluționeze propunerea înaintată de procuror.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți îl audiază pe inculpat atunci când acesta este prezent.

(6) Asistența juridică a inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți admite sau respinge propunerea procurorului prin încheiere motivată.

(8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală, în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestației.

(9)¹⁾ Judecătorul de drepturi și libertăți care respinge propunerea de luare a măsurii arestului la domiciliu față de inculpat poate dispune, prin aceeași încheiere, luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b) și c), dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege.

Art. 220. Luarea măsurii arestului la domiciliu de către judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată. (1) Judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată în fața căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere, arestul la domiciliu al inculpatului, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu.

(2) Judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, sesizată conform alin. (1), dispune citarea inculpatului. Audierea inculpatului este obligatorie dacă acesta se prezintă la termenul fixat.

(3) Asistența juridică a inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.

(4) Dispozițiile art. 219 alin. (4), (7) și (9) se aplică în mod corespunzător.

Art. 221. Conținutul măsurii arestului la domiciliu. (1) Măsura arestului la domiciliu constă în obligația impusă inculpatului, pe o perioadă determinată, de a nu părăsi imobilul unde locuiește, fără permisiunea organului judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza și de a se supune unor restricții stabilite de acesta.

(2) Pe durata arestului la domiciliu, inculpatul are următoarele obligații:

a) să se prezinte în fața organului de urmărire penală, a judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată ori de câte ori este chemat;

b) să nu comunice cu persoana vătămată sau membrii de familie ai acesteia, cu alți participanți la comiterea infracțiunii, cu martorii ori experții, precum și cu alte persoane stabilite de organul judiciar.

¹⁾ Alin. (9) al art. 219 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 48 din O.U.G. nr. 18/2016.

(3)¹⁾ Judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată poate dispune ca pe durata arestului la domiciliu inculpatul să poarte permanent un dispozitiv electronic de supraveghere și/sau să respecte una sau mai multe dintre obligațiile prevăzute la art. 215 alin. (2) lit. d)-k). Prevederile art. 215 alin. (8), (8¹) și (9) se aplică în mod corespunzător.

(4) În cuprinsul încheierii prin care se dispune măsura sunt prevăzute în mod expres obligațiile pe care inculpatul trebuie să le respecte și i se atrage atenția că, în caz de încălcare cu rea-credință a măsurii sau a obligațiilor care îi revin, măsura arestului la domiciliu poate fi înlocuită cu măsura arestării preventive.

(5) Pe durata măsurii, inculpatul poate părăsi imobilul prevăzut la alin. (1) pentru prezentarea în fața organelor judiciare, la chemarea acestora.

(6) La cererea scrisă și motivată a inculpatului, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere, îi poate permite acestuia părăsirea imobilului pentru prezentarea la locul de muncă, la cursuri de învățământ sau de pregătire profesională ori la alte activități similare sau pentru procurarea mijloacelor esențiale de existență, precum și în alte situații temeinic justificate, pentru o perioadă determinată de timp, dacă acest lucru este necesar pentru realizarea unor drepturi ori interese legitime ale inculpatului.

(6¹)²⁾ În situația prevăzută la alin. (6), în încheiere se va indica în mod expres perioada de timp, precum și, după caz, locul de muncă, instituția de învățământ, unitatea sanitară sau alt loc în care s-a aprobat deplasarea inculpatului.

(7) În cazuri urgente, pentru motive întemeiate, inculpatul poate părăsi imobilul, fără permisiunea judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată, pe durata de timp strict necesară, informând imediat despre aceasta instituția, organul sau autoritatea desemnată cu supravegherea sa și organul judiciar care a luat măsura arestului la domiciliu ori în fața căruia se află cauza.

(8) Copia încheierii judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată prin care s-a luat măsura arestului la domiciliu se comunică, de îndată, inculpatului și instituției, organului sau autorității desemnate cu supravegherea sa, organului de poliție în a cărei circumscripție locuiește acesta, serviciului public comunitar de evidență a persoanelor și organelor de frontieră.

(9) Instituția, organul sau autoritatea desemnate de organul judiciar care a dispus arestul la domiciliu verifică periodic respectarea măsurii și a obligațiilor de către inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății.

(10) Pentru supravegherea respectării măsurii arestului la domiciliu sau a obligațiilor impuse inculpatului pe durata acesteia, organul de poliție poate pătrunde în imobilul unde se execută măsura, fără învoirea inculpatului sau a persoanelor care locuiesc împreună cu acesta.

(11) În cazul în care inculpatul încalcă cu rea-credință măsura arestului la domiciliu sau obligațiile care îi revin ori există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu, poate dispune înlocuirea arestului la domiciliu cu măsura arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege.

¹⁾ Alin. (3) al art. 221 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 43 pct. 3 L. nr. 146/2021.

²⁾ Alin. (6¹) al art. 221 a fost introdus prin art. 43 pct. 4 L. nr. 146/2021.

(12)¹⁾ Atunci când, cu rea-credință, inculpatul încalcă obligația de a nu părăsi imobilul ori nu respectă itinerarul sau condițiile de deplasare, stabilite potrivit legii, organul de supraveghere are dreptul de a-l prinde pe inculpat și de a-l prezenta de îndată procurorului, în cursul urmăririi penale, judecătorului de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanței de judecată, în cursul judecății, pentru a proceda potrivit alin. (11).

Art. 222.²⁾ Durata arestului la domiciliu. (1) În cursul urmăririi penale, arestul la domiciliu poate fi luat pe o durată de cel mult 30 de zile.

(2) Arestul la domiciliu poate fi prelungit în cursul urmăririi penale, numai în caz de necesitate, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea măsurii sau au apărut temeiuri noi, fiecare prelungire neputând să depășească 30 de zile.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), prelungirea arestului la domiciliu poate fi dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți este sesizat în vederea prelungirii măsurii de către procuror, prin propunere motivată, însoțită de dosarul cauzei, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți, sesizat potrivit alin. (4), fixează termen de soluționare a propunerii procurorului, în camera de consiliu, mai înainte de expirarea duratei arestului la domiciliu și dispune citarea inculpatului.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți admite sau respinge propunerea procurorului prin încheiere motivată.

(8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestației.

(9) Durata maximă a măsurii arestului la domiciliu, în cursul urmăririi penale, este de 180 de zile.

(10)³⁾ Durata privării de libertate dispusă prin măsura arestului la domiciliu se ia în considerare pentru calculul duratei maxime a măsurii arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale.

(11) Dispozițiile art. 219 alin. (4)-(6) se aplică în mod corespunzător.

(12) În procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, măsura arestului la domiciliu poate fi dispusă pe o perioadă de cel mult 30 de zile. Dispozițiile art. 239 se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 6-a **Arestarea preventivă**

Art. 223. Condițiile și cazurile de aplicare a măsurii arestării preventive.

(1) Măsura arestării preventive poate fi luată de către judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, de către judecătorul de cameră preliminară, în procedura de

¹⁾ Alin. (12) al art. 221 a fost introdus prin art. 43 pct. 5 L. nr. 146/2021.

²⁾ Art. 222 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 O.U.G. nr. 24/2015.

³⁾ Alin. (10) al art. 222 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I din L. nr. 116/2016.

cameră preliminară, sau de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza, în cursul judecății, numai dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit o infracțiune și există una dintre următoarele situații:

a) inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată, ori a făcut pregătiri de orice natură pentru astfel de acte;

b) inculpatul încearcă să influențeze un alt participant la comiterea infracțiunii, un martor ori un expert sau să distrugă, să altereze, să ascundă ori să sustragă mijloace materiale de probă sau să determine o altă persoană să aibă un astfel de comportament;

c) inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate sau încearcă să realizeze o înțelegere frauduloasă cu aceasta;

d) există suspiciunea rezonabilă că, după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni.

(2)¹⁾ Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată și dacă, din probe, rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit o infracțiune intenționată contra vieții, o infracțiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracțiune contra securității naționale prevăzută de Codul penal și alte legi speciale, o infracțiune de trafic de droguri, o infracțiune la regimul privind substanțele dopante, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, o infracțiune privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, șantaj, viol, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, ultraj, ultraj judiciar, o infracțiune de corupție, o infracțiune săvârșită prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică sau o altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani ori mai mare și, pe baza evaluării gravității faptei, a modului și a circumstanțelor de comitere a acesteia, a anturajului și a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale și a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constată că privarea sa de libertate este necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică.

(3)²⁾ Față de inculpatul care, în aceeași cauză, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecății, a mai fost arestat preventiv sau față de care s-a dispus anterior arestul la domiciliu, se poate dispune măsura arestării preventive numai dacă au intervenit temeieri noi care fac necesară privarea sa de libertate.

• **VECHIUL CPP: art. 148.**

Art. 224. Propunerea de arestare preventivă a inculpatului în cursul urmăririi penale. (1) Procurorul, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, întocmește o propunere motivată de luare a măsurii arestării preventive față de inculpat, cu indicarea temeiului de drept.

(2) Propunerea prevăzută la alin. (1), împreună cu dosarul cauzei, se prezintă judecătorului de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei

¹⁾ Alin. (2) al art. 223 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. VIII pct. 7 L. nr. 219/2021 (intrat în vigoare la 30 de zile de la publ. în M. Of.).

²⁾ Alin. (3) al art. 223 a fost introdus prin art. I pct. 27 L. nr. 201/2023.

circumscripție se află locul de reținere, locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea.

• **VECHIUL CPP: art. 146, 149¹.**

Art. 225. Soluționarea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat conform art. 224 alin. (2) stabilește termenul de soluționare a propunerii de arestare preventivă, fixând data și ora la care soluționarea va avea loc.

(2) În cazul inculpatului aflat în stare de reținere, termenul de soluționare a propunerii de arestare preventivă trebuie fixat înainte de expirarea duratei reținerii. Ziua și ora se comunică procurorului, care are obligația de a asigura prezența inculpatului în fața judecătorului de drepturi și libertăți. De asemenea, ziua și ora se aduc la cunoștința avocatului inculpatului, căruia, la cerere, i se pune la dispoziție dosarul cauzei pentru studiu.

(3) Inculpatul aflat în stare de libertate se citează pentru termenul fixat. Termenul se aduce la cunoștința procurorului și avocatului inculpatului, acestuia din urmă acordându-i-se, la cerere, posibilitatea de a studia dosarul cauzei.

(4) Soluționarea propunerii de arestare preventivă se face numai în prezența inculpatului, în afară de cazul când acesta lipsește nejustificat, este dispărut, se sustrage ori din cauza stării sănătății, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate nu se prezintă sau nu poate fi adus în fața judecătorului.

(5) În toate cazurile, este obligatorie asistența juridică a inculpatului de către un avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți îl audiază pe inculpatul prezent despre fapta de care este acuzat și despre motivele pe care se întemeiază propunerea de arestare preventivă formulată de procuror.

(8) Înainte de a proceda la ascultarea inculpatului, judecătorul de drepturi și libertăți îi aduce la cunoștință infracțiunea de care este acuzat și dreptul de a nu face nicio declarație, atrăgându-i atenția că ceea ce declară poate fi folosit împotriva sa.

• **VECHIUL CPP: art. 146 alin. (3)-(8), 149¹ alin. (3)-(9), 150.**

Art. 226. Admiterea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, admite propunerea procurorului și dispune arestarea preventivă a inculpatului, prin încheiere motivată.

(2) Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă pentru cel mult 30 de zile. Durata reținerii nu se deduce din durata arestării preventive.

(3) După luarea măsurii, inculpatului i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, motivele pentru care s-a dispus arestarea preventivă.

• **VECHIUL CPP: art. 146 alin. (9)-(11), 149¹ alin. (10)-(12) și (14), 152 alin. (1).**

Art. 227. Respingerea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți, dacă apreciază că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru arestarea preventivă a inculpatului, respinge, prin încheiere motivată, propunerea procurorului, dispunând punerea în libertate a inculpatului reținut.

(2) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune aplicarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d).

(3)¹⁾ *Abrogat.*

• **VECHIUL CPP: art. 146 alin. (11¹), 149¹ alin. (12).**

Art. 228. Încunoștințarea despre arestarea preventivă și locul de deținere a inculpatului arestat preventiv. (1)²⁾ *Abrogat.*

(2) Persoanei față de care s-a dispus măsura arestării preventive i se comunică, sub semnătură, în scris, drepturile prevăzute la art. 83, dreptul prevăzut la art. 210 alin. (1) și (2), precum și dreptul de acces la asistență medicală de urgență, dreptul de a contesta măsura și dreptul de a solicita revocarea sau înlocuirea arestării cu o altă măsură preventivă, iar în cazul în care nu poate ori refuză să semneze, se va încheia un proces-verbal.

(3) Imediat după luarea măsurii arestării preventive, judecătorul de drepturi și libertăți de la prima instanță sau de la instanța ierarhic superioară, care a dispus măsura, încunoștințează despre aceasta un membru al familiei inculpatului ori o altă persoană desemnată de acesta. Dispozițiile art. 210 alin. (2) se aplică în mod corespunzător. Efectuarea încunoștințării se consemnează într-un proces-verbal.

(4) Îndată după introducerea sa într-un loc de deținere, inculpatul are dreptul de a încunoștința personal sau de a solicita administrației locului respectiv să încunoștințeze persoanele prevăzute la alin. (3) despre locul unde este deținut.

(5) Dispozițiile alin. (4) se aplică în mod corespunzător și în cazul schimbării ulterioare a locului de deținere, imediat după producerea schimbării.

(6) Administrația locului de deținere are obligația de a aduce la cunoștința inculpatului arestat preventiv dispozițiile alin. (2)-(5), precum și de a consemna într-un proces-verbal modul în care s-a realizat încunoștințarea.

(7) Inculpatului arestat preventiv nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal încunoștințarea decât pentru motive temeinice, care se consemnează în procesul-verbal întocmit potrivit alin. (6).

• **VECHIUL CPP: art. 137¹.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. V. O.U.G. nr. 18/2016 (supra, art. 209 NCPP).**

Art. 229. Luarea măsurilor de ocrotire în caz de arestare preventivă în cursul urmăririi penale. (1) Când măsura arestării preventive a fost luată față de un inculpat în a cărui ocrotire se află un minor, o persoană pusă sub interdicție, o persoană căreia i s-a instituit tutela sau curatela ori o persoană care, datorită vârstei, bolii sau altei cauze, are nevoie de ajutor, autoritatea competentă este încunoștințată, de îndată, în vederea luării măsurilor legale de ocrotire pentru persoana respectivă.

(2) Obligația de încunoștințare revine judecătorului de drepturi și libertăți de la prima instanță sau de la instanța ierarhic superioară, care a luat măsura arestării preventive, modul de îndeplinire a acestei obligații fiind consemnat într-un proces-verbal.

• **VECHIUL CPP: art. 161.**

Art. 230. Mandatul de arestare preventivă. (1) În baza încheierii prin care s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului, judecătorul de drepturi și libertăți de la prima instanță sau, după caz, de la instanța ierarhic superioară emite de îndată mandatul de arestare preventivă.

¹⁾ Alin. (3) al art. 227 a fost abrogat prin art. II pct. 50 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (1) al art. 228 a fost abrogat prin art. II pct. 51 din O.U.G. nr. 18/2016.

(2) Dacă, prin aceeași încheiere, s-a dispus arestarea preventivă a mai multor inculpați, se emite câte un mandat pentru fiecare dintre ei.

(3) În mandatul de arestare preventivă se arată:

a) instanța din care face parte judecătorul de drepturi și libertăți care a dispus luarea măsurii arestării preventive;

b) data emiterii mandatului;

c) numele, prenumele și calitatea judecătorului de drepturi și libertăți care a emis mandatul;

d) datele de identitate ale inculpatului;

e) durata pentru care s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului, cu menționarea datei la care încetează;

f) arătarea faptei de care este acuzat inculpatul, cu indicarea datei și locului comiterii acesteia, încadrarea juridică, infracțiunea și pedeapsa prevăzută de lege;

g) temeiurile concrete care au determinat arestarea preventivă;

h) ordinul de a fi arestat inculpatul;

i) indicarea locului unde va fi deținut inculpatul arestat preventiv;

j) semnătura judecătorului de drepturi și libertăți;

k) semnătura inculpatului prezent. În cazul în care acesta refuză să semneze, se va face mențiune corespunzătoare în mandat.

(4) Când mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, judecătorul care a emis mandatul înmânează un exemplar al mandatului persoanei arestate și organului de poliție.

(4¹) Mandatul de arestare poate fi transmis organelor de poliție și prin fax, poștă electronică sau prin orice mijloc în măsură să producă un document scris în condiții care să permită autorităților destinate să îi stabilească autenticitatea.

(5)¹⁾ Dacă persoana vătămată a solicitat înștiințarea sa cu privire la eliberarea în orice mod sau evadarea persoanei arestate, judecătorul care a emis mandatul consemnează aceasta într-un proces-verbal, pe care îl predă organului de poliție.

(6) Organul de poliție predă exemplarul original al mandatului de arestare preventivă și procesul-verbal prevăzut la alin. (5) administrației locului de deținere.

● **VECHIUL CPP: art. 151, 152 alin. (1).**

● **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 14/2012 (M. Of. nr. 849 din 14 decembrie 2012):** „În toate cazurile în care mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, însă procedura de executare nu s-a putut realiza potrivit art. 152 alin. (1) CPP [art. 230 alin. (4) NCPP], nu sunt incidente dispozițiile privind măsura arestării preventive în lipsa inculpatului”.

Art. 231. Executarea mandatului de arestare preventivă emis în lipsa inculpatului. (1) Când măsura arestării preventive a fost dispusă în lipsa inculpatului, două exemplare originale ale mandatului emis se înaintează organului de poliție de la domiciliul sau reședința inculpatului în vederea executării. În cazul în care inculpatul nu are domiciliul sau reședința în România, exemplarele se înaintează organului de poliție în raza teritorială a căruia se află instanța de judecată.

(2) Mandatul de arestare poate fi transmis organului de poliție și prin fax, poștă electronică sau prin orice mijloc în măsură să producă un document scris în condiții care să permită autorităților destinate să îi stabilească autenticitatea.

¹⁾ Alin. (5) al art. 230 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 52 din O.U.G. nr. 18/2016.

(3) În situația în care mandatul de arestare conține erori materiale, dar permite identificarea persoanei și stabilirea măsurii dispuse în raport cu datele de identificare ale persoanei existente în evidențele organelor de poliție și hotărârea instanței de judecată, organul de poliție execută măsura, solicitând în același timp instanței de judecată îndreptarea erorilor materiale sesizate.

(4) Organul de poliție procedează la arestarea persoanei arătate în mandat, căreia îi predă un exemplar al acestuia, într-una din formele prevăzute la alin. (1) sau (2), după care o conduce în cel mult 24 de ore la judecătorul de drepturi și libertăți care a dispus măsura arestării preventive sau, după caz, la judecătorul de cameră preliminară ori completul la care se află spre soluționare dosarul cauzei.

(5) În vederea executării mandatului de arestare preventivă, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința oricărei persoane fizice, fără învoirea acesteia, precum și în sediul oricărei persoane juridice, fără învoirea reprezentantului legal al acesteia, dacă există indicii temeinice din care să rezulte bănuiala rezonabilă că persoana din mandat se află în domiciliul sau reședința respectivă.

(6) În cazul în care arestarea preventivă a inculpatului a fost dispusă în lipsă din cauza stării sănătății, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate, inculpatul este prezentat, la încetarea acestor motive, judecătorului de drepturi și libertăți care a luat măsura ori, după caz, judecătorului de cameră preliminară sau completului la care se află spre soluționare dosarul cauzei.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți procedează la audierea inculpatului conform art. 225 alin. (7) și (8), în prezența avocatului acestuia, și, evaluând declarația inculpatului în contextul probelor administrate și al motivelor avute în vedere la luarea măsurii, dispune prin încheiere, după audierea concluziilor procurorului, confirmarea arestării preventive și a executării mandatului ori, după caz, în condițiile prevăzute de lege, revocarea arestării preventive sau înlocuirea acesteia cu una dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) și punerea în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

• **VECHIUL CPP: art. 152.**

Art. 232. Negăsirea persoanei prevăzute în mandatul de arestare preventivă.

Când persoana menționată în mandatul de arestare preventivă nu a fost găsită, organul de poliție însărcinat cu executarea mandatului încheie un proces-verbal prin care constată aceasta și înștiințează judecătorul de drepturi și libertăți care a dispus măsura arestării preventive, precum și organele competente pentru darea în urmărire și în consemn la punctele de trecere a frontierei.

• **VECHIUL CPP: art. 154.**

Art. 233. Durata arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale. (1)

În cursul urmăririi penale, durata arestării preventive a inculpatului nu poate depăși 30 de zile, în afară de cazul când este prelungită în condițiile legii.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) curge de la data punerii în executare a măsurii față de inculpatul arestat preventiv.

(3) Când o cauză este trecută pentru continuarea urmăririi penale de la un organ de urmărire la altul, arestarea preventivă dispusă sau prelungită anterior rămâne valabilă. Durata arestării preventive se calculează potrivit dispozițiilor alin. (1) și (2).

• **VECHIUL CPP: art. 149.**

Art. 234. Prolungirea arestării preventive în cursul urmăririi penale. (1) Arestarea preventivă a inculpatului poate fi prelungită, în cursul urmăririi penale, dacă temeiurile care au determinat arestarea inițială impun în continuare privarea de libertate a inculpatului sau există temeiuri noi care justifică prelungirea măsurii.

(2) Prolungirea arestării preventive se poate dispune numai la propunerea motivată a procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(3) În cazul prevăzut la alin. (1), prelungirea arestării preventive poate fi dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de deținere, locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea.

(4) Dacă arestarea preventivă a fost dispusă inițial de către un judecător de drepturi și libertăți de la o instanță inferioară celei căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță, prelungirea acestei măsuri se poate dispune numai de un judecător de drepturi și libertăți de la instanța competentă în momentul soluționării propunerii de prelungire sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul de deținere, locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea.

(5) Când, în aceeași cauză, se găsesc mai mulți inculpați arestați pentru care durata arestării preventive expiră la date diferite, procurorul poate sesiza judecătorul de drepturi și libertăți cu propunerea de prelungire a arestării preventive pentru toți inculpații.

• **VECHIUL CPP: art. 155-156.**

Art. 235. Procedura prelungirii arestării preventive în cursul urmăririi penale.

(1)¹ Propunerea de prelungire a arestării preventive împreună cu dosarul cauzei se depun la judecătorul de drepturi și libertăți cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți fixează termen pentru soluționarea propunerii de prelungire a arestării preventive înainte de expirarea măsurii. Ziua și ora stabilite se comunică procurorului, care are obligația de a asigura prezența în fața judecătorului de drepturi și libertăți a inculpatului arestat preventiv. Avocatul inculpatului este încunoștințat și i se acordă, la cerere, posibilitatea de a studia dosarul cauzei.

(3)² Inculpatul este ascultat de judecătorul de drepturi și libertăți asupra tuturor motivelor pe care se întemeiază propunerea de prelungire a arestării preventive, în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu. Ascultarea inculpatului se poate face cu acordul acestuia și în prezența unui apărător ales sau numit din oficiu și, după caz, și a unui interpret, și prin videoconferință, la locul de deținere.

(4) În cazul în care inculpatul arestat preventiv se află internat în spital și din cauza stării sănătății nu poate fi adus în fața judecătorului de drepturi și libertăți sau când, din cauză de forță majoră ori stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibilă, propunerea va fi examinată în lipsa inculpatului, dar numai în prezența avocatului acestuia, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii. Dispozițiile art. 204 alin. (7) teza finală se aplică în mod corespunzător.

¹ Alin. (1) al art. 235 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 28 L. nr. 201/2023.

² Alin. (3)-(4) ale art. 235 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 53 din O.U.G. nr. 18/2016.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță asupra propunerii de prelungire a arestării preventive înainte de expirarea duratei acesteia.

• **VECHIUL CPP: art. 159 alin. (1)-(5) și (7).**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 20/2017 (M. Of. nr. 904 din 17 noiembrie 2017):** „Termenul de 5 zile prevăz. de art. 235 alin. (1) NCPP se calculează potrivit art. 269 alin. (1), (2) și (4) NCPP”.

Art. 236. Admiterea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, admite propunerea procurorului și dispune prelungirea arestării preventive a inculpatului, prin încheiere motivată.

(2) Prolungirea arestării preventive a inculpatului se poate dispune pentru o durată de cel mult 30 de zile.

(3) Judecătorul de drepturi și libertăți poate acorda în cursul urmăririi penale și alte prelungiri, fiecare neputând depăși 30 de zile. Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

(4) Durata totală a arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale nu poate depăși un termen rezonabil și nu poate fi mai mare de 180 de zile.

• **VECHIUL CPP: art. 159 alin. (6), (8)-(13).**

Art. 237. Respingerea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți, dacă apreciază că nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru prelungirea arestării preventive a inculpatului, respinge, prin încheiere motivată, propunerea procurorului, dispunând punerea în libertate a inculpatului la expirarea duratei acesteia, dacă nu este arestat în altă cauză.

(2) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de drepturi și libertăți poate dispune înlocuirea arestării preventive cu una dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d).

Art. 238. Arestarea preventivă a inculpatului în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății. (1)¹⁾ Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza, din oficiu ori la propunerea motivată a procurorului, pentru o perioadă de cel mult 30 de zile, pentru aceleași temeiuri și în aceleași condiții ca și arestarea preventivă dispusă de către judecătorul de drepturi și libertăți în cursul urmăririi penale. Dispozițiile art. 225-232 se aplică în mod corespunzător.

(2) În cursul judecății, măsura prevăzută la alin. (1) se poate dispune de către instanța de judecată în compunerea prevăzută de lege. În acest caz, mandatul de arestare preventivă este emis de către președintele completului.

(3)²⁾ Abrogat.

• **VECHIUL CPP: art. 147, 160^a.**

Art. 239. Durata maximă a arestării preventive a inculpatului în cursul judecății în primă instanță. (1) În cursul judecății în primă instanță, durata totală a arestării preventive a inculpatului nu poate depăși un termen rezonabil și nu poate fi mai mare de

¹⁾ Alin. (1) al art. 238 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 54 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (3) al art. 238 a fost abrogat prin art. I pct. 29 L. nr. 201/2023.

jumătatea maximului special prevăzut de lege pentru infracțiunea care face obiectul sesizării instanței de judecată. În toate cazurile, durata arestării preventive în primă instanță nu poate depăși 5 ani.

(2) Termenele prevăzute la alin. (1) curg de la data sesizării instanței de judecată, în cazul în care inculpatul se află în stare de arest preventiv, și, respectiv, de la data punerii în executare a măsurii, când față de acesta s-a dispus arestarea preventivă în procedura de cameră preliminară sau în cursul judecății sau în lipsă.

(3) La expirarea termenelor prevăzute la alin. (1), instanța de judecată poate dispune luarea unei alte măsuri preventive, în condițiile legii.

• **VECHIUL CPP: art. 140 alin. (2).**

Art. 240. Tratamentul medical sub pază permanentă. (1) În cazul în care, pe baza actelor medicale, se constată că cel arestat preventiv suferă de o boală care nu poate fi tratată în rețeaua medicală a Administrației Naționale a Penitenciarelor, administrația locului de deținere dispune efectuarea tratamentului sub pază permanentă în rețeaua medicală a Ministerului Sănătății. Motivele care au determinat luarea acestei măsuri sunt comunicate de îndată procurorului, în cursul urmăririi penale, judecătorului de cameră preliminară, în cursul acestei proceduri, sau instanței de judecată, în cursul judecății.

(2) Timpul în care inculpatul este internat sub pază permanentă, conform alin. (1), intră în durata arestării preventive.

• **VECHIUL CPP: art. 139¹.**

Secțiunea a 7-a

Încetarea de drept, revocarea și înlocuirea măsurilor preventive

Art. 241. Încetarea de drept a măsurilor preventive. (1) Măsurile preventive încetează de drept:

a)¹⁾ la expirarea termenelor prevăzute de lege sau stabilite de organele judiciare ori la împlinirea duratei maxime prevăzute de lege;

b)²⁾ în cazurile în care procurorul dispune o soluție de netrimitere în judecată ori instanța de judecată pronunță o hotărâre de achitare, de încetare a procesului penal, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei ori o pedeapsă cu amendă, care nu însoțește pedeapsa închisorii, chiar nedefinitivă;

c) la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a dispus condamnarea inculpatului;

d) în alte cazuri anume prevăzute de lege;

e)-g) *abrogate*.

(1)³⁾ Arestarea preventivă și arestul la domiciliu încetează de drept și în următoarele situații:

a) la pronunțarea în primă instanță a unei hotărâri de condamnare cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere sau la o pedeapsă cu închisoare cel mult egală cu durata reținerii, arestului la domiciliu și arestării preventive ori, după caz, a unei hotărâri prin care s-a aplicat o măsură educativă neprivativă de libertate;

¹⁾ Lit. a) a alin. (1) al art. 241 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 30 L. nr. 201/2023.

²⁾ Lit. b) a alin. (1) al art. 241 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 55 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (1)¹⁾ al art. 241 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 56 din O.U.G. nr. 18/2016.

b) în apel, dacă durata măsurii a atins durata pedepsei pronunțate în hotărârea de condamnare.

(2) Organul judiciar care a dispus această măsură sau, după caz, procurorul, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată în fața căreia se află cauza constată, prin ordonanță sau încheiere, din oficiu, la cerere sau la sesizarea administrației locului de deținere, încetarea de drept a măsurii preventive, dispunând, în cazul celui reținut sau arestat preventiv, punerea de îndată în libertate, dacă nu este reținut ori arestat în altă cauză.

(3) Judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată se pronunță, prin încheiere motivată, asupra încetării de drept a măsurii preventive chiar și în lipsa inculpatului. Asistența juridică a inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.

(4) Persoanei față de care s-a dispus măsura preventivă, precum și tuturor instituțiilor cu atribuții în executarea măsurii li se comunică de îndată câte o copie de pe ordonanță sau încheierea prin care organul judiciar constată încetarea de drept a măsurii preventive.

• **VECHIUL CPP: art. 140.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. VII/2006** (M. Of. nr. 475 din 1 iunie 2006): „În aplic. art. 140 alin. (1) lit. a) CPP (...) [art. 241 alin. (1) lit. a) NCPP] (...): *Neverificarea de către instanță, în cursul judecății, a legalității și temeiniciei arestării preventive a inculpatului major înainte de împlinirea duratei de 60 de zile, la care se referă art. 160^b alin. (1) CPP [art. 207 alin. (6)], a inculpatului minor cu vârsta între 14 și 16 ani înainte de expirarea duratei de 30 de zile prevăzute în art. 160^b alin. (2) CPP [art. 208 alin. (4) NCPP], iar a inculpatului minor mai mare de 16 ani înainte de expirarea duratei de 40 de zile prevăzute în art. 160^b alin. (3) CPP [art. 208 alin. (4) NCPP] atrage încetarea de drept a măsurii arestării preventive luate față de inculpați și punerea lor de îndată în libertate*”.

Art. 242. Revocarea măsurilor preventive și înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă. (1) Măsura preventivă se revocă, din oficiu sau la cerere, în cazul în care au încetat temeiurile care au determinat-o ori au apărut împrejurări noi din care rezultă nelegalitatea măsurii, dispunându-se, în cazul reținerii și arestării preventive, punerea în libertate a suspectului ori a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

(2) Măsura preventivă se înlocuiește, din oficiu sau la cerere, cu o măsură preventivă mai ușoară, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru luarea acesteia și, în urma evaluării împrejurărilor concrete ale cauzei și a conduitei procesuale a inculpatului, se apreciază că măsura preventivă mai ușoară este suficientă pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin. (1).

(3) Măsura preventivă se înlocuiește, din oficiu sau la cerere, cu o măsură preventivă mai grea, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru luarea acesteia și, în urma evaluării împrejurărilor concrete ale cauzei și a conduitei procesuale a inculpatului, se apreciază că măsura preventivă mai grea este necesară pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin. (1).

(4) În cazul în care măsura preventivă a fost luată în cursul urmăririi penale de către procuror sau de către judecătorul de drepturi și libertăți, organul de cercetare penală are obligația să îl informeze de îndată, în scris, pe procuror despre orice împrejurare care ar putea conduce la revocarea sau înlocuirea măsurii preventive. Dacă apreciază că informațiile comunicate justifică revocarea sau înlocuirea măsurii preventive, procurorul dispune aceasta sau, după caz, sesizează judecătorul de drepturi și libertăți care a luat

măsura, în termen de 24 de ore de la primirea informării. Procurorul este obligat să sesizeze și din oficiu judecătorul de drepturi și libertăți, când constată el însuși existența vreunei împrejurări care justifică revocarea sau înlocuirea măsurii preventive luate de acesta.

(4¹)¹ În cursul urmăririi penale, revocarea măsurilor preventive ale controlului judiciar și controlului judiciar pe cauțiune, precum și înlocuirea acestor măsuri între ele se dispun de procuror, chiar dacă măsura a fost luată de către judecătorul de drepturi și libertăți. La înlocuirea măsurii preventive a controlului judiciar cu măsura controlului judiciar pe cauțiune, dispozițiile art. 216 alin. (1) și (3) și art. 217 se aplică în mod corespunzător.

(4²) Împotriva ordonanței procurorului, dispuse potrivit alin. (4¹), se poate formula plângere, în condițiile art. 213.

(5)² Cererea de revocare sau înlocuire a măsurii preventive formulată de inculpat se adresează, în scris, procurorului, judecătorului de drepturi și libertăți, judecătorului de cameră preliminară sau instanței de judecată, după caz.

(6) În cursul urmăririi penale, procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți dosarul cauzei sau copie de pe acesta certificată de greșă parchetului, în termen de 24 de ore de la solicitarea acestuia de către judecător.

(7) În vederea soluționării cererii, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată fixează data de soluționare a acesteia și dispune citarea inculpatului.

(8) Când inculpatul este prezent, soluționarea cererii se face numai după ascultarea acestuia asupra tuturor motivelor pe care se întemeiază cererea, în prezența unui avocat ales sau numit din oficiu. Cererea se soluționează și în lipsa inculpatului, atunci când acesta nu se prezintă, deși a fost legal citat sau când, din cauza stării de sănătate, din cauză de forță majoră ori stare de necesitate, nu poate fi adus, dar numai în prezența avocatului, ales sau numit din oficiu, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) Dacă cererea are ca obiect înlocuirea măsurii arestării preventive sau a măsurii arestului la domiciliu cu măsura controlului judiciar pe cauțiune, dacă găsește cererea întemeiată, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere, dată în camera de consiliu, admite în principiu cererea și stabilește valoarea cauțiunii, acordând inculpatului termen pentru depunerea ei.

(11) Dacă se depune cauțiunea în termenul fixat, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere dată în camera de consiliu, admite cererea de înlocuire a măsurii preventive cu măsura controlului judiciar pe cauțiune, stabilește obligațiile ce vor reveni inculpatului pe durata măsurii și dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în altă cauză.

(12) Dacă nu se depune cauțiunea în termenul fixat, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere dată în camera de consiliu, în lipsa inculpatului și a procurorului, respinge ca neîntemeiată cererea formulată de inculpat.

¹ Alin. (4¹)-(4²) ale art. 242 au fost introduse prin art. II pct. 57 din O.U.G. nr. 18/2016.

² Alin. (5) al art. 242 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 58 din O.U.G. nr. 18/2016.

(13) Termenul prevăzut la alin. (10) curge de la data rămânerii definitive a încheierii prin care se stabilește valoarea cauțiunii.

• **VECHIUL CPP: art. 139.**

Secțiunea a 8-a

Dispoziții speciale privind măsurile preventive aplicate minorilor

Art. 243. Condiții speciale de aplicare față de minori a măsurilor preventive. (1)

Față de suspectul și inculpatul minor se pot dispune măsuri preventive potrivit dispozițiilor prevăzute în secțiunile 1-7 din prezentul capitol, cu derogările și completările prevăzute în prezentul articol.

(2)¹⁾ Reținerea și arestarea preventivă pot fi dispuse față de un minor, în mod excepțional, numai dacă efectele pe care privarea de libertate le-ar avea asupra personalității și dezvoltării acestuia nu sunt disproporționate față de scopul urmărit prin luarea măsurii.

(3) La stabilirea duratei pentru care se ia măsura arestării preventive se are în vedere vârsta inculpatului de la data când se dispune asupra luării, prelungirii sau menținerii acestei măsuri.

(4) Când s-a dispus reținerea sau arestarea preventivă a unui minor, încunoaștințarea prevăzută la art. 210 și 228 se face, în mod obligatoriu, și către reprezentantul legal al acestuia sau, după caz, către persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află minorul.

• **VECHIUL CPP: art. 160^e, 160^f alin. (2)-(5), 160^g-160^h.**

Art. 244. Condiții speciale de executare a reținerii și arestării preventive dispuse față de minori. Regimul special de detenție al minorilor, în raport cu particularitățile vârstei, astfel încât măsurile preventive luate față de aceștia să nu prejudicieze dezvoltarea lor fizică, psihică sau morală, va fi stabilit prin legea privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

• **VECHIUL CPP: art. 160^f alin. (1).**

Art. 244^{1, 2)} Informarea privind condițiile speciale de executare a reținerii și arestării preventive dispuse față de minor. (1) Dacă persoana reținută sau arestată este minor, odată cu informarea prevăzută la art. 209 alin. (17) și art. 228 alin. (2), acesteia i se comunică și dreptul la condiții speciale de executare, potrivit art. 244.

(2) Informarea prevăzută la alin. (1) se face și către părinți sau, după caz, tutore, curator ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul.

(3) Dacă părinții sau, după caz, tutorele, curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul nu au putut fi găsiți ori informarea acestora ar afecta interesul superior al minorului sau desfășurarea procesului penal, informarea se va face către un alt adult care este desemnat de minor și acceptat în această calitate de organul judiciar.

(4) În cazul în care minorul nu desemnează un alt adult conform alin. (3) sau adultul desemnat nu este acceptat de organul judiciar, informarea se va face către o altă persoană aleasă de organul judiciar, ținând seama de interesul superior al minorului.

(5) În cazul în care circumstanțele prevăzute la alin. (3) sau (4) încetează, informarea se va face potrivit alin. (2).

¹⁾ Alin. (2) al art. 243 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 59 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Art. 244¹ a fost introdus prin art. unic pct. 1 L. nr. 284/2020.

Capitolul II

Aplicarea provizorie a măsurilor de siguranță cu caracter medical**Secțiunea 1****Obligarea provizorie la tratament medical**

Art. 245. Condițiile de aplicare și conținutul măsurii. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți, pe durata urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în cursul procedurii de cameră preliminară, sau instanța, în cursul judecății, poate dispune obligarea provizorie la tratament medical a suspectului sau inculpatului, dacă se află în situația prevăzută de art. 109 alin. (1) din Codul penal.

(2) Măsura prevăzută la alin. (1) constă în obligarea suspectului sau inculpatului să urmeze în mod regulat tratamentul medical prescris de un medic de specialitate, până la însănătoșire sau până la obținerea unei ameliorări care să înlăture starea de pericol.

(3) Judecătorul de drepturi și libertăți și judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra măsurii prevăzute la alin. (1) în camera de consiliu, prin încheiere motivată. Instanța se pronunță asupra măsurii prin încheiere motivată.

• **VECHIUL CPP: art. 162.**

Art. 246. Procedura de aplicare și de ridicare a măsurii. (1) În cursul urmăririi penale sau al procedurii de cameră preliminară, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți sau judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță o propunere motivată de luare față de inculpat a măsurii obligării provizorii la tratament medical.

(2) Propunerea prevăzută la alin. (1) va fi însoțită de expertiza medico-legală din care să rezulte necesitatea aplicării măsurii obligării la tratament medical.

(3) Judecătorul sesizat conform alin. (1) fixează termen de soluționare a propunerii în cel mult 5 zile de la data înregistrării acesteia și dispune citarea suspectului sau inculpatului.

(4) Când suspectul sau inculpatul este prezent, soluționarea propunerii se face numai după audierea acestuia, în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu. Propunerea se soluționează și în lipsa suspectului sau inculpatului, atunci când acesta nu se prezintă, deși a fost legal citat, dar numai în prezența avocatului, ales sau numit din oficiu, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Suspectul sau inculpatul are dreptul ca la soluționarea propunerii de luare a măsurii obligării provizorii la tratament medical să fie asistat și de către un medic desemnat de acesta, care poate prezenta concluzii judecătorului de drepturi și libertăți. Suspectul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de medicul specialist desemnat de acesta și la alcătuirea planului terapeutic.

(7) Judecătorul se pronunță asupra propunerii printr-o încheiere, care poate fi contestată în 5 zile de la pronunțare. Contestarea nu suspendă punerea în aplicare a măsurii de siguranță.

(8) Dacă admite propunerea, judecătorul dispune obligarea provizorie la tratament medical a suspectului sau inculpatului și efectuarea unei expertize medico-legale, în cazul în care aceasta nu a fost depusă potrivit alin. (2).

(9) În cazul când după dispunerea măsurii s-a produs însănătoșirea suspectului sau inculpatului ori a intervenit o ameliorare a stării sale de sănătate care înlătură starea de

pericol pentru siguranța publică, judecătorul de drepturi și libertăți sau judecătorul de cameră preliminară care a luat măsura dispune, la sesizarea procurorului ori a medicului de specialitate sau la cererea suspectului ori inculpatului sau a unui membru de familie al acestuia, ridicarea măsurii luate. Dispozițiile alin. (2)-(7) se aplică în mod corespunzător.

(10) Dacă după dispunerea măsurii a fost sesizată instanța prin rechizitoriu, ridicarea acesteia, potrivit alin. (9), se dispune de către judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza.

(11) În cursul judecății în primă instanță și în apel, la propunerea procurorului ori din oficiu, inculpatul poate fi obligat provizoriu la tratament medical de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza, care solicită acte medicale concludente sau efectuarea unei expertize medico-legale. Dispozițiile alin. (4)-(9) se aplică în mod corespunzător.

(12) Dacă suspectul sau inculpatul încalcă cu rea-credință măsura obligării provizorii la tratament medical, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța care a luat măsura ori în fața căreia se află cauza dispune, la sesizarea procurorului sau a medicului de specialitate ori din oficiu, internarea medicală provizorie a suspectului sau inculpatului, în condițiile prevăzute la art. 247.

(13)¹⁾ În cazul în care dispune o soluție de netrimitere în judecată, procurorul sesizează judecătorul de cameră preliminară pentru confirmarea ori, după caz, înlocuirea sau încetarea măsurii. Acesta, în camera de consiliu, cu participarea procurorului, ascultă, dacă este posibil, persoana supusă măsurii provizorii, în prezența avocatului său, și, după efectuarea unei expertize medico-legale, se pronunță prin încheiere motivată. Împotriva încheierii se poate formula contestație, în termen de trei zile de la pronunțare, care se soluționează de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei sesizate sau, după caz, de completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție, în camera de consiliu.

• **VECHIUL CPP: art. 162.**

Secțiunea a 2-a **Internarea medicală provizorie**

Art. 247. Condițiile de aplicare și conținutul măsurii. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, pe durata procedurii de cameră preliminară, sau instanța, în cursul judecății, poate dispune internarea medicală provizorie a suspectului sau inculpatului care este bolnav mintal ori consumator cronic de substanțe psihoactive, dacă luarea măsurii este necesară pentru înlăturarea unui pericol concret și actual pentru siguranța publică.

(2) Măsura prevăzută la alin. (1) constă în internarea medicală nevoluntară a suspectului sau inculpatului într-o unitate specializată de asistență medicală, până la însănătoșire sau până la ameliorarea care înlătură starea de pericol ce a determinat luarea măsurii.

(3) Dispozițiile art. 245 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 162.**

Art. 248.²⁾ Procedura de aplicare și de ridicare a măsurii. (1) În cursul urmăririi penale sau al procedurii de cameră preliminară, dacă apreciază că sunt întrunite

¹⁾ Alin. (13) al art. 246 a fost introdus prin art. II pct. 60 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Art. 248 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 1 L. nr. 214/2023.

condițiile prevăzute de lege, procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți sau judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță o propunere motivată de luare față de suspect sau inculpat a măsurii internării medicale provizorii.

(2) Propunerea prevăzută la alin. (1) va fi însoțită de raportul de expertiză medico-legală psihiatrică din care să rezulte necesitatea aplicării măsurii internării medicale provizorii.

(3) Judecătorul sesizat conform alin. (1) fixează de îndată termen de soluționare a propunerii și dispune aducerea cu mandat a suspectului sau a inculpatului.

(4) Soluționarea propunerii se face numai după audierea suspectului sau inculpatului, dacă starea sa de sănătate o permite, în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu. Când suspectul sau inculpatul se află deja internat într-o unitate de asistență medicală și deplasarea sa nu este posibilă, judecătorul de drepturi și libertăți sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară procedează la audierea acestuia, în prezența avocatului, în locul unde se află.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Suspectul sau inculpatul are dreptul ca la soluționarea propunerii de luare a măsurii internării medicale provizorii să fie asistat și de către un medic desemnat de acesta, care poate prezenta concluzii judecătorului de drepturi și libertăți ori, după caz, judecătorului de cameră preliminară. Suspectul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de medicul desemnat de acesta și la alcătuirea planului terapeutic.

(7) Judecătorul se pronunță de îndată asupra propunerii, printr-o încheiere care poate fi contestată în termen de 5 zile de la pronunțare. Contestația nu suspendă punerea în aplicare a măsurii de siguranță.

(8) Dacă admite propunerea, judecătorul dispune internarea medicală provizorie a suspectului sau inculpatului, luându-se, dacă este cazul, măsurile prevăzute la art. 229.

(9) În cazul în care respinge propunerea, judecătorul poate dispune obligarea provizorie la tratament medical a suspectului sau inculpatului, dacă acesta se află în situația prevăzută la art. 109 alin. (1) din Codul penal.

(10) Dacă după dispunerea măsurii s-a produs însănătoșirea suspectului sau inculpatului ori a intervenit o ameliorare a stării sale de sănătate care înlătură starea de pericol, la sesizarea procurorului ori a medicului curant sau la cererea suspectului ori inculpatului sau a unui membru de familie al acestuia, judecătorul de drepturi și libertăți sau judecătorul de cameră preliminară care a luat măsura sau, după caz, în fața căruia se află cauza dispune, prin încheiere motivată, în urma efectuării expertizei medico-legale psihiatrice, ridicarea măsurii internării medicale provizorii ori, dacă suspectul sau inculpatul se află în situația prevăzută la art. 109 alin. (1) din Codul penal, înlocuirea acestei măsuri cu măsura obligării provizorii la tratament medical. Dispozițiile alin. (3)-(7) se aplică în mod corespunzător.

(11) În cursul judecății, față de inculpat se poate dispune internarea medicală provizorie, la propunerea procurorului, ori din oficiu, de către instanța în fața căreia se află cauza, în urma efectuării unei expertize medico-legale psihiatrice din care să rezulte necesitatea aplicării măsurii internării medicale provizorii. Dispozițiile alin. (3)-(10) se aplică în mod corespunzător.

(12) Dispozițiile art. 246 alin. (13) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 162.**

Secțiunea a 3-a¹⁾**Dispoziții privind expertizele medico-legale psihiatrice**

Art. 248¹. Efectuarea expertizelor medico-legale psihiatrice. În cazul expertizelor medico-legale psihiatrice prevăzute de prezentul capitol, dispozițiile art. 184 alin. (2)-(28) se aplică în mod corespunzător.

Capitolul III

**Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor
și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 19/2017** (M. Of. nr. 953 din 4 decembrie 2017): „Atunci când se instituie măsuri asigurătorii în procesul penal nu este necesar să se indice sau să se dovedească ori să se individualizeze bunurile asupra cărora se înființează măsura asigurătorie”.

Art. 249. Condițiile generale de luare a măsurilor asigurătorii. (1) Procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, din oficiu sau la cererea procurorului, în procedura de cameră preliminară ori în cursul judecății, poate lua măsuri asigurătorii, prin ordonanță sau, după caz, prin încheiere motivată, pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de la urmărire a bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau al confiscării extinse ori care pot servi la garantarea executării pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori a reparării pagubei produse prin infracțiune.

(2) Măsurile asigurătorii constau în indisponibilizarea unor bunuri mobile sau imobile, prin instituirea unui sechestrul asupra acestora.

(3) Măsurile asigurătorii pentru garantarea executării pedepsei amenzii se pot lua numai asupra bunurilor suspectului sau inculpatului.

(4) Măsurile asigurătorii în vederea confiscării speciale sau confiscării extinse se pot lua asupra bunurilor suspectului sau inculpatului ori ale altor persoane în proprietatea sau posesia cărora se află bunurile ce urmează a fi confiscate.

(4)¹⁾²⁾ În cazul bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau al confiscării extinse, luarea de către procuror a măsurilor asigurătorii pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de la urmărire a acestor bunuri este obligatorie.

(5) Măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei produse prin infracțiune și pentru garantarea executării cheltuielilor judiciare se pot lua asupra bunurilor suspectului sau inculpatului și ale persoanei responsabile civilmente, până la concurența valorii probabile a acestora.

(6) Măsurile asigurătorii prevăzute la alin. (5) se pot lua, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară și al judecății, și la cererea părții civile. Măsurile asigurătorii luate din oficiu de către organele judiciare prevăzute la alin. (1) pot folosi și părții civile.

(7) Măsurile asigurătorii luate în condițiile alin. (1) sunt obligatorii în cazul în care persoana vătămată este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă.

(8) Nu pot fi sechestrate bunuri care aparțin unei autorități sau instituții publice ori unei alte persoane de drept public și nici bunurile exceptate de lege.

¹⁾ Sect. 3 (art. 248¹) a fost introdusă prin art. II pct. 2 L. nr. 214/2023.

²⁾ Alin. (4)¹⁾ al art. 249 a fost introdus prin art. II pct. 1 L. nr. 228/2020.

• **VECHIUL CPP: art. 163.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 2/2018** (M. Of. nr. 463 din 5 iunie 2018): „Cu referire la art. 249 NCPP (art. 163 CPP 1968) și art. 2.345 NCC, existența unui sechestrul asigurător penal asupra imobilelor unei persoane fizice sau juridice nu suspendă executarea silită începută de un creditor ipotecar, al cărui drept de ipotecă asupra acelorași bunuri a devenit opozabil terților anterior înființării măsurii asigurătorii din procesul penal și nu determină nulitatea actelor de executare ulterioare înființării măsurii asigurătorii din procesul penal asupra acelorași bunuri”.

V. și **Dec. ICCJ (RIL) nr. 19/2017** (supra, la începutul Cap. III).

• **HP. Dec. ICCJ (DCD) nr. 1/2020** (M. Of. nr. 147 din 25 februarie 2020): „În interpr. art. 91 alin. (1), art. 102 alin. (8) și art. 154-158 L. nr. 85/2014 priv. procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, cu modif. și compl. ult., rap. art. 249 alin. (1) și (2) NCPP [respectiv art. 163 alin. (1) și (2) CPP 1968], existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane juridice, anterior deschiderii procedurii insolvenței, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune sau a garantării executării cheltuielilor judiciare: a) nu suspendă procedura de lichidare prevăz. de L. nr. 85/2014 în ceea ce privește bunul sechestrat; b) nu este de natură a indisponibiliza bunul asupra căruia a fost începută procedura de valorificare cf. L. nr. 85/2014; c) nu împiedică lichidarea bunurilor efectuată de lichidatorul judiciar în exercitarea atribuțiilor conferite de L. nr. 85/2014”.

Art. 250. Contestarea măsurilor asigurătorii. (1) Împotriva măsurii asigurătorii luate de procuror sau a modului de aducere la îndeplinire a acesteia suspectul ori inculpatul sau orice altă persoană interesată poate face contestație, în termen de 3 zile de la data comunicării ordonanței de luare a măsurii sau de la data aducerii la îndeplinire a acesteia, la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond.

(2) Contestația nu este suspensivă de executare.

(3) Procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți dosarul cauzei, în termen de 24 de ore de la solicitarea dosarului de către acesta.

(4) Soluționarea contestației se face în camera de consiliu, cu citarea celui care a făcut contestația și a persoanelor interesate, prin încheiere motivată, care este definitivă. Participarea procurorului este obligatorie.

(5) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la soluționarea contestației.

(5)¹⁾ Dacă, până la soluționarea contestației formulate conform alin. (1), a fost sesizată instanța prin rechizitoriul, contestația se înaintează, spre competență soluționare, judecătorului de cameră preliminară. Dispozițiile alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

(6) Împotriva modului de aducere la îndeplinire a măsurii asigurătorii luate de către judecătorul de cameră preliminară ori de către instanța de judecată, procurorul, suspectul ori inculpatul sau orice altă persoană interesată poate face contestație la acest judecător ori la această instanță, în termen de 3 zile de la data punerii în executare a măsurii.

(7) Contestația nu suspendă executarea și se soluționează, în ședință publică, prin încheiere motivată, cu citarea părților, în termen de 5 zile de la înregistrarea acesteia. Participarea procurorului este obligatorie.

(8) După rămânerea definitivă a hotărârii, se poate face contestație potrivit legii civile numai asupra modului de aducere la îndeplinire a măsurii asigurătorii.

(9) Întocmirea minutei este obligatorie.

• **VECHIUL CPP: art. 168.**

¹⁾ Alin. (5)¹⁾ al art. 250 a fost introdus prin art. II pct. 62 O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 250¹.¹⁾ Contestarea măsurilor asigurătorii dispuse în cursul judecății.

(1) Împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea unei măsuri asigurătorii de către judecătorul de cameră preliminară, de instanța de judecată sau de instanța de apel, inculpatul, procurorul sau orice altă persoană interesată poate face contestație, în termen de 48 de ore de la pronunțare sau, după caz, de la comunicare. Contestația se depune, după caz, la judecătorul de cameră preliminară, instanța de judecată sau instanța de apel care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, după caz, judecătorului de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară, respectiv instanței ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(2) Contestația împotriva încheierii prin care judecătorul de cameră preliminară de la Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție a luat o măsură asiguratorie se soluționează de un complet format din 2 judecători de cameră preliminară, iar contestația împotriva încheierii prin care Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în primă instanță sau în apel, a luat o măsură asiguratorie se soluționează de Completul de 5 judecători.

(3) Contestația formulată potrivit alin. (1) nu este suspensivă de executare. Contestația se soluționează în termen de 5 zile de la înregistrare, în ședință publică, cu participarea procurorului și cu citarea inculpatului și a părților interesate care au formulat-o. Prevederile art. 425¹ și următoarele se aplică în mod corespunzător.

(4)²⁾ În cazul în care măsura asiguratorie s-a dispus direct prin hotărârea instanței de apel, dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător.

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 304/2022** priv. organizarea judiciară (*M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022*): „**Art. 34.** (4) f) pentru contestațiile prevăz. la art. 250¹ alin. (1) NCPP (...), împotriva încheierilor pronunțate în cursul judecății în apel de curțile de apel și Curtea Militară de Apel, precum și pentru contestațiile prevăz. la art. 250¹ alin. (4) NCPP (...), împotriva deciziilor pronunțate în apel de curțile de apel și de Curtea Militară de Apel, completul de judecată este format din 3 judecători”.

Art. 250².³⁾ Verificarea măsurii asigurătorii. În tot cursul procesului penal, procurorul, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, instanța de judecată verifică periodic, dar nu mai târziu de 6 luni în cursul urmăririi penale, respectiv un an în cursul judecății, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea sau menținerea măsurii asigurătorii, dispunând, după caz, menținerea, restrângerea sau extinderea măsurii dispuse, respectiv ridicarea măsurii dispuse, prevederile art. 250 și 250¹ aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 251.⁴⁾ Organele care aduc la îndeplinire măsurile asigurătorii. Ordonanța sau încheierea de luare a măsurii asigurătorii se aduce la îndeplinire de către organele de cercetare penală, precum și de către organele competente potrivit legii, din dispoziția organului de urmărire penală sau a judecătorului de cameră preliminară ori a instanței de judecată, după caz.

• **VECHIUL CPP: art. 164.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 19/2017** (*supra*, la începutul Cap. III).

¹⁾ Art. 250¹ a fost introdus prin art. II pct. 63 O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (4) al art. 250¹ a fost introdus prin art. II pct. 2 L. nr. 228/2020.

³⁾ Art. 250² a fost introdus prin art. 19 pct. 2 L. nr. 6/2021.

⁴⁾ Art. 251 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 64 O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 252. Procedura sechestrului. (1) Organul care procedează la aplicarea sechestrului este obligat să identifice și să evalueze bunurile sechestrate, putând recurge, dacă este cazul, la evaluatori sau experți.

(2) Bunurile perisabile, obiectele din metale sau pietre prețioase, mijloacele de plată străine, titlurile de valoare interne, obiectele de artă și de muzeu, colecțiile de valoare, precum și sumele de bani care fac obiectul sechestrului vor fi ridicate în mod obligatoriu.

(3) Bunurile perisabile se predau autorităților competente, potrivit profilului de activitate, care sunt obligate să le primească și să le valorifice de îndată.

(4)¹⁾ Metalele sau pietrele prețioase ori obiectele confecționate cu acestea se depun la unitățile Trezoreriei Statului la care se depun metalele prețioase și pietrele prețioase considerate bunuri fără stăpân, precum și cele ridicate în vederea confiscării ori confiscate în condițiile prevăzute de lege, iar mijloacele de plată străine se depun la cea mai apropiată instituție de credit.

(5) Titlurile de valoare interne, obiectele de artă sau de muzeu și colecțiile de valoare se predau spre păstrare instituțiilor de specialitate.

(6) Obiectele prevăzute la alin. (4) și (5) se predau în termen de 48 de ore de la ridicare. Dacă obiectele sunt strict necesare urmăririi penale, proceduri de cameră preliminară sau judecătii, depunerea se face ulterior, dar nu mai târziu de 48 de ore de la pronunțarea în cauză a unei soluții definitive.

(7) Obiectele sechestrate se păstrează până la ridicarea sechestrului.

(8)²⁾ Sumele de bani rezultate din valorificarea făcută potrivit alin. (3), precum și sumele de bani ridicate potrivit alin. (2) se depun în contul constituit potrivit legii speciale, în termen de cel mult 3 zile de la ridicarea banilor ori de la valorificarea bunurilor.

(9) Celelalte bunuri mobile sechestrate sunt puse sub sigiliu sau ridicate, putându-se numi un custode.

• **VECHIUL CPP: art. 165.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 19/2017** (supra, la începutul Cap. III).

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 318/2015: „Art. 27.** (1) Agenția [Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate] administrează și ține evidența sumelor de bani care fac obiectul sechestrului potrivit art. 252 alin. (2) L. nr. 135/2010 (...), a sumelor de bani rezultate din valorificarea bunurilor perisabile în condițiile art. 252 alin. (3) L. nr. 135/2010 (...), a sumelor de bani rezultate din cazurile speciale de valorificare a bunurilor mobile și imobile sechestrate, prevăz. la art. 252¹⁾ L. nr. 135/2010 (...), precum și a sumelor de bani datorate cu orice titlu suspectului, inculpatului ori părții responsabile civilmente, care fac obiectul popririi potrivit art. 254 L. nr. 135/2010 (...). **Art. 28.** (1) La solicitarea procurorului sau a instanței de judecată, Agenția depozitează temporar și administrează bunurile mobile indisponibilizate a căror valoare individuală depășește, la momentul dispunerii măsurii asigurătorii, echivalentul în lei al sumei de 15.000 euro și stocuri de bunuri sau produse a căror valoare cumulată depășește, la momentul dispunerii măsurii asigurătorii, echivalentul în lei al sumei de 300.000 euro; în acest scop, Agenția este numită custode, în sensul art. 252 alin. (9) L. nr. 135/2010 (...).”

Art. 252^{1,3)}. Cazuri speciale de valorificare a bunurilor mobile și imobile sechestrate. (1)⁴⁾ În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive,

¹⁾ Alin. (4) al art. 252 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 2 L. nr. 230/2022.

²⁾ Alin. (8) al art. 252 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 47 pct. 1 L. nr. 318/2015.

³⁾ Denumirea marginală a art. 252¹⁾ este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 3 L. nr. 230/2022.

⁴⁾ Alin. (1) al art. 252¹⁾ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 3 L. nr. 214/2023.

procurorul, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, instanța de judecată care a instituit sechestrul poate dispune de îndată valorificarea bunurilor mobile sau imobile sechestrate, la cererea proprietarului bunurilor sau atunci când există acordul acestuia.

(2) În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, atunci când nu există acordul proprietarului, bunurile mobile asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate, în mod excepțional, în următoarele situații:

a) atunci când, în termen de un an de la data instituirii sechestrului, valoarea bunurilor sechestrate s-a diminuat în mod semnificativ, respectiv cu cel puțin 40% în raport cu cea de la momentul dispunerii măsurii asigurătorii. Dispozițiile art. 252 alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în acest caz;

b) atunci când există riscul expirării termenului de garanție sau când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra unor animale sau păsări vii;

c)¹⁾ atunci când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra produselor inflamabile sau petroliere, asupra masei lemnoase și a materialelor lemnoase, asupra produselor farmaceutice și a materialelor sanitare;

d) atunci când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra unor bunuri a căror depozitare sau întreținere necesită cheltuieli disproporționate în raport cu valoarea bunului;

e)²⁾ atunci când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra unui stoc de bunuri sau produse cu o valoare cumulată mai mică sau egală cu echivalentul în lei al sumei de 300.000 euro.

(3) În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții: proprietarul nu a putut fi identificat și valorificarea nu se poate face potrivit alin. (2), autovehiculele asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate, în următoarele situații:

a) atunci când acestea au fost folosite, în orice mod, la săvârșirea unei infracțiuni;

b) dacă de la data instituirii măsurii asigurătorii asupra acestor bunuri a trecut o perioadă de un an sau mai mare.

(3)³⁾ În cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, atunci când sechestrul asigurător s-a aplicat asupra unui mijloc de transport rutier, feroviar, naval sau aerian și valorificarea nu se poate face potrivit dispozițiilor alin. (2), bunurile pot fi valorificate, atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) măsura asigurătorie a fost dispusă pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de la urmărire a bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau al confiscării extinse;

b) în termen de un an de la data instituirii măsurii asigurătorii proprietarul nu consemnează, în contul constituit potrivit legii speciale, o sumă de bani în cuantum egal cu valoarea bunului sechestrat;

c) bunul se află în custodia unei instituții publice.

(4)⁴⁾ Sumele de bani rezultate din valorificarea bunurilor mobile făcute potrivit alin. (1)-(3¹⁾ se depun în contul prevăzut la art. 252 alin. (8).

(5)⁵⁾ Abrogat.

● **VECHIUL CPP: art. 168¹.**

¹⁾ Lit. c) a alin. (2) al art. 252¹ este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 5 L. nr. 230/2022.

²⁾ Lit. e) a alin. (2) al art. 252¹ a fost introdusă prin art. II pct. 6 L. nr. 230/2022.

³⁾ Alin. (3¹) al art. 252¹ a fost introdus prin art. II pct. 7 L. nr. 230/2022.

⁴⁾ Alin. (4) al art. 252¹ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 8 L. nr. 230/2022.

⁵⁾ Alin. (5) al art. 252¹ a fost abrogat prin art. 47 pct. 3 L. nr. 318/2015.

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 318/2015: „Art. 29. (1) Din dispoziția procurorului, a judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau, după caz, a instanței de judecată, Agenția [Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate] procedează la valorificarea de îndată a bunurilor imobile sechestrate, în cazurile prevăzute la art. 252¹ alin. (1) NCPP (...), precum și a bunurilor mobile sechestrate, în cazurile prevăzute la art. 252¹ NCPP (...).** (2) Bunurile mobile prevăz. la alin. (1) se pot valorifica de la locul unde se află depozitate. Bunurile se predau în temeiul unui proces-verbal de predare-preluare încheiat între Agenție și organele care duc la îndeplinire măsurile asigurătorii, potrivit art. 251 NCPP. (...) (3) În baza informațiilor gestionate prin sistemul informatic național integrat de evidență a creanțelor provenite din infracțiuni, Agenția poate propune, din oficiu, procurorului, judecătorului de drepturi și libertăți, judecătorului de cameră preliminară sau, după caz, instanței de judecată inițierea procedurii de valorificare a bunurilor mobile sechestrate. (4) Agenția este autorizată, cu aprobarea prealabilă a procurorului, a judecătorului de cameră preliminară sau, după caz, a instanței de judecată, să obțină acordul proprietarului bunului în vederea valorificării în condițiile art. 252¹-252⁴ NCPP (...). **Art. 29⁶. (2) În cazurile în care Agenția este informată cu priv. la existența unor drepturi ref. bunurile supuse vânzării, procedura de valorificare se suspendă și este informat procurorul, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, instanța de judecată care a dispus valorificarea bunurilor mobile sau imobile. Art. 29¹⁴. (1) Valorificarea de către Agenție a bunurilor imobile sechestrate se realizează din dispoziția procurorului, a judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau, după caz, a instanței de judecată, în condițiile art. 252¹ alin. (1) NCPP (...).” V. și art. 27 L. nr. 318/2015 (supra, art. 252 NCPP).**

Art. 252². Valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul urmăririi penale.

(1)¹⁾ În cursul urmăririi penale, în situațiile prevăzute la art. 252¹ alin. (2)-(3¹), dacă procurorul care a instituit sechestrul apreciază că se impune valorificarea bunurilor mobile sechestrate, îl sesizează cu o propunere motivată de valorificare a bunurilor sechestrate pe judecătorul de drepturi și libertăți.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat în condițiile alin. (1) fixează un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt chemate părțile, precum și custodele bunurilor, atunci când a fost desemnat unul. Participarea procurorului este obligatorie.

(3) La termenul fixat, în cameră de consiliu, se aduce la cunoștință părților și a custodelui faptul că se intenționează valorificarea bunurilor mobile sechestrate și li se pune în vedere că au dreptul de a face observații sau cereri legate de bunurile ce urmează a fi valorificate. După examinarea obiecțiilor și cererilor făcute de părți sau custode, judecătorul de drepturi și libertăți dispune prin încheiere motivată asupra valorificării bunurilor mobile prevăzute la art. 252¹ alin. (2)-(3¹). Lipsa părților legal citate nu împiedică desfășurarea procedurii.

(4) Împotriva încheierii judecătorului de drepturi și libertăți prevăzute la alin. (3) se poate face contestație la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța ierarhic superioară de către părți, custode, procuror, precum și de către orice altă persoană interesată în termen de 10 zile.

(5) Termenul prevăzut la alin. (4) curge de la comunicare pentru procuror, părți sau custode sau de la data când au luat la cunoștință de încheiere în cazul altor persoane interesate.

(6) Părțile sau custodele pot face contestație numai împotriva încheierii prin care judecătorul de drepturi și libertăți a dispus valorificarea bunurilor mobile sechestrate.

¹⁾ Alin. (1), (3), (4) ale art. 252² sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 9 L. nr. 230/2022.

Procurorul poate face contestație numai împotriva încheierii prin care judecătorul de drepturi și libertăți a respins propunerea de valorificare a bunurilor mobile sechestrate.

(7) Contestația prevăzută la alin. (4) este suspensivă de executare. Judecarea cauzei se face de urgență și cu precădere, iar hotărârea prin care se soluționează contestația este definitivă.

• **VECHIUL CPP: art. 168².**

Art. 252³.¹ Valorificarea bunurilor mobile sechestrate în cursul procedurii de cameră preliminară și al judecății. (1) În cursul procedurii de cameră preliminară și al judecății, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea procurorului, a unei dintre părți sau a custodelui, poate dispune asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate. În acest scop, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, instanța de judecată fixează un termen, care nu poate fi mai scurt de 10 zile, la care sunt citate în camera de consiliu părțile, precum și custodele bunurilor, atunci când a fost desemnat unul. Participarea procurorului este obligatorie.

(2) La termenul fixat se pune în discuția părților și, după caz, a custodelui, în camera de consiliu, valorificarea bunurilor mobile sechestrate și li se pune în vedere că au dreptul de a face observații sau cereri legate de acestea. Lipsa părților legal citate nu împiedică desfășurarea procedurii.

(3)² Asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate, precum și cu privire la cererile prevăzute la alin. (2), judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, instanța de judecată dispune prin încheiere motivată.

(4)³ Împotriva încheierii prevăzute la alin. (3) se poate face contestație la judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori, după caz, la instanța ierarhic superioară, respectiv la completul competent al Înaltei Curți de Casație și Justiție, de către părți, custode, procuror, precum și de către orice altă persoană interesată, dispozițiile art. 252² alin. (4)-(7) aplicându-se în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 168³.**

Art. 252⁴. Contestarea modului de valorificare a bunurilor mobile sechestrate.

(1) Împotriva modului de aducere la îndeplinire a încheierii prevăzute de art. 252² alin. (3) sau a hotărârii judecătorești de valorificare a bunurilor mobile sechestrate, prevăzută de art. 252² alin. (7) sau art. 252³ alin. (3), suspectul sau inculpatul, partea responsabilă civilmente, custodele, orice altă persoană interesată, precum și procurorul pot formula, în cursul procesului penal, contestație la instanța competentă să soluționeze cauza în primă instanță.

(2) Contestația prevăzută la alin. (1) se face în termen de 15 zile de la îndeplinirea actului contestat.

(3) Instanța soluționează, contestația de urgență și cu precădere, în ședință publică, cu citirea părților, prin încheiere definitivă.

¹ Art. 252³ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 4 L. nr. 214/2023.

² Anterior modif. art. 252³ prin L. nr. 214/2023, alin. (3) al art. 252³ fusese modificat prin art. I pct. 31 L. nr. 201/2023 și avea, așadar, următorul conținut: „Asupra valorificării bunurilor mobile sechestrate, precum și cu privire la cererile prevăzute la alin. (2), instanța de judecată dispune prin încheiere motivată”.

³ Anterior modif. art. 252³ prin L. nr. 214/2023, alin. (4) al art. 252³ fusese introdus prin art. I pct. 32 L. nr. 201/2023, în forma: „Împotriva încheierii prevăzute la alin. (3) se poate face contestație la instanța ierarhic superioară, respectiv la completul competent al Înaltei Curți de Casație și Justiție, de către părți, custode, procuror, precum și de către orice altă persoană interesată, dispozițiile art. 252² alin. (4)-(7) aplicându-se în mod corespunzător”.

(4) După soluționarea definitivă a procesului penal, dacă nu s-a făcut contestație împotriva modului de aducere la îndeplinire a încheierii sau a hotărârii judecătorești de valorificare a bunurilor mobile sechestrate prevăzute la alin. (1), se poate face contestație potrivit legii civile.

• **VECHIUL CPP: art. 168⁴.**

Art. 253. Procesul-verbal de sechestrul și notarea sau înscrierea ipotecară.

(1) Organul care aplică sechestrul încheie un proces-verbal despre toate actele efectuate potrivit art. 252, descriind în amănunt bunurile sechestrate, cu indicarea valorii lor. În procesul-verbal se arată și bunurile exceptate de lege de la urmărire, potrivit dispozițiilor art. 249 alin. (8), găsite la persoana căreia i s-a aplicat sechestrul. De asemenea, se consemnează obiecțiile suspectului sau inculpatului ori ale părții responsabile civilmente, precum și cele ale altor persoane interesate.

(2) În procesul-verbal prevăzut la alin. (1) se menționează și faptul că părțile au fost încunoștințate că:

a) pot solicita valorificarea bunului sau bunurilor sechestrate, în temeiul art. 252¹ alin. (1);

b) în cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, bunurile mobile asupra cărora s-a instituit sechestrul asigurător pot fi valorificate de către organul judiciar, chiar și fără consimțământul proprietarului, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 252¹ alin. (2).

(3) Un exemplar al procesului-verbal prevăzut la alin. (1) se lasă persoanei asupra bunurilor căreia s-a aplicat sechestrul, iar în lipsa acesteia, celor cu care locuiește, administratorului, portarului sau celui care în mod obișnuit îl înlocuiește ori unui vecin. În cazul când o parte din bunuri sau totalitatea lor au fost predate unui custode, se lasă acestuia o copie de pe procesul-verbal. Un exemplar se înaintează și organului judiciar care a dispus luarea măsurii asigurătorii, în termen de 24 de ore de la încheierea procesului-verbal.

(4) Pentru bunurile imobile sechestrate, procurorul, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată care a dispus instituirea sechestrului cere organului competent notarea ipotecară asupra bunurilor sechestrate, anexând copie de pe ordonanța sau încheierea prin care s-a dispus sechestrul și un exemplar al procesului-verbal de sechestrul.

(5) Prevederile alin. (4) se aplică în mod corespunzător și cu privire la dispunerea înscrierii ipotecare asupra bunurilor mobile.

• **VECHIUL CPP: art. 166.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 19/2017 (supra, la începutul Cap. III).**

Art. 254. Poprirea. (1) Sumele de bani datorate cu orice titlu suspectului ori inculpatului sau părții responsabile civilmente de către o a treia persoană ori de către cel păgubit sunt poprite în mâinile acestora, în limitele prevăzute de lege, de la data primirii ordonanței sau încheierii prin care se înființează sechestrul.

(2) Sumele de bani prevăzute la alin. (1) vor fi consemnate de către debitori, după caz, la dispoziția organului judiciar care a dispus poprirea sau a organului de executare, în termen de 5 zile de la scadență, recipisele urmând a fi predate procurorului, judecătorului de cameră preliminară ori instanței de judecată în termen de 24 de ore de la consemnare.

• **VECHIUL CPP: art. 167.**

- RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 19/2017 (supra, la începutul Cap. III).
- DISPOZIȚII CONEXE. V. art. 27 L. nr. 318/2015 (supra, art. 252 NCPP).

Art. 255. Restituirea lucrurilor. (1) Dacă procurorul sau judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, în procedura de cameră preliminară ori în cursul judecății, constată, la cerere sau din oficiu, că lucrurile ridicate de la suspect ori inculpat sau de la orice persoană care le-a primit spre a le păstra sunt proprietatea persoanei vătămate sau a altei persoane ori au fost luate pe nedrept din posesia sau deținerea acestora, dispune restituirea acestor lucruri. Dispozițiile art. 250 se aplică în mod corespunzător.

(2) Restituirea lucrurilor ridicate are loc numai dacă prin aceasta nu sunt îngreunate stabilirea situației de fapt și justa soluționare a cauzei și cu obligația pentru cel căruia îi sunt restituite să le păstreze până la pronunțarea unei soluții definitive în procesul penal.

- VECHIUL CPP: art. 169.

Art. 256. Restabilirea situației anterioare. Instanța de judecată, în cursul judecății, poate lua măsuri de restabilire a situației anterioare săvârșirii infracțiunii, când schimbarea acelei situații a rezultat din comiterea infracțiunii, iar restabilirea este posibilă.

- VECHIUL CPP: art. 170.

Titlul VI
Acte procesuale și procedurale comune
Capitolul I

Citarea, comunicarea actelor procedurale și mandatul de aducere

Art. 257. Modul de citare. (1) Chemarea unei persoane în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată se face prin citație scrisă. Citarea se poate face și prin notă telefonică sau telegrafică, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(2) Comunicarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenții procedurale ai organelor judiciare sau prin orice alt salariat al acestora, prin intermediul poliției locale ori prin serviciul poștal sau de curierat.

(3) Persoanele prevăzute la alin. (2) sunt obligate să îndeplinească procedura de citare și să comunice dovezile de îndeplinire a acesteia înainte de termenul de citare stabilit de organul judiciar.

(4) În cazul prevăzut la art. 80, persoanele vătămate și părțile civile pot fi citate prin reprezentantul legal sau printr-o publicație de circulație națională.

(5) Citarea se poate realiza și prin intermediul poștei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică, cu acordul persoanei citate.

(6) Minorul cu o vârstă mai mică de 16 ani va fi citat, prin intermediul părinților sau al tutorelui, cu excepția cazului în care acest lucru nu este posibil.

(7) Organul judiciar poate comunica și oral persoanei prezente termenul următor, aducându-i la cunoștință consecințele neprezentării. În cursul urmăririi penale, aducerea la cunoștință a termenului se menționează într-un proces-verbal, care se semnează de către persoana astfel citată.

(8) Citarea și comunicarea actelor procedurale se fac în plic închis, care va purta mențiunea „Pentru justiție. A se înmâna cu prioritate”.

• **VECHIUL CPP: art. 175.**

Art. 258. Conținutul citației. (1) Citația este individuală și trebuie să cuprindă următoarele:

a) denumirea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată care emite citația, sediul său, data emiterii și numărul dosarului;

b) numele și prenumele celui citat, calitatea în care este citat și indicarea obiectului cauzei;

c) adresa celui citat;

d) ora, ziua, luna și anul, locul de înfățișare, precum și invitarea celui citat să se prezinte la data și locul indicate;

e) mențiunea că partea citată are dreptul la un avocat cu care să se prezinte la termenul fixat;

f) dacă este cazul, mențiunea că, potrivit art. 90 sau art. 93 alin. (4), apărarea este obligatorie, iar în cazul în care partea nu își alege un avocat, care să se prezinte la termenul fixat, i se va desemna un avocat din oficiu;

g) mențiunea că partea citată poate, în vederea exercitării dreptului la apărare, să consulte dosarul aflat la arhiva instanței sau a parchetului;

h) conțințele neprezentării în fața organului judiciar.

(2) Citația transmisă suspectului sau inculpatului trebuie să cuprindă încadrarea juridică și denumirea infracțiunii de care este acuzat, atenționarea că, în caz de neprezentare, poate fi adus cu mandat de aducere.

(3) Citația se semnează de cel care o emite.

• **VECHIUL CPP: art. 176.**

Art. 259. Locul de citare. (1) Suspectul, inculpatul, părțile în proces, precum și alte persoane se citează la adresa unde locuiesc, iar dacă aceasta nu este cunoscută, la adresa locului lor de muncă, prin serviciul de personal al unității la care lucrează.

(2) Suspectul sau inculpatul are obligația de a comunica în termen de cel mult 3 zile organului judiciar schimbarea adresei unde locuiește. Suspectul sau inculpatul este informat cu privire la această obligație în cadrul audierii și cu privire la consecințele nerespectării obligației.

(3) Suspectul sau inculpatul care a indicat, printr-o declarație dată în cursul procesului penal, un alt loc pentru a fi citat este citat la locul indicat.

(4) Suspectul sau inculpatul poate fi citat la sediul avocatului ales, dacă nu s-a prezentat după prima citare legal îndeplinită.

(5) Dacă nu se cunosc nici adresa unde locuiește suspectul sau inculpatul și nici locul său de muncă, la sediul organului judiciar se afișează o înștiințare care trebuie să cuprindă:

a) anul, luna, ziua și ora când a fost făcută;

b) numele și prenumele celui care a făcut afișarea și funcția acestuia;

c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, reședința, respectiv sediul celui citat;

d) numărul dosarului în legătură cu care se face înștiințarea și denumirea organului judiciar pe rolul căruia se află dosarul;

e) mențiunea că înștiințarea se referă la actul procedural al citației;

f) mențiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citația în care destinatarul este în drept să se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citația;

g) mențiunea că, în cazul în care destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citației în interiorul termenului prevăzut la lit. f), citația se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;

h) semnătura celui care a afișat înștiințarea.

(6) Bolnavii sau persoanele aflate, după caz, în spitale, aşezăminte medicale ori de asistență socială se citează prin administrația acestora.

(7)¹⁾ Persoanele private de libertate se citează la locul de deținere, prin administrația acestuia. O copie a citației se comunică și administrației locului de deținere.

(7¹) Militarii se citează la unitatea din care fac parte, prin comandantul acesteia.

(8) Pentru persoanele care alcătuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale, aflate în cursă, citarea se face la căpitănia portului unde este înregistrată nava.

(9) Dacă suspectul sau inculpatul locuiește în străinătate, citarea se face, pentru primul termen, potrivit normelor de drept internațional penal aplicabile în relația cu statul solicitat, în condițiile legii. În absența unei asemenea norme sau în cazul în care instrumentul juridic internațional aplicabil o permite, citarea se face prin scrisoare recomandată. În acest caz, avizul de primire a scrisorii recomandate, semnat de destinatar, sau refuzul de primire a acesteia ține loc de dovadă a îndeplinirii procedurii de citare. Pentru primul termen de judecată, suspectul sau inculpatul va fi înștiințat prin citație că are obligația de a indica o adresă pe teritoriul României, o adresă de poștă electronică sau mesagerie electronică, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul. În cazul în care nu se conformează, comunicările i se vor face prin scrisoare recomandată, recipisa

¹⁾ Alin. (7) al art. 259 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 65 din O.U.G. nr. 18/2016.

de predare la poșta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele care se expediază, ținând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

(10) Personalul misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare și cetățenii români trimiși să lucreze în cadrul organizațiilor internaționale, membrii de familie care locuiesc cu ei, cât timp se află în străinătate, precum și cetățenii români aflați în străinătate în interes de serviciu, inclusiv membrii de familie care îi însoțesc, se citează prin intermediul unităților care i-au trimis în străinătate.

(11) La stabilirea termenului pentru înfățișarea suspectului sau inculpatului aflat în străinătate se ține seama de normele internaționale aplicabile în relația cu statul pe teritoriul căruia se afla suspectul sau inculpatul, iar în lipsa unor asemenea norme, de necesitatea ca citația în vederea înfățișării să fie primită cel mai târziu cu 30 de zile înainte de ziua stabilită pentru înfățișare.

(12) Instituțiile, autoritățile publice și alte persoane juridice se citează la sediul acestora, iar în cazul neidentificării sediului, se aplică în mod corespunzător dispozițiile alin. (5).

(13) Citarea prin intermediul poștei electronice sau al unui sistem de mesagerie electronică se face la adresa electronică ori la coordonatele care au fost indicate în acest scop organului judiciar de către persoana citată sau de către reprezentantul ei.

• **VECHIUL CPP: art. 177.**

Art. 260. Înmânarea citației. (1) Citația se înmânează, oriunde este găsit, personal celui citat, care va semna dovada de primire.

(2) Dacă persoana citată refuză să primească citația, persoana însărcinată să comunice citația va afișa pe ușa destinatarului o înștiințare, încheind un proces-verbal cu privire la împrejurările constatate. Înștiințarea trebuie să cuprindă:

- a) anul, luna, ziua și ora când afișarea a fost făcută;
- b) numele și prenumele celui care a făcut afișarea și funcția acestuia;
- c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, reședința, respectiv sediul celui înștiințat;
- d) numărul dosarului în legătură cu care se face înștiințarea și denumirea organului judiciar pe rolul căruia se află dosarul, cu indicarea sediului acestuia;
- e) mențiunea că înștiințarea se referă la actul procedural al citației;
- f) mențiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citația în care destinatarul este în drept să se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citația;
- g) mențiunea că, în cazul în care destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citației în interiorul termenului prevăzut la lit. f), citația se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;
- h) semnătura celui care a afișat înștiințarea.

(2¹) Dacă persoana citată, primind citația, refuză sau nu poate să semneze dovada de primire, persoana însărcinată să comunice citația încheie despre aceasta proces-verbal.

(3) În cazul în care scrisoarea recomandată prin care se citează un suspect sau inculpat care locuiește în străinătate nu poate fi înmănată, precum și în cazul în care statul destinatarului nu permite citarea prin poștă, citația se va afișa la sediul parchetului sau al instanței, după caz.

(4) Citarea se poate realiza și prin intermediul autorităților competente ale statului străin dacă:

- a) adresa celui citat este necunoscută sau inexactă;
- b) nu a fost posibilă trimiterea citației prin intermediul poștei;
- c) dacă citarea prin poștă a fost ineficientă sau necorespunzătoare.

(5) Când citarea se face potrivit art. 259 alin. (6)-(8), unitățile acolo arătate sunt obligate a înmâna de îndată citația persoanei citate sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obține semnătura acesteia. Dovada este predată agentului procedural, iar acesta o înaintează organului de urmărire penală sau instanței de judecată care a emis citația.

(6) Citația destinată unei instituții sau autorități publice ori altei persoane juridice se predă la registratură sau funcționarului însărcinat cu primirea corespondenței. Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(7) Când citarea se realizează potrivit art. 257 alin. (5), persoana care realizează citarea întocmește un proces-verbal.

• **VECHIUL CPP: art. 178.**

Art. 261. Înmânarea citației altor persoane. (1) Dacă persoana citată nu se află acasă, agentul înmânează citația soțului, unei rude sau oricărei persoane care locuiește cu ea ori care în mod obișnuit îi primește corespondența. Citația nu poate fi înmănată unui minor sub 14 ani sau unei persoane lipsite de discernământ.

(2) Dacă persoana citată locuiește într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, în lipsa persoanelor arătate la alin. (1), citația se predă administratorului, portarului ori celui care în mod obișnuit îl înlocuiește.

(3) Persoana care primește citația semnează dovada de primire, iar agentul, certificând identitatea și semnătura, încheie proces-verbal. Dacă aceasta refuză sau nu poate semna dovada de primire, agentul afișează citația pe ușa locuinței, încheind proces-verbal.

(4) În lipsa persoanelor arătate la alin. (1) și (2), agentul este obligat să se intereseze când poate găsi persoana citată pentru a-i înmâna citația. Când persoana citată nu poate fi găsită, agentul afișează pe ușa locuinței persoanei citate o înștiințare care trebuie să cuprindă:

- a) anul, luna, ziua și ora când depunerea sau, după caz, afișarea a fost făcută;
- b) numele și prenumele celui care a făcut afișarea și funcția acestuia;
- c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, reședința, respectiv sediul celui înștiințat;
- d) numărul dosarului în legătură cu care se face înștiințarea și denumirea organului judiciar pe rolul căruia se află dosarul, cu indicarea sediului acestuia;
- e) mențiunea că înștiințarea se referă la actul procedural al citației;
- f) mențiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citația în care destinatarul este în drept să se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citația;
- g) mențiunea că, în cazul în care destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citației în interiorul termenului prevăzut la lit. f), citația se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;
- h) semnătura celui care a afișat înștiințarea.

(5) În cazul când persoana citată locuiește într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, dacă în citație nu s-a indicat apartamentul ori camera în care locuiește, agentul este obligat să facă investigații pentru a afla aceasta. Dacă investigațiile au rămas fără rezultat, agentul afișează citația pe ușa principală a clădirii, încheind proces-verbal și făcând mențiune despre împrejurările care au făcut imposibilă înmânarea citației.

(6) *Abrogat.*

• **VECHIUL CPP: art. 179.**

Art. 261¹. Imposibilitatea de a comunica citația. Când comunicarea citației nu se poate face, deoarece imobilul nu există, este nelocuit ori destinatarul nu mai locuiește în imobilul respectiv, sau atunci când comunicarea nu poate fi făcută din alte motive asemănătoare, agentul întocmește un proces-verbal în care menționează situațiile constatate, pe care îl trimite organului judiciar care a dispus citarea.

• **VECHIUL CPP: art. 180.**

Art. 262. Dovada de primire și procesul-verbal de predare a citației. (1) Dovada de primire a citației trebuie să cuprindă numărul dosarului, denumirea organului de urmărire penală sau a instanței care a emis citația, numele, prenumele și calitatea persoanei citate, precum și data pentru care este citată. De asemenea, trebuie să cuprindă data înmânării citației, numele, prenumele, calitatea și semnătura celui care înmânează citația, certificarea de către acesta a identității și semnăturii persoanei căreia i s-a înmănat citația, precum și arătarea calității acesteia.

(2) Ori de câte ori, cu prilejul predării, afișării sau transmiterii electronice a unei citații se încheie un proces-verbal, acesta va cuprinde în mod corespunzător și mențiunile prevăzute la alin. (1). În situația în care citarea se realizează prin intermediul poștei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică, la procesul-verbal se atașează, dacă este posibil, dovada transmiterii acesteia.

• **VECHIUL CPP: art. 181.**

Art. 263. Incidente privind citarea. (1) În cursul judecății, neregularitatea cu privire la citare este luată în considerare doar dacă partea lipsă la termenul la care s-a produs neregularitatea o invocă la termenul următor la care este prezentă sau legal citată, dispozițiile privind sancțiunea nulității aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Cu excepția situației în care prezența inculpatului este obligatorie, neregularitatea privind procedura de citare a unei părți poate fi invocată de către procuror, de către celelalte părți ori din oficiu numai la termenul la care ea s-a produs.

Art. 264. Comunicarea altor acte procedurale. (1) Comunicarea celorlalte acte de procedură se face potrivit dispozițiilor prevăzute în prezentul capitol.

(2) În cazul persoanelor private de libertate, comunicarea celorlalte acte de procedură se face prin fax sau prin orice alt mijloc de comunicare electronică disponibil la locul de detenție.

• **VECHIUL CPP: art. 182.**

Art. 265. Mandatul de aducere. (1) O persoană poate fi adusă în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată pe baza unui mandat de aducere, dacă, fiind anterior citată, nu s-a prezentat, în mod nejustificat, iar ascultarea ori prezența ei este necesară, sau dacă nu a fost posibilă comunicarea corespunzătoare a citației și împrejurările indică fără echivoc că persoana se sustrage de la primirea citației.

(2) Suspectul sau inculpatul poate fi adus cu mandat de aducere, chiar înainte de a fi fost chemat prin citație, dacă această măsură se impune în interesul rezolvării cauzei.

(3) În cursul urmăririi penale mandatul de aducere se emite de către organul de urmărire penală, iar în cursul judecății de către instanță.

(4) În cazul în care pentru executarea mandatului de aducere este necesară pătrunderea fără consimțământ într-un domiciliu sau sediu, în cursul urmăririi penale mandatul de aducere poate fi dispus, la cererea motivată a procurorului, de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță

sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul.

(5) Cererea formulată de procuror, în cursul urmăririi penale, trebuie să cuprindă:

a) motivarea îndeplinirii condițiilor prevăzute la alin. (1) și (2);

b) indicarea infracțiunii care constituie obiectul urmăririi penale și numele suspectului sau al inculpatului;

c) indicarea adresei unde se află persoana pentru care se solicită emiterea mandatului de aducere.

(6) Cererea prin care se solicită, în cursul urmăririi penale, emiterea unui mandat de aducere se soluționează în camera de consiliu, fără citarea părților.

(7) În cazul în care apreciază că cererea este întemeiată, judecătorul de drepturi și libertăți dispune motivat, prin încheiere definitivă, admiterea solicitării parchetului și încuviințarea aducerii persoanei solicitate, emițând de îndată mandatul de aducere.

(8) Mandatul de aducere emis de judecătorul de drepturi și libertăți trebuie să cuprindă:

a) denumirea instanței;

b) data, ora și locul emiterii;

c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis mandatul de aducere;

d) scopul pentru care a fost emis;

e) numele persoanei care urmează a fi adusă cu mandat și adresa unde locuiește. În cazul suspectului sau inculpatului, mandatul de aducere trebuie să menționeze infracțiunea care constituie obiectul urmăririi penale;

f) indicarea temeiului și motivarea necesității emiterii mandatului de aducere;

g) mențiunea că mandatul de aducere poate fi folosit o singură dată;

h) semnătura judecătorului și ștampila instanței.

(9) În cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că nu sunt satisfăcute condițiile prevăzute la alin. (1), (2) și (4), dispune, prin încheiere definitivă, respingerea cererii, ca neîntemeiată.

(10) Mandatul de aducere emis de organul de urmărire penală, în cursul urmăririi penale, sau de instanță, în cursul judecății, trebuie să cuprindă, în mod corespunzător, mențiunile prevăzute la alin. (8).

(11) Organul judiciar ascultă, de îndată, persoana adusă cu mandat de aducere sau, după caz, efectuează de îndată actul care a necesitat prezența acesteia.

(12) Persoanele aduse cu mandat rămân la dispoziția organului judiciar numai pe durata impusă de audiere sau de îndeplinirea actului procesual care a făcut necesară prezența lor, dar nu mai mult de 8 ore, în afară de cazul când s-a dispus reținerea ori arestarea preventivă a acestora.

• **VECHIUL CPP: art. 183.**

Art. 266. Executarea mandatului de aducere. (1) Mandatul de aducere se execută prin organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de ordine publică. Persoana căreia i se încredințează executarea mandatului transmite mandatul persoanei pentru care acesta a fost emis și îi solicită să o însoțească. În cazul în care persoana indicată în mandat refuză să însoțească persoana care execută mandatul sau încearcă să fugă, aceasta va fi adusă prin constrângere.

(2) În vederea executării mandatului emis de judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanța de judecată, organele prevăzute la alin. (1) pot pătrunde în locuința sau sediul oricărei persoane, în care există indicii că se află cel căutat, în cazul în care acesta

refuză să coopereze, împiedică executarea mandatului sau pentru orice alt motiv temeinic justificat și proporțional cu scopul urmărit.

(3) Dacă persoana arătată în mandatul de aducere nu poate fi adusă din motive de boală, cel însărcinat cu executarea mandatului constată aceasta într-un proces-verbal, care se înaintează de îndată organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată.

(4) Dacă cel însărcinat cu executarea mandatului de aducere nu găsește persoana prevăzută în mandat la adresa indicată, face cercetări și, dacă acestea au rămas fără rezultat, încheie un proces-verbal care va cuprinde mențiuni despre cercetările făcute. Procesul-verbal se înaintează, de îndată, organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată.

(5) Executarea mandatelor de aducere privind pe militari se face prin comandantul unității militare sau prin poliția militară.

(6) Activitățile desfășurate cu ocazia executării mandatului de aducere sunt consemnate într-un proces-verbal, care trebuie să cuprindă:

- a) numele, prenumele și calitatea celui care îl încheie;
- b) locul unde este încheiat;
- c) mențiuni despre activitățile desfășurate.

• **VECHIUL CPP: art. 184.**

Art. 267. Accesul la bazele electronice de date. (1) În vederea realizării procedurii de citare, a comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfășurarea procedurilor, procurorul sau instanța au drept de acces direct la bazele electronice de date deținute de organele administrației de stat.

(2) Organele administrației de stat care dețin baze electronice de date sunt obligate să colaboreze cu procurorul sau cu instanța de judecată în vederea asigurării accesului direct al acestora la informațiile existente în bazele electronice de date, în condițiile legii.

• **VECHIUL CPP: art. 184¹.**

Capitolul II Termenele

Art. 268. Consecințele nerespectării termenului. (1) Când pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exercițiul dreptului și nulitatea actului făcut peste termen.

(2) Când o măsură procesuală nu poate fi luată decât pe un anumit termen, expirarea acestuia atrage de drept încetarea efectului măsurii.

(3) Pentru celelalte termene procedurale se aplică, în caz de nerespectare, dispozițiile privitoare la nulități.

• **VECHIUL CPP: art. 185.**

Art. 269. Calculul termenelor procedurale. (1) La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna sau anul prevăzut în actul care a provocat curgerea termenului, în afară de cazul când legea dispune altfel.

(2) La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socotește ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

(3) Termenele socotite pe luni sau pe ani expiră, după caz, la sfârșitul zilei corespunzătoare a ultimei luni ori la sfârșitul zilei și lunii corespunzătoare din ultimul an. Dacă

această zi cade într-o lună care nu are zi corespunzătoare, termenul expiră în ultima zi a acelei luni.

(4) Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează.

• **VECHIUL CPP: art. 186.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 12/2020** (M. Of. nr. 554 din 26 iunie 2020): „(...) în interpr. art. 269 și art. 270 NCPP, dacă actul de procedură care trebuie făcut într-un anumit termen este trimis prin e-mail sau fax, în ultima zi a termenului care se calculează pe zile, este socotit a fi făcut în termen, chiar dacă actul de procedură se înregistrează la organul judiciar după expirarea termenului”.

Art. 270. Acte considerate ca făcute în termen. (1) Actul depus înăuntrul termenului prevăzut de lege la administrația locului de deținere ori la unitatea militară sau la oficiul poștal prin scrisoare recomandată este considerat ca făcut în termen. Înregistrarea sau atestarea făcută de către administrația locului de deținere pe actul depus, recipisa oficiului poștal, precum și înregistrarea ori atestarea făcută de unitatea militară pe actul depus servesc ca dovadă a datei depunerii actului.

(2) Dacă un act care trebuia făcut într-un anumit termen a fost comunicat sau transmis, din necunoaștere ori dintr-o greșeală vădită a expeditorului, înainte de expirarea termenului, unui organ judiciar care nu are competență, se consideră că a fost depus în termen, chiar dacă actul ajunge la organul judiciar competent după expirarea termenului fixat.

(3) Cu excepția căilor de atac, actul efectuat de procuror este considerat ca făcut în termen dacă data la care a fost trecut în registrul de ieșire al parchetului este înăuntrul termenului cerut de lege pentru efectuarea actului.

• **VECHIUL CPP: art. 187.**

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 12/2020** (supra, art. 269).

Art. 271. Calculul termenelor în cazul măsurilor privative sau restrictive de drepturi. În calculul termenelor privind măsurile preventive sau orice măsuri restrictive de drepturi, ora sau ziua de la care începe și cea la care se sfârșește termenul intră în durata acestuia.

• **VECHIUL CPP: art. 188.**

Capitolul III Cheltuielile judiciare

Art. 272. Acoperirea cheltuielilor judiciare. (1)¹⁾ Cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de procedură, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de probă, administrarea și, după caz, valorificarea în cursul procesului penal a bunurilor indisponibilizate, onorariile avocaților, precum și orice alte cheltuieli ocazionate de desfășurarea procesului penal se acoperă din sumele avansate de stat sau plătite de părți.

(2) Cheltuielile judiciare prevăzute la alin. (1), avansate de stat, sunt cuprinse distinct, după caz, în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției, al Ministerului Public, precum și al altor ministere de resort.

• **VECHIUL CPP: art. 189.**

Art. 273. Sumele cuvenite martorului, expertului și interpretului. (1) Martorul, expertul și interpretul chemați de organul de urmărire penală ori de instanță au dreptul

¹⁾ Alin. (1) al art. 272 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 19 pct. 3 L. nr. 6/2021.

la restituirea cheltuielilor de transport, întreținere, locuință și a altor cheltuieli necesare, prilejuite de chemarea lor.

(2) Martorul, expertul și interpretul care sunt salariați au dreptul la venitul de la locul de muncă, pe durata lipsei de la serviciu pricinuite de chemarea la organul de urmărire penală sau la instanță.

(3) Martorul care nu este salariat, dar are venit din muncă, este îndreptățit să primească o compensare.

(4) Expertul și interpretul au dreptul la o retribuire pentru îndeplinirea însărcinării date, în cazurile și în condițiile prevăzute prin dispoziții legale.

(5) Sumele acordate potrivit alin. (1), (3) și (4) se plătesc pe baza dispozițiilor luate de organul care a dispus chemarea și în fața căruia s-a prezentat martorul, expertul sau interpretul, din fondul cheltuielilor judiciare special alocat.

• **VECHIUL CPP: art. 190.**

Art. 274. Plata cheltuielilor avansate de stat în caz de renunțare la urmărirea penală, condamnare, amânarea aplicării pedepsei sau renunțarea la aplicarea pedepsei. (1)¹⁾ În caz de renunțare la urmărirea penală, condamnare, amânare a aplicării pedepsei sau renunțare la aplicarea pedepsei, suspectul sau, după caz, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, cu excepția cheltuielilor privind avocații din oficiu și interpreții desemnați de organele judiciare, care rămân în sarcina statului.

(2) Când sunt mai mulți suspecți sau, după caz, inculpați, procurorul sau, după caz, instanța hotărăște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei părți se ține seama, pentru fiecare dintre suspecți sau, după caz, inculpați, de măsura în care a provocat cheltuielile judiciare.

(3) Partea responsabilă civilmente, în măsura în care este obligată solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este obligată în mod solidar cu acesta și la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat.

• **VECHIUL CPP: art. 191.**

Art. 275. Plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri. (1) Cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate după cum urmează:

1. în caz de achitare, de către:

a) persoana vătămată, în măsura în care i se reține o culpă procesuală;

b) partea civilă căreia i s-au respins în totul pretențiile civile, în măsura în care i se reține o culpă procesuală;

c) inculpatul care a fost obligat la repararea prejudiciului;

2. în caz de încetare a procesului penal, de către:

a) inculpat, dacă există o cauză de nepedepsire;

b) persoana vătămată, în caz de retragere a plângerii prealabile sau în cazul în care plângerea prealabilă a fost tardiv introdusă;

c) partea prevăzută în acordul de mediere, în cazul în care a intervenit medierea penală;

d) inculpatul și persoana vătămată, în caz de împăcare;

¹⁾ Alin. (1)-(2) ale art. 274 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 66 din O.U.G. nr. 18/2016.

3. dacă inculpatul cere continuarea procesului penal, cheltuielile judiciare sunt suportate de către:

a)¹⁾ persoana vătămată, atunci când aceasta și-a retras plângerea prealabilă ori s-a dispus clasarea în temeiul dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. a)-c) sau achitarea inculpatului, în măsura în care i se reține o culpă procesuală;

b) inculpat, atunci când se dispune clasarea pentru alte situații decât cele prevăzute în dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. a)-c) ori încetarea procesului penal;

4. în caz de restituire a cauzei la parchet în procedura camerei preliminare, cheltuielile judiciare sunt suportate de către stat.

(2) În cazul declarării apelului, recursului în casație ori al introducerii unei contestații sau oricărei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de către persoana căreia i s-a respins ori care și-a retras apelul, recursul în casație, contestația sau cererea.

(3) În toate celelalte cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia.

(4) În cazul când mai multe părți sau persoane vătămate sunt obligate la suportarea cheltuielilor judiciare, instanța hotărăște partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare.

(5) Dispozițiile alin. (1) pct. 1 și 2 și ale alin. (2)-(4) se aplică în mod corespunzător în cazul dispunerii în cursul urmăririi penale a unei soluții de clasare și în situația respingerii unei plângeri formulate împotriva actelor și măsurilor dispuse de organele de urmărire penală.

(6)²⁾ Cheltuielile privind avocații din oficiu și interpreții desemnați de organele judiciare, potrivit legii, rămân în sarcina statului.

(7)³⁾ În situația contestațiilor formulate de către administrația penitenciarului în cazurile prevăzute de Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, cheltuielile judiciare rămân în sarcina statului.

• **VECHIUL CPP: art. 192.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. XXIX/2007** (M. Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007): „(...) în cazul respingerii cererii de înlocuire a măsurii internării medicale cu obligarea la tratament medical, formulată de persoana internată, cheltuielile judiciare ocazionate de judecarea acesteia rămân în sarcina statului, potrivit art. 192 alin. (3) CPP [art. 275 alin. (3) NCPP]”.

Dec. ICCJ (SU) nr. LVIII/2007 (M. Of. nr. 574 din 30 iulie 2008): „(...) art. 192 alin. (1) pct. 1 lit. a) și pct. 2 lit. b) și c) CPP [art. 275 alin. (1) pct. 1 lit. a), b), pct. 2 lit. b), c), d), pct. 3 lit. a) NCPP] se interpr. în sensul că: în cazul în care partea vătămată este minor, cheltuielile judiciare ocazionate de judecarea cauzei vor fi suportate de minorul parte vătămată, prin reprezentant legal”.

Dec. ICCJ (SU) nr. LXXXII/2007 (M. Of. nr. 780 din 21 noiembrie 2008): „(...) art. 192 alin. (2) CPP [art. 275 alin. (2) NCPP] se interpr. în sensul că: În cazul respingerii plângerii formulate în condițiile art. 278¹ CPP [art. 340 NCPP] împotriva rezoluției sau ordonanței procurorului de netrimiterie în judecată ori a dispoziției de netrimiterie în judecată cuprinse în rechizitoriu, cheltuielile judiciare ocazionate de judecarea acesteia vor fi suportate de către persoana căreia i s-a respins plângerea”.

¹⁾ Lit. a) a pct. 3 al alin. (1) al art. 275 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 67 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (6) al art. 275 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 68 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (7) al art. 275 a fost introdus prin art. II pct. 69 din O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 276. Plata cheltuielilor judiciare făcute de părți. (1) În caz de condamnare, renunțare la urmărirea penală, renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, inculpatul este obligat să plătească persoanei vătămate, precum și părții civile căreia i s-a admis acțiunea civilă cheltuielile judiciare făcute de acestea.

(2) Când acțiunea civilă este admisă numai în parte, instanța îl poate obliga pe inculpat la plata totală sau parțială a cheltuielilor judiciare.

(3) În caz de renunțare la pretențiile civile, precum și în caz de tranzacție, mediere ori recunoaștere a pretențiilor civile, instanța dispune asupra cheltuielilor conform înțelegerii părților.

(4) În situațiile prevăzute la alin. (1) și (2), când sunt mai mulți inculpați ori dacă există și parte responsabilă civilmente, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 274 alin. (2) și (3).

(5) În caz de achitare, persoana vătămată sau partea civilă este obligată să plătească inculpatului și, după caz, părții responsabile civilmente cheltuielile judiciare făcute de aceștia, în măsura în care au fost provocate de persoana vătămată sau de partea civilă.

(6) În celelalte cazuri instanța stabilește obligația de restituire potrivit legii civile.

• **VECHIUL CPP: art. 193.**

Capitolul IV

Modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite

Art. 277. Modificări în acte procedurale. (1) Orice adăugare, corectură ori suprimare făcută în cuprinsul unui act procedural este luată în considerare numai dacă aceste modificări sunt confirmate în scris, în cuprinsul sau la sfârșitul actului, de către cei care l-au semnat.

(2) Modificările neconfirmate, dar care nu schimbă înțelesul frazei, rămân valabile.

(3) Locurile nescrise în cuprinsul unei declarații trebuie barate, astfel încât să nu se poată face adăugări.

• **VECHIUL CPP: art. 194.**

Art. 278. Îndreptarea erorilor materiale. (1) Erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se îndreaptă de însuși organul de urmărire penală, de judecătorul de drepturi și libertăți sau de cameră preliminară ori de instanța care a întocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu.

(2) În vederea îndreptării erorii, părțile pot fi chemate spre a da lămuriri.

(3) Despre îndreptarea efectuată organul judiciar întocmește, după caz, un proces-verbal sau o încheiere, făcându-se mențiune și la sfârșitul actului corectat.

• **VECHIUL CPP: art. 195.**

Art. 279. Înlăturarea unor omisiuni vădite. Dispozițiile art. 278 se aplică și în cazul când organul judiciar, ca urmare a unei omisiuni vădite, nu s-a pronunțat asupra sumelor pretinse de martori, experți, interpreți, avocați, potrivit art. 272 și 273, precum și cu privire la restituirea lucrurilor sau la ridicarea măsurilor asigurătorii.

• **VECHIUL CPP: art. 196.**

Capitolul V

Nulitățile

Art. 280. Efectele nulității. (1) Încălcarea dispozițiilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului în condițiile prevăzute expres de prezentul cod.

(2) Actele îndeplinite ulterior actului care a fost declarat nul sunt la rândul lor lovite de nulitate, atunci când există o legătură directă între acestea și actul declarat nul.

(3) Atunci când constată nulitatea unui act, organul judiciar dispune, când este necesar și dacă este posibil, refacerea aceluia act cu respectarea dispozițiilor legale.

• **VECHIUL CPP: art. 197.**

• **LPA. Art. 4. (2)** Nulitatea oricărui act sau oricărei lucrări efectuate înainte de intrarea în vigoare a legii noi poate fi invocată numai în condițiile Codului de procedură penală. (3) În cauzele aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a legii noi, încălcarea, în cursul urmăririi penale, a dispozițiilor legale privind prezența obligatorie a învinutului sau a inculpatului ori asistarea obligatorie a acestora de către apărător poate fi invocată până la începerea dezbaterilor.

Art. 281. Nulitățile absolute. (1) Determină întotdeauna aplicarea nulității încălcarea dispozițiilor privind:

- a) compunerea completului de judecată;
- b) competența materială și competența personală a instanțelor judecătorești, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente;
- b¹⁾ competența materială și competența după calitatea persoanei a organului de urmărire penală;
- c) publicitatea ședinței de judecată;
- d) participarea procurorului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii;
- e) prezența suspectului sau a inculpatului, atunci când participarea sa este obligatorie potrivit legii;
- f²⁾ asistarea de către avocat a suspectului sau inculpatului, a celorlalte părți, precum și a persoanei vătămate, atunci când asistența este obligatorie.

[De la 1 ian. 2024: „f³⁾ asistarea de către avocat a suspectului și a persoanei vătămate, respectiv a inculpatului și a celorlalte părți, atunci când asistența este obligatorie.”]

(2) Nulitatea absolută se constată din oficiu sau la cerere.

(3)⁴⁾ Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) lit. a), b), c) și d) poate fi invocată în orice stare a procesului.

(4) Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) lit. b¹⁾, e) și f) poate fi invocată:

- a) până la încheierea procedurii în camera preliminară, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale;
- b) în orice stare a procesului, dacă încălcarea a intervenit în procedura camerei preliminare sau în cursul judecății;
- c) în orice stare a procesului, indiferent de momentul la care a intervenit încălcarea, când instanța a fost sesizată cu un acord de recunoaștere a vinovăției.

• **VECHIUL CPP: art. 197 alin. (2)-(3).**

Art. 282. Nulitățile relative. (1) Încălcarea oricăror dispoziții legale în afara celor prevăzute la art. 281 determină nulitatea actului atunci când prin nerespectarea cerinței legale s-a adus o vătămare drepturilor părților ori ale subiecților procesuali principali, care nu poate fi înlăturată altfel decât prin desființarea actului.

¹⁾ Lit. b¹⁾ a alin. (1) al art. 281 a fost introdusă prin art. I pct. 33 L. nr. 201/2023.

²⁾ Lit. f) a alin. (1) al art. 281 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. unic L. nr. 279/2022.

³⁾ Lit. f) a alin. (1) al art. 281 este reprodusă aici astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 5 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

⁴⁾ Alin. (3) și (4) ale art. 281 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 34 L. nr. 201/2023.

(2)¹⁾ Nulitatea relativă poate fi invocată de suspect, inculpat, celelalte părți sau persoana vătămată, atunci când există un interes procesual propriu în respectarea dispoziției legale încălcate, de procuror, precum și, din oficiu, de judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, de instanța de judecată.

(3) Nulitatea relativă se invocă în cursul sau imediat după efectuarea actului ori cel mai târziu în termenele prevăzute la alin. (4).

(4) Încălcarea dispozițiilor legale prevăzute la alin. (1) poate fi invocată:

a) până la închiderea procedurii de cameră preliminară, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale sau în această procedură;

b) până la primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită, dacă încălcarea a intervenit în cursul urmăririi penale, când instanța a fost sesizată cu un acord de recunoaștere a vinovăției;

c) până la următorul termen de judecată cu procedura completă, dacă încălcarea a intervenit în cursul judecății.

(5) Nulitatea relativă se acoperă atunci când:

a) persoana interesată nu a invocat-o în termenul prevăzut de lege;

b) persoana interesată a renunțat în mod expres la invocarea nulității.

• **VECHIUL CPP: art. 197 alin. (1), (4)-(5).**

Capitolul VI

Amenda judiciară

Art. 283. Abateri judiciare. (1) Următoarele abateri săvârșite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:

a) neîndeplinirea în mod nejustificat sau îndeplinirea greșită ori cu întârziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum și a oricăror alte lucrări, dacă prin aceasta s-au provocat întârzieri în desfășurarea procesului penal;

b) neîndeplinirea ori îndeplinirea greșită a îndatoririlor de înmânare a citațiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum și neexecutarea mandatelor de aducere.

(2) Lipsa nejustificată a martorului, precum și a persoanei vătămate, părții civile sau părții civilmente responsabile, chemate să dea declarații, sau părăsirea, fără permisiune ori fără un motiv întemeiat, a locului unde urmează a fi audiate se sancționează cu amendă judiciară de la 250 lei la 5.000 lei.

(3) Lipsa nejustificată a avocatului ales sau desemnat din oficiu, fără a asigura substituirea, în condițiile legii, sau refuzul nejustificat al acestuia de a asigura apărarea, în condițiile în care s-a asigurat exercitarea deplină a tuturor drepturilor procesuale, se sancționează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei. Baroul de avocați este informat cu privire la amendarea unui membru al baroului.

(4) Următoarele abateri săvârșite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei:

a) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuțiilor care revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor, experților desemnați de organul judiciar în condițiile legii, agenților procedurali, precum și altor salariați ai instanțelor și parchetelor;

b) lipsa nejustificată a expertului sau interpretului legal citat;

¹⁾ Alin. (2) al art. 282 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 35 L. nr. 201/2023.

- c) tergiversarea de către expert sau interpret a îndeplinirii însărcinărilor primite;
- d) neîndeplinirea de către orice persoană a obligației de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, a obiectelor ori înscrisurilor cerute de acestea, precum și neîndeplinirea aceleiași obligații de către reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații;
- e) nerespectarea obligației de păstrare, prevăzută la art. 160 alin. (3);
- f) neluarea de către reprezentantul legal al persoanei juridice în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii;
- g) nerespectarea de către părți, avocații acestora, martori, experți, interpreți sau orice alte persoane a măsurilor luate de către președintele completului de judecată potrivit art. 352 alin. (9) sau art. 359;
- h) nerespectarea de către avocații părților a măsurilor luate de către președintele completului de judecată potrivit art. 359, cu excepția situațiilor când aceștia susțin cereri, excepții, concluzii pe fondul cauzei, precum și atunci când procedează la audierea părților, martorilor și experților;
- i) manifestările ireverențioase ale părților, martorilor, experților, interpreților sau ale oricăror alte persoane față de judecători sau procuror;
- j) *abrogată*;
- k) nerespectarea de către suspect sau inculpat a obligației de a încunoștința în scris, în termen de cel mult 3 zile, organele judiciare despre orice schimbare a locuinței pe parcursul procesului penal;
- l) neîndeplinirea de către martor a obligației de a încunoștința organele judiciare, în termen de cel mult 5 zile, despre schimbarea locuinței pe parcursul procesului penal, potrivit art. 120 alin. (2) lit. c);
- m) neîndeplinirea în mod nejustificat de către organul de cercetare penală a dispozițiilor scrise ale procurorului, în termenul stabilit de acesta;
- n) abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale de către părți, reprezentanții legali ai acestora ori consilierii juridici;
- o)¹⁾ neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 142 alin. (2) sau a obligației prevăzute la art. 152 alin. (3) de către furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului;
- o)²⁾ neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 146¹ alin. (7) de către instituțiile de credit sau entitățile financiare care efectuează tranzacțiile financiare;
- p) neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 147 alin. (5) de către unitățile poștale ori de transport sau orice alte persoane fizice ori juridice care efectuează activități de transport sau transfer de informații; •
- q)³⁾ neîndeplinirea obligației prevăzute la art. 153 alin. (3) de către furnizorul de servicii sau de persoana în posesia căreia sunt sau care are sub control datele prevăzute la art. 153 alin. (1).

¹⁾ Lit. o) a alin. (4) al art. 283 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 70 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Lit. o¹) a alin. (4) al art. 283 a fost introdusă prin art. II pct. 71 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Lit. q) a alin. (4) al art. 283 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 72 din O.U.G. nr. 18/2016.

(5) Amenzile judiciare aplicate constituie venituri la bugetul de stat, cuprinzându-se distinct în bugetul Ministerului Public sau al Ministerului Afacerilor Interne, al Ministerului Justiției, după caz, potrivit legii.

(6) Aplicarea amenzii judiciare nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracțiune.

• **VECHIUL CPP: art. 198.**

Art. 284. Procedura privitoare la amenda judiciară. (1) Amenda se aplică de organul de urmărire penală prin ordonanță, iar de judecătorul de drepturi și libertăți, de judecătorul de cameră preliminară și de instanța de judecată, prin încheiere.

(2) Persoana amendată poate cere anularea ori reducerea amenzii. Cererea de anulare sau de reducere se poate face în termen de 10 zile de la comunicarea ordonanței ori a încheierii de amendare.

(3) Dacă persoana amendată justifică de ce nu și-a putut îndeplini obligația, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată poate dispune anularea ori reducerea amenzii.

(4) Cererea de anulare sau de reducere a amenzii aplicate prin ordonanță va fi soluționată de judecătorul de drepturi și libertăți, prin încheiere.

(5) Cererea de anulare sau de reducere a amenzii aplicate prin încheiere va fi soluționată de un alt judecător de drepturi și libertăți, respectiv de un alt judecător de cameră preliminară ori de un alt complet, prin încheiere.

• **VECHIUL CPP: art. 199.**

PARTEA SPECIALĂ

Titlul I

Urmărirea penală

Capitolul I

Dispoziții generale

Art. 285. Obiectul urmăririi penale. (1) Urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârșit o infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.

(2) Procedura din cursul urmăririi penale este nepublică.

• **VECHIUL CPP: art. 200.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 7/2022 (infra, art. 488⁶).**

Art. 286. Actele organelor de urmărire penală. (1) Procurorul dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale și soluționează cauza prin ordonanță, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Ordonanța trebuie să cuprindă:

a) denumirea parchetului și data emiterii;

b) numele, prenumele și calitatea celui care o întocmește;

c) fapta care face obiectul urmăririi penale, încadrarea juridică a acesteia și, după caz, datele privitoare la persoana suspectului sau inculpatului;

d) obiectul actului sau măsurii procesuale ori, după caz, tipul soluției, precum și motivele de fapt și de drept ale acestora;

d¹⁾ ¹⁾ atunci când este cazul, mențiunea căii de atac disponibile, cu arătarea termenului în care aceasta poate fi exercitată;

e) date referitoare la măsurile asigurătorii, măsurile de siguranță cu caracter medical și măsurile preventive luate în cursul urmăririi;

f) alte mențiuni prevăzute de lege;

g) semnătura celui care a întocmit-o.

(3) *Abrogat.*

(4) Organele de cercetare penală dispun, prin ordonanță, asupra actelor și măsurilor procesuale și formulează propuneri prin referat. Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 203.**

Art. 287. Păstrarea unor acte de urmărire penală. (1) Când legea prevede că un act sau o măsură procesuală trebuie să fie încuviințată, autorizată sau confirmată, un exemplar al actului rămâne la procuror.

(2) În cazurile în care procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară ori alte autorități prevăzute de lege, în vederea soluționării propunerilor ori cererilor formulate în cursul urmăririi penale, va înainta copii numerotate și certificate de grefa parchetului de pe actele dosarului ori numai de pe cele care au legătură cu cererea sau propunerea formulată. Organul de urmărire penală păstrează originalul actelor, în vederea continuării urmăririi penale.

• **VECHIUL CPP: art. 205.**

¹⁾ Lit. d¹⁾ a alin. (2) al art. 286 a fost introdusă prin art. II pct. 73 din O.U.G. nr. 18/2016.

Capitolul II
Sesizarea organelor de urmărire penală
Secțiunea 1
Reglementări generale

Art. 288. Modurile de sesizare. (1) Organul de urmărire penală este sesizat prin plângere sau denunț, prin actele încheiate de alte organe de constatare prevăzute de lege ori se sesizează din oficiu.

(2) Când, potrivit legii, punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, la sesizarea formulată de persoana prevăzută de lege ori cu autorizarea organului prevăzut de lege, acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare în lipsa acestora.

(3) În cazul infracțiunilor săvârșite de militari, sesizarea comandantului este necesară numai în ceea ce privește infracțiunile prevăzute la art. 413-417 din Codul penal.

• **VECHIUL CPP: art. 221, 226.**

Art. 289. Plângerea. (1) Plângerea este încunoștințarea făcută de o persoană fizică sau juridică, referitoare la o vătămare ce i s-a cauzat prin infracțiune.

(2) Plângerea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea și domiciliul petiționarului ori, pentru persoane juridice, denumirea, sediul, codul unic de înregistrare, codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar, indicarea reprezentantului legal ori convențional, descrierea faptei care formează obiectul plângerii, precum și indicarea făptuitorului și a mijloacelor de probă, dacă sunt cunoscute.

(3) Plângerea se poate face personal sau prin mandatar. Mandatul trebuie să fie special, iar procura rămâne atașată plângerii.

(4) Dacă este făcută în scris, plângerea trebuie semnată de persoana vătămată sau de mandatar.

(5) Plângerea în formă electronică îndeplinește condițiile de formă numai dacă este certificată prin semnătură electronică, în conformitate cu prevederile legale.

(6) Plângerea formulată oral se consemnează într-un proces-verbal de către organul care o primește.

(7) Plângerea se poate face și de către unul dintre soți pentru celălalt soț sau de către copilul major pentru părinți. Persoana vătămată poate să declare că nu își însușește plângerea.

(8) Pentru persoana lipsită de capacitatea de exercițiu, plângerea se face de reprezentantul său legal. Persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face plângere cu încuviințarea persoanelor prevăzute de legea civilă. În cazul în care făptuitorul este persoana care reprezintă legal sau încuviințează actele persoanei vătămate, sesizarea organelor de urmărire penală se face din oficiu.

(9) Plângerea greșit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată se trimite, pe cale administrativă, organului judiciar competent.

(10) În cazul în care plângerea este întocmită de către o persoană care locuiește pe teritoriul României, cetățean român, străin sau persoană fără cetățenie, și prin aceasta se sesizează săvârșirea unei infracțiuni pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, organul judiciar este obligat să primească plângerea și să o transmită organului competent din țara pe teritoriul căreia a fost comisă infracțiunea. Regulile privind cooperarea judiciară în materie penală se aplică în mod corespunzător.

(11)¹⁾ Persoana care nu vorbește sau nu înțelege limba română poate depune plângerea în limba pe care o înțelege. Odată cu depunerea plângerii aceasta poate solicita ca, atunci când este citată, să primească și o traducere a citației.

• **VECHIUL CPP: art. 222 alin. (1)-(7), (9), 285.**

Art. 290. Denunțul. (1) Denumțul este încunoștințarea făcută de către o persoană fizică sau juridică despre săvârșirea unei infracțiuni.

(2) Denumțul se poate face numai personal, dispozițiile art. 289 alin. (2), (4)-(6) și (8)-(10) aplicându-se în mod corespunzător.

(3)²⁾ *Abrogat.*

• **VECHIUL CPP: art. 223.**

Art. 291. Sesizările făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane. (1) Orice persoană cu funcție de conducere în cadrul unei autorități a administrației publice sau în cadrul altor autorități publice, instituții publice ori al altor persoane juridice de drept public, precum și orice persoană cu atribuții de control, care, în exercitarea atribuțiilor lor, au luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, sunt obligate să sesizeze de îndată organul de urmărire penală și să ia măsuri pentru ca urmele infracțiunii, corpurile delictive și orice alte mijloace de probă să nu dispară.

(2) Orice persoană care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu de interes public, care în exercitarea atribuțiilor sale a luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, este obligată să sesizeze de îndată organul de urmărire penală.

• **VECHIUL CPP: art. 227.**

Art. 292. Sesizarea din oficiu. Organul de urmărire penală se sesizează din oficiu dacă află că s-a săvârșit o infracțiune pe orice altă cale decât cele prevăzute la art. 289-291 și încheie un proces-verbal în acest sens.

• **VECHIUL CPP: art. 221.**

Art. 293. Constatarea infracțiunii flagrante. (1) Este flagrantă infracțiunea descoperită în momentul săvârșirii sau imediat după săvârșire.

(2) Este de asemenea considerată flagrantă și infracțiunea al cărei făptuitor, imediat după săvârșire, este urmărit de organele de ordine publică și de siguranță națională, de persoana vătămată, de martorii oculari sau de strigătul public ori prezintă urme care justifică suspiciunea rezonabilă că ar fi săvârșit infracțiunea sau este surprins aproape de locul comiterii infracțiunii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte de natură a-l presupune participant la infracțiune.

(3) În cazul infracțiunii flagrante, organele de ordine publică și siguranță națională întocmesc un proces-verbal, în care consemnează toate aspectele constatate și activitățile desfășurate, pe care îl înaintează de îndată organului de urmărire penală.

(4) Plângerile și cererile prezentate în scris, corpul delict, precum și obiectele și înscrisurile ridicate cu ocazia constatării infracțiunii sunt puse la dispoziția organului de urmărire penală.

¹⁾ Alin. (11) al art. 289 a fost introdus prin art. II pct. 74 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (3) al art. 290 a fost introdus prin art. II pct. 3 din O.U.G. nr. 13/2017 și a fost abrogat prin art. II pct. 3 din O.U.G. nr. 14/2017. Ulterior, O.U.G. nr. 13/2017 a fost respinsă prin L. nr. 8/2017.

• **VECHIUL CPP: art. 465, 467.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006 (M. Of. nr. 944 din 22 noiembrie 2006; cu modif. ult.): „Art. 43¹. Faptele prevăz. la art. 42 [infracțiunea de braconaj] se cercetează, se judecă și se sancționează în regim de urgență, prin excepție de la prev. art. 293 NCPP, în conformitate cu prevederile speciale prevăz. în acesta”.**

Art. 294. Examinarea sesizării. (1) La primirea sesizării, organul de urmărire penală procedează la verificarea competenței sale, iar în cazul prevăzut la art. 58 alin. (3) înaintea procurorului cauza, împreună cu propunerea de trimitere a sesizării organului competent.

(2) În situația în care plângerea sau denunțul nu îndeplinește condițiile de formă prevăzute de lege ori descrierea faptei este incompletă ori neclară, se restituie pe cale administrativă petiționarului, cu indicarea elementelor care lipsesc.

(3) Atunci când sesizarea îndeplinește condițiile legale de admisibilitate, dar din cuprinsul acesteia rezultă vreunul dintre cazurile de împiedicare a exercitării acțiunii penale prevăzute de art. 16 alin. (1), organele de cercetare penală înaintea procurorului actele, împreună cu propunerea de clasare.

(4) În cazul în care procurorul apreciază propunerea întemeiată, dispune, prin ordonanță, clasarea.

• **VECHIUL CPP: art. 222 alin. (2) și (8).**

Art. 294¹.¹⁾ Autorizări sau alte condiții prealabile efectuării în continuare a urmăririi penale față de o persoană. Ori de câte ori este necesară o autorizare sau îndeplinirea unei alte condiții prealabile pentru a se dispune efectuarea în continuare a urmăririi penale față de o anumită persoană, parchetul, odată cu sesizarea instituției competente, înaintea un referat întocmit de procuror, care va cuprinde date și informații cu privire la săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală de către persoana cu privire la care se solicită autorizarea.

Secțiunea a 2-a Plângerea prealabilă

Art. 295. Plângerea prealabilă. (1) Punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede că este necesară o astfel de plângere.

(2) Plângerea prealabilă se adresează organului de cercetare penală sau procurorului, potrivit legii.

(3) Dispozițiile art. 289 alin. (1)-(6) și (8) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 279.**

Art. 296. Termenul de introducere a plângerii prealabile. (1) Plângerea prealabilă trebuie să fie introdusă în termen de 3 luni din ziua în care persoana vătămată a aflat despre săvârșirea faptei.

(2)²⁾ Când persoana vătămată este un minor sau un major care beneficiază de consiliere judiciară ori tutelă specială, termenul de 3 luni curge de la data când ocrotitorul sau reprezentantul său legal a aflat despre săvârșirea faptei.

¹⁾ Art. 294¹ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 75 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (2) al art. 296 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 17 L. nr. 140/2022.

(3) În cazul în care făptuitorul este reprezentantul legal al persoanelor prevăzute la alin. (2), termenul de 3 luni curge de la data numirii unui nou reprezentant legal.

(4) Plângerea prealabilă greșit îndreptată se consideră valabilă, dacă a fost introdusă în termen la organul judiciar incompetent.

(5) Plângerea prealabilă greșit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată se trimite, pe cale administrativă, organului judiciar competent.

• **VECHIUL CPP: art. 284, 285.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 2/2020 (M. Of. nr. 135 din 20 februarie 2020):** „În cazul infracțiunii de abandon de familie prevăz. în art. 378 alin. (1) lit. c) NCP, termenul de introducere a plângerii prealabile prevăz. în conținutul art. 296 alin. (1) și (2) NCPP – de 3 luni din ziua în care persoana vătămată sau reprezentantul său legal a aflat despre săvârșirea faptei – curge de la data la care persoana vătămată ori reprezentantul său legal a cunoscut săvârșirea faptei. Termenul de 3 luni prevăz. în conținutul art. 296 alin. (1) și (2) NCPP poate să curgă din trei momente diferite, după cum urmează: a) din momentul consumării infracțiunii, dacă acest moment este identic cu cel al cunoașterii faptei; b) din momentul cunoașterii săvârșirii faptei, care se poate situa între momentul consumării faptei până la momentul epuizării și c) din momentul epuizării infracțiunii sau ulterior acestuia, odată cu cunoașterea săvârșirii faptei, caz în care nu trebuie să fi fost împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale”.

Art. 297. Obligațiile organului de urmărire penală în procedura plângerii prealabile. (1) La primirea plângerii prealabile, organul de urmărire penală verifică dacă aceasta îndeplinește condițiile de formă și dacă a fost depusă în termenul prevăzut de lege. În cazul în care constată că este tardivă, organul de cercetare penală înaintează procurorului actele încheiate împreună cu propunerea de clasare.

(2) Dacă într-o cauză în care s-au făcut acte de urmărire penală se constată că este necesară plângerea prealabilă, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată și o întreabă dacă înțelege să facă plângere. În caz afirmativ, organul de urmărire penală continuă cercetarea. În caz contrar, înaintează procurorului actele încheiate și propunerea de clasare.

• **VECHIUL CPP: art. 286.**

Art. 298. Procedura în cazul infracțiunii flagrante. (1) În caz de infracțiune flagrantă, organul de cercetare penală este obligat să constate săvârșirea acesteia, chiar în lipsa plângerii prealabile.

(2) După constatarea infracțiunii flagrante, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată și, dacă aceasta declară că face plângere prealabilă, începe urmărirea penală. În caz contrar, organul de cercetare penală înaintează procurorului actele încheiate și propunerea de clasare.

• **VECHIUL CPP: art. 280.**

Capitolul III

Conducerea și supravegherea activității organelor de cercetare penală de către procuror

Art. 299. Obiectul supravegherii. (1) Procurorul supraveghează activitatea organelor de cercetare penală, astfel ca orice infracțiune să fie descoperită și orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie trasă la răspundere penală.

(2) De asemenea, procurorul exercită supravegherea activității organelor de cercetare penală astfel ca niciun suspect sau inculpat să nu fie reținut decât în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

• **VECHIUL CPP: art. 216.**

Art. 300. Modalitățile de exercitare a supravegherii. (1) Procurorul, în exercitarea atribuției de a conduce și supraveghea activitatea organelor de cercetare penală, veghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Organele de cercetare penală sunt obligate după sesizare să îl informeze pe procuror despre activitățile pe care le efectuează sau urmează să le efectueze.

(3) În exercitarea atribuției de a conduce activitatea de urmărire penală, procurorul ia măsurile necesare sau dă dispoziții organelor de cercetare penală care iau aceste măsuri. Procurorul poate să asiste la efectuarea oricărui act de cercetare penală sau să îl efectueze personal.

(4) În exercitarea atribuției de supraveghere a activității de urmărire penală, procurorul poate să ceară spre verificare orice dosar de la organul de cercetare penală, care este obligat să îl trimită de îndată, cu toate actele, materialele și datele privitoare la fapta care formează obiectul cercetării. Procurorul poate reține orice cauză în vederea efectuării urmăririi penale.

• **VECHIUL CPP: art. 216 alin. (3)-(4), 218.**

Art. 301. Trimiterea la organul competent. (1) Când procurorul constată că urmărirea penală nu se efectuează de organul de cercetare penală prevăzut de lege, ia măsuri ca urmărirea să fie făcută de organul competent, procedând potrivit art. 63.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), actele sau măsurile procesuale legal efectuate rămân valabile.

(3) Când procurorul constată că există vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 43, dispune reunirea cauzelor, trimițând ulterior cauza organului competent.

• **VECHIUL CPP: art. 210, 268.**

Art. 302. Trecerea cauzei de la un organ de cercetare penală la altul.

(1) Procurorul poate să dispună, după necesitate, ca într-o cauză urmărirea penală să fie efectuată de un alt organ de cercetare decât cel sesizat.

(2) Preluarea unei cauze de către un organ de cercetare penală ierarhic superior se dispune de procurorul de la parchetul care exercită supravegherea urmăririi penale în acea cauză, pe baza propunerii motivate a organului de cercetare penală care preia cauza.

• **VECHIUL CPP: art. 217.**

Art. 303. Dispozițiile date de procuror. (1) Procurorul poate să dispună cu privire la efectuarea oricărui act de urmărire penală de organele de cercetare penală ale poliției judiciare sau de organele de cercetare penală speciale, după caz.

(2) Dispozițiile date de procuror în legătură cu efectuarea actelor de cercetare penală sunt obligatorii și prioritare pentru organul de cercetare, precum și pentru alte organe ce au atribuții prevăzute de lege în constatarea infracțiunilor. Organele ierarhic superioare ale poliției judiciare sau ale organelor de cercetare penală speciale nu pot da îndrumări sau dispoziții privind cercetarea penală.

(3) În cazul neîndeplinirii sau al îndeplinirii în mod defectuos de către organul de cercetare penală a dispozițiilor date de procuror, acesta poate sesiza conducătorul organului de cercetare penală, care are obligația ca în termen de 3 zile de la sesizare să comunice procurorului măsurile dispuse, ori poate aplica sancțiunea amenzii judiciare pentru abaterile judiciare prevăzute la art. 283 alin. (1) lit. a) sau, după caz, alin. (4) lit. m) ori poate solicita retragerea avizului prevăzut la art. 55 alin. (4) și (5).

• **VECHIUL CPP: art. 219.**

Art. 304. Infirmarea actelor procesuale sau procedurale. (1) Când procurorul constată că un act sau o măsură procesuală a organului de cercetare penală nu este dată cu respectarea dispozițiilor legale sau este neîntemeiată, o infirmă motivat, din oficiu sau la plângerea persoanei interesate.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul verificării efectuate de către procurorul ierarhic superior cu privire la actele procurorului ierarhic inferior.

• **VECHIUL CPP: art. 220.**

Capitolul IV

Efectuarea urmăririi penale

Secțiunea 1

Desfășurarea urmăririi penale

Art. 305. Începerea urmăririi penale. (1)¹⁾ Când actul de sesizare îndeplinește condițiile prevăzute de lege, organul de urmărire penală dispune începerea urmăririi penale cu privire la fapta săvârșită ori a cărei săvârșire se pregătește, chiar dacă autorul este indicat sau cunoscut.

(2) Începerea urmăririi penale și respectiv continuarea efectuării urmăririi penale se dispun prin ordonanță care cuprinde, după caz, mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2) lit. a)-c) și g).

(3) Atunci când există probe din care să rezulte bănuiala rezonabilă că o anumită persoană a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală și nu există vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1), organul de urmărire penală dispune ca urmărirea penală să se efectueze în continuare față de aceasta, care dobândește calitatea de suspect. Măsura dispusă de organul de cercetare penală se supune, în termen de 3 zile, confirmării procurorului care supraveghează urmărirea penală, organul de cercetare penală fiind obligat să prezinte acestuia și dosarul cauzei.

(4) Față de persoanele pentru care urmărirea penală este condiționată de obținerea unei autorizații prealabile sau de îndeplinirea unei alte condiții prealabile, efectuarea urmăririi penale se poate dispune numai după obținerea autorizației ori după îndeplinirea condiției.

• **VECHIUL CPP: art. 228.**

Art. 306. Obligațiile organelor de urmărire penală. (1) Pentru realizarea obiectului urmăririi penale, organele de cercetare penală au obligația ca, după sesizare, să caute și să strângă datele ori informațiile cu privire la existența infracțiunilor și identificarea persoanelor care au săvârșit infracțiuni, să ia măsuri pentru limitarea consecințelor acestora, să strângă și să administreze probele cu respectarea prevederilor art. 100 și 101.

(2) Organele de cercetare penală au obligația de a efectua actele de cercetare care nu suferă amânare, chiar dacă privesc o cauză pentru care nu au competența de a efectua urmărirea penală.

(3) După începerea urmăririi penale, organele de cercetare penală strâng și administrează probele, atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului ori inculpatului.

¹⁾ Alin. (1)-(3) ale art. 305 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 76 din O.U.G. nr. 18/2016.

(4) Organul de urmărire penală se pronunță, prin ordonanță motivată, în condițiile art. 100 alin. (3) și (4), asupra cererilor de administrare a probelor, în limita competenței sale.

(5) Când organul de cercetare penală apreciază că este necesară administrarea unor mijloace de probă sau folosirea unor metode speciale de supraveghere, care pot fi autorizate ori dispuse, în faza de urmărire penală, numai de procuror sau, după caz, de judecătorul de drepturi și libertăți, formulează propuneri motivate, care trebuie să cuprindă datele și informațiile care sunt obligatorii în cadrul acelei proceduri. Referatul este trimis procurorului împreună cu dosarul cauzei.

(6) Secretul bancar și cel profesional, cu excepția secretului profesional al avocatului, nu sunt opozabile procurorului, după începerea urmăririi penale.

(7) Organul de urmărire penală este obligat să strângă probele necesare pentru identificarea bunurilor și valorilor supuse confiscării speciale și confiscării extinse, potrivit Codului penal.

• **VECHIUL CPP: art. 202.**

Art. 307. Aducerea la cunoștință a calității de suspect. Persoanei care a dobândit calitatea de suspect i se aduc la cunoștință, înainte de prima sa audiere, această calitate, fapta pentru care este suspectată, încadrarea juridică a acesteia, drepturile procesuale prevăzute la art. 83, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

• **VECHIUL CPP: art. 202 alin. (3).**

Art. 308.¹⁾ Procedura audierii anticipate. (1) Atunci când există riscul ca persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente sau un martor să nu mai poată fi audiat în cursul judecății, procurorul poate sesiza judecătorul de drepturi și libertăți în vederea audierii anticipate a acestuia.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți, dacă apreciază cererea întemeiată, stabilește de îndată data și locul audierii, dispunându-se citarea părților și subiecților procesuali principali. Când audierea are loc la sediul instanței, aceasta se desfășoară în camera de consiliu.

(3) Participarea procurorului este obligatorie.

(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător cu privire la audierea minorului martor sau parte civilă, precum și cu privire la audierea persoanei vătămate dacă, în raport cu persoana acestora sau cu natura cauzei, procurorul apreciază că evitarea audierii repetate pe parcursul procesului este în interesul acestora.

Art. 309. Punerea în mișcare a acțiunii penale. (1)²⁾ Acțiunea penală se pune în mișcare de procuror, prin ordonanță, în cursul urmăririi penale, când acesta constată că există probe din care rezultă că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există vreunul dintre cazurile de împiedicare prevăzute la art. 16 alin. (1).

(2) Punerea în mișcare a acțiunii penale este comunicată inculpatului de către organul de urmărire penală care îl cheamă pentru a-l audia. Dispozițiile art. 108 se aplică în mod corespunzător, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(3) La cerere, inculpatului i se eliberează o copie a ordonanței prin care a fost dispusă măsura.

(4) Atunci când consideră necesar, procurorul poate proceda personal la audierea inculpatului și la comunicarea prevăzute la alin. (2).

¹⁾ Art. 308 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 77 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (1) al art. 309 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 4 din O.U.G. nr. 3/2014.

(5) Organul de urmărire penală continuă urmărirea și fără a-l audia pe inculpat atunci când acesta lipsește nejustificat, se sustrage sau este dispărut.

• **VECHIUL CPP: art. 235, 237.**

Art. 310. Dispoziții privind luarea unor măsuri față de făptuitor. (1) În cazul infracțiunii flagrante, orice persoană are dreptul să îl prindă pe făptuitor.

(2) Dacă făptuitorul a fost prins în condițiile alin. (1), persoana care l-a reținut trebuie să îl predea de îndată, împreună cu corpurile delictelor, precum și cu obiectele și înscrisurile ridicate, organelor de urmărire penală, care întocmesc un proces-verbal.

• **VECHIUL CPP: art. 465.**

Art. 311. Extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice.

(1) În cazul în care, după începerea urmăririi penale, organul de urmărire penală constată fapte noi, date cu privire la participarea unor alte persoane sau împrejurări care pot duce la schimbarea încadrării juridice a faptei, dispune extinderea urmăririi penale ori schimbarea încadrării juridice.

(2)¹⁾ Când urmărirea penală se efectuează față de o persoană, extinderea dispusă de organul de cercetare penală se supune confirmării motivate a procurorului care supraveghează urmărirea penală, în termen de cel mult 3 zile de la data emiterii ordonanței, organul de cercetare penală fiind obligat să prezinte totodată și dosarul cauzei.

(3)²⁾ Organul judiciar care a dispus extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice este obligat să îl informeze pe suspect despre faptele noi cu privire la care s-a dispus extinderea ori cu privire la schimbarea încadrării juridice.

(4) În cazul în care extinderea urmăririi penale s-a dispus cu privire la mai multe persoane, organul de urmărire penală are obligația să procedeze față de aceste persoane potrivit art. 307.

(5) Procurorul sesizat de organul de cercetare în urma extinderii urmăririi penale sau din oficiu cu privire la ipotezele prevăzute la alin. (1) poate dispune extinderea acțiunii penale cu privire la aspectele noi.

• **VECHIUL CPP: art. 238.**

Secțiunea a 2-a **Suspendarea urmăririi penale**

Art. 312. Cazurile de suspendare. (1) În cazul când se constată printr-o expertiză medico-legală că suspectul sau inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să ia parte la procesul penal, organul de cercetare penală înaintează procurorului propunerile sale împreună cu dosarul, pentru a dispune suspendarea urmăririi penale.

(1)³⁾ Procurorul dispune suspendarea urmăririi penale numai dacă, luând în considerare toate circumstanțele cauzei, apreciază că suspectul sau inculpatul nu ar putea fi audiat la locul unde se află sau prin intermediul videoconferinței ori că audierea lui în acest mod ar aduce atingere drepturilor sale ori bunei desfășurări a urmăririi penale.

(1)²⁾ Dacă nu se dispune suspendarea urmăririi penale, audierea suspectului sau inculpatului la locul unde se află sau prin videoconferință nu poate avea loc decât în prezența avocatului.

¹⁾ Alin. (2) al art. 311 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 78 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (3) al art. 311 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 3 L. nr. 228/2020.

³⁾ Alin. (1)¹⁾-(1)²⁾ ale art. 312 au fost introduse prin art. II pct. 4 L. nr. 228/2020.

(2) Suspendarea urmăririi penale se dispune și în situația în care există un impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale față de o persoană.

(3) Suspendarea urmăririi penale se dispune și pe perioada desfășurării procedurii de mediere, potrivit legii.

• **VECHIUL CPP: art. 239.**

Art. 313. Sarcina organului de urmărire pe timpul suspendării. (1) După suspendarea urmăririi penale, procurorul restituie dosarul cauzei organului de cercetare penală ori poate dispune preluarea sa.

(2) Ordonanța de suspendare a urmăririi penale se comunică părților și subiecților procesuali principali.

(3) În timpul cât urmărirea este suspendată, organele de cercetare penală continuă să efectueze toate actele a căror îndeplinire nu este împiedicată de situația suspectului sau inculpatului, cu respectarea dreptului la apărare al părților sau subiecților procesuali. La reluarea urmăririi penale, actele efectuate în timpul suspendării pot fi refăcute, dacă este posibil, la cererea suspectului sau inculpatului.

(4) Organul de cercetare penală este obligat să verifice periodic, dar nu mai târziu de 3 luni de la data dispunerii suspendării, dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea urmăririi penale.

• **VECHIUL CPP: art. 240-241.**

Secțiunea a 3-a

Clasarea și renunțarea la urmărirea penală

Art. 314. Soluțiile de neurmărire și netrimitere în judecată. (1) După examinarea sesizării, când constată că au fost strânse probele necesare potrivit dispozițiilor art. 285, procurorul, la propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu, soluționează cauza prin ordonanță, dispunând:

a) clasarea, când nu exercită acțiunea penală ori, după caz, stinge acțiunea penală exercitată, întrucât există unul dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1);

b) ¹⁾ renunțarea la urmărirea penală, când nu există interes public pentru continuarea urmăririi penale.

(2) Procurorul întocmește o singură ordonanță chiar dacă lucrările dosarului privesc mai multe fapte ori mai mulți suspecti sau inculpați și chiar dacă se dau acestora rezolvări diferite conform alin. (1).

Art. 315. Clasarea. (1) Clasarea se dispune când:

a) nu se poate începe urmărirea penală, întrucât nu sunt întrunite condițiile de fond și formă esențiale ale sesizării;

b) există unul dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1).

(2) Ordonanța de clasare cuprinde mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), precum și dispoziții privind:

a) ridicarea sau menținerea măsurilor asigurătorii; aceste măsuri încetează de drept dacă persoana vătămată nu introduce acțiune în fața instanței civile, în termen de 30 de zile de la comunicarea soluției;

b) restituirea bunurilor ridicate sau a cauțiunii;

¹⁾ Lit. b) a alin. (1) al art. 314 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 79 din O.U.G. nr. 18/2016.

c) sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de luare a măsurii de siguranță a confiscării speciale;

d) sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de desființare totală sau parțială a unui înscris;

e)¹⁾ sesizarea judecătorului de cameră preliminară cu propunerea de luare ori, după caz, de confirmare, de înlocuire sau de încetare a măsurilor de siguranță prevăzute de art. 109 sau 110 din Codul penal, dispozițiile art. 246 alin. (13) aplicându-se în mod corespunzător;

f) cheltuielile judiciare.

(3) Dacă în cursul urmăririi penale s-a luat una dintre măsurile de siguranță prevăzute de lege, se va face mențiune despre aceasta.

(4) În ordonanță se va face mențiune și cu privire la încetarea de drept a măsurii preventive dispuse în cauză.

(5)²⁾ Menționarea motivelor de fapt și de drept este obligatorie numai dacă procurorul nu își însușește argumentele cuprinse în propunerea organului de cercetare penală ori dacă a existat un suspect în cauză.

• **VECHIUL CPP: art. 242-245.**

• **LPA. V. art. 19 LPA (supra, art. 17 NCPP).**

Art. 316. Înștiințarea despre clasare. (1) Ordonanța de clasare se comunică în copie persoanei care a făcut sesizarea, suspectului, inculpatului sau, după caz, altor persoane interesate. Dacă ordonanța nu cuprinde motivele de fapt și de drept, se comunică și o copie a referatului organului de cercetare penală.

(2) În cazul în care inculpatul este arestat preventiv, procurorul înștiințează prin adresă administrația locului de deținere cu privire la încetarea de drept a măsurii arestării preventive, în vederea punerii de îndată în libertate a inculpatului.

• **VECHIUL CPP: art. 246.**

Art. 317. Restituirea dosarului organului de cercetare penală. Procurorul sesizat cu propunerea de clasare de către organul de cercetare penală, atunci când constată că nu sunt îndeplinite condițiile legale pentru a dispune clasarea sau când dispune clasarea parțial și disjunge cauza conform art. 46, restituie dosarul organului de cercetare penală.

• **VECHIUL CPP: art. 248.**

Art. 318.³⁾ Renunțarea la urmărire penală. (1) În cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani, procurorul poate renunța la urmărirea penală când constată că nu există un interes public în urmărirea faptei.

(2) Interesul public se analizează în raport cu:

a) conținutul faptei și împrejurările concrete de săvârșire a faptei;

b) modul și mijloacele de săvârșire a faptei;

c) scopul urmărit;

d) urmările produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârșirea infracțiunii;

¹⁾ Lit. e) a alin. (2) al art. 315 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 80 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (5) al art. 315 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 81 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Art. 318 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 82 din O.U.G. nr. 18/2016.

e) eforturile organelor de urmărire penală necesare pentru desfășurarea procesului penal prin raportare la gravitatea faptei și la timpul scurs de la data săvârșirii acesteia;

f) atitudinea procesuală a persoanei vătămate;

g) existența unei disproporții vădite între cheltuielile pe care le-ar implica desfășurarea procesului penal și gravitatea urmărilor produse sau care s-ar fi putut produce prin săvârșirea infracțiunii.

(3) Când autorul faptei este cunoscut, la aprecierea interesului public sunt avute în vedere și persoana suspectului sau a inculpatului, conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, atitudinea suspectului sau a inculpatului după săvârșirea infracțiunii și eforturile depuse pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii.

(4) Atunci când autorul faptei nu este identificat, se poate dispune renunțarea la urmărirea penală prin raportare doar la criteriile prevăzute la alin. (2) lit. a), b), e) și g).

(5) Nu se poate dispune renunțarea la urmărirea penală pentru infracțiunile care au avut ca urmare moartea victimei.

(6) Procurorul poate dispune, după consultarea suspectului sau a inculpatului, ca acesta să îndeplinească una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să înlăture consecințele faptei penale sau să repare paguba produsă ori să convină cu partea civilă o modalitate de reparare a acesteia;

b) să ceară public scuze persoanei vătămate;

c) să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității, pe o perioadă cuprinsă între 30 și 60 de zile, în afară de cazul în care, din cauza stării de sănătate, persoana nu poate presta această muncă;

d) să frecventeze un program de consiliere.

(7) În cazul în care procurorul dispune ca suspectul sau inculpatul să îndeplinească obligațiile prevăzute la alin. (6), stabilește prin ordonanță termenul până la care acestea urmează a fi îndeplinite, care nu poate fi mai mare de 6 luni sau de 9 luni pentru obligații asumate prin acord de mediere încheiat cu partea civilă și care curge de la comunicarea ordonanței.

(8) Ordonanța de renunțare la urmărire cuprinde, după caz, mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), precum și dispoziții privind măsurile dispuse conform alin. (6) din prezentul articol și art. 315 alin. (2)-(4), termenul până la care trebuie îndeplinite obligațiile prevăzute la alin. (6) din prezentul articol și sancțiunea nedepunerii dovezilor la procuror, precum și cheltuielile judiciare.

(9) În cazul neîndeplinirii cu rea-credință a obligațiilor în termenul prevăzut la alin. (7), procurorul revocă ordonanța. Sarcina de a face dovada îndeplinirii obligațiilor sau prezentarea motivelor de neîndeplinire a acestora revine suspectului ori inculpatului.

(10) Ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală este verificată sub aspectul legalității și temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când a fost întocmită de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când a fost întocmită de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, ordonanța este verificată de procurorul-șef de secție, iar când a fost întocmită de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet.

(11) Dispozițiile alin. (10) se aplică în mod corespunzător atunci când ierarhia funcțiilor într-o structură a parchetului e stabilită prin lege specială.

(12) Ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală, verificată potrivit alin. (10), se comunică în copie, după caz, persoanei care a făcut sesizarea, părților, suspectului, persoanei vătămate și altor persoane interesate și se transmite, spre confirmare, în termen de 10 zile de la data la care a fost emisă, judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.

(13) Judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul de soluționare și dispune citirea persoanelor prevăzute la alin. (12).

(14) Judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, cu citirea persoanelor prevăzute la alin. (12), precum și cu participarea procurorului, asupra legalității și temeiniciei soluției de renunțare la urmărirea penală. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică soluționarea cererii de confirmare.

(15) Judecătorul de camera preliminară verifică legalitatea și temeinicia soluției de renunțare la urmărirea penală pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a înscrisurilor noi prezentate și, prin încheiere, admite sau respinge cererea de confirmare formulată de procuror. În cazul în care respinge cererea de confirmare, judecătorul de cameră preliminară:

a) desființează soluția de renunțare la urmărire penală și trimite cauza la procuror pentru a începe sau a completa urmărirea penală ori, după caz, pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală;

b) desființează soluția de renunțare la urmărirea penală și dispune clasarea.

(16) Încheierea prin care s-a pronunțat una dintre soluțiile prevăzute la alin. (15) este definitivă. În cazul în care judecătorul a respins cererea de confirmare a soluției de renunțare la urmărirea penală, o nouă renunțare nu mai poate fi dispusă, indiferent de motivul invocat.

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 15/2019** (M. Of. nr. 789 din 30 septembrie 2019): „(...) în interpr. și aplic. unitară a art. 318 alin. (6) lit. c) NCPP (...): În ipoteza renunțării la urmărirea penală față de un suspect sau inculpat minor care a împlinit vârsta de 16 ani poate fi dispusă față de acesta obligația prestării unei munci neremunerate în folosul comunității”.

Art. 319. Continuarea urmăririi penale la cererea suspectului sau a inculpatului. (1)¹⁾ În caz de clasare ca urmare a constatării că a intervenit amnistia, prescripția, retragerea plângerii prealabile sau a existenței unei cauze de nepedepsire, suspectul sau inculpatul poate cere, în termen de 20 de zile de la primirea copie de pe ordonanța de soluționare a cauzei, continuarea urmăririi penale.

(2) Dacă după introducerea cererii în termenul legal se constată un alt caz de netrimiteră în judecată decât cele prevăzute la alin. (1), procurorul va dispune clasarea cauzei în raport cu acesta.

(3) Dacă nu se constată situația prevăzută la alin. (2), se va adopta prima soluție de netrimiteră în judecată.

Art. 320. Modul de sesizare a procurorului pentru soluționarea cauzei. Organul de cercetare penală care constată incidența unuia dintre cazurile care determină clasarea cauzei sau renunțarea la urmărire penală trimite dosarul la procuror cu propunere corespunzătoare.

• **VECHIUL CPP: art. 243 alin. (1).**

¹⁾ Alin. (1) al art. 319 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 83 din O.U.G. nr. 18/2016.

Secțiunea a 4-a

Terminarea urmăririi penale

Art. 321. Înaintarea dosarului privind pe inculpat. (1) De îndată ce urmărirea penală este terminată, organul de cercetare înaintează dosarul procurorului, însoțit de un referat.

(2) Referatul trebuie să cuprindă mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (4), precum și date suplimentare privitoare la mijloacele materiale de probă și măsurile luate cu privire la ele în cursul cercetării penale, precum și locul unde acestea se află.

(3) Când urmărirea penală privește mai multe fapte sau mai mulți inculpați, referatul trebuie să cuprindă mențiunile arătate la alin. (2) cu privire la toate faptele și la toți inculpații și, dacă este cazul, trebuie să se arate pentru care fapte ori fapteori se propune clasarea sau renunțarea la urmărire.

• **VECHIUL CPP: art. 258-260.**

Art. 322. Verificarea lucrărilor urmăririi penale. (1) În termen de cel mult 15 zile de la primirea dosarului trimis de organul de cercetare penală potrivit art. 320 și art. 321 alin. (1), procurorul procedează la verificarea lucrărilor urmăririi penale și se pronunță asupra acestora.

(2) Rezolvarea cauzelor în care sunt arestați se face de urgență și cu precădere.

• **VECHIUL CPP: art. 261.**

Art. 323. Restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmărire penală.

(1) În situația în care procurorul constată că urmărirea penală nu este completă sau că nu a fost efectuată cu respectarea dispozițiilor legale, restituie cauza organului care a efectuat urmărirea penală în vederea completării sau refacerii urmăririi penale sau trimite cauza la alt organ de cercetare penală potrivit dispozițiilor art. 302.

(2) Atunci când completarea sau refacerea urmăririi penale este necesară numai cu privire la unele fapte sau la unii inculpați, iar disjungerea nu este posibilă, procurorul dispune restituirea sau trimiterea întregii cauze la organul de cercetare penală.

(3) Ordonanța de restituire sau de trimitere cuprinde, pe lângă mențiunile arătate la art. 286 alin. (2), indicarea actelor de urmărire penală ce trebuie efectuate ori refăcute, a faptelor sau împrejurărilor ce urmează a fi constatate și a mijloacelor de probă ce urmează a fi administrate.

• **VECHIUL CPP: art. 265-266.**

Secțiunea a 5-a

Dispoziții privind efectuarea urmăririi penale de către procuror

Art. 324. Efectuarea urmăririi penale de către procuror. (1) Urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror în cazurile prevăzute de lege.

(2) Procurorul poate dispune preluarea oricărei cauze în care exercită supravegherea, indiferent de stadiul acesteia, pentru a efectua urmărirea penală.

(3) În cazurile în care procurorul efectuează urmărirea penală, poate delega, prin ordonanță, organelor de cercetare penală efectuarea unor acte de urmărire penală.

(4) Punerea în mișcare a acțiunii penale, luarea sau propunerea măsurilor restrictive de drepturi și libertăți, încuviințarea de probatorii ori dispunerea celorlalte acte sau măsuri procesuale nu pot forma obiectul delegării prevăzute la alin. (3).

• **VECHIUL CPP: art. 217 alin. (4).**

Art. 325. Preluarea cauzelor de la alte parchete. (1) Procurorii din cadrul parchetului ierarhic superior pot prelua, în vederea efectuării sau supravegherii urmăririi penale, cauze de competența parchetelor ierarhic inferioare, prin dispoziția motivată a conducătorului parchetului ierarhic superior.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și când legea prevede o altă subordonare ierarhică.

• **VECHIUL CPP: art. 209 alin. (4¹)-(4²).**

Art. 326. Trimiterea cauzei la un alt parchet. Când există o suspiciune rezonabilă că activitatea de urmărire penală este afectată din pricina împrejurărilor cauzei sau calității părților ori a subiecților procesuali principali ori există pericolul de tulburare a ordinii publice, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, la cererea părților, a unui subiect procesual principal sau din oficiu, poate trimite cauza la un parchet egal în grad, dispozițiile art. 73 și 74 fiind aplicabile în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 217¹.**

Capitolul V

Rezolvarea cauzelor și sesizarea instanței

Art. 327. Rezolvarea cauzelor. Atunci când constată că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă și există probele necesare și legal administrate, procurorul:

a) emite rechizitoriu prin care dispune trimiterea în judecată, dacă din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârșită de inculpat și că acesta răspunde penal;

b) emite ordonanță prin care clasează sau renunță la urmărire, potrivit dispozițiilor legale.

• **VECHIUL CPP: art. 262.**

Art. 328. Cuprinsul rechizitoriului. (1) Rechizitoriul se limitează la fapta și persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală și cuprinde în mod corespunzător mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2), datele privitoare la fapta reținută în sarcina inculpatului și încadrarea juridică a acesteia, probele și mijloacele de probă, cheltuielile judiciare, mențiunile prevăzute la art. 330 și 331, dispoziția de trimitere în judecată, precum și alte mențiuni necesare pentru soluționarea cauzei. Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când a fost întocmit de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când a fost întocmit de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, rechizitoriul este verificat de procurorul-șef de secție, iar când a fost întocmit de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet. În cauzele cu arestați, verificarea se face de urgență și înainte de expirarea duratei arestării preventive.

(2) În rechizitoriu se arată numele și prenumele persoanelor care trebuie citate în instanță, cu indicarea calității lor în proces, și locul unde urmează a fi citate.

(3) Procurorul întocmește un singur rechizitoriu chiar dacă lucrările urmăririi penale privesc mai multe fapte ori mai mulți suspecti și inculpați și chiar dacă se dau acestora rezolvări diferite, potrivit art. 327.

• **VECHIUL CPP: art. 263, 264 alin. (3).**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. 9/2008** (M. Of. nr. 831 din 10 decembrie 2008): „(...) art. 264 alin. (3) CPP [art. 328 alin. (1) NCPP] se interpr. în sensul că rechizitoriul trebuie să conțină mențiunea «verificat sub aspectul legalității și temeiniciei»”.

Art. 329. Actul de sesizare a instanței. (1) Rechizitoriul constituie actul de sesizare a instanței de judecată.

(2) Rechizitoriul însoțit de dosarul cauzei și de un număr necesar de copii certificate ale rechizitoriului, pentru a fi comunicate inculpaților, se trimite instanței competente să judece cauza în fond.

(3) În situația în care inculpatul nu cunoaște limba română, se vor lua măsuri pentru traducerea autorizată a rechizitoriului, care va fi atașată actelor menționate la alin. (2). Când nu există traducători autorizați, traducerea rechizitoriului se face de o persoană care poate comunica cu inculpatul.

(4) Inculpatul, cetățean român aparținând unei minorități naționale, poate solicita să îi fie comunicată o traducere a rechizitoriului în limba maternă.

• **VECHIUL CPP: art. 264 alin. (1)-(2), (4)-(5).**

Art. 330. Dispozițiile privitoare la măsurile preventive sau asigurătorii. Când procurorul dispune trimiterea în judecată a inculpatului, rechizitoriul poate să cuprindă și propunerea de luare, menținere, revocare sau de înlocuire a unei măsuri preventive ori a unei măsuri asigurătorii.

• **VECHIUL CPP: art. 267.**

Art. 331. Dispozițiile privitoare la măsurile de siguranță. Dacă apreciază că fața de inculpat este necesară luarea unei măsuri de siguranță cu caracter medical, procurorul, prin rechizitoriu, propune luarea acelei măsuri.

• **VECHIUL CPP: art. 267.**

Capitolul VI

Reluarea urmăririi penale

Art. 332. Cazurile de reluare a urmăririi penale. (1) Urmărirea penală este reluată în caz de:

- a) încetare a cauzei de suspendare;
- b) restituire a cauzei de către judecătorul de cameră preliminară;
- c) redeschidere a urmăririi penale.

(2) Reluarea urmăririi penale nu poate avea loc dacă a intervenit o cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal.

• **VECHIUL CPP: art. 270.**

Art. 333. Reluarea urmăririi penale după suspendare. Reluarea urmăririi penale după suspendare are loc când se constată de procuror ori de organul de cercetare penală, după caz, că a încetat cauza care a determinat suspendarea. Organul de cercetare penală care constată că a încetat cauza de suspendare înaintează dosarul procurorului pentru a dispune asupra reluării.

• **VECHIUL CPP: art. 271.**

Art. 334. Reluarea urmăririi penale în caz de restituire. (1) Urmărirea penală este reluată atunci când judecătorul de cameră preliminară a dispus restituirea cauzei la parchet în temeiul art. 346 alin. (3) lit. b).

(2) În cazul în care hotărârea se întemeiază pe dispozițiile art. 346 alin. (3) lit. a), reluarea se dispune de către conducătorul parchetului ori procurorul ierarhic superior prevăzut de lege, numai atunci când constată că pentru remedierea neregularității este necesară efectuarea unor acte de urmărire penală. Prin ordonanța de reluare a urmăririi penale se vor menționa și actele ce urmează a fi efectuate.

(3) În cazurile de restituire prevăzute la alin. (1) și (2) procurorul efectuează urmărirea penală ori, după caz, trimite cauza la organul de cercetare, dispunând prin ordonanță actele de urmărire penală ce urmează a fi efectuate.

• **VECHIUL CPP: art. 272.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 7/2011** (*infra*, art. 346).

Art. 335. Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale. (1) Dacă procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția constată, ulterior, că nu a existat împrejurarea pe care se întemeia clasarea, infirmă ordonanța și dispune redeschiderea urmăririi penale. Dispozițiile art. 317 se aplică în mod corespunzător.

(2) În cazul în care au apărut fapte sau împrejurări noi din care rezultă că a dispărut împrejurarea pe care se întemeia clasarea, procurorul revocă ordonanța și dispune redeschiderea urmăririi penale.

(3)¹⁾ Când constată că suspectul sau inculpatul nu și-a îndeplinit cu rea-credință obligațiile stabilite conform art. 318 alin. (6), procurorul revocă ordonanța și dispune redeschiderea urmăririi penale.

(4) Redeschiderea urmăririi penale este supusă confirmării judecătorului de cameră preliminară, în termen de cel mult 3 zile, sub sancțiunea nulității. Judecătorul de cameră preliminară hotărâște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, cu citirea suspectului sau, după caz, a inculpatului și cu participarea procurorului, asupra legalității și temeiniciei ordonanței prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică soluționarea cererii de confirmare.

(4)²⁾ Judecătorul de cameră preliminară, soluționând cererea de confirmare, verifică legalitatea și temeinicia ordonanței prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror înscrisuri noi prezentate. Încheierea judecătorului de camera preliminară este definitivă.

(5)³⁾ În cazul în care s-a dispus clasarea, redeschiderea urmăririi penale are loc și atunci când judecătorul de cameră preliminară a admis plângerea împotriva soluției și a trimis cauza la procuror în vederea completării urmăririi penale. Dispozițiile judecătorului de cameră preliminară sunt obligatorii pentru organul de urmărire penală.

(6)⁴⁾ Dacă procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția infirmă soluția de netrimiteră în judecată și dispune redeschiderea urmăririi penale, anterior comunicării ordonanței care cuprinde această soluție, redeschiderea urmăririi penale nu este supusă confirmării judecătorului de camera preliminară.

• **VECHIUL CPP: art. 273.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 23/2020** (*M. Of. nr. 52 din 18 ianuarie 2021*): „În interpr. și aplic. unitară a art. 335 alin. (1) NCPP priv. reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale (...): Procurorul general al PICCJ, în cazul infirmării unei soluții dispuse de către un procuror din cadrul

¹⁾ Alin. (3)-(4) ale art. 335 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 84 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (4)¹⁾ al art. 335 a fost introdus prin art. II pct. 85 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (5) al art. 335 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 86 din O.U.G. nr. 18/2016.

⁴⁾ Alin. (6) al art. 335 a fost introdus prin art. II pct. 87 din O.U.G. nr. 18/2016.

parchetelor din subordine ori structurilor specializate ale PICCJ (DNA, DIICOT), nu are în toate situațiile calitatea expres prevăz. de art. 335 alin. (1) NCPP în care se face referire la «procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția».

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 27/2015** (M. Of. nr. 919 din 11 decembrie 2015): „(...) redeschiderea urmăririi penale prevăz. de art. 335 NCPP este supusă confirmării judecătorului de cameră preliminară, atât în urma înfirmării soluției procurorului de către procurorul ierarhic superior în procedura prevăz. de art. 336 ș.u. NCPP, cât și în cazul înfirmării dispuse din oficiu”.

Capitolul VII

Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală

Art. 336. Dreptul de a face plângere. (1) Orice persoană poate face plângere împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală, dacă prin acestea s-a adus o vătămare intereselor sale legitime.

(2) Plângerea se adresează procurorului care supraveghează activitatea organului de cercetare penală și se depune fie direct la acesta, fie la organul de cercetare penală.

(3) Introducerea plângerii nu suspendă aducerea la îndeplinire a măsurii sau a actului care formează obiectul plângerii.

● **VECHIUL CPP: art. 275.**

● **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 13/2011** (infra, art. 340).

Art. 337. Obligația de înaintare a plângerii. Când plângerea a fost depusă la organul de cercetare penală, acesta este obligat ca în termen de 48 de ore de la primirea ei să o înainteze procurorului împreună cu explicațiile sale, atunci când acestea sunt necesare.

● **VECHIUL CPP: art. 276.**

Art. 338. Termenul de rezolvare. Procurorul este obligat să rezolve plângerea în termen de cel mult 20 de zile de la primire și să comunice de îndată persoanei care a făcut plângerea un exemplar al ordonanței.

● **VECHIUL CPP: art. 277.**

Art. 339. Plângerea împotriva actelor procurorului. (1)¹⁾ Plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă, după caz, de prim-procurorul parchetului, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, de procurorul șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) În cazul când măsurile și actele sunt ale prim-procurorului, ale procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel, ale procurorului șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori au fost luate sau efectuate pe baza dispozițiilor date de către aceștia, plângerea se rezolvă de procurorul ierarhic superior.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător atunci când ierarhia funcțiilor într-o structură a parchetului e stabilită prin lege specială.

(4) În cazul soluțiilor de clasare, plângerea se face în termen de 20 de zile de la comunicarea copiei actului prin care s-a dispus soluția.

(5) Ordonanțele prin care se soluționează plângerile împotriva soluțiilor, actelor sau măsurilor nu mai pot fi atacate cu plângere la procurorul ierarhic superior și se comunică persoanei care a făcut plângerea și celorlalte persoane interesate.

¹⁾ Alin. (1)-(2) și (4) ale art. 339 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 88 din O.U.G. nr. 18/2016.

(6) Dispozițiile art. 336-338 se aplică în mod corespunzător, dacă legea nu dispune altfel.

• **VECHIUL CPP: art. 278.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. 1/2009** (M. Of. nr. 418 din 18 iunie 2009): „În aplic. art. 278 alin. (2) și (3) [art. 339 alin. (5) NCPP] și art. 278¹ alin. (1) și (2) tz. II CPP [art. 340 NCPP] (...): Organul judiciar competent să soluționeze plângerea împotriva rezoluției sau ordonanței prim-procurorului, prin care s-a infirmat rezoluția sau ordonanța procurorului de netrimite în judecată și s-a dat aceeași ori altă soluție de netrimite în judecată, pentru alte motive sau pentru unele dintre motivele invocate de petent, este procurorul ierarhic superior. Numai în situația în care, la rândul său, procurorul ierarhic superior, astfel sesizat, a respins plângerea și a menținut soluția prim-procurorului sau nu a soluționat plângerea în termenul legal prevăz. la art. 277 CPP [art. 340 NCPP], persoana vătămată, precum și orice alte persoane ale căror interese legitime sunt afectate se pot adresa cu plângere instanței de judecată”.

Dec. ICCJ (RIL) nr. 9/2022 (M. Of. nr. 465 din 10 mai 2022): „Organul judiciar competent să soluționeze plângerea persoanei nemulțumite în ipoteza în care procurorul ierarhic superior celui care a emis soluția de clasare a admis-o, a infirmat soluția procurorului de caz și a dat o nouă soluție de clasare, pentru alte motive decât cele invocate de petent, în raport cu art. 339 alin. (5) NCPP, este judecătorul de cameră preliminară”.

Art. 340. Plângerea împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimite în judecată. (1)¹ Persoana a cărei plângere împotriva soluției de clasare, dispusă prin ordonanță sau rechizitoriu, a fost respinsă conform art. 339 poate face plângere, în termen de 20 de zile de la comunicare, la judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.

(2) Dacă plângerea nu a fost rezolvată în termenul prevăzut la art. 338, dreptul de a face plângere poate fi exercitat oricând după împlinirea termenului de 20 de zile în care trebuia soluționată plângerea, dar nu mai târziu de 20 de zile de la data comunicării modului de rezolvare.

(3)² Plângerea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea și domiciliul petiționarului ori, pentru persoana juridică, denumirea, sediul, indicarea reprezentantului legal ori convențional, data ordonanței sau a rechizitoriului atacat, numărul de dosar și denumirea parchetului, indicarea motivelor plângerii.

(4) Dispozițiile art. 289 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(5) În cazul în care nu cuprinde data ordonanței sau a rechizitoriului atacate, numărul de dosar și denumirea parchetului, plângerea se restituie pe cale administrativă, situație în care completarea plângerii poate fi efectuată nu mai târziu de 20 de zile de la data restituirii.

• **VECHIUL CPP: art. 278¹ alin. (1)-(2).**

• **LPA. Art. 15.** (1) Plângerile împotriva soluțiilor procurorului de netrimite în judecată, aflate pe rolul instanțelor la data intrării în vigoare a legii noi, continuă să se judece de către instanțele competente potrivit legii vechi, cf. regulilor prevăz. de aceeași lege. (2) În cazurile prevăz. la alin. (1), instanța care admite plângerea și reține cauza spre judecare cf. art. 278¹ alin. (8) lit. c) CPP 1968 face în mod corespunzător aplicarea art. 341 alin. (7) pct. 2 NCPP, cu privire la probele și actele de urmărire penală. Încheierea este supusă contestației, în condițiile legii noi. (3) Soluțiile de netrimite în judecată cu privire la care termenul de formulare a plângerii la instanță nu a expirat la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse plângerii la judecătorul de cameră preliminară, în condițiile prevăz. de art. 340 NCPP. Plângerea se soluționează potrivit legii noi.

¹) Alin. (1) al art. 340 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 89 din O.U.G. nr. 18/2016.

²) Alin. (3)-(5) ale art. 340 au fost introduse prin art. II pct. 90 din O.U.G. nr. 18/2016.

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. LVII/2007** (M. Of. nr. 283 din 11 aprilie 2008): „(...) plângerea îndreptată împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori în baza dispozițiilor date de acesta, altele decât rezoluțiile sau ordonanțele procurorului de netrimiteră în judecată, reglem. de art. 278¹ alin. (1) CPP [art. 340 alin. (1) NCPP], este inadmisibilă”.

Dec. ICCJ (SU) nr. 15/2009 (M. Of. nr. 735 din 29 octombrie 2009): „Interpr. art. 278 alin. (3) și art. 278¹ alin. (2) CPP [art. 340 alin. (1) NCPP] sub aspectul naturii juridice a termenelor, (...) acestea sunt termene de decădere”.

Dec. ICCJ (RIL) nr. 13/2011 (M. Of. nr. 794 din 9 noiembrie 2011): „(...) în aplic. art. 278¹ alin. (1) CPP [art. 340 alin. (1) NCPP], Agenția Națională de Integritate nu are calitatea procesuală de a ataca soluțiile de neurmărire penală sau de netrimiteră în judecată dispuse de procuror, plângerile astfel formulate urmând a fi respinse, ca inadmisibile, cf. art. 278¹ alin. (8) lit. a) tz. II CPP [art. 341 alin. (6) lit. a), alin. (7) pct. 1 NCPP]”.

V. și:

– **Dec. ICCJ (SU) nr. LXXXII/2007** (supra, art. 275);

– **Dec. ICCJ (SU) nr. 1/2009** (supra, art. 339).

Art. 341. Soluționarea plângerii de către judecătorul de cameră preliminară.

(1) După înregistrarea plângerii la instanța competentă, aceasta se trimite în aceeași zi judecătorului de cameră preliminară. Plângerea greșit îndreptată se trimite pe cale administrativă organului judiciar competent.

(2)¹ Judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul de soluționare și dispune citarea petentului și a intimaților și încunoaștințarea procurorului, cu mențiunea că pot depune note scrise cu privire la admisibilitatea ori temeinicia plângerii. Dacă în cauză a fost pusă în mișcare acțiunea penală, petentul și intimații pot formula cereri și ridica excepții și cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale.

(3) Procurorul, în termen de cel mult 3 zile de la primirea comunicării prevăzute la alin.

(2), transmite judecătorului de cameră preliminară dosarul cauzei.

(4) În situația în care plângerea a fost depusă la procuror, acesta o va înainta, împreună cu dosarul cauzei, instanței competente.

(5) Plângerea se soluționează în camera de consiliu, cu participarea procurorului, prin încheiere motivată, pronunțată în camera de consiliu. Neprezentarea persoanelor citate conform alin. (2) nu împiedică soluționarea plângerii.

(5)¹² Judecătorul de cameră preliminară, soluționând plângerea, în cazul prevăzut la alin. (6) verifică soluția atacată pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror înscrisuri noi prezentate, iar în cazul prevăzut la alin. (7), pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror alte mijloace de probă.

(6) În cauzele în care nu s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale, judecătorul de cameră preliminară poate dispune una dintre următoarele soluții:

a) respinge plângerea, ca tardivă sau inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată;

b) admite plângerea, desființează soluția atacată și trimite motivat cauza la procuror pentru a începe sau pentru a completa urmărirea penală ori, după caz, pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală;

c) admite plângerea și schimbă temeiul de drept al soluției de clasare atacate, dacă prin aceasta nu se creează o situație mai grea pentru persoana care a făcut plângerea.

¹ Alin. (2) și (5) ale art. 341 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 91 din O.U.G. nr. 18/2016.

² Alin. (5)¹ al art. 341 a fost introdus prin art. II pct. 92 O.U.G. nr. 18/2016 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 36 L. nr. 201/2023.

(7) În cauzele în care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale, judecătorul de cameră preliminară:

1. respinge plângerea ca tardivă sau inadmisibilă;
2. verifică legalitatea administrării probelor și a efectuării urmăririi penale, exclude probele nelegal administrate ori, după caz, sancționează potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii și:

- a) respinge plângerea ca nefondată;
- b) admite plângerea, desființează soluția atacată și trimite motivat cauza la procuror pentru a completa urmărirea penală;
- c) admite plângerea, desființează soluția atacată și dispune începerea judecării cu privire la faptele și persoanele pentru care, în cursul cercetării penale, a fost pusă în mișcare acțiunea penală, când probele legal administrate sunt suficiente, trimițând dosarul spre repartizare aleatorie;
- d) admite plângerea și schimbă temeiul de drept al soluției de clasare atacate, dacă prin aceasta nu se creează o situație mai grea pentru persoana care a făcut plângerea.

(7)¹⁾ În cazul în care, ulterior sesizării judecătorului de cameră preliminară, procurorul ierarhic superior admite plângerea și dispune infirmarea soluției atacate, plângerea va fi respinsă ca rămasă fără obiect. Cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia.

(8)²⁾ Încheierea prin care s-a pronunțat una dintre soluțiile prevăzute la alin. (6), alin. (7) pct. 1, pct. 2 lit. a), b) și d) și alin. (7)¹⁾ este definitivă.

(9)³⁾ În cazul prevăzut la alin. (7) pct. 2 lit. c), în termen de 3 zile de la comunicarea încheierii procurorul, petentul și intimații pot face, motivat, contestație cu privire la dispoziția de începere a judecării, precum și cu privire la modul de soluționare a excepțiilor privind legalitatea administrării probelor și a efectuării urmăririi penale.

(10) Contestația se depune la judecătorul care a soluționat plângerea și se înaintează spre soluționare judecătorului de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori, când instanța sesizată cu plângere este Înalta Curte de Casație și Justiție, completului competent potrivit legii, care o soluționează în camera de consiliu, cu citarea petentului și a intimaților și cu participarea procurorului, prin încheiere motivată, pronunțată în camera de consiliu, putând dispune una dintre următoarele soluții:

- a) respinge contestația ca tardivă, inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată, și menține dispoziția de începere a judecării;
- b) admite contestația, desființează încheierea și rejudecă plângerea potrivit alin. (7) pct. 2, dacă excepțiile cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale au fost greșit soluționate.

(11) Probele care au fost excluse nu pot fi avute în vedere la judecarea în fond a cauzei.

• **VECHIUL CPP: art. 278¹ alin. (3)-(13).**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. XVII/2007 (M. Of. nr. 542 din 17 iulie 2008):** „(...) cererea de revizuire îndreptată împotriva unei hotărâri judecătorești definitive, pronunțată în temeiul art. 278¹ alin. (8) lit. a) și b) CPP [art. 341 alin. (6)-(7) NCPP], este inadmisibilă”.

¹⁾ Alin. (7)¹⁾ al art. 341 a fost introdus prin art. II pct. 93 O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (8) și (10) ale art. 341 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 94 O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (9) al art. 341 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 36 L. nr. 201/2023.

Dec. ICCJ (SU) nr. 26/2008 (M. Of. nr. 423 din 22 iunie 2009): „(...) în cazul soluției de admitere a plângerii împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de netrimitere în judecată, întemeiată pe art. 278¹ alin. (8) lit. b) CPP [art. 341 alin. (6) lit. b), alin. (7) pct. 2 lit. b) NCPP], mențiunile privind faptele, împrejurările ce urmează a fi constatate și mijloacele de probă se vor indica numai în considerentele hotărârii”.

Dec. ICCJ (SU) nr. 27/2008 (M. Of. nr. 423 din 22 iunie 2009): „1. (...) instanța investită cu soluționarea plângerii formulate în temeiul art. 278¹ CPP [art. 341 NCPP], în cazul retragerii acesteia de către persoana vătămată sau persoana ale cărei interese legitime au fost vătămate, urmează să ia act de această manifestare de voință. 2. Hotărârea astfel pronunțată nu este supusă niciunei căi de atac”.

Dec. ICCJ (SU) nr. 17/2009 (M. Of. nr. 875 din 15 decembrie 2009): „(...) în aplic. art. 278¹ CPP [art. 341 NCPP] (...): Soluțiile de netrimitere în judecată dispuse prin rechizitoriu nu pot fi atacate cu plângere direct la instanță, în cazul în care este sesizată cu o astfel de plângere, instanța o va trimite organului judiciar competent, cf. art. 278¹ alin. (13) CPP, în vederea parcurgerii etapelor prevăz. la art. 278 din același cod [art. 339 NCPP]”.

Titlul II

Camera preliminară

Art. 342. Obiectul procedurii în camera preliminară. Obiectul procedurii camerei preliminare îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală.

• **VECHIUL CPP: art. 300.**

Art. 343. Durata procedurii în camera preliminară. Durata procedurii în camera preliminară este de cel mult 60 de zile de la data înregistrării cauzei la instanță.

Art. 344. Măsurile premergătoare. (1) După sesizarea instanței prin rechizitoriu, dosarul se repartizează aleatoriu judecătorului de cameră preliminară.

(2)¹⁾ Copia certificată a rechizitoriului și, după caz, traducerea autorizată a acestuia se comunică inculpatului la locul de deținere ori, după caz, la adresa unde locuiește sau la adresa la care a solicitat comunicarea actelor de procedură. Inculpatului, celorlalte părți și persoanei vătămate li se aduc la cunoștință obiectul procedurii în camera preliminară, dreptul de a-și angaja un apărător și termenul în care, de la data comunicării, pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Termenul este stabilit de către judecătorul de cameră preliminară, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, dar nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(3) În cazurile prevăzute la art. 90, judecătorul de cameră preliminară ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu și stabilește, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, termenul în care acesta poate formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, care nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(4) La expirarea termenelor prevăzute la alin. (2) și (3), dacă s-au formulat cereri sau excepții ori dacă a ridicat excepții din oficiu, judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul pentru soluționarea acestora, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului.

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 14/2018 (M. Of. nr. 765 din 5 septembrie 2018): „În interpr. și aplic. unitară a art. 344 alin. (2) NCPP (...): Termenul în care inculpatul, persoana vătămată și celelalte părți pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală este un termen de recomandare”.**

Art. 345.²⁾ Procedura în camera preliminară. (1)³⁾ La termenul stabilit conform art. 344 alin. (4), judecătorul de cameră preliminară soluționează cererile și excepțiile formulate, precum și excepțiile ridicate din oficiu, în camera de consiliu, pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror alte mijloace de probă, ascultând concluziile părților și ale persoanei vătămate, dacă sunt prezente, precum și ale procurorului.

¹⁾ Alin. (2)-(4) ale art. 344 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 9 O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

²⁾ Art. 345 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 10 O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

³⁾ Alin. (1) al art. 345 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 37 L. nr. 201/2023.

(1)¹⁾ În cazul în care actul de sesizare se întemeiază pe probe ce constituie informații clasificate, judecătorul de cameră preliminară solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare și, după caz, acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul la informațiile clasificate, condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege. Dacă aceștia nu dețin autorizația de acces prevăzută de lege, iar părțile sau, după caz, persoana vătămată nu își desemnează un alt apărător care deține autorizația prevăzută de lege, judecătorul de cameră preliminară ia măsuri pentru desemnarea unor avocați din oficiu care dețin această autorizație.

(1²⁾) După consultarea autorității competente, judecătorul de cameră preliminară, prin încheiere, poate refuza motivat accesul la informațiile clasificate dacă acesta ar putea conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau dacă refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important. În acest caz, informațiile clasificate nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză.

(2) Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, prin încheiere, care se comunică de îndată procurorului, părților și persoanei vătămate.

(3) În cazul în care judecătorul de cameră preliminară constată neregularități ale actului de sesizare sau în cazul în care sancționează potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori dacă exclude una sau mai multe probe administrate, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii, procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare și comunică judecătorului de cameră preliminară dacă menține dispoziția de trimitere în judecată ori solicită restituirea cauzei.

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 23/2022** (M. Of. nr. 665 din 4 iulie 2022): „Actul prin care procurorul remediază neregularitățile rechizitoriului, în condițiile prevăz. de art. 345 alin. (3) NCPP, nu este supus verificării pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior”.

Art. 346. Soluțiile. (1)²⁾ Dacă nu s-au formulat cereri și excepții în termenele prevăzute la art. 344 alin. (2) și (3) și nici nu a ridicat din oficiu excepții, la expirarea acestor termene, judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecății. Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, fără citarea părților și a persoanei vătămate și fără participarea procurorului, prin încheiere, care se comunică de îndată acestora.

(2) Dacă respinge cererile și excepțiile invocate ori ridicate din oficiu, în condițiile art. 345 alin. (1) și (2), prin aceeași încheiere judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecății.

(3) Judecătorul de cameră preliminară restituie cauza la parchet dacă:

a)³⁾ rechizitoriul este emis de un procuror incompetent după materie sau după calitatea persoanei ori este neregulamentar întocmit, iar neregularitatea nu a fost remediată de procuror în termenul prevăzut la art. 345 alin. (3), dacă neregularitatea atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau limitelor judecății;

¹⁾ Alin. (1¹) și (1²) ale art. 345 au fost introduse prin art. I pct. 38 L. nr. 201/2023.

²⁾ Alin. (1)-(2) ale art. 346 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 11 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

³⁾ Lit. a) alin. (3) al art. 346 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 39 L. nr. 201/2023.

b) a exclus toate probele administrate în cursul urmăririi penale;
c) procurorul solicită restituirea cauzei, în condițiile art. 345 alin. (3), ori nu răspunde în termenul prevăzut de aceleași dispoziții.

(4) În toate celelalte cazuri în care a constatat neregularități ale actului de sesizare, a exclus una sau mai multe probe administrate ori a sancționat potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii, judecătorul de cameră preliminară dispune începerea judecății.

(4)¹⁾ În cazurile prevăzute la alin. (3) lit. a) și c) și la alin. (4), judecătorul de cameră preliminară se pronunță prin încheiere, în camera de consiliu, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului. Încheierea se comunică de îndată procurorului, părților și persoanei vătămate.

(4)²⁾ În cazul prevăzut la alin. (3) lit. b), restituirea cauzei la procuror se dispune prin încheierea prevăzută la art. 345 alin. (2).

(5) Probele excluse nu pot fi avute în vedere la judecata în fond a cauzei.

(6) Dacă apreciază că instanța sesizată nu este competentă, judecătorul de cameră preliminară procedează potrivit art. 50 și 51, care se aplică în mod corespunzător.

(7) Judecătorul de cameră preliminară care a dispus începerea judecății exercită funcția de judecată în cauză.

● **VECHIUL CPP: art. 300 alin. (2), 332.**

● **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. LXV/2007** (M. Of. nr. 537 din 16 iulie 2008): „În interpr. art. 332 CPP [art. 346 NCPP], ref. art. 159 alin. (13) ult. tz. CPP [art. 236 alin. (4) NCPP] (...) în situația restituirii cauzei la procuror pentru refacerea urmăririi penale, durata maximă a arestării preventive nu poate depăși 180 de zile, calculată prin adăugarea tuturor perioadelor anterioare din cursul urmăririi penale și ulterioare restituirii cauzei la procuror”.

Dec. ICCJ (RIL) nr. 7/2011 (M. Of. nr. 447 din 27 iunie 2011): „(...) în situația restituirii cauzei, potrivit art. 272 CPP [art. 334 NCPP], dacă inculpatul este arestat și instanța menține arestarea preventivă, termenul de 30 de zile curge de la rămânerea definitivă a hotărârii instanței prin care s-a dispus restituirea cauzei la procuror în vederea refacerii urmăririi penale”.

Art. 347. Contestația. (1)²⁾ În termen de 3 zile de la comunicarea încheierilor prevăzute la art. 346 alin. (1)-(4)²⁾, procurorul, părțile și persoana vătămată pot face contestație. Contestația poate privi și modul de soluționare a cererilor și a excepțiilor.

(2) Contestația se judecă de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei sesizate. Când instanța sesizată este Înalta Curte de Casație și Justiție, contestația se judecă de către completul competent, potrivit legii.

(3) Contestația se soluționează în camera de consiliu, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului. Dispozițiile art. 345 și 346 se aplică în mod corespunzător.

(4)³⁾ În soluționarea contestației nu pot fi invocate sau ridicate din oficiu alte cereri sau excepții decât cele invocate sau ridicate din oficiu în fața judecătorului de cameră preliminară în procedura desfășurată în fața instanței sesizate cu rechizitoriu, cu excepția cazurilor de nulitate absolută.

¹⁾ Alin. (4)¹⁾-(4)²⁾ ale art. 346 au fost introduse prin art. I pct. 12 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

²⁾ Alin. (1) și (3) ale art. 347 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 13 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

³⁾ Alin. (4) al art. 347 a fost introdus prin art. I pct. 14 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

• **LPA. Art. 9.** (5) *Sentințele prin care s-a dispus, potrivit legii vechi, restituirea cauzei procurorului cu privire la care termenul de declarare a recursului nu expirase la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse contestației, potrivit art. 347 alin. (1) NCPP.* (6) *Contestația prevăzută la alin. (5) se soluționează de către judecătorul de cameră preliminară al instanței ierarhic superioare celei căreia îi revine, potrivit legii noi, competența să judece cauza în primă instanță ori, după caz, de către completul competent de la ICCJ.* (7) *Cererile de recurs împotriva sentințelor prevăzute la alin. (5), depuse anterior intrării în vigoare a legii noi, se vor considera contestații.* (8) *Termenul de declarare a contestației prevăzute la alin. (5) se calculează potrivit art. 332 alin. (4) CPP 1968.*

Art. 10. (4) *Recursurile în curs de judecată la data intrării în vigoare a NCPP, declarate împotriva sentințelor prin care s-a restituit cauza procurorului, se soluționează cf. dispozițiilor din legea nouă privitoare la contestație de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond ori, după caz, de către completul competent de la ICCJ.*

Art. 348.¹⁾ Măsurile preventive în procedura de cameră preliminară. În procedura de cameră preliminară, asupra măsurilor preventive se pronunță judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriu.

¹⁾ Art. 348 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 40 L. nr. 201/2023.

Titlul III
Judecata
Capitolul I
Dispoziții generale

Art. 349. Rolul instanței de judecată. (1) Instanța de judecată soluționează cauza dedusă judecării cu garantarea respectării drepturilor subiecților procesuali și asigurarea administrării probelor pentru lămurirea completă a împrejurărilor cauzei în scopul aflării adevărului, cu respectarea deplină a legii.

(2) Instanța poate soluționa cauza numai pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale, dacă inculpatul solicită aceasta și recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa și dacă instanța apreciază că probele sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, cu excepția cazului în care acțiunea penală vizează o infracțiune care se pedepsește cu detențiune pe viață.

• VECHIUL CPP: art. 287.

Art. 350. Locul unde se desfășoară judecata. (1) Judecata se desfășoară la sediul instanței.

(2) Pentru motive temeinice, instanța poate dispune ca judecata să se desfășoare în alt loc.

• VECHIUL CPP: art. 288.

Art. 351. Oralitatea, nemijlocirea și contradictorialitatea. (1) Judecata cauzei se face în fața instanței constituite potrivit legii și se desfășoară în ședință, oral, nemijlocit și în contradictoriu.

(2) Instanța este obligată să pună în discuție cererile procurorului, ale părților sau ale celorlalți subiecți procesuali și excepțiile ridicate de aceștia sau din oficiu și să se pronunțe asupra lor prin încheiere motivată.

(3) Instanța se pronunță prin încheiere motivată și asupra tuturor măsurilor luate în cursul judecării.

• VECHIUL CPP: art. 289, 302.

Art. 352. Publicitatea ședinței de judecată. (1) Ședința de judecată este publică, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Ședința desfășurată în camera de consiliu nu este publică.

(2) Nu pot asista la ședința de judecată minorii sub 18 ani, cu excepția situației în care aceștia au calitatea de părți sau martori, precum și persoanele înarmate, cu excepția personalului care asigură paza și ordinea.

(3) Dacă judecarea în ședință publică ar putea aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnității sau vieții intime a unei persoane, intereselor minorilor sau ale justiției, instanța, la cererea procurorului, a părților ori din oficiu, poate declara ședință nepublică pentru tot cursul sau pentru o anumită parte a judecării cauzei.

[De la 1 ian. 2024: „(3¹)¹ Din oficiu sau la solicitarea expresă a persoanei vătămate sau a procurorului, ședința de judecată este declarată nepublică pentru tot cursul său dacă persoana vătămată este minoră și este victima uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 197, 199, 209-216¹, 218, 218¹, 219, 219¹, 221, 222, 223 și 374 din Codul penal.

¹) Alin. (3¹) și (3²) ale art. 352 au fost introduse prin art. II pct. 6 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

(3²) *La solicitarea expresă a persoanei vătămate sau a procurorului, ședința de judecată este declarată nepublică pentru tot cursul său dacă judecarea în ședință publică ar putea aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnității sau vieții intime a unei persoane.”]*

(4) Instanța poate de asemenea să declare ședință nepublică la cererea unui martor, dacă prin audierea sa în ședință publică s-ar aduce atingere siguranței ori demnității sau vieții intime a acestuia sau a membrilor familiei sale, ori la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau a părților, în cazul în care o audiere în public ar pune în pericol confidențialitatea unor informații.

(5) Declarația ședinței nepublice se face în ședință publică, după ascultarea părților prezente, a persoanei vătămate și a procurorului. Dispoziția instanței este executorie.

(6) În timpul cât ședința este nepublică, nu sunt admise în sala de ședință decât părțile, persoana vătămată, reprezentanții acestora, avocații și celelalte persoane a căror prezență este autorizată de instanță.

(7) Părțile, persoana vătămată, reprezentanții acestora, avocații și experții desemnați în cauză au dreptul de a lua cunoștință de actele și conținutul dosarului.

(8) Președintele completului are îndatorirea de a aduce la cunoștința persoanelor ce participă la judecata desfășurată în ședință nepublică obligația de a păstra confidențialitatea informațiilor obținute pe parcursul procesului.

(9) Pe durata judecății, instanța poate interzice publicarea și difuzarea, prin mijloace scrise sau audiovizuale, de texte, desene, fotografii sau imagini de natură a dezvălui identitatea persoanei vătămate, a părții civile, a părții responsabile civilmente sau a martorilor, în condițiile prevăzute la alin. (3) sau (4).

(10) Informațiile de interes public din dosar se comunică în condițiile legii.

(11)-(12)¹⁾ *Abrogate.*

● **VECHIUL CPP: art. 290.**

● **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. 1/2010** (M. Of. nr. 771 din 18 noiembrie 2010): „În faza de judecată, cererea de prelungire a dreptului de circulație, întemeiată pe art. 111 alin. (6) O.U.G. nr. 195/2002 priv. circulația pe drumurile publice, rep., cu modif. și compl. ult., se va soluționa în condiții de publicitate, cu citarea părților, cf. art. 290 [art. 352 NCPP] și 291 CPP [art. 353 NCPP], iar instanța de judecată se va pronunța prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu sentința sau decizia, cf. art. 361 alin. (2) [art. 408 alin. (2) NCPP] și art. 385¹ alin. (2) CPP”.

Art. 353. Citarea la judecată. (1) Judecata poate avea loc numai dacă persoana vătămată și părțile sunt legal citate și procedura este îndeplinită. Inculpatul, partea civilă, partea responsabilă civilmente și, după caz, reprezentanții legali ai acestora se citează din oficiu de către instanță. Instanța poate dispune citarea altor subiecți procesuali atunci când prezența acestora este necesară pentru soluționarea cauzei. Înfațișarea persoanei vătămate sau a părții în instanță, în persoană sau prin reprezentant ori avocat ales sau avocat din oficiu, dacă acesta din urmă a luat legătura cu persoana reprezentată, acoperă orice nelegalitate survenită în procedura de citare.

(2) Partea sau alt subiect procesual principal prezent personal, prin reprezentant sau prin apărător ales la un termen, precum și acela căruia, personal, prin reprezentant sau apărător ales ori prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței, i s-a înmănat în mod legal citația pentru un termen de judecată nu mai sunt citați pentru

¹⁾ Alin. (11)-(12) ale art. 352 au fost abrogate prin art. I pct. 41 L. nr. 201/2023.

termenele ulterioare, chiar dacă ar lipsi la vreunul dintre aceste termene, cu excepția situațiilor în care prezența acestora este obligatorie. Militarii și deținuții sunt citați din oficiu la fiecare termen.

(3) Pentru primul termen de judecată, persoana vătămată se citează cu mențiunea că se poate constitui parte civilă până la începerea cercetării judecătorești.

(4) Neprezentarea persoanei vătămate și a părților citate nu împiedică judecarea cauzei. Când instanța consideră că este necesară prezența uneia dintre părțile lipsă, poate lua măsuri pentru prezentarea acesteia, amânând în acest scop judecata.

(5) *Abrogat.*

(6) Pe tot parcursul judecății, persoana vătămată și părțile pot solicita, oral sau în scris, ca judecata să se desfășoare în lipsă, în acest caz nemaifiind citate pentru termenele următoare.

(7) Când judecata se amână, părțile și celelalte persoane care participă la proces iau cunoștință de noul termen de judecată.

(8) La cererea persoanelor care iau termenul în cunoștință, instanța le înmânează citații, spre a le servi drept justificare la locul de muncă, în vederea prezentării la noul termen.

(9) Participarea procurorului la judecata cauzei este obligatorie.

(10) Completul investit cu judecarea unei cauze penale poate, din oficiu sau la cererea părților ori a persoanei vătămate, să preschimbe primul termen sau termenul luat în cunoștință, cu respectarea principiului continuității completului, în situația în care din motive obiective instanța nu își poate desfășura activitatea de judecată la termenul fixat ori în vederea soluționării cu celeritate a cauzei. Preschimbarea termenului se dispune prin rezoluția judecătorului în camera de consiliu și fără citirea părților. Părțile vor fi citate de îndată pentru noul termen fixat.

• **VECHIUL CPP: art. 291.**

• **COMUNICAT CCR:** *În ce privește cauzele penale, potrivit art. 353 alin. (2) tz. fin. și art. 364 NCPP, deținuții sunt citați din oficiu la fiecare termen, iar aducerea inculpatului aflat în stare de deținere la judecată este obligatorie. În consecință, și în fața CCR, deținuții sunt de fiecare dată citați, dacă au calitatea de parte într-un dosar privind soluționarea unei excepții de neconstituționalitate, locul de deținere având obligația de a le asigura prezența la CCR, la cererea acestora” (11 iun. 2020, www.ccr.ro).*

Art. 354. Compunerea instanței. (1) Instanța judecă în complet de judecată, a cărui compunere este cea prevăzută de lege.

(2) Completul de judecată trebuie să rămână același în tot cursul judecării cauzei. Când acest lucru nu este posibil, completul se poate schimba până la începerea dezbaterilor.

(3) După începerea dezbaterilor, orice schimbare intervenită în compunerea completului atrage reluarea dezbaterilor.

• **VECHIUL CPP: art. 292.**

Art. 355. Judecata de urgență în cauzele cu arestați preventiv sau aflați în arest la domiciliu. (1) Dacă în cauză sunt inculpați arestați preventiv sau aflați în arest la domiciliu, judecata se face de urgență și cu precădere, termenele de judecată fiind, de regulă, de 7 zile.

(2) Pentru motive temeinic justificate, instanța poate acorda termene mai scurte sau mai lungi.

• **VECHIUL CPP: art. 293.**

[De la 1 ian. 2024: „Art. 355¹.) Judecata de urgență în cauzele cu persoane vătămate minore. Cauzele cu persoane vătămate minore, victime ale uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 197, 199, 209-216¹, 218, 218¹, 219, 219¹, 221, 222, 223 și 374 din Codul penal, se judecă de urgență și cu precădere, în condițiile art. 355.”]

Art. 356. Asigurarea apărării. (1) Persoana vătămată, inculpatul, celelalte părți și avocații acestora au dreptul să ia cunoștință de actele dosarului în tot cursul judecății.

(2) Când persoana vătămată sau una dintre părți se află în stare de deținere, președintele completului ia măsuri ca aceasta să își poată exercita dreptul prevăzut la alin. (1) și să poată lua contact cu avocatul său.

(3) În cursul judecății, persoana vătămată și părțile au dreptul la un singur termen pentru angajarea unui avocat și pentru pregătirea apărării.

(4) În situația în care persoana vătămată sau una dintre părți nu mai beneficiază de asistența juridică acordată de avocatul său ales, instanța poate acorda un alt termen pentru angajarea unui alt avocat și pregătirea apărării.

(5) În situațiile prevăzute la alin. (1)-(4), acordarea înlesnirilor necesare pregătirii apărării efective trebuie să fie conformă respectării termenului rezonabil al procesului penal.

• VECHIUL CPP: art. 294.

Art. 357. Atribuțiile președintelui completului. (1) Președintele completului conduce ședința, îndeplinind toate îndatoririle prevăzute de lege, și decide asupra cererilor formulate de procuror, persoana vătămată și de părți, dacă rezolvarea acestora nu este dată în căderea completului.

(2) În cursul judecății, președintele, după consultarea celorlalți membri ai completului, poate respinge întrebările formulate de părți, persoana vătămată și de procuror, dacă acestea nu sunt concludente și utile soluționării cauzei.

(3) Dispozițiile președintelui completului sunt obligatorii pentru toate persoanele prezente în sala de ședință.

• VECHIUL CPP: art. 296.

Art. 358. Strigarea cauzei și apelul celor citați. (1) Președintele completului anunță, potrivit ordinii de pe lista de ședință, cauza a cărei judecare este la rând, dispune a se face apelul părților și al celorlalte persoane citate și constată care dintre ele s-au prezentat. În cazul participanților care lipsesc verifică dacă le-a fost înmănată citația în condițiile art. 260 și dacă și-au justificat în vreun fel absența.

(2) Părțile și persoana vătămată se pot prezenta și participa la judecată chiar dacă nu au fost citate sau nu au primit citația, președintele având îndatorirea să stabilească identitatea acestora.

• VECHIUL CPP: art. 297.

Art. 359. Asigurarea ordinii și solemnității ședinței. (1) Președintele veghează asupra menținerii ordinii și solemnității ședinței, putând lua măsurile necesare în acest scop.

(2) Președintele poate limita accesul publicului la ședința de judecată, ținând seama de mărimea sălii de ședință.

¹) Art. 355¹ a fost introdus prin art. II pct. 7 L. nr. 217/2023 (întreare în vigoare: 1 ian. 2024).

(3) Părțile și persoanele care asistă sau participă la ședința de judecată sunt obligate să păstreze disciplina ședinței.

(4) Când o parte sau oricare altă persoană tulbură ședința ori nesocotește măsurile luate, președintele îi atrage atenția să respecte disciplina, iar în caz de repetare ori de abateri grave, dispune îndepărtarea ei din sală.

(5) Partea sau persoana îndepărtată este chemată în sală înainte de începerea dezbaterilor. Președintele îi aduce la cunoștință actele esențiale efectuate în lipsă și îi citește declarațiile celor audiați. Dacă partea sau persoana continuă să tulbure ședința, președintele poate dispune din nou îndepărtarea ei din sală, dezbaterile urmând a avea loc în lipsa acesteia.

(6) Dacă partea continuă să tulbure ședința și cu ocazia pronunțării hotărârii, președintele completului poate dispune îndepărtarea ei din sală, în acest caz hotărârea urmând a-i fi comunicată.

• **VECHIUL CPP: art. 298.**

Art. 360. Constatarea infracțiunilor de audiență. (1) Dacă în cursul ședinței se săvârșește o faptă prevăzută de legea penală, președintele completului de judecată constată acea faptă și îl identifică pe făptuitor. Încheierea de ședință se trimite procurorului competent.

(2) În cazul în care procurorul participă la judecată, poate declara că începe urmărirea penală, pune în mișcare acțiunea penală și îl poate reține pe suspect sau pe inculpat.

• **VECHIUL CPP: art. 299.**

Art. 361. Pregătirea ședinței de judecată. (1) *Abrogat.*

(2) Președintele completului de judecată are îndatorirea să ia din timp toate măsurile necesare pentru ca la termenul de judecată fixat judecarea cauzei să nu sufere amânare.

(3) În acest scop, dosarele repartizate pe complete în mod aleatoriu vor fi preluate de președintele completului, care va lua măsurile necesare în scopul pregătirii judecății, astfel încât să se asigure soluționarea cu celeritate a cauzei.

(4) În cazurile în care asistența juridică este obligatorie, președintele completului va lua măsuri pentru desemnarea avocatului din oficiu.

(5) În situația în care în aceeași cauză au calitatea de inculpat atât persoana juridică, cât și reprezentanții legali ai acesteia, președintele verifică dacă inculpatul persoană juridică și-a desemnat un reprezentant, iar în caz contrar, procedează la desemnarea unui reprezentant, din rândul practicienilor în insolvență.

(6) De asemenea, președintele verifică îndeplinirea dispozițiilor privind citarea și, după caz, procedează la completarea ori refacerea acestora.

(7) Președintele completului se îngrijește ca lista cauzelor fixate pentru judecată să fie întocmită și afișată la instanță, cu 24 de ore înaintea termenului de judecată.

(8) La întocmirea listei se ține seama de data intrării cauzelor la instanță, dându-se întâietate cauzelor în care sunt deținuți sau arestați la domiciliu și celor cu privire la care legea prevede că judecata se face de urgență.

• **VECHIUL CPP: art. 294 alin. (1), 295, 313.**

Art. 362.¹⁾ Măsurile preventive în cursul judecății. (1) În tot cursul judecății, până la pronunțarea hotărârii, instanța se pronunță, la cerere sau din oficiu, cu privire la luarea, înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept a măsurilor preventive.

¹⁾ Art. 362 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 L. nr. 130/2021.

(2) În cauzele în care față de inculpat s-a dispus o măsură preventivă, instanța este datoră să verifice, în tot cursul judecății, până la pronunțarea hotărârii, în ședință publică, legalitatea și temeinicia măsurii preventive, procedând potrivit dispozițiilor art. 208.

• **VECHIUL CPP: art. 300¹-300².**

Art. 363. Participarea procurorului la judecată. (1) Participarea procurorului la judecată este obligatorie.

(2) În cursul judecății, procurorul exercită rol activ, în vederea aflării adevărului și a respectării dispozițiilor legale.

(3) În cursul judecății, procurorul formulează cereri, ridică excepții și pune concluzii. Cererile și concluziile procurorului trebuie să fie motivate.

(4) Când apreciază că există vreuna dintre cauzele care împiedică exercitarea acțiunii penale, procurorul pune, după caz, concluzii de achitare sau de încetare a procesului penal.

• **VECHIUL CPP: art. 301 alin. (1), 315-316.**

Art. 364. Participarea inculpatului la judecată și drepturile acestuia.

(1)¹⁾ Judecata cauzei are loc în prezența inculpatului. Aducerea inculpatului aflat în stare de deținere la judecată este obligatorie. Se consideră că este prezent și inculpatul privat de libertate care, cu acordul său și în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu și, după caz, și a interpretului, participă la judecată prin videoconferință, la locul de deținere.

(2) Judecata poate avea loc în lipsa inculpatului dacă acesta este dispărut, se sustrage de la judecată ori și-a schimbat adresa fără a o aduce la cunoștința organelor judiciare și, în urma verificărilor efectuate, nu i se cunoaște noua adresă.

(3) Judecata poate de asemenea avea loc în lipsa inculpatului dacă, deși legal citat, acesta lipsește în mod nejustificat de la judecarea cauzei.

(4) Pe tot parcursul judecății, inculpatul, inclusiv în cazul în care este privat de libertate, poate cere, în scris, să fie judecat în lipsă, fiind reprezentat de avocatul său ales sau din oficiu. În cazul în care inculpatul aflat în stare de deținere a solicitat să fie judecat în lipsă, instanța poate dispune, la cerere sau din oficiu, ca acesta să poată pună concluzii în cadrul dezbaterilor și să i se dea cuvântul prin intermediul videoconferinței, în prezența apărătorului ales sau din oficiu.

(5) Dacă apreciază necesară prezența inculpatului, instanța poate dispune aducerea acestuia cu mandat de aducere.

(6) Inculpatul poate formula cereri, ridica excepții și pune concluzii, inclusiv în situația prevăzută la alin. (1) teza finală.

• **VECHIUL CPP: art. 23, 301 alin. (1), 314.**

• **COMUNICAT CCR: V, supra, art. 353.**

Art. 365. Participarea celorlalte părți la judecată și drepturile acestora.

(1) Partea civilă și partea responsabilă civilmente pot fi reprezentate de avocat.

(2) Partea civilă și partea responsabilă civilmente pot formula cereri, ridica excepții și pune concluzii.

• **VECHIUL CPP: art. 301 alin. (1) și (3).**

¹⁾ Alin. (1), (4) și (6) ale art. 364 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 95 din O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 366. Participarea persoanei vătămate și a altor subiecți procesuali la judecată și drepturile acestora. (1) Persoana vătămată poate fi reprezentată de avocat.

(2) Persoana vătămată poate formula cereri, ridica excepții și pune concluzii în latura penală a cauzei.

(3) Persoanele ale căror bunuri sunt supuse confiscării pot fi reprezentate de avocat și pot formula cereri, ridica excepții și pune concluzii cu privire la măsura confiscării.

• **VECHIUL CPP: art. 301.**

Art. 367. Suspendarea judecății. (1) Când se constată pe baza unei expertize medico-legale că inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să participe la judecată, instanța dispune, prin încheiere, suspendarea judecății până când starea sănătății inculpatului va permite participarea acestuia la judecată.

(1)¹⁾ Instanța dispune suspendarea judecății numai dacă, luând în considerare toate circumstanțele cauzei, apreciază că suspectul sau inculpatul nu ar putea fi audiat la locul unde se află sau prin intermediul videoconferinței ori că audierea lui în acest mod ar aduce atingere drepturilor sale ori bunei desfășurări a judecății.

(1)²⁾ Dacă nu se dispune suspendarea judecății, audierea suspectului sau inculpatului la locul unde se află sau prin videoconferință nu poate avea loc decât în prezența avocatului.

(2) Dacă sunt mai mulți inculpați, iar temeiul suspendării privește numai pe unul dintre ei și disjungerea nu este posibilă, se dispune suspendarea întregii cauze.

(3) Suspendarea judecății se dispune și pe perioada desfășurării procedurii de mediere, potrivit legii.

(4)²⁾ Încheierea dată în primă instanță prin care s-a dispus cu privire la suspendarea cauzei poate fi atacată separat cu contestație la instanța ierarhic superioară în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru procuror, părțile și persoana vătămată prezente, și de la comunicare, pentru părțile sau persoana vătămată care lipsesc. Contestația se depune la instanța care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanței ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(5) Contestația nu suspendă executarea și se judecă în termen de 3 zile de la primirea dosarului.

(6) Procesul penal se reia din oficiu de îndată ce inculpatul poate participa la judecată sau la încheierea procedurii de mediere, potrivit legii.

(7) Instanța de judecată este obligată să verifice periodic, dar nu mai târziu de 3 luni, dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea judecății.

(8)³⁾ Dacă inculpatul se află în arest la domiciliu sau este arestat preventiv ori față de inculpat s-a dispus măsura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 208.

(9) Ridicarea unei excepții de neconstituționalitate nu suspendă judecarea cauzei.

• **VECHIUL CPP: art. 303.**

¹⁾ Alin. (1)¹-(1)² ale art. 367 au fost introduse prin art. II pct. 5 L. nr. 228/2020.

²⁾ Alin. (4) al art. 367 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 6 L. nr. 228/2020.

³⁾ Alin. (8) al art. 367 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 16 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. 9/2009** (M. Of. nr. 694 din 15 octombrie 2009): „(...) art. 303 alin. (6) CPP [art. 367 alin. (9) NCPP] se interpr. în sensul că: Încheierea prin care instanța a admis cererea de sesizare a CCR (...) nu este supusă căii de atac a recursului”.

• **DISPOZIȚII CONEXE. Decr. Președintelui României nr. 195/2020** priv. instituirea stării de urgență pe teritoriul României (M. Of. nr. 212 din 16 martie 2020): „**Art. 1.** Se instituie starea de urgență pe întreg teritoriul României pe o durată de 30 de zile. **Anx nr. 1. Art. 43.** (2) Procesele penale aflate în curs pe rolul instanțelor de judecată, inclusiv cele aflate în procedură în camera preliminară, se suspendă de drept pe durata stării de urgență, cu excepția celor de la alin. (1) lit. c) [cauzele în care urgența se justifică prin scopul instituirii stării de urgență la nivel național, alte cauze urgente] apreciate ca atare de judecător sau instanța de judecată, precum și a următoarelor cauze: cele privind infracțiunile flagrante, cele în care au fost dispuse măsuri preventive, cele referitoare la contestații împotriva măsurilor asigurătorii, cele privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, cele ce cuprind măsuri de protecție a victimelor și a martorilor, cele privind aplicarea provizorie a măsurilor de siguranță cu caracter medical, cele privind infracțiuni contra securității naționale, cele privind acte de terorism sau de spălare a banilor”. **Hot. Parlamentului nr. 3/2020** pt. încuviințarea măsurii adoptate de Președintele României priv. instituirea stării de urgență pe întreg teritoriul României (M. Of. nr. 224 din 19 martie 2020): „**Art. unic.** Se încuviințează starea de urgență pe întreg teritoriul României, pe o durată de 30 de zile, de la data de 16 mar. 2020, ca măsură excepțională adoptată de Președintele României, (...) prin Decr. nr. 195/2020 (...)”. **Decr. Președintelui României nr. 240/2020** priv. prelungirea stării de urgență pe teritoriul României (M. Of. nr. 311 din 14 aprilie 2020): „**Art. 1.** Începând cu data de 15 apr. 2020, se prelungește cu 30 de zile starea de urgență pe întreg teritoriul României, instituită prin Decr. nr. 195/2020 (...). **Anx nr. 1. Art. 64.** (5) Procesele penale aflate în curs pe rolul instanțelor de judecată, inclusiv cele aflate în procedură în camera preliminară, se suspendă de drept pe durata stării de urgență, cu excepția cauzelor în care urgența se justifică prin scopul instituirii stării de urgență la nivel național, a altor cauze urgente apreciate ca atare de către judecător sau instanța de judecată, precum și a următoarelor cauze: cele privind infracțiunile flagrante, cele în care au fost dispuse măsuri preventive, cele privind contestații la executare, cele referitoare la contestații împotriva măsurilor asigurătorii, cele privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, cele ce cuprind măsuri de protecție a victimelor și a martorilor, cele privind aplicarea provizorie a măsurilor de siguranță cu caracter medical, cele privind infracțiuni contra securității naționale, cele privind acte de terorism sau de spălare a banilor. (...)”. **Hot. Parlamentului nr. 4/2020** pt. încuviințarea măsurii adoptate de Președintele României priv. prelungirea stării de urgență pe întreg teritoriul României (M. Of. nr. 320 din 16 aprilie 2020): „**Art. 1.** Se încuviințează măsura prelungirii stării de urgență pe teritoriul României, pentru o per. de 30 de zile, instituită de Președintele României prin Decr. nr. 240/2020 (...)”.

Art. 368. Suspendarea judecării în caz de extrădare activă. (1) În cazul în care, potrivit legii, se cere extrădarea unei persoane în vederea judecării într-o cauză penală, instanța pe rolul căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere motivată, suspendarea judecării până la data la care statul solicitat va comunica hotărârea sa asupra cererii de extrădare. Încheierea instanței este supusă contestației în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă, la instanța ierarhic superioară.

(2) Dacă se solicită extrădarea unui inculpat judecat într-o cauză cu mai mulți inculpați, instanța poate dispune, în interesul unei bune judecări, disjungerea cauzei.

(3) Contestația se depune la instanța care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanței ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(4)¹⁾ Contestația nu suspendă executarea și se judecă în ședință publică, în termen de 5 zile de la primirea dosarului, cu citirea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului.

• **VECHIUL CPP: art. 303¹.**

Art. 369. Notele privind desfășurarea ședinței de judecată. (1) Desfășurarea ședinței de judecată se înregistrează cu mijloace tehnice audio.

(2) În cursul ședinței de judecată grefierul ia note cu privire la desfășurarea procesului. Procurorul și părțile pot cere citirea notelor și vizarea lor de către președinte.

(3) După terminarea ședinței de judecată, participanții la proces primesc, la cerere, câte o copie de pe notele grefierului.

(4) Notele grefierului pot fi contestate cel mai târziu la termenul următor.

(5) În caz de contestare de către participanții la proces a notelor grefierului, acestea vor fi verificate și, eventual, completate ori rectificate pe baza înregistrărilor din ședința de judecată.

(6)²⁾ La cerere, părțile, pe cheltuiala acestora, pot obține o copie electronică a înregistrării ședinței de judecată în ceea ce privește cauza lor, cu excepția situațiilor în care ședința nu a fost publică în tot sau în parte.

• **VECHIUL CPP: art. 304.**

Art. 370. Felul hotărârilor. (1) Hotărârea prin care cauza este soluționată de prima instanță de judecată sau prin care aceasta se dezinvestește fără a soluționa cauza se numește sentință. Instanța se pronunță prin sentință și în alte situații prevăzute de lege.

(2) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra apelului, recursului în casație și recursului în interesul legii se numește decizie. Instanța se pronunță prin decizie și în alte situații prevăzute de lege.

(3) Toate celelalte hotărâri pronunțate de instanțe în cursul judecății se numesc încheieri.

(4) Desfășurarea procesului în ședința de judecată se consemnează într-o încheiere care cuprinde:

a) ziua, luna, anul și denumirea instanței;

b) mențiunea dacă ședința a fost sau nu publică;

c) numele și prenumele judecătorilor, procurorului și grefierului;

d) numele și prenumele părților, avocaților și ale celorlalte persoane care participă în proces și care au fost prezente la judecată, precum și ale celor care au lipsit, cu arătarea calității lor procesuale și cu mențiunea privitoare la îndeplinirea procedurii;

e) fapta pentru care inculpatul a fost trimis în judecată și textele de lege în care a fost încadrată fapta;

f) mijloacele de probă care au fost supuse dezbaterii contradictorii;

g) cererile de orice natură formulate de procuror, de persoana vătămată, de părți și de ceilalți participanți la proces;

h) concluziile procurorului, ale persoanei vătămate și ale părților;

i) măsurile luate în cursul ședinței.

(5) Încheierea se întocmește de grefier în termen de cel mult 72 de ore de la terminarea ședinței și se semnează de președintele completului de judecată și de grefier.

¹⁾ Alin. (4) al art. 368 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 96 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (6) al art. 369 a fost introdus prin art. II pct. 97 din O.U.G. nr. 18/2016.

(6) Când hotărârea se pronunță în ziua în care a avut loc judecata, nu se întocmește încheierea.

• **VECHIUL CPP: art. 305, 311.**

Capitolul II

Judecata în primă instanță

Secțiunea 1

Desfășurarea judecării cauzelor

Art. 371. Obiectul judecării. Judecata se mărginește la faptele și la persoanele arătate în actul de sesizare a instanței.

• **VECHIUL CPP: art. 317.**

Art. 372. Verificările privitoare la inculpat. (1) La termenul de judecată, după strigarea cauzei și apelul părților, președintele verifică identitatea inculpatului.

(2) În cazul inculpatului persoană juridică, președintele face verificări cu privire la denumire, sediul social și sediile secundare, codul unic de identificare, identitatea și calitatea persoanelor abilitate să îl reprezinte.

• **VECHIUL CPP: art. 318.**

Art. 373. Măsurile premergătoare privind martorii, experții și interpreții.

(1) După apelul martorilor, experților și interpreților, președintele cere martorilor prezenți să părăsească sala de ședință și le pune în vedere să nu se îndepărteze fără încuviințarea sa.

(2) Experții rămân în sala de ședință, în afară de cazul în care instanța dispune altfel.

(3) Martorii, experții și interpreții prezenți pot fi ascultați, chiar dacă nu au fost citați sau nu au primit citație, însă numai după ce s-a stabilit identitatea lor, ținându-se seama de dispozițiile art. 122.

• **VECHIUL CPP: art. 319.**

Art. 374. Aducerea la cunoștință a învinuirii, lămuriri și cereri. (1) La primul termen la care procedura de citare este legal îndeplinită și cauza se află în stare de judecată, președintele dispune ca grefierul să dea citire actului prin care s-a dispus trimiterea în judecată ori, după caz, a celui prin care s-a dispus începerea judecării sau să facă o prezentare succintă a acestuia.

(2) Președintele explică inculpatului în ce constă învinuirea ce i se aduce, îl înștiințează pe inculpat cu privire la dreptul de a nu face nicio declarație, atrăgându-i atenția că ceea ce declară poate fi folosit și împotriva sa, precum și cu privire la dreptul de a pune întrebări coinculpților, persoanei vătămate, celorlalte părți, martorilor, experților și de a da explicații în tot cursul cercetării judecătorești, când socotește că este necesar.

(3)¹ Președintele pune în vedere persoanei vătămate că se poate constitui parte civilă până la începerea cercetării judecătorești.

(4)² În cazurile în care acțiunea penală nu vizează o infracțiune care se pedepsește cu detențiune pe viață, președintele pune în vedere inculpatului că poate solicita ca

¹ Alin. (3) al art. 374 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 42 L. nr. 201/2023.

² Alin. (4) și (7) ale art. 374 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 98 din O.U.G. nr. 18/2016.

judecata să aibă loc numai pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale și a înscrisurilor prezentate de părți și de persoana vătămată, dacă recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa, aducându-i la cunoștință dispozițiile art. 396 alin. (10).

(5) Președintele întreabă procurorul, părțile și persoana vătămată dacă propun administrarea de probe.

(6) În cazul în care se propun probe, trebuie să se arate faptele și împrejurările ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află aceste mijloace, iar în ceea ce privește martorii și experții, identitatea și adresa acestora.

(7) Probele administrate în cursul urmăririi penale și necontestate de către părți sau de către persoana vătămată nu se readministrează în cursul cercetării judecătorești. Acestea sunt puse în dezbateră contradictorie a părților, a persoanei vătămate și a procurorului și sunt avute în vedere de instanță la deliberare.

(8) Probele prevăzute la alin. (7) pot fi administrate din oficiu de către instanță, dacă apreciază că este necesar pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

(9) Procurorul, persoana vătămată și părțile pot cere administrarea de probe noi și în cursul cercetării judecătorești.

(10) Instanța poate dispune din oficiu administrarea de probe necesare pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

(11)¹⁾ Dacă urmează a fi administrate probe ce constituie informații clasificate, instanța solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare și, după caz, acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul la informațiile clasificate, condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege. Dacă aceștia nu dețin autorizația de acces prevăzută de lege, iar părțile sau, după caz, persoana vătămată nu își desemnează un alt apărător care deține autorizația prevăzută de lege, instanța ia măsuri pentru desemnarea unor avocați din oficiu care dețin această autorizație.

(12) După consultarea autorității competente, instanța, prin încheiere, poate refuza motivat accesul la informațiile clasificate dacă acesta ar putea conduce la periclitatea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau dacă refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important. În acest caz, informațiile clasificate nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză.

● **VECHIUL CPP: art. 320, art. 320¹ alin. (1)-(3), (7)-(8), art. 322.**

● **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 16/2013** [M. Of. nr. 12 din 9 ianuarie 2014]: „În interpr. și aplic. art. 320¹ alin. (7) fraza II CPP [art. 374 alin. (4) NCPP] (...): Într-un proces penal având ca obiect o pluralitate de infracțiuni (concurș) în a cărei alcătuire intră și o infracțiune care se pedepsește cu detențiunea pe viață, iar săvârșirea tuturor infracțiunilor este recunoscută de inculpat, judecarea cauzei se face, pentru toate infracțiunile, potrivit procedurii de drept comun”.

V. și **Dec. ICCJ (SU) (RIL) nr. 17/2012** (supra, art. 64).

Art. 375. Procedura în cazul recunoașterii învinuirii. (1) Dacă inculpatul solicită ca judecata să aibă loc în condițiile prevăzute la art. 374 alin. (4), instanța procedează la ascultarea acestuia, după care, luând concluziile procurorului și ale celorlalte părți, se pronunță asupra cererii.

¹⁾ Alin. (11) și (12) ale art. 374 au fost introduse prin art. I pct. 43 L. nr. 201/2023.

(1)¹⁾ Inculpatul poate recunoaște faptele și solicita judecarea cauzei în condițiile prevăzute la art. 374 alin. (4) și prin înscris autentic.

(1²⁾ În cazurile prevăzute la alin. (1) și (1¹), dacă inculpatul este minor, este necesară și încuviințarea reprezentantului său legal.

(2) Dacă admite cererea, instanța întreabă părțile și persoana vătămată dacă propun administrarea de probe cu înscrisuri.

(3)²⁾ Dacă respinge cererea, instanța procedează potrivit art. 374 alin. (5)-(12).

• **VECHIUL CPP: art. 320¹ alin. (1), (3), (8).**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (SU) (RIL) nr. 17/2012 (supra, art. 64).**

Art. 376. Ordinea cercetării judecătorești. (1) Instanța începe efectuarea cercetării judecătorești când cauza se află în stare de judecată.

(2) Ordinea de efectuare a actelor de cercetare judecătorească este cea prevăzută în dispozițiile cuprinse în prezenta secțiune.

(3) După audierea inculpatului, a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente, se procedează la administrarea probelor încuviințate.

(4) Administrarea de probe din oficiu poate fi făcută oricând pe parcursul cercetării judecătorești.

(5) Instanța poate dispune schimbarea ordinii, când aceasta este necesară.

• **VECHIUL CPP: art. 321.**

Art. 377. Cercetarea judecătorească în cazul recunoașterii învinuirii. (1) Dacă a dispus ca judecata să aibă loc în condițiile prevăzute la art. 375 alin. (1), instanța administrează proba cu înscrisurile încuviințate.

(2) Înscrisurile pot fi prezentate la termenul la care instanța se pronunță asupra cererii prevăzute la art. 375 alin. (1) sau la un termen ulterior, acordat în acest scop. Pentru prezentarea de înscrisuri instanța nu poate acorda decât un singur termen.

(3) Dispozițiile art. 383 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(4)³⁾ Dacă instanța constată, din oficiu, la cererea procurorului, a părților ori a persoanei vătămate, că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare trebuie schimbată, este obligată să pună în discuție noua încadrare, dispozițiile art. 386 aplicându-se în mod corespunzător.

(5) Dacă pentru stabilirea încadrării juridice, precum și dacă, după schimbarea încadrării juridice, este necesară administrarea altor probe, instanța, luând concluziile procurorului, părților ori ale persoanei vătămate, dispune efectuarea cercetării judecătorești, dispozițiile art. 374 alin. (5)-(12) aplicându-se în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 320¹ alin. (1) și (6).**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (SU) (RIL) nr. 17/2012 (supra, art. 64).**

Art. 378. Audierea inculpatului. (1) Inculpatul este lăsat să arate tot ce știe despre fapta pentru care a fost trimis în judecată, apoi i se pot pune întrebări în mod nemijlocit de către procuror, de persoana vătămată, de partea civilă, de partea responsabilă

¹⁾ Alin. (1¹)-(1²) ale art. 375 au fost introduse prin art. II pct. 99 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (3) al art. 375 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 44 L. nr. 201/2023.

³⁾ Alin. (4) și (5) ale art. 377 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 45 L. nr. 201/2023.

civilmente, de ceilalți inculpați, precum și de avocații acestora și de avocatul inculpatului a cărui audiere se face. Președintele și ceilalți membri ai completului pot, de asemenea, pune întrebări, dacă apreciază necesar, pentru justa soluționare a cauzei.

(2) Instanța poate respinge întrebările care nu sunt concludente și utile cauzei. Întrebările respinse se consemnează în încheierea de ședință.

(3) În situațiile în care legea prevede posibilitatea ca inculpatul să fie obligat la prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității, acesta va fi întrebat dacă își manifestă acordul în acest sens, în cazul în care va fi găsit vinovat.

(4) Când inculpatul nu își mai amintește anumite fapte sau împrejurări ori când există contradicții între declarațiile făcute de inculpat în instanță și cele date anterior, președintele îi cere acestuia explicații și poate da citire, în întregime sau în parte, declarațiilor anterioare.

(5) Când inculpatul refuză să dea declarații, instanța dispune citirea declarațiilor pe care acesta le-a dat anterior.

(6) Inculpatul poate fi reascultat ori de câte ori este necesar.

• **VECHIUL CPP: art. 323, 325.**

Art. 379. Audiarea coinculpaților. (1) Dacă sunt mai mulți inculpați, audiarea fiecăruia dintre ei se face în prezența celorlalți inculpați.

(2) Când interesul aflării adevărului o cere, instanța poate dispune audiarea vreunui dintre inculpați fără ca ceilalți să fie de față.

(3) Declarațiile luate separat sunt citite în mod obligatoriu celorlalți inculpați, după audiarea lor.

(4) Inculpatul poate fi din nou audiat în prezența celorlalți inculpați sau a unora dintre ei.

• **VECHIUL CPP: art. 324.**

Art. 380. Audiarea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente. (1) Instanța procedează la audiarea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente potrivit dispozițiilor art. 111 și 112, după ascultarea inculpatului și, după caz, a coinculpaților.

(2) Persoanele menționate sunt lăsate să arate tot ce știu despre fapta care face obiectul judecății, apoi li se pot pune în mod nemijlocit întrebări de către procuror, inculpat, avocatul inculpatului, persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente și avocații acestora. Președintele și ceilalți membri ai completului pot de asemenea pune întrebări, dacă apreciază necesar, pentru justa soluționare a cauzei.

(3) Instanța poate respinge întrebările care nu sunt concludente și utile cauzei. Întrebările respinse se consemnează în încheierea de ședință.

(4) Persoana vătămată, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot fi reascultate ori de câte ori este necesar.

• **VECHIUL CPP: art. 326.**

Art. 381. Audiarea martorului și a expertului. (1) Audiarea martorului se face potrivit dispozițiilor art. 119-124, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Dacă martorul a fost propus de către procuror, acestuia i se pot pune în mod nemijlocit întrebări de către procuror, inculpat, persoana vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente. Dacă martorul sau expertul a fost propus de către una dintre părți, i se pot pune întrebări de către aceasta, de către procuror, persoana vătămată și de către celelalte părți.

(3) Președintele și ceilalți membri ai completului pot adresa întrebări martorului ori de câte ori consideră necesar, pentru justa soluționare a cauzei.

(4) Instanța poate respinge întrebările care nu sunt concludente și utile cauzei. Întrebările respinse se consemnează în încheierea de ședință.

(5) Martorul care posedă un înscris în legătură cu depoziția făcută poate să îl citească în instanță. Procurorul și părțile au dreptul să examineze înscrisul, iar instanța poate dispune reținerea înscrisului la dosar, în original sau în copie.

(6) Când martorul nu își mai amintește anumite fapte sau împrejurări ori când există contradicții între declarațiile făcute în instanță și cele date anterior, după ce martorul a fost lăsat să declare tot ceea ce știe, președintele poate da citire, în întregime sau în parte, declarațiilor anterioare.

(7) Dacă audierea vreunui dintre martori nu mai este posibilă, iar în faza de urmărire penală acesta a dat declarații în fața organelor de urmărire penală sau a fost ascultat de către judecătorul de drepturi și libertăți în condițiile art. 308, instanța dispune citirea depoziției date de acesta în cursul urmăririi penale și ține seama de ea la judecarea cauzei.

(8) Dacă unul sau mai mulți martori lipsesc, instanța poate dispune motivat fie continuarea judecății, fie amânarea cauzei. Martorul a cărui lipsă nu este justificată poate fi adus cu mandat de aducere.

(9) Martorii audiați rămân în sală, la dispoziția instanței, până la terminarea actelor de cercetare judecătorească care se efectuează în ședința respectivă. Dacă instanța găsește necesar, poate dispune retragerea lor sau a unora dintre ei din sala de ședință, în vederea reaudierii ori a confruntării lor.

(10) Instanța, luând concluziile procurorului, persoanei vătămate și ale părților, poate încuviința plecarea martorilor, după audierea lor.

(11) Dispozițiile alin. (1)-(10) se aplică în mod corespunzător și în caz de audiere a expertului sau interpretului.

(12) Dispozițiile art. 130-134 și art. 306 alin. (6) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 327, 328.**

Art. 382. Consemnarea declarațiilor. Declarațiile și răspunsurile inculpaților, ale martorilor ori ale altor persoane audiate în cauză se consemnează întocmai în condițiile prevăzute la art. 110 alin. (1)-(4), întrebările respinse urmând a fi consemnate în încheierea de ședință potrivit art. 378-380.

• **VECHIUL CPP: art. 327¹.**

Art. 383. Renunțarea la probe și imposibilitatea administrării probelor.

(1) Procurorul, persoana vătămată și părțile pot renunța la probele pe care le-au propus.

(2) După punerea în discuție a renunțării, instanța poate dispune ca proba să nu mai fie administrată, dacă apreciază că nu mai este necesar.

(3) Dacă în cursul cercetării judecătorești administrarea unei probe anterior admise apare ca inutilă sau nu mai este posibilă, instanța, după ce ascultă procurorul, persoana vătămată și părțile, poate dispune ca acea probă să nu mai fie administrată.

(4) Dacă imposibilitatea de administrare se referă la o probă administrată în faza de urmărire penală și încuviințată de instanță, aceasta este pusă în discuția părților, a persoanei vătămate și a procurorului și se ține seama de ea la judecarea cauzei.

• **VECHIUL CPP: art. 329.**

Art. 384. Prezentarea mijloacelor materiale de probă. Când în cauza supusă judecății există mijloace materiale de probă, instanța, la cerere sau din oficiu, dispune aducerea și prezentarea acestora, dacă este posibil.

• VECHIUL CPP: *art. 330.*

Art. 385. Amânarea pentru probe noi. Dacă din cercetarea judecătorească rezultă că pentru lămurirea faptelor sau împrejurărilor cauzei este necesară administrarea de probe noi, instanța dispune fie judecarea cauzei în continuare, fie amânarea ei pentru administrarea probelor.

• VECHIUL CPP: *art. 331.*

Art. 386. Schimbarea încadrării juridice. (1)¹⁾ Dacă în cursul judecății se consideră că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare urmează a fi schimbată, instanța este obligată să pună în discuție noua încadrare și să atragă atenția inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă sau amânarea judecății, pentru a-și pregăti apărarea. Dacă dispune schimbarea încadrării juridice, instanța pune în vedere inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă sau amânarea judecății, pentru pregătirea apărării față de noua încadrare.

(2) Dacă noua încadrare juridică vizează o infracțiune pentru care este necesară plângerea prealabilă a persoanei vătămate, instanța de judecată cheamă persoana vătămată și o întreabă dacă înțelege să facă plângere prealabilă. În situația în care persoana vătămată formulează plângere prealabilă, instanța continuă cercetarea judecătorească, în caz contrar dispunând încetarea procesului penal.

• VECHIUL CPP: *art. 334.*

Art. 386^{1, 2)}. Reluarea procedurii de cameră preliminară. Dacă în cursul judecății se constată nulitatea absolută a procedurii de cameră preliminară, instanța, prin încheiere, desființează actul prin care s-a dispus începerea judecății și stabilește limitele în care procedura va fi reluată, încheierea fiind supusă contestației în condițiile art. 425¹.

Art. 387. Terminarea cercetării judecătorești. (1) Înainte de a declara terminată cercetarea judecătorească, președintele întreabă procurorul, persoana vătămată și părțile dacă mai au de dat explicații ori de formulat cereri noi pentru completarea cercetării judecătorești.

(2) Dacă nu s-au formulat cereri sau dacă cererile formulate au fost respinse ori dacă s-au efectuat completările cerute, președintele declară terminată cercetarea judecătorească.

• VECHIUL CPP: *art. 339.*

Art. 388. Dezbaterea și ordinea în care se dă cuvântul. (1) După terminarea cercetării judecătorești se trece la dezbateri, dându-se cuvântul în următoarea ordine: procurorului, persoanei vătămate, părții civile, părții responsabile civilmente și inculpatului.

(2) Președintele poate da cuvântul și în replică.

(3) Durata concluziilor procurorului, ale părților, ale persoanei vătămate și ale avocaților acestora poate fi limitată. Președintele completului poate hotărî că acestea trebuie să aibă o durată similară.

¹⁾ Alin. (1) al art. 386 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 46 L. nr. 201/2023.

²⁾ Art. 386¹ a fost introdus prin art. I pct. 47 L. nr. 201/2023.

(4) Președintele are dreptul să îi întrerupă pe cei care au cuvântul, dacă în susținerile lor depășesc limitele cauzei ce se judecă.

(5) *Abrogat.*

(6) Pentru motive temeinice dezbaterile pot fi întrerupte. Întreruperea nu poate fi mai mare de 3 zile.

• **VECHIUL CPP: art. 340.**

Art. 389. Ultimul cuvânt al inculpatului. (1) Înainte de a încheia dezbaterile, președintele dă ultimul cuvânt inculpatului personal.

(2) În timpul în care inculpatul are ultimul cuvânt nu i se pot pune întrebări. Dacă inculpatul relevă fapte sau împrejurări noi, esențiale pentru soluționarea cauzei, instanța dispune reluarea cercetării judecătorești.

• **VECHIUL CPP: art. 341.**

Art. 390. Concluziile scrise. (1) Instanța poate cere părților, după închiderea dezbaterilor, să depună concluzii scrise.

(2) Procurorul, persoana vătămată și părțile pot depune concluzii scrise, chiar dacă nu au fost cerute de instanță.

• **VECHIUL CPP: art. 342.**

Secțiunea a 2-a

Deliberarea și hotărârea instanței

Art. 391.¹⁾ Soluționarea cauzei. (1) Deliberarea, redactarea și pronunțarea hotărârii se fac într-un termen de maximum 60 de zile de la închiderea dezbaterilor.

(2) La închiderea dezbaterilor, președintele completului informează părțile și persoana vătămată prezente asupra datei și modalității de pronunțare a hotărârii.

(3) În cazuri temeinic justificate, dacă deliberarea, redactarea și pronunțarea hotărârii nu pot avea loc în termenul prevăzut la alin. (1), instanța poate amâna succesiv pronunțarea, fiecare amânare neputând depăși 30 de zile. În toate cazurile, deliberarea, redactarea și pronunțarea hotărârii nu pot avea loc mai târziu de 120 de zile de la închiderea dezbaterilor.

• **VECHIUL CPP: art. 306.**

Art. 392. Deliberarea. (1) La deliberare iau parte numai membrii completului în fața căruia a avut loc dezbaterile.

(2) Completul de judecată deliberează în secret.

• **VECHIUL CPP: art. 307.**

Art. 393. Obiectul deliberării. (1) Completul de judecată deliberează mai întâi asupra chestiunilor de fapt și apoi asupra chestiunilor de drept.

(2) Deliberarea poartă asupra existenței faptei și vinovăției inculpatului, asupra stabilirii pedepsei, asupra stabilirii măsurii educative ori măsurii de siguranță, dacă este cazul să fie luată, precum și asupra deducerii duratei măsurilor preventive de libertate și a internării medicale.

(3) Completul de judecată deliberează și asupra reparării pagubei produse prin infracțiune, asupra măsurilor preventive și asigurătorii, a mijloacelor materiale de probă, a cheltuielilor judiciare, precum și asupra oricărei alte probleme privind justa soluționare a cauzei.

¹⁾ Art. 391 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 L. nr. 130/2021.

(4) Toți membrii completului de judecată au îndatorirea să își spună părerea asupra fiecărei chestiuni.

(5) Președintele își spune părerea cel din urmă.

• **VECHIUL CPP: art. 343.**

Art. 394. Luarea hotărârii. (1) Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată asupra soluțiilor date chestiunilor supuse deliberării.

(2) Când unanimitatea nu poate fi întrunită, hotărârea se ia cu majoritate.

(3) Dacă din deliberare rezultă mai mult decât două păreri, judecătorul care opinează pentru soluția cea mai severă trebuie să se alăture celei mai apropiate de părerea sa.

(4) Motivarea opiniei separate este obligatorie.

(5) În situația în care în cadrul completului de judecată nu se poate întruni majoritatea ori unanimitatea, judecarea cauzei se reia în complet de divergență.

• **VECHIUL CPP: art. 308.**

Art. 395. Reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor. (1) Dacă în cursul deliberării instanța apreciază că o anumită împrejurare trebuie lămurită și este necesară reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor, repune cauza pe rol. Prevederile privind citarea se aplică în mod corespunzător.

(2) Dacă judecata a avut loc în condițiile art. 375 alin. (1) și (2), iar instanța constată că pentru soluționarea acțiunii penale se impune administrarea altor probe în afara înscrisurilor prevăzute la art. 377 alin. (1)-(3), repune cauza pe rol și dispune efectuarea cercetării judecătorești.

• **VECHIUL CPP: art. 344.**

Art. 396. Rezolvarea acțiunii penale. (1) Instanța hotărăște asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunțând, după caz, condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitarea sau încetarea procesului penal.

(2) Condamnarea se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

(3) Renunțarea la aplicarea pedepsei se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat, în condițiile art. 80-82 din Codul penal.

(4) Amânarea aplicării pedepsei se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat, în condițiile art. 83-90 din Codul penal.

(5)¹⁾ Achitarea inculpatului se pronunță în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a)-d).

(6) Încetarea procesului penal se pronunță în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. e)-j).

(7) Dacă inculpatul a cerut continuarea procesului penal potrivit art. 18 și se constată, ca urmare a continuării procesului, că sunt incidente cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a)-d), instanța de judecată pronunță achitarea.

(8) Dacă inculpatul a cerut continuarea procesului penal potrivit art. 18 și se constată că nu sunt incidente cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a)-d), instanța de judecată pronunță încetarea procesului penal.

¹⁾ Alin. (5) și (10) ale art. 396 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 100 din O.U.G. nr. 18/2016.

(9) În cazul în care, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecății, față de inculpat s-a luat măsura preventivă a controlului judiciar pe cauțiune sau s-a dispus înlocuirea unei alte măsuri preventive cu măsura preventivă a controlului judiciar pe cauțiune și inculpatul este condamnat la pedeapsa amenzii, instanța dispune plata acesteia din cauțiune, potrivit dispozițiilor art. 217.

(10) Când judecata s-a desfășurat în condițiile art. 375 alin. (1), (1¹) și (2), când cererea inculpatului ca judecata să aibă loc în aceste condiții a fost respinsă sau când cercetarea judecătorească a avut loc în condițiile art. 377 alin. (5) ori art. 395 alin. (2), iar instanța reține aceeași situație de fapt ca cea recunoscută de către inculpat, în caz de condamnare sau amânare a aplicării pedepsei, limitele de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii se reduc cu o treime, iar în cazul pedepsei amenzii, cu o pătrime. Pentru inculpații minori, instanța va avea în vedere aceste aspecte la alegerea măsurii educative; în cazul măsurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se dispun aceste măsuri, prevăzute de lege, se reduc cu o treime.

• **VECHIUL CPP: art. 11, 13, 345.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 4/2019** (M. Of. nr. 546 din 3 iulie 2019): „(...) în interpr. și aplic. unitară a art. 396 alin. (10) NCPP (...): În ipoteza în care instanța a admis cererea inculpatului de judecare în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii, iar cauza a fost judecată potrivit acestei proceduri, nu este posibilă pronunțarea unei hotărâri de achitare întemeiate pe art. 16 alin. (1) lit. b) tz. II și lit. c) NCPP”.

V. și **Dec. ICCJ (SU) nr. XXVII/2006** (supra, art. 17).

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 2/2014** (supra, art. 16).

Art. 397. Rezolvarea acțiunii civile. (1) Instanța se pronunță prin aceeași hotărâre și asupra acțiunii civile.

(2) În cazul când admite acțiunea civilă, instanța examinează, potrivit art. 249-254, necesitatea luării măsurilor asigurătorii privind reparațiile civile, dacă asemenea măsuri nu au fost luate anterior.

(3) De asemenea, instanța se pronunță prin hotărâre și asupra restituirii lucrurilor și restabilirii situației anterioare, potrivit dispozițiilor art. 255 și 256.

(4) Dispozițiile din hotărâre privind luarea măsurilor asigurătorii și restituirea lucrurilor sunt executorii.

(5) În cazul în care, potrivit dispozițiilor art. 25 alin. (5), instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă, măsurile asigurătorii se mențin. Aceste măsuri încetează de drept dacă persoana vătămată nu introduce acțiune în fața instanței civile în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

(6) În cazul în care, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecății, față de inculpat s-a luat măsura preventivă a controlului judiciar pe cauțiune sau s-a dispus înlocuirea unei alte măsuri preventive cu măsura preventivă a controlului judiciar pe cauțiune și este admisă acțiunea civilă, instanța dispune plata din cauțiune a despăgubirilor acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracțiune, potrivit dispozițiilor art. 217.

• **VECHIUL CPP: art. 346, 353.**

Art. 398. Cheltuielile judiciare. Instanța se pronunță prin hotărâre și asupra cheltuielilor judiciare, potrivit dispozițiilor art. 272-276.

• **VECHIUL CPP: art. 349.**

Art. 399. Dispozițiile cu privire la măsurile preventive. (1) Instanța are obligația ca, prin hotărâre, să se pronunțe asupra menținerii, revocării, înlocuirii ori încetării de drept a măsurii preventive dispuse pe parcursul procesului penal cu privire la inculpat.

(2) În caz de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei, de achitare sau de încetare a procesului penal, instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv.

(3) De asemenea, instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv atunci când pronunță:

a) ¹⁾ o pedeapsă cu închisoare cel mult egală cu durata reținerii, arestului la domiciliu și arestării preventive;

b) o pedeapsă cu închisoare, cu suspendarea executării sub supraveghere;

c) o pedeapsă cu amendă, care nu însoțește pedeapsa închisorii;

d) o măsură educativă neprivativă de libertate.

(4) ²⁾ Hotărârea pronunțată în condițiile alin. (1)-(3) cu privire la măsurile preventive este executorie.

(5) Când, potrivit dispozițiilor prevăzute la alin. (1)-(3), inculpatul este pus în libertate, instanța comunică aceasta administrației locului de deținere.

(6) Inculpatul condamnat de prima instanță și aflat în stare de arest preventiv este liberat de îndată ce durata reținerii și cea a arestării devin egale cu durata pedepsei pronunțate, deși hotărârea nu este definitivă. Liberarea se dispune de administrația locului de deținere, căreia i se comunică, îndată după pronunțarea hotărârii, o copie de pe dispozitiv sau extras.

(7) În caz de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei, de achitare sau de încetare a procesului penal, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecății față de inculpat s-a luat măsura preventivă a controlului judiciar pe cauțiune, instanța va dispune restituirea sumei depuse drept cauțiune, dacă nu s-a dispus plata din aceasta a despăgubirilor acordate pentru repararea pagubelor și dacă nu s-a dispus plata din cauțiune prevăzută la art. 217 alin. (7).

(8) Instanța dispune confiscarea cauțiunii dacă măsura controlului judiciar pe cauțiune a fost înlocuită cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, pentru motivele arătate la art. 217 alin. (9), și nu s-a dispus plata din cauțiune a sumelor prevăzute la art. 217.

(9) Durata măsurii arestului la domiciliu se deduce din pedeapsa aplicată prin echivalarea unei zile de arest la domiciliu cu o zi din pedeapsă.

(10) După pronunțarea hotărârii, până la sesizarea instanței de apel, instanța poate dispune, la cerere sau din oficiu, luarea, revocarea, înlocuirea sau menținerea unei măsuri preventive cu privire la inculpatul condamnat, în condițiile legii.

• **VECHIUL CPP: art. 350.**

Art. 400. Minuta. (1) ³⁾ În afara cazurilor în care sunt aplicabile dispozițiile art. 406 alin. (1), rezultatul deliberării instanței sau, după caz, judecătorului, indiferent de funcția

¹⁾ Lit. a) și d) ale alin. (3) al art. 399 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 101 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (4), (9) și (10) ale art. 399 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 102 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (1) și (2) ale art. 400 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 4 L. nr. 130/2021. Anterior modificării, prin D.C.C. nr. 233 din 7 aprilie 2021 (M. Of. nr. 508 din 17 mai 2021), alin. (1) al art. 400 fusese declarat neconstituțional.

judiciară pe care o exercită, se consemnează într-o minută, care trebuie să aibă conținutul prevăzut pentru dispozitivul hotărârii.

(2) Minuta se semnează de membrii completului de judecată.

(3) Minuta se întocmește în două exemplare originale, dintre care unul se atașează la dosarul cauzei, iar celălalt se depune, spre conservare, la dosarul de minute al instanței.

• **VECHIUL CPP: art. 309.**

Art. 401. Cuprinsul hotărârii. Hotărârea prin care instanța penală soluționează fondul cauzei trebuie să conțină o parte introductivă, o expunere și dispozitivul.

• **VECHIUL CPP: art. 354.**

Art. 402. Conținutul părții introductive. (1) Partea introductivă cuprinde mențiunile prevăzute la art. 370 alin. (4).

(2) Când s-a redactat o încheiere de ședință, potrivit dispozițiilor art. 370, partea introductivă se limitează numai la următoarele mențiuni: denumirea instanței care a judecat cauza, data pronunțării hotărârii, locul unde a fost judecată cauza, precum și numele și prenumele membrilor completului de judecată, ale procurorului și ale grefierului, făcându-se mențiune că celelalte date au fost trecute în încheierea de ședință.

(3) În hotărârile instanțelor militare trebuie să se indice și gradul militar al membrilor completului de judecată și al procurorului. Când inculpatul este militar, se menționează și gradul acestuia.

• **VECHIUL CPP: art. 355.**

Art. 403. Conținutul expunerii. (1) Expunerea trebuie să cuprindă:

a) datele privind identitatea părților;

b) descrierea faptei ce face obiectul trimerii în judecată, cu arătarea timpului și locului unde a fost săvârșită, precum și încadrarea juridică dată acesteia prin actul de sesizare;

c) motivarea soluției cu privire la latura penală, prin analiza probelor care au servit ca temei pentru soluționarea laturii penale a cauzei și a celor care au fost înlăturate, și motivarea soluției cu privire la latura civilă a cauzei, precum și analiza oricăror elemente de fapt pe care se sprijină soluția dată în cauză;

d) arătarea temeiurilor de drept care justifică soluțiile date în cauză.

(2) În caz de condamnare, renunțare la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei, expunerea trebuie să cuprindă fiecare faptă reținută de instanță în sarcina inculpatului, forma și gradul de vinovăție, circumstanțele agravante sau atenuante, starea de recidivă, timpul ce se deduce din pedeapsa pronunțată, respectiv timpul care se va deduce din pedeapsa stabilită în caz de anulare sau revocare a renunțării la aplicarea pedepsei ori a amânării aplicării pedepsei, precum și actele din care rezultă perioada ce urmează a fi dedusă.

(3) Dacă instanța reține în sarcina inculpatului numai o parte dintre faptele ce formează obiectul trimerii în judecată, se va arăta în hotărâre pentru care anume fapte s-a pronunțat condamnarea ori, după caz, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei și pentru care anume fapte, încetarea procesului penal sau achitarea.

(4) În cazul renunțării la aplicarea pedepsei și al amânării aplicării pedepsei, precum și în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, se vor prezenta în hotărâre motivele care au determinat renunțarea sau amânarea ori, după caz, suspendarea și se vor arăta consecințele la care persoana față de care s-au dispus aceste soluții se expune dacă va mai comite infracțiuni sau, după caz, dacă nu va respecta

măsurile de supraveghere ori nu va executa obligațiile ce îi revin pe durata termenului de supraveghere.

• **VECHIUL CPP: art. 356.**

Art. 404. Conținutul dispozitivului. (1) Dispozitivul trebuie să cuprindă datele prevăzute la art. 107 privitoare la persoana inculpatului, soluția dată de instanță cu privire la infracțiune, indicându-se denumirea acesteia și textul de lege în care se încadrează, iar în caz de achitare sau de încetare a procesului penal, și cauza pe care se întemeiază potrivit art. 16, precum și soluția dată cu privire la soluționarea acțiunii civile.

(2) Când instanța dispune condamnarea, în dispozitiv se menționează pedeapsa principală aplicată. În cazul în care dispune suspendarea executării acesteia, în dispozitiv se menționează și măsurile de supraveghere și obligațiile, prevăzute la art. 93 alin. (1)-(3) din Codul penal, pe care trebuie să le respecte condamnatul, se pun în vedere acestuia consecințele nerespectării lor și ale săvârșirii de noi infracțiuni și se indică două entități din comunitate unde urmează a se executa obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității, prevăzută la art. 93 alin. (3) din Codul penal, după consultarea listei privind posibilitățile concrete de executare existente la nivelul fiecărui serviciu de probațiune. Consilierul de probațiune, pe baza evaluării inițiale, va decide în care din cele două instituții din comunitate menționate în hotărârea judecătorească urmează a se executa obligația și tipul de activitate. Când instanța dispune măsura educativă a supravegherii, în dispozitiv se menționează persoana care realizează supravegherea și îndrumarea minorului.

(3) Când instanța dispune renunțarea la aplicarea pedepsei, în dispozitiv se face mențiune despre aplicarea avertismentului, potrivit art. 81 din Codul penal, iar când dispune amânarea aplicării pedepsei, în dispozitiv se menționează pedeapsa stabilită a cărei aplicare se amână, precum și măsurile de supraveghere și obligațiile, prevăzute la art. 85 alin. (1) și (2) din Codul penal, pe care trebuie să le respecte inculpatul, se pun în vedere acestuia consecințele nerespectării lor și ale săvârșirii de noi infracțiuni, iar dacă a impus obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității, se menționează două entități din comunitate unde urmează a se executa această obligație, după consultarea listei privind posibilitățile concrete de executare existente la nivelul fiecărui serviciu de probațiune. Consilierul de probațiune, pe baza evaluării inițiale, va decide în care din cele două instituții din comunitate menționate în hotărârea judecătorească urmează a se executa obligația și tipul de activitate și îndrumarea minorului.

(4) Dispozitivul trebuie să mai cuprindă, după caz, cele hotărâte de instanță cu privire la:

a) deducerea duratei măsurii preventive privative de libertate și a internării medicale, indicându-se partea din pedeapsă executată în acest mod;

b) măsurile preventive;

c) măsurile asigurătorii;

d) măsurile de siguranță;

e) cheltuielile judiciare;

f) restituirea lucrurilor;

g) restabilirea situației anterioare;

h) cauțiune;

i) rezolvarea oricărei alte probleme privind justa soluționare a cauzei.

(5) Când instanța pronunță pedeapsa închisorii, în dispozitiv se face mențiune că persoana condamnată este lipsită de drepturile sau, după caz, unele dintre drepturile prevăzute la art. 65 din Codul penal, pe durata prevăzută în același articol.

(6)¹⁾ Când instanța a pronunțat pedeapsa închisorii, iar persoana vătămată a solicitat înștiințarea cu privire la eliberarea în orice mod sau evadarea condamnatului, instanța face o mențiune în acest sens în dispozitivul hotărârii.

(6)¹⁾²⁾ Când instanța a dispus amânarea aplicării pedepsei sau interzicerea unuia sau mai multora dintre drepturile prevăzute la art. 66 alin. (1) lit. l)-o) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, odată cu aplicarea pedepsei accesorii sau a pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi, dispozitivul va cuprinde mențiunea că persoana sau persoanele beneficiare ale măsurilor de protecție pot solicita emiterea unui ordin european de protecție în condițiile legii.

(7) Dispozitivul trebuie să cuprindă mențiunea că hotărârea este supusă apelului, cu arătarea termenului în care acesta poate fi exercitat, indicarea datei în care hotărârea a fost pronunțată și a faptului că pronunțarea s-a făcut în ședință publică.

● **VECHIUL CPP: art. 357.**

● **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. XXIV/2006** (M. Of. nr. 188 din 19 martie 2007): „În aplic. art. 310, art. 357 alin. (4) și ale art. 358 CPP [art. 405 și art. 404 alin. (7) NCPP] (...): Dispozitivul hotărârii trebuie să cuprindă mențiunea că pronunțarea acesteia s-a făcut în ședință publică. Nerespectarea acestei cerințe atrage nulitatea hotărârii, în condițiile reglem. prin art. 197 alin. (1) și (4) CPP [art. 282 NCPP], numai atunci când se dovedește că s-a adus o vătămare care nu poate fi îndlăturată decât prin anularea celui act, iar anularea actului este necesară pentru aflarea adevărului și pentru justa soluționare a cauzei”.

● **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 151/2016: „Art. 1. Definiții.** În sensul prezentei L., termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații: a) ordin european de protecție – o decizie adoptată de o autoritate judiciară sau echivalentă, a unui stat membru, în legătură cu o măsură de protecție, pe baza căreia o autoritate judiciară sau echivalentă a altui stat membru dispune măsura sau măsurile corespunzătoare, în temeiul propriei legislații naționale, în vederea continuării asigurării protecției persoanei protejate”.

● **BIBLIOGRAFIE.** V. L. nr. 151/2016 în *Codul de procedură penală și legislație conexă. Ediție Premium* (Îngrij. de prof. univ. dr. D. Lupașcu), Ed. Universul Juridic, 2022.

Art. 405.³⁾ Pronunțarea hotărârii. (1) Hotărârea se pronunță, după redactare, în ședință publică de către președinte sau de către alt membru al completului de judecată desemnat de președinte, asistat de grefier, care va citi dispozitivul hotărârii, sau se pronunță prin punerea acesteia la dispoziția părților, a persoanei vătămate și a procurorului, prin mijlocirea grefei instanței.

(2) În cazurile în care rezultatul deliberării se consemnează într-o minută, deliberarea și pronunțarea hotărârii au loc în termen de cel mult 15 zile de la închiderea dezbaterilor, dacă legea nu prevede altfel. În cazuri temeinic justificate, dacă deliberarea și pronunțarea hotărârii nu pot avea loc în acest termen, instanța poate amâna pronunțarea o

¹⁾ Alin. (6) al art. 404 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 103 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (6¹⁾ al art. 404 a fost introdus prin art. 27 din L. nr. 151/2016.

³⁾ Art. 405 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 5 L. nr. 130/2021. Anterior modificării, prin D.C.C. nr. 233 din 7 aprilie 2021 (M. Of. nr. 508 din 17 mai 2021), alin. (3) al art. 405 fusese declarat neconstituțional.

singură dată, pentru o durată de cel mult 15 zile. Președintele sau, după caz, alt membru al completului pronunță minuta hotărârii, în condițiile alin. (1), dacă legea nu prevede altfel.

(3) La pronunțarea hotărârii părțile și persoana vătămată nu se citează.

• **VECHIUL CPP: art. 310, 358 alin. (1).**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (SU) nr. XXIV/2006 (supra, art. 404).**

Art. 406.¹⁾ Redactarea și semnarea hotărârii. (1) Hotărârea trebuie să fie redactată la momentul pronunțării în cazurile în care se pronunță una dintre soluțiile prevăzute la art. 396 și 397.

(2) Hotărârea prevăzută la alin. (1) se redactează de membrii completului de judecată care au participat la soluționarea cauzei și se semnează de toți membrii completului și de grefier. În caz de împiedicare a grefierului, hotărârea se semnează de grefierul-șef, făcându-se mențiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

(3) În cazurile în care rezultatul deliberării se consemnează într-o minută, hotărârea se redactează de președinte sau de către alt membru al completului de judecată desemnat de președinte în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțarea minutei și se semnează de toți membrii completului de judecată și de grefier. Dispozitivul hotărârii trebuie să fie conform cu minuta.

(4) În cazurile prevăzute la alin. (3), dacă vreunul dintre membrii completului de judecată este împiedicat să semneze, hotărârea se semnează în locul acestuia de președintele completului. Dacă și președintele completului este împiedicat a semna, hotărârea se semnează de președintele instanței. Când împiedicarea îl privește pe grefier, hotărârea se semnează de grefierul-șef. În toate cazurile se face mențiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

(5) Hotărârea se redactează în două exemplare originale, dintre care unul se atașează la dosarul cauzei, iar celălalt se depune, spre conservare, la dosarul de hotărâri al instanței.

• **VECHIUL CPP: art. 310 alin. (1), 312.**

Art. 407. Comunicarea hotărârii. (1)²⁾ După pronunțare, o copie a hotărârii sau, după caz, a minutei se comunică procurorului, părților, persoanei vătămate și, în cazul în care inculpatul este arestat, administrației locului de deținere, în vederea exercitării căii de atac. În cazurile în care rezultatul deliberării se consemnează într-o minută, după redactarea hotărârii, aceasta se comunică procurorului, părților și persoanei vătămate în întregul său. În cazul în care părțile ori persoana vătămată nu înțeleg limba română, hotărârea sau, după caz, minuta se comunică acestora într-o limbă pe care o înțeleg.

(1)³⁾ Dacă persoanele prevăzute la alin. (1) se prezintă la pronunțarea făcută în ședință, înmânarea, la cerere, sub luare de dovadă, a hotărârii sau, după caz, a minutei se consideră comunicare. De asemenea, se consideră comunicare și înmânarea, sub luare de dovadă, a hotărârii sau, după caz, a minutei, prin mijlocirea grefei instanței.

¹⁾ Art. 406 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 6 L. nr. 130/2021. Anterior modificării, prin D.C.C. nr. 233 din 7 aprilie 2021 (M. Of. nr. 508 din 17 mai 2021), alin. (1) și (2) ale art. 406 fuseseră declarate neconstituționale.

²⁾ Alin. (1) al art. 407 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 7 L. nr. 130/2021.

³⁾ Alin. (1)¹⁾ al art. 407 a fost introdus prin art. I pct. 8 L. nr. 130/2021.

(2) În cazul în care instanța a dispus amânarea aplicării pedepsei sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, hotărârea se comunică serviciului de probațiune și, după caz, organului sau autorității competente să verifice respectarea obligațiilor dispuse de instanță.

• **VECHIUL CPP: art. 360.**

Capitolul III

Apelul

Art. 408. Hotărârile supuse apelului. (1) Sentințele pot fi atacate cu apel, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Încheierile pot fi atacate cu apel numai odată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu apel.

(3) Apelul declarat împotriva sentinței se socotește făcut și împotriva încheierilor.

• **VECHIUL CPP: art. 361.**

• **LPA. Art. 8.** *Hotărârile pronunțate în primă instanță după intrarea în vigoare a legii noi sunt supuse căilor de atac, termenelor și condițiilor de exercitare ale acestora, prevăzute de legea nouă. Art. 9. (1) Sentințele supuse căilor de atac ordinare potrivit legii vechi, cu privire la care termenul de declarare a căii ordinare de atac nu expirase la data intrării în vigoare a legii noi, sunt supuse apelului. (...) (2) Cererile de recurs împotriva sentințelor prevăzute la alin. (1) depuse anterior intrării în vigoare a legii noi se vor considera cereri de apel. (3) În cazul prevăz. la alin. (1), termenul de declarare a apelului se calculează potrivit art. 363 CPP 1968. (4) Deciziile pronunțate în apelurile soluționate potrivit alin. (1) sunt definitive, în condițiile art. 552 NCPP.*

Art. 409. Persoanele care pot face apel. (1) Pot face apel:

- a) procurorul, referitor la latura penală și latura civilă;
- b) inculpatul, în ceea ce privește latura penală și latura civilă;
- c) partea civilă, în ceea ce privește latura penală și latura civilă, și partea responsabilă civilmente, în ceea ce privește latura civilă, iar referitor la latura penală, în măsura în care soluția din această latură a influențat soluția în latura civilă;
- d) persoana vătămată, în ceea ce privește latura penală;
- e)¹⁾ martorul, expertul, interpretul și avocatul, în ceea ce privește amenzile judiciare aplicate prin sentință, precum și în ceea ce privește cheltuielile judiciare și indemnizațiile cuvenite acestora;

f) orice persoană fizică ori juridică ale cărei drepturi legitime au fost vătămate nemijlocit printr-o măsură sau printr-un act al instanței, în ceea ce privește dispozițiile care au provocat asemenea vătămare.

(2) Pentru persoanele prevăzute la alin. (1) lit. b)-f), apelul poate fi declarat și de către reprezentantul legal ori de către avocat, iar pentru inculpat, și de către soțul acestuia.

• **VECHIUL CPP: art. 362.**

Art. 410. Termenul de declarare a apelului. (1)²⁾ Pentru procuror, persoana vătămată și părți, termenul de apel este de 10 zile, dacă legea nu dispune altfel, și curge de la data comunicării hotărârii, în cazurile prevăzute la art. 406 alin. (1), sau, după caz, de la data comunicării copiei minutei, în celelalte cazuri.

¹⁾ Lit. e) a alin. (1) al art. 409 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 105 O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (1) al art. 410 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 9 L. nr. 130/2021.

(2)¹⁾ În cazul prevăzut la art. 409 alin. (1) lit. e), apelul poate fi exercitat de îndată după pronunțarea încheierii prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare și indemnizațiilor și cel mai târziu în 10 zile de la pronunțarea sentinței prin care s-a soluționat cauza sau, după caz, în termen de 10 zile de la comunicarea sentinței prin care a fost aplicată amenda judiciară sau prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare sau indemnizațiilor.

(3) Pentru persoanele prevăzute la art. 409 alin. (1) lit. f), termenul de apel este de 10 zile și curge de la data la care acestea au aflat despre actul sau măsura care a provocat vătămarea.

• **VECHIUL CPP: art. 363.**

Art. 411. Repunerea în termen. (1) Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de o cauză temeinică de împiedicare, iar cererea de apel a fost făcută în cel mult 10 zile de la încetarea acesteia.

(2) Hotărârea este definitivă până la momentul în care instanța de apel admite cererea de repunere în termen.

(3) Până la soluționarea repunerii în termen, instanța de apel poate suspenda executarea hotărârii atacate.

(4) Dispozițiile alin. (1) și (3) nu se aplică în situația redeschiderii procesului penal cerute de persoana condamnată în lipsă.

• **VECHIUL CPP: art. 364.**

Art. 412. Declararea și motivarea apelului. (1) Apelul se declară prin cerere scrisă, care trebuie să conțină următoarele:

a) numărul dosarului, data și numărul sentinței sau încheierii atacate;

b) denumirea instanței care a pronunțat hotărârea atacată;

c) numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea și domiciliul, reședința sau locuința, precum și semnătura persoanei care declară apelul.

(2) Pentru persoana care nu poate să semneze, cererea va fi atestată de un grefier de la instanța a cărei hotărâre se atacă sau de avocat.

(3) Cererea de apel nesemnată ori neatestată poate fi confirmată în instanță de parte ori de reprezentantul ei la primul termen de judecată cu procedura legal îndeplinită.

(4) Apelul se motivează în scris, arătându-se motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază.

• **VECHIUL CPP: art. 366, 374.**

Art. 413. Instanța la care se depune apelul. (1) Cererea de apel întocmită în condițiile prevăzute la art. 412 se depune la instanța a cărei hotărâre se atacă.

(2) Persoana care se află în stare de deținere poate depune cererea de apel și la administrația locului de deținere.

(3) Cererea de apel înregistrată sau atestată în condițiile alin. (2) ori procesul-verbal întocmit de administrația locului de deținere se înaintează de îndată instanței a cărei hotărâre este atacată.

• **VECHIUL CPP: art. 367.**

• **LPA. Art. 9. (1) Sentințele supuse căilor de atac ordinare potrivit legii vechi, cu privire la care termenul de declarare a căii ordinare de atac nu expirase la data intrării în vigoare a legii noi, sunt**

¹⁾ Alin. (2) al art. 410 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 106 O.U.G. nr. 18/2016.

supuse apelului. Apelul se judecă de către instanța competentă conform legii noi, potrivit regulilor prevăzute de aceeași lege. (2) Cererile de recurs împotriva sentințelor prevăz. la alin. (1) depuse anterior intrării în vigoare a legii noi se vor considera cereri de apel. **Art. 10.** (1) Apelurile aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a NCPP se soluționează de către aceeași instanță, potrivit dispozițiilor din legea nouă privitoare la apel. (2) Recursurile aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a NCPP, declarate împotriva hotărârilor pentru care legea veche nu prevede calea de atac a apelului, se soluționează de către aceeași instanță, cf. dispozițiilor din legea nouă privitoare la apel. (3) Deciziile pronunțate în apelurile soluționate potrivit alin. (1) și (2) sunt definitive, în condițiile art. 552 alin. (1) NCPP.

Art. 414. Renunțarea la apel. (1) După pronunțarea hotărârii și până la expirarea termenului de declarare a apelului, părțile și persoana vătămată pot renunța în mod expres la această cale de atac.

(2) Asupra renunțării, cu excepția apelului care privește latura civilă a cauzei, se poate reveni înăuntrul termenului pentru declararea apelului.

(3) Renunțarea sau revenirea asupra renunțării poate să fie făcută personal sau prin mandatar special.

• **VECHIUL CPP: art. 368.**

Art. 415. Retragera apelului. (1) Până la închiderea dezbaterilor la instanța de apel, persoana vătămată și oricare dintre părți își pot retrage apelul declarat. Retragera trebuie să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special, iar dacă partea se află în stare de deținere, printr-o declarație atestată sau consemnată într-un proces-verbal de către administrația locului de deținere. Declarația de retragere se poate face fie la instanța a cărei hotărâre a fost atacată, fie la instanța de apel.

(2) Reprezentanții legali pot retrage apelul, cu respectarea, în ceea ce privește latura civilă, a condițiilor prevăzute de legea civilă. Inculpatul minor nu poate retrage apelul declarat personal sau de reprezentantul său legal.

(3) Apelul declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(4) Apelul declarat de procuror și retras poate fi însușit de partea în favoarea căreia a fost declarat.

• **VECHIUL CPP: art. 369.**

Art. 416. Efectul suspensiv al apelului. Apelul declarat în termen este suspensiv de executare, atât în ceea ce privește latura penală, cât și în ceea ce privește latura civilă, în afară de cazul când legea dispune altfel.

• **VECHIUL CPP: art. 370.**

Art. 417. Efectul devolutiv al apelului și limitele sale. (1) Instanța judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces.

(2) În cadrul limitelor prevăzute la alin. (1), instanța este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt și de drept.

• **VECHIUL CPP: art. 371.**

Art. 418. Neagravarea situației în propriul apel. (1) Instanța de apel, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai grea pentru cel care a declarat apel.

(2) De asemenea, în apelul declarat de procuror în favoarea unei părți, instanța de apel nu poate agrava situația acesteia.

• VECHIUL CPP: art. 372.

• HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 10/2014 (M. Of. nr. 502 din 7 iulie 2014): „(...) în aplic. art. 5 NCP, circumstanțele atenuante se apreciază global în raport de incriminare și sancțiune. În situația intrării în vigoare a unei noi legi, ce aduce modificări atât cu privire la pedepse, cât și cu privire la circumstanțe atenuante, circumstanțele ca parte din instituția sancțiunii unei infracțiuni nu pot fi privite și analizate distinct față de instituția pedepsei. Înlăturarea circumstanțelor atenuante nu aduce atingere principiului neagravării situației în propria cale de atac prevăzut în art. 418 NCPP, atunci când, în concret, pentru aceeași faptă se stabilește o sancțiune mai puțin severă”.

Art. 419. Efectul extensiv al apelului. Instanța de apel examinează cauza prin extindere și cu privire la părțile care nu au declarat apel sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără să poată crea acestor părți o situație mai grea.

• VECHIUL CPP: art. 373.

Art. 420. Judecarea apelului. (1) Judecarea apelului se face cu citarea părților și a persoanei vătămate.

(2) Judecarea apelului nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de deținere.

(3) Participarea procurorului la judecarea apelului este obligatorie.

(4) Instanța de apel procedează la ascultarea inculpatului, când aceasta este posibilă, potrivit regulilor de la judecata în fond.

(5) Instanța de apel poate readministra probele administrate la prima instanță și poate administra probe noi, în condițiile art. 100.

(6) Când apelul este în stare de judecată, președintele completului dă cuvântul apelantului, apoi intimatului și pe urmă procurorului. Dacă între apelurile declarate se află și apelul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

(7) Procurorul și părțile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi invitate cu ocazia dezbaterilor. Inculpatului i se acordă ultimul cuvânt.

(8) Instanța verifică hotărârea atacată pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul cauzei, precum și a oricăror probe administrate în fața instanței de apel.

(9) În vederea soluționării apelului, instanța, motivat, poate da o nouă apreciere probelor.

(10) Instanța se pronunță asupra tuturor motivelor de apel invocate.

(11) La judecarea apelului se aplică regulile de la judecata în fond, în măsura în care în prezentul titlu nu există dispoziții contrare.

(12) Apelul împotriva încheierilor care, potrivit legii, pot fi atacate separat se judecă în camera de consiliu fără prezența părților, care pot depune concluzii scrise, cu excepția cazurilor în care legea dispune altfel ori a celor în care instanța apreciază că este necesară judecata în ședință publică.

• VECHIUL CPP: art. 375-378.

Art. 421. Soluțiile la judecata în apel. (1) Instanța, judecând apelul, pronunță una dintre următoarele soluții:

1. respinge apelul, menținând hotărârea atacată:

a) dacă apelul este tardiv sau inadmisibil;

b) dacă apelul este nefondat;

2. admite apelul și:

a)¹⁾ desființează sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărâre, procedând potrivit regulilor referitoare la soluționarea acțiunii penale și a acțiunii civile la judecata în fond. Instanța de apel readministrează declarațiile pe care prima instanță și-a întemeiat soluția de achitare, dispozițiile art. 374 alin. (7)-(12) și ale art. 383 alin. (3) și (4) aplicându-se în mod corespunzător;

b)²⁾ desființează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost desființată pentru motivul că judecarea cauzei la acea instanță a avut loc în lipsa unei părți nelegal citate sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate, invocată de acea parte. Rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost desființată se dispune și atunci când instanța nu s-a pronunțat asupra unei fapte reținute în sarcina inculpatului prin actul de sesizare sau asupra acțiunii civile ori când există vreunul dintre cazurile de nulitate absolută, cu excepția cazului de necompetență, când se dispune rejudecarea de către instanța competentă.

(2)³⁾ Dispozițiile art. 406 alin. (1), (2) și (5) sunt aplicabile.

● **VECHIUL CPP: art. 379.**

● **LPA. Art. 14.** (1) Rejudecarea cauzei de către instanța a cărei hotărâre a fost desființată ori de către instanța competentă, dispusă după intrarea în vigoare a NCPP, se desfășoară cf. legii noi. (2) În cauzele în care rejudecarea s-a dispus anterior intrării în vigoare a NCPP, art. 5-10 se aplică în mod corespunzător [Art. 5. (1) Cauzele aflate în cursul urmăririi penale la data intrării în vigoare a legii noi rămân în competența organelor de urmărire penală legal sesizate, urmând a fi soluționate potrivit acestora, cu excepția cauzelor de competența parchetelor militare și a secțiilor militare din cadrul parchetelor competente. (2) Sesizarea instanței în cauzele prevăz. la alin. (1) se va face potrivit normelor de competență din legea nouă. (3) La judecarea cauzelor și la soluționarea propunerilor, contestațiilor, plângerilor sau a oricăror alte cereri în care cercetarea penală a fost efectuată de DNA potrivit legii vechi, precum și a celor care au rămas în competența acestora în condițiile alin. (1), participă procurori din cadrul DNA. Art. 6. (1) Cauzele aflate în curs de judecată în primă instanță la data intrării în vigoare a legii noi în care nu s-a început cercetarea judecătorească se soluționează de către instanța competentă cf. legii noi, potrivit regulilor prevăz. de aceeași lege. (2) În situația prevăz. la alin. (1), instanța pe rolul căreia se află cauza o trimite judecătorului de cameră preliminară, pentru a proceda potrivit art. 342-348 NCPP, ori, după caz, o declină în favoarea instanței competente. Art. 7. Cauzele aflate în curs de judecată în primă instanță în care s-a început cercetarea judecătorească anterior intrării în vigoare a legii noi rămân în competența aceleiași instanțe, judecând urmând a se desfășura potrivit legii noi. Art. 8. Hotărârile pronunțate în primă instanță după intrarea în vigoare a legii noi sunt supuse căilor de atac, termenelor și condițiilor de exercitare ale acestora, prevăzute de legea nouă. Art. 9. (1) Sentințele supuse căilor de atac ordinare potrivit legii vechi, cu privire la care termenul de declarare a căii ordinare de atac nu expirase la data intrării în vigoare a legii noi, sunt supuse apelului. Apelul se judecă de către instanța competentă cf. legii noi, potrivit regulilor prevăz. de aceeași lege. (2) Cererile de recurs împotriva sentințelor prevăzute la alin. (1) depuse anterior intrării în vigoare a legii noi se vor considera cereri de apel. (3) În cazul prevăzut la alin. (1), termenul de declarare a apelului se calculează potrivit art. 363 CPP 1968. (4) Deciziile pronunțate în apelurile soluționate potrivit alin. (1) sunt definitive, în condițiile art. 552 NCPP. (5) Sentințele prin care s-a dispus, potrivit legii vechi, restituirea cauzei procurorului cu privire la care termenul de declarare a recursului nu expirase la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse contestației, potrivit art. 347 alin. (1) NCPP. (6) Contestația prevăz. la alin. (5) se soluționează de către judecătorul de cameră preliminară al instanței ierarhic superioare celei căreia îi revine, potrivit legii noi, competența să judece cauza în primă instanță ori, după caz, de către completul competent de la ICCJ. (7) Cererile de recurs împotriva sentințelor prevăzute la alin. (5), depuse

¹⁾ Lit. a) a pct. 2 al art. 421 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 48 L. nr. 201/2023.

²⁾ Lit. b) a pct. 2 al art. 421 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 107 O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (2) al art. 421 a fost introdus prin art. I pct. 10 L. nr. 130/2021.

anterior intrării în vigoare a legii noi, se vor considera contestații. (8) Termenul de declarare a contestației prevăz. la alin. (5) se calculează potrivit art. 332 alin. (4) CPP 1968. **Art. 10.** (1) Apelurile aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a NCPP se soluționează de către aceeași instanță, potrivit dispozițiilor din legea nouă privitoare la apel. (2) Recursurile aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a NCPP, declarate împotriva hotărârilor pentru care legea veche nu prevede calea de atac a apelului, se soluționează de către aceeași instanță, cf. dispozițiilor din legea nouă privitoare la apel. (3) Deciziile pronunțate în apelurile soluționate potrivit alin. (1) și (2) sunt definitive, în condițiile art. 552 alin. (1) NCPP. (4) Recursurile în curs de judecată la data intrării în vigoare a NCPP, declarate împotriva sentințelor prin care s-a restituit cauza procurorului, se soluționează cf. dispozițiilor din legea nouă privitoare la contestație de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond ori, după caz, de către completul competent de la ICCJ).

Art. 422. Chestiunile complementare. Instanța, deliberând asupra apelului, face, atunci când este cazul, aplicarea dispozițiilor privitoare la reluarea dezbaterilor și a celor privind rezolvarea acțiunii civile, măsurile asigurătorii, cheltuielile judiciare și orice alte aspecte de care depinde soluționarea completă a apelului. De asemenea, instanța de apel verifică dacă s-a făcut o justă aplicare de către prima instanță a dispozițiilor privitoare la deducerea duratei reținerii, arestării preventive, arestului la domiciliu sau internării medicale și adaugă, dacă este cazul, timpul de arestare scurs după pronunțarea hotărârii atacate cu apel.

• **VECHIUL CPP: art. 381.**

Art. 423. Desființarea hotărârii. (1) În caz de admitere a apelului, hotărârea atacată se desființează, în limitele dispozițiilor privind efectul devolutiv și extensiv al apelului.

(2) Hotărârea poate fi desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ceea ce privește latura penală sau civilă, dacă aceasta nu împiedică justa soluționare a cauzei.

(3) În caz de desființare a hotărârii, instanța de apel poate menține măsura arestării preventive.

• **VECHIUL CPP: art. 382.**

Art. 424. Conținutul deciziei instanței de apel și comunicarea acesteia.

(1) Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă în partea introductivă mențiunile prevăzute la art. 402, iar în expunere temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și temeiurile care au dus la adoptarea oricăreia dintre soluțiile prevăzute la art. 421. Dispozitivul cuprinde soluția dată de instanța de apel, data pronunțării deciziei și mențiunea că pronunțarea s-a făcut în ședință publică.

(2)¹⁾ Instanța de apel se pronunță asupra măsurilor preventive potrivit dispozițiilor referitoare la conținutul sentinței; când s-a dispus trimiterea cauzei spre rejudecare primei instanțe sau instanței competente, instanța de apel poate face aplicarea corespunzătoare a art. 399 alin. (10).

(3) În cazul în care inculpatul se află în stare de arest preventiv sau de arest la domiciliu, în expunere și dispozitiv se arată timpul care se deduce din pedeapsă.

(4) Când s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie să indice care este ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul penal trebuie să își reia cursul, în caz contrar toate actele procedurale fiind desființate de drept.

¹⁾ Alin. (2) al art. 424 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 108 din O.U.G. nr. 18/2016.

(5) Decizia instanței de apel se comunică procurorului, părților, persoanei vătămate și administrației locului de deținere.

• **VECHIUL CPP: art. 383.**

Art. 425. Limitele rejudecării. (1) Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanței de apel, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la soluționarea apelului.

(2) Dacă hotărârea a fost desființată în apelul procurorului, declarat în defavoarea inculpatului sau în apelul persoanei vătămate, instanța care rejudecă poate agrava soluția dată de prima instanță.

(3) Când hotărârea este desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ceea ce privește latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost desființată.

• **VECHIUL CPP: art. 385.**

Capitolul III¹

Contestația¹⁾

Art. 425¹. Declarația și soluționarea contestației. (1) Calea de atac a contestației se poate exercita numai atunci când legea o prevede expres, prevederile prezentului articol fiind aplicabile când legea nu prevede altfel.

(2) Pot face contestație procurorul și subiecții procesuali la care hotărârea atacată se referă, precum și persoanele ale căror interese legitime au fost vătămate prin aceasta, în termen de 3 zile, care curge de la pronunțare pentru procuror și de la comunicare pentru celelalte persoane, dispozițiile art. 411 alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

(3) Contestația se depune la judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, la instanța care a pronunțat hotărârea care se atacă și se motivează până la termenul stabilit pentru soluționare, dispozițiile art. 415 aplicându-se în mod corespunzător.

(4) La soluționarea contestației, dispozițiile art. 416 și art. 418 se aplică în mod corespunzător, în cadrul acestor limite, la soluționarea contestației împotriva încheierii privind o măsură preventivă se poate dispune o măsură mai puțin gravă decât cea solicitată sau decât cea dispusă prin încheierea contestată ori se pot modifica obligațiile din conținutul măsurii contestate.

(5) Contestația se soluționează de către judecătorul de drepturi și libertăți, respectiv de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța superioară celei sesizate sau, după caz, de către instanța superioară celei sesizate, respectiv de completul competent al Înaltei Curți de Casație și Justiție, în ședință publică, cu participarea procurorului.

(6) La soluționarea contestației se citează persoana care a făcut contestația, precum și subiecții procesuali la care hotărârea atacată se referă, dispozițiile art. 90 și art. 91 aplicându-se în mod corespunzător.

(7) Contestația se soluționează prin decizie, care nu este supusă niciunei căi de atac, putându-se pronunța una dintre următoarele soluții:

1. respingerea contestației, cu menținerea hotărârii atacate:

a) când contestația este tardivă sau inadmisibilă;

b) când contestația este nefondată;

¹⁾ „Cap. III¹. Contestația” (art. 425¹) a fost introdus prin art. III pct. 5 din O.U.G. nr. 3/2014.

2. admiterea contestației și:

- a) desființarea hotărârii atacate și soluționarea cauzei;
- b) desființarea hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către judecătorul sau completul care a pronunțat-o, atunci când se constată că nu au fost respectate dispozițiile privind citarea.

- **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 4/2014** (supra, art. 203).
- **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 16/2019** (infra, art. 583).

Capitolul V

Căile extraordinare de atac

- **N.N. Potriv. pct. 260 al art. 102 L. nr. 255/2013, Cap. IV (Contestația în anulare) din T. III al P. speciale devine Secț. 1 din Cap. V din T. III al P. speciale. Secț. 1-3 ale Cap. V devin, prin urmare, Secț. 2-4 ale Cap. V (potrivit pct. 261 al art. 102 L. nr. 255/2013).**

Secțiunea 1

Contestația în anulare

Art. 426. Cazurile de contestație în anulare. Împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestație în anulare în următoarele cazuri:

- a) când judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți sau când, deși legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate;
- b) când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal;
- c)¹⁾ când hotărârea din apel a fost pronunțată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului;
- d) când instanța de apel nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate;
- e) când judecata în apel a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii;
- f) când judecata în apel a avut loc în lipsa avocatului, când asistența juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii;
- g) când ședința de judecată în apel nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel;
- h) când instanța de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă;
- i) când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă.

• **VECHIUL CPP: art. 386.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 10/2017** (M. Of. nr. 392 din 25 mai 2017): „(...) în interpr. art. 426 lit. b) NCPP, instanța care soluționează contestația în anulare nu poate reanaliza o cauză de încetare a procesului penal, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența cauzei de încetare a procesului penal”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 67/2022 (M. Of. nr. 1141 din 28 noiembrie 2022): „1. Normele ref. întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial) supuse din perspectiva aplic. lor în timp principiului activității legii penale prevz. de art. 3 NCP, cu excepția

¹⁾ Lit. c)-h) ale art. 426 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 109 din O.U.G. nr. 18/2016.

disp. mai favorabile, *potriv. principiului mitior lex prevăz. de art. 15 alin. (2) Constituția României, rep., și art. 5 NCP*. 2. Instanța care soluționează contestația în anulare, întemeiată pe efectele D.C.C. nr. 297/2018 și nr. 358/2022, nu poate reanaliza [în aplic. art. 426 lit. b) NCPP] prescripția răspunderii penale, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acestei cauze de încetare a procesului penal în cursul procesului anterior acestei din urmă decizii”.

Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 43/2023 (M. Of. nr. 646 din 14 iulie 2023): „1. Disp. art. 426 lit. b) NCPP se interpr. în sensul că instanța care soluționează pe fond contestația în anulare nu poate să reanalizeze care dintre legile penale ce s-au succedat în timp este mai favorabilă în cazul în care se invocă incidența unei cauze de încetare a procesului penal în raport cu o lege succesivă care nu a fost reținută ca fiind mai favorabilă în cauză. 2. Omisiunea instanței de apel de a se pronunța asupra incidenței unei cauze de încetare a procesului penal în raport cu legea penală mai favorabilă de la data comiterii faptei până la data judecării cauzei în apel nu poate fi invocată prin intermediul contestației în anulare întemeiate pe art. 426 lit. b) NCPP”.

V. și **Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 5/2015** (infra, art. 432).

Art. 427. Cererea de contestație în anulare. (1) Contestația în anulare poate fi făcută de oricare dintre părți, de persoana vătămată sau de către procuror.

(2) În cererea de contestație în anulare contestatorul trebuie să arate cazurile de contestație pe care le invocă, precum și motivele aduse în sprijinul acestora.

• **VECHIUL CPP: art. 387.**

Art. 428.¹⁾ Termenul de introducere a contestației în anulare. (1) Contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art. 426 lit. a) și c)-h) poate fi introdusă în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei instanței de apel.

(2) Contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art. 426 lit. b) și i) poate fi introdusă oricând.

• **VECHIUL CPP: art. 388.**

Art. 429. Instanța competentă. (1) Contestația în anulare se introduce la instanța care a pronunțat hotărârea a cărei anulare se cere.

(2) Contestația în anulare pentru cazul în care se invocă autoritatea de lucru judecat se introduce la instanța la care a rămas definitivă ultima hotărâre.

• **VECHIUL CPP: art. 389.**

Art. 430. Suspendarea executării. Până la soluționarea contestației în anulare, instanța sesizată, luând concluziile procurorului, poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere.

• **VECHIUL CPP: art. 390.**

Art. 431. Admiterea în principiu. (1)²⁾ Instanța examinează admisibilitatea în principiu, în camera de consiliu, cu citarea părților și cu participarea procurorului. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică examinarea admisibilității în principiu.

(2) Instanța, constatând că cererea de contestație în anulare este făcută în termenul prevăzut de lege, că motivul pe care se sprijină contestația este dintre cele prevăzute la art. 426 și că în sprijinul contestației se depun ori se invocă dovezi care sunt la dosar, admite în principiu contestația și dispune citarea părților interesate.

• **VECHIUL CPP: art. 391.**

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 43/2023** (supra, art. 426).

¹⁾ Art. 428 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 110 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (1) al art. 431 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 111 din O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 432. Procedura de judecare. (1) La termenul fixat pentru judecarea contestației în anulare, instanța, ascultând părțile și concluziile procurorului, dacă găsește contestația întemeiată, desființează prin decizie hotărârea a cărei anulare se cere și procedează fie de îndată, fie acordând un termen, după caz, la rejudecarea apelului sau la rejudecarea cauzei după desființare.

(2) În cazul în care prin contestația în anulare se invocă autoritatea de lucru judecat, judecarea contestației se face cu citirea părților interesate în cauza în care s-a pronunțat ultima hotărâre. Instanța, ascultând părțile și concluziile procurorului, dacă găsește contestația întemeiată, desființează prin decizie sau, după caz, prin sentință ultima hotărâre sau acea parte din ultima hotărâre cu privire la care există autoritate de lucru judecat.

(3) Judecarea contestației în anulare nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de deținere.

(4) Sentința dată în contestația în anulare este supusă apelului, iar decizia dată în apel este definitivă.

• **VECHIUL CPP: art. 392.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 5/2015** (M. Of. nr. 248 din 10 aprilie 2015): „(...) hotărârea pronunțată în procedura examinării admisibilității în principiu a contestației în anulare, împotriva unei sentințe pentru care nu este prevăzută o cale de atac, nu poate fi supusă apelului”.

Secțiunea a 2-a Recursul în casație

Art. 433. Scopul recursului în casație și instanța competentă. Recursul în casație urmărește să supună Înaltei Curți de Casație și Justiție judecarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.

Art. 434. Hotărârile supuse recursului în casație. (1)¹⁾ Pot fi atacate cu recurs în casație deciziile pronunțate de curțile de apel și de Înalta Curte de Casație și Justiție, ca instanțe de apel, cu excepția deciziilor prin care s-a dispus rejudecarea cauzelor.

(2) Nu pot fi atacate cu recurs în casație:

a)²⁾ hotărârile de respingere ca inadmisibilă a cererii de revizuire;

b) hotărârile de respingere a cererii de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsă;

c) hotărârile pronunțate în materia executării pedepselor;

d) hotărârile pronunțate în materia reabilitării;

e)-g)³⁾ *abrogate*.

(3) Recursul în casație exercitat de procuror împotriva hotărârilor prin care s-a dispus achitarea inculpatului nu poate avea ca scop obținerea condamnării acestuia de către instanța de recurs în casație.

• **VECHIUL CPP: art. 385~~1~~.**

• **LPA. Art. 11.** (1) Deciziile pronunțate în apel înainte de intrarea în vigoare a NCPP cu privire la care termenul de declarare a căii ordinare de atac prevăzute de legea anterioară nu expirase la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse recursului în casație. (2) În cazurile prevăz. la

¹⁾ Alin. (1) al art. 434 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 O.U.G. nr. 70/2016.

²⁾ Lit. a) și c) ale alin. (2) al art. 434 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 112 O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Lit. e)-g) ale alin. (2) al art. 434 au fost abrogate prin art. I pct. 49 L. nr. 201/2023.

alin. (1), termenul de 30 de zile de declarare a recursului în casație curge după cum urmează: a) de la data intrării în vigoare a NCPP, pentru procuror și pentru părțile cu privire la care legea anterioară nu prevedea obligația comunicării deciziei de apel, precum și pentru părțile cărora decizia le-a fost comunicată anterior intrării în vigoare a NCPP; b) de la data comunicării, pentru părțile cărora decizia le-a fost comunicată după data intrării în vigoare a NCPP. (3) Cererile de recurs împotriva deciziilor prevăzute la alin. (1), depuse anterior intrării în vigoare a legii noi, se vor considera cereri de recurs în casație. (4) Soluționarea recursului în casație este supusă NCPP. (5) Deciziile prevăz. la alin. (1) devin definitive la data intrării în vigoare a NCPP. **Art. 12.** (1) Recursurile în curs de judecată la data intrării în vigoare a legii noi, declarate împotriva hotărârilor care au fost supuse apelului potrivit legii vechi, rămân în competența aceleiași instanțe și se judecă potrivit dispozițiilor legii vechi privitoare la recurs. (2) În cazul prevăz. la alin. (1), prin derogare de la art. 552 alin. (1) NCPP, hotărârea instanței de apel rămâne definitivă la data soluționării recursului, dacă acesta a fost respins ori dacă a fost admis și procesul a luat sfârșit în fața instanței de recurs. (3) Hotărârile pronunțate în recursul soluționat potrivit alin. (1) nu pot fi atacate cu recurs în casație. **Art. 13.** Hotărârile rămase definitive anterior intrării în vigoare a legii noi nu pot fi atacate cu recurs în casație în condițiile legii noi.

Art. 435. Termenul de declarare a recursului în casație. Recursul în casație poate fi introdus de către părți sau procuror în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei instanței de apel.

• **VECHIUL CPP: art. 385³.**

Art. 436. Declararea recursului în casație. (1) Pot formula cerere de recurs în casație:

- a) procurorul, în ceea ce privește latura penală și latura civilă;
- b) inculpatul, în ceea ce privește latura penală și latura civilă, împotriva hotărârilor prin care s-a dispus condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei ori încetarea procesului penal;
- c) partea civilă și partea responsabilă civilmente, în ceea ce privește latura civilă, iar referitor la latura penală, în măsura în care soluția din această latură a influențat soluția în latura civilă.

(2)¹⁾ *Abrogat.*

(3) Până la închiderea dezbaterilor la instanța de recurs, părțile și procurorul își pot retrage recursul în casație declarat. Retragerea trebuie să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special, iar dacă partea se află în stare de deținere, printr-o declarație atestată sau consemnată într-un proces-verbal de către conducerea locului de deținere. Declarația de retragere se poate face fie la instanța a cărei hotărâre a fost atacată, fie la instanța de recurs.

(4) Reprezentanții legali pot retrage recursul în casație cu respectarea, în ceea ce privește latura civilă, a condițiilor prevăzute de legea civilă. Inculpatul minor nu poate retrage recursul în casație declarat personal sau de reprezentantul său legal.

(5) Recursul în casație declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(6) Decizia instanței de apel prin care a fost respins apelul nu poate fi atacată cu recurs în casație de persoanele care nu au exercitat calea de atac a apelului ori când apelul acestora a fost retras.

• **VECHIUL CPP: art. 385², 385⁴.**

¹⁾ Alin. (2) al art. 436 a fost abrogat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 70/2016.

Art. 437. Motivarea recursului în casație. (1) Cererea de recurs în casație se formulează în scris și va cuprinde:

a)¹⁾ numele și prenumele, domiciliul sau reședința părții ori, după caz, numele și prenumele procurorului care exercită recursul în casație, precum și organul judiciar din care acesta face parte;

b) indicarea hotărârii care se atacă;

c) indicarea cazurilor de recurs în casație pe care se întemeiază cererea și motivarea acestora;

d) semnătura persoanei care exercită recursul în casație.

(2) La cerere se anexează toate înscrisurile invocate în motivarea acesteia.

• **VECHIUL CPP: art. 385¹⁰,**

Art. 438. Cazurile în care se poate face recurs în casație. (1) Hotărârile sunt supuse casării în următoarele cazuri:

1. în cursul judecății nu au fost respectate dispozițiile privind competența după materie sau după calitatea persoanei, atunci când judecata a fost efectuată de o instanță inferioară celei legal competente;

2-6. *abrogate*;

7. inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală;

8. în mod greșit s-a dispus încetarea procesului penal;

9-10. *abrogate*;

11. nu s-a constatat grațierea sau în mod greșit s-a constatat că pedeapsa aplicată inculpatului a fost grațiată;

12. s-au aplicat pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege;

13-14. *abrogate*.

(2) Cazurile prevăzute la alin. (1) pot constitui temei al casării hotărârii doar dacă nu au fost invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori dacă, deși au fost invocate, au fost respinse sau instanța a omis să se pronunțe asupra lor.

(3) În cazul în care cererea de recurs în casație a fost respinsă, partea sau procurorul care a declarat recursul în casație nu mai poate formula o nouă cerere împotriva aceleiași hotărâri, indiferent de motivul invocat.

• **VECHIUL CPP: art. 385⁹.**

Art. 439. Procedura de comunicare. (1) Cererea de recurs în casație împreună cu înscrisurile anexate se depun, însoțite de copii pentru procuror și părți, la instanța a cărei hotărâre se atacă.

(2) Președintele instanței a cărei hotărâre se atacă ori judecătorul delegat de către acesta va comunica procurorului și părților copii de pe cererea de recurs în casație și celelalte înscrisuri doveditoare, cu mențiunea că se pot depune concluziile scrise în termen de 10 zile de la primirea comunicărilor, la aceeași instanță.

(3) Nedepunerea de către părți și procuror de concluzii scrise nu împiedică judecarea recursului în casație.

(4) În termen de 5 zile de la depunerea concluziilor scrise sau de la expirarea termenului de depunere a acestora, președintele instanței sau judecătorul delegat de către acesta va înainta Înaltei Curți de Casație și Justiție dosarul cauzei, cererea de

¹⁾ Lit. a) și d) ale alin. (1) al art. 437 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 70/2016.

recurs în casație, înscrisurile anexate, dovezile de comunicare efectuate, precum și, după caz, concluziile scrise.

(4)¹⁾ În cazul în care cererea de recurs în casație este formulată împotriva unei hotărâri prevăzute la art. 434 alin. (2), președintele instanței sau judecătorul delegat de către acesta restituie părții, pe cale administrativă, cererea de recurs în casație.

(5) În cazul în care nu este îndeplinită procedura de comunicare prevăzută la alin. (2) și (4) ori dacă aceasta nu este completă, magistratul-asistent de la Înalta Curte de Casație și Justiție, desemnat cu verificarea îndeplinirii procedurii de comunicare și de întocmire a raportului referitor la cererea de recurs în casație, va îndeplini sau va completa, după caz, procedura.

(6)²⁾ În cazul recursurilor în casație declarate împotriva deciziilor pronunțate de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ca instanță de apel, procedura de comunicare se realizează la nivelul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar în cazul recursurilor în casație declarate împotriva deciziilor pronunțate de completele de 5 judecători, ca instanțe de apel, procedura de comunicare se realizează la nivelul completelor de 5 judecători.

Art. 440. Admiterea în principiu. (1)³⁾ Admisibilitatea cererii de recurs în casație se examinează în camera de consiliu de un complet format din un judecător, după depunerea raportului magistratului-asistent și atunci când procedura de comunicare este legal îndeplinită, fără citarea părților și fără participarea procurorului.

(2)⁴⁾ Dacă cererea de recurs în casație nu este făcută în termenul prevăzut de lege sau dacă nu s-au respectat dispozițiile art. 434, art. 436 alin. (1) și (6), art. 437 și art. 438, instanța respinge, prin încheiere definitivă, cererea de recurs în casație.

(3) Dacă cererea de recurs în casație a fost retrasă, instanța ia act de retragere, prin încheiere.

(4) În cazul în care instanța constată că cererea îndeplinește condițiile prevăzute la art. 434-438, dispune prin încheiere admiterea în principiu a cererii de recurs în casație și trimite cauza în vederea judecării recursului în casație.

(5)⁵⁾ În cazul recursurilor în casație declarate împotriva deciziilor pronunțate de completele de 5 judecători, ca instanțe de apel, judecătorul care examinează admisibilitatea cererii de recurs în casație în condițiile prevăzute în alin. (1)-(4) trebuie să facă parte dintr-un complet de 5 judecători.

• **VECHIUL CPP: art. 385^{10a}.**

Art. 441. Suspendarea executării. (1) Instanța care admite în principiu cererea de recurs în casație sau completul care judecă recursul în casație poate suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii, putând impune respectarea de către condamnat a unora dintre obligațiile prevăzute la art. 215 alin. (1) și (2).

(2) În cazul în care persoana condamnată nu respectă obligațiile impuse prin încheiere, completul care va judeca recursul în casație, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune revocarea măsurii suspendării și reluarea executării pedepsei.

¹⁾ Alin. (4)¹⁾ al art. 439 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din O.U.G. nr. 70/2016.

²⁾ Alin. (6) al art. 439 a fost introdus prin art. I pct. 5 din O.U.G. nr. 70/2016.

³⁾ Alin. (1) al art. 440 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 17 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

⁴⁾ Alin. (2) al art. 440 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 6 din O.U.G. nr. 70/2016.

⁵⁾ Alin. (5) al art. 440 a fost introdus prin art. I pct. 7 din O.U.G. nr. 70/2016.

(3) Aducerea la îndeplinire a dispozițiilor de suspendare a executării hotărârii și supravegherea respectării obligațiilor impuse se fac prin instanța de executare.

• **VECHIUL CPP: art. 385⁵.**

Art. 442. Efectul devolutiv și limitele sale. (1) Instanța judecă recursul în casație numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de recurs în casație și numai în raport cu calitatea pe care recurentul o are în proces.

(2) Instanța de recurs în casație examinează cauza numai în limitele motivelor de casare prevăzute la art. 438, invocate în cererea de recurs în casație.

• **VECHIUL CPP: art. 385⁶.**

Art. 443. Efectul extensiv și limitele sale. (1) Instanța examinează cauza prin extindere și cu privire la părțile care nu au declarat recurs în casație sau la care acesta nu se referă, putând hotărî și în privința lor, fără să poată crea acestor părți o situație mai grea.

(2) Procurorul, chiar după expirarea termenului de recurs în casație, poate cere extinderea recursului în casație declarat de el în termen și față de alte persoane decât acelea la care s-a referit, fără a se putea crea acestora o situație mai grea.

• **VECHIUL CPP: art. 385⁷.**

Art. 444. Neagravarea situației în propriul recurs în casație. (1) Instanța, soluționând cauza, nu poate crea o situație mai grea pentru cel care a declarat recursul în casație.

(2) În recursul în casație declarat de procuror în favoarea unei părți, instanța de recurs în casație nu poate agrava situația acesteia.

• **VECHIUL CPP: art. 385⁸.**

Art. 445. Prezența părților și a procurorului. (1) Judecarea recursului în casație admis în principiu se face cu citarea părților. Dispozițiile art. 90 și art. 93 alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

(2) Participarea procurorului la judecarea recursului în casație este obligatorie.

• **VECHIUL CPP: art. 385¹¹.**

Art. 446. Judecarea recursului în casație. (1) Președintele completului dă cuvântul recurentului, apoi intimatului și procurorului. Dacă între recursurile în casație declarate se află și recursul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

(2) Procurorul și părțile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi invocate la ocazia dezbaterilor.

• **VECHIUL CPP: art. 385¹³.**

Art. 447. Verificarea legalității hotărârii. Instanța este obligată să se pronunțe asupra tuturor cazurilor de recurs în casație invocate prin cerere de procuror sau de părți, verificând exclusiv legalitatea hotărârii atacate.

• **VECHIUL CPP: art. 385¹⁴.**

Art. 448. Soluțiile la judecata recursului în casație. (1) Instanța, judecând recursul în casație, pronunță una dintre următoarele soluții:

1. respinge recursul în casație, menținând hotărârea atacată, dacă recursul în casație este nefondat;

2. admite recursul în casație, casând hotărârea atacată, și:

a) îl achită pe inculpat sau dispune încetarea procesului penal ori înlătură greșita aplicare a legii;

b) dispune rejudecarea de către instanța de apel ori de către instanța competentă material sau după calitatea persoanei, dacă sunt incidente celelalte cazuri de casare prevăzute la art. 438.

(2) Dacă recursul în casație vizează greșita soluționare a laturii civile, instanța, după admiterea recursului, înlătură nelegalitatea constatată sau dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost casată, în condițiile alin. (1) pct. 2 lit. b).

(3) În cazul prevăzut la alin. (1) pct. 2 lit. a) instanța de recurs în casație desființează și hotărârea primei instanțe, dacă se constată aceleași încălcări de lege ca în decizia recurată.

(4) În cazul în care condamnatul se găsește în cursul executării pedepsei, instanța, admitând recursul în casație și pronunțând casarea cu trimitere, dispune asupra stării de libertate a acestuia, putând lua o măsură preventivă.

• **VECHIUL CPP: art. 385¹⁵-385¹⁶.**

Art. 449. Desființarea hotărârii și conținutul deciziei. (1) În caz de admitere a recursului în casație, hotărârea atacată se casează în limitele prevăzute la art. 442 și 443.

(2) Hotărârea poate fi desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai în ceea ce privește latura penală sau civilă, dacă aceasta nu împiedică justa soluționare a cauzei.

(3) Decizia instanței de recurs în casație trebuie să cuprindă, în partea introductivă, mențiunile prevăzute la art. 402, iar în expunere, temeiurile de drept care au dus la respingerea sau admiterea recursului în casație. Dispozitivul trebuie să cuprindă soluția pronunțată de instanța de recurs în casație, data pronunțării deciziei și mențiunea că pronunțarea s-a făcut în ședință publică.

(4) Când s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie să indice care este ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul penal trebuie să își reia cursul.

• **VECHIUL CPP: art. 385¹⁷.**

Art. 450. Limitele judecării. (1) Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanței de recurs în casație, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la admiterea recursului în casație.

(2) Când hotărârea este desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane, instanța se pronunță în limitele în care hotărârea a fost casată.

• **VECHIUL CPP: art. 385¹⁸.**

Art. 451. Procedura de rejudecare. Rejudecarea cauzei după casarea hotărârii atacate se desfășoară potrivit dispozițiilor cap. II sau III din titlul III al părții speciale, care se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 385¹⁹.**

• **LPA. V. art. 14 LPA (supra, art. 421 NCPP).**

Secțiunea a 3-a **Revizuirea**

Art. 452. Hotărârile supuse revizuirii. (1) Hotărârile judecătorești definitive pot fi supuse revizuirii atât cu privire la latura penală, cât și cu privire la latura civilă.

(2) Când o hotărâre privește mai multe infracțiuni sau mai multe persoane, revizuirea se poate cere pentru oricare dintre fapte sau dintre făptuitori.

• **VECHIUL CPP: art. 393.**

• **RIL. V. Dec. ICCJ (SU) nr. XVII/2007** (supra, art. 341).

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 68/2020** (M. Of. nr. 99 din 29 ianuarie 2021): „(...) în interpr. art. 452 alin. (1) NCPP, o cerere de revizuire întemeiată pe art. 453 alin. (1) lit. f) NCPP poate fi îndreptată și împotriva unei hotărâri penale definitive, pronunțate în soluționarea unei cereri întemeiate pe art. 595 NCPP”.

Art. 453. Cazurile de revizuire. (1) Revizuirea hotărârilor judecătorești definitive, cu privire la latura penală, poate fi cerută când:

a) s-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză;

b) hotărârea a cărei revizuire se cere s-a întemeiat pe declarația unui martor, opinia unui expert sau pe situațiile învederate de un interpret, care a săvârșit infracțiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, influențând astfel soluția pronunțată;

c) un înscris care a servit ca temelie al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals în cursul judecății sau după pronunțarea hotărârii, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză;

d) un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de urmărire penală a comis o infracțiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză;

e) când două sau mai multe hotărâri judecătorești definitive nu se pot concilia;

f)¹⁾ hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală care, după ce hotărârea a devenit definitivă, a fost declarată neconstituțională ca urmare a admiterii unei excepții de neconstituționalitate ridicate în acea cauză, în situația în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

(2) Revizuirea hotărârilor judecătorești penale definitive, exclusiv cu privire la latura civilă, poate fi cerută numai în fața instanței civile, potrivit Codului de procedură civilă.

(3)²⁾ Cazul prevăzut la alin. (1) lit. f) poate fi invocat ca motiv de revizuire numai în favoarea persoanei condamnate sau a celei față de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei.

(4) Cazul prevăzut la alin. (1) lit. a) constituie motiv de revizuire dacă pe baza faptelor sau împrejurărilor noi se poate dovedi netemeinicia hotărârii de achitare, condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei ori de încetare a procesului penal, iar cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b)-d) și f) constituie motive de revizuire dacă au dus la pronunțarea unei hotărâri nelegale sau netemeinice.

(5) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. e), toate hotărârile care nu se pot concilia sunt supuse revizuirii.

• **VECHIUL CPP: art. 394, 408².**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. LX/2007** (M. Of. nr. 574 din 30 iulie 2008): „(...) cererea de revizuire care se întemeiază pe *alte* motive decât cazurile prevăz. de art. 394 CPP [art. 453 NCPP] este inadmisibilă”.

Dec. ICCJ (RIL) nr. 9/2011 (M. Of. nr. 717 din 12 octombrie 2011): „Hotărârile definitive în care persoana condamnată nu este autorul infracțiunii, o altă persoană utilizând în mod fraudulos

¹⁾ Lit. f) a alin. (1) al art. 453 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 113 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Alin. (3) și (4) ale art. 453 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 50 L. nr. 201/2023.

identitatea celui condamnat, sunt supuse cazului de revizuire prevăz. de art. 394 alin. (1) lit. a) CPP [art. 453 alin. (1) lit. a) NCPP].

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 68/2020** (supra, art. 452).

Art. 454. Dovedirea unor cazuri de revizuire. (1) Situațiile care constituie cazurile de revizuire prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d) se dovedesc prin hotărâre judecătorească definitivă prin care instanța s-a pronunțat asupra fondului cauzei constatând existența falsului sau existența faptelor și săvârșirea lor de respectivele persoane.

(2) În cazurile în care dovada nu poate fi făcută potrivit alin. (1) datorită existenței unei cauze care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale, proba cazurilor de revizuire prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d) se poate face în procedura de revizuire, prin orice mijloc de probă.

• **VECHIUL CPP: art. 395.**

Art. 455. Persoanele care pot cere revizuirea. (1) Pot cere revizuirea:

a) părțile din proces, în limitele calității lor procesuale;

b) un membru de familie al condamnatului, chiar și după moartea acestuia, numai dacă cererea este formulată în favoarea condamnatului.

(2) Procurorul poate cere din oficiu revizuirea laturii penale a hotărârii.

• **VECHIUL CPP: art. 396.**

Art. 456. Cererea de revizuire. (1) Cererea de revizuire se adresează instanței care a judecat cauza în prima instanță.

(2) Cererea se formulează în scris și trebuie motivată, cu arătarea cazului de revizuire pe care se întemeiază și a mijloacelor de probă în dovedirea acestuia.

(3) La cerere se vor alătura copii de pe înscrisurile de care cel ce a formulat cererea de revizuire înțelege a se folosi în proces, certificate pentru conformitate cu originalul. Când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele se vor alătura în traducere efectuată de un traducător autorizat.

(4) În cazul în care cererea nu îndeplinește condițiile prevăzute la alin. (2) și (3), instanța pune în vedere celui ce a formulat cererea să o completeze, într-un termen stabilit de instanță, sub sancțiunea prevăzută la art. 459 alin. (5).

• **VECHIUL CPP: art. 397.**

Art. 457. Termenul de introducere a cererii. (1) Cererea de revizuire în favoarea condamnatului se poate face oricând, chiar după ce pedeapsa a fost executată sau considerată executată ori după moartea condamnatului, cu excepția cazului prevăzut la art. 453 alin. (1) lit. f), când cererea de revizuire poate fi formulată în termen de un an de la data publicării deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2)¹⁾ Cererea de revizuire în defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui față de care s-a încetat procesul penal se poate face în termen de 3 luni, care curge:

a) în cazurile prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. a)-d), când nu sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când faptele sau împrejurările au fost cunoscute de persoana care face cererea sau de la data când aceasta a luat cunoștință de împrejurările pentru care constatarea infracțiunii nu se poate face printr-o hotărâre penală, dar nu mai târziu de 3 ani de la data producerii acestora;

¹⁾ Alin. (2) al art. 457 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 51 L. nr. 201/2023.

b) în cazurile prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. a)-d), dacă sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când hotărârea a fost cunoscută de persoana care face cererea, dar nu mai târziu de un an de la data rămânării definitive a hotărârii penale;

c) în cazul prevăzut la art. 453 alin. (1) lit. e), de la data când hotărârile ce nu se conciliază au fost cunoscute de persoana care face cererea.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică și în cazul când procurorul se sesizează din oficiu.

(4) Revizuirea în defavoarea inculpatului nu se poate face când a intervenit o cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal.

• **VECHIUL CPP: art. 398, 408² alin. (4).**

Art. 458. Instanța competentă. Competență să judece cererea de revizuire este instanța care a judecat cauza în prima instanță. Când temeiul cererii de revizuire constă în existența unor hotărâri ce nu se pot concilia, competența se determină potrivit dispozițiilor art. 44.

• **VECHIUL CPP: art. 401.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. XXX/2006** (M. Of. nr. 725 din 26 octombrie 2007): *„În aplic. art. 401 CPP [art. 458 NCPP] (...): Instanța competentă să soluționeze cererea de revizuire este instanța care a judecat cauza în primă instanță, chiar dacă, la momentul introducerii cererii, datorită modificării dispozițiilor legii procesual penale, aceasta nu mai avea competența de a judeca fondul cauzei în primă instanță”.*

Art. 459. Admiterea în principiu. (1) La primirea cererii de revizuire, se fixează termen pentru examinarea admisibilității în principiu a cererii de revizuire, președintele dispunând atașarea dosarului cauzei.

(2)¹⁾ Admisibilitatea în principiu se examinează de către instanță, în camera de consiliu, cu citarea părților și cu participarea procurorului. Ne reprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică examinarea admisibilității în principiu.

(3) Instanța examinează dacă:

a) cererea a fost formulată în termen și de o persoană dintre cele prevăzute la art. 455;

b) cererea a fost întocmită cu respectarea prevederilor art. 456 alin. (2) și (3);

c) au fost invocate temeiuri legale pentru redeschiderea procedurilor penale;

d) faptele și mijloacele de probă în baza cărora este formulată cererea nu au fost prezentate într-o cerere anterioară de revizuire care a fost judecată definitiv;

e) faptele și mijloacele de probă în baza cărora este formulată cererea conduc, în mod evident, la stabilirea existenței unor temeiuri legale ce permit revizuirea;

f) persoana care a formulat cererea s-a conformat cerințelor instanței dispuse potrivit art. 456 alin. (4).

(4) În cazul în care instanța constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (3), dispune prin încheiere admiterea în principiu a cererii de revizuire.

(5) În cazul în care instanța constată neîndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (3), dispune prin sentință respingerea cererii de revizuire, ca inadmisibilă.

(6) Când cererea de revizuire a fost făcută pentru un condamnat decedat sau când condamnatul care a făcut cererea ori în favoarea căruia s-a făcut revizuirea a decedat după introducerea cererii, prin excepție de la dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. f), procedura de revizuire își va urma cursul, iar în cazul rejudecării cauzei, după admiterea în principiu, instanța va hotărî potrivit dispozițiilor art. 16, care se aplică în mod corespunzător.

¹⁾ Alin. (2) al art. 459 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 114 din O.U.G. nr. 18/2016.

(7) Încheierea prin care este admisă în principiu cererea de revizuire este definitivă. Sentința prin care este respinsă cererea de revizuire, după analiza admisibilității în principiu, este supusă aceleiași căi de atac ca și hotărârea la care se referă revizuirea.

• **VECHIUL CPP: art. 402-403.**

Art. 460. Măsurile care pot fi luate odată cu sau ulterior admiterii în principiu.

(1) Odată cu admiterea în principiu a cererii de revizuire sau ulterior acesteia, instanța poate suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii supuse revizuirii și poate dispune respectarea de către condamnat a unora dintre obligațiile prevăzute la art. 215 alin. (1) și (2).

(2) Împotriva încheierii prin care s-a dispus suspendarea hotărârii supuse revizuirii, prevăzută la alin. (1), procurorul sau persoana interesată poate formula contestație în termen de 48 de ore de la pronunțare pentru cei prezenți și de la comunicare pentru cei lipsă. Contestația formulată de procuror este suspensivă de executare. Dispozițiile art. 597 alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(3) În cazul în care persoana condamnată nu respectă obligațiile stabilite prin încheiere, instanța, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune revocarea măsurii suspendării și reluarea executării pedepsei.

(4) În cazul admiterii în principiu a cererii de revizuire pentru existența unor hotărâri ce nu se pot concilia, cauzele în care aceste hotărâri au fost pronunțate se reunesc în vederea rejudecării.

• **VECHIUL CPP: art. 404.**

Art. 461. Rejudecarea. (1) Rejudecarea cauzei după admiterea în principiu a cererii de revizuire se face potrivit regulilor de procedură privind judecarea în primă instanță.

(2) Instanța, dacă găsește necesar, administrează din nou probele din cursul primei judecări.

(3) În cazul în care instanța constată că situația de fapt nu poate fi stabilită în mod nemijlocit sau aceasta nu s-ar putea face decât cu mare întârziere, dispune efectuarea cercetărilor necesare de către procurorul de la parchetul de pe lângă această instanță, într-un interval ce nu poate depăși 3 luni.

(4) După efectuarea cercetărilor, procurorul înaintează întregul material instanței competente.

(5) Persoanele prevăzute la art. 453 alin. (1) lit. b) și d) nu pot fi audiate ca martori în cauza supusă revizuirii, dacă dovada acestor cazuri de revizuire s-a făcut prin hotărâre judecătorească.

• **VECHIUL CPP: art. 399, 405.**

Art. 462. Soluțiile după rejudecare. (1) Dacă se constată că cererea de revizuire este întemeiată, instanța anulează hotărârea, în măsura în care a fost admisă revizuirea, sau hotărârile care nu se pot concilia și pronunță o nouă hotărâre potrivit dispozițiilor art. 395-399, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Instanța rejudecă cauza prin extindere și cu privire la părțile care nu au formulat cerere de revizuire, putând hotărî și în privința lor, fără să le poată crea acestora o situație mai grea.

(3) Instanța ia măsuri pentru restabilirea situației anterioare, dispunând, dacă este cazul, restituirea amenzii plătite și a bunurilor confiscate, a cheltuielilor judiciare pe care cel în favoarea căruia s-a admis revizuirea nu era ținut să le suporte sau alte asemenea măsuri.

(4) Dacă instanța constată că cererea de revizuire este neîntemeiată, o respinge și dispune obligarea revizuiantului la plata cheltuielilor judiciare către stat, precum și reluarea executării pedepsei, în cazul în care aceasta a fost suspendată.

• **VECHIUL CPP: art. 406.**

Art. 463. Calea de atac. Sentința prin care instanța se pronunță asupra cererii de revizuire, după rejudecarea cauzei, este supusă aceleiași căi de atac ca și hotărârea la care se referă revizuirea.

• **VECHIUL CPP: art. 407.**

Art. 464. Efectele respingerii cererii de revizuire. În cazul respingerii cererii de revizuire ca inadmisibilă sau ca neîntemeiată, nu va putea fi formulată o nouă cerere pentru aceleași motive.

• **VECHIUL CPP: art. 403 alin. (3¹).**

Art. 465.¹ Revizuirea în cazul hotărârilor și avizelor Curții Europene a Drepturilor Omului. (1) Hotărârile definitive pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol, ca urmare a soluționării amiabile a litigiului dintre stat și reclamant, pot fi supuse revizuirii, dacă vreuna dintre consecințele grave ale încălcării Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

(1)² Hotărârea definitivă pronunțată în cauza în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a emis un aviz consultativ poate fi supusă revizuirii, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) hotărârea definitivă a fost pronunțată anterior comunicării de către Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avizului consultativ, tradus în limba română;

b) contrarietatea dintre interpretarea din hotărârea definitivă și cea stabilită prin aviz generează o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale și vreuna dintre consecințele grave ale încălcării Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

(2) Pot cere revizuirea:

a) persoana al cărei drept a fost încălcat;

b) membrii de familie ai condamnatului, chiar și după moartea acestuia, numai dacă cererea este formulată în favoarea condamnatului;

c) procurorul.

(3) Cererea de revizuire se introduce la instanța care a pronunțat hotărârea a cărei revizuire se cere.

(4) Cererea de revizuire se poate face cel mai târziu în termen de 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a hotărârii definitive pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

¹) Denumirea marginală a art. 465 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. 8 pct. 1 L. nr. 173/2022, modific. intrând în vigoare la data intrării în vigoare, pentru România, a Protocolului nr. 16 CEDO.

²) Alin. (1)¹ al art. 465 a fost introdus prin art. 8 pct. 2 L. nr. 173/2022, intrând în vigoare la data intrării în vigoare, pentru România, a Protocolului nr. 16 CEDO.

(4¹)¹⁾ Cererea de revizuire, formulată potrivit alin. (1¹), se poate face cel mai târziu în termen de 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a avizului emis de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

(5) După sesizare, instanța poate dispune, din oficiu, la propunerea procurorului sau la cererea părții, suspendarea executării hotărârii atacate. Dispozițiile art. 460 alin. (1) și (3) se aplică în mod corespunzător.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) La judecarea cererii de revizuire, părțile se citează. Partea aflată în stare de deținere este adusă la judecată.

(8) Atunci când părțile sunt prezente la judecarea cererii de revizuire, instanța ascultă și concluziile acestora.

(9) Instanța examinează cererea în baza actelor dosarului și se pronunță prin decizie.

(10) Instanța respinge cererea în cazul în care constată că este tardivă, inadmisibilă sau nefondată.

(11) Atunci când instanța constată că cererea este fondată:

a) desființează, în parte, hotărârea atacată sub aspectul dreptului încălcat și, rejudecând cauza, cu aplicarea dispozițiilor secțiunii 1 a cap. V din titlul III al părții speciale, înlătură consecințele încălcării dreptului;

b) desființează hotărârea și, când este necesară administrarea de probe, dispune rejudecarea de către instanța în fața căreia s-a produs încălcarea dreptului, aplicându-se dispozițiile secțiunii 1 a cap. V din titlul III al părții speciale.

(12) Hotărârea pronunțată este supusă căilor de atac prevăzute de lege pentru hotărârea revizuită.

● **VECHIUL CPP: art. 408¹.**

● **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 2/2015** (M. Of. nr. 159 din 6 martie 2015): „(...) în urma desființării deciziei date în recurs, în calea de atac a revizuirii reglem. în procedura prevăz. de art. 465 NCPP, în condițiile în care cauza a parcurs trei grade de jurisdicție (primă instanță, apel și recurs), în ultimă instanță soluționându-se recursul procurorului, calea de atac este recursul în forma și reglementarea prevăz. de lege la data judecării recursului inițial”.

● **DISPOZIȚII CONEXE. V.:**

– L. nr. 172/2022;

– L. nr. 173/2022.

Secțiunea a 4-a

Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate

Art. 466. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate. (1) Persoana condamnată definitiv care a fost judecată în lipsă poate solicita redeschiderea procesului penal în termen de o lună din ziua în care a luat cunoștință, prin orice notificare oficială, că s-a desfășurat un proces penal împotriva sa.

(2) Este considerată judecată în lipsă persoana condamnată care nu a fost citată la proces și nu a luat cunoștință în niciun alt mod oficial despre acesta, respectiv, deși a avut cunoștință de proces, a lipsit în mod justificat de la judecarea cauzei și nu a putut încunoștința instanța. Nu se consideră judecată în lipsă persoana condamnată care și-a desemnat un apărător ales ori un mandatar, dacă aceștia s-au prezentat oricând în

¹⁾ Alin. (4¹) al art. 465 a fost introdus prin art. 8 pct. 3 L. nr. 173/2022, intrând în vigoare la data intrării în vigoare, pentru România, a Protocolului nr. 16 CEDO.

cursul procesului, și nici persoana care, după comunicarea, potrivit legii, a sentinței de condamnare, nu a declarat apel, a renunțat la declararea lui ori și-a retras apelul.

(3) Pentru persoana condamnată definitiv judecată în lipsă față de care un stat străin a dispus extrădarea sau predarea în baza mandatului european de arestare, termenul prevăzut la alin. (1) curge de la data la care, după aducerea în țară, i-a fost comunicată hotărârea de condamnare.

(4) Procesul penal nu poate fi redeschis în cazul în care persoana condamnată a solicitat să fie judecată în lipsă.

(5) Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător persoanei față de care s-a pronunțat o hotărâre de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei.

• **VECHIUL CPP: art. 522¹.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 22/2015** (M. Of. nr. 486 din 2 iulie 2015): „(...) în interpr. și aplic. art. 466 alin. (1) NCPP, obiectul cererii de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsă a persoanei condamnate îl reprezintă numai hotărârile penale definitive prin care s-a dispus condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei, indiferent dacă judecata în primă instanță sau în calea ordinară de atac este consecința rejudecării cauzei ca urmare a admiterii contestației în anulare ori revizuirii”.

Art. 467. Cererea de redeschidere a procesului penal. (1)¹ Cererea de redeschidere a procesului penal poate fi formulată de către persoana judecată în lipsă și se adresează instanței care a judecat cauza în primă instanță.

(2) Când persoana judecată în lipsă este privată de libertate, cererea poate fi depusă la administrația locului de deținere, care o va trimite de îndată instanței competente.

(3) Cererea se formulează în scris și trebuie motivată cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 466.

(4) Cererea poate fi însoțită de copii de pe înscrisurile de care persoana judecată în lipsă înțelege a se folosi în proces, certificate pentru conformitate cu originalul. Când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele vor fi însoțite de traducere.

(5) În cazul în care cererea nu îndeplinește condițiile prevăzute la alin. (3) și (4), instanța pune în vedere celui ce a formulat cererea să o completeze până la primul termen de judecată sau, după caz, într-un termen scurt, stabilit de instanță.

Art. 468. Măsurile premergătoare. (1) La primirea cererii de redeschidere a procesului penal, se fixează termen pentru examinarea admisibilității în principiu, președintele dispunând atașarea dosarului cauzei, precum și citarea părților și a subiecților procesuali principali interesați.

(2) Când persoana care a solicitat redeschiderea procesului penal este privată de libertate, chiar într-o altă cauză, președintele dispune încunoștințarea acesteia despre termen și ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

(3) Persoana privată de libertate este adusă la judecată.

Art. 469. Judecarea cererii de redeschidere a procesului. (1) Instanța, ascultând concluziile procurorului, ale părților și ale subiecților procesuali principali, examinează dacă:

a) cererea a fost formulată în termen și de către o persoană dintre cele prevăzute la art. 466;

¹ Alin. (1) al art. 467 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 115 din O.U.G. nr. 18/2016.

- b) au fost invocate temeiuri legale pentru redeschiderea procesului penal;
- c) motivele în baza cărora este formulată cererea nu au fost prezentate într-o cerere anterioară de redeschidere a procesului penal, care a fost judecată definitiv.
- (2) Cererea se examinează de urgență, iar în cazul în care persoana condamnată se află în executarea pedepsei cu închisoarea aplicate în cauza a cărei rejudecare se cere, instanța poate suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii și poate dispune respectarea de către condamnat a uneia dintre obligațiile prevăzute la art. 215 alin. (1) și (2).
- (3) Dacă instanța constată îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1), dispune prin încheiere admiterea cererii de redeschidere a procesului penal.
- (4) Dacă instanța constată neîndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 466, dispune prin sentință respingerea cererii de redeschidere a procesului penal.
- (5) Încheierea prin care este admisă cererea de redeschidere a procesului penal poate fi atacată odată cu fondul.
- (6) Hotărârea prin care este respinsă cererea de redeschidere a procesului penal este supusă aceleiași căi de atac ca și hotărârea pronunțată în lipsa persoanei condamnate.
- (7)¹⁾ Admiterea cererii de redeschidere a procesului penal atrage desființarea de drept a hotărârii sau, după caz, a hotărârilor pronunțate în lipsa persoanei condamnate. Judecata se reia din faza procesuală desfășurată în lipsa persoanei condamnate.
- (8) Instanța redeschide procesul penal prin extindere și cu privire la părțile care nu au formulat cerere, putând hotărî și în privința lor, fără să le poată crea acestora o situație mai grea.
- (9) Odată cu admiterea cererii de redeschidere a procesului penal, instanța, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune luarea față de inculpat a uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4), lit. b)-e). Dispozițiile titlului V al părții generale se aplică în mod corespunzător.

Art. 470.²⁾ Abrogat.

Capitolul VI

Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare

• DISPOZIȚII CONEXE. V.:

- L. nr. 172/2022;
- L. nr. 173/2022.

Secțiunea 1

Recursul în interesul legii

Art. 471. Cererea de recurs în interesul legii. (1) Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului Justiției, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție sau colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra chestiunilor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

¹⁾ Alin. (7) al art. 469 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 52 L. nr. 201/2023.

²⁾ Art. 470 a fost abrogat prin art. II pct. 116 din O.U.G. nr. 18/2016.

(2) Cererea trebuie să cuprindă soluțiile diferite date problemei de drept și motivarea acestora, jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului sau, după caz, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, opiniile exprimate în doctrină relevante în domeniu, precum și soluția ce se propune a fi pronunțată în recursul în interesul legii.

(3) Cererea de recurs în interesul legii trebuie să fie însoțită, sub sancțiunea respingerii ca inadmisibilă, de copii ale hotărârilor judecătorești definitive din care rezultă că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit de instanțele judecătorești.

• **VECHIUL CPP: art. 414².**

Art. 472. Condițiile de admisibilitate. Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează la cerere.

• **VECHIUL CPP: art. 414³.**

Art. 473. Judecarea recursului în interesul legii. (1) Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, în lipsa acestuia, din vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia, un număr de 14 judecători din secția în a cărei competență intră chestiunea de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții. Președintele completului este președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, în lipsa acestuia, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) În cazul în care chestiunea de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilește secțiile din care provin judecătorii ce vor alcătui completul de judecată.

(3) După sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele acesteia va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor din cadrul secției în a cărei competență intră chestiunea de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și a judecătorilor din celelalte secții ce intră în alcătuirea completului prevăzut la alin. (1).

(4) La primirea cererii, președintele completului va desemna un judecător din cadrul secției în a cărei competență intră chestiunea de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii. În cazul în care chestiunea de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele completului va desemna 3 judecători din cadrul acestor secții pentru întocmirea raportului. Raportorii nu sunt incompatibili.

(5) În vederea întocmirii raportului, președintele completului poate solicita unor specialiști recunoscuți opinia scrisă asupra chestiunilor de drept soluționate diferit.

(6) Raportul va cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și argumentele pe care se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene și opinia specialiștilor consultați, dacă este cazul, precum și doctrina în materie. Totodată, judecătorul sau, după caz, judecătorii raportori vor întocmi și vor motiva proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(7) Ședința completului se convoacă de președintele acestuia, cu cel puțin 20 de zile înainte de desfășurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător va primi o copie a raportului și a soluției propuse.

(8) La ședință participă toți judecătorii completului. Dacă există motive obiective, aceștia vor fi înlocuiți, cu respectarea regulilor prevăzute la alin. (3).

(9) Recursul în interesul legii se susține în fața completului, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv al curții de apel, ori de Avocatul Poporului sau de un reprezentant al acestuia.

(10) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot.

• **VECHIUL CPP: art. 414⁴.**

Art. 474. Conținutul hotărârii și efectele ei. (1) Asupra cererii de recurs în interesul legii completul Înaltei Curți de Casație și Justiție se pronunță prin decizie.

(2) Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.

(3) Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

• **VECHIUL CPP: art. 414⁵.**

Art. 474¹.¹ Încetarea sau modificarea efectelor deciziei. Efectele deciziei încetează în cazul abrogării, constatării neconstituționalității ori modificării dispoziției legale care a generat problema de drept dezlegată, cu excepția cazului în care aceasta subzistă în noua reglementare.

Secțiunea a 2-a

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept

Art. 475. Obiectul sesizării. Dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

Art. 476. Procedura de judecată. (1) Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după dezbateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 475, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de

¹ Art. 474¹ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 6 din O.U.G. nr. 3/2014.

atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 475, punctul de vedere al completului de judecată și al părților.

(2)¹⁾ Prin încheierea prevăzută la alin. (1), cauza poate fi suspendată până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept. În cazul în care nu s-a dispus suspendarea odată cu sesizarea, iar cercetarea judecătorească este finalizată înainte ca Înalta Curte de Casație și Justiție să se pronunțe asupra sesizării, instanța suspendă dezbaterile până la pronunțarea deciziei prevăzute la art. 477 alin. (1). În cazul în care inculpatul se află în arest la domiciliu sau este arestat preventiv ori dacă față de acesta s-a dispus măsura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 208 pe toată durata suspendării.

(3) După înregistrarea cauzei la Înalta Curte de Casație și Justiție, încheierea de sesizare se publică pe pagina de internet a acestei instanțe.

(4) Cauzele similare, aflate pe rolul instanțelor judecătorești, pot fi suspendate până la soluționarea sesizării.

(5) Repartizarea sesizării este făcută de președintele sau, în lipsa acestuia, de unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție ori de persoana desemnată de aceștia.

(6) Sesizarea se judecă de un complet format din președintele secției corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție sau de un judecător desemnat de acesta și 8 judecători din cadrul secției respective. Președintele secției sau, în caz de imposibilitate, judecătorul desemnat de acesta este președintele de complet și va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor.

(7) După alcătuirea completului potrivit alin. (6), președintele acestuia va desemna un judecător pentru a întocmi un raport asupra chestiunii de drept supuse judecării. Judecătorul desemnat raportor nu devine incompatibil.

(8) Atunci când chestiunea de drept privește activitatea mai multor secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele sau, în lipsa acestuia, unul dintre vicepreședinții Înaltei Curți de Casație și Justiție va transmite sesizarea președinților secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept. În acest caz, completul va fi alcătuit din președintele sau, în lipsa acestuia, din vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, care va prezida completul, din președinții secțiilor interesate în soluționarea chestiunii de drept, precum și câte 5 judecători din cadrul secțiilor respective, desemnați aleatoriu de președintele completului. După alcătuirea completului, pentru întocmirea raportului, președintele completului va desemna câte un judecător din cadrul fiecărei secții. Raportorii nu sunt incompatibili.

(9) Raportul va fi comunicat părților, care, în termen de cel mult 15 zile de la comunicare, pot depune, în scris, prin avocat sau, după caz, prin consilier juridic, punctele lor de vedere privind chestiunea de drept supusă judecării.

(10) Dispozițiile art. 473 alin. (5)-(8) se aplică în mod corespunzător.

(11) Sesizarea se judecă fără citarea părților, în cel mult 3 luni de la data învestirii, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot.

¹⁾ Alin. (2) al art. 476 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 18 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

Art. 477. Conținutul și efectele hotărârii. (1) Asupra sesizării, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept se pronunță prin decizie, numai cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

(2) Dispozițiile art. 474 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dezlegarea dată chestiunilor de drept este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4)¹⁾ *Abrogat.*

Art. 477^{1, 2)}. Încetarea sau modificarea efectelor deciziei. Efectele deciziei încetează în cazul abrogării, constatării neconstituționalității ori modificării dispoziției legale care a generat problema de drept dezlegată, cu excepția cazului în care aceasta subzistă în noua reglementare.

¹⁾ Alin. (4) al art. 477 a fost abrogat prin art. II pct. 117 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Art. 477¹ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 7 din O.U.G. nr. 3/2014.

Titlul IV Proceduri speciale

Capitolul I

Acordul de recunoaștere a vinovăției

Art. 478. Titularii acordului de recunoaștere a vinovăției și limitele acestuia.

(1) În cursul urmăririi penale, după punerea în mișcare a acțiunii penale, inculpatul și procurorul pot încheia un acord, ca urmare a recunoașterii vinovăției de către inculpat.

(2) Efectele acordului de recunoaștere a vinovăției sunt supuse avizului procurorului ierarhic superior.

(3) Acordul de recunoaștere a vinovăției poate fi inițiat atât de către procuror, cât și de către inculpat.

(4) Limitele încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției se stabilesc prin avizul prealabil și scris al procurorului ierarhic superior.

(5) Dacă acțiunea penală s-a pus în mișcare față de mai mulți inculpați, se poate încheia un acord de recunoaștere a vinovăției distinct cu fiecare dintre aceștia, fără a fi adusă atingere prezumției de nevinovăție a inculpaților pentru care nu s-a încheiat acord.

(6)¹⁾ Inculpații minori pot încheia acorduri de recunoaștere a vinovăției, cu încuviințarea reprezentantului lor legal, în condițiile prezentului capitol.

Art. 479.²⁾ Obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției. Acordul de recunoaștere a vinovăției are ca obiect recunoașterea comiterii faptei și acceptarea încadrării juridice pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și privește felul și cuantumul pedepsei, precum și forma de executare a acesteia, respectiv felul măsurii educative ori, după caz, soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei.

Art. 480. Condițiile încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției. (1)³⁾ Acordul de recunoaștere a vinovăției se poate încheia numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 15 ani.

(2) Acordul de recunoaștere a vinovăției se încheie atunci când, din probele administrate, rezultă suficiente date cu privire la existența faptei pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și cu privire la vinovăția inculpatului. La încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, asistența juridică este obligatorie.

(3) *Abrogat.*

(4)⁴⁾ Inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei amenzii. Pentru inculpații minori se va ține seama de aceste aspecte la alegerea măsurii educative; în cazul măsurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se dispun aceste măsuri, prevăzute de lege, se reduc cu o treime.

Art. 481. Forma acordului de recunoaștere a vinovăției. (1) Acordul de recunoaștere a vinovăției se încheie în formă scrisă.

¹⁾ Alin. (6) al art. 478 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 118 din O.U.G. nr. 18/2016.

²⁾ Art. 479 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 119 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (1) al art. 480 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 120 din O.U.G. nr. 18/2016.

⁴⁾ Alin. (4) al art. 480 a fost introdus prin art. II pct. 121 din O.U.G. nr. 18/2016.

(2) În situația în care se încheie acord de recunoaștere a vinovăției, procurorul nu mai întocmește rechizitoriu cu privire la inculpații cu care a încheiat acord.

Art. 482.¹⁾ Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției. (1) Acordul de recunoaștere a vinovăției cuprinde:

- a) data și locul încheierii;
- b) numele, prenumele și calitatea celor între care se încheie;
- c) date privitoare la persoana inculpatului, prevăzute la art. 107 alin. (1);
- d) descrierea faptei ce formează obiectul acordului;
- e) încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege;
- f) probele și mijloacele de probă;
- g) declarația expresă a inculpatului prin care recunoaște comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală;
- h) felul și cuantumul pedepsei ori ale măsurii educative, precum și forma de executare a pedepsei ori soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat;
- i) semnătura procurorului, inculpatului, avocatului și, după caz, a reprezentantului legal.

(2) În cazul neîncheierii acordului de recunoaștere a vinovăției sau al respingerii acestuia prin hotărâre judecătorească definitivă, declarația dată de inculpat în vederea încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției nu poate fi folosită pentru soluționarea cauzei în lipsa acordului expres al acestuia, exprimat în scris în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu. În lipsa acestui acord, actul care consemnează declarația dată de inculpat în vederea încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției se înlătură din dosarul cauzei.

Art. 483. Sesizarea instanței cu acordul de recunoaștere a vinovăției. (1) După încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, procurorul sesizează instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond și trimite acesteia acordul de recunoaștere a vinovăției, însoțit de dosarul de urmărire penală.

(2) În situația în care se încheie acordul numai cu privire la unele dintre fapte sau numai cu privire la unii dintre inculpați, iar pentru celelalte fapte sau inculpați se dispune trimiterea în judecată, sesizarea instanței se face separat. Procurorul înaintează instanței numai actele de urmărire penală care se referă la faptele și persoanele care au făcut obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției.

(3) În cazul în care sunt incidente dispozițiile art. 23 alin. (1), procurorul înaintează instanței acordul de recunoaștere a vinovăției însoțit de tranzacție sau de acordul de mediere.

Art. 484.²⁾ Procedura în fața instanței. (1) Dacă acordului de recunoaștere a vinovăției îi lipsește vreuna dintre mențiunile prevăzute la art. 482 sau dacă nu au fost respectate condițiile prevăzute la art. 483, instanța dispune acoperirea omisiunilor în cel mult 5 zile și sesizează în acest sens conducătorul parchetului care a emis acordul.

(2) La termenul fixat se citează inculpatul, celelalte părți și persoana vătămată. Instanța se pronunță asupra acordului de recunoaștere a vinovăției prin sentință, în ședință publică, după ascultarea procurorului, a inculpatului și avocatului acestuia, precum și, dacă sunt prezente, a celorlalte părți și a persoanei vătămate.

¹⁾ Art. 482 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 5 L. nr. 214/2023.

²⁾ Art. 484 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 122 O.U.G. nr. 18/2016.

(3)¹⁾ Dispozițiile cuprinse în titlul III al părții speciale privind judecata care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol se aplică în mod corespunzător.

Art. 485. Soluțiile instanței. (1)²⁾ Instanța, analizând acordul, pronunță una dintre următoarele soluții:

a) admite acordul de recunoaștere a vinovăției și pronunță soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 480-482 cu privire la toate faptele reținute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului;

b) respinge acordul de recunoaștere a vinovăției și trimite dosarul procurorului în vederea continuării urmăririi penale, dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 480-482 cu privire la toate faptele reținute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului, sau dacă apreciază că soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat este nelegală sau nejustificată de blândă în raport cu gravitatea infracțiunii sau pericolozitatea infractorului.

(2) Instanța poate admite acordul de recunoaștere a vinovăției numai cu privire la unii dintre inculpați.

(3) În situația prevăzută la alin. (1) lit. b), instanța se pronunță din oficiu cu privire la starea de arest a inculpaților.

(4) Dispozițiile art. 396 alin. (9), art. 398 și art. 399 se aplică în mod corespunzător.

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 5/2017** (M. Of. nr. 375 din 19 mai 2017): „În interpr. și aplic. unitară a art. 485 alin. (1) lit. b) tz. INCPP (...): Retragerea de către inculpat, în fața instanței de judecată, a consimțământului valabil exprimat în cursul urmăririi penale, în condițiile art. 482 lit. g) NCPP, nu constituie temei pentru respingerea acordului de recunoaștere a vinovăției”.

Art. 486. Soluționarea acțiunii civile. (1) În cazul în care instanța admite acordul de recunoaștere a vinovăției și între părți s-a încheiat tranzacție sau acord de mediere cu privire la acțiunea civilă, instanța ia act de aceasta prin sentință.

(2) În cazul în care instanța admite acordul de recunoaștere a vinovăției și între părți nu s-a încheiat tranzacție sau acord de mediere cu privire la acțiunea civilă, instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă. În această situație, hotărârea prin care s-a admis acordul de recunoaștere a vinovăției nu are autoritate de lucru judecat asupra întinderii prejudiciului în fața instanței civile.

Art. 487. Cuprinsul sentinței. Sentința cuprinde în mod obligatoriu:

a) mențiunile prevăzute la art. 370 alin. (4), art. 403 și 404;

b) fapta pentru care s-a încheiat acordul de recunoaștere a vinovăției și încadrarea juridică a acesteia.

Art. 488. Calea de atac. (1)³⁾ Împotriva sentinței pronunțate potrivit art. 485 și 486, procurorul, inculpatul, celelalte părți și persoana vătămată pot declara apel, în termen de 10 zile de la comunicare.

(2) Apelul poate fi declarat în condițiile art. 409, care se aplică în mod corespunzător.

(3) La soluționarea apelului se citează părțile și persoana vătămată.

(4) Instanța de apel pronunță una dintre următoarele soluții:

a) respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă apelul este tardiv sau inadmisibil ori nefondat;

¹⁾ Alin. (3) al art. 484 a fost introdus prin art. I pct. 11 L. nr. 130/2021.

²⁾ Alin. (1) al art. 485 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 123 O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (1)-(3) ale art. 488 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 124 din O.U.G. nr. 18/2016.

b)¹⁾ admite apelul, desființează sentința prin care acordul de recunoaștere a fost admis și pronunță o nouă hotărâre, procedând potrivit art. 485 și 486, care se aplică în mod corespunzător;

c) admite apelul, desființează sentința prin care acordul de recunoaștere a fost respins, admite acordul de recunoaștere a vinovăției, dispozițiile art. 485 alin. (1) lit. a) și art. 486 aplicându-se în mod corespunzător.

Capitolul I¹

Contestația privind durata procesului penal

Art. 488¹. Introducerea contestației. (1) Dacă activitatea de urmărire penală sau de judecată nu se îndeplinește într-o durată rezonabilă, se poate face contestație, solicitându-se accelerarea procedurii.

(2) Contestația poate fi introdusă de către suspect, inculpat, persoana vătămată, partea civilă și partea responsabilă civilmente. În cursul judecății, contestația poate fi introdusă și de către procuror.

(3) Contestația poate fi formulată după cum urmează:

a) după cel puțin un an de la începerea urmăririi penale, pentru cauzele aflate în cursul urmăririi penale;

b) după cel puțin un an de la trimiterea în judecată, pentru cauzele aflate în cursul judecății în primă instanță;

c) după cel puțin 6 luni de la sesizarea instanței cu o cale de atac, pentru cauzele aflate în căile de atac ordinare sau extraordinare.

(4) Contestația poate fi retrasă oricând până la soluționarea acesteia. Contestația nu mai poate fi reiterată în cadrul aceleiași faze procesuale în care a fost retrasă.

Art. 488². Competența de soluționare. (1) Competența de soluționare a contestației aparține după cum urmează:

a) în cauzele penale aflate în cursul urmăririi penale, judecătorului de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță;

b) în cauzele penale aflate în cursul judecății sau în căile de atac, ordinare ori extraordinare, instanței ierarhic superioare celei pe rolul căreia se află cauza.

(2) Când procedura judiciară cu privire la care se formulează contestația se află pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, competența de soluționare a contestației aparține unui alt complet din cadrul aceleiași secții.

Art. 488³. Conținutul contestației. Contestația se formulează în scris și va cuprinde:

a) numele, prenumele, domiciliul sau reședința persoanei fizice, respectiv denumirea și sediul persoanei juridice, precum și calitatea în cauză a persoanei fizice sau juridice care întocmește cererea;

b) numele și calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele acestuia și sediul profesional;

c) adresa de corespondență;

d) denumirea parchetului sau a instanței și numărul dosarului;

e) motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază contestația;

f) data și semnătura.

¹⁾ Lit. b) a alin. (4) al art. 488 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 125 din O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 488⁴. Procedura de soluționare a contestației. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța, în vederea soluționării contestației, dispune următoarele măsuri:

a) informarea procurorului, respectiv instanței pe rolul căreia se află cauza, cu privire la contestația formulată, cu mențiunea posibilității de a formula un punct de vedere cu privire la aceasta;

b) transmiterea în cel mult 5 zile a dosarului sau a unei copii certificate a dosarului cauzei de către procuror, respectiv de către instanța pe rolul căreia se află cauza;

c) informarea celorlalte părți din proces și, după caz, a celorlalte persoane prevăzute la art. 488¹ alin. (2) cu privire la contestația formulată și la dreptul de a-și exprima punctul de vedere în termenul acordat în acest scop de judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanță.

(2) În cazul în care suspectul sau inculpatul este privat de libertate, în cauza respectivă sau în altă cauză, informarea prevăzută la alin. (1) lit. c) se va face atât către acesta, cât și către avocatul, ales sau numit din oficiu, al acestuia.

(3) Netransmiterea punctului de vedere prevăzut la alin. (1) lit. a) și c) în termenul stabilit de instanță nu împiedică soluționarea contestației.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța soluționează contestația în cel mult 20 zile de la înregistrarea acesteia.

(5)¹⁾ Contestația se soluționează prin încheiere, în camera de consiliu, cu citarea părților, a subiecților procesuali principali și cu participarea procurorului. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică soluționarea contestației.

Art. 488⁵. Soluționarea contestației. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța, soluționând contestația, verifică durata procedurilor pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul cauzei și a punctelor de vedere prezentate și se pronunță prin încheiere.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța, în aprecierea caracterului rezonabil al duratei procedurii judiciare, va lua în considerare următoarele elemente:

- a) natura și obiectul cauzei;
- b) complexitatea cauzei, inclusiv prin luarea în considerare a numărului de participanți și a dificultăților de administrare a probelor;
- c) elementele de extraneitate ale cauzei;
- d) faza procesuală în care se află cauza și durata fazelor procesuale anterioare;
- e) comportamentul contestatorului în procedura judiciară analizată, inclusiv din perspectiva exercitării drepturilor sale procesuale și procedurale și din perspectiva îndeplinirii obligațiilor sale în cadrul procesului;
- f) comportamentul celorlalți participanți în cauză, inclusiv al autorităților implicate;
- g) intervenția unor modificări legislative aplicabile cauzei;
- h) alte elemente de natură să influențeze durata procedurii.

Art. 488⁶. Soluții. (1) Când apreciază contestația ca fiind întemeiată, judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța admite contestația și stabilește termenul în care procurorul să rezolve cauza potrivit art. 327, respectiv instanța de judecată să soluționeze cauza, precum și termenul în care o nouă contestație nu poate fi formulată.

(2) În toate cazurile, judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța care soluționează contestația nu va putea da îndrumări și nici nu va putea oferi dezlegări asupra unor

¹⁾ Alin. (5) al art. 488⁴ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 126 din O.U.G. nr. 18/2016.

probleme de fapt sau de drept care să anticipeze modul de soluționare a procesului ori care să aducă atingere libertății judecătorului cauzei de a hotărî, conform legii, cu privire la soluția ce trebuie dată procesului, ori, după caz, libertății procurorului de a pronunța soluția pe care o consideră legală și temeinică.

(3) Dacă s-a constatat depășirea duratei rezonabile, o nouă contestație în aceeași cauză se va soluționa cu luarea în considerare exclusiv a motivelor invocate ulterior contestației anterioare.

(4) Abuzul de drept constând în formularea cu rea-credință a contestației se sancționează cu amendă judiciară de la 1.000 lei la 7.000 lei și la plata cheltuielilor judiciare ocazionate.

(5) Încheierea se motivează în termen de 5 zile de la pronunțare. Dosarul se restituie în ziua motivării.

(6) Hotărârile se comunică contestatorului și se transmite spre informare tuturor părților sau persoanelor dintre cele enumerate la art. 488⁴ alin. (1) lit. c), din dosarul cauzei, care sunt ținute să respecte termenele cuprinse în aceasta.

(7) Încheierea prin care judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța soluționează contestația nu este supusă niciunei căi de atac.

(8) Contestația formulată cu nerespectarea termenelor prevăzute de prezentul capitol se restituie administrativ.

● **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 7/2022** (M. Of. nr. 484 din 16 mai 2022): „În interpr. și aplic. unitară a art. 488⁶ alin. (1) NCPP rap. art. 285 același cod și art. 154 NCP, în cauzele având ca obiect contestații privind durata procesului în cazul faptelor ai căror autori nu au fost identificați (sau identificabili), deși organele de urmărire penală au depus diligențele necesare în acest scop, se stabilesc termene în vederea finalizării urmăririi penale (ce implică și identificarea făptuitorilor) și, respectiv, în care o nouă contestație nu poate fi formulată”.

● **LPA. T. IV. Disp. tranzitorii și finale. Art. 105.** Disp. art. 488¹-488⁶ L. nr. 135/2010 (...), ref. contestația privind durata rezonabilă a procesului penal, se aplică numai proceselor penale începute după intrarea în vigoare a L. nr. 135/2010.

Capitolul II

Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice

Art. 489. Dispoziții generale. (1) În cazul infracțiunilor săvârșite de persoanele juridice prevăzute la art. 135 alin. (1) din Codul penal în realizarea obiectului de activitate sau în interesul ori în numele persoanei juridice, dispozițiile prezentului cod se aplică în mod corespunzător, cu derogările și completările prevăzute în prezentul capitol.

(2) Sunt aplicabile în procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice și dispozițiile procedurii de cameră preliminară, care se aplică în mod corespunzător.

● **VECHIUL CPP: art. 479¹.**

Art. 490. Obiectul acțiunii penale. Acțiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor juridice care au săvârșit infracțiuni.

● **VECHIUL CPP: art. 479².**

Art. 491. Reprezentarea persoanei juridice. (1) Persoana juridică este reprezentată la îndeplinirea actelor procesuale și procedurale de reprezentantul său legal.

(2) Dacă pentru aceeași faptă sau pentru fapte conexe s-a pus în mișcare acțiunea penală și împotriva reprezentantului legal al persoanei juridice, aceasta își numește un mandatar pentru a o reprezenta.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), dacă persoana juridică nu și-a numit un mandatar, acesta este desemnat, după caz, de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanță, din rândul practicienilor în insolvență, autorizați potrivit legii. Practicienilor în insolvență astfel desemnați li se aplică, în mod corespunzător, dispozițiile art. 273 alin. (1), (2), (4) și (5).

• **VECHIUL CPP: art. 479² alin. (2)-(5).**

Art. 492. Locul de citare a persoanei juridice. (1) Persoana juridică se citează la sediul acesteia. Dacă sediul este fictiv ori persoana juridică nu mai funcționează la sediul declarat, iar noul sediu nu este cunoscut, la sediul organului judiciar se afișează o înștiințare, dispozițiile art. 259 alin. (5) aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Dacă persoana juridică este reprezentată prin mandatar, numit în condițiile art. 491 alin. (2) și (3), citarea se face la locuința mandatarului ori la sediul practicianului în insolvență desemnat în calitatea de mandatar.

• **VECHIUL CPP: art. 479⁴.**

Art. 493. Măsurile preventive. (1) Judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, la propunerea procurorului, sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară ori instanța poate dispune, dacă există motive temeinice care justifică suspiciunea rezonabilă că persoana juridică a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și numai pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) interdicția inițierii ori, după caz, suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice;

b) interdicția inițierii ori, după caz, suspendarea fuziunii, a divizării sau a reducerii capitalului social al persoanei juridice, începută anterior sau în cursul urmăririi penale;

c) interzicerea unor operațiuni patrimoniale, susceptibile de a antrena diminuarea activului patrimonial sau insolvență persoanei juridice;

d) interzicerea încheierii anumitor acte juridice, stabilite de organul judiciar;

e) interzicerea desfășurării activităților de natura celor cu ocazia cărora a fost comisă infracțiunea.

(2) Pentru a asigura respectarea măsurilor prevăzute la alin. (1), persoana juridică poate fi obligată la depunerea unei cauțiuni constând într-o sumă de bani care nu poate fi mai mică de 10.000 lei. Cauțiunea se restituie la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare, de amânare a aplicării pedepsei, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de încetare a procesului penal, pronunțate în cauză, dacă persoana juridică a respectat măsura sau măsurile preventive, precum și în cazul în care, prin hotărâre definitivă, s-a dispus achitarea persoanei juridice.

(3) Cauțiunea nu se restituie în cazul nerespectării de către persoana juridică a măsurii sau a măsurilor preventive luate, făcându-se venit la bugetul de stat la data rămânerii definitive a hotărârii pronunțate în cauză, precum și dacă s-a dispus plata din cauțiune, în ordinea următoare, a despăgubirilor bănești acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infracțiune, a cheltuielilor judiciare sau a amenzii.

(4) Măsurile preventive prevăzute la alin. (1) pot fi dispuse pe o perioadă de cel mult 60 de zile, cu posibilitatea prelungirii în cursul urmăririi penale și a menținerii în cursul

procedurii de cameră preliminară și al judecății, dacă se mențin temeiurile care au determinat luarea acestora, fiecare prelungire neputând depăși 60 de zile.

(5) În cursul urmăririi penale, măsurile preventive se dispun de judecătorul de drepturi și libertăți prin încheiere motivată dată în camera de consiliu, cu citarea persoanei juridice.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Împotriva încheierii se poate face contestație la judecătorul de drepturi și libertăți sau, după caz, la judecătorul de cameră preliminară ori instanța ierarhic superioară, de către persoana juridică și procuror, în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru persoana juridică lipsă.

(8) Măsurile preventive se revocă de către judecătorul de drepturi și libertăți la cererea procurorului sau a persoanei juridice, iar de către judecătorul de cameră preliminară și de către instanță și din oficiu, numai când se constată că nu mai există temeiurile care au justificat luarea sau menținerea acestora. Dispozițiile alin. (5)-(7) se aplică în mod corespunzător.

(9) Împotriva reprezentantului persoanei juridice sau a mandatarului acesteia pot fi luate măsurile prevăzute la art. 265 și art. 283 alin. (2), iar față de practicianul în insolvență, măsura prevăzută la art. 283 alin. (2).

(10) Luarea măsurilor preventive nu împiedică luarea măsurilor asigurătorii conform art. 249-256.

• **VECHIUL CPP: art. 479⁵.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 18/2020** (M. Of. nr. 390 din 14 aprilie 2021): „În interpr. și aplic. unitară a art. 493 alin. (1) lit. a) NCPP (...): Interdicția inițierii ori, după caz, suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice nu vizează și dizolvarea, respectiv lichidarea în procedura falimentului prevăz. de L. nr. 85/2014 priv. procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență”.

Art. 494. Măsurile asigurătorii. Față de persoana juridică se pot lua măsuri asigurătorii, dispozițiile art. 249-256 și ale art. 549¹ aplicându-se în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 479⁶.**

Art. 495. Procedura de informare. (1) Procurorul, în cursul urmăririi penale, comunică organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică punerea în mișcare a acțiunii penale și trimiterea în judecată a persoanei juridice, la data dispunerii acestor măsuri, în vederea efectuării mențiunilor corespunzătoare.

(2) În cazul instituțiilor care nu sunt supuse condiției înregistrării sau autorizării pentru a dobândi personalitate juridică, informarea prevăzută la alin. (1) se face către organul care a înființat acea instituție.

(3) Organele prevăzute la alin. (1) și (2) sunt obligate să comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore de la data înregistrării, în copie certificată, orice mențiune înregistrată de acestea cu privire la persoana juridică.

(4) Persoana juridică este obligată să comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore, intenția de fuziune, divizare, dizolvare, reorganizare, lichidare sau reducere a capitalului social.

(5) Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător și în cazul luării măsurilor preventive față de persoana juridică.

(6) După rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la pedeapsa amenzii, instanța de executare comunică o copie de pe dispozitivul hotărârii organului care a

autorizat înființarea persoanei juridice, organului care a înregistrat persoana juridică, organului care a înființat instituția nesupusă autorizării sau înregistrării, precum și organelor cu atribuții de control și supraveghere a persoanei juridice, în vederea efectuării mențiunilor corespunzătoare.

(7) Neîndeplinirea, de îndată sau până la împlinirea termenelor prevăzute, a obligațiilor prevăzute la alin. (3)-(5) constituie abatere judiciară și se sancționează cu amenda judiciară prevăzută la art. 283 alin. (4).

• VECHIUL CPP: art. 479⁷.

Art. 496. Efectele fuziunii, absorbției, divizării, reducerii capitalului social, ale dizolvării sau lichidării persoanei juridice condamnate. (1) Dacă, după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare a persoanei juridice și până la executarea pedepselor aplicate, intervine un caz de fuziune, absorbție, divizare, dizolvare, lichidare sau reducere a capitalului social al acesteia, autoritatea ori instituția căreia îi revine competența de a autoriza sau înregistra această operațiune este obligată să sesizeze instanța de executare cu privire la acesta și să informeze cu privire la persoana juridică creată prin fuziune, absorbție sau care a dobândit fracțiuni din patrimoniul persoanei divizate.

(2) Persoana juridică rezultată prin fuziune, absorbție sau care a dobândit fracțiuni din patrimoniul persoanei divizate preia obligațiile și interdicțiile persoanei juridice condamnate, dispozițiile art. 151 din Codul penal aplicându-se în mod corespunzător.

• VECHIUL CPP: art. 479⁸.

Art. 497. Punerea în executare a pedepsei amenzii. (1) Persoana juridică condamnată la pedeapsa amenzii este obligată să depună recipisa de plată integrală a amenzii la judecătorul delegat cu executarea, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

(2) Când persoana juridică condamnată se găsește în imposibilitatea de a achita integral amenda în termenul prevăzut la alin. (1), judecătorul delegat cu executarea, la cererea persoanei juridice, poate dispune eşalonarea plății amenzii pe cel mult 2 ani, în rate lunare.

(3) În cazul neîndeplinirii obligației de plată a amenzii în termenul arătat la alin. (1) sau de neplată a unei rate potrivit eşalonării, instanța de executare comunică un extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea sau eşalonarea amenzii organelor competente, în vederea executării acesteia potrivit procedurii de executare silită a creanțelor fiscale.

• VECHIUL CPP: art. 479⁹.

Art. 498. Punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice. (1) Copia dispozitivului hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerei definitive, de către judecătorul delegat cu executarea persoanei juridice respective, precum și organului care a autorizat înființarea persoanei juridice, respectiv organului care a înregistrat persoana juridică, solicitându-se totodată informarea cu privire la modul de ducere la îndeplinire a măsurii.

(2) La data rămânerei definitive a hotărârii de condamnare la pedeapsa complementară a dizolvării, persoana juridică intră în lichidare.

• VECHIUL CPP: art. 479¹⁰.

Art. 499. Punerea în executare a pedepsei complementare a suspendării activității persoanei juridice. O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa suspendării activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice

se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice, organului care a înregistrat persoana juridică, organului care a înființat instituția nesupusă autorizării sau înregistrării, precum și organelor cu atribuții de control și supraveghere a persoanei juridice, pentru a lua măsurile necesare.

• **VECHIUL CPP: art. 479¹¹.**

Art. 500. Punerea în executare a pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice. O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa închiderii unor puncte de lucru se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, organului care a înființat instituția nesupusă autorizării sau înregistrării, precum și organelor cu atribuții de control și supraveghere a persoanei juridice, pentru a lua măsurile necesare.

• **VECHIUL CPP: art. 479¹³.**

Art. 501. Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii persoanei juridice de a participa la procedurile de achiziții publice. (1) O copie de pe dispozitivul hotărârii prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice se comunică, la data rămânerii definitive:

a) oficiului registrului comerțului, în vederea efectuării formalităților de publicitate în registrul comerțului;

b) Ministerului Justiției, în vederea efectuării formalităților de publicitate în Registrul național al persoanelor juridice fără scop patrimonial;

c) oricărei autorități care ține evidența persoanelor juridice, în vederea efectuării formalităților de publicitate;

d) administratorului sistemului electronic de achiziții publice.

(2) O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înființarea persoanei juridice și organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

• **VECHIUL CPP: art. 479¹².**

Art. 501¹. Punerea în executare a pedepsei complementare a plasării sub supraveghere judiciară. (1) Atribuțiile mandatarului judiciar privind supravegherea activității persoanei juridice sunt cuprinse în dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa plasării sub supraveghere judiciară.

(2) Mandatarul judiciar nu se poate substitui organelor statutare în gestionarea activităților persoanei juridice.

Art. 502. Punerea în executare a pedepsei complementare a afișării sau publicării hotărârii de condamnare. (1) Un extras al hotărârii de condamnare care privește aplicarea pedepsei complementare a afișării hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a-l afișa în forma, locul și pentru perioada stabilite de instanța de judecată.

(2) Un extras al hotărârii de condamnare care privește aplicarea pedepsei complementare a publicării hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a publica hotărârea în forma stabilită de instanță, pe cheltuială proprie, prin intermediul presei scrise sau audiovizuale ori prin alte mijloace de comunicare audiovizuale, desemnate de instanță.

(3) Persoana juridică condamnată înaintează instanței de executare dovada începerii executării afișării sau, după caz, dovada executării publicării hotărârii de condamnare, în termen de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dar nu mai târziu de 10 zile de la începerea executării ori, după caz, de la executarea pedepsei principale.

(4) O copie de pe hotărârea de condamnare, în întregime sau în extras al acesteia, se comunică la data rămânerei definitive organului care a autorizat înființarea persoanei juridice, organului care a înregistrat persoana juridică, organului care a înființat instituția nesupusă autorizării sau înregistrării, precum și organelor cu atribuții de control și supraveghere a persoanei juridice, pentru a lua măsurile necesare.

• **VECHIUL CPP: art. 479¹⁴.**

Art. 503. Supravegherea executării pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice. (1) În caz de neexecutare cu rea-credință a pedepselor complementare aplicate persoanei juridice, instanța de executare aplică dispozițiile art. 139 alin. (2) sau, după caz, art. 140 alin. (2) ori (3) din Codul penal.

(2) Sesizarea instanței se face din oficiu de către judecătorul delegat al instanței de executare, potrivit art. 499-502.

(3) Persoana juridică este citată la judecată.

(4) Participarea procurorului este obligatorie.

(5) După concluziile procurorului și ascultarea persoanei juridice condamnate, instanța se pronunță prin sentință.

• **VECHIUL CPP: art. 479¹⁵.**

Capitolul III

Procedura în cauzele cu infractori minori

Art. 504. Dispoziții generale. (1) Urmărirea și judecarea infracțiunilor săvârșite de minori, precum și punerea în executare a hotărârilor privitoare la aceștia se fac potrivit procedurii obișnuite, cu completările și derogările prevăzute în prezentul capitol și în secțiunea a 8-a a cap. I din titlul V al părții generale.

(2)¹⁾ În cursul urmăririi penale, procedura în cauzele cu infractori minori se aplică și persoanelor care au împlinit 18 ani, până la împlinirea vârstei de 21 de ani, dacă la data dobândirii calității de suspect erau minore, atunci când organul judiciar consideră necesar, ținând seama de toate circumstanțele cauzei, inclusiv gradul de maturitate și gradul de vulnerabilitate ale persoanei vizate.

(3) Ori de câte ori organul judiciar nu poate stabili vârsta suspectului sau a inculpatului și există motive pentru a se considera că acesta este minor, persoana respectivă va fi prezumată a fi minor.

(4) Rezultatele examinării medicale a minorului suspect sau inculpat asupra căruia s-a dispus o măsură preventivă privativă de libertate, efectuate în locul de deținere, potrivit legii privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului, sunt avute în vedere pentru a aprecia capacitatea acestuia de a fi supus actelor sau măsurilor dispuse în cursul procesului penal.

• **VECHIUL CPP: art. 480.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 5/2016** (M. Of. nr. 493 din 1 iulie 2016): „În interpr. și aplic. unitară a art. 7 alin. (1) L. nr. 76/2008 priv. organiz. și funcț. Sistemului Național de Date Genetice Judiciare (...):

¹⁾ Alin. (2)-(4) ale art. 504 au fost introduse prin art. unic pct. 2 L. nr. 284/2020.

În cazul inculpaților minori sancționați prin aplicarea unor măsuri educative conform NCP, instanța de judecată nu poate dispune prelevarea probelor biologice pentru obținerea și stocarea în Sistemul Național de Date Genetice Judiciare a profilului genetic”.

Art. 505. Persoanele chemate la organul de urmărire penală. (1)¹⁾ Când suspectul ori inculpatul este minor, la orice ascultare sau confruntare a acestuia organul de urmărire penală dispune citarea părinților ori, după caz, a tutorei, curatorului sau a persoanei în îngrijirea ori supravegherea căreia se află temporar minorul, precum și a direcției generale de asistență socială și protecție a copilului din localitatea unde se desfășoară audierea.

(1)²⁾ La efectuarea oricărui alt act de urmărire penală la care este citat suspectul sau inculpatul minor se citează părinții sau, după caz, tutorele, curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul, dacă organul judiciar consideră că prezența acestora este în interesul superior al minorului și nu este de natură să aducă atingere bunei desfășurări a procesului penal.

(1)²⁾ Dacă părinții sau, după caz, tutorele, curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul nu au putut fi găsiți ori prezența acestora ar afecta interesul superior al minorului sau desfășurarea procesului penal, citarea se va face către un alt adult care este desemnat de minor și acceptat în această calitate de organul judiciar.

(1)³⁾ În cazul în care minorul nu desemnează un alt adult potrivit alin. (1)²⁾ sau adultul desemnat nu este acceptat de organul judiciar, citarea se va face către o altă persoană aleasă de organul judiciar, ținând seama de interesul superior al minorului.

(1)⁴⁾ În cazul în care circumstanțele prevăzute la alin. (1)²⁾ sau (1)³⁾ încetează, citarea se va face potrivit alin. (1)¹⁾.

(2)³⁾ *Abrogat.*

(3) Neprezentarea persoanelor legal citate la ascultarea sau confruntarea minorului nu împiedică efectuarea acestor acte.

• **VECHIUL CPP: art. 481.**

Art. 505^{1, 4)}. Informarea suspectului sau inculpatului minor. (1) În cauzele cu suspecti sau inculpați minori, înainte de prima audiere, acestora li se aduc la cunoștință, pe lângă cele prevăzute la art. 108, și următoarele:

a) informații cu privire la principalele etape ale procesului penal;

b) dreptul ca părinții sau, după caz, tutorele, curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul sau un alt adult care este desemnat de minor și acceptat în această calitate de organul judiciar să primească aceleași informații comunicate minorului;

c) dreptul la protecția vieții private, în condițiile legii;

d) dreptul de a fi însoțiți de părinți sau, după caz, tutore, curator ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul sau de un alt adult care este desemnat de minor și acceptat în această calitate de organul judiciar, în timpul diferitelor etape ale procedurii conform prezentei legi;

e) dreptul de a fi evaluați prin intermediul referatului de evaluare;

¹⁾ Alin. (1) al art. 505 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 53 L. nr. 201/2023.

²⁾ Alin. (1)¹⁾-(1)⁴⁾ ale art. 505 au fost introduse prin art. unic pct. 3 L. nr. 284/2020.

³⁾ Alin. (2) al art. 505 a fost abrogat prin art. I pct. 54 L. nr. 201/2023.

⁴⁾ Art. 505¹-505² au fost introduse prin art. unic pct. 4 L. nr. 284/2020.

f) dreptul la evaluare medicală și asistență medicală în cazul în care vor fi supuși unei măsuri preventive privative de libertate;

g) măsurile preventive ce li se pot aplica, precum și dreptul ca măsura preventivă privativă de libertate să fie aplicată cu caracter excepțional, potrivit art. 243, perioada pentru care poate fi dispusă și durata maximă a măsurii preventive privative de libertate, condițiile pentru prelungirea și menținerea acesteia, precum și dreptul la verificarea periodică a măsurii, în condițiile legii;

h) dreptul de a fi prezenți la judecarea cauzei;

i) dreptul la exercitarea căilor de atac, în condițiile legii.

(2) Toate comunicările către suspectul sau inculpatul minor se fac într-un limbaj simplu și accesibil, adaptat vârstei acestuia.

(3) Informațiile prevăzute la art. 108, precum și cele prevăzute la alin. (1) se comunică și părinților sau, după caz, tutorei, curatorului ori persoanei în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul.

(4) În cazul în care persoanele prevăzute la alin. (3) nu au putut fi găsite sau comunicarea către acestea ar fi contrară interesului superior al minorului sau ar afecta desfășurarea procesului penal, comunicarea informațiilor prevăzute la art. 108, precum și a celor prevăzute la alin. (1) se face către un alt adult desemnat de minor și acceptat de organul judiciar.

(5) În cazul în care minorul nu desemnează un alt adult conform alin. (4) sau adultul desemnat nu este acceptat de organul judiciar, comunicarea informațiilor se va face către o altă persoană aleasă de organul judiciar, ținând seama de interesul superior al minorului.

(6) În cazul în care circumstanțele prevăzute la alin. (4) încetează, comunicarea se va face către părinți, tutore, curator ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul.

Art. 505². Cheltuielile de judecată. Când suspectul sau inculpatul este minor, cheltuielile generate de înregistrările audiovideo, care ar fi căzut în sarcina acestuia potrivit art. 274 sau 275, rămân în sarcina statului.

Art. 506. Referatul de evaluare a minorului. (1) În cauzele cu inculpați minori, organele de urmărire penală pot să solicite, atunci când consideră necesar, efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probațiune în a cărui circumscripție teritorială își are locuința minorul, potrivit legii.

(1)¹⁾ În cazul în care minorul este trimis în judecată, solicitarea referatului de evaluare este obligatorie, cu excepția cazului în care acest lucru ar fi contrar interesului superior al minorului.

(2)²⁾ În cursul judecății, instanța poate solicita efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probațiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripție își are locuința minorul, potrivit legii. În situația în care efectuarea referatului de evaluare nu a fost solicitată în cursul urmăririi penale, potrivit dispozițiilor alin. (1) sau (1)¹⁾, dispunerea efectuării referatului de către instanță este obligatorie.

(3) *Abrogat.*

¹⁾ Alin. (1)¹⁾ al art. 506 a fost introdus prin art. unic pct. 5 L. nr. 284/2020.

²⁾ Alin. (2) al art. 506 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 6 L. nr. 284/2020.

(4) Prin referatul de evaluare, serviciul de probațiune solicitat poate face propuneri motivate cu privire la măsurile educative ce pot fi luate față de minor.

(4)¹⁾ În cazul în care elementele care constituie baza referatului de evaluare se schimbă considerabil, organul de urmărire penală sau, după caz, instanța va solicita întocmirea unui nou referat de evaluare. Solicitarea se poate face din oficiu sau în urma sesizării făcute de serviciul de probațiune, de minor ori de către părinți sau, după caz, tutore, curator ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul, cu privire la schimbările intervenite.

(5) *Abrogat.*

• **VECHIUL CPP: art. 482.**

Art. 507. Compunerea instanței. (1) Cauzele în care inculpatul este minor se judecă potrivit regulilor de competență obișnuite de către judecători anume desemnați potrivit legii.

(2) Instanța compusă potrivit dispozițiilor alin. (1) rămâne competentă să judece potrivit dispozițiilor procedurale speciale privitoare la minori, chiar dacă între timp inculpatul a împlinit vârsta de 18 ani.

(3)²⁾ Inculpatul care a săvârșit infracțiunea în timpul când era minor este judecat potrivit procedurii aplicabile în cauzele cu infractori minori, dacă la data sesizării instanței nu a împlinit 18 ani. Dacă la data sesizării instanței inculpatul împlinise vârsta de 18 ani, dar la data dobândirii calității de suspect era minor, instanța investită, reținând cauza, poate decide aplicarea procedurii pentru cauzele cu infractori minori, atunci când consideră necesar, ținând cont de toate circumstanțele cauzei, inclusiv gradul de maturitate și gradul de vulnerabilitate ale persoanei vizate.

• **VECHIUL CPP: art. 483.**

Art. 508. Persoanele chemate la judecarea minorilor. (1) La judecarea cauzei se citează serviciul de probațiune, părinții minorului sau, după caz, tutorele, curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul.

(2) Persoanele arătate la alin. (1) au dreptul și îndatorirea să dea lămuriri, să formuleze cereri și să prezinte propuneri în privința măsurilor ce ar urma să fie luate.

(3) Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică judecarea cauzei.

(4)³⁾ Dacă niciuna dintre persoanele prevăzute la alin. (1) nu a putut fi găsită ori prezența acesteia ar afecta interesul superior al minorului sau desfășurarea procesului penal, citarea se va face către un alt adult corespunzător care este desemnat de minor și acceptat în această calitate de organul judiciar.

(5) În cazul în care minorul nu desemnează un alt adult conform alin. (4) sau adultul desemnat nu este acceptat de organul judiciar, citarea se va face către o altă persoană aleasă de organul judiciar, ținând seama de interesul superior al minorului.

(6) În cazul în care circumstanțele de la alin. (4) sau (5) încetează, citarea se va face potrivit alin. (1).

• **VECHIUL CPP: art. 484.**

Art. 509. Desfășurarea judecății. (1) Cauzele cu inculpați minori se judecă de urgență și cu precădere.

¹⁾ Alin. (4)¹⁾ al art. 506 a fost introdus prin art. unic pct. 7 L. nr. 284/2020.

²⁾ Alin. (3) al art. 507 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 8 L. nr. 284/2020.

³⁾ Alin. (4)-(6) ale art. 508 au fost introduse prin art. unic pct. 9 L. nr. 284/2020.

(2) Ședința de judecată este nepublică. Cu încuviințarea instanței, la desfășurarea judecății pot asista, în afară de persoanele arătate la art. 508, și alte persoane.

(3) Când inculpatul este minor cu vârsta mai mică de 16 ani, instanța, dacă apreciază că administrarea anumitor probe poate avea o influență negativă asupra sa, poate dispune îndepărtarea lui din ședință. În aceleași condiții pot fi îndepărtați temporar din sala de judecată și părinții ori tutorele, curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află temporar minorul.

(4) La rechemarea în sală a persoanelor prevăzute la alin. (3) președintele completului le aduce la cunoștință actele esențiale efectuate în lipsa lor.

(5) Ascultarea minorului va avea loc o singură dată, iar reascultarea sa va fi admisă de judecător doar în cazuri temeinic justificate.

[De la 1 ian. 2024: „(6)¹⁾ Când persoana vătămată este minor cu vârsta mai mică de 16 ani, victimă a infracțiunilor prevăzute la art. 197, 199, 209-216¹, 218, 218¹, 219, 219¹, 221, 222, 223 și 374 din Codul penal, instanța, dacă apreciază că administrarea anumitor probe poate avea o influență negativă asupra sa, va dispune îndepărtarea minorului din ședință. În aceleași condiții pot fi îndepărtați temporar din sala de judecată și părinții ori tutorele, curatorul ori persoana în îngrijirea sau în supravegherea căreia se află temporar minorul.

(7) La rechemarea în sală a persoanelor prevăzute la alin. (6), președintele completului le aduce la cunoștință actele esențiale efectuate în lipsa lor.

(8) În cazul infracțiunilor prevăzute la art. 197, 199, 209-216¹, 218, 218¹, 219, 219¹, 221, 222, 223 și 374 din Codul penal, instanța de judecată pune la dispoziția părților înregistrarea audio-video sau audio obținută în condițiile art. 111 alin. (8). Instanța audiază persoana vătămată doar în cazuri temeinic justificate.”]

• **VECHIUL CPP: art. 485.**

Art. 510. Inculpații minori cu majori. (1) Când în aceeași cauză sunt mai mulți inculpați, dintre care unii minori și alții majori, și nu este posibilă disjungerea, judecata are loc potrivit dispozițiilor art. 507 alin. (1) și după procedura obișnuită.

(2) Cu privire la inculpații minori din aceste cauze se aplică dispozițiile referitoare la procedura în cauzele cu infractori minori.

• **VECHIUL CPP: art. 486.**

Art. 511. Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate. În cazul în care s-a luat față de minor vreuna dintre măsurile educative neprivative de libertate, după rămânerea definitivă a hotărârii se fixează un termen pentru când se dispune aducerea minorului, chemarea reprezentantului legal al acestuia, a reprezentantului serviciului de probațiune pentru punerea în executare a măsurii luate și a persoanelor desemnate cu supravegherea acestuia.

• **VECHIUL CPP: art. 487-488.**

Art. 512. Abrogat. •

Art. 513. Prolungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate. (1) Prolungirea măsurii educative neprivative de libertate în cazul în care minorul nu respectă, cu rea-credință, condițiile de executare și obligațiile impuse se dispune de instanța care a pronunțat această măsură.

¹⁾ Alin. (6), (7) și (8) ale art. 509 au fost introduse prin art. II pct. 8 L. nr. 217/2023 (intrare în vigoare: 1 ian. 2024).

(2) Înlocuirea măsurii luate inițial cu o altă măsură educativă neprivativă de libertate mai severă ori înlocuirea măsurii luate inițial cu o măsură educativă privativă de libertate pentru vreuna dintre cauzele prevăzute la art. 123 din Codul penal se dispune de instanța care a pronunțat această măsură.

• **VECHIUL CPP: art. 489.**

Art. 514. Punerea în executare a internării într-un centru educativ. (1)¹⁾ În cazul în care s-a luat față de minor măsura educativă a internării într-un centru educativ, punerea în executare se face prin trimiterea unei copii de pe dispozitivul hotărârii organului de poliție de la locul unde se află minorul, după rămânerea definitivă a hotărârii.

(2) Organul de poliție ia măsuri pentru internarea minorului.

(3) Cu ocazia punerii în executare a măsurii educative a internării într-un centru educativ, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) Dacă minorul față de care s-a luat măsura educativă a internării într-un centru educativ nu este găsit, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și sesizează de îndată organele competente pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se înaintează centrului educativ în care se va face internarea.

(5) Copia de pe hotărâre se predă cu ocazia executării măsurii centrului educativ în care minorul este internat.

(6) Conducătorul centrului educativ comunică de îndată instanței care a dispus măsura despre efectuarea internării.

• **VECHIUL CPP: art. 490.**

Art. 515. Punerea în executare a internării într-un centru de detenție.

(1)²⁾ Măsura educativă a internării minorului într-un centru de detenție se pune în executare prin trimiterea unei copii de pe dispozitivul hotărârii prin care s-a luat această măsură organului de poliție de la locul unde se află minorul, când acesta este liber, ori comandantului locului de deținere, când acesta este arestat preventiv.

(2) Odată cu punerea în executare a măsurii educative a internării minorului într-un centru de detenție, judecătorul delegat va emite și ordinul prin care interzice minorului să părăsească țara. Dispozițiile privind întocmirea și conținutul ordinului în cazul punerii în executare a pedepsei închisorii se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă executarea măsurii revine organului de poliție, dispozițiile art. 514 alin. (2)-(4) se aplică în mod corespunzător.

(4) Copia de pe hotărâre se predă cu ocazia executării măsurii centrului de detenție în care minorul este internat.

(5) Conducătorul centrului de detenție comunică de îndată instanței care a dispus măsura despre efectuarea internării.

Art. 516. Schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru educativ. (1) Menținerea măsurii internării minorului într-un centru educativ, prelungirea

¹⁾ Alin. (1) al art. 514 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 12 L. nr. 130/2021.

²⁾ Alin. (1) al art. 515 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 13 L. nr. 130/2021.

ori înlocuirea acesteia cu internarea într-un centru de detenție în cazurile prevăzute la art. 125 alin. (3) din Codul penal se dispune de instanța căreia îi revine competența să judece noua infracțiune sau infracțiunea concurentă săvârșită anterior.

(2) Înlocuirea internării minorului cu măsura educativă a asistării zilnice și liberarea din centrul educativ la împlinirea vârstei de 18 ani se dispun, potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de către instanța în a cărei circumscripție teritorială se află centrul educativ, corespunzătoare în grad instanței de executare. Revenirea asupra înlocuirii sau liberării, în cazul în care acesta nu respectă, cu rea-credință, condițiile de executare a măsurii educative ori obligațiile impuse, se dispune, din oficiu sau la sesizarea serviciului de probațiune, de instanța care a judecat cauza în primă instanță.

(3) În cazul prevăzut la art. 125 alin. (7) din Codul penal, revenirea asupra înlocuirii se dispune de instanța căreia îi revine competența să judece noua infracțiune săvârșită de minor.

• **VECHIUL CPP: art. 491, 492.**

Art. 517. Schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru de detenție. (1) Prolungirea măsurii internării minorului în centrul de detenție în cazurile prevăzute la art. 125 alin. (3) din Codul penal se dispune de instanța căreia îi revine competența să judece noua infracțiune sau infracțiunea concurentă săvârșită anterior.

(2) Înlocuirea internării minorului cu măsura educativă a asistării zilnice, liberarea din centrul de detenție la împlinirea vârstei de 18 ani se dispun, potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de instanța în a cărei circumscripție teritorială se află centrul de detenție, corespunzătoare în grad instanței de executare. Revenirea asupra înlocuirii sau liberării, în cazul în care acesta nu respectă cu rea-credință condițiile de executare a măsurii educative ori obligațiile impuse, se dispune, din oficiu sau la sesizarea serviciului de probațiune, de instanța care a judecat în primă instanță pe minor.

(3) În cazul prevăzut la art. 125 alin. (7) din Codul penal, revenirea asupra înlocuirii și prelungirea duratei internării se dispune de instanța căreia îi revine competența să judece noua infracțiune săvârșită de minor.

Art. 518. Schimbarea regimului de executare. În cazurile prevăzute la art. 126 din Codul penal, continuarea executării măsurii educative privative de libertate într-un penitenciar de către persoana internată care a împlinit vârsta de 18 ani se poate dispune potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor de instanța în a cărei circumscripție teritorială se află centrul educativ sau centrul de detenție, corespunzătoare în grad instanței de executare.

Art. 519. Amânarea sau întreruperea executării măsurilor privative de libertate. Executarea măsurii educative a internării într-un centru educativ sau a măsurii educative a internării într-un centru de detenție poate fi amânată sau întreruptă în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

• **VECHIUL CPP: art. 491¹.**

Art. 520. Dispoziții privind apelul. Dispozițiile referitoare la judecata în primă instanță în cauzele privitoare la infracțiuni săvârșite de minori se aplică în mod corespunzător și la judecata în apel.

• **VECHIUL CPP: art. 493.**

Capitolul IV

Procedura dării în urmărire

Art. 521. Darea în urmărire. (1) Darea în urmărire se solicită și se dispune pentru identificarea, căutarea, localizarea și prinderea unei persoane în scopul aducerii acesteia în fața organelor judiciare ori punerii în executare a anumitor hotărâri judecătorești.

(2) Darea în urmărire se solicită și se dispune în următoarele cazuri:

a) nu s-a putut executa un mandat de arestare preventivă, un mandat de executare a unei pedepse privative de libertate, o măsură educativă privativă de libertate, măsura internării medicale sau măsura expulzării, întrucât persoana față de care s-a luat una dintre aceste măsuri nu a fost găsită;

b) persoana a evadat din starea legală de reținere sau deținere ori a fugit dintr-un centru educativ, centru de detenție sau din unitatea în care executa măsura internării medicale;

c) în vederea depistării unei persoane urmărite internațional despre care există date că se află în România.

(3) Darea în urmărire se solicită de:

a) organul de poliție care a constatat imposibilitatea executării măsurii prevăzute la alin. (2) lit. a);

b) administrația locului de deținere, centrul educativ sau unitatea medicală prevăzută la alin. (2) lit. b);

c) organul judiciar competent potrivit legii speciale, în cazul prevăzut la alin. (2) lit. c).

(4)¹⁾ Darea în urmărire se dispune, prin ordin, de Inspectoratul General al Poliției Române, Direcția Generală de Poliție a Municipiului București sau, după caz, de inspectoratul de poliție județean, sesizat potrivit alin. (3).

(5) Ordinul de dare în urmărire se comunică în cel mai scurt timp organelor competente să elibereze pașaportul, care au obligația să refuze eliberarea pașaportului sau, după caz, să ridice provizoriu pașaportul pe durata măsurii, precum și organelor de frontieră pentru darea în consemn.

(6) De asemenea, ordinul de dare în urmărire se comunică în copie:

a) celui în fața căruia urmează să fie adusă persoana urmărită în momentul prinderii;

b) organului judiciar competent care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire.

● **VECHIUL CPP: art. 493¹.**

Art. 522. Urmărirea. (1) Ordinul de dare în urmărire se pune în executare de îndată de către structurile competente ale Ministerului Afacerilor Interne care vor desfășura, la nivel național, activități de identificare, căutare, localizare și prindere a persoanei urmărite.

(2) Instituțiile publice sunt obligate să sprijine, în condițiile legii și conform competențelor legale, organele de poliție care efectuează urmărirea unei persoane date în urmărire.

(3) Activitatea de urmărire a unei persoane arestate preventiv, desfășurată de organele de poliție, este supravegheată de procurori anume desemnați din cadrul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărui circumscripție se află sediul instanței competente care a soluționat în fond propunerea de arestare preventivă. Când mandatul de arestare

¹⁾ Alin. (4) al art. 521 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 43 pct. 6 L. nr. 146/2021.

preventivă a fost emis într-o cauză de competența Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, supravegherea activității de urmărire revine procurorului care efectuează sau a efectuat urmărirea penală în cauză.

(4) În celelalte cazuri, activitatea de urmărire a persoanelor date în urmărire este supravegheată de procurori anume desemnați din cadrul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărui circumscripție se află sediul instanței de executare ori al altei instanțe competente potrivit legii speciale.

• **VECHIUL CPP: art. 493².**

Art. 523. Activitățile ce pot fi efectuate în procedura urmăririi. (1) În vederea identificării, căutării, localizării și prinderii persoanelor date în urmărire pot fi efectuate, în condițiile prevăzute de lege, următoarele activități:

- a) supravegherea tehnică;
- b) reținerea, predarea și percheziționarea corespondenței și a obiectelor,
- b¹)¹ obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului;
- c) percheziția;
- d) ridicarea de obiecte sau înscrisuri;
- e) *abrogată*.

(2) Activitățile prevăzute la alin. (1) lit. a)-c) pot fi efectuate numai în baza mandatului emis de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă să judece cauza în primă instanță sau de la instanța de executare ori de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă potrivit legii speciale în cazul prevăzut la art. 521 alin. (2) lit. c).

(3) Activitățile prevăzute la alin. (1) lit. d) pot fi efectuate numai cu autorizarea procurorului care supraveghează activitatea organelor de poliție care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire.

• **VECHIUL CPP: art. 493³.**

Art. 524.² Supravegherea tehnică, reținerea, predarea și percheziționarea corespondenței și a obiectelor, percheziția și obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului în procedura dării în urmărire. (1) Supravegherea tehnică, reținerea, predarea și percheziționarea corespondenței și a obiectelor, percheziția și obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului pot fi dispuse, la cererea procurorului care supraveghează activitatea organelor de poliție care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța competentă, dacă acesta apreciază că identificarea, căutarea, localizarea și prinderea persoanelor date în urmărire nu pot fi făcute prin alte mijloace ori ar fi mult întârziate.

¹ Lit. b¹) a alin. (1) al art. 523 a fost introdusă prin art. I pct. 19 O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

² Art. 524 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 20 din O.U.G. nr. 82/2014 (modificată prin art. unic L. nr. 75/2016).

(2) Dispozițiile art. 138-144, respectiv art. 147, art. 152 și art. 157-160 se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 493⁴-493⁵.**

Art. 525. Ridicarea de obiecte sau înscrisuri în procedura dării în urmărire.

(1) Ridicarea de obiecte sau înscrisuri în vederea identificării, căutării, localizării și prinderii persoanelor date în urmărire poate fi dispusă de procurorul care supraveghează activitatea organelor de poliție ce efectuează urmărirea persoanei date în urmărire.

(2) Dispozițiile art. 169 și 171 se aplică în mod corespunzător.

Art. 526. Revocarea urmăririi. (1) Urmărirea se revocă în momentul prinderii persoanei urmărite sau atunci când au dispărut temeiurile care au justificat darea în urmărire.

(2) Revocarea se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Poliției Române, care se transmite în copie, de îndată:

a) parchetului competent care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire;

b) organelor competente să elibereze pașaportul și organelor de frontieră.

(3) Procurorul care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire dispune de îndată încetarea activităților de supraveghere luate conform art. 524, informând despre aceasta judecătorul de drepturi și libertăți.

• **VECHIUL CPP: art. 493⁷.**

Capitolul V

Procedura reabilitării

Art. 527. Reabilitarea. Reabilitarea are loc fie de drept, în cazurile prevăzute la art. 150 sau 165 din Codul penal, fie la cerere, acordată de instanța de judecată, în condițiile prevăzute în prezentul capitol.

Art. 528. Reabilitarea de drept. (1) La împlinirea termenului de 3 ani prevăzut la art. 165 din Codul penal, dacă persoana condamnată nu a mai săvârșit o altă infracțiune, autoritatea care ține evidența cazierului judiciar va șterge din oficiu mențiunile privind pedeapsa aplicată condamnatului.

(2) La împlinirea termenului de 3 ani prevăzut la art. 150 din Codul penal, dacă persoana condamnată nu a mai săvârșit o altă infracțiune, organul care a autorizat înființarea persoanei juridice și organul care a înregistrat persoana juridică vor șterge din oficiu mențiunile privind pedeapsa aplicată persoanei juridice.

Art. 529. Reabilitarea judecătorească. Competență să se pronunțe asupra reabilitării judecătorești este fie instanța care a judecat în primă instanță cauza în care s-a pronunțat condamnarea pentru care se cere reabilitarea, fie instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție domiciliază condamnatul sau în care a avut ultimul domiciliu, dacă la data introducerii cererii domiciliază în străinătate.

• **VECHIUL CPP: art. 494.**

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. LXXXIII/2007 (M. Of. nr. 780 din 21 noiembrie 2008):** „(...) art. 494 *tz. I CPP* [art. 529 *tz. I NCPP*] se interpr. în sensul că: În caz de modificare a normelor de competență, cererea de reabilitare va fi soluționată de instanța competentă să judece cauza în primă instanță, potrivit legii în vigoare la momentul introducerii cererii”.

Art. 530. Cererea de reabilitare. (1) Cererea de reabilitare judecătorească se formulează de către condamnat, iar după moartea acestuia, de soț sau de rudele apropiate. Soțul sau rudele apropiate pot continua procedura de reabilitare pornită anterior decesului.

(2) Reabilitarea judecătorească se dispune în cazurile și condițiile prevăzute la art. 166 și 168 din Codul penal.

(3) În cerere trebuie să se menționeze:

a) adresa condamnatului, iar când cererea este făcută de altă persoană, adresa acesteia;

b) condamnarea pentru care se cere reabilitarea și fapta pentru care a fost pronunțată acea condamnare;

c) localitățile unde condamnatul a locuit și locurile de muncă din tot intervalul de timp de la executarea pedepsei și până la introducerea cererii, iar în cazul când executarea pedepsei a fost prescrisă, de la data rămânerii definitive a hotărârii și până la introducerea cererii;

d) temeiurile cererii;

e) indicații utile pentru identificarea dosarului și orice alte date pentru soluționarea cererii.

(4) La cerere se anexează actele din care reiese că sunt îndeplinite condițiile reabilitării.

• **VECHIUL CPP: art. 495.**

Art. 531. Măsurile premergătoare. După fixarea termenului de soluționare a cererii de reabilitare se dispune citarea persoanei care a solicitat reabilitarea și a persoanelor a căror ascultare instanța o consideră necesară, se iau măsuri pentru aducerea dosarului în care s-a pronunțat condamnarea și se solicită copia fișei cazierului judiciar al condamnatului.

• **VECHIUL CPP: art. 496.**

Art. 532. Respingerea cererii pentru neîndeplinirea condițiilor de formă și fond. (1) Cererea de reabilitare se respinge pentru neîndeplinirea condițiilor de formă și fond în următoarele cazuri:

a) a fost introdusă înainte de termenul legal;

b) lipsește mențiunea prevăzută la art. 530 alin. (3) lit. a) și petiționarul nu s-a prezentat la termenul de înfățișare;

c) lipsește vreuna dintre mențiunile prevăzute la art. 530 alin. (3) lit. b)-e) și petiționarul nu a completat cererea la termenul de înfățișare și nici la termenul ce i s-a acordat în vederea completării.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), cererea poate fi repetată după împlinirea termenului legal, iar în cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b) și c), oricând.

(3) În cazul prescripției executării pedepsei, nu poate depune cerere de reabilitare persoana prevăzută la art. 530 alin. (1), dacă lipsa executării este imputabilă persoanei condamnate.

(4)¹⁾ Cererea de reabilitare în privința căreia rezultă că nu privește o persoană condamnată determinată, precum și cererea formulată în numele unei persoane condamnate, fără mandat din partea acesteia, dat în condițiile legii, sunt inadmisibile.

• **VECHIUL CPP: art. 497.**

¹⁾ Alin. (4) al art. 532 a fost introdus prin art. II pct. 127 O.U.G. nr. 18/2016.

Art. 533. Soluționarea cererii. (1) La termenul fixat, în ședință nepublică, instanța ascultă persoanele citate prezente, concluziile procurorului și ale petiționarului și verifică dacă sunt îndeplinite condițiile cerute de lege pentru admiterea reabilitării.

(2) Dacă înainte de soluționarea cererii de reabilitare față de condamnat a fost pusă în mișcare acțiunea penală pentru altă infracțiune, examinarea cererii se suspendă până la soluționarea definitivă a acelei cauze.

• VECHIUL CPP: *art. 498.*

Art. 534. Situațiile privind despăgubirile civile. (1) Când condamnatul sau persoana care a făcut cererea de reabilitare dovedește că nu i-a fost cu putință să achite despăgubirile civile și cheltuielile judiciare, instanța, apreciind împrejurările, poate dispune reabilitarea sau poate să acorde un termen pentru achitarea în întregime sau în parte a sumei datorate.

(2) Termenul prevăzut la alin. (1) nu poate depăși 6 luni.

(3) În caz de obligație solidară, instanța fixează suma ce trebuie achitată, în vederea reabilitării, de condamnat sau de urmașii săi.

(4) Drepturile acordate părții civile prin hotărârea de condamnare nu se modifică prin hotărârea dată asupra reabilitării.

• VECHIUL CPP: *art. 499.*

Art. 535. Contestația. Sentința prin care instanța rezolvă cererea de reabilitare este supusă contestației în termen de 10 zile de la comunicare, care se soluționează de instanța ierarhic superioară. Judecarea contestației la hotărârea primei instanțe se face în ședință nepublică, cu citarea petentului. Participarea procurorului este obligatorie. Decizia instanței prin care se soluționează contestația este definitivă.

• VECHIUL CPP: *art. 501.*

Art. 536. Anularea reabilitării. (1) În cazul prevăzut la art. 171 din Codul penal, instanța prevăzută la art. 529 dispune anularea reabilitării, din oficiu sau la cererea procurorului.

(2) Dispozițiile art. 533 se aplică în mod corespunzător.

• VECHIUL CPP: *art. 503.*

Art. 537. Mențiunile despre reabilitare. După rămânerea definitivă a hotărârii de reabilitare sau de anulare a acesteia, instanța dispune să se facă mențiune despre aceasta pe hotărârea prin care s-a pronunțat condamnarea.

• VECHIUL CPP: *art. 502.*

Capitolul VI

Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri

Art. 538. Dreptul la repararea pagubei în caz de eroare judiciară. (1) Persoana care a fost condamnată definitiv, indiferent dacă pedeapsa aplicată sau măsura educativă privativă de libertate a fost sau nu pusă în executare, are dreptul la repararea de către stat a pagubei suferite în cazul în care, în urma rejudecării cauzei, după anularea sau desființarea hotărârii de condamnare pentru un fapt nou sau recent descoperit care dovedește că s-a produs o eroare judiciară, s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul redeschiderii procesului penal cu privire la condamnatul judecat în lipsă, dacă după rejudecare s-a pronunțat o hotărâre definitivă de achitare.

(3) Persoana prevăzută la alin. (1) și persoana prevăzută la alin. (2) nu vor fi îndreptățite să ceară repararea de către stat a pagubei suferite dacă, prin declarații mincinoase ori în orice alt fel, au determinat condamnarea, în afara cazurilor în care au fost obligate să procedeze astfel.

(4) Nu este îndreptățită la repararea pagubei nici persoana condamnată a căreia îi este imputabilă în tot sau în parte nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut sau recent descoperit.

• **VECHIUL CPP: art. 504 alin. (1).**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD) nr. 54/2020** (M. Of. nr. 63 din 20 ianuarie 2021): „În interpr. și aplic. art. XVIII alin. (2) tz. II L. nr. 2/2013 priv. unele măsuri pt. degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pt. pregătirea punerii în aplic. a NCPC, cu modif. ult., nu sunt supuse recursului hot. pronunțate (...) în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, respectiv hot. pronunțate în cererile formulate în temeiul art. 538 NCPP”.
V. și, *infra*, Dec. ICCJ (DCD) nr. 76/2018 (art. 551).

Art. 539.¹⁾ Dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale sau injuste de libertate. (1) Are dreptul la repararea pagubei și persoana față de care, în cursul procesului penal, s-a dispus o măsură preventivă privativă de libertate, dacă:

a) măsura a fost constatată ca nelegală;

b) pentru infracțiunea care a justificat luarea măsurii s-a dispus în temeiul art. 16 alin.

(1) lit. a)-d) clasarea sau achitarea, cu excepția cazului în care soluția s-a dispus ca urmare a dezincriminării faptei săvârșite.

(2) Situațiile prevăzute la alin. (1) se dovedesc prin ordonanța procurorului de revocare a măsurii reținerii ori de clasare, prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară ori a instanței de judecată de revocare a măsurii preventive privative de libertate ori prin care s-a constat încetarea de drept a acesteia sau, după caz, prin hotărârea definitivă de achitare.

(3) În situația prevăzută la alin. (1) lit. b), persoana nu este îndreptățită să ceară repararea de către stat a pagubei suferite dacă, prin declarații mincinoase sau în orice alt fel, a determinat luarea măsurii preventive privative de libertate, în afara cazurilor în care a fost obligată să procedeze astfel.

• **VECHIUL CPP: art. 504 alin. (2)-(4).**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 201/2023: „Art. IV. (1) Au dreptul la despăgubiri în temeiul art. 539 alin. (1) lit. b) NCPP (...) persoanele care la data de 12 mai 2021, data publ. în M. Of. (...) a D.C.C. nr. 136/2021 [...] soluția legislativă din cuprinsul art. 539 NCPP care exclude dreptul la repararea pagubei în cazul privării de libertate dispuse în cursul procesului penal soluționat prin clasare, cf. art. 16 alin. (1) lit. a)-d) NCPP, sau achitare este neconstituțională”, se aflau în executarea unei măsuri preventive privative de libertate sau față de care s-a dispus o astfel de măsură după această dată. (2) În cazul persoanelor prevăz. la alin. (1), dacă soluția clasării sau a achitării a rămas definitivă anterior intrării în vigoare a prezentei L., acțiunea pentru repararea pagubei poate fi introdusă în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a acesteia”.**

V. și dec. ICCJ (RIL și HP) publ. înainte de modif. aduse prin L. nr. 201/2023:

– **Dec. ICCJ (RIL) nr. 15/2017** (M. Of. nr. 946 din 29 noiembrie 2017): „În interpr. și aplic. art. 539 alin. (2) NCPP, caracterul nelegal al măsurilor preventive privative de libertate

¹⁾ Art. 539 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 55 L. nr. 201/2023.

trebuie să fie constatat explicit prin actele jurisdicționale prevăzute în cuprinsul acestuia. Hotărârea judecătorească de achitare, prin ea însăși, nu poate constitui temei al stabilirii caracterului nelegal al măsurii privative de libertate”.

– **Dec. ICCJ (DGD/P) nr. 11/2019** (M. Of. nr. 613 din 24 iulie 2019): „(...) în aplic. art. 539 alin. (2) NCPP, caracterul legal sau nelegal al privării de libertate în cursul procesului penal a inculpatului achitat prin hotărâre definitivă nu se poate stabili pe calea contestației la executare întemeiată pe art. 598 alin. (1) lit. d) sau art. 598 alin. (1) lit. c) tz. I NCPP”.

– **Dec. ICCJ (DGD) nr. 1/2023** (M. Of. nr. 142 din 20 februarie 2023): „În interpr. și aplic. art. 539 NCPP, față de efectele D.C.C. nr. 136/2021, în ipoteza unei privări de libertate în cursul unui proces penal finalizat prin soluție definitivă de achitare, fără ca nelegalitatea măsurii privative de libertate să fi fost stabilită cf. Dec. ICCJ (RIL) nr. 15/2017, soluția de achitare, cf. art. 16 alin. (1) lit. a)-d) NCPP, este suficientă prin ea însăși pentru acordarea de despăgubiri persoanei private de libertate și, ulterior, achitate. În acest context, «caracterul injust/nedrept al măsurilor privative de libertate», respectiv «netemeinicia acuzației în materie penală» constituie criterii autonome care dau dreptul persoanei în cauză la repararea pagubei și care extind sfera de aplic. a art. 539 NCPP”.

Art. 539¹. Dreptul la repararea pagubei în cazul măsurilor de supraveghere tehnică ori al activităților specifice culegerii de informații dispuse în mod nelegal. (1) Persoana față de care s-a dispus, confirmat, prelungit ori s-a pus în executare în mod nelegal o măsură de supraveghere tehnică are dreptul la despăgubiri pentru prejudiciul produs prin această măsură. De acest drept beneficiază, în aceleași condiții, și persoana față de care s-a autorizat ori pus în executare o activitate specifică culegerii de informații care presupune restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului.

(2) Caracterul nelegal al măsurii de supraveghere tehnică se stabilește prin încheierea prevăzută la art. 145¹ alin. (8) lit. b) sau, după caz, prin încheierea definitivă a judecătorului de cameră preliminară pronunțată în temeiul art. 341 alin. (7) pct. 2 sau al art. 345 alin. (2).

(3) Caracterul nelegal al activității specifice culegerii de informații se stabilește prin încheierea definitivă pronunțată de judecătorul de cameră preliminară de la Înalta Curte de Casație și Justiție în procedura prevăzută la art. 139¹ sau, după caz, la art. 139².

● **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 201/2023: „Art. III. (1) Persoanele față de care, începând cu data de 6 iul. 2017, data publ. în M. Of. (...) a D.C.C. nr. 244/2017, s-au pus în executare măsuri de supraveghere tehnică, constatate ca nelegale prin hot. jud. rămase definitive anterior intrării în vigoare a prezentei L., pot exercita acțiunea în despăgubiri prevăz. la art. 539¹ NCPP (...) în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei L. (2) Caracterul nelegal al măsurilor de supraveghere tehnică prevăz. la alin. (1) se dovedește prin încheierea definitivă a judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau, după caz, prin hotărârea definitivă a instanței de judecată”.**

Art. 540. Felul și întinderea reparației. (1)² La stabilirea întinderii reparației se ține seama de durata privării nelegale sau injuste de libertate, precum și de consecințele produse asupra persoanei, asupra familiei celui privat de libertate ori asupra celui aflat în

¹ Art. 539¹ a fost introdus prin art. I pct. 56 L. nr. 201/2023.

² Alin. (1), (2) și (3) ale art. 540 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 57 L. nr. 201/2023.

situația prevăzută la art. 538, iar în cazul celui aflat în situația prevăzută la art. 539¹ alin. (1), de durată, precum și de consecințele măsurii asupra persoanei și asupra vieții intime, familiale și private a acesteia.

(2) În cazurile prevăzute la art. 538 și 539, reparația constă în plata unei sume de bani sau în constituirea unei rente viagere ori în obligația ca, pe cheltuiala statului, cel reținut sau arestat nelegal să fie încredințat unui institut de asistență socială și medicală. În cazul prevăzut la art. 539¹ alin. (1), reparația constă în plata unei sume de bani.

(3) La alegerea felului reparației și la stabilirea întinderii acesteia se va ține seama de situația celui îndreptățit la repararea pagubei și de natura daunei produse.

(4) Persoanelor îndreptățite la repararea pagubei, care înainte de privarea de libertate ori de încarcerare ca urmare a punerii în executare a unei pedepse ori măsuri educative privative de libertate erau încadrate în muncă, li se calculează, la vechimea în muncă stabilită potrivit legii, și timpul cât au fost private de libertate.

(5) Reparația este în toate cazurile suportată de stat, prin Ministerul Finanțelor.

• **VECHIUL CPP: art. 505.**

Art. 541. Acțiunea pentru repararea pagubei. (1)¹ Acțiunea pentru repararea pagubei poate fi pornită de persoana îndreptățită, potrivit art. 538-539¹, iar după moartea acesteia poate fi continuată sau pornită de către persoanele care se aflau în întreținerea sa la data decesului.

(2) Acțiunea poate fi introdusă în termen de 6 luni de la data rămânării definitive a hotărârii instanței de judecată, a ordonanței sau, după caz, a încheierilor organelor judiciare prin care s-a constatat eroarea judiciară, privarea nelegală sau injustă de libertate, respectiv caracterul nelegal al măsurii de supraveghere tehnică.

(3) Pentru obținerea reparării pagubei, persoana îndreptățită se poate adresa tribunalului în a cărei circumscripție domiciliază, chemând în judecată civilă statul, care este citat prin Ministerul Finanțelor.

(4) Acțiunea este scutită de taxa judiciară de timbru.

• **VECHIUL CPP: art. 506.**

Art. 542.² Acțiunea în regres. (1) În cazul în care repararea pagubei a fost acordată potrivit art. 541, pentru vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 538 și art. 539 alin. (1) lit. a), precum și în situația în care statul român a fost condamnat de către o instanță internațională pentru vreunul dintre aceste cazuri, acțiunea în regres pentru recuperarea sumei achitate poate fi îndreptată împotriva persoanei care, cu rea-credință sau din culpă gravă, a provocat situația generatoare de daune sau împotriva instituției la care aceasta este asigurată pentru despăgubiri în caz de prejudicii provocate în exercițiul profesiei.

(2) Statul trebuie să dovedească în cadrul acțiunii în regres, prin ordonanța procurorului sau hotărâre penală definitivă, că cel asigurat în condițiile alin. (1), cu rea-credință sau din culpă gravă profesională, a produs eroarea judiciară sau privarea nelegală de libertate cauzatoare de prejudicii ori, după caz, a dispus, confirmat, prelungit sau a pus în executare în mod nelegal măsura de supraveghere tehnică.

• **VECHIUL CPP: art. 507.**

¹ Alin. (1) și (2) ale art. 541 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 58 L. nr. 201/2023.

² Art. 542 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 59 L. nr. 201/2023.

Capitolul VII

**Procedura în caz de dispariție a dosarelor judiciare
și a înscrisurilor judiciare**

Art. 543. Constatarea dispariției dosarului sau înscrisului. (1) În cazul dispariției unui dosar judiciar sau a unui înscris care aparține unui astfel de dosar, organul de urmărire penală sau președintele instanței la care se găsea dosarul ori înscrisul întocmește un proces-verbal prin care constată dispariția și arată măsurile care s-au luat pentru găsirea lui.

(2) În baza procesului-verbal, se procedează potrivit dispozițiilor prevăzute în prezentul capitol.

• **VECHIUL CPP: art. 508.**

Art. 544. Obiectul procedurii speciale. (1) Când dosarul sau înscrisul dispărut este reclamat de un interes justificat și nu poate fi refăcut potrivit procedurii obișnuite, procurorul prin ordonanță ori instanța de judecată prin încheiere dispune, după caz, înlocuirea sau reconstituirea dosarului sau înscrisului cu privire la care s-a constatat dispariția.

(2) Instanța se pronunță prin încheiere, fără citarea părților, în afară de cazul când instanța consideră necesară chemarea acestora.

(3) Încheierea nu este supusă niciunei căi de atac.

• **VECHIUL CPP: art. 509.**

Art. 545. Competența în cazul înlocuirii sau reconstituirii. (1) Înlocuirea sau reconstituirea se efectuează de organul de urmărire penală ori de instanța de judecată înainte a căreia cauza se găsește pendinte, iar în cauzele definitiv soluționate, de instanța la care dosarul se găsește în conservare.

(2) Când constatarea dispariției s-a făcut de un organ de urmărire penală sau de o instanță de judecată, altele decât cele arătate la alin. (1), organul de urmărire penală ori instanța de judecată care a constatat dispariția trimite organului de urmărire penală sau instanței de judecată competente toate materialele necesare efectuării înlocuirii ori reconstituirii înscrisului dispărut.

(3) În cazul dispariției unui dosar judiciar în cursul procedurii de cameră preliminară, înlocuirea sau reconstituirea se efectuează de instanța în cadrul căreia funcționează camera preliminară.

• **VECHIUL CPP: art. 510.**

Art. 546. Înlocuirea înscrisului. (1) Înlocuirea înscrisului dispărut are loc atunci când există copii oficiale de pe acel înscris. Organul de urmărire penală sau instanța de judecată ia măsuri pentru obținerea copii.

(2) Copia obținută ține locul înscrisului original până la găsirea acestuia.

(3) Persoanei sau autorității care a predat copia oficială i se eliberează o copie certificată de pe aceasta.

• **VECHIUL CPP: art. 511.**

Art. 547. Reconstituirea înscrisului sau dosarului. (1) Când nu există o copie oficială de pe înscrisul dispărut, se procedează la reconstituirea acestuia.

(2) Reconstituirea unui dosar se face prin reconstituirea înscrisurilor pe care le conținea.

(3) În vederea reconstituirii pot fi folosite orice mijloace de probă prevăzute de lege.

(4) Rezultatul reconstituirii se constată, după caz, prin ordonanța procurorului sau prin hotărârea instanței dată cu citarea părților, după ascultarea acestora și a procurorului.

(5) Neprezentarea părților legal citate nu împiedică judecarea cauzei.

(6) Hotărârea de reconstituire este supusă apelului.

(7) Împotriva ordonanței procurorului privind rezultatul reconstituirii orice persoană care justifică un interes legitim poate face plângere, dispozițiile art. 336-339 aplicându-se în mod corespunzător.

• VECHIUL CPP: art. 512.

Capitolul VIII

Procedura privind cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală

Secțiunea 1

Dispoziții generale

Art. 548. Dispoziții privind asistența judiciară internațională. (1) Cooperarea judiciară internațională va fi solicitată sau acordată în conformitate cu dispozițiile actelor juridice ale Uniunii Europene, tratatelor internaționale din domeniul cooperării judiciare internaționale în materie penală la care România este parte, precum și cu dispozițiile cuprinse în legea specială și în prezentul capitol, dacă în tratatele internaționale nu se prevede altfel.

(2) Actele membrilor străini detașați ai unei echipe comune de anchetă efectuate în baza și conform acordului încheiat și dispozițiilor conducătorului echipei au o valoare similară actelor efectuate de către organele de urmărire penală române.

• VECHIUL CPP: art. 513.

Secțiunea a 2-a

Recunoașterea unor acte judiciare străine

Art. 549. Executarea dispozițiilor civile dintr-o hotărâre judecătorească penală străină. Executarea dispozițiilor civile dintr-o hotărâre judecătorească penală străină se face potrivit regulilor prevăzute pentru executarea hotărârilor civile străine.

• VECHIUL CPP: art. 522.

Capitolul IX

Procedura de confiscare sau desființare a unui înscris în cazul clasării

Art. 549¹.¹ Procedura de confiscare sau de desființare a unui înscris în cazul clasării. (1) În cazul în care procurorul a dispus clasarea sau renunțarea la urmărirea penală, confirmată de judecătorul de cameră preliminară, și sesizarea judecătorului de cameră preliminară în vederea luării măsurii de siguranță a confiscării speciale sau a desființării unui înscris, ordonanța de clasare sau, după caz, ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărire penală confirmată de judecătorul de cameră preliminară, însoțită de dosarul cauzei, se înaintează instanței căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță, după expirarea termenului prevăzut la art. 339 alin. (4) ori, după caz, la art. 340 sau după pronunțarea hotărârii prin care plângerea fost respinsă ori prin care a fost confirmată ordonanța de renunțare la urmărire penală.

¹ Art. 549¹ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 128 din O.U.G. nr. 18/2016.

(2) Judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul de soluționare, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, care nu poate fi mai scurt de 30 de zile.

(3) Pentru termenul fixat se dispune încunoștințarea procurorului și se citează persoanele ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate, cărora li se comunică o copie a ordonanței, punându-le în vedere că în termen de 20 de zile de la primirea comunicării pot depune note scrise.

(4) Judecătorul de cameră preliminară se pronunță prin încheiere, în ședință publică, după ascultarea procurorului și a persoanelor ale căror drepturi sau interese legitime pot fi afectate, dacă sunt prezente. Dispozițiile cuprinse în titlul III al părții speciale privind judecata care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului articol se aplică în mod corespunzător.

(5) Judecătorul de cameră preliminară, soluționând cererea, poate dispune una dintre următoarele soluții:

a) respinge propunerea și dispune, după caz, restituirea bunului ori ridicarea măsurii asigurătorii luate în vederea confiscării;

b) admite propunerea și dispune confiscarea bunurilor ori, după caz, desființarea înscrisului.

(6) În termen de 3 zile de la comunicarea încheierii, procurorul și persoanele prevăzute la alin. (3) pot face, motivat, contestație. Contestația nemotivată este inadmisibilă.

(7) Contestația se soluționează potrivit procedurii prevăzute la alin. (4) de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei sesizate ori, când instanța sesizată este Înalta Curte de Casație și Justiție, de către completul competent potrivit legii, care poate dispune una dintre următoarele soluții:

a) respinge contestația ca tardivă, inadmisibilă sau nefondată;

b) admite contestația, desființează încheierea și rejudecă propunerea potrivit alin. (5).

● **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 10/2019** (M. Of. nr. 472 din 11 iunie 2019): „(...) în interpr. și aplic. unitară a art. 112 alin. (1) lit. f) NCP, art. 342 alin. (6) NCP și art. 549¹ NCPP (...): În cazul faptei prevăz. de art. 342 alin. (6) NCP, cu priv. la care s-a dispus o soluție de clasare întemeiată pe art. 16 alin. (1) lit. b) tz. II NCPP, arma și muniția intră sub incidența confiscării speciale, în temeiul art. 112 alin. (1) lit. f) NCP, în procedura reglem. de art. 549¹ NCPP, în ipoteza în care făptuitorul nu a depus arma și muniția la un armurier autorizat în termen de 10 zile de la expirarea perioadei de valabilitate a permisului de armă”.

Titlul V
Executarea hotărârilor penale
Capitolul I
Dispoziții generale

Art. 550. Hotărârile executorii. (1) Hotărârile instanțelor penale devin executorii la data când au rămas definitive.

(2) Hotărârile nedefinitive sunt executorii atunci când legea dispune aceasta.

• **VECHIUL CPP: art. 415.**

Art. 551. Rămânerea definitivă a hotărârii primei instanțe. Hotărârile primei instanțe rămân definitive:

1. la data pronunțării, când hotărârea nu este supusă contestației sau apelului;

2. la data expirării termenului de apel sau de introducere a contestației:

a) când nu s-a declarat apel sau contestație în termen;

b) când apelul sau, după caz, contestația declarată a fost retrasă înăuntrul termenului;

3. la data retragerii apelului sau, după caz, a contestației, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de apel sau de introducere a contestației;

4. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins apelul sau, după caz, contestația.

• **VECHIUL CPP: art. 416.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD) nr. 76/2018** (M. Of. nr. 215 din 19 martie 2019): „Legea aplicabilă dreptului la repararea pagubei de către stat ca urmare a unei hotărâri de achitare ulterioare hotărârii definitive de condamnare este cea în vigoare la momentul rămânerei definitive a hotărârii de achitare, stabilit după regulile prevăz. de art. 416-417 CPP, respectiv art. 551-552 NCPP”.

Art. 552. Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de apel și a hotărârii pronunțate în calea de atac a contestației. (1) Hotărârea instanței de apel rămâne definitivă la data pronunțării acesteia, atunci când apelul a fost admis și procesul a luat sfârșit în fața instanței de apel.

(2) Hotărârea pronunțată în calea de atac a contestației rămâne definitivă la data pronunțării acesteia, atunci când contestația a fost admisă și procesul a luat sfârșit în fața instanței care o judecă.

• **VECHIUL CPP: art. 416¹-417.**

• **HP. V., supra, Dec. ICCJ (DCD) nr. 76/2018.**

Art. 553. Instanța de executare. (1) Hotărârea instanței penale, rămasă definitivă la prima instanță de judecată sau la instanța ierarhic superioară ori la instanța de apel, se pune în executare de către prima instanță de judecată.

(2) Hotărârile pronunțate în primă instanță de către Înalta Curte de Casație și Justiție se pun în executare, după caz, de Tribunalul București sau de tribunalul militar.

(3) Când hotărârea rămâne definitivă în fața instanței de apel sau în fața instanței ierarhic superioare, aceasta trimite instanței de executare un extras din acea hotărâre, cu datele necesare punerii în executare, în ziua pronunțării hotărârii de către instanța de apel sau, după caz, de către instanța ierarhic superioară.

(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) sunt aplicabile și în cazul hotărârilor nedefinitive, dar executorii, cu excepția celor privind măsurile de siguranță, măsurile asigurătorii și măsurile preventive, care se pun în executare, după caz, de judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau de instanța care le-a dispus.

(5) Când hotărârea instanței de apel a fost modificată prin hotărârea Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în recurs în casație, Înalta Curte de Casație și Justiție procedează potrivit alin. (3).

(6) În cazul pedepselor și măsurilor neprivative de libertate, judecătorul delegat cu executarea din cadrul instanței de executare poate delega unele atribuții judecătorului delegat cu executarea de la instanța corespunzătoare în grad instanței de executare în circumscripția căreia locuiește persoana aflată în executare.

• **VECHIUL CPP: art. 418.**

Art. 554. Judecătorul delegat cu executarea. (1) Instanța de executare delegă unul sau mai mulți dintre judecătorii săi pentru efectuarea punerii în executare.

(2) Dacă la punerea în executare a hotărârii sau în cursul executării se ivește vreo nelămurire sau împiedicare la executare, judecătorul delegat cu executarea poate sesiza instanța de executare, care va proceda potrivit dispozițiilor art. 597 și 598.

• **VECHIUL CPP: art. 419.**

Capitolul II

Punerea în executare a hotărârilor

Secțiunea 1

Punerea în executare a pedepselor principale

Art. 555. Punerea în executare a pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață și a pedepsei accesorii. (1) Pedepsa închisorii și pedepsa detențiunii pe viață se pun în executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul de executare se emite de judecătorul delegat cu executarea în ziua rămânării definitive a hotărârii la instanța de fond sau, după caz, în ziua primirii extrasului prevăzut la art. 553 alin. (3), se întocmește în 3 exemplare și cuprinde: denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, numărul și data hotărârii care se execută și denumirea instanței care a pronunțat-o, pedeapsa pronunțată și textul de lege aplicat, pedeapsa accesorie aplicată, timpul reținerii și arestării preventive ori al arestului la domiciliu, care s-a dedus din durata pedepsei, mențiunea dacă cel condamnat este recidivist, precum și, după caz, mențiunea prevăzută la art. 404 alin. (6), ordinul de arestare și de deținere, semnătura judecătorului delegat, precum și ștampila instanței de executare.

(2) În cazul în care cel condamnat se află în stare de libertate, odată cu emiterea mandatului de executare a pedepsei închisorii sau a pedepsei detențiunii pe viață, judecătorul delegat cu executarea emite și un ordin prin care interzice condamnatului să părăsească țara. Ordinul se întocmește în 3 exemplare și cuprinde: denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, pedeapsa pronunțată împotriva acestuia, numărul și data hotărârii de condamnare, denumirea instanței care a pronunțat-o, numărul mandatului de executare a pedepsei emis pe numele condamnatului, dispoziția de interzicere a părăsirii țării, semnătura judecătorului delegat, precum și ștampila instanței de executare.

• **VECHIUL CPP: art. 420.**

Art. 556. Trimiterea spre executare a mandatului. (1) Pentru ducerea la îndeplinire a mandatului de executare se trimit două exemplare organului de poliție de la domiciliul sau reședința condamnatului, iar în cazul în care acesta nu are domiciliul sau reședința în România, organului de poliție în raza teritorială a căruia se află instanța de

executare, când condamnatul este liber, sau, după caz, când condamnatul este arestat, comandantului la locul de deținere.

(1¹) În situația în care mandatul de executare conține erori materiale, însă permite identificarea persoanei în vederea punerii în executare, în raport cu datele de identificare ale persoanei existente în evidențele organelor de poliție și hotărârea instanței de judecată, organul de poliție execută hotărârea, solicitând, în același timp, instanței de judecată îndreptarea erorilor materiale sesizate.

(2) Pentru aducerea la îndeplinire a ordinului de interdicere a părăsirii țării se trimite de îndată câte un exemplar organului competent să elibereze pașaportul și Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.

(2¹) Mandatul de executare sau ordinul de interdicere a părăsirii țării poate fi transmis organelor competente și prin fax, poștă electronică sau prin orice mijloc în măsură să producă un document scris în condiții care să permită autorităților destinate să îi stabilească autenticitatea.

(3) În cazul în care cel condamnat se află în stare de libertate, organele de executare prevăzute la alin. (1) și (2) au obligația de a lua măsurile prevăzute de lege în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interdicere a părăsirii țării, în ziua primirii acestora.

• **VECHIUL CPP: art. 421.**

Art. 557. Executarea mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interdicere a părăsirii țării. Acordul instanței de părăsire a țării. (1)¹ Pe baza mandatului de executare, organul de poliție procedează la arestarea condamnatului. Celui arestat i se înmânează un exemplar al mandatului și este dus la locul de deținere cel mai apropiat, unde organul de poliție predă celălalt exemplar al mandatului de executare. În termen de cel mult 10 zile de la arestare, persoanei private de libertate i se comunică o copie de pe hotărâre.

(1)² *Abrogat.*

(1)³ Odată cu înmânarea mandatului de executare, persoanei condamnate i se aduce la cunoștință, sub semnătură, în scris, dreptul prevăzut la art. 466 alin. (1), iar în cazul în care persoana nu poate ori refuză să semneze, se va încheia un proces-verbal.

(2) În vederea punerii în executare a mandatului emis în executarea unei hotărâri definitive de condamnare, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(3) Dispozițiile art. 229 privind luarea măsurilor de ocrotire sunt aplicabile în mod corespunzător, obligația de încunoștințare revenind organului de poliție.

(4) Dacă persoana împotriva căreia s-a emis mandatul nu este găsită, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și ia măsuri pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar de pe procesul-verbal împreună cu un exemplar al mandatului de executare se trimit instanței care a emis mandatul.

¹ Alin. (1) al art. 557 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 14 L. nr. 130/2021.

² Alin. (1)¹ al art. 557 a fost introdus prin art. II pct. 4 din O.U.G. nr. 13/2017 și a fost abrogat prin art. II pct. 4 din O.U.G. nr. 14/2017. Ulterior, O.U.G. nr. 13/2017 a fost respinsă prin L. nr. 8/2017.

³ Alin. (1)² al art. 557 a fost introdus prin art. II pct. 7 L. nr. 228/2020.

(5) Dacă persoana condamnată refuză să se supună mandatului sau încearcă să fugă, va fi constrânsă la aceasta.

(6) Când condamnatul se află în stare de deținere, un exemplar al mandatului de executare i se înmânează de către comandantul locului de deținere.

(7) Comandantul locului de deținere consemnează într-un proces-verbal data de la care condamnatul a început executarea pedepsei.

(8) O copie de pe procesul-verbal se trimite de îndată instanței de executare.

(9) Pe baza ordinului de interdicere a părăsirii țării, organele în drept refuză celui condamnat eliberarea pașaportului sau, după caz, procedează la ridicarea acestuia și iau măsuri pentru darea condamnatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

(10) Pe durata termenului de supraveghere, persoana supravegheată poate solicita motivat instanței de executare să încuviințeze părăsirea teritoriului României potrivit art. 85 alin. (2) lit. i) sau art. 93 alin. (2) lit. d) din Codul penal. Instanța de executare soluționează cererea în camera de consiliu, după ascultarea persoanei supravegheate și a consilierului de probațiune, prin încheiere definitivă. În cazul în care admite cererea, instanța stabilește perioada pentru care persoana supravegheată poate părăsi teritoriul României.

• **VECHIUL CPP: art. 422.**

Art. 558. Încunoștințarea despre arestare în vederea executării mandatului.

(1) Imediat după arestarea în vederea executării mandatului, condamnatul are dreptul de a încunoștința personal sau de a solicita administrației locului de deținere să încunoștințeze un membru al familiei sale ori o altă persoană desemnată de acesta despre arestare și despre locul unde este deținut.

(2) Dacă persoana condamnată nu este cetățean român, aceasta are și dreptul de a încunoștința sau de a solicita încunoștințarea misiunii diplomatice ori oficiului consular al statului al cărui cetățean este sau, după caz, a unei organizații internaționale umanitare, dacă nu dorește să beneficieze de asistența autorităților din țara sa de origine, ori a reprezentanței organizației internaționale competente, dacă este refugiat sau, din orice alt motiv, se află sub protecția unei astfel de organizații.

Art. 559. Punerea în executare a amenzii penale. (1) Persoana condamnată la pedeapsa amenzii este obligată să depună recipisa de plată integrală a amenzii la judecătorul delegat cu executarea, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii.

(2) Când cel condamnat se află în imposibilitate de a achita integral amenda în termenul prevăzut la alin. (1), judecătorul delegat cu executarea, la cererea condamnatului, poate dispune eșalonarea plății amenzii pe o perioadă de cel mult 2 ani, în rate lunare.

• **VECHIUL CPP: art. 425.**

Art. 560. Înlocuirea pedepsei amenzii cu prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității.

(1) Instanța competentă să dispună înlocuirea obligației de plată a amenzii neexecutate cu obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității, potrivit art. 64 alin. (1) din Codul penal, este instanța de executare.

(2) Sesizarea instanței se face din oficiu sau de către organul care, potrivit legii, execută amenda ori de către persoana condamnată. Când dispune înlocuirea pedepsei amenzii cu prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității, instanța va menționa în dispozitiv două entități din comunitate unde urmează a se executa munca neremunerată în folosul comunității. Consilierul de probațiune, pe baza evaluării inițiale, va decide în care din cele

două instituții din comunitate menționate în hotărârea judecătorească urmează a se executa obligația și tipul de activitate.

(3) Obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității se pune în executare prin trimiterea unei copii de pe hotărâre serviciului de probațiune.

Art. 561. Înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu închisoarea.

(1) Instanța competentă să dispună, potrivit art. 64 alin. (5) lit. a) din Codul penal, înlocuirea muncii în folosul comunității cu închisoarea este instanța de executare, iar în cazul prevăzut la art. 64 alin. (5) lit. b) din Codul penal, instanța care judecă în primă instanță infracțiunea săvârșită înainte de executarea integrală a muncii în folosul comunității.

(2) Sesizarea instanței se face din oficiu sau de către organul care, potrivit legii, execută amenda ori la sesizarea serviciului de probațiune.

(3) Punerea în executare a hotărârii se face potrivit art. 555-557.

Secțiunea a 2-a

Punerea în executare a pedepselor complementare

Art. 562. Interzicerea exercitării unor drepturi. Pedepsa interzicerii exercitării unor drepturi se pune în executare prin trimiterea de către judecătorul delegat al instanței de executare a unei copii de pe dispozitivul hotărârii, în funcție de drepturile a căror exercitare a fost interzisă, persoanei juridice de drept public sau de drept privat autorizate să supravegheze exercitarea dreptului respectiv.

• VECHIUL CPP: art. 426.

Art. 563. Interzicerea străinului de a se afla pe teritoriul României. (1) Când prin hotărârea de condamnare la pedeapsa închisorii s-a aplicat pedeapsa complementară a interzicerii dreptului străinului de a se afla pe teritoriul României, se face mențiune în mandatul de executare a pedepsei închisorii ca la data liberării condamnatul să fie predat organului de poliție, care va proceda la îndepărtarea sa de pe teritoriul României.

(2) Dacă pedeapsa complementară nu însoțește pedeapsa închisorii, comunicarea se face organului de poliție, imediat ce hotărârea a rămas definitivă.

(3) În vederea punerii în executare a pedepsei interzicerii străinului de a se afla pe teritoriul României, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) Dacă persoana față de care s-a luat pedeapsa complementară a interzicerii de a se afla pe teritoriul României nu este găsită, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și ia măsuri pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se trimite instanței de executare.

• VECHIUL CPP: art. 438.

Art. 564. Degradarea militară. Pedepsa degradării militare se pune în executare prin trimiterea de către judecătorul delegat cu executarea a unei copii de pe dispozitivul hotărârii comandantului unității militare în a cărei evidență este luată persoana condamnată, respectiv centrului militar județean sau zonal de la domiciliul condamnatului.

• VECHIUL CPP: art. 427.

Art. 565. Publicarea hotărârii de condamnare. Pedepsa publicării hotărârii de condamnare se pune în executare prin trimiterea extrasului, în forma stabilită de instanță, unui cotidian local ce apare în circumscripția instanței care a pronunțat hotărârea de condamnare sau unui cotidian național, în vederea publicării, pe cheltuiala persoanei condamnate.

Secțiunea a 3-a

Punerea în executare a măsurilor de siguranță

Art. 566. Obligarea la tratament medical. (1) Măsura de siguranță a obligării la tratament medical luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv și a copiei de pe raportul de expertiză medico-legală autorității de sănătate publică din județul pe teritoriul căruia locuiește persoana față de care s-a luat această măsură. Autoritatea de sănătate publică va comunica de îndată persoanei față de care s-a luat măsura obligării la tratament medical unitatea sanitară la care urmează să efectueze tratamentul.

(2) Instanța de executare comunică persoanei față de care s-a luat măsura obligării la tratament medical că este obligată să se prezinte de îndată la unitatea sanitară la care urmează să i se efectueze tratamentul, atrăgându-i-se atenția că în caz de nerespectare a măsurii luate se va dispune internarea medicală.

(3) În cazul în care obligarea la tratament medical însoțește pedeapsa închisorii ori a detențiunii pe viață sau privește o persoană aflată în stare de deținere, comunicarea prevăzută la alin. (1) se face administrației locului de deținere.

• **VECHIUL CPP: art. 429.**

Art. 567. Obligațiile în legătură cu tratamentul medical. (1) Unitatea sanitară la care făptuitorul a fost repartizat pentru efectuarea tratamentului medical este obligată să comunice instanței:

a) dacă persoana obligată la tratament s-a prezentat pentru a urma tratamentul;

b) dacă persoana obligată la tratament se sustrage de la efectuarea tratamentului după prezentare;

c) dacă, din cauza înrăutățirii stării de sănătate a persoanei față de care s-a luat măsura obligării la tratament medical, este necesară internarea medicală;

d) dacă, datorită ameliorării stării de sănătate a persoanei față de care s-a luat măsura de siguranță a obligării la tratament medical, efectuarea tratamentului medical nu se mai impune.

(2) În cazul când unitatea sanitară nu se află în circumscripția instanței care a dispus executarea, comunicarea prevăzută la alin. (1) lit. b)-d) se face judecătoriei în a cărei circumscripție se află unitatea sanitară.

(3) Dispozițiile alin. (1) lit. b)-d) și ale alin. (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul prevăzut la art. 566 alin. (3).

• **VECHIUL CPP: art. 430.**

Art. 568. Înlocuirea sau încetarea obligării la tratament medical. (1) Primind comunicarea, instanța de executare sau instanța prevăzută la art. 567 alin. (2) dispune internarea medicală, în situațiile prevăzute la art. 567 alin. (1) lit. a) și b), iar în situațiile prevăzute la art. 567 alin. (1) lit. c) și d) efectuarea unei expertize medico-legale cu privire la starea de sănătate a persoanei față de care este luată măsura de siguranță.

(2) În cazurile prevăzute la art. 567 alin. (1) lit. c) și d), persoana obligată la tratament medical are dreptul de a cere să fie examinată și de un medic de specialitate desemnat de aceasta, ale cărui concluzii sunt înaintate instanței prevăzute la alin. (1).

(3) Dacă persoana obligată la tratament medical refuză să se prezinte la examinare în vederea efectuării expertizei, se vor aplica dispozițiile art. 184 alin. (4).

(4) După primirea raportului de expertiză medico-legală și a concluziilor medicului de specialitate prevăzută la alin. (2), instanța, în ședință publică, ascultă concluziile procurorului, ale persoanei față de care este luată măsura de siguranță și ale avocatului acesteia, precum și ale expertului și medicului desemnat de aceasta, atunci când consideră necesar, și dispune fie încetarea măsurii obligării la tratament medical, fie internarea medicală.

(5) Dacă persoana față de care s-a luat măsura de siguranță nu are avocat, i se asigură un avocat din oficiu.

(6)¹⁾ O copie a dispozitivului hotărârii definitive a instanței prevăzute la art. 567 alin. (2) se comunică instanței de executare.

• **VECHIUL CPP: art. 431.**

Art. 569. Internarea medicală. (1) Măsura de siguranță a internării medicale luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv și a unei copii de pe raportul de expertiză medico-legală autorității de sănătate publică din județul pe teritoriul căruia locuiește persoana față de care s-a luat această măsură.

(2) Judecătorul delegat cu executarea care funcționează la instanța de executare comunică judecătoriei în a cărei circumscripție se află unitatea sanitară la care s-a făcut internarea data la care aceasta s-a efectuat, în vederea luării în supraveghere.

(3) După primirea comunicării, judecătorul delegat cu executarea de la judecătoria în a cărei circumscripție se află unitatea sanitară verifică periodic, dar nu mai târziu de 12 luni, dacă internarea medicală mai este necesară. În acest scop, judecătorul delegat cu executarea dispune efectuarea unei expertize medico-legale cu privire la starea de sănătate a persoanei față de care s-a luat măsura internării medicale și, după primirea acesteia, sesizează judecătoria în a cărei circumscripție se află unitatea sanitară pentru a dispune asupra menținerii, înlocuirii sau încetării măsurii.

• **VECHIUL CPP: art. 432.**

Art. 570. Obligațiile în legătură cu internarea medicală. (1) Autoritatea de sănătate publică este obligată să asigure internarea, încunoscându-se despre aceasta instanța de executare.

(2) În cazul în care persoana față de care s-a luat măsura internării medicale refuză să se supună internării, executarea acestei măsuri se va face cu sprijinul organelor de poliție. În vederea executării măsurii internării medicale, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(3) Dacă persoana față de care s-a luat măsura internării medicale nu este găsită, autoritatea de sănătate publică sesizează organele de poliție pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al sesizării adresate organelor de poliție se trimite instanței de executare.

¹⁾ Alin. (6) al art. 568 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 L. nr. 130/2021.

(4) Unitatea sanitară la care s-a făcut internarea are obligația, în cazul în care consideră că internarea nu mai este necesară, să încunoștințeze judecătoria în a cărei circumscripție se găsește unitatea sanitară.

• **VECHIUL CPP: art. 433.**

Art. 571. Menținerea, înlocuirea sau încetarea măsurii internării medicale. (1) Judecătoria, după primirea încunoștințării prevăzute la art. 570 alin. (4), dispune efectuarea unei expertize medico-legale.

(2) Instanța se pronunță asupra sesizării prevăzute la art. 569 alin. (3) sau a încunoștințării prevăzute la art. 570 alin. (4), după ascultarea concluziilor procurorului, ale persoanei față de care este luată măsura internării, atunci când aducerea acesteia în fața instanței este posibilă, ale avocatului său, precum și ale expertului care a întocmit expertiza medico-legală, atunci când consideră necesar, și dispune, după caz, menținerea internării medicale, încetarea acesteia sau înlocuirea cu măsura obligării la tratament medical.

(3) Încetarea sau înlocuirea măsurii internării poate fi cerută și de persoana internată sau de procuror. În acest caz, judecătoria dispune efectuarea expertizei medico-legale. Dispozițiile art. 568 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

(4) Dacă persoana internată nu are avocat, i se asigură un avocat din oficiu.

(5)¹⁾ O copie a dispozitivului hotărârii definitive prin care s-a dispus menținerea, înlocuirea sau încetarea internării medicale se comunică instanței de executare.

• **VECHIUL CPP: art. 434.**

Art. 572. Măsurile de siguranță provizorii. (1) În cazul în care măsura obligării la tratament medical sau a internării medicale a fost luată în mod provizoriu în cursul urmăririi penale sau al judecății, punerea în executare se face de către judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanța de judecată care a luat această măsură.

(2) Dispozițiile prevăzute la art. 566-571 se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 435.**

Art. 573. Interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie ori o altă activitate. (1) Măsura de siguranță a interzicerii unei funcții, profesii sau activități se pune în executare prin comunicarea unei copii de pe dispozitiv organului în drept să aducă la îndeplinire aceste măsuri și să supravegheze respectarea lor.

(2) Acest organ are îndatorirea să asigure executarea măsurii luate și să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executarea măsurii de siguranță.

(3) Persoana cu privire la care s-a luat măsura prevăzută la art. 111 alin. (1) din Codul penal poate cere instanței de executare revocarea măsurii, în condițiile art. 111 alin. (2) din Codul penal.

(4) Soluționarea cererii se face cu citarea persoanei față de care este luată măsura, după ascultarea concluziilor avocatului acesteia și ale procurorului.

• **VECHIUL CPP: art. 436-437.**

Art. 574. Executarea confiscării speciale și a confiscării extinse. Măsura de siguranță a confiscării speciale sau a confiscării extinse, luată prin hotărârea instanței de judecată, se execută după cum urmează:

¹⁾ Alin. (5) al art. 571 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 16 L. nr. 130/2021.

a) lucrurile confiscate se predau organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit legii;

b) dacă lucrurile confiscate se află în păstrarea organelor de poliție sau a altor instituții, judecătorul delegat cu executarea trimite o copie de pe dispozitivul hotărârii organului la care se află. După primirea copiei de pe dispozitiv, lucrurile confiscate se predau organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozițiilor legii;

c) atunci când confiscarea privește sume de bani ce nu au fost consemnate la unități bancare, judecătorul delegat cu executarea trimite o copie de pe dispozitivul hotărârii organelor fiscale, în vederea executării confiscării potrivit dispozițiilor privind creanțele bugetare;

d) când s-a dispus distrugerea lucrurilor confiscate, aceasta se face în prezența judecătorului delegat cu executarea, întocmindu-se proces-verbal care se depune la dosarul cauzei.

• **VECHIUL CPP: art. 439.**

• **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 104/2008** *priv. preven. și comb. producerii și traficului ilicit de substanțe dopante*, rep. (M. Of. nr. 451 din 28 iunie 2011; cu modif. ult.): „**Art. 25.** (1) Substanțele dopante ridicate în vederea confiscării se distrug potrivit disp. art. 574 lit. d) NCPP. Păstrarea de contraprobe este obligatorie. (2) Distrugerea substanțelor dopante se efectuează periodic, prin incinerare sau prin alte mijloace adecvate, de către o societate reglem. de L. societăților nr. 31/1990, rep., cu modif. și compl. ult., autorizată, în prezența unei comisii formate din judecătorul delegat cu executarea, câte un reprezentant al Agenției Naționale Anti-Doping, un specialist din cadrul formațiunii centrale specializate în prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri din Inspectoratul General al Poliției Române și gestionarul camerei de corpuri delictuale a aceleiași unități. În cazul în care distrugerea nu are loc în circumscripția instanței de executare, din comisie face parte judecătorul delegat cu executarea de la instanța corespunzătoare în grad în circumscripția căreia are loc distrugerea. Un exemplar al procesului-verbal se trimite instanței de executare”.

Secțiunea a 4-a

Punerea în executare a altor dispoziții

Art. 575. Avertismentul. (1) Executarea avertismentului are loc de îndată, în ședința în care s-a pronunțat hotărârea.

(2) Dacă avertismentul nu poate fi executat îndată după pronunțare, punerea în executare a acestuia se face la rămânerea definitivă a hotărârii, prin comunicarea unei copii de pe aceasta persoanei căreia i se aplică.

Art. 576. Măsurile și obligațiile impuse de instanță. (1)¹⁾ Punerea în executare a măsurilor și obligațiilor prevăzute la art. 85 alin. (1) și (2) din Codul penal, a dispozițiilor art. 87, 93, 95, art. 101 alin. (1) și (2) și ale art. 103 din Codul penal se face prin trimiterea unei copii a dispozitivului hotărârii serviciului de probațiune competent.

(2) În cazul obligațiilor prevăzute la art. 85 alin. (2) lit. e)-j), la art. 93 alin. (2) lit. d) și la art. 101 alin. (2) lit. c)-g) din Codul penal, un extras de pe dispozitivul hotărârii se trimite organului sau autorității competente să verifice respectarea acestora.

¹⁾ Alin. (1) al art. 576 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 17 L. nr. 130/2021.

Secțiunea a 5-a

Punerea în executare a amenzii judiciare și a cheltuielilor judiciare avansate de stat

Art. 577. Amenzile judiciare. (1) Amenda judiciară se pune în executare de către organul judiciar care a aplicat-o.

(2) Punerea în executare se face prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea amenzii judiciare organului care, potrivit legii, execută amenda penală.

(3) Executarea amenzilor judiciare se face de organul arătat la alin. (2).

• VECHIUL CPP: art. 442.

Art. 578. Cheltuielile judiciare avansate de stat. (1) Dispoziția din hotărârea penală sau din ordonanța procurorului privind obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat se pune în executare prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea cheltuielilor judiciare organului care, potrivit legii, execută amenda penală.

(2) În situația în care persoana obligată la plata cheltuielilor judiciare către stat nu depune recipisa de plată integrală a acestora la instanța de executare sau la unitatea de parchet, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii sau a ordonanței procurorului, executarea cheltuielilor judiciare se face de organul arătat la alin. (1).

• VECHIUL CPP: art. 443.

Secțiunea a 6-a

Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre

Art. 579. Restituirea lucrurilor și valorificarea celor neridicate. (1) Când prin hotărârea penală s-a dispus restituirea unor lucruri care se află în păstrarea sau la dispoziția instanței de executare, restituirea se face de către judecătorul delegat cu executarea, prin remiterea acelor lucruri persoanelor în drept. În acest scop, sunt încunoștințate persoanele cărora urmează să li se restituie lucrurile.

(2) Dacă în termen de 6 luni de la primirea încunoștințării persoanele chemate nu se prezintă pentru a le primi, lucrurile trec în proprietatea statului. Judecătorul delegat cu executarea constată aceasta prin încheiere și dispune predarea lucrurilor organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozițiilor legii.

(3) Dacă restituirea lucrurilor nu s-a putut efectua, deoarece nu se cunosc persoanele cărora ar trebui să le fie restituite și nimeni nu le-a reclamat în termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii, sunt aplicabile în mod corespunzător dispozițiile alin. (2).

(4) Când restituirea lucrurilor a fost dispusă de către procuror sau de către organul de cercetare penală, acesta procedează potrivit prevederilor alin. (1)-(3).

(5)¹⁾ Când prin hotărârea penală s-a dispus restituirea unor lucruri care se află în păstrarea organelor de cercetare penală, restituirea se face de către acestea, după primirea copiei de pe dispozitivul hotărârii penale prin care s-a dispus restituirea lucrurilor, procedând potrivit alin. (1).

(6) Dacă în termen de 6 luni de la primirea încunoștințării persoanele chemate nu se prezintă pentru a le primi, lucrurile trec în proprietatea statului. Organul de cercetare

¹⁾ Alin. (5) al art. 579 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 18 L. nr. 130/2021.

constată aceasta prin proces-verbal și procedează potrivit alin. (2). Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 444.**

Art. 580. Înscrierile declarate false. (1) Dispoziția hotărârii penale care declară un înscris ca fiind fals în totul sau în parte se execută sau se pune în executare de către judecătorul delegat cu executarea.

(2) Când înscrisul declarat fals a fost anulat în totalitatea lui, se face mențiune despre aceasta pe fiecare pagină, iar în caz de anulare parțială, numai pe paginile care conțin falsul.

(3) Înscrisul declarat fals rămâne la dosarul cauzei.

(4)¹⁾ În cazul în care este necesar ca despre înscrisul declarat fals să se facă mențiune în scriptele unei instituții publice, i se trimite acestuia o copie a dispozitivului hotărârii.

(5) În situația în care, din orice motive, înscrisul falsificat nu se află, în original, la dosar, instanța va trimite o copie a dispozitivului hotărârii instituțiilor publice care dețin o copie a acestuia sau care dețin înregistrarea unor mențiuni cu privire la acesta.

(6) Instanța poate dispune, când constată existența unui interes legitim, eliberarea unei copii, cu mențiunile arătate la alin. (2), de pe înscrisul sub semnătură privată falsificat. În aceleași condiții, instanța poate dispune restituirea înscrisului oficial parțial falsificat.

• **VECHIUL CPP: art. 445.**

Art. 581. Despăgubirile civile și cheltuielile judiciare. Dispozițiile din hotărârea penală privitoare la despăgubirile civile și la cheltuielile judiciare cuvenite părților se execută potrivit legii civile.

• **VECHIUL CPP: art. 446.**

Capitolul III

Alte dispoziții privind executarea

Secțiunea 1²⁾

Condamnarea în cazul anulării sau revocării renunțării la aplicarea pedepsei sau a amânării aplicării pedepsei

Art. 581¹. Anularea renunțării la aplicarea pedepsei. (1) Anularea renunțării la aplicarea pedepsei se dispune, din oficiu sau la sesizarea procurorului, de instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce atrage anularea.

(2)³⁾ Dacă constată că sunt îndeplinite condițiile art. 82 alin. (3) din Codul penal, instanța, anulând renunțarea la aplicarea pedepsei, dispune condamnarea inculpatului pentru infracțiunea cu privire la care se renunțase la aplicarea pedepsei, stabilește pedeapsa pentru aceasta, aplicând apoi, după caz, dispozițiile cu privire la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară.

(3) La stabilirea pedepsei pentru infracțiunea cu privire la care se anulează renunțarea la aplicarea pedepsei, instanța va avea în vedere exclusiv criteriile de individualizare și

¹⁾ Alin. (4) și (5) ale art. 580 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 19 L. nr. 130/2021.

²⁾ Denumirea Secț. 1 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II pct. 129 din O.U.G. nr. 18/2016.

³⁾ Alin. (2) al art. 581¹ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 130 din O.U.G. nr. 18/2016.

circumstanțele din cauza în care s-a pronunțat inițial soluția de renunțare la aplicarea pedepsei. Dispozițiile art. 396 alin. (10) se aplică în mod corespunzător.

Art. 582. Revocarea sau anularea amânării aplicării pedepsei. (1) Asupra revocării sau anulării amânării aplicării pedepsei se pronunță, din oficiu sau la sesizarea procurorului sau a consilierului de probațiune, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

(2) Dacă până la expirarea termenului prevăzut la art. 86 alin. (4) lit. c) din Codul penal persoana cu privire la care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei nu a respectat obligațiile civile stabilite prin hotărârea prin care s-a dispus amânarea, serviciul de probațiune competent sesizează instanța care a pronunțat în primă instanță amânarea, în vederea revocării acesteia. Sesizarea poate fi făcută și de procuror sau de partea interesată, până la expirarea termenului de supraveghere.

(3) Dacă constată că sunt îndeplinite condițiile art. 88 sau 89 din Codul penal, instanța, anulând sau, după caz, revocând amânarea aplicării pedepsei, dispune condamnarea inculpatului și executarea pedepsei stabilite prin hotărârea de amânare, aplicând apoi, după caz, dispozițiile cu privire la concursul de infracțiuni, recidivă sau pluralitate intermediară.

Secțiunea 1¹

Schimbări în executarea unor hotărâri

Art. 583. Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere. (1) Asupra revocării sau anulării suspendării executării pedepsei sub supraveghere prevăzute la art. 96 sau 97 din Codul penal se pronunță, din oficiu, la sesizarea procurorului sau a consilierului de probațiune, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

(2) Dacă, până la expirarea termenului prevăzut la art. 93 alin. (5) din Codul penal, condamnatul nu a respectat obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, serviciul de probațiune competent sesizează instanța care a poate fi făcută și de procuror, de consilierul de probațiune sau de pronunțat în primă instanță suspendarea, în vederea revocării acesteia. Sesizarea partea interesată, până la expirarea termenului de supraveghere.

• **VECHIUL CPP: art. 447.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 16/2019 (M. Of. nr. 879 din 1 noiembrie 2019):** „(...) în cadrul procedurii de revocare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere, prevăz. de art. 583 NCPP, serviciul de probațiune este un subiect procesual la care hotărârea atacată se referă, în accepțiunea art. 425¹ alin. (2) tz. INCPP rap. art. 34 tz. fin. același cod”.

Art. 584. Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață. (1) Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață cu pedeapsa închisorii se dispune, la cererea procurorului ori a persoanei condamnate, de către instanța de executare, iar dacă persoana condamnată se află în stare de deținere, de către instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se află locul de deținere.

(2) Hotărârea de înlocuire, rămasă definitivă, se pune în executare potrivit dispozițiilor art. 555-557.

• **VECHIUL CPP: art. 448.**

Art. 585. Alte modificări de pedeapsă. (1) Pedeapsa pronunțată poate fi modificată, dacă la punerea în executare a hotărârii sau în cursul executării pedepsei se constată, pe baza unei alte hotărâri definitive, existența vreuneia dintre următoarele situații:

- a) concursul de infracțiuni;
- b) recidiva;
- c) pluralitatea intermediară;
- d) acte care intră în conținutul aceleiași infracțiuni.

(2) Instanța competentă să dispună asupra modificării pedepsei este instanța de executare a ultimei hotărâri sau, în cazul în care persoana condamnată se află în stare de deținere, instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se află locul de deținere.

(3) Sesizarea instanței se face din oficiu, la cererea procurorului ori a celui condamnat.

(4) La primirea cererii, președintele completului de judecată dispune atașarea la dosar a înscrisurilor și luarea tuturor măsurilor necesare soluționării cauzei.

• **VECHIUL CPP: art. 449.**

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 29/2015** (M. Of. nr. 29 din 15 ianuarie 2016): „(...) în procedura de modificare a pedepsei prevăz. de art. 585 alin. (1) lit. a) NCPP, în cadrul operațiunii de contopire a unei pedepse cu închisoarea aplicată în temeiul CP anterior pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul acestei legi cu o pedeapsă cu închisoarea aplicată în temeiul NCP pentru o infracțiune săvârșită sub CP anterior se impune determinarea legii penale mai favorabile condamnatului cf. art. 5 NCP”.

Art. 586. Înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii. (1) Înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii, în cazul prevăzut la art. 63 din Codul penal, se dispune de instanța de executare.

(2) Sesizarea instanței se face din oficiu sau de către organul care, potrivit legii, execută amenda.

(3) Condamnatul este citat la judecarea sesizării, iar dacă nu are avocat instanța numește unul din oficiu.

(4) Condamnatul privat de libertate va fi adus la judecată.

(5) Hotărârea de înlocuire, rămasă definitivă, se pune în executare potrivit dispozițiilor art. 555-557. În situația în care amenda a însoțit pedeapsa închisorii, se va emite un nou mandat de executare pentru pedeapsa rezultată potrivit art. 63 alin. (2) din Codul penal.

(6) Dacă persoana condamnată achită amenda pe parcursul soluționării cauzei, sesizarea va fi respinsă ca neîntemeiată.

• **VECHIUL CPP: art. 449¹.**

Art. 587. Liberarea condiționată. (1) Liberarea condiționată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei circumscripție se află locul de deținere.

(2) Când instanța constată că nu sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea liberării condiționate, prin hotărârea de respingere fixează termenul după expirarea căruia propunerea sau cererea va putea fi reînnoită. Termenul nu poate fi mai mare de un an și curge de la rămânerea definitivă a hotărârii.

(3) Hotărârea judecătorei poate fi atacată cu contestație la tribunalul în a cărui circumscripție se află locul de deținere, în termen de 3 zile de la comunicare. Contestația formulată de procuror este suspensivă de executare.

(4) O copie de pe hotărârea rămasă definitivă se comunică serviciului de probațiune competent, precum și unității de poliție în a cărei circumscripție locuiește cel eliberat.

• **VECHIUL CPP: art. 450 alin. (1)-(2), (4)-(5).**

• **RIL.Dec. ICCJ (SU) nr. VIII/2006** (M. Of. nr. 475 din 1 iunie 2006): „Fixarea termenului de reînnoire în cazul respingerii cererii sau al propunerii de liberare condiționată se impune în toate cazurile în care soluția se întemeiază pe neîndeplinirea cumulativă a condițiilor cerute de textele art. 59 ș.u. CP [art. 99 ș.u. NCP], inclusiv în situația în care perioada rămasă de executat până la împlinirea fracțiunii legale este mai mică sau egală cu un an. În cazul în care cererea sau propunerea de liberare condiționată se respinge pentru neîndeplinirea condiției privitoare la fracțiunea prevăz. de art. 59 ș.u. CP [art. 99 ș.u. NCP], iar perioada rămasă de executat până la împlinirea acestei fracțiuni este mai mare de un an, instanța va stabili ca cererea sau propunerea să fie reînnoită potrivit art. 450 alin. (2) CPP [art. 587 alin. (2) NCPP], în termen de un an de la data împlinirii fracțiunii prevăz. de art. 59 ș.u. CP [art. 99 ș.u. NCP]”.

Dec. ICCJ (SU) nr. LXVII/2007 (M. Of. nr. 537 din 16 iulie 2008): „(...) art. 59-61 CP [art. 99-106 NCP], art. 75-77 L. nr. 275/2006 priv. executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal [art. 95-97 L. nr. 254/2013], precum și art. 450 CPP [art. 587 NCPP] se interpr. în sensul că: Cererea de liberare condiționată va fi examinată de instanță, sub aspectul îndeplinirii tuturor condițiilor legale, la momentul judecării acesteia, și nu la momentul introducerii ei”.

Art. 588. Anularea și revocarea liberării condiționate. (1) Asupra anulării liberării condiționate prevăzute la art. 105 alin. (1) din Codul penal se pronunță, din oficiu sau la sesizarea procurorului sau a consilierului de probațiune, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea care atrage anularea.

(2) Instanța prevăzută la alin. (1) se pronunță și asupra revocării liberării condiționate, în situația prevăzută la art. 104 alin. (2) din Codul penal.

(3) Instanța prevăzută la art. 587 alin. (1) se pronunță și asupra revocării liberării condiționate, în situația prevăzută la art. 104 alin. (1) din Codul penal, la sesizarea serviciului de probațiune, precum și în cazul când instanța care l-a judecat pe condamnat pentru o altă infracțiune nu s-a pronunțat în această privință.

(4) Instanța în fața căreia hotărârea a rămas definitivă este obligată să comunice locului de deținere și serviciului de probațiune, atunci când este cazul, o copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus revocarea liberării condiționate.

• **VECHIUL CPP: art. 450 alin. (1) și (3).**

Secțiunea a 2-a

Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață

Art. 589. Cazurile de amânare. (1) Executarea pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi amânată în următoarele cazuri:

a) când se constată, pe baza unei expertize medico-legale, că persoana condamnată suferă de o boală care nu poate fi tratată în rețeaua sanitară a Administrației Naționale a Penitenciarelor și care face imposibilă executarea imediată a pedepsei, dacă specificul bolii nu permite tratarea acesteia cu asigurarea pazei permanente în rețeaua sanitară a Ministerului Sănătății și dacă instanța apreciază că amânarea executării și lăsarea în libertate nu prezintă un pericol pentru ordinea publică. În această situație, executarea pedepsei se amână pentru o durată determinată;

b)¹⁾ când persoana condamnată este gravidă sau are un copil mai mic de un an. În aceste cazuri, executarea pedepsei se amână până la încetarea cauzei care a determinat amânarea.

¹⁾ Lit. b) a alin. (1) al art. 589 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 60 L. nr. 201/2023.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), amânarea executării pedepsei nu poate fi dispusă dacă cel condamnat și-a provocat singur starea de boală, prin refuzul tratamentului medical, al intervenției chirurgicale, prin acțiuni de autoagresiune sau prin alte acțiuni vătămătoare, sau în situația în care se sustrage efectuării expertizei medico-legale.

(3) Cererea de amânare a executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi făcută de procuror și de condamnat.

(4) Cererea poate fi retrasă de persoana care a formulat-o.

(5) Hotărârile prin care se dispune amânarea executării pedepsei sunt executorii de la data pronunțării.

(6) În cazul în care în timpul amânării executării pedepsei pe numele condamnatului este emis un alt mandat de executare a pedepsei închisorii, acesta nu poate fi executat până la expirarea termenului de amânare stabilit de instanță sau, după caz, până la încetarea cauzei care a determinat amânarea.

(7) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra cererii de amânare a executării pedepsei poate fi atacată cu contestație la instanța ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare.

• **VECHIUL CPP: art. 453.**

Art. 590. Obligațiile condamnatului în cazul amânării executării. (1) Pe durata amânării executării pedepsei, condamnatul trebuie să respecte următoarele obligații:

a) să nu depășească limita teritorială fixată decât în condițiile stabilite de instanță;

b) să ia legătura, în termenul stabilit de instanță, cu organul de poliție desemnat de aceasta în cuprinsul hotărârii de amânare a executării pedepsei închisorii pentru a fi luat în evidență și a stabili mijlocul de comunicare permanentă cu organul de supraveghere, precum și să se prezinte la instanță ori de câte ori este chemat;

c) să nu își schimbe locuința fără informarea prealabilă a instanței care a dispus amânarea;

d) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme;

e) pentru cazul prevăzut la art. 589 alin. (1) lit. a), să se prezinte de îndată la unitatea sanitară la care urmează să facă tratamentul, iar pentru cazul prevăzut la art. 589 alin. (1) lit. b), să îngrijească copilul mai mic de un an.

(2) Pe durata amânării executării pedepsei, instanța poate impune condamnatului să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să nu se afle în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanță;

b) să nu comunice cu persoana vătămată sau cu membri de familie ai acesteia, cu persoanele cu care a comis infracțiunea sau cu alte persoane, stabilite de instanță, ori să nu se apropie de acestea;

c) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite.

(3) *Abrogat.*

• **VECHIUL CPP: art. 453¹.**

Art. 591. Instanța competentă. (1) Instanța competentă să se pronunțe asupra acordării amânării executării pedepsei este instanța de executare.

(2) În cazul prevăzut la art. 589 alin. (1) lit. a), cererea de amânare a executării pedepsei se depune la judecătorul delegat cu executarea, însoțită de înscrisuri medicale. Judecătorul delegat cu executarea verifică competența instanței și dispune, după caz, prin încheiere, declinarea competenței de soluționare a cauzei sau efectuarea expertizei

medico-legale. După primirea raportului de expertiză medico-legală cauza se soluționează de instanța de executare, potrivit dispozițiilor prezentului capitol.

(3) Instanța de executare comunică hotărârea prin care s-a dispus amânarea executării pedepsei, în ziua pronunțării, organului de poliție desemnat în cuprinsul hotărârii de amânare a executării pedepsei închisorii pentru a lua în evidență persoana, jandarmierii, unității de poliție în a cărei circumscripție locuiește condamnatul, organelor competente să elibereze pașaportul, organelor de frontieră, precum și altor instituții, în vederea asigurării respectării obligațiilor impuse. Organele în drept refuză eliberarea pașaportului sau, după caz, ridică provizoriu pașaportul pe durata amânării.

(4) În caz de încălcare cu rea-credință a obligațiilor stabilite potrivit art. 590, instanța de executare revocă amânarea și dispune punerea în executare a pedepsei privative de libertate. Organul de poliție desemnat de instanță în cuprinsul hotărârii cu supravegherea celui față de care s-a dispus amânarea executării pedepsei verifică periodic respectarea obligațiilor de către condamnat și întocmește lunar un raport în acest sens către instanța de executare.

(5) În cazul în care constată încălcări ale obligațiilor stabilite potrivit art. 590, organul de poliție sesizează, de îndată, instanța de executare.

(6) Instanța de executare ține evidența amânărilor acordate și, la expirarea termenului, ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare, iar dacă mandatul a fost emis, ia măsuri pentru aducerea lui la îndeplinire. Dacă nu s-a stabilit un termen de amânare, judecătorul delegat cu executarea al instanței de executare este obligat să sesizeze instanța de executare în vederea verificării subzistenței temeiurilor amânării, iar când se constată că acestea au încetat, să ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare ori pentru aducerea lui la îndeplinire.

• **VECHIUL CPP: art. 454.**

Secțiunea a 3-a

Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață

Art. 592. Cazurile de întrerupere. (1) Executarea pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață poate fi întreruptă în cazurile și în condițiile prevăzute la art. 589, la cererea persoanelor arătate la alin. (3) al aceluiași articol, iar în cazul prevăzut la art. 589 alin. (1) lit. a), și la cererea administrației penitenciarului.

(2) Dispozițiile art. 590 și art. 591 alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(3) Contestația formulată de procuror este suspensivă de executare.

• **VECHIUL CPP: art. 455.**

Art. 593. Instanța competentă. (1) Instanța competentă să dispună asupra întreruperii executării pedepsei este instanța în a cărei circumscripție se află locul de deținere, corespunzătoare în grad instanței de executare.

(2) Cererea de prelungire a întreruperii anterior acordate se soluționează de instanța care a dispus întreruperea executării pedepsei.

(3) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra cererii de întrerupere a executării pedepsei poate fi atacată cu contestație la instanța ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare.

• **VECHIUL CPP: art. 456.**

Art. 594. Evidența întreruperii executării pedepsei. (1) Instanța care a dispus întreruperea executării pedepsei comunică de îndată această măsură instanței de executare, locului de deținere și organului de poliție.

(2) Instanța de executare și administrația locului de deținere țin evidența întreruperilor acordate. Dacă la expirarea termenului de întrerupere persoana condamnată la pedeapsa închisorii nu se prezintă la locul de deținere, administrația trimite de îndată o copie de pe mandatul de executare organului de poliție, în vederea executării. Pe copia mandatului de executare se menționează și cât a mai rămas de executat din durata pedepsei.

(3) Administrația locului de deținere comunică instanței de executare data la care a reînceput executarea pedepsei.

(4) Timpul cât executarea a fost întreruptă nu se socotește în executarea pedepsei.

(5) Pedeapsa accesorie se execută și pe durata întreruperii executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață.

• **VECHIUL CPP: art. 457.**

Secțiunea a 4-a

Înlăturarea sau modificarea pedepsei

Art. 595.¹⁾ Intervenirea unei legi penale noi sau a unei decizii a Curții Constituționale. (1) Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare sau a hotărârii prin care s-a aplicat o măsură educativă intervine o lege ce nu mai prevede ca infracțiune fapta pentru care s-a pronunțat condamnarea ori o lege care prevede o pedeapsă sau o măsură educativă mai ușoară decât cea care se execută ori urmează a se executa, instanța ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire, după caz, a dispozițiilor art. 4 și 6 din Codul penal.

(1)²⁾ Prevederile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în cazul admiterii unei excepții de neconstituționalitate, dacă, în urma acestei decizii a Curții Constituționale, o faptă determinată nu mai întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni sau forma de vinovăție cerută de lege pentru existența infracțiunii ori dacă respectiva decizie determină reducerea limitei maxime a pedepsei sau a măsurii prevăzute de lege, iar pedeapsa sau măsura care se execută ori urmează a se executa depășește acest maxim.

(2)³⁾ Aplicarea dispozițiilor alin. (1) și (1)¹⁾ se face din oficiu sau la cererea procurorului ori a persoanei condamnate de către instanța de executare, iar dacă persoana condamnată se află în executarea pedepsei sau a unei măsuri educative, de către instanța corespunzătoare în grad în a cărei circumscripție se află locul de deținere sau, după caz, centrul educativ ori centrul de detenție.

• **VECHIUL CPP: art. 458.**

• **LPA. Art. 23.** (1) *Cererile, contestațiile și sesizările introduse în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a L. nr. 286/2009, cu modif. și compl. ult., având ca obiect aplic. art. 4 și 6 din această lege în cazul hotărârilor rămase definitive anterior intrării ei în vigoare, se soluționează după procedura prevăzută în prezentul articol, care se completează cu dispozițiile Codului de procedură penală.*

(2) *Cererile, contestațiile și sesizările privind persoanele aflate în executarea pedepselor și a măsurilor*

¹⁾ Denumirea marginală a art. 595 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 61 L. nr. 201/2023.

²⁾ Alin. (1)¹⁾ al art. 595 a fost introdus prin art. I pct. 62 L. nr. 201/2023.

³⁾ Alin. (2) al art. 595 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 63 L. nr. 201/2023.

educative privative de libertate se soluționează de urgență și cu precădere de către instanța corespunzătoare în grad instanței de executare în a cărei circumscripție se află locul de deținere sau, după caz, centrul educativ ori centrul de reeducare. Dispozițiile prezentului alineat se aplică și cererilor, contestațiilor și sesizărilor privind persoanele aflate în amânarea sau întreruperea executării pedepselor sau a măsurilor educative. (3) În cazurile prevăzute la alin. (2), dacă, potrivit Codului de procedură penală, competența ar reveni mai multor instanțe de grad diferit, competența de a soluționa cauza cu privire la toate incidentele la executare privind aceeași persoană revine instanței superioare în grad. (4) Instanța sesizată cu privire la situațiile prevăzute la alin. (2) va examina și rezolva, din oficiu, referitor la aceeași persoană, orice aspecte necesare soluționării cauzei. (5) Comisiile constituite în baza H.G. nr. 836/2013 priv. constituirea și atribuțiile comisiilor de evaluare a incidenței aplicării legii penale mai favorabile în cazul persoanelor aflate în executarea pedepselor și măsurilor educative privative de libertate din perspectiva noilor reglementări penale și procesul penal sesizează instanța competentă în situațiile în care cel puțin unul dintre membrii lor apreciază că sunt aplicabile dispozițiile art. 4 sau ale art. 6 din L. nr. 286/2009, cu modif. și compl. ult. (6) În cazurile în care apreciază că executarea pedepsei urmează să înceteze în cursul lunii feb. 2014, comisiile sesizează instanța competentă potrivit prezentului articol cu cel puțin 15 zile înainte de data intrării în vigoare a NCPP. (7) Cererile, contestațiile și sesizările privind persoane aflate în stare de libertate se soluționează de către instanța de executare. (8) În toate cazurile prevăzute la alin. (1), procedura se desfășoară fără participarea procurorului, a condamnatului, căruia i se comunică termenul de soluționare și posibilitatea de a formula concluzii scrise, și fără participarea avocatului condamnatului. Dispozitivul hotărârii se comunică procurorului și condamnatului în ziua pronunțării. (9) Hotărârărea poate fi atacată cu contestație la instanța ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare. (10) Contestația se soluționează de un complet format dintr-un judecător, cu participarea procurorului și cu citarea condamnatului, în ședință publică. (11) Hotărârărea prin care se constată aplicabilitatea art. 4 sau a art. 6 din Codul penal și se dispune punerea în libertate a condamnatului este executorie. Contestația nu suspendă executarea și se soluționează în termen de 3 zile. **Art. 104.** Cu excepția prezentului art. și a art. 23 alin. (5) și (6), care intră în vigoare la 30 dec. 2013, prezenta lege intră în vigoare la data de 1 feb. 2014.

V. și art. 3 LPA NCP: (1) Disp. art. 4 NCP priv. legea penală de dezincriminare sunt aplicabile și în situațiile în care o faptă determinată, comisă sub imperiul legii vechi, nu mai constituie infracțiune potrivit legii noi datorită modificării elementelor constitutive ale infracțiunii, inclusiv a formei de vinovăție, cerută de legea nouă pentru existența infracțiunii. (2) Disp. art. 4 NCP nu se aplică în situația în care fapta este incriminată de legea nouă sau de o altă lege în vigoare, chiar sub o altă denumire. (3) Disp. art. 4 NCP sunt aplicabile și atunci când, în urma unei decizii a Curții Constituționale, o faptă determinată nu mai înfrunțe elementele constitutive ale unei infracțiuni sau forma de vinovăție cerută de lege pentru existența infracțiunii.

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 68/2020** (supra, art. 452).

Art. 596. Amnistia și grațierea. (1) Aplicarea amnistiei și a grațierii, atunci când intervin după rămânerea definitivă a hotărârii, se face de către judecătorul delegat cu executarea de la instanța de executare, iar dacă cel condamnat se află în executarea pedepsei, de către judecătorul delegat cu executarea de la instanța corespunzătoare în a cărei circumscripție se află locul de deținere.

(2) Judecătorul se pronunță prin încheiere executorie, dată în camera de consiliu, cu participarea procurorului.

(3) Împotriva încheierii pronunțate potrivit alin. (2) se poate declara contestație de către procuror, în termen de 3 zile de la pronunțare. Contestația este suspensivă de executare.

• **VECHIUL CPP: art. 459.**

Capitolul IV

Dispoziții comune

Art. 597. Procedura la instanța de executare. (1) Când rezolvarea situațiilor reglementate în prezentul titlu este dată în competența instanței de executare, președintele completului de judecată dispune citarea părților interesate și, în cazurile prevăzute la art. 90, ia măsuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu. La judecarea cazurilor de întrerupere a executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață se citează și administrația penitenciarului în care execută pedeapsa condamnatul.

(2) Condamnatul aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ este adus la judecată.

(2¹)¹⁾ Condamnatul aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ poate participa la judecată în vederea rezolvării situațiilor reglementate în prezentul titlu și prin intermediul videoconferinței, la locul de deținere, cu acordul său și în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu și, după caz, și a interpretului.

(3) Participarea procurorului este obligatorie.

(4) După ascultarea concluziilor procurorului și a părților, instanța se pronunță prin sentință.

(5) Dispozițiile cuprinse în titlul III al părții speciale privind judecata care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol se aplică în mod corespunzător.

(6) Dispozițiile alin. (1)-(5) se aplică și în cazul în care rezolvarea uneia dintre situațiile reglementate în prezentul titlu este dată în competența instanței în a cărei circumscripție se află locul de deținere. În acest caz, soluția se comunică instanței de executare.

(7) Hotărârile pronunțate în primă instanță în materia executării potrivit prezentului titlu pot fi atacate cu contestație la instanța ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare.

(8) Judecarea contestației la hotărârea primei instanțe se face în ședință publică, cu citarea persoanei condamnate. Condamnatul aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ este adus la judecată. Participarea procurorului este obligatorie. Decizia instanței prin care se soluționează contestația este definitivă. Prevederile alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 460.**

Art. 598. Contestația la executare. (1) Contestația împotriva executării hotărârii penale se poate face în următoarele cazuri:

- a) când s-a pus în executare o hotărâre care nu era definitivă;
- b) când executarea este îndreptată împotriva altei persoane decât cea prevăzută în hotărârea de condamnare;
- c) când se ivește vreo nelămurire cu privire la hotărârea care se execută sau vreo împiedicare la executare;
- d) când se invocă amnistia, prescripția, grațierea sau orice altă cauză de stingere ori de micșorare a pedepsei.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a), b) și d), contestația se face, după caz, la instanța prevăzută la art. 597 alin. (1) sau (6), iar în cazul prevăzut la alin. (1) lit. c), la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută. În cazul în care nelămurirea privește o dispoziție dintr-o

¹⁾ Alin. (2¹) al art. 597 a fost introdus prin art. II pct. 131 din O.U.G. nr. 18/2016.

hotărâre pronunțată în apel sau în recurs în casație, competența revine, după caz, instanței de apel sau Înaltei Curți de Casație și Justiție.

• **VECHIUL CPP: art. 461.**

• **RIL. Dec. ICCJ (RIL) nr. 9/2011** (M. Of. nr. 717 din 12 octombrie 2011): „Hotărârile definitive prin care o persoană care a săvârșit o infracțiune și uzând în mod fraudulos de identitatea altei persoane sau a unei persoane inexistente a fost condamnată sub o identitate nereală sunt supuse cazului de contestație la executare prevăz. de art. 461 lit. d) tz. II CPP [potriv. «Analizei ...», http://old.mpublic.ro/analiza_ril.pdf; eventual art. 598 lit. c) tz. I NCPP, prin reevaluarea cazului de contestație, cu extinderea sferei de aplicare – n.n.], ce vizează orice alt incident ivit în cursul executării”.

• **HP. Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 4/2020** (M. Of. nr. 278 din 2 aprilie 2020): „(...) art. 19 L. nr. 682/2002 priv. protecția martorilor, rep., nu reprezintă o cauză de micșorare a pedepsei în sensul art. 598 alin. (1) lit. d) NCPP”.

V. și **Dec. ICCJ (DCD/P) nr. 11/2019** (supra, art. 539).

Art. 599. Rezolvarea contestației la executare. (1) Procedura de rezolvare a contestației la executare este cea prevăzută la art. 597.

(2) În cazul arătat la art. 598 alin. (1) lit. d), dacă din hotărârea pusă în executare nu rezultă datele și situațiile de existență cărora depinde soluționarea contestației, constatarea acestora se face de către instanța competentă să judece contestația.

(3) Cererea poate fi retrasă de condamnat sau de procuror, când este formulată de acesta.

(4) După pronunțarea soluției definitive ca urmare a admiterii contestației la executare, se face o nouă punere în executare conform procedurii prevăzute de prezentul titlu.

(5) Cererile ulterioare de contestație la executare sunt inadmisibile dacă există identitate de persoană, de temei legal, de motive și de apărări.

• **VECHIUL CPP: art. 462.**

Art. 600. Contestația privind executarea dispozițiilor civile. (1) Contestația privind executarea dispozițiilor civile ale hotărârii se face, în cazurile prevăzute la art. 598 alin. (1) lit. a) și b), la instanța de executare prevăzută la art. 597, iar în cazul prevăzut la art. 598 alin. (1) lit. c), la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută. Dispozițiile art. 598 alin. (2) teza a II-a se aplică în mod corespunzător.

(2) Dispozițiile art. 597 alin. (1)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(3) Contestația împotriva actelor de executare se soluționează de către instanța civilă potrivit legii civile.

• **VECHIUL CPP: art. 463.**

Art. 601. Contestația privitoare la amenzile judiciare. (1) Contestația împotriva executării amenzilor judiciare se soluționează de către instanța care le-a pus în executare.

(2) Dispozițiile art. 597 alin. (1)-(5) se aplică în mod corespunzător.

• **VECHIUL CPP: art. 464.**

Art. 601¹.¹⁾ Soluționarea cererilor fictive. Cererile prevăzute de prezentul titlu în privința cărora rezultă că nu privesc o persoană condamnată determinată ori formulate împotriva unei persoane care nu poate fi determinată, precum și cererile formulate în numele unei persoane condamnate, fără mandat din partea acesteia, dat în condițiile legii, sunt inadmisibile.

¹⁾ Art. 601¹ a fost introdus prin art. II pct. 132 din O.U.G. nr. 18/2016.

Titlul VI

Dispoziții finale

Art. 602. Termenii explicați în Codul penal. Termenii sau expresiile al căror înțeles este anume explicat în Codul penal au același înțeles și în Codul de procedură penală.

• VECHIUL CPP: *art. 523.*

Art. 603. Intrarea în vigoare. (1) Prezentul cod intră în vigoare la data care va fi stabilită prin legea de punere în aplicare a acestuia.

(2) În termen de 12 luni de la data publicării prezentului cod în Monitorul Oficial al României, Partea I, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Codului de procedură penală.

• VECHIUL CPP: *art. 524.*

• LPA. <i>Art. 24. Disp. procesual penale din legile speciale se completează cu cele ale NCPP.</i>
--

Index¹⁾

A

Abateri judiciare, 283

Abținere, 66, 68-70

Acces la bazele electronice de date, 267

Acces la un sistem informatic, 138

Achitare, 396

Acoperirea cheltuielilor judiciare, 272

Acord de mediere, 23

Acord de recunoaștere a vinovăției

- cale de atac, 488
- condiții, 480
- conținut, 482
- cuprinsul sentinței, 487
- disjungerea acțiunii civile, 26
- formă, 481
- obiect, 479
- procedura în fața instanței, 484
- sesizarea instanței, 483
- soluțiile instanței, 485
- titulari, 478

Acte

- considerate ca făcute în termen, 270
- încheiate de comandantul de nave și aeronave, 62
- încheiate de unele organe de constatare, 61
- organelor de urmărire penală, 286

Activități ce pot fi efectuate în procedura urmăririi, 523

Activități specifice culegerii de informații

- înregistrări, 139¹⁾
- plângere, 139²⁾
- drept la repararea pagubei în cazul dispunerii nelegale, 539¹⁾

Actul de sesizare a instanței, 329

Acțiune

- în regres, 542
- pentru repararea pagubei, 541

Acțiune civilă

- constituire ca parte civilă, 20
- disjungere, 26
- exercitare, 19
- exercitare de către/față de succesori, 24
- obiect, 19
- părăsirea instanței civile, 27
- persoană lipsită de capacitate de exercițiu/cu capacitate restrânsă, 19
- repararea prejudiciului material și moral, 19, 20, 27
- rezolvare în cadrul procesului penal, 25
- soluționare la instanța civilă, 27
- suspendare, 27
- taxă de timbru. Scutire, 20

Acțiune penală

- cazuri care împiedică punerea în mișcare și exercitarea, 16
- exercitare, 14, 15
- obiect, 14
- obligativitatea punerii în mișcare și a exercitării, 7
- punere în mișcare, 309
- renunțare la exercitare, 7
- rezolvare, 396
- stingere, 17

Administrarea probelor, 100

Admitere în principiu, 431, 440, 459

Admiterea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale, 226

Admiterea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale, 236

Aducerea la cunoștință a calității de suspect, 307

Afișarea sau publicarea hotărârii de condamnare a persoanei juridice. Punere în executare, 502

¹⁾ Cifrele indică numărul articolelor din NCPP.

Aflarea adevărului, 5

Agent procedural. Subiect procesual, 34

Amânarea aplicării pedepsei

- revocare sau anulare, 582

Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață

- cazuri, 589
- instanța competentă, 591
- obligațiile condamnatului, 590

Amânarea judecății

- lipsa avocatului, 91
- lipsa martorului, 381
- necesitatea prezenței unei părți, 353
- pentru probe noi, 385
- schimbarea încadrării juridice, 386

Amânarea pronunțării, 391

Amânarea sau întreruperea executării măsurilor privative de libertate, 519

Amendă judiciară

- cazuri de aplicare v. abateri judiciare
- contestație la executare, 601
- procedură, 284
- punere în executare, 577
- scutire/reducere, 284

Amendă penală. Punere în executare, 497, 559

Amnistia și grațierea, 596

Amnistie, 16, 18, 319

Amnistie intervenită după condamnare. Aplicare, 596

Anularea reabilitării, 536

Anularea și revocarea liberării condiționate, 588

Apel

- calitate procesuală activă, 409
- cauze cu infractori minori, 520
- cerere, 412
- chestiuni complementare, 422
- conținutul deciziei, 424
- efect devolutiv, 417
- efect extensiv, 419
- efect suspensiv, 416
- hotărâri supuse, 408
- instanța la care se depune, 413
- judecare, 420
- limitele rejudecării, 425

- motivare, 412
- neagravarea situației în propriul apel, 418
- renunțare, 414
- repunere în termen, 411
- retragerea, 415
- retragere, 415
- soluții, 421
- termen, 410

Aplicarea legii procesuale penale în timp și spațiu, 13

Aprecierea probelor, 103

Arest la domiciliu

- competență, 219, 220
- condiții, 218
- conținut, 221
- durată, 222
- încetare de drept, 241
- înlocuire, 242
- obligațiile inculpatului, 221
- prelungire, 222
- revocare, 242

Arestare preventivă

- condiții și cazuri, 223, 238
- dispunere în cursul urmăririi penale, 224-227
- dispunere în procedura de cameră preliminară și în cursul judecății, 238
- durata în cursul judecății în primă instanță, 239
- durata în cursul urmăririi penale, 226, 233, 236
- încetare de drept, 241
- încunoștințarea despre, 228
- înlocuire, 237, 239, 242
- mandat de arestare, 230, 231, 232
- măsuri de ocrotire, 229
- minor, 243-244¹
- prelungire în cursul urmăririi penale, 234-237
- revocare, 242

Asigurarea apărării, 356

Asigurarea ordinii și solemnității ședinței, 359

Asigurarea unei practici judiciare unitare, 471-477

Asistență judiciară internațională, 548

Asistență juridică a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente, 93

Asistență juridică a suspectului sau a inculpatului, 89

- obligatorie, 90

Atribuțiile președintelui completului, 357

Audierea persoanelor

- expertului, 179, 381
- martorilor, 114-124, 129, 381
- persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente, 111-113, 380
- prealabilă a persoanei care face identificarea, 133
- prin interpret, 105
- suspectului sau inculpatului/coinculpaților 107-110, 378, 379

Autopsie medico-legală, 185

- a fătului sau a nou-născutului, 187

Autoritate de lucru judecat, 16, 28, 52

Autoritatea hotărârii penale în procesul civil, 28

Autorizarea

- sau sesizarea organului competent, 16
- unor măsuri de supraveghere tehnică de către procuror, 141

Avertisment. Punere în executare, 575

Avocat

- asistența juridică a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente, 93
- asistența juridică a suspectului sau inculpatului, 89, 90
- din oficiu, 91
- dreptul de a consulta dosarul, 94
- dreptul de a formula plângere, 95
- drepturile avocatului suspectului și inculpatului, 92
- incompatibilitate, 88
- participant în procesul penal, 31

C

Calculul termenelor

- în cazul măsurilor privative sau restrictive de drepturi, 271
- procedurale, 269

Calea de atac, 463, 488

- împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul urmăririi penale, 204
- împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în procedura camerei preliminare, 205
- împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul judecării, 206

Camera preliminară

- durata procedurii, 343
- măsuri premergătoare, 344
- măsuri preventive, 348
- obiectul procedurii, 342
- procedura de judecată, 345
- reluarea procedurii, 386¹
- soluții, 346

Capacitatea de a fi martor, 115

Caracterul echitabil al procesului penal, 8

Cauțiune, 216, 217, 493

Cauză

- de neimputabilitate, 16, 18
- de nepedepsire, 16, 18, 319
- justificativă, 16

Cazuri

- care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale, 16
- de amânare a pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață, 589
- de contestație în anulare, 426
- de întrerupere a executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață, 592
- de reluare a urmăririi penale, 332
- de revizuire, 453
- de soluționare a acțiunii civile la instanța civilă, 27
- de suspendare a urmăririi penale, 312
- în care se poate face recurs în casație, 438
- speciale de audiere a martorului, 124
- și condițiile în care se efectuează percheziția corporală, 165
- și condițiile în care se poate dispune percheziția domiciliară, 157
- urgente, 60

Cercetarea la fața locului, 192, 194

Cerere

- de contestație în anulare, 427
- de reabilitare judecătorească, 530
- de recurs în interesul legii, 471
- de redeschidere a procesului penal, 467
- de revizuire, 456
- de strămutare și efectele acesteia, 72
- fictivă, 601¹

Certificarea sub semnătură electronică a datelor rezultate din activitățile de supraveghere tehnică, 142¹**Certificat medico-legal, 189****Cheltuieli judiciare**

- acoperire, 272
- dispuse prin hotărârea primei instanțe, 398
- avansate de stat, 274, 275, 578
- făcute de părți, 276
- punere în executare 578, 581
- sumele cuvenite martorului, expertului și interpretului, 273
- suspect/înculpat minor, 505²

Chestiuni complementare, 422**Chestiuni prealabile, 52****Citare**

- cauze cu infractori minori, 508
- incidente privind, 263
- la judecată, 533
- locul, 259, 492
- modul, 257
- persoană juridică, 492

Citație

- comunicare, 257
- conținut, 258
- dovada de primire, 262
- înmănare, 260, 261
- proces-verbal de predare a citației, 262

Clasare, 315-317**Comandați de nave/aeronaute. Acte, competență, 62****Comisie rogatorie, 200****Competența în cazul înlocuirii sau reconstituirii, 545****Competența organelor judiciare**

- curții de apel, 38

- curții militare de apel, 39
- Înaltei Curți de Casație și Justiție, 40
- în caz de reunire a cauzelor, 44
- în caz de schimbare a calității inculpatului, 48
- în caz de schimbare a încadrării juridice sau a calificării faptei, 49
- judecătorei, 35
- judecătorului de cameră preliminară, 54
- judecătorului de drepturi și libertăți, 53
- organelor de cercetare penală, 57
- procurorului, 56
- tribunalului, 36
- tribunalului militar, 37

Competență teritorială, 41, 42, 59**Complet de divergență, 394****Compunerea instanței, 354, 507****Comunicarea altor acte procedurale, 264****Comunicarea hotărârii, 407****Concluzii scrise, 390****Condamnare, 396****Condiții**

- speciale de aplicare față de minori a măsurilor preventive, 243
- speciale de executare a reținerii și arestării preventive dispuse față de minori, 244-244¹
- de aplicare și conținutul măsurii, 245, 247
- de punere în mișcare sau de exercitare a acțiunii penale, 15
- generale de luare a măsurii arestului la domiciliu, 218
- generale de luare a măsurilor asigurătorii, 249
- încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției, 480
- și cazurile de aplicare a măsurii arestării preventive, 223

Confiscare extinsă. Punere în executare, 574**Confiscare specială. Punere în executare, 574****Conflict de competență, 51****Confruntare, 131**

Consecințele nerespectării termenului, 268

Consemnarea activităților de supraveghere tehnică, 143

Consemnarea declarațiilor, 110, 123, 382

Conservarea datelor informatice, 154

Conservarea materialelor rezultate din supravegherea tehnică, 146

Conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate, 163

Constatarea

- dispariției dosarului sau înscrisului, 543
- infracțiunii flagrante, 293
- infracțiunilor de audiență, 360

Constituire de parte civilă, 19

Consultarea dosarului, 94

Contestarea măsurilor asigurătorii, 250

Contestație, 425¹

Contestație împotriva sentinței prin care se rezolvă cererea de reabilitare, 535

Contestație în anulare

- admitere în principiu, 431
- cazuri, 426
- cerere, 427
- competență, 429
- judecarea, 432
- termen, 428

Contestație la executare

- amenzilor judiciare, 601
- dispozițiilor civile, 600
- cazuri, 598
- competență, 598, 600
- procedură, 597
- rezolvare, 599

Continuarea acțiunii civile de către/față de succesori, 24

Continuarea procesului la cererea suspectului sau a inculpatului, 18

Continuarea urmăririi penale la cererea suspectului sau a inculpatului, 319

Contradictorialitate, 351

Control judiciar

- competență, 212-214
- condiții, 211

- conținut, 215
- încetare de drept, 241
- înlocuire, 215, 242
- revocare, 242

Control judiciar pe cauțiune

- cauțiune, 217
- competență, 216
- condiții, 216
- conținut, 217
- încetare de drept, 241
- înlocuire, 217, 242
- revocare, 242

Conținutul

- acordului de recunoaștere a vinovăției, 482
- cauțiunii, 217
- controlului judiciar, 215
- deciziei instanței de apel și comunicarea acesteia, 424
- dispozitivului, 404
- expunerii, 403
- hotărârii și efectele ei, 474
- măsurii arestului la domiciliu, 221
- părții introductive, 402
- și efectele hotărârii, 477

Cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală, 548-549

Corpuri delictive, 197

Culpă profesională gravă v. acțiune în regres

Cuprinsul

- hotărârii penale, 401
- rechizitoriului, 328
- sentinței, 487
- și forma procesului-verbal, 199

Curte de apel. Competență, 38

Curtea Militară de Apel. Competență, 39

D

Dare în urmărire

- activități ce pot fi efectuate, 523
- cazuri, 521
- instituții care pot solicita, 521
- percheziția, 524
- punerea în executare a ordinului, 522
- revocare, 526

- ridicarea de obiecte sau înscrisuri, 525
- supravegherea activității de urmărire, 522
- Date informatice. Noțiune, 138**
- Date referitoare la abonați sau utilizatori. Noțiune, 170**
- Date rezultate din activități de supraveghere tehnică. Certificare, 142¹**
- Decădere din exercițiul dreptului, 268**
- Decesul suspectului sau inculpatului, 16**
- Decizie penală. Noțiune, 370**
- Declaraarea recursului în casație, 436**
- Declinare de competență, 50, 58**
- Degradare militară. Punere în executare, 564**
- Delegare, 201**
- Deliberare, 392-393**
- Denunț. Noțiune, 290**
- Desemnarea**
 - altei instanțe pentru judecarea cauzei, 76
 - unui reprezentant al persoanelor vătămate, 80
- Desfășurarea judecății, 509**
- Desființarea hotărârii și conținutul deciziei, 423, 449**
- Desființarea unui înscris, 25**
- Despăgubiri civile. Punere în executare, 581**
- Detențiune pe viață**
 - înlocuire, 584
 - punere în executare, 555
- Dezbateri, 388**
- Disjungerea acțiunii civile, 20, 26**
- Disjungerea cauzelor, 46**
- Disparația dosarelor și a înscrisurilor judiciare**
 - competență, 545
 - constatare, 543
 - înlocuirea înscrisului dispărut, 546
 - obiect, 544
 - reconstituirea înscrisului sau dosarului dispărut, 547
- Dispozitivul hotărârii penale. Cuprins, 404**
- Dispoziții**
 - comune, 63, 156
 - cu privire la măsurile preventive, 399
 - date de procuror, 303
 - privind apelul, 520
 - privind asistența judiciară internațională, 548
 - privind luarea unor măsuri față de făptuitor, 310
 - privitoare la măsurile de siguranță, 331
 - privitoare la măsurile preventive sau asigurătorii, 330
 - speciale privind perchezițiile efectuate la o autoritate publică, instituție publică sau la alte persoane juridice de drept public, 164
- Dispoziții civile**
 - contestație la executare, 600
 - punere în executare, 579-581
- Disponerea**
 - efectuării expertizei, 172
 - măsurii protecției martorului în cursul judecății, 128
- Dizolvarea persoanei juridice. Punere în executare, 498**
- Domiciliu. Noțiune, 157**
- Dovada de primire și procesul-verbal de predare a citației, 262**
- Dovedirea unor cazuri de revizuire, 454**
- Dreptul de a consulta dosarul, 94**
- Dreptul de a fi informat asupra motivelor arestării, 9**
- Dreptul de a fi informat despre faptă și încadrarea juridică, 10**
- Dreptul de a lua contact cu avocatul, 89**
- Dreptul de a nu face nicio declarație, 10, 83, 209, 225**
- Dreptul de exprimare în limba maternă, 12**
- Dreptul la apărare, 10**
- Dreptul la interpret, 12**
- Dreptul la libertate și siguranță, 9**

Dreptul la repararea prejudiciului.
Transmitere pe cale convențională, 20

Dreptul martorului de a refuza să dea declarații, 117

Dreptul martorului la tăcere
și neautoincriminare, 118

Drepturile inculpatului, 83

Drepturile părții civile, 85

Drepturile părții responsabile civilmente,
87

Drepturile persoanei vătămate, 81

Drepturile suspectului, 78

Durata

- arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale, 233
- arestului la domiciliu, 222
- maximă a arestării preventive a inculpatului în cursul judecării în primă instanță, 239
- procedurii în camera preliminară, 343
- rezonabilă a procesului v. termen rezonabil, 19, 24, 26, 91

E

Efectele

- hotărârii civile în procesul penal, 28
- nulității, 280
- respingerii cererii de revizuire, 464

Efectul devolutiv

- al apelului, 417
- al recursului în casație, 442

Efectul extensiv

- al apelului, 419
- al recursului în casație, 443

Efectul suspensiv al apelului, 416

Efectele fuziunii, absorbției, divizării,
reducerii capitalului social, ale
dizolvării sau lichidării persoanei
juridice condamnate, 496

Eroare judiciară. Repararea pagubei
materiale sau a daunei morale, 538

Eroare materială. Îndreptare, 278

Eșalonarea plății amenzii, 497, 559

Examinare fizică, 190

Examinare medico-legală a persoanei,
189

Excepții de necompetență, 47

Excluderea probelor obținute în mod
nelegal, 102

Executarea hotărârilor penale

- altor dispoziții, 575-576
- amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață, 589-591
- amenzii judiciare, 577
- contestație la executare, 598-601
- dispozițiilor civile, 579-581
- dispozițiilor privind cheltuielile judiciare avansate de stat, 578
- instanța de executare, 553
- înlăturarea sau modificarea pedepsei, 595-596
- înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu închisoarea, 561
- înlocuirea pedepsei amenzii cu prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității, 560
- întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață, 592-594
- judecătorul delegat cu executarea, 554
- mandat de executare, 555-557
- măsurilor de siguranță, 566-574
- ordin de interdicere a părăsirii țării, 555, 557
- pedepselor complementare, 562-565
- pedepselor principale, 555-561
- rămânerea definitivă a hotărârii penale, 551, 552
- schimbări în executarea unor hotărâri, 582-588

Executarea dispozițiilor civile dintr-o
hotărâre judecătorească străină, 549

Executarea mandatului de aducere, 266

Executarea mandatului de arestare
preventivă, 231

Executarea mandatului de executare,
556, 557

Executarea mandatului de supraveghere
tehnică, 142

Executarea ordinului de interdicere a
părăsirii țării, 557

Executarea pedepselor complementare,
497-502

Exercitarea acțiunii penale

- condiții, 14
- obligativitate, 7
- plângere prealabilă, 7

Exhumare, 186

Expert

- audiere, 179
- drepturi și obligații, 175
- incompatibilitate, 174
- înlocuire, 176
- numire, 173

Expertiză

- autopsie medico-legală, 185
- autopsie medico-legală a fătului sau a nou-născutului, 187
- dispunere, 172
- efectuare, 177
- examinare fizică, 190
- examinare medico-legală a persoanei, 189
- exhumare, 186
- genetică judiciară, 191
- medico-legală psihiatrică, 184, 248¹
- nouă, 181
- numirea expertului, 173
- obiectul constatării și raportul de constatare, 181¹
- prelevare de mostre biologice, 190
- prezentare de scripte de comparație, 183
- raport, 178
- scripte de comparație, 183
- supliment, 180
- toxicologică, 188

Extinderea competenței teritoriale, 59

Extinderea urmăririi penale, 311

Extradare activă. Suspendarea judecării,
368

F

Favorizarea infractorului. Competență de soluționare, 44

Forma acordului de recunoaștere a vinovăției, 481

Fotografierea și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane, 196

Funcții judiciare, 3

G

Garantarea dreptului la libertate și siguranță, 9

Grațiere intervenită după condamnare. Aplicare, 596

H

Hotărâre

- comunicare, 407
- cuprins, 401
- dispozitiv, 404
- parte introductivă, 402
- pronunțare, 405
- redactare și semnare, 406

Hotărâre civilă. Efecte în penal, 28

Hotărâre penală

- executorie, 550
- supusă apelului, 408
- supusă recursului în casație, 434
- autoritate în civil, 28
- comunicare, 407
- cuprins, 401
- feluri, 370
- limitele desființării în apel, 423
- luare, 394
- pronunțare, 405
- rămânere definitivă, 551, 552
- redactare și semnare, 406

Hotărâri supuse apelului, 408

Hotărâri supuse recursului în casație,
434

I

Identificarea obiectelor, 135, 160

Identificarea persoanelor, 134

Imposibilitatea administrării probelor,
383

Incidente privind citarea, 263

Incompatibilitate

- expert, 174
- grefier, 65
- judecător, 64

- magistrat-asistent, 65
 - organ de cercetare penală, 65
 - procuror, 65
 - specialist, 174
- Inculpat**
- drepturi, 83
 - noțiune, 82
 - parte în procesul penal, 32
 - ultimul cuvânt, 389
- Infirmarea actelor procesuale sau procedurale, 304**
- Informarea**
- persoanei supravegheate, 145
 - suspectului/inculpatului minor, 505¹
- Infrațiune flagrantă**
- pedepsită la plângerea prealabilă, 298
 - constatare, 293
 - măsuri luate față de făptuitor, 310
 - noțiune, 293
- Infrațiune săvârșită în afara teritoriului României. Competență, 42**
- Infrațiuni de audiență. Constatare, 360**
- Infrațiuni săvârșite pe teritoriul/în afara teritoriului României. Competență, 41, 42**
- Infrațiuni săvârșite pe teritoriul României. Competență, 41**
- Instanța la care se depune apelul, 413**
- Instanță de executare, 553**
- Internare nevoluntară, 184, 247**
- Internare într-un centru de detenție. Punere în executare, 515**
- Internare într-un centru educativ. Punere în executare, 514**
- Internare medicală**
- menținere, înlocuire sau încetare, 571
 - provizorie, 247-248
 - punere în executare, 569
- Interpret autorizat, 12, 105**
- Interpret. Subiect procesual, 34**
- Intervenirea unei legi penale noi sau a unei decizii a Curții Constituționale. Efecte privind executarea pedepsei, 595**
- Interzicerea desfășurării activităților de natura celor cu ocazia cărora a fost comisă infracțiunea, 493**
- Interzicerea dreptului de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie sau o altă activitate. Punere în executare, 573**
- Interzicerea efectuării unor operațiuni patrimoniale de către persoana juridică, 493**
- Interzicerea exercitării unor drepturi. Executare, 562**
- Interzicerea încheierii unor acte juridice de către persoana juridică, 493**
- Interzicerea participării persoanei juridice la procedurile de achiziții publice. Punere în executare, 501**
- Interzicerea provocării săvârșirii sau continuării săvârșirii unei fapte penale, 101**
- Interzicerea străinului de a se afla pe teritoriul României. Punere în executare, 563**
- Investigatori sub acoperire, 148-149**
- Inviolabilitatea domiciliului, 11**
- Î**
- Împăcarea, 16**
- Înaintarea dosarului privind pe inculpat, 321**
- Înalta Curte de Casație și Justiție. Competență, 40**
- Începerea judecății, 346**
- Începerea urmăririi penale, 305**
- Încetarea de drept a măsurilor preventive, 241**
- Încetarea procesului penal, 386, 396**
- Încetarea sau modificarea efectelor deciziei, 474¹, 477¹**
- Încheiere**
- aplicarea amnistiei și grațierii intervenite după condamnare, 596
 - admiterea în principiu a cererii de redeschidere a procesului penal, 469

- admiterea în principiu a cererii de revizuire, 459
- aplicarea măsurilor de supraveghere tehnică, 140
- aplicarea unei măsuri de protecție a martorului, 128
- care poate fi atacată cu contestație, 184, 204-206, 252², 460
- care poate fi atacată odată cu fondul, 45, 469
- confirmarea ordonanței de infirmare a clasării, 335
- confirmarea sau infirmarea măsurilor de supraveghere tehnică dispuse de procuror, 141
- disjungerea acțiunii civile, 26
- dispunerea înlocuirii sau reconstituirii dosarului sau înscrisului judiciar dispărut, 544
- dispunerea asupra măsurilor preventive în cazul persoanei juridice, 493
- dispunerea asupra măsurilor preventive în cursul judecății, 206
- dispunerea asupra măsurilor preventive în cursul urmăririi penale, 204
- dispunerea asupra măsurilor preventive în procedura camerei preliminare, 205
- dispunerea internării nevoluntare, 184
- dispunerea suspendării executării hotărârii supuse revizuirii, 460
- dispunerea suspendării judecății, 367, 368
- noțiune, 370
- prelungirea măsurii supravegherii tehnice, 144
- respingerea cererii de recurs în casație, 440
- revocarea internării medicale în vederea efectuării expertizei psihiatrice, 184
- reunirea cauzelor, 45
- sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei probleme de drept, 476
- soluționarea abținerii sau recuzării, 68
- soluționarea cererii de efectuare a examinării fizice, 190
- soluționarea cererii de încuviințare a percheziției domiciliare, 158

- soluționarea conflictului de competență, 51
- soluționarea plângerii contra soluțiilor de neurmărire sau de netrimite în judecată, 341
- soluționarea propunerii de internare medicală provizorie, 248
- soluționarea propunerii de obligare provizorie la tratament medical, 246
- termen de întocmire, 370

Închiderea unor puncte de lucru ale persoanei juridice. Punere în executare, 500

Închisoare

- amânarea executării, 589-591
- întreruperea executării, 592-594
- punere în executare, 555

Încunoștințare

- despre arestare în vederea executării mandatului, 558
- despre arestarea preventivă și locul de deținere a inculpatului arestat preventiv, 228
- despre reținere, 210

Îndreptarea erorilor materiale, 278

Înlăturarea omisiunilor vădite, 279

Înlocuirea pedepsii amenzii cu pedeapsa închisorii, 586

Înlocuirea pedepsei amenzii cu prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității, 560

Înlocuirea expertului, 176

Înlocuirea detențiunii pe viață, 584

Înlocuirea înscrisului, 546

Înlocuirea măsurilor preventive, 242

Înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu închisoarea, 561

Înlocuirea sau încetarea obligării la tratament medical, 568

Înmânarea citației, 260, 261

Înregistrarea declarațiilor, 110-112, 123, 129, 134, 135

Înscris declarat fals. Punerea în executare a dispoziției, 580

Înscrisuri. Mijloace de probă, 198

Înștiințarea despre clasare, 316

Întrebări

- privind persoana martorului, 119
- privind persoana suspectului sau a inculpatului, 107

Înteruperea cursului justiției.

Competență, 40

Înteruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață

- cazuri, 592
- instanța competentă, 593
- evidența întreruperilor, 594

J

Judecarea apelului, 420

Judecarea recursului în casație, 446

Judecarea recursului în interesul legii, 473

Judecata

- asigurarea apărării, 356
- asigurarea ordinii și solemnității ședinței, 359
- compunerea instanței, 354
- de urgență, 355
- în primă instanță, 371-407
- înregistrarea cu mijloace tehnice audio, 369, 505²
- locul desfășurării, 350
- notele grefierului, 369
- participarea părților și a procurorului, 363-366
- pregătirea ședinței, 361
- principii, 351, 352
- strigarea cauzei și apelul celor citați, 358
- suspendare, 367, 368
- verificarea măsurilor preventive, 362

Judecata în primă instanță

- administrarea de probe, 375-376
- aducerea la cunoștință a învinuirii, lămuriri și cereri, 374
- audierea participanților, 378-381
- cercetarea judecătorească în cazul recunoașterii învinuirii, 377
- comunicarea hotărârii, 407
- consemnarea declarațiilor, 382
- deliberarea, 392-393
- depunerea de concluzii scrise, 390

- dezbaterile, 388
- dispoziții cu privire la măsurile preventive, 399
- luarea hotărârii, 394
- măsuri premergătoare privind martorii, experții și interpreții, 373
- obiect, 371
- prezentarea mijloacelor materiale de probă, 384
- procedura în cazul recunoașterii învinuirii, 375
- pronunțarea hotărârii, 405
- redactarea și semnarea hotărârii, 406
- reluarea cercetării judecătorești/a dezbaterilor, 389, 395
- reluarea procedurii de cameră preliminară, 386¹
- rezolvarea acțiunii civile, 397
- rezolvarea acțiunii penale, 396
- schimbarea încadrării juridice, 386
- soluționarea cauzei, 391
- terminarea cercetării judecătorești, 387
- ultimul cuvânt al inculpatului, 389

Judecător de cameră preliminară.

Competență, 54

Judecător de drepturi și libertăți.

Competență, 53

Judecător delegat cu executarea, 554

Judecătore. Competență, 35

Jurământul și declarația solemnă a martorului, 121

L

Lămuriri cerute la institutul de emisiune, 182

Legalitatea procesului penal, 2

Liberare condiționată, 587, 588

Limba oficială, 12

Limitele judecării, 450

Limitele rejudicării, 425

Livrare supravegheată, 138, 151

Localizarea sau urmărirea prin mijloace tehnice, 138

Locul de citare, 259, 492

Locul săvârșirii infracțiunii. Noțiune, 41

Locul unde se desfășoară judecata, 350

Loialitatea administrării probelor, 101

Luarea hotărârii, 394

Luarea măsurii arestului la domiciliu,
218-222

Luarea măsurii controlului judiciar, 212,
213, 214

**Luarea măsurilor de ocrotire în caz de
arestare preventivă în cursul urmăririi
penale,** 229

M

Mandat de aducere, 265-266

Mandat de arestare preventivă, 230-232,
238

Mandat de executare, 555-557

Mandat de percheziție domiciliară, 158

Martor

- amenințat, 125-129
- capacitate de a fi, 115
- dreptul de a refuza să dea declarații,
117
- dreptul la tăcere și neautoincriminare,
118
- jurământul și declarația solemnă, 121
- măsuri de protecție, 125-130
- minor, 124
- obiectul și limitele declarației, 116
- obligații, 114, 120
- persoane audiate, 114
- subiect procesual, 34
- vulnerabil, 130

Măsuri asigurătorii

- aducere la îndeplinire (organe), 251
- condiții generale, 249
- contestare, 250-250¹
- în cazul persoanei juridice, 494
- poprirea, 254
- restabilirea situației anterioare, 256
- restituirea lucrurilor, 255
- sechestru (procedură), 252
- sechestru (proces-verbal și notare sau
înscrisuri ipotecare), 253
- sechestru (valorificare bunuri), 252¹-
252⁴
- verificare, 250²

Măsuri de siguranță cu caracter medical.

Aplicare provizorie, 245-248¹

- efectuare a expertizelor medico-legale
psihiatrice, 248¹
- internare medicală provizorie, 247-248
- obligare provizorie la tratament
medical, 245-246

**Măsuri de siguranță. Punere
în executare,** 566-574

**Măsuri de siguranță provizorii. Punere în
executare,** 572

Măsuri educative neprivative de libertate

- prelungire sau înlocuire, 513
- punere în executare, 511

**Măsuri educative privative de libertate.
Amânare sau întrerupere,** 519

Măsuri premergătoare, 344, 373, 468, 531

Măsuri preventive

- actul prin care se dispun, 203
- aplicabile persoanei juridice, 493
- arestarea preventivă, 223-240
- arestul la domiciliu, 218-222
- calculul termenelor, 271
- categorii, 202, 493
- căi de atac împotriva încheierilor prin
care se dispune asupra măsurilor
preventive, 204-206
- competență, 203
- condiții, 202
- controlul judiciar, 211-215¹
- controlul judiciar pe cauțiune, 216-217
- în cursul judecării în primă instanță, 399
- în procedura de cameră preliminară,
348
- la soluționarea apelului, 423, 424
- la soluționarea recursului în casație,
448
- modificarea conținutului, 208¹
- reținerea, 209-210
- scop, 202
- verificare în cursul judecării, 208, 362
- verificare în procedura de cameră
preliminară, 207

**Măsuri privind obiectele ori înscrisurile
ridicate,** 162

**Măsuri și obligații impuse de instanță.
Punere în executare,** 576

Mediere, 16, 23

Menținerea, înlocuirea sau încetarea internării medicale, 571

Metode speciale de supraveghere sau cercetare, 138-153

Mijloace de probă, 97

Mijloace de probă scrise, 198

Mijloace materiale de probă, 197

Minor

- aplicarea măsurilor preventive, 243-244¹
- procedura în cauzele cu infractori minori, 504-520

Minută

- conținut, 400
- întocmire obligatorie, 140, 144, 158, 250

Modificări în actele procedurale, 277

Modificarea pedepsei. Competență, 585

Moduri de sesizare, 288

Motivarea recursului în casație, 437

N

Ne bis in idem, 6

Neagravarea situației

- în propriul apel, 418
- în propriul recurs în casație, 444

Nedenunțarea unor infracțiuni.

Competență de soluționare, 44

Negăsirea persoanei prevăzute în mandatul de arestare preventivă, 232

Nemijlocirea, 351

Normele de procedură penală și scopul acestora, 1

Notarea sau înscrierea ipotecară, 253

Note privind desfășurarea ședinței de judecată, 369

Nouă expertiză, 181

Nulitate

- absolută, 281
- a actului făcut peste termen, 268
- relativă, 282
- efecte, 280

Numirea expertului, 173

O

Obiectele ca mijloace de probă, 197

Obiectul

- acordului de recunoaștere a vinovăției, 479
- acțiunii penale, 14
- deliberării, 393
- judecării, 371
- probațiunii, 98
- procedurii în camera preliminară, 342
- procedurii speciale, 544
- sesizării, 475
- supravegherii, 299
- și exercitarea acțiunii civile/penale, 19, 14
- și limitele declarației martorului, 116
- urmăririi penale, 285

Obligarea la tratament medical

- înlocuire sau încetare, 568
- provizorie, 245-246
- punere în executare, 566

Obligativitatea asigurării exercitării dreptului la apărare, 10

Obligativitatea punerii în mișcare și a exercitării acțiunii penale, 7

Obligații în caz de renunțare la urmărirea penală, 318

Obligații în cazul controlului judiciar/controlului judiciar pe cauțiune, 215, 217

Obligațiile în legătură cu internarea medicală, 570

Obligațiile în legătură cu tratamentul medical, 567

Obținerea de date privind situația financiară a unei persoane, 138, 153

Omisune vădită. Înlăturare, 279

Opinie separată. Obligativitatea motivării, 394

Oralitatea, 351

Ordin de dare în urmărire. Emitere, comunicare, 521

Ordin de interdicere a părăsirii țării. Conținut, 555

- Ordin european de protecție**, 404
- Ordonanța de începere a urmăririi penale**, 305
- Ordonanța procurorului în cursul urmăririi penale. Conținut**, 286
- Organe de cercetare penală ale poliției judiciare**
 - atribuții, 55
 - competență, 57
- Organe de cercetare penală speciale**
 - atribuții, 55
 - competență, 57
- Organe de constatare. Acte, competență și atribuții**, 61
- Organe de urmărire penală. Atribuții**, 55, 306
- Organe judiciare. Enumerare**, 30
- Organe speciale de constatare. Subiecți procesual**, 34

P

- Parte civilă**
 - constituire, 20
 - drepturi, 85
 - noțiune, 84
 - parte în procesul penal, 32
 - renunțare la pretențiile civile, 22
- Parte introductivă a hotărârii penale. Conținut**, 402
- Parte responsabilă civilmente**
 - drepturi, 21, 87
 - intervenire/introducere în proces, 21
 - noțiune, 86
 - parte în procesul penal, 32
- Participanții în procesul penal**, 29
- Participarea celorlalte părți la judecată și drepturile acestora**, 365
- Participarea inculpatului la judecată și drepturile acestuia**, 364
- Participarea persoanei vătămate și a altor subiecți procesuali la judecată și drepturile acesteia**, 366
- Participarea procurorului la judecată**, 363
- Părțile în procesul penal**, 32
- Păstrarea unor acte de urmărire penală**, 287
- Pedeapsă accesorie. Punere în executare**, 555
- Pedepse complementare. Punere în executare**, 498-502, 562-565
- Percheziție**
 - a unui vehicul, 167
 - corporală, 165, 166
 - domiciliară, 157-164
 - informatică, 168-168¹
 - identificarea, conservarea și valorificarea obiectelor ridicate, 160, 162, 163
 - în procedura dării în urmărire, 523
 - mandat, 158
 - proces-verbal, 161, 166
 - ridicarea de obiecte și înscrisuri, 169, 171, 523
- Persoană vătămată**
 - drepturi, 81
 - noțiune, 79
 - subiect procesual principal, 33
- Persoane audiate ca martor**, 114
- Persoanele care au dreptul de a refuza să dea declarații în calitate de martor**, 117
- Persoanele care pot cere revizuirea**, 455
- Persoanele care pot face apel**, 409
- Persoanele chemate la judecarea minorilor**, 508
- Persoanele chemate la organul de urmărire penală**, 505
- Plata cheltuielilor avansate de stat în caz de renunțare la urmărirea penală, condamnare, amânarea aplicării pedepsei sau renunțarea la aplicarea pedepsei**, 274
- Plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri**, 275
- Plata cheltuielilor judiciare făcute de părți**, 276
- Plângere împotriva unei activități specifice culegerii de informații**, 139²

Plângere împotriva măsurilor de supraveghere tehnică, 145¹

Plângere împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală

- drept de a face plângere, 336
- împotriva actelor procurorului, 339
- împotriva soluțiilor de urmărire sau de netrimitere în judecată, 340
- obligație de înaintare a plângerii, 337
- soluționare de către judecătorul de cameră preliminară, 341
- termen de rezolvare, 338

Plângere împotriva ordonanței prin care s-a dispus reținerea, 209

Plângere prealabilă

- infracțiuni flagrante, 298
- noțiune, 295
- obligațiile organului de urmărire penală, 297
- organul căruia i se adresează, 295
- retragere. Efecte, 16
- termen de introducere, 296

Plângere. Mod de sesizare a organelor judiciare, 289

Pluralitatea de identificări, 137

Poprire, 254

Predarea obiectelor, înscrisurilor sau a datelor informatice, 170

Pregătirea ședinței de judecată, 361

Prelevare de probe biologice, 190

Preluarea cauzelor de la alte parchete, 325

Prelungirea arestării preventive, 234-237

Prelungirea măsurii supravegherii tehnice, 144

Prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate, 513

Prescripție, 16, 18, 319

Prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității, 560-561

Prezentarea mijloacelor materiale de probă, 384

Prezentarea scripturilor de comparație, 183

Prezența părților și a procurorului, 445

Prezumție de nevinovăție, 4, 99

Principiul loialității administrării probelor, 101

Privare nelegală sau injustă de libertate. Repararea pagubei materiale sau a daunei morale, 539

Probe

- administrare, 100
- audiere anticipată, 308
- apreciere, 103
- corpuri delictive, 197
- excluderea probelor obținute în mod nelegal, 102
- imposibilitatea administrării, 383
- înscrisuri, 198
- loialitatea administrării, 101
- mijloace, 97, 197
- mijloace scrise, 198
- mijloace materiale, 197, 384
- noțiune, 97
- obiect, 98
- readministrare în apel, 420
- renunțare, 383
- sarcina, 99

Procedee probatorii

- audierea persoanelor, 104-131, 378-381
- cercetarea locului faptei, 192
- conservarea datelor informatice, 154
- expertiza și constatarea, 172-191
- fotografierea și luarea amprentelor, 196
- identificarea persoanelor și a obiectelor, 132-137
- metode speciale de supraveghere sau cercetare, 138-153
- percheziția, 156-171
- reconstituirea, 193

Procedura audierii anticipate, 308

Procedura de comunicare a cererii de recurs în casație, 439

Procedura de judecare a contestației în anulare, 432

Procedura în camera preliminară, 345, 386¹

Procedura de judecare a cauzei după casare, 451

Procedura de reunire a cauzelor, 45

Procedura de soluționare a abținerii sau a recuzării procurorului, 68-70

Procedura de soluționare a cererii de strămutare, 73

Procedura în cazul infracțiunii flagrante, 298

Procedura în fața instanței; acord de recunoaștere a vinovăției, 484

Procedura la instanța de executare, 597

Procedura prelungirii arestării preventive în cursul urmăririi penale, 235

Procedura privitoare la amenda judiciară, 284

Procedura sechestrului, 252

Procedura în cauzele cu infractori minori

- amânarea sau întreruperea executării măsurilor privative de libertate, 519
- cheltuieli de judecată, 505²
- compunerea instanței, 507
- informarea suspectului sau inculpatului minor, 505¹
- judecata, 509
- persoane chemate la judecată, 508
- persoane chemate la organul de urmărire penală, 505
- prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate, 513
- punerea în executare a măsurilor educative, 511, 514, 515
- referat de evaluare, 506
- schimbări privind măsurile educative privative de libertate, 516-518

Procedura reabilitării

- anulare, 536
- cerere, 530
- contestație, 535
- de drept, 528
- judecătorească, 529
- măsuri premergătoare, 531
- mențiuni, 537
- respingerea cererii pentru neîndeplinirea condițiilor de formă și de fond, 532
- situațiile privind despăgubirile civile, 534
- soluționarea cererii, 533

Proceduri speciale

- acordul de recunoaștere a vinovăției, 478-488
- confiscarea sau desființarea a unui înscris în cazul clasării, 549¹
- contestația privind durata procesului penal, 488¹-488⁶
- cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală, 548-549
- darea în urmărire, 521-526
- dispariția dosarelor judiciare și a înscrisurilor judiciare, 543-547
- cauzele cu infractori minori, 504-520
- reabilitarea, 527-537
- repararea pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau de privare nelegală de libertate, 538-542
- tragerea la răspundere a persoanei juridice, 489-503

Proces-verbal de percheziție, 161

Proces-verbal de sechestr, 253

Proces-verbal de cercetare la fața locului sau de reconstituire, 195

Proces-verbal. Mijloc de probă, 198, 199

Procuror

- atribuții, 55
- competență, 56
- conducerea și supravegherea activității organelor de cercetare penală, 299-304
- efectuarea urmăririi penale, 324-326
- participare la judecată, 363
- recurs în casație (prezență), 445
- rol activ, 363
- verificarea lucrărilor urmăririi penale, 322

Pronunțarea hotărârii, 405

Propunerea de arestare preventivă a inculpatului în cursul urmăririi penale, 224

Protecția investigatorilor sub acoperire, 149

Protecția martorilor, 125-130

Protecția persoanei vătămate și a părții civile, 113

Protecția sănătății persoanelor ascultate, 106

Publicarea hotărârii de condamnare.
Punere în executare, 565

Publicitatea ședinței de judecată, 352

Punerea în executare

- a afișării sau publicării hotărârii de condamnare a persoanei juridice, 502
- a amenzii aplicate persoanei juridice, 497
- a amenzii judiciare, 577
- a amenzii penale, 497, 559
- a avertismentului, 575
- a confiscării speciale, 574
- a degradării militare, 564
- a dispozițiilor privind cheltuielile judiciare avansate de stat, 578
- a dispozițiilor privind declararea ca fals a unui înscris, 580
- a dispozițiilor privind despăgubirile civile, 581
- a dispozițiilor privind restituirea lucrurilor și valorificarea celor neridicate, 579
- a dizolvării persoanei juridice, 498
- a internării într-un centru de detenție, 515
- a internării într-un centru educativ, 514
- a internării medicale, 569
- a interzicerii dreptului de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie sau o altă activitate, 573
- a interzicerii exercițiului unor drepturi, 562
- a interzicerii participării la procedurile de achiziții publice, 501
- a interzicerii străinului de a se afla pe teritoriul României, 563
- a închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice, 500
- a închisorii și a detențiunii pe viață, 555
- a mandatului de executare, 556, 557
- a măsurilor de siguranță provizorii, 572
- a măsurilor educative neprivative de libertate, 511
- a măsurilor și a obligațiilor impuse de instanță, 576
- a ordinului de dare în urmărire, 522
- a pedepsei accesorii, 555

- a publicării hotărârii de condamnare, 565
- a suspendării activității persoanei juridice, 499

Punerea în mișcare a acțiunii penale

- autorizarea sau sesizarea organului competent, 7
- competență, 309
- obligativitate, 7
- plângere prealabilă, 7

R

Radierea persoanei juridice, 16

Raport de expertiză, 178, 185, 189

Rămânerea definitivă a hotărârii penale, 551, 552

Rămânerea definitivă a hotărârii primei instanțe, 551

Răspunderea penală a persoanei juridice

- citare, 492
- informarea organelor prevăzute de lege, 495
- interzicerea fuziunii, a divizării, a reducerii capitalului social, a dizolvării sau lichidării, 496
- măsuri preventive, 493
- obiect, 490
- punerea în executare a pedepsei principale și a pedepselor complementare, 497-503
- reabilitare de drept, 528
- reprezentare, 491
- supravegherea executării pedepselor complementare, 503

Reabilitare vezi procedura reabilitării

Rea-credință vezi acțiune în regres

Rechizitoriul, 328-331

Reconstituire, 193, 194

Reconstituirea înscrisului sau dosarului dispărut, 547

Recunoașterea actelor judiciare străine, 549

Recunoașterea pretențiilor civile, 23

Recunoașterea învinuirii, 375

- cercetarea judecătorească, 377

Recurs în casație

- admitere în principiu, 440
- calitate procesuală activă, 436
- cazuri, 438
- cerere, 437
- competență, 433
- comunicarea cererii, 439
- conținutul deciziei, 449
- efect devolutiv, 442
- efect extensiv, 443
- hotărâri supuse, 434
- judecarea, 446
- limitele rejudecării, 450
- neagravarea situației în propriul, 444
- rejudecarea după casare, 451
- retragerea, 436
- scop, 433
- soluții, 448
- termen, 435

Recurs în interesul legii

- calitate procesuală activă, 471
- cerere, 471
- complet de judecată. Compunere, 473
- condiții de admisibilitate, 472
- conținutul deciziei, 474
- efecte, 474
- judecare, 473
- termen de soluționare, 473

Recuzare, 67, 68, 69, 70**Redactarea și semnarea hotărârii, 406****Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate**

- admitere în principiu, 469
- calitate procesuală activă, 466
- cerere, 467
- competență, 467
- măsuri premergătoare, 468
- termen, 466

Redeschiderea urmăririi penale, 335**Reducerea limitelor de pedeapsă în caz de recunoaștere a vinovăției, 374****Referat de evaluare a minorului, 506****Referatul organului de cercetare penală, 286****Rejudecarea cauzei**

- după admiterea în principiu a cererii de revizuire, 461

- după casarea hotărârii, 451
- după desființarea hotărârii în apel. Limite, 425

Reluarea cercetării judecătorești, 389, 395**Reluarea procedurii de cameră preliminară, 386¹****Reluarea urmăririi penale**

- după suspendare, 333
- în caz de redeschidere, 335
- în caz de restituire, 334

Renunțare la apel, 414**Renunțare la aplicarea pedepsei, 396****Renunțare la exercitarea acțiunii penale, 7****Renunțare la pretențiile civile. Efecte, 22****Renunțare la probe, 383****Renunțare la urmărirea penală, 17, 18, 318, 319****Repararea pagubei. Dispunerea unei măsuri privative de libertate pe nedrept, 9****Repararea pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară, de privare nelegală de libertate sau în alte cazuri**

- acțiune în regres, 542
- calitate procesuală activă, 541
- calitate procesuală pasivă, 541
- cazuri, 538-539¹
- felul, 540
- întinderea, 540
- taxă judiciară de timbru. Scutire, 541
- termen 541

Reprezentantul persoanelor vătămate. Desemnare, 80**Reprezentare, 96, 491****Repunere în termen, 411****Repunerea cauzei pe rol v. reluarea cercetării judecătorești****Respectarea demnității umane și a vieții private, 11****Respingerea cererii pentru îndeplinirea condițiilor de formă și de fond, 532**

Respingerea propunerii de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale, 237

Restabilirea situației anterioare, 25, 256

Restituirea cauzei la parchet, 346

Restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmărire penală, 323

Restituirea dosarului organului de cercetare penală, 317

Restituirea lucrurilor, 255, 579

Restrângerea exercitării unor drepturi, 11

Retragerea apelului, 415

Retragerea plângerii prealabile, 16, 18, 319

Reținere

- actul prin care se dispune, 209
- cale de atac, 209
- competență, 209
- condiții privind dispunerea, 209
- încetare de drept, 241
- încunoștințarea, 210
- înlocuire, 242
- minor, 243-244¹
- revocare, 242

Reținerea, predarea sau percheziționarea trimiterilor poștale, 138, 147

Reunirea cauzelor, 43-45

Revenire asupra renunțării la apel, 415

Revizuire

- în cazul hotărârilor și avizelor CtEDO, 465
- admitere în principiu, 459
- cale de atac, 463
- cazuri, 453
- cerere, 456
- competență, 458, 485
- efecte în cazul respingerii cererii, 464
- hotărâri supuse, 452
- persoanele care pot cere, 455
- rejudecarea cauzei, 461
- soluții, 462
- termen de introducere a cererii, 457

Revocarea măsurilor preventive, 242, 493

Revocarea sau anularea amânării aplicării pedepsei, 582

Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere, 583

Revocarea urmăririi, 526

Rezolvarea acțiunii civile în procesul penal, 25

Rezolvarea acțiunii civile, 397

Rezolvarea acțiunii penale, 396

Rezolvarea cauzelor, 327

Rezolvarea contestației la executare, 599

Ridicarea de obiecte sau înscrisuri, 159, 169, 171

Rolul instanței de judecată, 349

S

Sarcina probei, 99

Sarcina organului de urmărire pe timpul suspendării, 313

Schimbarea încadrării juridice, 311, 386

Schimbări privind măsurile educative privative de libertate, 516-518

Scopul normelor de procedură penală, 1

Scopul recursului în casație și instanța competentă, 433

Scopul și obiectul măsurii, 132

Scopul, condițiile generale de aplicare și categoriile măsurilor preventive, 202

Scripte de comparație, 183

Separarea funcțiilor judiciare, 3

Secretul corespondenței, 11

Sentință. Noțiune, 370

Separarea funcțiilor judiciare, 3

Sesizarea instanței prin rechizitoriu, 329

Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept

- calitate procesuală activă, 475
- competență, 475
- conținutul deciziei, 477
- efecte, 477

- judecare, 476
- obiect, 475
- termen de soluționare, 476
- Sesizarea organelor de urmărire penală**
 - constatarea infracțiunii flagrante, 293
 - denunț, 290
 - examinarea, 294
 - plângere, 289
 - plângere prealabilă, 295-298
 - sesizare din oficiu, 292
 - sesizarea persoanelor cu funcții de conducere sau de control, 291
- Sistem informatic. Noțiune, 138**
- Situațiile privind despăgubirile civile, 534**
- Solicitarea și obținerea datelor referitoare la tranzacțiile financiare și a datelor financiare, 138**
- Soluții de neurmărire și netrimitere în judecată, 314**
- Soluții în revizuire, 462**
- Soluții instanței, 485**
- Soluții la judecata în apel, 421**
- Soluții la judecata în recurs în casație, 448**
- Soluțiile, 346**
- Soluționarea acțiunii civile, 486**
- Soluționarea acțiunii civile la instanța civilă, 27**
- Soluționarea cauzei, 391**
- Soluționarea cererii, 74, 533**
- Soluționarea plângerii de către judecătorul de cameră preliminară, 341**
- Soluționarea propunerii de arestare preventivă în cursul urmăririi penale, 225**
- Stingerea acțiunii penale, 17**
- Strigarea cauzei și apelul celor citați, 385**
- Strămutare**
 - cerere, 72
 - competență, 40
 - efecte, 72
 - soluționare, 73, 74
 - temei, 71
- Subiecții procesuali, 34**
- Subiecții procesuali principali, 33, 77-81**
- Sumele cuvenite martorului, expertului și interpretului, 273**
- Supliment de expertiză, 180**
- Supravegherea executării pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice, 503**
- Supraveghere tehnică, 138-146, 523, 524, 539¹**
- Supraveghere video, audio sau prin fotografiere, 138**
- Suspect**
 - aducerea la cunoștință a calității, 307
 - drepturi, 78
 - noțiune, 77
 - subiect procesual principal, 33
- Suspendarea activității persoanei juridice. Punere în executare, 499**
- Suspendarea executării contestației în anulare, 430**
- Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere. Revocare sau anulare, 583**
- Suspendarea executării recursului în casație, 441**
- Suspendarea fuziunii, a divizării sau a reducerii capitalului social al persoanei juridice, 493**
- Suspendarea judecății**
 - acțiune civilă, 27
 - boală gravă a inculpatului, 367
 - conflict pozitiv de competență, 51
 - sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept, 476
- Suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice, 493**
- Suspendarea urmăririi penale, 312, 313**
- Ș**
- Ședință nepublică, 352, 509, 535**
- Ședință publică, 352**
- T**
- Tăinuire. Competență de soluționare, 44**
- Temeiul strămutării, 71**

Termen

- acte considerate ca făcute, 270
- calcul, 269, 271
- consecințele nerespectării, 268
- în cunoștință, 353
- rezonabil al procesului penal, 8, 24, 26, 239, 356

Termenii explicați în Codul penal, 602

Termenul de declarare a apelului, 410

Termen de declarare a recursului în casație, 435

Termen de introducere a cererii, 457

Termen de introducere a contestației în anulare, 429

Termen de introducere a plângerii prealabile, 296

Termen de rezolvare, 338

Terminarea urmăririi penale, 321-323

Terminarea cercetării judecătorești, 387

Titularii acordului de recunoaștere a vinovăției și limitele acestuia, 478

Traducător autorizat, 12

Tragerea la răspundere penală a persoanei juridice, 489-503

Transfer de proceduri, 16

Tranzacție, 23, 146¹

Tratament medical sub pază permanentă, 240

Trecerea/trimiterea cauzei de la un organ de cercetare penală la altul, 302, 323

Tribunal. Competență, 36

Tribunal militar. Competență, 37

Trimiterea cauzei la un alt parchet, 326

U

Ultimul cuvânt al inculpatului, 389

Urmărirea penală

- efectuată de către procuror, 324-326

- actele organelor, 286, 287
- clasarea, 315-316
- conducerea și supravegherea activității, 299-304
- continuarea la cererea suspectului sau a inculpatului, 319
- desfășurarea, 305-311
- extinderea, 311
- începerea, 305
- obiect, 285
- plângerea contra măsurilor și actelor, 336-341
- rechizitoriul, 328-331
- redeschiderea, 335
- reluarea, 332-335
- renunțarea, 318
- restituirea dosarului organului de cercetare penală, 317, 323
- rezolvarea cauzelor, 327
- schimbarea încadrării juridice, 311
- sesizarea instanței, 329
- sesizarea organelor, 288-294
- soluții de urmărire și de netrimiteră în judecată, 314
- suspendarea, 312, 313
- terminarea, 321-323
- trimiterea cauzei la alt organ de cercetare penală, 323

Utilizarea investigatorilor sub acoperire, 138, 148

V

Verificarea competenței, 58

Verificarea legalității hotărârii, 447

Verificarea lucrărilor urmăririi penale, 322

Verificarea măsurilor preventive în cursul judecătii, 208

Verificarea măsurilor preventive în procedura de cameră preliminară, 207

Verificările privitoare la inculpat, 372

Legea nr. 6/2021
privind stabilirea unor măsuri pentru punerea în aplicare
a Regulamentului (UE) 2017/1.939
al Consiliului din 12 octombrie 2017
de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată
în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO)
(extras)¹⁾

Capitolul I
Dispoziții generale

Art. 1. Prezenta lege stabilește unele măsuri pentru punerea în aplicare a dispozițiilor cuprinse în Regulamentul (UE) 2017/1.939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 283 din 31 octombrie 2017, denumit în continuare *Regulamentul EPPO*.

Art. 2. Termenii și expresiile utilizate în prezenta lege au semnificația prevăzută în Regulamentul EPPO.

Capitolul II
Dispoziții privind procedura judiciară

Art. 4. (1) Ori de câte ori într-un act normativ se face referire la procuror sau la organul de urmărire penală, referirea se consideră a fi făcută și la procurorul european delegat, precum și, după caz, la procurorul european, dacă prin aceasta se asigură îndeplinirea competențelor ce le revin în temeiul Regulamentului EPPO.

(2) Ori de câte ori legislația națională face referire la procurorul ierarhic superior, referirea se consideră a fi făcută, după caz, la procurorul european, respectiv la camera permanentă a Parchetului European, pentru cauzele de competența Parchetului European.

(3) Înlocuitorul procurorului european desemnat în acest sens în aplicarea prevederilor art. 12 alin. (1) din Regulamentul EPPO [*regulamentul intern de procedură al EPPO prevede un mecanism de înlocuire între procurorii europeni, atunci când procurorul european însărcinat cu supravegherea este temporar absent de la îndatoririle sale sau nu este disponibil, din alte motive, pentru a exercita funcțiile procurorilor europeni*] este asimilat procurorului european din partea României pe durata și în limitele exercitării competențelor specifice.

Art. 5. Autoritățile naționale competente sesizează Parchetul European în situațiile în care, la sesizare sau din oficiu, constată elemente privind o infracțiune pentru care Parchetul European ar putea să își exercite competența în conformitate cu prevederile art. 22 [*Competența materială a EPPO*] și art. 25 [*Exercitarea competenței EPPO*] alin. (2) și (3) din Regulamentul EPPO.

Art. 6. (1) În cazul în care procurorul, în cursul urmăririi penale, constată elemente privind o infracțiune pentru care Parchetul European ar putea să își exercite

¹⁾ M. Of. nr. 167 din 18 februarie 2021 (intrată în vigoare la 10 zile de la data publicării).

competența sau descoperă împrejurări care determină atragerea competenței Parchetului European, informează despre aceasta, de îndată, Parchetul European, prin adresă, oferind, ulterior, oricare alte informații solicitate de Parchetul European în vederea stabilirii competenței.

(2) Informarea prevăzută la alin. (1) va cuprinde toate elementele relevante ale cauzei, incluzând cel puțin descrierea faptelor cercetate, valoarea prejudiciului produs sau care s-ar fi putut produce, identitatea persoanelor care ar fi putut participa la săvârșirea faptei, identitatea victimelor, date privind infracțiuni legate în mod indisolubil, stadiul cercetărilor, indicarea probelor administrate, elemente transfrontaliere, argumente pentru a concluziona că Parchetul European este mai bine poziționat pentru a efectua urmărirea penală în sensul prevederilor art. 25 alin. (4) din Regulamentul EPPO, după caz.

(3) În situația în care Parchetul European solicită informații suplimentare sau accesul la dosar în vederea exercitării dreptului de evocare, acestea îi sunt puse la dispoziție de îndată.

(4) După transmiterea informării și până la comunicarea deciziei Parchetului European sau până la expirarea unui termen de 5 zile, organul de urmărire penală va efectua doar actele urgente. În cazul în care Parchetul European emite o decizie motivată de prelungire a termenului de adoptare privind exercitarea dreptului de evocare cu o durată maximă de 5 zile, actele urgente vor fi efectuate pe durata noului termen, începând de la momentul comunicării deciziei de prelungire.

Art. 7. (1) În cazul în care Parchetul European își exercită dreptul de evocare, procurorul transmite cauza către Parchetul European, întocmind, totodată, o ordonanță în acest sens.

(2) Ordonanța cuprinde mențiunile prevăzute la art. 286 alin. (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare (*Codul de procedură penală*), și nu poate face obiectul unei plângeri în temeiul prevederilor art. 336 și următoarelor din Codul de procedură penală.

Art. 8. În cazul transmiterii cauzei către Parchetul European, potrivit prevederilor art. 7, procurorul informează de îndată, în scris, despre aceasta părțile din dosar, subiecții procesuali principali, precum și persoana care a făcut sesizarea, dacă este cazul.

Art. 9. (1) În cazul în care Parchetul European decide să nu își mai exercite competența, organul de urmărire penală național care a transmis anterior dosarul către Parchetul European continuă urmărirea penală în cauză, prin preluarea acesteia de la Parchetul European sau sesizează parchetul competent, după caz.

(2) Probele administrate, actele îndeplinite și măsurile dispuse până la preluarea cauzei de către organul de urmărire penală prevăzut la alin. (1), cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare la data îndeplinirii lor, se mențin.

Art. 10. (1) Pe durata soluționării cauzei de către Parchetul European, orice cerere ce ține de soluționarea cauzei transmisă organelor judiciare române va fi înaintată, de îndată, Parchetului European, spre competență soluționare.

(2) Durata în care dosarul cauzei se află la Parchetul European se include în durata rezonabilă a procesului penal.

Art. 11. Dispozițiile prezentului capitol se completează cu prevederile Legii nr. 135/2010, cu modificările și completările ulterioare, sau ale altor prevederi legale naționale.

Capitolul III

Dispoziții pentru facilitarea cooperării judiciare în materie penală

Art. 13. În aplicarea prevederilor art. 31 [*Investigațiile transfrontaliere*] și 32 [*Executarea măsurilor atribuite*] din Regulamentul EPPO, procurorii europeni delegați în România aplică dispozițiile corespunzătoare din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată, și din Legea nr. 135/2010, cu modificările și completările ulterioare, și instrumentele juridice internaționale la care România este parte, precum și instrumentele juridice ale Uniunii Europene aplicabile pe teritoriul României.

Capitolul IV

Dispoziții privind organizarea activității Parchetului European în România

Art. 17. (4) Rapoartele de constatare întocmite din dispoziția scrisă a procurorilor europeni delegați, precum și procesele-verbale de efectuare a percheziției informatice întocmite de către specialiștii prevăzuți la art. 16 alin. (1) [*În aplic. Reg. EPPO, în cadrul DNA se înființează Structura de sprijin a procurorilor europeni delegați în România, care funcționează cu un număr maxim de 20 de posturi, dintre care 8 posturi de specialiști*] constituie mijloace de probă, în condițiile Codului de procedură penală.

Capitolul VI

Dispoziții privind competența instanțelor de judecată

Art. 20. (1) În cazul infracțiunilor cu privire la care urmărirea penală a fost efectuată de către Parchetul European, potrivit Regulamentului EPPO competența teritorială revine:

a) tribunalelor București, Cluj, Iași și Timiș – în ceea ce privește judecata în primă instanță care nu este dată prin lege în competența după calitatea persoanei a altor instanțe de judecată;

b) curților de apel București, Cluj, Iași, Timișoara – în ceea ce privește judecarea apelurilor împotriva hotărârilor penale pronunțate în primă instanță de tribunalele prevăzute la lit. a), precum și în ceea ce privește judecata în primă instanță în cazul în care competența după calitatea persoanei este dată curților de apel;

c) Înaltei Curți de Casație și Justiție – în ceea ce privește judecata în primă instanță și în apel în cazul în care competența sa este atrasă de calitatea persoanei.

(2) Circumscripțiile teritoriale ale instanțelor prevăzute la alin. (1) lit. a) și b) sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta lege.

Capitolul VII

Dispoziții privind organele de aplicare a legii

Art. 21. În cazul în care organele de aplicare a legii, altele decât organele de urmărire penală, cu ocazia desfășurării activității, constată elemente privind o infracțiune pentru care Parchetul European ar putea să își exercite competența, sesizează, de îndată, Parchetul European, potrivit procedurilor specifice.

Art. 22. Ori de câte ori legislația națională care reglementează activitatea organelor de aplicare a legii face referire la procuror sau la organul de urmărire penală, referirea se consideră a fi făcută și la procurorul european delegat, precum și, după caz, la procurorul european dacă prin aceasta se asigură îndeplinirea competențelor ce le revin în temeiul Regulamentului EPPO.

Capitolul IX

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 24. În cauzele înregistrate anterior operaționalizării Parchetului European, având ca obiect infracțiuni de competența acestuia, procurorii informează de îndată Parchetul European pentru ca acesta să decidă dacă își exercită dreptul de evocare a cauzei.

Anexă

Circumscripțiile teritoriale ale instanțelor competente să judece potrivit art. 20 alin. (1) lit. a) și b) cauzele privind infracțiuni cu privire la care urmărirea penală a fost efectuată de către Parchetul European, potrivit Regulamentului (UE) 2017/1.939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO)

a) Circumscripțiile tribunalelor

Nr. crt.	Instanța și localitatea de reședință	Circumscripția teritorială
1.	Tribunalul București Sediul: municipiul București	Municipiul București Județele: Argeș, Călărași, Giurgiu, Ialomița, Ilfov, Olt, Teleorman, Vâlcea, Constanța, Tulcea, Brăila, Buzău, Dâmbovița, Prahova
2.	Tribunalul Cluj Sediul: municipiul Cluj-Napoca	Județele: Cluj, Brașov, Covasna, Sibiu, Alba, Bistrița-Năsăud, Sălaj, Harghita, Mureș, Bihor, Satu Mare, Maramureș
3.	Tribunalul Iași Sediul: municipiul Iași	Județele: Bacău, Neamț, Suceava, Botoșani, Iași, Galați, Vrancea, Vaslui
4.	Tribunalul Timiș Sediul: municipiul Timișoara	Județele: Dolj, Gorj, Hunedoara, Mehedinți, Arad, Caraș-Severin, Timiș

b) Circumscripțiile curților de apel

Nr. crt.	Instanța și localitatea de reședință	Tribunalele cuprinse în circumscripția curții de apel
1.	Curtea de Apel București Sediul: municipiul București	Tribunalul București
2.	Curtea de Apel Cluj Sediul: municipiul Cluj-Napoca	Tribunalul Cluj
3.	Curtea de Apel Iași Sediul: municipiul Iași	Tribunalul Iași
4.	Curtea de Apel Timișoara Sediul: municipiul Timișoara	Tribunalul Timiș

Legea nr. 146/2021
privind monitorizarea electronică
în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale (extras)¹⁾

Titlul I

**Monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare
și execuțional penale**

Capitolul I

Dispoziții generale

Art. 1. Domeniul de aplicare. (1) Prezenta lege reglementează:

a) înființarea, organizarea și funcționarea Sistemului informatic de monitorizare electronică, denumit în continuare *SIME*;

b) modul de utilizare a dispozitivelor electronice de supraveghere și modul de acțiune în situația generării unor alerte;

c) măsuri de protecție a datelor din cadrul *SIME*.

(2) *SIME* se utilizează în scopul monitorizării electronice, cu ocazia:

a) executării măsurii controlului judiciar sau controlului judiciar pe cauțiune, potrivit Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare;

b) executării măsurii arestului la domiciliu, potrivit Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare;

c) aplicării ordinului de protecție provizoriu și ordinului de protecție, potrivit Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată;

d) aplicării ordinului european de protecție, în cazul în care România este stat emitent, potrivit Legii nr. 151/2016 privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, în cadrul procedurilor prevăzute la lit. a) și b);

e) supravegherii la distanță, potrivit Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Monitorizarea electronică realizată în condițiile prezentei legi vizează exclusiv dispozitive de supraveghere electronică localizate pe teritoriul României.

(4) Prevederile prezentei legi nu se aplică procedurilor judiciare ce privesc persoane condamnate aflate, potrivit legii, în supravegherea serviciului de probațiune. Monitorizarea electronică în cazul acestor persoane se realizează în condițiile prevăzute de legea specială.

Art. 2. Definirea unor termeni și expresii. (1) În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *monitorizarea electronică* – ansamblul activităților realizate prin intermediul *SIME* referitoare la localizarea sistematică, pe teritoriul României, a dispozitivelor electronice de supraveghere;

b) *semnalare* – set de date introduse în *SIME* referitoare la persoanele supravegheate și persoanele protejate;

¹⁾ M. Of. nr. 515 din 18 mai 2021; cu modif. aduse prin **O.U.G. nr. 14/2022** pt. modif. L. nr. 146/2021 (M. Of. nr. 182 din 24 februarie 2022).

c) *alertă* – set de date prelucrate prin intermediul SIME, prin care este notificată încălcarea unei reguli având la bază una sau mai multe semnalări;

d) *persoana supravegheată* – persoana obligată, în cadrul procedurilor judiciare și execuționale penale prevăzute la art. 1 alin. (2), să poarte un dispozitiv electronic de supraveghere;

e) *persoana protejată* – persoana beneficiară a unui ordin de protecție provizoriu, ordin de protecție sau ordin de protecție european;

f) *dispozitiv electronic de supraveghere* – dispozitiv hardware și, după caz, software apt să transmită SIME, automat și sistematic, datele de localizare ale acestuia;

g) *date GIS* – date conținute în sistemul informatic geografic din cadrul Sistemului național unic pentru apeluri de urgență, denumit în continuare SNUAU;

h) *date de localizare* – date referitoare la poziția geografică și precizia localizării asociate dispozitivului electronic de supraveghere, precum și coordonatele temporale aferente determinării și transmiterii fiecărei poziții geografice;

i) *organ de supraveghere* – personal din cadrul Poliției Române cu atribuții de supraveghere în cadrul procedurilor prevăzute la art. 1 alin. (2) lit. a)-d), respectiv personal din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor și al unităților subordonate, cu atribuții de supraveghere electronică la distanță pentru procedura prevăzută la art. 1 alin. (2) lit. e);

j) *organ de ordine publică* – personal din cadrul Poliției Române, Jandarmeriei Române, Poliției de Frontieră Române și Poliției locale, cu atribuții de ordine publică;

k) *operator tehnic* – personal din cadrul Poliției Române, al Administrației Naționale a Penitenciarelor, precum și din cadrul unităților subordonate, care exercită atribuții tehnice privind monitorizarea electronică, prevăzute în prezenta lege.

(2) Prezenta lege utilizează termeni și expresii având înțelesul prevăzut de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2008 privind organizarea și funcționarea Sistemului național unic pentru apeluri de urgență, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2008, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 3. Principii ale monitorizării electronice. (1) Dispozitivul electronic de supraveghere se folosește astfel încât să nu îngreudească exercitarea dreptului la viața privată, mai mult decât este inerent naturii și conținutului procesului de monitorizare electronică, ori să nu provoace intenționat daune sau suferințe fizice ori psihice persoanei supravegheate, altele decât cele inerente naturii și conținutului procesului de monitorizare electronică.

(2) În timpul monitorizării electronice este interzisă orice formă de discriminare pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA ori pentru alte împrejurări de același fel.

Capitolul II

Organizarea și funcționarea SIME

Art. 4. Componentele SIME. (1) SIME este un ansamblu integral de sisteme informatice dedicate, aplicații, echipamente și rețele de comunicații și tehnologia informației, precum și de dispozitive electronice de supraveghere, destinat monitorizării electronice în cadrul unor proceduri judiciare și execuționale penale.

(2) Sistemele informatice dedicate prevăzute la alin. (1) sunt:

a) sistemul informatic de creare a semnalărilor, denumit în continuare *S/CS*;

b) sistemul informatic de generare a alertelor, denumit în continuare *S/GA*.

(3) Dispozitivele electronice de supraveghere sunt administrate și operate de către instituțiile la nivelul cărora funcționează operatorul tehnic.

Art. 5. Compatibilitatea cu SNUAU. SIME este dezvoltat astfel încât să asigure compatibilitatea cu SNUAU.

Art. 6. Dezvoltarea și administrarea SIME. (1) Inspectoratul General al Poliției Române și Administrația Națională a Penitenciarelor:

- a) dezvoltă propriile SICS;
- b) dezvoltă soluțiile informatice pentru integrarea componentelor SIME;
- c) asigură infrastructura hardware și software aferentă SICS;
- d) asigură infrastructura hardware și software de bază aferentă SIGA;
- e) asigură dispozitivele electronice de supraveghere;
- f) operează SIME, în condițiile prezentei legi.

(2) Serviciul de Telecomunicații Speciale:

- a) dezvoltă soluția informatică și interfața de acces a SIGA;
- b) asigură comunicații și măsuri de securitate cibernetică pentru SIGA;
- c) găzduiește și administrează din punct de vedere tehnic SIGA;
- d) asigură accesul componentelor SIME la datele GIS din cadrul SNUAU, prin interfețe standardizate de comunicații.

(3) Instituțiile prevăzute la alin. (1) administrează în comun SIME și, împreună cu Serviciul de Telecomunicații Speciale, asigură caracterul integral al SIME și compatibilitatea acestuia cu SNUAU.

(4) Cheltuielile pentru dezvoltarea, administrarea, funcționarea, mentenanța și operarea SIME se asigură de la bugetul de stat, prin bugetul instituțiilor prevăzute la alin. (1) și (2).

(5) Aspectele referitoare la administrarea integrată și pe componente a SIME, precum și aspectele tehnice privind funcționarea și operarea SIME se stabilesc prin ordin comun al conducătorilor instituțiilor prevăzute la alin. (1) și (2).

Art. 7. Comitetul tehnic. (1) Se înființează Comitetul tehnic, compus din câte un reprezentant, la nivel de expert, din cadrul:

- a) Inspectoratului General al Poliției Române, care exercită rolul de președinte;
- b) Administrației Naționale a Penitenciarelor;
- c) Serviciului de Telecomunicații Speciale.

(2) Secretariatul Comitetului tehnic este asigurat de către Inspectoratul General al Poliției Române.

(3) La activitățile Comitetului tehnic pot fi invitați și alți experți, din cadrul instituțiilor publice sau al unor organizații neguvernamentale.

(4) Comitetul tehnic emite recomandări referitoare la:

- a) dezvoltarea sistemelor informatice dedicate și asigurarea compatibilității între acestea;
 - b) îmbunătățirea funcționalității SIME și a procedurilor de lucru, în raport cu evoluțiile tehnologice și cu bunele practici constatate;
 - c) specificațiile tehnice ale dispozitivelor de supraveghere electronică, aplicațiilor și echipamentelor utilizate în cadrul SIME;
 - d) alte aspecte tehnice, relevante și utile pentru funcționarea și dezvoltarea SIME.
- (5) Recomandările Comitetului tehnic se emit cu unanimitate.

(6) Periodic, Comitetul tehnic poate emite informări cu privire la capacitățile de monitorizare electronică și limitările tehnologice ale utilizării SIME.

(7) Comitetul tehnic se organizează și funcționează în baza unui regulament propriu, aprobat prin ordin comun al conducătorilor instituțiilor prevăzute la alin. (1).

Art. 8. Informarea autorităților competente. (1) Recomandările Comitetului tehnic se transmit instituțiilor prevăzute la art. 6 alin. (1) și (2), în raport cu competențele acestora în ceea ce privește administrarea și operarea SIME.

(2) Informările Comitetului tehnic, cu privire la capacitățile de monitorizare electronică și limitările tehnologice ale utilizării SIME, se transmit periodic organelor judiciare, pentru ca acestea să aprecieze asupra oportunității dispunerii, potrivit legii, a obligației de a purta un dispozitiv electronic de supraveghere, și organelor de supraveghere.

(3) În cazul în care monitorizarea electronică nu poate fi realizată din motive ce țin de limitările tehnologice ale SIME sau de alte situații obiective, organul de supraveghere are obligația de a informa despre aceasta organul judiciar competent, pentru a dispune cu privire la menținerea, modificarea conținutului sau înlăturarea acestei măsuri.

Art. 9. Pregătirea personalului. Instituțiile prevăzute la art. 6 alin. (1) au obligația să asigure, periodic, pregătirea profesională a personalului propriu, cu privire la modul de exploatare a componentelor SIME, în părțile ce le privesc.

Capitolul III

Modul de utilizare a dispozitivelor electronice de supraveghere

Secțiunea 1

Utilizarea dispozitivelor electronice de supraveghere

Art. 10. Reguli generale privind utilizarea dispozitivelor electronice de supraveghere. (1) În cadrul monitorizării electronice se pot utiliza dispozitive electronice de supraveghere mobile sau fixe.

(2) Dispozitivele electronice de supraveghere mobile trebuie să asigure informarea persoanei supravegheate cu privire la emiterea unei alerte.

(3) Montarea, demontarea, precum și orice operațiuni de întreținere a dispozitivelor electronice de supraveghere se realizează de către operatorul tehnic.

(4) Persoana supravegheată este obligată să mențină dispozitivul electronic de supraveghere în stare de funcționare, potrivit instrucțiunilor tehnice permise.

(5) Persoana protejată sau, după caz, reprezentantul legal este responsabil de menținerea dispozitivelor electronice de supraveghere în stare de funcționare, potrivit instrucțiunilor tehnice permise.

Art. 11. Montarea dispozitivelor electronice de supraveghere la persoana supravegheată. (1) Dispozitivul electronic de supraveghere mobil se montează pe glezna persoanei supravegheate. Prin excepție, dispozitivul electronic de supraveghere mobil se montează pe brațul persoanei atunci când montarea pe gleznă nu este fizic posibilă sau este contraindicată medical.

(2) Dispozitivele electronice de supraveghere fixe se montează în imobilul în care se execută măsura arestului la domiciliu sau în imobilul de care persoana supravegheată nu are voie să se apropie. Din rațiuni tehnice sau de securitate, dispozitivul electronic de supraveghere fix poate fi montat și în proximitatea imobilului.

(3) În scopul verificării cu operativitate de către organele competente a alertelor SIME, persoana supravegheată este supusă fotografierii, cu ocazia montării dispozitivului electronic de supraveghere. Fotografiera se face fără consimțământul persoanei.

(4) Organul de supraveghere și/sau operatorul tehnic instruiesc/instruiește persoana supravegheată cu privire la modul de utilizare a dispozitivelor electronice de supraveghere, precum și cu privire la obligațiile pe care le are în cazul primirii unei alerte.

Art. 12. Predarea dispozitivului electronic de supraveghere persoanei protejate. (1) Persoanei protejate i se pune la dispoziție un dispozitiv electronic de supraveghere, destinat generării unor alerte privind apropierea sub distanța prestabilită a dispozitivului electronic de supraveghere mobil purtat de persoana supravegheată.

(2) Organul de supraveghere și/sau operatorul tehnic instruiesc/instruiește persoana protejată cu privire la modul de utilizare a dispozitivelor electronice de supraveghere și o informează cu privire la limitările acestora, precum și cu privire la modul de acțiune în cazul primirii unei alerte.

(3) În cazul în care persoana protejată este un minor care nu a împlinit vârsta de 14 ani sau o persoană fără discernământ, consimțământul cu privire la utilizarea dispozitivului electronic de supraveghere se exprimă de către reprezentantul legal, cu excepția situației în care unicul reprezentant legal este chiar persoana supravegheată, caz în care consimțământul se va exprima de către reprezentantul direcției de asistență socială.

Art. 13. Verificarea dispozitivelor electronice de supraveghere. (1) Organul de supraveghere și/sau operatorul tehnic au/are dreptul și obligația de a verifica inopinat, în orice moment al zilei, periodic ori la sesizare, dispozitivele electronice de supraveghere alocate persoanei supravegheate.

(2) În situația în care persoana supravegheată execută măsura arestului la domiciliu, verificarea dispozitivelor electronice de supraveghere se face la imobilul în care se execută măsura. În acest caz, după fiecare verificare inopinată efectuată, organul de supraveghere informează despre aceasta judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată.

(3) În scopul prevăzut la alin. (2), organul de supraveghere și/sau operatorul tehnic au/are dreptul să pătrundă în imobilul unde se execută măsura, fără acordul persoanei supravegheate sau al persoanelor care locuiesc împreună cu acestea.

(4) În alte situații decât cele prevăzute la alin. (2), verificarea dispozitivelor electronice de supraveghere purtate de persoana supravegheată se face la sediul organului de supraveghere sau în alt loc decis de acesta.

(5) Perioada dintre două verificări inopinate succesive, realizate potrivit alin. (1), (2) sau (4), nu poate fi mai mare de 7 zile calendaristice.

(6) Verificarea dispozitivelor electronice de supraveghere puse la dispoziția persoanei protejate se face în condițiile convenite de organul de supraveghere cu aceasta sau, după caz, cu reprezentantul legal.

Art. 14. Consemnarea unor activități. (1) Aspectele referitoare la montarea, predarea și verificarea dispozitivelor electronice de supraveghere, instruirea realizată potrivit art. 11 alin. (4) și art. 12 alin. (2) și consecințele nerespectării acestora, precum și la eventualele obiecții sau explicații ale persoanei supravegheate, ale persoanei protejate sau ale persoanelor care locuiesc cu acestea se consemnează de către organul de supraveghere și/sau operatorul tehnic într-un proces-verbal.

(2) Procesul-verbal se semnează, pe fiecare pagină și la sfârșit, de către cel care îl încheie și, după caz, de către persoana supravegheată sau de către persoana protejată ori reprezentantul legal al acesteia. Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune despre aceasta, precum și despre motivele imposibilității sau refuzului de a semna.

(3) O copie a procesului-verbal se înmânează, după caz, persoanei supravegheate sau persoanei protejate ori reprezentantului legal al acesteia.

Art. 15. Comunicarea organului de supraveghere cu persoana supravegheată sau cu cea protejată. (1) Comunicarea între organul de supraveghere și persoana supravegheată sau persoana protejată realizată prin intermediul unor sisteme de comunicare la distanță poate fi înregistrată. Înregistrarea se realizează cu informarea prealabilă a persoanei supravegheate sau persoanei protejate, fără a fi necesar acordul acesteia. Înregistrarea nu poate fi folosită în alt scop decât protecția vieții și integrității persoanei protejate sau pentru verificarea legalității activităților desfășurate de organele de supraveghere.

(2) Comunicarea organului de supraveghere cu persoana supravegheată sau cu cea protejată, care nu vorbește sau nu înțelege limba română ori nu se poate exprima, cu privire la procedura monitorizării electronice, se face într-o limbă sau într-un limbaj pe care aceasta îl înțelege, astfel:

a) direct, atunci când organul de supraveghere cunoaște limba sau limbajul utilizat de către persoana în cauză;

b) prin intermediul unui traducător autorizat sau al unui interpret de limbaj mimico-gestual, plătit din bugetul de stat, prin bugetul instituției din care face parte organul de supraveghere, atunci când acesta din urmă nu cunoaște limba sau limbajul utilizat de către persoana în cauză.

Art. 16. Informarea organului de supraveghere cu privire la părăsirea imobilului sau depășirea limitei teritoriale fixate. (1) Atunci când este obligată să se prezinte în fața organelor judiciare, la chemarea acestora, persoana supravegheată informează organul de supraveghere cu privire la aceasta, după cum urmează:

a) înainte de a părăsi imobilul, în situația în care este supusă măsurii arestului la domiciliu;

b) înainte de a părăsi limita teritorială fixată, în situația în care este supusă măsurii controlului judiciar sau controlului judiciar pe cauțiune.

(2) În situațiile prevăzute la alin. (1), organul de supraveghere stabilește itinerarul de deplasare, pe care îl comunică persoanei supravegheate.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1), precum și atunci când persoana supravegheată a primit permisiunea de a părăsi imobilul potrivit art. 221 alin. (6) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, organul de supraveghere introduce în SICS datele necesare monitorizării itinerarului de deplasare.

Secțiunea 2

Crearea semnalărilor și colectarea datelor de localizare

Art. 17. Competența de creare a semnalărilor. Semnalările sunt create și introduse în SICS de către organul de supraveghere.

Art. 18. Conținutul semnalărilor. (1) Semnalările introduse în SICS referitoare la persoana supravegheată cuprind următoarele elemente:

- a) numele și prenumele, numele dat la naștere și numele anterior, orice pseudonime ce pot fi introduse separat;
- b) codul numeric personal, pentru persoanele care au atribuit un asemenea cod;
- c) adresa de domiciliu și, după caz, adresa imobilului unde locuiește efectiv;
- d) seria și numărul actului de identitate;
- e) cetățenia;
- f) sexul;
- g) semnele fizice particulare, obiective și inalterabile;
- h) fotografia, preluată potrivit art. 11 alin. (3);
- i) numărul de telefon;
- j) măsura judiciară sau execuțional penală în cadrul căreia se execută monitorizarea electronică;
- k) numărul mandatului, al hotărârii judecătorești sau al ordinului de protecție provizorie/ordinului de protecție/ordinului european de protecție, precum și autoritatea emitentă;
- l) măsurile ce trebuie luate în cazul unei alerte;
- m) datele de contact ale organului de supraveghere;
- n) regulile de monitorizare;
- o) datele de identificare ale dispozitivului electronic de supraveghere și ale mijloacelor de comunicare cu SIME.

(2) Semnalările introduse în SICS referitoare la persoana protejată cuprind datele prevăzute la alin. (1), cu excepția celor de la lit. g) și h).

(3) Fiecărei semnalări i se alocă un cod unic de identificare, creat în mod automat.

Art. 19. Conținutul datelor transmise de dispozitivele electronice de supraveghere. Dispozitivele electronice de supraveghere transmit, în cadrul SIGA:

- a) datele de identificare ale dispozitivului electronic de supraveghere și ale mijloacelor de comunicare cu SIGA;
- b) datele de localizare;
- c) alertele prevăzute la art. 21, în măsura în care sunt generate de către dispozitivele electronice de supraveghere;
- d) date privind starea tehnică a dispozitivelor electronice de supraveghere.

Art. 20. Utilizarea semnalărilor. (1) SICS transmite SIGA elementele prevăzute la art. 18 alin. (1) lit. n) și o).

(2) SIGA, pe baza regulilor de monitorizare, asigură, în mod automat și sistematic, verificarea datelor transmise de dispozitivele electronice de supraveghere.

Capitolul IV

Procedura în cazul generării alertelor

Art. 21. Categorii de alerte. (1) În cadrul SIME sunt generate următoarele categorii de alerte:

- a) alertă de părăsire a imobilului, generată ca urmare a constatării prezenței dispozitivului electronic de supraveghere purtat de persoana supravegheată, în afara imobilului;
- b) alertă de depășire a perimetrului, generată ca urmare a constatării prezenței dispozitivului electronic de supraveghere purtat de persoana supravegheată, în afara itinerarului sau limitei teritoriale stabilite;

c) alertă de apropiere, generată ca urmare a constatării prezenței dispozitivului electronic de supraveghere purtat de persoana supravegheată, în proximitatea dispozitivului electronic de supraveghere deținut de persoana protejată, sub distanța prestabilită;

d) alertă de defecțiune, generată ca urmare a pierderii semnalului dispozitivului electronic de supraveghere sau constatării oricăror alte defecțiuni în legătură cu funcționarea optimă a acestuia;

e) alertă de testare, generată în cadrul procedurii de montare a dispozitivului electronic de supraveghere, pentru a verifica funcționarea optimă a acestuia.

(2) Alertele prevăzute la alin. (1) sunt generate de SIGA și, după caz, de către dispozitivele electronice de supraveghere.

Art. 22. Preluarea alertelor și constituirea datelor de intervenție. (1) Alerta generată se transmite, în mod automat, dispeceratului de urgență operat de către poliție, constituit în cadrul SNUAU, împreună cu:

a) datele de localizare ale dispozitivului electronic de supraveghere purtat de persoana supravegheată, din momentul declanșării alertei;

b) după caz, datele de localizare ale dispozitivului electronic de supraveghere deținut de persoana protejată, din momentul declanșării alertei;

c) datele de localizare prevăzute la lit. a) și b), actualizate în dinamică;

d) datele de localizare prevăzute la lit. a), din ultimele 24 de ore anterioare declanșării alertei.

(2) La primirea unei alerte, dispeceratul de urgență operat de către poliție preia în mod automat din SICS datele cu caracter personal și celelalte elemente ale semnalării, prevăzute la art. 18 alin. (1) lit. a)-m).

(3) Datele prevăzute la alin. (1) și (2) constituie date de intervenție.

Art. 23. Ordinea de prioritate. În situația generării mai multor alerte, sesizarea organelor de ordine publică și a organelor de supraveghere se face respectând următoarea ordine de prioritate: alerta de apropiere, alerta de defecțiune, alerta de părăsire a imobilului și alerta de depășire a perimetrului.

Art. 24. Transmiterea datelor de intervenție. Datele de intervenție se transmit de către dispeceratul de urgență operat de către poliție, prin mijloace de comunicare disponibile instituțiilor prevăzute la art. 6 alin. (1), după cum urmează:

a) organului de supraveghere, cele prevăzute la art. 22 alin. (1);

b) organului de ordine publică, cele prevăzute la art. 22 alin. (1) lit. a)-c).

Art. 25. Date transmise persoanei protejate. (1) Dispeceratul de urgență operat de poliție contactează persoana protejată, o informează cu privire la declanșarea unei alerte și îi comunică:

a) datele de localizare ale dispozitivului electronic de supraveghere purtat de persoana supravegheată, la momentul declanșării alertei;

b) după caz, datele de localizare prevăzute la lit. a), actualizate în dinamică.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în situația în care persoana protejată folosește un dispozitiv de supraveghere de tip software, datele de localizare ale persoanei supravegheate sunt transmise prin intermediul dispozitivului.

Art. 26. Activități comune în cazul generării unor alerte. (1) Organele de ordine publică sesizate au obligația de a verifica, de îndată și potrivit ordinii de priorități, respectarea măsurii de supraveghere.

(2) Intervenția organelor de ordine publică sesizate se realizează după principiul „cel mai apropiat organ intervine”.

(3) Organul de supraveghere sesizat are obligația de a contacta telefonic persoana supravegheată, pentru a-i solicita explicații cu privire la declanșarea alertei și pentru a o îndruma cu privire la modul de acțiune.

(4) Cu privire la cele constatate, organele prevăzute la alin. (1) și (3) întocmesc un proces-verbal.

Art. 27. Procedura în cazul alertei de părăsire a imobilului. (1) În situația generării unei alerte de părăsire a imobilului, persoana supravegheată este obligată, de îndată:

a) să rămână sau să revină în imobil;

b) să contacteze telefonic organul de supraveghere și să urmeze instrucțiunile acestuia.

(2) În scopul verificării respectării măsurii arestului la domiciliu, organele de ordine publică și organul de supraveghere au dreptul să pătrundă în imobilul unde se execută măsura, fără acordul persoanei supravegheate sau al persoanelor care locuiesc împreună cu aceasta.

(3) În situația în care persoana supravegheată este prezentă în imobil, în procesul-verbal se consemnează declarațiile acesteia și, după caz, declarațiile celorlalte persoane care locuiesc împreună cu aceasta cu privire la motivul generării alertei.

Art. 28. Procedura în cazul alertei de depășire a perimetrului. (1) În situația generării unei alerte de depășire a perimetrului, persoana supravegheată este obligată ca, de îndată:

a) să se prezinte la cel mai apropiat organ de ordine publică aflat în serviciu;

b) să contacteze telefonic organul de supraveghere și să urmeze instrucțiunile acestuia.

(2) Organele de ordine publică au obligația de a se deplasa în locația indicată cu ocazia primirii datelor de intervenție, pentru depistarea persoanei supravegheate.

(3) Organul de ordine publică care a depistat persoana supravegheată sau la care aceasta s-a prezentat are obligația de a întocmi un proces-verbal în acest sens.

Art. 29. Procedura în cazul alertei de apropiere. (1) În situația generării unei alerte de apropiere, persoana supravegheată este obligată ca, de îndată:

a) să se prezinte la cel mai apropiat organ de ordine publică aflat în serviciu;

b) să contacteze telefonic organul de supraveghere și să urmeze instrucțiunile acestuia;

c) să se îndepărteze de persoana protejată.

(2) Organele de ordine publică au obligația de a se deplasa, de îndată, la imobilul unde locuiește persoana protejată sau, după caz, în locația indicată cu ocazia primirii datelor de intervenție.

(3) Dispozițiile art. 28 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Art. 30. Procedura în cazul alertei de defecțiune. (1) În situația generării unei alerte de defecțiune, persoana supravegheată este obligată ca, de îndată:

a) să rămână sau să revină în imobil, dacă este în executarea măsurii arestului la domiciliu;

b) să se prezinte la cel mai apropiat organ de ordine publică aflat în serviciu, în alte situații decât cele prevăzute la lit. a);

c) să contacteze telefonic organul de supraveghere și să urmeze instrucțiunile acestuia;

d) după caz, să se îndepărteze de persoana protejată.

(2) În situația generării unei alerte de defecțiune este contactată și persoana protejată.

(3) Prevederile art. 27 alin. (2) și (3), art. 28 alin. (2) și (3) și art. 29 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 31. Procedura în cazul alertei de testare. (1) Alerta de testare se transmite organului de supraveghere cu ocazia verificării funcționalității dispozitivelor electronice de supraveghere.

(2) Înainte de fiecare utilizare, dispozitivul electronic de supraveghere se supune procedurii de testare.

(3) Dispozitivul electronic de supraveghere destinat persoanei protejate se testează fără contactul acesteia cu persoana supravegheată.

Art. 32. Încălcări ale obligațiilor persoanei supravegheate. Constituie încălcare a obligației legale de a purta un dispozitiv electronic de supraveghere fapta persoanei supravegheate:

a) de a nu contacta telefonic organul de supraveghere sau de a nu răspunde la încercarea de contactare telefonică a acestuia, în cazurile prevăzute de prezenta lege;

b) de a nu se prezenta la cel mai apropiat organ de ordine publică aflat în serviciu, în cazurile prevăzute de prezenta lege;

c) de a nu se îndepărta de persoana protejată;

d) de a nu alimenta cu energie electrică, potrivit instrucțiunilor, dispozitivele electronice de supraveghere;

e) de a efectua orice operațiune neautorizată asupra dispozitivelor electronice de supraveghere;

f) de a împiedica, în orice mod, organele de ordine publică sau organul de supraveghere să verifice respectarea măsurii de supraveghere.

Capitolul V

Accesul autorităților la datele de localizare

Art. 33. Accesul organului de supraveghere și al organului judiciar la datele de localizare. În cazul generării unei alerte, în scopul verificării respectării obligațiilor ce revin persoanei supravegheate, organul de supraveghere, precum și organul judiciar care a impus obligația de a purta un dispozitiv electronic de supraveghere au acces la datele de localizare din SIME.

Art. 34. Accesul organului de urmărire penală la datele de localizare.

(1) Organele de urmărire penală, cu autorizarea prealabilă a judecătorului de drepturi și libertăți, au acces la datele de localizare din SIME, dacă sunt îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții:

a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 139 alin. (2) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, sau a unei infracțiuni de concurență neloială,

de evadare, de fals în înscrisuri, infracțiuni privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, a unei infracțiuni privind nerespectarea dispozițiilor privind introducerea în țară de deșeuri și reziduuri, a unei infracțiuni privind organizarea și exploatarea jocurilor de noroc ori a unei infracțiuni privind regimul juridic al precursorilor de droguri, și infracțiuni referitoare la operațiuni cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive asemănătoare celor determinate de substanțele și produsele stupefiante sau psihotrope;

b) există temeiuri justificate pentru a se crede că datele solicitate constituie probe;

c) probele nu ar putea fi obținute în alt mod sau obținerea lor ar presupune dificultăți deosebite ce ar prejudicia ancheta ori există un pericol pentru siguranța persoanelor sau a unor bunuri de valoare;

d) măsura este proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale, date fiind particularitățile cauzei, importanța informațiilor ori a probelor ce urmează a fi obținute sau gravitatea infracțiunii.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți se pronunță în termen de 48 de ore cu privire la solicitarea organelor de urmărire penală de acces la datele de localizare din SIME, prin încheiere motivată, în camera de consiliu.

Art. 35. Accesul organelor de stat cu atribuții în domeniul securității naționale la datele de localizare din SIME. (1) În vederea stabilirii existenței amenințărilor la adresa securității naționale, prevăzute la art. 3 din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, republicată, cu completările ulterioare, organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale, cu autorizarea prealabilă a unuia dintre judecătorii anume desemnați de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, au acces la datele de localizare din SIME.

(2) Solicitarea de acces la date se înaintează procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și este examinată sub aspectul legalității și temeiniciei, în termen de 24 de ore de la înregistrare ori de îndată în cazurile urgente, de procurori anume desemnați de acesta.

(3) Dacă apreciază că propunerea este nejustificată, procurorul o respinge prin ordonanță motivată, comunicând aceasta de îndată organului care a formulat-o.

(4) Dacă se apreciază că propunerea este întemeiată și sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau înlocuitorul de drept al acestuia solicită în scris președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție autorizarea accesului la datele de localizare din SIME.

(5) Judecătorul se pronunță în termen de 48 de ore cu privire la solicitarea de acces la datele de localizare din SIME, prin încheiere motivată, în camera de consiliu.

Art. 36. Obligații privind punerea la dispoziție a datelor de localizare. (1) Instituțiile prevăzute la art. 6 alin. (1) au obligația să pună la dispoziția solicitantului datele de localizare la care se solicită acces conform dispozițiilor art. 33-35 de îndată, dar nu mai târziu de 24 de ore de la primirea solicitării.

(2) Solicitățile, respectiv răspunsurile, dacă sunt transmise în format electronic, se semnează cu semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat, eliberat de un furnizor de servicii de certificare acreditat. Fiecare persoană care certifică datele sub semnătură electronică răspunde, potrivit legii, pentru integritatea și securitatea acestor date.

Capitolul VI

Protecția datelor cu caracter personal

Art. 37. Reguli privind protecția datelor cu caracter personal. (1) Prelucrările de date cu caracter personal efectuate în temeiul prezentei legi de către organele prevăzute la art. 33-35 se realizează cu respectarea prevederilor legale privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, descoperirii, cercetării, urmăririi penale și combaterii infracțiunilor sau al executării pedepselor, măsurilor educative și de siguranță, precum și privind libera circulație a acestor date.

(2) Organele prevăzute la art. 33-35 sunt operatori de date cu caracter personal pentru prelucrările efectuate în temeiul prezentei legi, potrivit competențelor proprii.

(3) Datele colectate în temeiul prezentei legi nu pot fi prelucrate în alte scopuri, cu excepția situațiilor prevăzute expres de lege și numai dacă sunt asigurate garanțiile necesare pentru protejarea drepturilor persoanelor vizate.

(4) Datele privind semnalările, precum și datele de localizare aferente acestor semnalări se păstrează pentru o perioadă de 2 ani de la momentul încetării monitorizării electronice.

(5) La împlinirea termenului prevăzut la alin. (4) datele din cadrul SIME se șterg în mod automat, printr-o procedură ireversibilă, cu excepția situațiilor în care sunt utilizate în cadrul unor proceduri judiciare, caz în care acestea urmează regimul probelor.

(6) Drepturile persoanei vizate în contextul prelucrării datelor cu caracter personal în cadrul SIME se exercită potrivit legislației privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, descoperirii, cercetării, urmăririi penale și combaterii infracțiunilor sau al executării pedepselor, măsurilor educative și de siguranță, precum și privind libera circulație a acestor date.

Capitolul VII

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 38. Realizarea componentelor SIME. Sistemele informatice dedicate, aplicațiile, echipamentele și dispozitivele electronice de supraveghere sunt realizate de către instituțiile prevăzute la art. 6 alin. (1) și (2) sau sunt achiziționate potrivit necesităților identificate de către fiecare dintre aceste instituții, conform atribuțiilor, astfel încât să se asigure caracterul integrat al SIME și compatibilitatea acestuia cu SNUAU.

Art. 39. Data operaționalizării SIME. Operaționalizarea SIME se face cel mai târziu la data de 1 octombrie 2022.

Art. 40. Faza pilot. (1) Monitorizarea electronică se aplică, în primă fază, în sistem pilot, cazurilor prevăzute la art. 1 alin. (2) lit. c) și d), începând cu data de 1 octombrie 2022 până cel mai târziu la data de 31 decembrie 2025.

(2) Aspectele tehnice și organizatorice privind funcționarea în sistem pilot, precum și cele privind operaționalizarea SIME se stabilesc prin hotărâre a Guvernului care se adoptă în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi. [V.H.G. nr. 1025/2022 (M. Of. nr. 809 din 17 august 2022).]

(3) Pe perioada funcționării în sistem pilot, în cazurile prevăzute la art. 1 alin. (2) lit. c) și d), se poate dispune, potrivit legii, obligarea persoanei de a purta un dispozitiv electronic de supraveghere, în condițiile hotărârii Guvernului prevăzute la alin. (2).

Art. 41. Finanțarea SIME până la operaționalizare. Până la operaționalizare, sumele necesare pentru dezvoltarea, administrarea, funcționarea, mentenanța și operarea SIME, inclusiv pentru achiziția unor componente SIME, se alocă cu această destinație, de la bugetul de stat, prin legile bugetare anuale și, după caz, prin derogare de la prevederile art. 30 alin. (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, din fondul de rezervă bugetară aflat la dispoziția Guvernului.

O.G. nr. 9/2021
privind stabilirea unor măsuri de facilitare
a utilizării informațiilor financiare și a analizelor financiare
în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale
a anumitor infracțiuni¹⁾

Capitolul I
Dispoziții generale

Art. 1. Prezenta ordonanță instituie unele măsuri privind utilizarea informațiilor financiare și a analizelor financiare în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a anumitor infracțiuni, după cum urmează:

a) facilitarea accesului autorităților competente prevăzute la art. 3 alin. (1) la informațiile financiare, analizele financiare și la informațiile privind conturile bancare și a accesului autorității competente prevăzute la art. 3 alin. (3) la informațiile privind conturile bancare, precum și utilizarea acestora în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor grave prevăzute la art. 2 lit. f);

b) facilitarea accesului Oficiului Național de Prevenire și Combateră a Spălării Banilor din subordinea Ministerului Finanțelor, denumit în continuare Oficiul, la informațiile din domeniul aplicării legii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului;

c) facilitarea cooperării dintre Oficiu și unitățile de informații financiare din celelalte state membre ale Uniunii Europene, astfel cum acestea sunt instituite potrivit art. 32 din Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei;

d) schimbul de informații financiare și analize financiare dintre autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și autoritățile competente din celelalte state membre ale Uniunii Europene;

e) condițiile de acces ale Agenției Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii, denumită în continuare Europol, la informații privind conturile bancare și la informații financiare sau analize financiare.

Art. 2. În sensul prezentei ordonanțe, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

¹⁾ M. Of. nr. 831 din 31 august 2021; cu modif. aduse prin **L. nr. 169/2022** pt. aprob. O.G. nr. 9/2021 (M. Of. nr. 548 din 6 iunie 2022).

a) registru centralizat de conturi bancare – registrul central electronic pentru conturi de plăți și conturi bancare identificate prin IBAN, prevăzut la art. 61¹ din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare;

b) informații financiare – informații sau date, precum datele privind activele financiare, transferurile de fonduri sau relațiile de afaceri financiare, deținute deja de către Oficiu sau de către unitățile de informații financiare din celelalte state membre ale Uniunii Europene, în scopul prevenirii, depistării și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului;

c) informații din domeniul aplicării legii – informații sau date deținute deja de către autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3) în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor ori deținute de către autoritățile publice sau entitățile private în contextul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor și care sunt accesibile autorităților competente, pentru care nu este necesară o autorizare sau îndeplinirea unei alte condiții prealabile;

d) informații privind conturile bancare – informațiile prevăzute la art. 61¹ alin. (3) din Legea nr. 207/2015, cu modificările și completările ulterioare;

e) analiză financiară – rezultatul analizei operaționale și strategice care a fost deja efectuată de către Oficiu, în conformitate cu prevederile Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare, sau de către o unitate de informații financiare din alt stat membru al Uniunii Europene;

f) infracțiuni grave – infracțiuni de competența Europol, astfel cum acestea sunt definite la art. 2 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 56/2018 privind cooperarea autorităților publice române cu Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol).

Capitolul II

Autoritățile competente

Art. 3. (1) Autoritățile competente să acceseze și să consulte registrul centralizat de conturi bancare în condițiile art. 5, respectiv să solicite și să primească informații financiare sau analize financiare potrivit art. 7 sunt următoarele:

a) Poliția Română, Poliția de Frontieră Română și Direcția Generală Anticorupție din subordinea Ministerului Afacerilor Interne;

b) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de urmărire penală și criminalistică și Secția parchetelor militare, Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, precum și Secția pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, parchetele de pe lângă curțile de apel și tribunale;

c) Departamentul pentru Lupta Antifraudă.

(2) Accesul celorlalte unități de parchet la registrul centralizat de conturi bancare, respectiv la informații financiare și analize financiare oferite de Oficiu se face prin intermediul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de urmărire penală și criminalistică.

(3) Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate din subordinea Ministerului Justiției este autoritate competentă să acceseze și să consulte registrul centralizat de conturi bancare în condițiile art. 5.

(4) Prin ordine sau dispoziții ale conducătorilor autorităților competente prevăzute la alin. (1) și (3), se stabilesc:

a) departamentele/structurile din cadrul fiecărei autorități competente abilitate să acceseze, să consulte și să prelucereze informații privind conturile bancare;

b) persoanele din cadrul departamentelor/structurilor abilitate potrivit lit. a);

c) limitele concrete în exercitarea atribuțiilor de prelucrare a informațiilor privind conturile bancare de către persoanele prevăzute la lit. b).

(5) Persoanele prevăzute la alin. (4) lit. b) trebuie să beneficieze de un înalt grad de integritate și să fie instruite cu privire la regulile de protecție a datelor cu caracter personal anterior validării accesului la informațiile privind conturile bancare și, ulterior, cel puțin o dată la doi ani.

(6) În aplicarea alin. (4) lit. c), conducătorii autorităților competente prevăzute la alin. (1) și (3) au în vedere următoarele:

a) prelucrarea informațiilor privind conturile bancare să fie necesară pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu ale persoanelor prevăzute la alin. (4) lit. b);

b) informațiile privind conturile bancare să fie prelucrate potrivit procedurilor și prin mijloacele prevăzute de dispozițiile legale aplicabile activităților în cadrul cărora sunt utilizate datele respective;

c) prelucrarea informațiilor privind conturile bancare să respecte dispozițiile legale privind protecția datelor cu caracter personal aplicabile activităților în cadrul cărora sunt utilizate datele respective.

(7) La solicitarea unui birou sau a unei autorități competente pentru recuperarea activelor, înființată sau desemnată de către celelalte state membre ale Uniunii Europene în temeiul Deciziei 2007/845/JAI a Consiliului din 6 decembrie 2007 privind cooperarea dintre oficiile de recuperare a creanțelor din statele membre în domeniul urmăririi și identificării produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni sau a altor bunuri având legătură cu infracțiunile, Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate accesează și consultă registrul centralizat de conturi bancare și pune la dispoziția autorităților solicitante informațiile astfel obținute.

(8) Dispozițiile Legii nr. 318/2015 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările ulterioare, se aplică în mod corespunzător în ceea ce privește facilitarea identificării și urmăririi bunurilor care pot face obiectul măsurilor asigurătorii în cursul procedurilor judiciare penale, a confiscării speciale sau a confiscării extinse.

Capitolul III

Accesul autorităților competente la informațiile privind conturile bancare

Art. 4. (1) Autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3) accesează registrul centralizat de conturi bancare și consultă informațiile privind conturile bancare, în mod direct și fără întârziere, atunci când acest lucru este necesar pentru îndeplinirea atribuțiilor care le revin în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor grave, inclusiv pentru identificarea, urmărirea și indisponibilizarea activelor legate de o astfel de investigație.

(2) Accesul și consultarea prevăzute la alin. (1) se fac prin intermediul sistemului informatic prevăzut la art. 70¹ din Legea nr. 207/2015, cu modificările și completările ulterioare, pe bază de protocol încheiat între autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3) și Agenția Națională de Administrare Fiscală.

(3) Informațiile cu privire la încheierea protocoalelor prevăzute la alin. (2) se publică pe pagina proprie de internet a autorităților respective, precum și pe pagina de internet a Agenției Naționale de Administrare Fiscală.

Art. 5. (1) Accesarea și consultarea informațiilor privind conturile bancare prevăzute la art. 4 se efectuează în baza unei analize de la caz la caz efectuate de către persoanele desemnate potrivit art. 3 alin. (4) lit. b).

(2) Agenția Națională de Administrare Fiscală, precum și autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3) adoptă măsuri tehnice și organizatorice care să asigure securitatea datelor conținute de registrul centralizat de conturi bancare în scopul exercitării dreptului de accesare și consultare a informațiilor privind conturile bancare, cu respectarea dispozițiilor legale privind protecția datelor cu caracter personal aplicabile.

Art. 6. (1) Agenția Națională de Administrare Fiscală păstrează evidența accesărilor și consultărilor realizate de către autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3).

(2) Evidențele prevăzute la alin. (1) includ cel puțin următoarele:

a) numărul dosarului;

b) data și ora accesării sau a consultării;

c) tipul de date utilizate pentru accesare sau consultare;

d) datele unice de identificare ale rezultatelor;

e) denumirea autorității competente care a consultat registrul centralizat de conturi bancare;

f) identificatorul de utilizator unic al reprezentantului autorității competente care a efectuat accesarea sau consultarea și, după caz, al reprezentantului autorității competente care a solicitat interogarea sau consultarea, precum și identificatorul de utilizator unic al destinatarului rezultatelor interogării sau consultării.

(3) Responsabilii cu protecția datelor ai registrului centralizat de conturi bancare verifică trimestrial evidența accesărilor. Agenția Națională de Administrare Fiscală pune la dispoziția Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal evidența accesărilor, la cerere.

(4) Evidența prevăzută la alin. (1) este protejată prin măsuri corespunzătoare împotriva accesului neautorizat și poate fi utilizată numai în scopul monitorizării protecției datelor, inclusiv pentru a se verifica admisibilitatea unei solicitări de informații și legalitatea prelucrării datelor, precum și pentru asigurarea securității datelor.

(5) Informațiile conținute de evidența prevăzută la alin. (1) se șterg după o perioadă de cinci ani de la introducerea acestora, cu excepția cazului în care sunt necesare pentru desfășurarea unor proceduri de monitorizare aflate în curs sau a situațiilor în care sunt utilizate în cadrul unei proceduri judiciare, caz în care acestea urmează regimul probelor.

(6) Agenția Națională de Administrare Fiscală organizează sau asigură participarea personalului propriu care gestionează registrul centralizat de conturi bancare la programe specializate de formare cu privire la dispozițiile prezentei ordonanțe și în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

Capitolul IV

Schimbul de informații

Art. 7. (1) Oficiul cooperează cu autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și răspunde, de îndată, solicitărilor motivate de informații financiare sau de analize financiare formulate de către acestea.

(2) Solicitățile motivate de informații financiare și analize financiare prevăzute la alin. (1), formulate în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a infracțiunilor grave se analizează individual de către Oficiu.

(3) Oficiul poate refuza, motivat, să răspundă solicitărilor prevăzute la alin. (1) în următoarele cazuri:

a) există motive obiective de a presupune că furnizarea informațiilor financiare sau analizelor financiare solicitate ar avea un impact negativ asupra investigațiilor sau analizelor în curs de desfășurare;

b) în circumstanțe excepționale, dacă divulgarea informațiilor ar fi, în mod clar, disproporționată față de interesele legitime ale unei persoane fizice sau juridice ori ar fi irelevantă în ceea ce privește scopurile pentru care a fost solicitată.

(4) Orice utilizare a informațiilor financiare sau a analizelor financiare comunicate de către Oficiu în alte scopuri decât cele prevăzute la alin. (2) este condiționată de aprobarea prealabilă din partea acestuia. Oficiul transmite aprobarea sau refuzul său motivat, după caz.

(5) Solicitarea prevăzută la alin. (1) cuprinde, în mod obligatoriu, cel puțin următoarele: faptele relevante, contextul, motivele solicitării, scopul solicitării și modul în care se utilizează informațiile și analizele furnizate.

(6) Autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) au obligația de a comunica Oficiului modul în care au fost utilizate informațiile transmise de acesta potrivit alin. (1).

(7) Diseminarea către orice alte autorități, agenții sau departamente a informațiilor financiare sau a analizelor financiare obținute de către autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1), precum și orice utilizare a acestor informații financiare sau analize financiare în alte scopuri decât cele pentru care au fost transmise inițial se realizează cu aprobarea prealabilă a Oficiului. Dispozițiile alin. (2), (3), (5) și (6) se aplică în mod corespunzător.

Art. 8. Autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3) au obligația de a răspunde de îndată solicitărilor motivate de informații din domeniul aplicării legii formulate și adresate de către Oficiu atunci când solicitările de informații sunt necesare pentru prevenirea, depistarea și combaterea spălării banilor sau de finanțare a terorismului, potrivit dispozițiilor Legii nr. 129/2019, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 9. (1) În cazuri excepționale și urgente, Oficiul poate face schimb de informații financiare sau de analize financiare care ar putea fi relevante pentru prelucrarea sau analizarea informațiilor legate de terorism sau de criminalitatea organizată asociată cu terorismul, cu unitățile de informații financiare din celelalte state membre ale Uniunii Europene.

(2) Schimbul de informații prevăzut la alin. (1) se realizează de îndată, cu respectarea competențelor legale.

Art. 10. (1) Autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) pot transmite, la cerere, informații financiare sau analize financiare, obținute în condițiile art. 7 alin. (1), unei autorități competente desemnate dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene și pot solicita informații financiare sau analize financiare unei autorități competente desemnate dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene, atunci când informațiile financiare sau analizele financiare ce fac obiectul schimbului de informații sunt necesare pentru prevenirea, depistarea și combaterea spălării banilor sau a finanțării terorismului.

(2) Schimbul de informații financiare sau analize financiare prevăzut la alin. (1) se realizează prin mijloace de comunicare electronice securizate, pe baza unei analize de la caz la caz.

(3) Informațiile financiare sau analizele financiare primite în cadrul schimbului de informații prevăzut la alin. (1) sunt utilizate de către autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) numai în scopul pentru care au fost solicitate sau furnizate, după caz.

(4) Diseminarea către orice alte autorități, agenții sau departamente a informațiilor financiare sau a analizelor financiare obținute de către autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1), precum și orice utilizare a acestor informații financiare sau analize financiare în alte scopuri decât cele pentru care au fost transmise inițial se realizează cu aprobarea prealabilă a unității de informații financiare din statul membru al Uniunii Europene care le-a furnizat.

(5) Aprobarea prealabilă prevăzută la alin. (4) se solicită prin intermediul autorității competente desemnate a statului membru al Uniunii Europene care a furnizat informațiile, prin mijloace de comunicare electronice securizate.

Art. 11. (1) Autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. a), b) și alin. (3) comunică Europol informații privind conturile bancare pe baza unor solicitări justificate corespunzător, în urma unei analize de la caz la caz.

(2) Comunicarea prevăzută la alin. (1) se realizează, de îndată, direct către Europol sau prin Unitatea Națională Europol constituită potrivit Legii nr. 56/2018, utilizând aplicația de rețea pentru schimbul securizat de informații SIENA sau prin utilizarea unui alt mijloc de comunicare electronică securizat.

(3) Autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. a), b) și alin. (3) pot refuza motivat să răspundă solicitărilor Europol prevăzute la alin. (1) în condițiile art. 7 alin. (7) din Regulamentul (UE) 2016/794 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 mai 2016 privind Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) și de înlocuire și de abrogare a Deciziilor 2009/371/JAI, 2009/934/JAI, 2009/935/JAI, 2009/936/JAI și 2009/968/JAI ale Consiliului.

Art. 12. (1) Oficiul comunică Europol informațiile financiare și analizele financiare pe baza unor solicitări justificate corespunzător. Solicitățile formulate de către Europol sunt soluționate ca și cum ar proveni de la o unitate de informații financiare dintr-un stat membru al Uniunii Europene.

(2) Comunicarea prevăzută la alin. (1) se realizează, de îndată, direct către Europol sau prin Unitatea Națională Europol, utilizând aplicația de rețea pentru schimbul securizat de informații SIENA sau rețeaua FIU.net.

(3) Oficiul poate refuza motivat să răspundă solicitărilor Europol prevăzute la alin. (1) în condițiile art. 36 alin. (8) din Legea nr. 129/2019, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 7 alin. (7) din Regulamentul (UE) 2016/794 al Parlamentului European și al Consiliului.

Capitolul V

Prelucrarea datelor cu caracter personal

Art. 13. (1) Prelucrarea datelor cu caracter personal care dezvăluie originea rasială sau etnică a unei persoane, opiniile sale politice, convingerile sale religioase sau filozofice ori apartenența la un sindicat sau a datelor privind starea de sănătate, viața

sexuală sau orientarea sexuală a unei persoane este permisă numai cu condiția respectării unor garanții adecvate privind drepturile și libertățile persoanei vizate, în conformitate cu normele aplicabile privind protecția datelor cu caracter personal.

(2) Categoriile de date menționate la alin. (1) pot fi accesate și prelucrate de către personalul autorităților competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3) și de către personalul Oficiului, numai în următoarele condiții:

- a) a beneficiat de instruire în domeniul prelucrării datelor cu caracter personal;
- b) a fost autorizat de către operatorul de date cu caracter personal în vederea accesării și prelucrării datelor prevăzute la alin. (1);
- c) accesarea și prelucrarea se realizează sub îndrumarea responsabilului de date cu caracter personal.

Art. 14. (1) Autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3) și Oficiul întocmesc și păstrează registre cu solicitările de informații prevăzute de prezenta ordonanță.

(2) Registrele prevăzute la alin. (1) conțin cel puțin următoarele elemente:

- a) denumirea și datele de contact ale autorității, numele și datele de contact ale personalului din cadrul acesteia care formulează solicitarea de informații și, pe cât posibil, ale destinatarului rezultatelor accesării sau consultării;
- b) numărul dosarului cu privire la care sunt solicitate informațiile;
- c) obiectul solicitărilor;
- d) orice măsuri de executare a acestor solicitări.

(3) Registrele prevăzute la alin. (1) se păstrează în format letric sau electronic.

(4) Registrele prevăzute la alin. (1) se păstrează pentru o perioadă de 5 ani de la data întocmirii și sunt utilizate exclusiv în scopul verificării legalității prelucrării datelor cu caracter personal, cu excepția situațiilor în care sunt utilizate în cadrul unei proceduri judiciare, caz în care acestea urmează regimul probelor.

(5) Autoritățile prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3) pun la dispoziția Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, la cerere, registrele prevăzute la alin. (1).

Art. 15. Exercițarea drepturilor de către persoana vizată se realizează în condițiile și limitele stabilite de Legea nr. 363/2018 privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal de către autoritățile competente în scopul prevenirii, descoperirii, cercetării, urmăririi penale și combaterii infracțiunilor sau al executării pedepselor, măsurilor educative și de siguranță, precum și privind libera circulație a acestor date.

Art. 16. (1) În vederea evaluării eficacității combaterii infracțiunilor grave, autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3) și Oficiul elaborează statistici, conform atribuțiilor ce le revin potrivit prezentei ordonanțe.

(2) Statisticile prevăzute la alin. (1) cuprind următoarele informații:

- a) numărul de consultări efectuate în registrul centralizat de conturi bancare, de către autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3);
- b) date privind volumul de solicitări adresate în temeiul prezentei ordonanțe de către autoritățile competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3) și de către Oficiu, măsurile luate în baza solicitărilor, numărul de cazuri investigate, numărul de persoane urmărite penal

și numărul de persoane condamnate pentru infracțiuni grave în cazul în care aceste informații sunt disponibile;

c) date din care rezultă timpul necesar pentru a răspunde unei solicitări după primirea acesteia;

d) date privind costul resurselor umane sau informatice alocate pentru soluționarea solicitărilor naționale sau internaționale, care intră sub incidența prezentei ordonanțe, în cazul în care aceste informații sunt disponibile.

(3) Oficiul, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției și Ministerului Public, asigură, anual, colectarea statisticilor prevăzute la alin. (1) și transmiterea acestora Comisiei Europene.

(4) Oficiul, cu sprijinul Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției și Ministerului Public, comunică Comisiei Europene datele necesare în vederea efectuării monitorizării realizărilor, rezultatelor și a impactului prezentei ordonanțe, potrivit programului de monitorizare stabilit de către aceasta.

Art. 17. Prelucrarea datelor cu caracter personal în temeiul prezentei ordonanțe se realizează în condițiile și cu respectarea prevederilor Legii nr. 363/2018.

Capitolul VI

Dispoziții finale

Art. 18. (1) Agenția Națională de Administrare Fiscală exercită următoarele atribuții:

a) transmite Comisiei Europene notificări privind inițierea unor negocieri de încheiere a unor acorduri cu state membre ale Spațiului Economic European, în baza solicitărilor instituțiilor prevăzute la art. 3 alin. (1) care inițiază aceste negocieri, referitoare la accesul la informațiile din registrul centralizat de conturi bancare, precum și de a încheia astfel de acorduri;

b) informează periodic Comisia Europeană cu privire la negocierile prevăzute la lit. a) și, după caz, o invită să participe în calitate de observator.

(2) Acordurile prevăzute la alin. (1) lit. a) pot fi aplicate cu titlu provizoriu sau încheiate, dacă Comisia Europeană a adoptat o decizie de autorizare în acest sens.

Art. 19. (1) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe, Oficiul transmite Comisiei Europene o notificare scrisă privind desemnarea autorităților competente prevăzute la art. 3 alin. (1) și (3).

(2) Orice modificare intervenită în ceea ce privește desemnarea autorităților competente este notificată Comisiei Europene de către Oficiu, în termen de maximum 30 de zile de la intrarea în vigoare a acesteia.

Art. 20. Prezenta ordonanță nu aduce atingere dreptului organelor judiciare de a solicita și de a obține date din registrul centralizat de conturi bancare, în condițiile Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare.

Prezenta ordonanță transpune Directiva (UE) 2019/1.153 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 de stabilire a normelor de facilitare a utilizării informațiilor financiare și de alt tip în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a anumitor infracțiuni și de abrogare a Deciziei 2000/642/JAI a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 186 din 11 iulie 2019.

Legea nr. 172/2022
pentru ratificarea Protocolului nr. 16
la Convenția pentru apărarea drepturilor omului
și a libertăților fundamentale,
adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013
și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014¹⁾

Art. 1. Se ratifică Protocolul nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ratificată prin Legea nr. 30/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 135 din 31 mai 1994, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014.

Art. 2. (1) Cu ocazia depunerii instrumentului de ratificare, în conformitate cu art. 10 din Protocolul nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, România declară că, pentru scopul art. 1 paragraful 1 din Protocolul nr. 16, sunt desemnate următoarele instanțe naționale:

- a) Curtea Constituțională;
- b) Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) Prezenta declarație înlocuiește declarația formulată de România cu ocazia semnării Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și se va depune la secretarul general al Consiliului Europei, în conformitate cu art. 10 din protocol.

Anexă

Protocolul nr. 16/2014

la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei și celelalte înalte părți contractante la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „Convenția”), semnatare ale prezentului protocol,

având în vedere dispozițiile Convenției, în special articolul 19 privind înființarea Curții Europene a Drepturilor Omului (denumită în continuare „Curtea”),

considerând că extinderea competenței Curții pentru a emite avize consultative va intensifica interacțiunea dintre Curte și autoritățile naționale și va consolida astfel punerea în aplicare a Convenției, în conformitate cu principiul subsidiarității,

luând în considerare Avizul nr. 285 (2013), adoptat de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei la 28 iunie 2013,

au convenit asupra celor ce urmează:

Art. 1. 1. Cele mai înalte instanțe judecătorești ale unei înalte părți contractante, astfel cum sunt desemnate în conformitate cu articolul 10, pot adresa Curții cereri de aviz consultativ privind chestiuni de principiu referitoare la interpretarea sau la aplicarea drepturilor și libertăților definite în Convenție sau în protocoalele la aceasta.

2. Instanța care formulează cererea nu poate solicita un aviz consultativ decât în cadrul unei cauze pendinte în fața sa.

3. Instanța care formulează cererea motivează cererea de aviz și prezintă elementele pertinente ale contextului juridic și de fapt al cauzei pendinte.

¹⁾ M. Of. nr. 560 din 8 iunie 2022.

● **V. art. 2 OMAE nr. 2534/2022** priv. intrarea în vigoare a unor tratate internaționale (M. Of. nr. 1029 din 21 octombrie 2022): Protocolul nr. 16 CEDO, ratif. prin L. nr. 172/2022, a intrat în vigoare pentru România la 1 ian. 2023.

Art. 2. 1. Un colegiu de 5 judecători ai Marii Camere se pronunță asupra acceptării cererii de aviz consultativ, în temeiul articolului 1. Orice refuz al colegiului de a accepta cererea se motivează.

2. În cazul în care colegiul acceptă cererea, Marea Cameră emite un aviz consultativ.

3. Colegiul și Marea Cameră, menționate în paragrafele precedente, îl includ din oficiu pe judecătorul ales în numele înaltei părți contractante căreia îi aparține instanța care a formulat cererea. În cazul absenței acestui judecător sau dacă acesta nu este în măsură să participe la soluționare, va participa în calitate de judecător o persoană aleasă de președintele Curții de pe o listă prezentată în prealabil de această parte.

Art. 3. Comisarul pentru drepturile omului al Consiliului Europei și înalta parte contractantă căreia îi aparține instanța care a formulat cererea au dreptul de a prezenta observații scrise și de a lua parte la audieri. În interesul bunei administrări a justiției, președintele Curții poate invita oricare altă înaltă parte contractantă sau persoană să prezinte, de asemenea, observații scrise sau să ia parte la audiere.

Art. 4. 1. Avizele consultative sunt motivate.

2. Dacă avizul consultativ nu exprimă, în tot sau în parte, opinia unanimă a judecătorilor, oricare judecător are dreptul să anexeze la acesta expunerea opiniei sale separate.

3. Avizele consultative se comunică instanței judecătorești care a formulat cererea și înaltei părți contractante căreia îi aparține instanța respectivă.

4. Avizele consultative se publică.

Art. 5. Avizele consultative nu au caracter obligatoriu.

Art. 6. Înaltele părți contractante consideră articolele 1-5 ale prezentului protocol ca articole adiționale la Convenție și toate dispozițiile Convenției se aplică în consecință.

Art. 7. 1. Prezentul protocol este deschis spre semnare înaltelor părți contractante la Convenție, care își pot exprima consimțământul de a fi parte prin:

a) semnare fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării; sau

b) semnare sub rezerva ratificării, acceptării sau aprobării, urmată de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la secretarul general al Consiliului Europei.

Art. 8. 1. Prezentul protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care zece înalte părți contractante la Convenție își vor fi exprimat consimțământul de a fi parte la protocol în conformitate cu dispozițiile articolului 7.

2. Pentru oricare înaltă parte contractantă la Convenție care își va exprima ulterior consimțământul de a fi parte la prezentul protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data exprimării consimțământului său de a fi parte la protocol în conformitate cu dispozițiile articolului 7.

Art. 9. Nu poate fi formulată nicio rezervă la dispozițiile prezentului protocol în temeiul articolului 57 din Convenție.

Art. 10. Fiecare înaltă parte contractantă la Convenție precizează, în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare, printr-o declarație adresată secretarului general al Consiliului Europei, instanțele judecătorești pe care le desemnează în sensul articolului 1 paragraful 1 din prezentul protocol. Declarația poate fi modificată, în orice moment, în același mod.

Art. 11. Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei și celorlalte înalte părți contractante la Convenție:

- a) orice semnare;
- b) depunerea oricărui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;
- c) orice dată de intrare în vigoare a prezentului protocol, conform articolului 8;
- d) orice declarație formulată în temeiul articolului 10;
- e) orice alt act, notificare sau comunicare în legătură cu prezentul protocol.

În considerarea celor de mai sus, subsemnații, având depline puteri în acest scop, au semnat prezentul protocol.

Încheiat la Strasbourg la 2 octombrie 2013, în limbile franceză și engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copie certificată fiecăruia dintre statele membre ale Consiliului Europei și celorlalte înalte părți contractante la Convenție.

Legea nr. 173/2022
pentru adoptarea unor măsuri necesare
punerii în aplicare a Protocolului nr. 16
la Convenția pentru apărarea drepturilor omului
și a libertăților fundamentale,
adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013
și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014
(extras)¹⁾

Art. 1. Prezenta lege stabilește măsurile necesare punerii în aplicare la nivel național a Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ratificată prin Legea nr. 30/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 135 din 31 mai 1994, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014.

Art. 2. (1) Înalta Curte de Casație și Justiție poate solicita Curții Europene a Drepturilor Omului emiterea unui aviz consultativ cu privire la chestiuni de principiu privind interpretarea ori aplicarea drepturilor și libertăților din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau din protocoalele la aceasta, în cazul în care apreciază că avizul consultativ este necesar pentru clarificarea unor aspecte ale cauzei în vederea pronunțării hotărârii:

b) în materie penală, când este investită cu judecarea cauzei în primă instanță ori în ultimă instanță în căile ordinare de atac sau, după caz, în procedura sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

(2) Sesizarea Curții Europene a Drepturilor Omului se face de către Înalta Curte de Casație și Justiție, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute la alin. (1), din oficiu sau la cererea unei părți, a persoanei vătămate ori a procurorului, după dezbateri contradictorii. Înalta Curte de Casație și Justiție se pronunță asupra sesizării prin încheiere motivată, care nu este supusă niciunei căi de atac.

(3) Sesizarea este întocmită în limba română și cuprinde cel puțin următoarele elemente:

¹⁾ M. Of. nr. 560 din 8 iunie 2022.

a) natura și obiectul cauzei, precum și o scurtă prezentare a împrejurărilor de fapt relevante;

b) dreptul intern pertinent;

c) aspecte privind drepturile sau libertățile din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau protocoalele la aceasta, care sunt propuse a fi analizate prin raportare la cauza aflată în curs de soluționare;

d) o prezentare pe scurt a argumentelor părților în proces și, după caz, ale procurorului și ale persoanei vătămate;

e) punctul de vedere al instanței cu privire la aspectele semnalate, dacă este posibil și aceasta apreciază oportun.

(4) Sesizarea întocmită potrivit alin. (3), precum și alte documente solicitate sau transmise în cadrul procedurii se traduc, prin grija și pe cheltuiuala Înaltei Curți de Casație și Justiție, în una dintre limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului. Sesizarea va fi transmisă Curții Europene a Drepturilor Omului însoțită de această traducere.

(5) Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu, poate retrage sesizarea oricând în cursul procedurii de emitere a avizului consultativ de pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului, după dezbateri contradictorii, prin încheiere motivată, care nu este supusă niciunei căi de atac.

(6) O nouă sesizare a Curții Europene a Drepturilor Omului pentru rezolvarea aceleiași chestiuni de principiu nu poate fi formulată în cursul aceluiași proces.

(7) Dispozițiile alin. (2)-(6) se aplică în mod corespunzător și în procedura sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

(8) Înalta Curte de Casație și Justiție poate dispune suspendarea judecării cauzei până la comunicarea de către Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avizului consultativ emis de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, tradus în limba română. Asupra suspendării, instanța se pronunță prin încheiere motivată, după dezbateri contradictorii.

(10) În materie penală, încheierea prevăzută la alin. (8) teza a II-a poate fi atacată separat cu contestație la completul de 5 judecători. În cazul în care încheierea este pronunțată de un complet de 5 judecători, contestația se soluționează de un alt complet de 5 judecători. Dacă instanța nu dispune suspendarea judecării cauzei, până la împlinirea termenului de exercitare a contestației sau, după caz, până la soluționarea acesteia, în cauză nu se va îndeplini niciun act de procedură. Contestația se soluționează de urgență. Dispozițiile art. 425¹ din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, rămân aplicabile.

(11) Până la comunicarea de către Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avizului consultativ emis de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, tradus în limba română, se suspendă de drept judecarea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Încheierea de sesizare a Curții Europene a Drepturilor Omului se publică, de îndată, pe pagina de internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție, alături de încheierea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(12) Judecarea cauzei suspendate potrivit prevederilor alin. (8)-(10) sau, după caz, alin. (11) se reia din oficiu după comunicarea de către Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avizului consultativ emis de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, tradus în limba română. În cazul prevăzut la alin. (5), judecarea cauzei se reia din oficiu după retragerea sesizării.

(13) În cauzele penale, cursul termenului prescripției răspunderii penale este suspendat pe perioada suspendării judecării cauzei dispuse de Înalta Curte de Casație și Justiție în condițiile alin. (8).

Art. 3. (1) În exercitarea competențelor prevăzute la art. 146 lit. d) și k) din Constituția României, republicată, Curtea Constituțională, din oficiu, poate solicita Curții Europene a Drepturilor Omului să emită un aviz consultativ cu privire la chestiuni de principiu privind interpretarea ori aplicarea drepturilor și libertăților din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau din protocoalele la aceasta, ridicate într-o cauză aflată pe rolul său, în cazul în care apreciază că avizul consultativ este necesar pentru soluționarea acesteia.

(2) Sesizarea se face după dezbateri contradictorii, prin încheiere motivată.

(3) Soluționarea cauzei în fața Curții Constituționale se suspendă de drept până la comunicarea de către Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avizului consultativ emis de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, tradus în limba română.

(4) Prevederile art. 2 alin. (3) și (5), precum și ale art. 5 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Art. 4. Avizul consultativ al Curții Europene a Drepturilor Omului prevăzut la art. 2 alin. (1) și art. 3 alin. (1) nu este obligatoriu pentru instanța națională.

Art. 5. (1) Traducerea în limba română a avizelor consultative, solicitate de instanțele române, este asigurată de Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin intermediul Institutului European din România sau prin recurgerea la servicii specializate pentru efectuarea traducerii din limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului, în condițiile legii.

(2) După comunicarea avizului consultativ de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului va solicita, de îndată, Înaltei Curți de Casație și Justiție să îl înștiințeze în termen scurt dacă a fost soluționată cauza în care a fost solicitată emiterea avizului.

(3) Dacă a fost soluționată cauza, termenul pentru realizarea traducerii este de 3 luni de la primirea de către Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului a răspunsului instanței potrivit prevederilor alin. (2).

(4) Dacă nu a fost soluționată cauza, termenul pentru realizarea traducerii este de 45 de zile de la primirea răspunsului instanței potrivit prevederilor alin. (2). Agentul guvernamental comunică, de îndată, instanței avizul consultativ tradus în limba română.

(5) În cazul avizului consultativ solicitat de Curtea Constituțională sau de Înalta Curte de Casație și Justiție, în procedura sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, termenul pentru realizarea traducerii este de 45 de zile de la comunicarea avizului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

(6) Traducerea în limba română a avizului consultativ solicitat de instanța română se publică, în mod gratuit, în Monitorul Oficial al României, Partea I. Agentul guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului inițiază demersurile pentru publicare în termen de 10 zile de la data primirii textului traducerii.

Art. 6. Sesizarea Curții Europene a Drepturilor Omului în vederea emiterii unui aviz consultativ nu împiedică formularea ulterioară a unei cereri individuale în fața Curții Europene a Drepturilor Omului în legătură cu aceeași cauză.

Art. 11. Prevederile prezentei legi se aplică și proceselor și executărilor silite în curs la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 12. Prezenta lege intră în vigoare la data intrării în vigoare, pentru România, a Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Legea nr. 220/2022

privind valorificarea adaptată a unor măsuri dovedite benefice pentru instituțiile din domeniul justiției instituite pe perioada stării de alertă declarate în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID-19 (extras)¹⁾

Ținând seama de faptul că, în urma analizării cadrului normativ incident sistemului judiciar, inclusiv privitor la înfăptuirea justiției ca serviciu public, constând în măsuri de aplicabilitate temporară pe durata stării de alertă declarate în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID-19, s-a evidențiat faptul că acestea au fost benefice și și-au atins obiectivele prin fluidizarea procedurilor și simplificarea căilor de realizare a drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor și persoanelor juridice și că pot facilita, în continuare, desfășurarea mai ușoară și mai rapidă a unor proceduri legale, de unde și necesitatea prezervării unora dintre acestea și ulterior încetării stării de alertă, valorificându-li-se utilitatea și actualitatea practice prin introducerea în fondul normativ,

întrucât revenirea la regimul juridic aplicabil în condiții de normalitate, fără măsuri restrictive de drepturi și libertăți fundamentale, nu împiedică, ci, dimpotrivă, implică și valorizarea unora dintre măsurile legislative care transcend, în considerarea utilității și actualității lor, regimul stării de alertă, mai ales în scop preventiv, în condițiile inexistenței unei certitudini cu privire la involuția epidemiologică, a latenței efectelor pandemiei de COVID-19 după încetarea stării de alertă, mai ales în medii predispuse contaminării în masă, constând în posibilitatea reapariției fenomenelor de propagare a contaminărilor,

având în atenție și necesitatea verificării, în continuare, a viabilității măsurilor care concură la digitalizarea actului de justiție, urmărindu-se eventuala lor permanentizare, în forme adaptate în funcție de rezultatele obținute și nevoile reieșite din aplicarea lor, precum și a asigurării unui interval temporal suficient de reflecție activă care să asigure premisele unei revizuirii mai extinse a cadrului normativ în domeniul justiției, în vederea realizării extinderii procesului de digitalizare la nivelul instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, precum și a adoptării și a altor măsuri de modernizare a cadrului normativ în materie, inclusiv prin valorificarea experienței legislative și practice dobândite în perioada stării de alertă declarate în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID-19,

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Capitolul I

Dispoziții generale

Art. 1. Prezenta lege reglementează posibilitatea aplicării, cu caracter temporar, sau, după caz, adaptarea unor măsuri instituite pe durata stării de alertă declarate în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID-19, necesare funcționării justiției

¹⁾ M. Of. nr. 724 din 19 iulie 2022.

ca serviciu public, în domeniul activității de judecată a instanțelor civile, în domeniul insolvenței, precum și în domeniul executării pedepselor, al măsurilor educative și al altor măsuri dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Capitolul IV

Dispoziții aplicabile în domeniul executării pedepselor, al măsurilor educative și al altor măsuri dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

Art. 13. (1) Măsura de supraveghere referitoare la prezentarea persoanei supravegheate la serviciul de probațiune, la datele fixate de acesta, prevăzută la art. 85 alin. (1) lit. a), art. 93 alin. (1) lit. a) și art. 101 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, precum și obligația prevăzută la art. 121 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare, se pot executa și prin mijloace de comunicare la distanță audio sau audio-video, în condiții care asigură confidențialitatea informațiilor și a datelor transmise.

(2) Organizarea întrevederilor cu persoanele supravegheate, în condițiile prevăzute la alin. (1), se realizează în vederea prevenirii îmbolnăvirii cu COVID-19 sau a răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2.

(3) Întrevederile derulate la sediul serviciului de probațiune sunt precedate de activități de pregătire a acestora, realizate prin modalități de comunicare la distanță cu persoana supravegheată, pentru a facilita realizarea scopului întâlnirii.

(4) Executarea măsurii de supraveghere prin mijloace de comunicare audio sau video nu se poate realiza dacă există imposibilitatea realizării întrevederii prin mijloace de comunicare la distanță, dacă persoana supravegheată se află la prima întrevedere sau în ultimele 6 luni ale termenului de supraveghere, dacă există un risc mare de săvârșire de noi infracțiuni sau dacă este necesară comunicarea conținutului unor hotărâri judecătorești sau a unor modificări intervenite în executarea acestora ori în cazul nerespectării măsurilor și obligațiilor de către persoanele aflate în evidență.

(5) Întrevederile cu persoanele supravegheate la sediul serviciului de probațiune se realizează cu respectarea măsurilor de prevenție și siguranță medicală, care se stabilesc prin decizie a directorului general al Direcției Naționale de Probațiune.

Art. 14. Măsura de supraveghere referitoare la primirea de către persoanele supravegheate a vizitelor consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea, prevăzută la art. 85 alin. (1) lit. b), art. 93 alin. (1) lit. b) și art. 101 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare, se execută cu respectarea măsurilor de prevenție și siguranță medicală, care se stabilesc prin decizie a directorului general al Direcției Naționale de Probațiune.

Art. 15. (1) Obligația persoanelor supravegheate de a participa la derularea de programe de reintegrare socială, prevăzută la art. 85 alin. (2) lit. c), art. 93 alin. (2) lit. b) și art. 101 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare, fie că sunt individuale sau de grup ori că sunt derulate în cadrul serviciilor de probațiune sau în colaborare cu instituțiile din comunitate, se pot executa și prin modalități de comunicare audio-video la distanță, în condiții care să asigure confidențialitatea informațiilor și a datelor transmise.

(2) Derularea programelor în condițiile prevăzute la alin. (1) se realizează în situațiile în care a fost estimat un risc mic de săvârșire de noi infracțiuni sau în vederea prevenirii îmbolnăvirii cu COVID-19 sau a răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2.

Art. 16. În situația în care, pe durata termenului de supraveghere, consilierul de probațiune manager de caz constată că persoana supravegheată nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută obligațiile ce îi revin, în condițiile stabilite la art. 13-15, procedează, după caz, potrivit art. 67 alin. (1) sau (3) din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, cu modificările și completările ulterioare, ori potrivit art. 101 alin. (1), (3) sau (4) din aceeași lege.

Art. 17. (1) În situațiile în care față de inculpații majori sau minori pentru care organele judiciare au solicitat referate ori rapoarte de evaluare s-a dispus măsura carantinării sau a izolării, iar expirarea acestei măsuri de sănătate publică ar face imposibilă respectarea termenului de realizare a referatului sau a raportului de evaluare, întreprinderea sau întreprinderile dintre consilierul de probațiune și inculpați se pot desfășura prin mijloace de comunicare la distanță audio sau audio-video, în condiții care să asigure confidențialitatea informațiilor și a datelor transmise.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în ceea ce privește interacțiunea consilierului de probațiune cu alte persoane care pot furniza informații utile în legătură cu persoana evaluată.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică și în ceea ce privește referatele și rapoartele de evaluare întocmite pe perioada supravegherii de către consilierii de probațiune manageri de caz cu privire la persoanele supravegheate minore sau majore.

Art. 18. (1) Cu privire la executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, prin decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor, după consultarea Comitetului Național pentru Situații de Urgență, pot fi dispuse următoarele măsuri excepționale, aplicabile în zonele identificate cu risc epidemiologic din cadrul secțiilor de deținere ale penitenciarelor-spital și ale locurilor de deținere, ca urmare a cazării persoanelor private de libertate confirmate ca fiind infectate cu coronavirusul SARS-CoV-2, dacă sunt proporționale cu situația care le-a determinat:

a) stabilirea regulilor de distanțare socială, precum și a măsurilor de prevenție și siguranță medicală necesar a fi respectate;

b) organizarea activităților din programul zilnic la care participă persoanele private de libertate, precum activități și programe educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, moral-religioase, instruire școlară și formare profesională, plimbare zilnică, astfel încât să se respecte timpul minim prevăzut de dispozițiile legale și desfășurarea acestora în grupuri restrânse, cu purtarea echipamentului de protecție individuală și respectarea regulilor de distanțare socială;

c) desfășurarea activităților lucrativă, cu respectarea regulilor de distanțare socială, precum și a măsurilor de prevenție și siguranță medicală, respectiv cu purtarea echipamentului de protecție individuală.

(2) În vederea prevenirii îmbolnăvirii cu COVID-19 și a combaterii apariției focarelor de COVID-19 în rândul persoanelor private de libertate, prin decizia prevăzută la alin. (1) pot fi dispuse următoarele măsuri excepționale, dacă sunt proporționale cu situația care le-a determinat:

a) realizarea accesului persoanelor vizitatoare în locul de deținere numai cu echipamentul propriu de protecție, în vederea respectării măsurilor de prevenție și siguranță medicală;

b) acordarea dreptului la comunicări online, indiferent de situația disciplinară a persoanei private de libertate și periodicitatea legăturii cu familia;

c) paza și supravegherea persoanelor private de libertate internate în unități sanitare publice, altele decât penitenciarele-spital, care se poate realiza prin monitorizare video de la distanță, cu acordul medicului curant și cu informarea prealabilă a persoanei private de libertate cu privire la obligațiile și interdicțiile pe care le are pe perioada în care se află internată; pot fi aplicate și măsuri de siguranță prevăzute de legislația privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

(3) Proiectul deciziei prevăzute la alin. (1) se comunică, anterior emiterii, ministrului justiției, împreună cu motivele care au stat la baza adoptării acesteia.

Art. 19. (1) Prevederile art. 18 se aplică, în mod corespunzător, și în cazul centrelor de reținere și arestare preventivă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), măsurile prevăzute la art. 18 alin. (1) și (2) se pot dispune prin dispoziție a inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române care se comunică ministrului afacerilor interne, dispozițiile art. 18 alin. (3) aplicându-se în mod corespunzător.

Capitolul V

Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 20. Dispozițiile art. 1 (...) și 13-19 se aplică pentru o durată de un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Cuprins¹⁾

CODUL PENAL (LEGEA NR. 286/2009)	5
<i>Index</i>	173
CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ (LEGEA NR. 135/2010)	184
<i>Index</i>	466
Legea nr. 6/2021 privind stabilirea unor măsuri pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2017/1.939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO) (<i>extras</i>).....	487
Legea nr. 146/2021 privind monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale (<i>extras</i>).....	491
O.G. nr. 9/2021 privind stabilirea unor măsuri de facilitare a utilizării informațiilor financiare și a analizelor financiare în scopul prevenirii, depistării, investigării sau urmăririi penale a anumitor infracțiuni.....	503
Legea nr. 172/2022 pentru ratificarea Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014	511
Legea nr. 173/2022 pentru adoptarea unor măsuri necesare punerii în aplicare a Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014 (<i>extras</i>).....	513
Legea nr. 220/2022 privind valorificarea adaptată a unor măsuri dovedite benefice pentru instituțiile din domeniul justiției instituite pe perioada stării de alertă declarate în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei de COVID-19 (<i>extras</i>)	516

¹⁾ Actele normative cuprinse în prezenta culegere au fost actualizate la data de **21 iulie 2023**.

UNIVERSUL JURIDIC

CP
CP
P

ISBN: 978-606-39-1274-0

9 786063 912740